Holy Bible

Aionian Edition®

Український Новий Заповіт

Ukrainian Kulish New Testament

AionianBible.org

Перша в світі Біблія перекладається зворотним шляхом

100% безкоштовне копіювання та друк

також відомий як “ Фіолетова Біблія ”

Holy Bible Aionian Edition ®
Український Новий Заповіт
Ukrainian Kulish New Testament

Source text: Crosswire.org
Source version: 7/21/2015

Panteleimon Kulish, 1871

Formatted by Speedata Publisher 4.13.11 (Pro) on 3/18/2023

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

Зміст

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія 11
Від Марка 28
Від Луки 39
Від Івана 57
Дії 70
До римлян 87
1 до коринтян 94
2 до коринтян 101
До галатів 106
До ефесян 109
До филип'ян 112
До колоссян 114
1 до солунян 116
2 до солунян 118
1 Тимофію 119
2 Тимофію 121
До Тита 123
До Филимона 124
До євреїв 125
Якова 130
1 Петра 132
2 Петра 134
1 Івана 136
2 Івана 138
3 Івана 139
Юда 140
Об'явлення 141

Додаток

Керівництво для Читачів
Глосарій
Карти
Destiny
Ілюстрації, Doré

НОВИЙ ЗАВІТ

Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять.

Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давидового, сина Авраамового. **2** Авраам породив Ісаака; а Ісаак породив Якова; а Яков породив Юду та братів його; **3** а Юда породив Фареса та Зару від Тамари; а Фарес породив Єсрома; а Єсром породив Арама; **4** а Арам породив Аминадава; а Амннадав породив Насона; а Насон погодив Салмона; **5** а Салмон породив Вооза від Рахави; а Вооз породив Овида від Рути; а Овид породив Єссея; **6** а Єссей породив Давида царя; а Давид цар породив Соломона від Урієвої; **7** а Соломон породив Ровоама; а Ровоам породив Авію; а Авія породив Асу; **8** а Аса породив Йосафата; а Йосафат породив Йорама; а Йорам породив Озію; **9** а Озія породив Йоатама; а Йоатам породив Ахаза; а Ахаз породив Єзекію; **10** а Єзекія породив Манассію, а Манассія породив Амона; а Амон породив Йосію; **11** а Йосія породив Єхонію та братів його, під час переселення у Вавилон; **12** а після того, як переселено їх у Вавидон, Єхонія породив Салатиїла, а Салатиїл породив Зоровавеля; **13** а Заровавель породив Авіюда; а Авіюд породив Єліякима; а бліяким породив Азора; **14** а Азор породив Садока; а Садок породив Ахима; а Ахим породив Єліюда; **15** а Єліюд породив Єліазара; а Єліазар породив Маттана; а Маттан породив Якова; **16** а Яков породив Йосифа, чоловіка Мариїного, що від неї родивсь Ісус, на прізвище Христос. **17** То всїх родів од Авраама до Давида чотирнайцять родів; а від Давида до переселення у Вавилон чотирнайцять родів; і від переселення у Вавилон до Христа чотирнайцять родів. **18** Різдво ж Ісуса Христа стало ся так. Скоро Його матїр Марию заручено Иосифові, перш ніж вони зійшли ся, постережено, що вона мала в утробі від сьвятого Духа. **19** Йосиф же, чоловік її, будучи праведний, і не хотячи ославити її, хотїв був потай відпустити її. **20** Та як він про се думав, аж ось явивсь йому вві снї ангел Господень, глаголючи: Йосифе, сину Давидів, не бій ся взяти до себе Марию, жінку твою; бо що в нїй зачалось, те від сьвятого Духа. **21** І вродить вона сина, і даси йому імя Ісус; бо він спасе людей своїх од гріхів їх. **22** Усе ж се стало ся, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи: **23** Ось дїва матиме в утробі, і вродить сина, і дадуть йому імя Емануіл, що перекладом є: З нами Бог. **24** Прокинувшись тодї Йосиф од сна, зробив так, як ангел Господень повелїв йому, й узяв до себе жінку свою; **25** і не знав її, аж поки вона вродила сина свого первороднє, і дав йому імя Ісус.

2 Як же народивсь Ісус у Витлеемі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрцї зі сходу в Єрусалим, **2** говорячи: Де нарожденпй цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сходї, й прийшли поклонитись йому. **3** Почувши ж цар Ірод, стрівожив ся, і ввесь Єрусалим із ним. **4** І, зібравши всїх архиєреїв і письменників людьских, допитував ся в них, де Христу родити ся. **5** Вони ж казали йому: В Витлеемі Юдейському, бо ось як написано в пророка: **6** І ти, Витлееме, земле Юдина, нічим не гірша єси між князями Юдиними; бо з тебе прийде гетьман, що страшинувати ме над народом моїм Ізраїлем. **7** Закликавши тодї Ірод тайкома мудрцїв, пильно в них випитував, якого часу показалась зоря. **8** І послав їх у Витлеєм, і каже: Йдїть та розпитайтесь пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесіть менї звістку, щоб і менї пійти поклонитись йому. **9** Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сходї, йде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко. **10** Побачивши ж вони зорю, зрадїли вельми великою радостю. **11** І, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Мариєю, матїрю його, й, припавши, поклонились йому; й, відкривши скарби свої, піднесли йому дари: золото, ладан і миро. **12** І, бувши остережені вві снї, не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю иншим шляхом. **13** Як же вони вийшли, ось ангел Господень являєть ся Йосифові вві снї, глаголючи: Встань, візьми хлопятко й матїр його, та втїкай в Єгипет, і перебудь там, поки сповіщу тебе; бо Ірод шукати ме хлопятка, щоб убити його. **14** Він же, вставши, взяв хлопятко й матїр його в ночі, та й пійшов у Єгипет. **15** І пробував там аж до смерти Іродової, щоб справдилось, що сказав Господь через пророка, глаголючи: Із Єгипту покликав я сина мого. **16** Бачивши тодї Ірод, що мудрцї насьміялись із него, розлютував ся вельми, та й послав повбивати всїх дїтей у Витлеємі й у всіх гряницях його, од двох років і меньще, по тому часу, що про него він пильно довідував ся в мудрцїв. **17** Тодї справдилось, що промовив Єремія пророк, глаголючи: **18** Чути в Рамі голосїннє і плач і тяжке наріканнє: Рахила плаче по дїтях своїх, і не дає розважати себе, бо їх нема вже. **19** Як же вмер Ірод, ось являєть ся ангел Господень уві снї Йосифу в Єгиптї, **20** глаголючи: Устань, та візьми хлопятко й матїр його, та йди в землю Ізраїлеву: бо тї померли, що шукали душі хлопятка. **21** І встав він, і взяв хлопятко й матїр його, та й пійшов у землю Ізраїлеву. **22** Та, почувши, що Архелай царює в Юдеї замість батька свого Ірода, побоявсь іїти туди; а, бувши остережений уві снї, звернув у сторони Галилейські: **23** і, прийшовши, жив у городї, що його звали Назарет, щоб справдилось сказане в пророків: Що звати меть ся Назореєм.

3 Того часу прийшов Йоан Хреститель, проповідуючи в пустинї Юдейській, **2** і глаголючи: Покайтесь: наближилось бо царство небесне. **3** Се ж бо той, про кого казав пророк Ісаїя, глаголючи: Голос покликуючого в пустинї: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його. **4** Сам же Йоан мав одежу свою з верблюжого волосу, й шкуряний пояс на поясниш своїй; а їдою його була сарана та дикий мед. **5** Тодї виходили до него Єрусалим, і вся Юдея, і вся околиця Йорданська, **6** і хрестились в Йордані від него, сповідаючи гріхи свої. **7** Та, бачивши він, що багато Фарисеїв і Садукеїв приходило до хрещення його, сказав до них: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утїкали від настигаючого гнїва? **8** Принесіть же овощ достойний покаяння; **9** і не думайте казати в серцї своєму: В нас батько Авраам; бо я вам важу, що Бог зможе з сього каміння підняти дїтей Авраамові. **10** Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить;

тим кожне дерево, що не дає доброго овощу, зрубують, та й кидають ув огонь. **11** Я оце хрещу вас водою на покаяннє; а Той, що йде за мною, потужніщий від мене; недостоєн я Йому й обувя носити: Він вас хрестити ме Духом сьвятим та огнем. **12** У руці в Него лопата, й перечистить Він тік свій, і збере пшеницю свою в клуню, а полову спалить огнем невгасимим. **13** Приходить тоді Ісус із Галилеї на Йордан до Йоана, охреститись від него. **14** Та Йоан не допускав Його, говорячи: Менї самому треба в Тебе хреститись, а Ти прийшов до мене? **15** Відказуючи йому Ісус, рече до него: Допусти тепер, бо так годиться нам чинити всяку правду. Тодї допустив Його. **16** І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води; й ось відчинилось Йому небо, і побачив він Духа Божого, що спустивсь як голуб, і злинув на Него. **17** І ось голос із неба, глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав Його.

4 Тоді повів Ісуса дух у пустиню на спокусу диявольську. **2** І постив він сорок днів і сорок ночей, потім забажав їсти. **3** І прийшовши спокусник до Него, каже: Коли ти Син Божий, звели сим камінням зробитись хлїбом. **4** Він же, озвавшись, сказав: Писано: Не самим хлїбом жити ме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих. **5** Тоді диявол бере Його в сьвятий город, і ставить Його на церковнім крилі, **6** І каже до Него: Коли ти Син Божий, кинь ся вниз, писано бо: Що накаже про Тебе ангелам своїм, і на руках понесуть Тебе, щоб не вдаривсь часом об камїнь ногою Твоєю. **7** Рече йому Ісус: Писано знов: Не спокушуй Господа Бога твого, **8** Знов бере Його диявол на гору височенну, й показує Йому всі царства на сьвітї й славу їх; **9** і каже до Него: Оце все дам тобі, коли, припавши, поклониш ся менї. **10** Рече тодї йому Ісус: Геть від мене, сатано! писано бо: Господу Богу твоєму кланяти меш ся, і Йому одному служити меш. **11** Зоставив тоді Його диявол, і ось ангели приступили й служили Йому. **12** Як же почув Ісус, що Йоана видано, то перейшов у Галилею; **13** і, покинувши Назарет, пійшов і пробував у Капернауміу що при морю, у гряницях Завулона та Нефталима: **14** щоб справдилось слово Ісаїї пророка, глаголючого: **15** Земля Завулон і земля Нефталим, на морському шляху, за Йорданом, Галидея поганська; **16** люде сидячі в темряві побачили сьвітло велике, й тим, що сидять у країнї й тїнї смертнїй, зассяло сьвітло. **17** З того часу почав Ісус проповідувати й глаголати: Покайтесь, наближилось бо царство небесне. **18** І, йдучи Ісус попри море Галилейське, побачив двох братів, Симона, званого Петром, та Андрея, брата його, що закидали невід у море; були бо рибалки. **19** І промовив до них: Ідїть за мною, то зроблю вас ловцями людськими. **20** Вони ж зараз, покинувши неводи свої, пійшли слїдом за Ним. **21** І, йдучи звідтіля, побачив инших двох братів, Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, у човнї з Зеведеем, батьком їх, як налагоджували неводи свої; і покликав їх. **22** Вони ж зараз, покинувши човен і батька свого, пійшли слїдом за Ним. **23** І ходив Ісус по всїй Галилеї, навчаючи по школах їх, і проповідуючи евангелию царства, та сцїляючи всякий недуг і всякі болестї поміж людьми. **24** І розійшлась чутка про Него по всїй Сирщинї; й приводжено до Него всїх недужнїх, що болїли всякими болещами та муками, й біснуватих, і місячників, і розслаблених; і сцїляв їх. **25** І йшло за Ним пребагато народу з Галилеї, й з Десятиграду, й з Єрусалиму, й з Юдеї, й зза Йордану.

5 Побачивши ж народ, зійшов на гору, і,як сїв, приступили до Него ученики Його; **2** і відкрив Він уста свої, і навчав їх, глаголючи: **3** Блаженні вбогі духом, бо їх царство небесне. **4** Блаженні сумні, бо такі втїшять ся. **5** Блаженні тихі, бо такі осягнуть землю. **6** Блаженні голодні й жадні правди, бо такі наситять ся. **7** Блаженні милостиві, бо такі будуть помилувані. **8** Блаженні чисті серцем, бо такі побачять Бога. **9** Блаженні миротворцї, бо такі синами Божими звати муть ся. **10** Блаженні, кого гонять за правду, бо їх царство небесне. **11** Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правдї, ради мене. **12** Радуйтесь і веселітесь: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас. **13** Ви сіль землї; коли ж сіль звітріє, то чим солити? Нї-на-що не годить ся тоді вона, тільки щоб викинути геть і щоб топтали її люде. **14** Ви сьвітло сьвіту. Не може город сховати ся, стоячи на горі; **15** і, засьвітивши сьвічку, не став лять під посудину, а на сьвічнику то й сьвітить вона всїм, хто в хатї. **16** так нехай сяє сьвітло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі дїла, й прославляли Отця вашого, що на небі. **17** Не думайте, що я прийшов знївечити закон або пророків; не прийшов я знївечити, а сповнити. **18** Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеть ся. **19** Тим, хто поламле одну найменшу з сих заповідей і навчить так людей, той звати меть ся найменшим у царстві небесному; а хто сповнить і навчить, той звати меть ся великим у царстві небесному. **20** Глаголю бо вам: Що коли ваша правда не переважить письменників та Фарисеїв, то не ввійдете в царство небесне. **21** Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не вбий, а хто вбє, на того буде суд. **22** Я ж вам глаголю: Хто сердить ся на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого: Рака [Безчесний], на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекельний. **(Geenna g1067)** **23** Тим, коли принесеш дар свій до жертівнї, й згадаєш там, що твій брат має що проти тебе; **24** зостав свій дар перед жертівнею, і йди геть, помирись перш із братом твоїм, а тоді прийди й подай дар твій. **25** Мирись із твоїм противником хутко, доки ти ще в дорозі з ним, щоб не віддав тебе противник судді, а суддя не віддав тебе осавулї (слузї), і не вкинуто тебе в темницю. **26** Істино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, доки не віддаси й останнього шеляга. **27** Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не чини перелюбу. **28** Я ж вам глаголю: Хто спогляне на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб із нею в серцї своїм. **29** Коли ж око твоє праве блазнить тебе, вирви його, й кинь од себе; бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло. **(Geenna g1067)** **30** І коли права рука твоя блазнить тебе відотни її, й кинь од себе; більша бо користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все

тіло твоє вкинуто в пекло. **(Geenna g1067)** **31** Сказано ж: Що хто розводить ся з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист. **32** Я ж вам глаголю: Що хто розведеть ся з жінкою своєю, хиба що за перелюб, доводить її до перелюбу; й хто оженить ся з розвідкою, чинить перелюб. **33** Знов чували, що сказано старосьвіцьким: Не кленись криво, а сповняй перед Господом обітниці твої. **34** Я ж вам глаголю: Не кляніть ся зовсім: ні небом, бо воно престол Божий; **35** ні землею, бо вона підніжок ніг Його; ні Єрусалимом, бо се город великого царя; **36** ні головою твоєю не клянись, бо не зможеш зробити ні одного волоса білим або чорним. **37** Слово ж ваще нехай буде: так, так; ні, ні; бо що більш над се, те від лихого. **38** Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб. **39** Я ж вам глаголю: Не противтесь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою. **40** І хто схоче судитись із тобою і зняти з тебе свиту, віддай йому й жупанок. **41** І хто силувати ме тебе йти милю, йди з ним дві. **42** Дай, хто в тебе просить, і хто хоче в тебе позичити, не одвертайсь од него. **43** Чували ви, що сказано: Люби ближнього твого, й ненавидь ворога твого. **44** Я ж вам глаголю: Любіть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть добро, хто ненавидить вас, і моліть ся за тих, що обижають вас і гонять вас; **45** щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі; Він бо велить сонцю своєму сходити над лихими й над добрими, й посилає дощ на праведних і неправедних. **46** Бо коли ви любите тих, що люблять вас, то за що вам нагорода? хиба й митники не те саме роблять? **47** І коли витаєте тільки братів ваших, то що надто робите? хиба й митники не так роблять? **48** Оце ж бувайте звершені, як Отець ваш, що на небі, звершений.

6 Остерегайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то не мати мете ніякої нагороди від Отця вашого, що на небі. **2** Тим, коли подаєш милостиню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улицях, щоб здобути слави в людей. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. **3** Ти ж, як подаєш милостиню, то нехай ліва рука твоя не знає, що робить права: **4** щоб твоя милостиня була потайна; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. **5** І коли молиш ся, не будь таким, як лицеміри; бо вони люблять молитись, стоячи в школах та по росхідних улицях, щоб їх бачили люде. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. **6** Ти ж, коли молиш ся, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолись Отцю твоєму потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. **7** Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані. **8** Не приподоблюйте ся ж до них; бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш ніж просите в Него. **9** Тим же то моліть ся ось як: Отче наш, що на небі! Нехай святить ся імя твоє. **10** Нехай прийде царство твоє. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі. **11** Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. **12** І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим. **13** І не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. Бо твоє єсть царство й сила, й слава по віки. Амінь. **14** Бо коли прощати мете людям провини їх, то й Отець ваш небесний прощати ме Вам. **15** Як же не прощати мете людям провин їх, то й Отець ваш небесний не прощати буде провин ваших. **16** Коли ж постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: зміняють бо лиця свої, щоб здаватись людям постниками. Істинно глаголю вам: Що мають вони нагороду собі. **17** Ти ж, коли постиш, намасти голову твою, і вмий лице твоє; **18** щоб не здавав ся людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. **19** Не збирайте собі скарбів на землї, де міль і ржа їсть, і де злодії підкопують ся і крадуть. **20** Збирайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні ржа не їсть, і де злодії не підкопують ся й не крадуть. **21** Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше. **22** Сьвітло тїлу око; тим, коли око в тебе ясне, то й все тїло твоє буде сьвітле. **23** Коли ж у тебе око лихе, то й все тіло твоє буде темне. Тим, коли сьвітло, що в тобі, буде темрява, то яка велика се темрява! **24** Нїхто не може служити двом панам, бо, або одного ненавидїти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богу служити й мамоні. **25** Тим глаголю вам: Не журіть ся життєм вашим, що вам їсти або пити; анї тїлом вашим, чим зодягти ся. Чи душа ж не більше їжі, а тїло одежі? **26** Спогляньте на птаство небесне, що не сїють і не жнуть, анї збирають у клуню; от же Отець važ небесний годує їх. А ви хиба не луччі від них?, **27** Хто з вас, журячись, може прибавити собі зросту хоч на один локіть? **28** І одежею чого вам журитись? Придивіть ся до польових лилїй як вони ростуть; не працюють, ні прядуть; **29** глаголю ж вам: Що й Соломон у всїй славі своїй не одягавсь так як одна з них. **30** Коли ж Бог так з'одягав польове зіллє, що сьогоднї воно є, а завтра вкинуть його в піч, то чи не більше ж з'одягати ме вас, маловірні? **31** Тим же то не журіть ся, кажучи: Що їсти мем? або: Що пити мем? або: Чим зодягнемось? **32** Про все таке побивають ся погане; бо Отець ваш небесний знає, що вам усього того треба. **33** А шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додасть ся вам. **34** Оце ж не журіть ся про завтра; бо завтра журити меть ся само про своє. Доволї в кожного дня лиха свого.

7 Не судіть, щоб вас не суджено. **2** Бо яким судом судите, вас судити муть; і якою мірою міряєте, вам одміряєть ся. **3** Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, у своєму ж оці полїна не чуєш? **4** Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока, а он у тебе самого полїно в оці? **5** Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломаку; тоді добре бачити меш, як вийняти братові твоєму з ока порошину. **6** Не давайте сьвятого собакам, і не кидайте ваших перед свинями, щоб не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не порвали вас. **7** Просїть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся вам: **8** кожен бо, хто просить, одержує і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. **9** Або, чи в між вами така людина, що в неї син попросить хлїба, а вона подала б йому каменя? **10** або коли попросить риби, а вона подала б

йому гадюку? **11** Коли ж ви, бувши лихими, умієте давати добрі дари дітям вашим, то чи не більше ж давати ме все добре Отець ваш, що на небі, тим, хто просить у Него? **12** Оце ж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робить їм; се бо єсть закон і пророки. **13** Увіходьте вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й багацько таких, що ними входять: **14** вузкі бо ті двері, й тїсна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять. **15** Остерегайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а в середині вони вовки хижі. **16** Познаєте їх по овощам їх. Чи збирають виноград із тернини, або фиґи з бодяків? **17** Так усяке добре дерево родить овощ добрий, а пусте дерево родить овощ лихий. **18** Не може добре дерево родити лихого овощу, анї пусте дерево родити овощу доброго. **19** Усяке дерево, що не родить доброго овощу, рубають і кидають ув огонь. **20** Оце ж по овощам їх познаєте їх. **21** Не кожен, хто говорить до мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця мого, що на небі. **22** Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ж імя ми пророкували? й не твоїм імям біси виганяли? й не твоїм імям великі чудеса робили? **23** І промовлю тоді до них: Нїколи я вас не знав; ійдїть од мене, ви, що чините беззаконнє. **24** Оттим же, всякий, хто слухав сї слова мої й чинить їх, того уподоблю я чоловікові мудрому, що вбудував свій будинок на камені; **25** і полили дощі, й надійшла повідь і забуяли вітри, й наперли на той будинок; та й не впав він; бо основано його на камені. **26** А всякий, хто слухав сї слова мої, та й не чинить їх, уподобить ся чоловікові необачному, що вбудував свій будинок на піску; **27** і полили дощі, й надійшла повідь, і забуяли вітри, й наперли на той будинок; і впав він, і велика була руїна його. **28** І сталось, як скінчив Ісус оцї слова, дивувавсь народ наукою Його: **29** бо Він їх навчав, яко маючий власть, а не як письменники.

8 Як же зійшов з гори, багато народу йшло слїдом за Ним. **2** Коли се приступив прокажений і вклонивсь Йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене, **3** І простяг Ісус руку, й приторкнувсь до него, й рече: Хочу, очистись. І зараз очистилась проказа його. **4** І рече до него Ісус: Гледи ж, не кажи нікому, а йди та покажись священикові, й принеси дар, який повелїв Мойсей на сьвідкуваннє їм. **5** А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до Него сотник, благаючи Його, **6** й говорячи: Господи, слуга мій лежить дома розслаблений, і тяжко мучить ся. **7** І рече до него Ісус: Я пійду та сцїлю його. **8** Озвав же ся сотник і сказав: Господи, не заслужив я того, щоб Ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то й одужає слуга мій. **9** Бо сам я чоловік під властю, і маю воїни під собою; і скажу сьому: Йди, то й іде; а другому: Прийди, то й прийде, а слузї моєму: Роби те, то й робить. **10** Почувши се Ісус, дивував ся, і рече до тих, що йшли слїдом за Ним: Істино кажу вам: Навіть в Ізраїлї не знайшов я такої віри. **11** І кажу вам: Що многі прийдуть од сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Ісааком і з Яковом у царстві небесному, **12** а сини царства будуть повикидані у темряву надвірню: там буде плач і скриготаннє зубів. **13** І рече Ісус до сотника: Йди, і, як вірував єси, станеть ся тобі. І одужав слуга його тієї самої години. **14** І прийшов Ісус до Петрової господи, та й побачив, що теща його лежить у пропасниці. **15** І приторкнувсь до руки її, й покинула пропасниця її, й вставши вона, послуговала їм. **16** Як же настав вечір, приведено до Него багато біснуватих; і повиганяв Він біси словом, і сцїлив усїх недужих; **17** щоб справдилось, що сказав Ісаїя пророк, глаголючи: Узяв Він на себе недуги наші, й поніс болещі наші. **18** Як же побачив Ісус великий натовп кругом себе, то звелїв плисти на той бік. **19** І приступивши один письменник, каже до Него: Учителю, пійду слідом за Тобою, куди б Ти нї пійшов. **20** Ісус же рече до него: Лисицї мають нори, й птаство небесне гнїзда; Синові ж чоловічому нїде й голови прихилити. **21** Другий же ученик Його каже до Него: Господи, дозволь менї перш пійти поховати батька мого. **22** Ісус ж рече до него: Йди слїдом за мною; нехай мертві ховають мерцї свої. **23** І, як увійшов у човен, поввіходили слїдом за Ним ученики Його. **24** Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що филя заливала човна; Він же спав. **25** І, приступивши ученики Його, розбудили Його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо. **26** І рече до них: Чого ви злякались, маловірні? Тодї встав, і погрозив вітрам та морю; і настала велика тиша. **27** Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що й вітри й море слухають Його! **28** І як переплив на той бік у Гергесинську землю, зустріло Його два біснуватих, що вийшли з гробів, вельми злющі, так що ніхто не важив ся ходити дорогою тією. **29** І ось, закричали, говорячи: Що нам і Тобі, Ісусе, Сину Божий? чи на те прийшов єси сюди, щоб нас заздалегідь мучити? **30** Оддалеки ж од них пас ся великий гурт свиней. **31** А біси благали Його, кажучи: Коли нас виженеш, то дозволь нам увійти в гурт свинячий. **32** І рече до них: Ійдїть. І, вийшовши вони, увійшли в стадо свиняче - коли се увесь гурт свинячий кинувсь із кручі в море, та й потонув у водї **33** А пастухи повтікали й, прибігши в город, росказали про все й про біснуватих. **34** І ось увесь город вийшов назустріч Ісусові, а, побачивши Його благали, щоб вийшов геть із гряниць їх.

9 І ввійшов Він у човен, та й переплив, і прийшов у свій город **2** Коли се принесено до Него розслабленого, лежачого на постелї; і бачивши Ісус віру їх, рече розслабленому: Бодрись, сину; одпускають ся тобі гріхи твої. **3** Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулить. **4** І знаючи Ісус мислї їх, рече: На що ви думаєте лукаве в серцях ваших? **5** Що ж бо легше: сказати: Одпускають ся тобі гріхи, чи сказати: Устань, та й ходи? **6** От же, щоб знали ви, що Син чоловічий мав власть на землї прощати гріхи, рече до розслабленого: Устань, візьми постїль твою, та й іди до дому твого! **7** І, вставши, пійшов до дому свого! **8** Народ же, бачивши се, дивував ся і прославляв Бога, що дав таку власть людям. **9** І проходячи Ісус ізвідтіля, побачив чоловіка, на ймя Маттея, що сидїв на митницї: і рече донего: Йди слїдом за мною. І, вставши, дійшов слїдом за Ним. **10** І сталось, як сидїв Він за столом у господї, аж ось поприходило багато митників і грішників, та й посідали з Ним і з учениками його. **11** І бачивши се Фарисеї, казали ученикам

Його: Як се ваш учитель їсть із митниками та грішниками? **12** Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки недужим. **13** От же йдіть та навчіть ся, що воно єсть: Милости хочу, а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння. **14** Приступили тоді до Него ученики, Йоанові, говорячи: Чого ми та фарисеї постимо часто, а твої ученики не постять. **15** І рече їм Ісус: Чи можуть весільні синове сумувати, поки з ними жених? Прийдуть же дні, що візьмуть од них жениха, тоді й постити муть. **16** Ніхто не пришивав шматка нового сукна до старої одежини, бо відодреть ся його латка від одежини, й дірка буде гірша. **17** І не наливають нового вина у старі міхи, а то міхи прорвуть ся, і вино витече, й міхи пропадуть; а наливають нове вино в міхи нові, то й буде все ціле. **18** Говорить Він їм се, аж ось приходить один старшина, і, вклонившись Йому, каже: Дочка моя тільки що скінчилась; та прийди положи на неї руку твою, то й оживе. **19** І вставиш Ісус, пійшов за ним, і ученики Його. **20** І ось жінка, що нездужала кровотіччю дванайцять років, приступила ззаду й приторкнулась до краю одежі Його: **21** бо казала сама собі: Як тільки приторкнусь до краю одежі Його, то спасусь. **22** Ісус же, обернувшись і побачивши її, рече: Дочко, бодрись; віра твоя спасла тебе. І спаслась жінка з того часу. **23** І ввійшовши Ісус у господу до старшини, та побачивши сопільників та голосїльників, **24** рече до них: Уступіть ся: не вмерло бо дївча, а спить. І насьміхались із Него. **25** От же, як випроваджено людей, та ввійшов Він і взяв її за руку, то дівча і встало. **26** І рознеслась про се чутка широко по всій землі тій. **27** І як вийшов Ісус ізвідтіля, ійшліо слїдом за Ним двоє сліпих, і, порикуючи, казали: Сину Давидів, помилуй нас. **28** І, як увійшов у господу, приступили до Него сліпі; й рече їм Ісус: Чи вірувте ви, що я можу се зробити? Кажуть Йому: Так, Господи. **29** Тоді приторкнув ся Він до очей їх, і рече: По вірі вашій нехай станеть ся вам. **30** І відкрились їм очі. І заказав їм Ісус: Гледіть, щоб ніхто не довідавсь. **31** Вони ж, вийшовши, розпустили про Него чутку по всїй землї тій. **32** Як же вони виходили, ось приведено до Него нїмого чоловіка біснуватого. **33** І, як вигнав Він біса, почав нїмий говорити; й дивувались люде, кажучи: Ніколи не явилось такого в Ізраїлї. **34** Фарисеї ж казали: Виганяв Він біси князем бісовським. **35** І ходив Ісус по всіх городах і селах, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелию царства, й сціляючи всяку болїсть і всяку неміч між людьми. **36** Поглядаючи ж на людей, жалкував над ними, що були потомлені й розпорошені, як вівцї без пастиря. **37** Рече тодї ученикам своїм: Жнива багато, робітника ж мало. **38** Просіть Господа жнива, щоб вислав женців на жниво своє.

10 І, прикликавши дванайцять учеників своїх, дав їм власть над нечистими духами, щоб виганяли їх, і сціляли всяку болїсть і всяку неміч. **2** На ймя ж дванайцять апостолів були: первий Симон, що прозвано Петром, та Андрій брат його; Яков Заведеїв, та Иоан брат його; **3** Филип, та Вартоломей; Тома, та Маттей митник: Яков Алфеїв, та Леввій, на прізвище Тадей; **4** Симон Хананець, та Юда Іскариотський, що й зрадив Його. **5** Сих дванайцятьох послав Ісус, і наказав їм, глаголючи: Не йдїть шляхом поган, і не ввіходьте в город Самаряньский; **6** а раднїщ ійдїть до загублених овечок дому Ізраїлевого, **7** а ходячи проповідуйте, глаголючи: Царство небесне наближилось. **8** Сціляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте біси; дармо прийняли, дармо й давайте. **9** Не беріть собі нї золота, нї срібла, нї грошей у череси ваші, **10** анї торбини на дорогу, анї двох одежин, нї обувя, нї палиці: бо робітник достоєн харчі своєї. **11** І в який город чи село ввійдете, роспитайте, хто там є достойний; там і пробувайте, аж поки вийдете. **12** А як увійдете в яку господу, витайте її, кажучи: Мир сїй господі. **13** І, коли господа достойна, нехай упокій ваш зійде на неї. Коли ж вона недостойна, то нехай упокій ваш вернеть ся до вас. **14** А хто вас не прийме й не слухати ме словес ваших, то, виходячи з такого дому чи города того, отрусіть і порох із ніг ваших. **15** Істинно глаголю вам: Легше буде землї Содомській та Гоморській суднього дня, ніж городові тому. **16** Оце я посилаю вас, як овечок між вовки; тим бувайте мудрі, як вужі, та тихі, як голуби. **17** Та й стережіть ся людей: бо вони видавати муть вас у судові зборища, й в школах своїх бити вас будуть; **18** і водити муть вас перед старших та перед царів за мене, на сьвідкуваннє їм і поганам. **19** Як же видавати муть вас, не дбайте про те, як і що вам казати; бо дасть ся вам того часу, що вам казати. **20** Не ви бо промовляти мете, а дух Отця вашого промовляти ме в вас. **21** Видавати ж ме брат брата на смерть, і батько дитину, і вставати муть діти на родителїв, і вбивати муть їх. **22** І ненавидїти муть вас усі за ймя моє; хто ж видержить до кінця, той спасеть ся. **23** Коли ж вас гонити муть у тому городї, втікайте в инший: істинно бо глаголю вам: Не перейдете ще городів Ізраїлевих, доки Син чоловічий прийде. **24** Ученик не старший од учителя свого, анї слуга од пана свого. **25** Доволї з ученика, коли буде, як учитель його, а слуга, як пан його. Коли господаря дому названо Вельзевулом, то як більше домашнїх його? **26** Тим же то не лякайтесь їх: нема бо нїчого закритого, що не відкриєть ся, анї захованого, що не виявить ся. **27** Що я кажу вам потемки, кажіть повидну; й що чуєте на ухо, проповідуйте на домах. **28** І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здолїють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклї. **(Geenna g1067)** **29** Хиба не два горобцї продають ся за шага? а нї один з них не впаде на землю без Отця вашого. **30** У вас же і все волоссє на голові перелїчене. **31** Оце ж не лякайтесь: ви дорожчі многих горобців. **32** От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. **33** А хто відречеть ся мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі. **34** Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч. **35** Бо прийшов я, щоб поставити чоловіка різно проти батька його, й дочку проти матери її, й невістку проти свекрухи її. **36** І будуть ворогами чоловікові домашнї його. **37** Хто любить батька або матір більш мене, недостоєн мене; й хто любить сина або дочку більш мене, недостоєн мене. **38** І хто не візьме хреста свого, й не пійде

слідом за мною, недостоєя мене. **39** Хто б знайшов душу свою, погубить її; а хто б згубив душу свою задля мене, знайде її. **40** Хто приймав вас, мене приймає; а хто приймав мене, приймає Того, хто послав мене. **41** Хто приймає пророка в імя пророка, одержить нагороду пророчу; й хто приймав праведника в імя праведника, одержить нагороду праведничу. **42** І хто напоїть одного з сих малих тільки чашею холодної води, в імя ученика, істино глаголю вам: Не втеряє нагороди своєї.

11 І сталось, як скінчив Ісус, наказуючи дванайцятьом ученикам своїм, пійшов звіділя навчати й проповідувати по городах їх. **2** Почувши ж Йоан у темниці про діла Христові, дослав двох учеників своїх, **3** сказати Йому: Чи ти грядущий, чи иншого ждати нам? **4** Одказав Ісус і рече їм: Ійдїть та сповістїть Йоана про все, що чули й бачили: **5** сліпі бачять, і криві ходять, прокажеш очищають ся, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовістє. **6** І щасливий, хто не поблазнить ся мною. **7** Як же вони відходили, почав Ісус говорити людям про Йоана: Чого виходили ви в пустиню дивитись? На тростину, що вітер колише? **8** Або чого виходили ви дивитись? На чоловіка одягненого в мяку одежу? ось ті, що носять мяку одежу, вони в царських будинках. **9** Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, глаголю вам: І більше пророка. **10** Се ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготовить дорогу твою перед тобою. **11** Істино глаголю вам: Не явив ся між нарожденими від жінок більший од Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небесному більший од него. **12** І від часів Йоана Хрестителя та й до сього дня царство небесне здобуваєть ся силою, і хто здобуває, той силоміць бере його. **13** Бо всї пророки й закон пророкували до Йоана **14** І коли хочете прийняти, він єсть Ілия, що має прийти. **15** Хто має уші слухати, нехай слухає. **16** Кому ж я уподоблю рід сей? Подібен він тим дітям, що сидять на торгу, та гукають до своїх товаришів, **17** та кажуть: Ми вам сурмили, а ви не скакали; ми вам жалібно приговорювали, а ви не плакали. **18** Бо прийшов Йоан, не їсть і не пє, а вони кажуть: Диявола має. **19** Прийшов Син чоловічий, їсть і пє, а вони кажуть: Ось чоловік прожора та пяниця, друг митникам та грішникам. І оправдилась премудрість од дїтей своїх. **20** Тоді почав докоряти городам, де стало ся найбільше чудес Його, що не покаялись: **21** Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коди б чудеса, що стали ся в вас, стались у Тирі та Сидонї, давно були б вони покаялись у веретищі та попелї. **22** Тільки ж глаголю вам: Одраднїще буде Тирові та Силонові суднього дня, ніж вам. **23** І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провадиш ся в саме пекло; бо коли б чудеса, що стали ся в тобі, стали ся в Содомі, зостав ся б він аж і досі. **(Hadēs g86)** **24** Тим то глаголю вам: Що одраднїще буде землї Содомській суднього дня, ніж тобі. **25** І озвав ся Ісус того часу знов і рече: Хвалю Тебе, Отче, Господи неба й землї, що Ти втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив сеє те недоліткам. **26** Так, Отче: бо так воно вподобалось тобі. **27** Все передане менї від Отця мого, й нїхто не знає Сина, тільки Отець; анї Отця нїхто не знає, тільки Син, та кому хоче Син одкрити. **28** Прийдіть до мене, всї знеможені та отягчені, я впокою вас. **29** Візьміть ярмо мов на себе, й навчіть ся від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим. **30** Бо ярмо моє любе, й тягар мій легкий.

12 Того ж часу йшов Ісус у суботу засїівами, ученики ж Його зголоднїли, й почали рвати колоссє та їсти. **2** Побачивши се Фарисеї, казали до Него: Ось Твої ученики роблять, чого не годить ся робити в суботу. **3** Він же рече до них: Хиба ви не читали, що зробив Давид, як зголоднїв він і ті, що були з ним: **4** як він увійшов до Божого дому, та поїв хлїби показнї, що не годилось йому їсти, нї тим, що були з ним, а тільки одним священикам? **5** Або, хиба ви не читали в законї, як у суботу священики в церкві ламлють суботу, та й не винуваті? **6** Я ж вам глаголю: Що тут єсть більший од церкви. **7** А коли б ви знали, що воно є: Милости хочу, а не жертви, то не осуджували б невинуватих. **8** Бо Син чоловічий - Він Господь і суботи. **9** І, пі йшовши звідтіля, увійшов у школу їх. **10** І ось був там чоловік із сухою рукою. І питали Його, кажучи: Чи годить ся в суботу сціляти? щоб обвинувати його. **11** Він же рече до них: Де між вами чоловік, що має одну вівцю, і коли впаде вона субітнього дня в яму, він не візьме, та й не витягне її? **12** Як же більше луччий чоловік од вівцї? Тим годить ся чинити добро і в суботу. **13** Рече тоді до чоловіка: Простягни руку твою. І простяг, і стала вона здорова, як і друга. **14** Фарисеї ж, вийшовши, радили раду проти Него, як погубити Його. **15** Та довідавшись про се Ісус, вийшов ізвідтіля; і пійшло слїдом за Ним багато народу, і сцїлив він усїх, **16** та й наказав їм, щоб не виявляли Його: **17** щоб. справдилось, що. сказав Ісаїя пророк, глаголючи: **18** Се слуга мій, що я вибрав; любий мій, що вподобала Його душа моя; положу духа мого на Него, й вістити ме поганам суд; **19** не змагати меть ся, і не кричати ме, й голосу його нїхто не чути ме по улицях; **20** приломаної тростини не доломить, і льону димуючого не потушить доки не доведе суду до подуги, **21** і на ймя його вповати муть погане. **22** Приведено тодї до Него біснуватого, слїпого й нїмого; і сцїлив його так що слїпий і нїмий розмовляв і бачив. **23** І здивувавсь увесь народ, і казали: Чи сей не син Давидів? **24** Почувши ж се Фарисеї, казали: Не інакше виганяв сей біси, як Вельзевулом, князем бісовським. **25** Знав же Ісус думки їх, і рече до них: Всяке царство, що подїлить ся у собі, спустів; і всякий город і господа, що подїлить ся у собі, не встоїть. **26** І коли сатана сатану виганяє, то розділив ся сам у собі; як же стояти ме царство його? **27** І коли я виганяю біси Вельзевулом, то ким виганяють їх сини ваші? Тим вони будуть вашими суддями. **28** Коли ж я виганяю біси Духом Божим, то вже приспіло до вас царство Боже. **29** Або, як може хто увійти в господу сильного, та пожакувати надоби його, хиба що звяже перше сильного, й тодї пожакув господу його **30** Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, той розсипав. **31** Тим глаголю вам: Усякий гріх і хула простить ся людям; а

хула на Духа не простить ся людям. **32** І хто скаже слово проти Сина чоловічого, простить ся йому; а хто скаже слово проти Духа сьвятого, не простить ся йому ні в сьому віку, ні в будучому. **(aiōn g165)** **33** Або посадите дерево добре, то й овощ його добрий; або посадите дерево пусте, то й овощ його пустий; бо дерево познаєть ся по овощу. **34** Кодло гадюче, як можете промовляти добрі речі, бувши лихими? бо від переповні серця уста промовляють. **35** Добрий чоловік із доброго скарбу серця виносить добре, а лихий чоловік із лихого скарбу виносить лихе. **36** Я ж вам глаголю: Що за всяке пусте слово, яке говорити муть люде, дадуть одвіт суднього дня. **37** Бо по словам твоїм справдиш ся, й по словам твоїм осудиш ся. **38** Озвались тоді проти сього деякі а письменників та Фарисеїв, кажучи: учителю, хочемо від тебе ознаку бачити. **39** Він же, озвавшись, рече їм: Лукаве та перелюбне кодло ознаки шукає, та ознака, не дасть ся йому, як тільки ознака Йони пророка. **40** Бо, як Йона був три дні й три ночі у кита в череві, так буде й Син чоловічий три дні й три ночі в серці землі. **41** Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його, бо покаялись по проповіді Йониній; а ось тут більший од Йони. **42** Полуденна цариця встане на суд із кодлом сим та й осудить його: бо прийшла з найдальших країн землі слухати премудрості Соломонової; а ось тут більший од Соломона. **43** Як же нечистий дух вийде в чоловіка, то блукав по безвіддях, шукаючи відпочинку, та й не знаходить. **44** Тоді каже: Вернусь у домівку мою, звідкіля я вийшов; і, прийшовши / знаходить її порожню, виметену й прибрану. **45** Йде тоді, й бере до себе сім инших духів, ще злїщих ніж сам, і ввіходять та й живуть там; і буде останнє чоловіка того гірше ніж перше. Так станеть ся й кодлу сьому лукавому. **46** Ще ж промовляв Він до людей, аж ось мати й брати Його стояли надворі, бажаючи говорити з Ним. **47** Каже ж один до Него: Он мати Твоя й брати Твої стоять надворі, бажаючи говорити з Тобою. **48** Він же, озвавшись, рече до говорячого йому: Хто се мати моя? і хто брати мої? **49** І, простяппи руку свою на учеників своїх, рече: Ось мати моя й брати мої! **50** Бо хто чинити ме волю Отця мого, що на небі, той брат менї, й сестра, й мати.

13 Тогож дня вийшов Ісус із господи, та й сїв край моря. **2** І зібралось до Него багато, народу, так що Він увійшов у човен, та й сїв; а ввесь народ стояв на березї. **3** І промовляв до него багато приповістями, глаголючи: Ото вийшов сїяч сїяти; **4** і як він сїяв, инше впало край шляху, й прилетіло птаство, та й повизбирувало його. **5** Инше ж упало на каменистому, де не мало землї багато, й зараз посходило, бо не мало глибокої землї; **6** як же зійшло сонце, то й повяло воно, а, не мавши кореня, посохло. **7** А инше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглушила його. **8** Инше яг упало на добру землю, і дало овощ, одно в сотеро, друге в шісьдесятеро, инше ж у трийцятеро. **9** Хто мав уші слухати, нехай слухав. **10** І, приступивши ученики, казали до Него: На що ти глаголеш до них приповістями? **11** Він же, озвавшись, рече до них: Вам дано знати тайни царства небесного, їм же не дано. **12** Хто бо мав, тому дасть ся, й надто мати ме; а хто не мав, в того візьметь ся й те, що мав; **13** Тим я глаголю до них приповістями: бо, дивлячись, не бачять, і слухаючи, не чують, анї розуміють. **14** І справджуєть ся на них пророцтво Ісаії, що глаголе: Слухом слухати мете, та й не зрозумієте, й, дивлячись, бачити мете, та й не постережете. **15** Затверділо бо серце народу сього, й ушима тяжко чують, й очі свої вони заплющили, щоб инкоди не побачити очима, й не почути ушима, й не зрозуміти серцем, і не навернутись, щоб сцїлив я їх. **16** Ваші ж очі блаженні, бо бачать, і уші ваші, бо чують. **17** Істино бо глаголю вам: Що многі пророки а праведники бажали бачити, що ви бачите, та й не бачили; й чути, що ви чуєте, та й не чули. **18** Оце ж послухайте приповістї про сїяча. **19** Коли хто чує слово царства, й не зрозумів, приходить лукавий, та й хапає, що посїяно у него в серці. Се - засїяний край шляху. **20** А засїяний на каменистому, се той, що чує слово, й зараз приймає його з радостю: **21** тільки же не мав він кореня в собі, він до часу; як настане горе або гоненнє за слово, зараз блазнить ся. **22** А засіяний в тернинї, се той, що чув слово, та журба віку сього і омана богацтва глушить слово, й робить ся без'овочним. **(aiōn g165)** **23** Засїяний же на добрій землї, се той, що чує слово й розуміє, й дав овощ; і родить одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, инше ж у трийцятеро. **24** Ще иншу приповість подав їм, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сїв добре насіннє на ниві своїй; **25** як же люде спали, прийшов ворог його, й насїяв куколю між пшеницю, та й піишов. **26** Як же зійшов засїв, та приніс овощ, показавсь тодї й кукіль. **27** І прийшли слуги господаря того, та й кажуть йому: Пане, хиба ти не добре насїннє сїяв на твоїй ниві? Звідкіля ж узяв ся кукіль? **28** Він же рече Їм: Се зробив чоловік ворог. Слуги ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та випололи його? **29** Він же рече: Нї, щоб виполюючи кукіль, разом з ним і пшениці не повиривали. **30** Нехай ростуть обоє до жнив, а в жнива я скажу женцям: Зберіть перш кукіль та повяжіть у снопи, щоб спалити, а пшеницю зложіть у клунї в мене. **31** Иншу приповість подав їм, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиці, що, взявши чоловік, посіяв на ниві своїй. **32** Найдрібнїще воно між усяким насїннєм; як же виросте, то стане найбуйнїщим між яриною, і зробить ся деревом, так що птаство небесне прилїтає кублитись між гіллєм його. **33** Иншу приповість сказав їм, глаголючи: Царство небесне подібне квасу, що жінка візьме та й рощиаить ним три мірки борошна (муки), нова все вкисне. **34** Все це говорив Ісус людям приповістями, а без приповістей не говорив їм: **35** щоб справдилось, що сказав пророк, глаголючи: Одкрию в приповістях уста мої, промовлю втаєне від настання сьвіта. **36** Тодї одіслав Ісус людей та й пійшов до дому; і приступили до Него ученики Його, говорячи: Виясни нам приповість про кукіль на ниві. **37** Він же, озвавшись, рече їм: Сїючий добре насіннє, се Син чоловічий; **38** а нива, се сьвіт; добре ж насіннє, се сини царства; а кукіль, се сини лукавого; **39** ворог, що всіяв його, се диявол; жнива, се конець сьвіта; а женцї, се ангели. **(aiōn g165)** **40** Оце ж, як той кукіль збираєть ся та палить ся огнем, так буде при кінцї сьвіта сього: **(aiōn g165)** **41** Пошле Син

чоловічий ангели свої, й позбирають вони з царства Його все, що блазнить, і всіх, що роблять беззаконнє, **42** та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготаннє зубів. **43** Тоді праведні сияти муть, як сонце в царстві Отця свого. Хто має уші слухати, нехай слухає. **44** Знов, царство небесне подібне скарбу, закопаному на ниві: що, знайшовши його чоловік, приховав, і, радіючи, йде та й продав все, що має, та й купує ту ниву. **45** Знов, царство небесне подібне чоловікові купцеві, що шукає добрих перед; **46** і знайшовши він одну перлу дорогоцінну, пійшов та й продав усе, що мав, та й купив її. **47** Знов, царство небесне подібне неводові, що закинуто в море, й що зайняв усячини; **48** як же став повен, то витягли його на беріг, і посідавши, вибрали що добре, у посуд, а що погане, те геть повикидали. **49** Так буде й при кінці сьвіту: вийдуть ангели, та й повідлучають лихих зміж праведних, **(aiōn g165)** **50** та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготаннє зубів. **51** І рече Ісус до них: Чи зрозуміли ви все? Кажуть вони Йому: Так, Господи. **52** Він же рече їм: Тим же то кожен письменник, навчений про царство небесне, подібен чоловікові господареві, що виносить із свого скарбу нове й старе. **53** І сталось, як скінчив Ісус оці приповісті, пійшов ізвідтіля. **54** І, прийшовши у свою країну, навчав їх у школї їх, так що вони дивувались і казали: Звідкіля в Сього така премудрість і сила? **55** Хиба Він не син теслї? хиба не Його мати зветься Мария? а брати Його Яков, та Йосій, та Симон, та Юда? **56** хиба не Його сестри між нами? Звідкіля ж се все в Него? **57** І поблазнились Ним. Ісус же рече до них: Не є пророк без чести, хиба що в своїй отчинї та в своїй домівцї. **58** І не зробив там многих чудес через недовірство їх.

14 Того часу Ірод четверовластник почув чутку про Ісуса, **2** і рече до слуг своїх: Се Йоан Хреститель; він устав з мертвих, то й чудеса діють ся від него, **3** Бо Ірод піймав був Йоана, звязав його, і вкинув у темницю за Іродияду, жінку брата свого Филипа. **4** Бо казав йому Иоан: Не годить ся тобі мати її. **5** І, хотїв його стратити, та опасувась народу; бо мали його за пророка. **6** У день же родин Іродових, дочка Іродиядвна танцювала перед ними й догодила Іродові. **7** За се обіцяв він, клянучись, що дасть їй, чого просити ме. **8** Вона ж, наперед навчена від матері: Дай менї, каже, тут на блюдї голову Иоана Хрестителя. **9** І засумів Ірод; однак, задля клятьби й задля тих, що сиділи з ним за столом, звелїв дати. **10** І, пославши, стяв Йоана в темниці. **11** І принесено голову його на блюдї, й дано дївчинї, вона ж віднесла матері своїй. **12** І прийшли ученики його, і взяли тїло, й поховали його, й прийшовши, сповістили Ісуса. **13** Почувши про се Ісус, поплив звідтіля човном у пустиню сам один; і почувши народ, піишов слїдом за Ним пішки з городів. **14** І, вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, й сцїлив недужих їх. **15** Як же настав вечір, приступили до Него ученики Його, говорячи: Тут пустиня, і час уже минув; відошли народ, нехай іде в села, та накупить харчі собі. **16** Ісус же рече їм: Не треба їм ійти; дайте ви їм їсти. **17** Вони ж кажуть Йому: Не маємо тут, як тільки пять хлїбів та дві рибі. **18** Він же рече: Принесіть менї їх сюди. **19** І звелїв народові посідати на траві, і, взявши пять хлїбів та дві рибі, й поглянувши на небо, поблагословив, і, ламлючи, подавав хлїби ученикам, а ученики людям. **20** І їли вони всї, й понаїдались; і назбирали окрушин, що позоставались, дванайцять повних кошів. **21** А тих, що їли, було тисяч із пять чоловіка, опріч жінок та дітей. **22** І примусив зараз Ісус учеників своїх увійти в човен, і плисти поперед Него на той бік, поки Він одпустить народ. **23** А відпустивши народ, зійшов на гору самотою молитись; і як настав вечір, був там один. **24** Човен же був уже серед моря, і било його филями; бо вітер був противний. **25** У четверту ж сторожу ночи, прийшов до них Ісус, ідучи по морю. **26** І побачивши ученики, що Він іде по морю, стрівожились, кажучи, що се мара, й кричали з переляку. **27** Ісус же заговорив зараз до них, глаголючи: Спокойте ся: се я: не лякайтесь. **28** Петр же, озвавшись, каже до Него: Господи, коли се Ти, зведи менї йти то Тебе по водї. **29** Він же рече: Іди. І вийшов Петр із човна, й пійшов по водї, щоб ійти до Ісуса. **30** Та, бачивши сильний вітер, злякавсь, і, почавши тонути, кричав, говорячи: Господи, спаси мене. **31** Ісус же простяг зараз руку, вхопив його, й рече до него: Маловіре, чого всумнив ся єси? **32** І як увійшли вони в човен, утих вітер. **33** А ті, що були в човнї, приступивши, поклонились Йому, кажучи: Істино Божий Син єси. **34** І, попливши, прибули вони в землю Генисарецьку. **35** І дознавши Його тамешні люде, послали по всій тій околиці, і приводили до Него всіх недужих; **36** і благали Його, щоб тільки приторкнутись їм до краю одежі Його; й скільки їх доторкувалось, одужували.

15 Тоді прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусалиму, кажучи: **2** Чого Твої ученики переступають переказ старших? бо не миють рук своїх, як їдять хліб. **3** Він же, озвавшись, рече до них: Чого ж се й ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого? **4** Бог бо заповідав, глаголючи: Поважай батька твого й матір, і: Хто лає батька або матір, нехай умре смертю. **5** Ви ж кажете: Хто скаже батькові або матері: Се дар (Божий), чим би ти з мене мав покористуватись, **6** той може не поважати батька свого або матери своєї. І знівечили ви заповідь Божу ради переказу вашого. **7** Лицеміри, добре пророк про вас Ісаія, глаголючи: **8** Народ сей приближуєть ся до мене губами своїми, й устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. **9** Та марно вони поклоняють ся менї, навчаючи наук заповідей чоловічих. **10** І, прикликавши людей, рече до них: Слухайте та й розумійте: **11** Не те, що входить в уста, сквернить чоловіка, а що виходить із уст те сквернить чоловіка. **12** Приступивши тоді ученики, рекли до Него: Чи знаєш, що Фарисеї, чувши слово, поблазнились? **13** Він же, озвавшись, рече: Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викоренить ся. **14** Не вважайте на них: проводирі вони слїпі слїпих. А коли слїпий веде слїпого, обидва впадуть у яму. **15** Озвав ся ж Петр і каже до Него: Виясни нам сю приповість. **16** Ісус же рече: Чи й ви ще без розуму? **17** Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, йде в живіт, і звергаєть ся в одхідник; **18** а те, що виходить із уст, береть ся з серця, і воно

сквернить чоловіка. **19** Бо з серця беруть ся ледачі думки, душогубства, перелюбки, блуд, крадїж, криве сьвідкуваннє, хула. **20** Оце, що сквернить чоловіка; а їсти, непомивши рук, се не сквернить чоловіка. **21** Вийшов тодї Ісус ізвідтіля, і перейшов у Тирські та в Сидонські сторони. **22** Коли се жінка Канаанка прийшла з тих гряниць, і кричала до Него, кажучи: Помилуй мене, Господи, сину Давидів; дочка моя тяжко біснуєть ся. **23** Він же не відказав їй нї слова. І, приступивши ученики Його, благали Його, кажучи: Відпусти її, бо кричить за нами. **24** Він же, озвавшись, рече: Послано мене тільки до загублених овечок дому Ізраїлевого. **25** Вона ж, приступивши, поклонилась Йому, кажучи: Господи, поможи менї. **26** Він же, озвавшись, рече: Не годить ся взяти в дїтей хлїб, і кинути собакам. **27** А вона каже: Так, Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, що падають із стола в господаря їх. **28** Тодї озвавсь Ісус і рече до неї: Жінко, велика віра твоя: нехай станеть ся тобі, як бажаєш. І одужала дочка її з того часу. **29** І, перейшовши Ісус ізвідтіля, прийшов близько до моря Галилейського, й, зійшовши на гору, сїв там. **30** І поприходило до Него пребагато людей, маючи з собою кривих, слїпих, нїмих, калїк і багацько инших, та й клали їх у ногах в Ісуса, й сцїлив їх, **31** так що люде дивувались, бачивши, що нїмі говорять, калїки здорові, криві ходять, а слїпі бачять; і прославляли Бога Ізраїлевого. **32** Ісус же, покликавши учеників своїх, рече: Жаль менї людей, бо вже вони три днї пробувають зо мною, й не мають що їсти; а не хочу відпустити їх голодних, щоб не помлїли на дорозї. **33** І кажуть Йому ученики Його: Де ж нам узяти стільки хлїба в пустинї, щоб нагодувати стільки народу? **34** І рече їм Ісус: Скільки хлїбів маєте ви? Вони ж кажуть: Сїм, та кілька рибок. **35** І звелїв народові посїдати на землї. **36** І, взявши сїм хлїбів та рибу, оддав хвалу, ламав і давав ученикам своїм, а ученики народові. **37** І їли всї, й понаїдались; і назбирали останків ламаного сїм повних кошів. **38** А тих, що їли, було чотири тисячі чоловіка, опріч жінок та дїтей. **39** І, відпустивши народ, увійшов у човен, та й прибув у гряницї Магдальскї.

16 Поприходили також Фарисеї та Садукеї й, спокушуючи Його, бажали від Него, щоб показав їм ознаку з неба. **2** Він же, озвавшись, рече їм: Як настане вечір, ви говорите: Погода, бо червонїє небо. **3** А вранцї: Сьогоднї непогідь, бо небо червонїє та хмарить ся. Лицеміри, лице неба вмієте познавати, а ознак часу не можете? **4** Кодло лукаве та перелюбне ознаки шукав; а ознака не дасть ся йому, хиба тільки ознака Йони пророка. І, покинувши їх, пійшов. **5** Та ученики Його, перепливши на той бік, забули взяти хлїба. **6** Ісус же рече до них: Гледїть, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського. **7** Вони ж міркували собі, кажучи: Се, що не взяли ми хлїба. **8** Постерігши ж се Ісус, рече до них: Що ви міркуєте собі, маловіри, що хлїба не взяли? **9** Хиба ще не зрозуміли, та й не памятаєте пяти хлїбів пятьом тисячам, і скільки кошів набрали? **10** анї семи хлїбів чотирьом тисячам, і скільки кошів набрали? **11** Як се не розумієте, що не про хлїб я казав вам, остерегатись квасу Фарисейського та Садукейського? **12** Тодї зрозуміли, що не казав остерегатись квасу хлїбного, а науки Фарисейської та Садукейської. **13** Як же прийшов Ісус у сторони Кесариї Филипової, то питав учеників своїх, глаголючи: За кого мають люде мене, Сина чоловічого? **14** Вони ж сказали: Одні за Йоана Хрестителя, другі за Ілию, инші ж за Єремію або одного з пророків. **15** Рече до них: Ви ж як кажете? хто я? **16** Озвавшись Симон Петр, каже: Ти єси Христос, Син Бога живого. **17** І озвавшись Ісус, рече до него: Блажен єси; Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі. **18** Скажу ж і я тобі: Що ти єси Петр, і на сьому каменї збудую церкву мою, і ворота пекельні не подужають її. **(Hadēs g86)** **19** І дам я тобі ключі царства небесного; й що звяжеш на землї, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землї, буде розвязане на небі. **20** Тодї наказав ученикам своїм, щоб не казали нікому, що Він Ісус Христос. **21** З того часу почав Ісус виявляти ученикам своїм, що мусить ійти в Єрусалим, і багато терпіти од старших, та архиєреїв, та письменників, і бути вбитим, і встати третього дня. **22** І взявши Його Петр, почав докоряти Йому, кажучи: Пожаль ся себе, Господи; нехай се не станеть ся Тобі. **23** Він же обернувсь і рече до Петра: Геть від мене, сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче. **24** Рече тодї Ісус ученикам своїм: Коли хто хоче йти слїдом за мною, нехай відречеть ся себе самого, й візьме хрест свій, та й іде слїдом за мною. **25** Хто бо хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою ради мене, знайде її. **26** Що бо за користь, чоловікові, хоч би сьвіт увесь здобув, а душу свою занапастив? або що дасть чоловік у замін за душу свою? **27** Прийде бо Син чоловічий у славі Отця свого з ангелами своїми; й тодї віддасть кожному по дїлам його. **28** Істино глаголю вам: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерти, аж поки побачять Сина чоловічого, грядущого в царстві своїм.

17 А через шість день бере Ісус Петра, Якова, та Йоана брата його, й веде їх на гору високу окреме, **2** й персобразивсь перед ними: й сяяло лице Його як сонце, а одежа Його стала біла, як сьвітло. **3** Коли се явивсь їм Мойсей та Илия, розмовляючи з Ним. **4** Озвав ся ж Петр, і рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мойсейові, а один Илиї. **5** Ще він говорив, аж ось ясна хмара отїнила їх, і ось голос із хмари глаголючий: Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте. **6** Зачувши се ученики, припали лицем до землї, й полякались вельми. **7** І прийшовши Ісус, торкнув їх, і рече: Устаньте й не лякайтесь. **8** Вони ж, знявши очі свої, не бачили нїкого, тільки одного Ісуса. **9** І, як сходили вони з гори, нака. зав їм Ісус, глаголючи: Не кажіть нїкому про сю із'яву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих. **10** І питали в Него ученики Його кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Илия мусить прийти попереду? **11** Ісус же, озвавшись, рече їм: Илия прийде попереду, і налагодить усе. **12** Я ж глаголю вам: Що Илия вже прийшов, та й не познали його, а зробили на йому, що схотїли. Так і Син чоловічий терпіти ме від них. **13** Тодї зрозуміли ученики,

що глаголав їм про Иоана Хрестителя. **14** І, як прийшли вони до народу, приступив до Него чоловік, припавши Йому до ніг і говорячи: **15** Господи, помилуй мого сина; він бо місячник, і тяжко мучить ся: почасту бо падає в огонь, і почасту в воду. **16** І привів я його до учеників Твоїх, та й не змогли вони сцїлити його. **17** Озвав ся ж Ісус і рече: О кодло невірне та розвратне! Доки буду з вами? доки терпіти му вас? Приведіть менї його сюди. **18** І погрозив йому Ісус і вийшов з него диявол, і одужав хлопець з того часу. **19** Приступивши тодї ученики до Ісуса, сказали на самотї: Чом не змогли ми вигнати його? **20** Ісус же рече їм: Через невіру вашу, істино бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно горчицї, то сказали б оцій горі: Перейди звідсіля туди; то й перейде; й нїчого не буде неможливого вам. **21** Се ж кодло не виходить, як тільки молитвою та постом. **22** Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: Син чоловічий буде виданий у руки людям; **23** і вбють Його, а третього дня Він устане. І засудили вони вельми. **24** Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що данину збирали, до Петра, й казали: Чи не дасть ваш учитель данини? **25** Каже: Так. І як увійшов у господу, попередив його Ісус, глаголючи: Що ти думаєш, Симоне? з кого! земні царі збирають данину? з своїх синів, чи з чужих? **26** Каже до Него Петр: Із чужих. Рече йому Ісус: То сини вільні. **27** Тільки ж, щоб не блазнити нам Їх, ійди до моря, та закинь удку, й першу рибу, що піймаєть ся, візьми й роззявивши їй рот, знайдеш статира; взявши його, дай їм за мене й за себе.

18 Того часу приступили ученики до Ісуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному? **2** І, покликавши Ісус хлопятко до себе, поставив його серед них, **3** і рече: Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як дїти, то не ввійдете в царство небесне. **4** Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко се, той більший у царстві небесному. **5** І хто прийме одно таке хлопятко в імя моє, мене приймає. **6** Хто ж зблазнить одного з сих малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб повішено млинове жорно на шию йому, та й утоплено в глибинї морській. **7** Горе сьвітові від поблазней! треба бо прийти поблазням, тільки ж горе тому чоловікові, що через него поблазнь приходить! **8** Коли ж рука твоя або нога твоя блазнить тебе, відотни її, та й кинь од себе: лучче тобі ввійти в життє кривим або калїкою, нїж мавши дві руцї чи дві нозї, бути вкинутим ув огонь вічний. **(aiōnios g166)** **9** І коли око твоє блазнить тебе, вирви його, та й кинь од себе: лучче тобі увійти в життє одноким, анїж мавши дві оцї, бути вкинутим ув огняне пекло. **(Geenna g1067)** **10** Гледїть, щоб не погордувати одним із малих сих: глаголю бо вам: Що ангели їх на небі по всяк час бачять лице Отця мого небесного. **11** Син бо чоловічий прийшов спасати загублене. **12** Як вам здаєть ся? коли буде в якого чоловіка сотня овечок, та заблудить одна з них, чи не покине він девятьдесять і девять, та не пі йде в гори, й не шукати ме заблудної? **13** І коли доведеть ся знайти її, істино глаголю вам, що веселить ся над нею більше, нїж над девятьдесять і девятьма, що не заблудили. **14** Так нема волї перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув один із сих малих. **15** Коли ж погрішить проти тебе брат твій, ійди й обличи його між тобою й ним самим. Коли послухає тебе, здобув єси брата твого; **16** коли ж не послухає, візьми з собою ще одного або двох, щоб при устах двох сьвідків, або трьох, стало кожне слово. **17** Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник. **18** Істино глаголю вам: Що звяжете на землї, буде звязане на небі; а що розвяжете на землї, буде розвязане на небі. **19** Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодять ся на землї про всяку річ, якої просити муть, станеть ся їм від Отця мого, що на небі. **20** Де бо двоє або троє зберуть ся в імя моє, там я посеред них. **21** Приступивши тодї Петр до Него, рече: Господи, скільки раз грішити ме проти мене брат мій, і я прощати му йому? до семи раз? **22** Рече йому Ісус: Не кажу тобі: До семи раз, а: До сїмдесять раз семи. **23** Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що схотїв узяти перелїк од слуг своїх. **24** Як же почав брати, приведено йому одного, що завинив йому десять тисяч талантів. **25** Як же не мав він, що віддати, звелїв пан його продати його, й жінку його, й дїтей, і все що мав, та й віддати. **26** Упавши тодї слуга, поклонив ся йому, кажучи: Пане, потерпи менї, а все тобі віддам. **27** Змилосердив ся ж пан слуги того, відпустив його, й простив йому довг. **28** Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив йому сотню денариїв; і, вхопивши його, давив, кажучи: Віддай менї, що винен. **29** Упавши тодї товариш його в ноги йому, благав його, кажучи: Потерпи менї, і все віддам тобі. **30** Він же не схотїв, а, відійшовши; укинув його в темницю, поки віддасть довг. **31** Бачивши ж товариші його, що сталось, жалкували вельми, й, пійшовши, сказали своєму панові все, що сталось. **32** Тодї, призвавши його пан його, рече йому: Слуго ледачий, увесь довг той простив я тобі, як благав єси мене; **33** чи не слїд було й тобі помилувати товариша твого, як і я тебе. помилував? **34** І, розгнївившись пан його; передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому. **35** Так і Отець мій небесний робити ме вам, як не прощати мете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх.

19 І сталось, як скінчив Ісус цї слова, вийшов він з Галилеї, і прийшов у гряницї Юдейські, за Йорданом. **2** І йшло слїдом за Ним пребагато народу, й вигоїв їх там. **3** приступили до Него Фарисеї, спокушуючи Його, й кажучи Йому: Чи годить ся чоловікові розводитись із, жінкою своєю за всяку вину? **4** Він же, озвавшись, рече їм: Хиба ви не читали, що хто втворив у починї, - чоловіком і жінкою втворив їх? **5** І рече: Тому чоловік покине батька й матїр та пригорнеть ся до жінки своєї, й будуть у двох тїло одно; **6** так що вже не двоє, а тїло одно. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує. **7** Кажуть вони Йому: На що ж звелїв Мойсей давати розвідний лист і розводитись із нею? **8** Рече їм: Мойсей задля жорстокости сердець ваших дозволив вам розводитись із жінками вашими; у починї ж не було так. **9** Глаголю ж вам: Хто розведеть ся з жінкою своєю - хиба за перелюб - та оженить ся з иншою, робить перелюб;

і хто з розвідкою оженить ся робить перелюб. **10** Кажуть Йому ученики Його: Коли така справа чоловіка з жінкою, то не добре женитись. **11** Він же рече їм: Не всї зміщають слово се, а кому дано. **12** Єсть бо скопцї, що з утроби матерної родились так; і в скопцї, що скопились од людей; і в скопцї, що скопили себе задля царства небесного. Хто може змістити, нехай містить. **13** Тодї поприводили до Него діток, щоб положив руки на них, та помолив ся; ученики ж заказували їм. **14** Ісус же рече: Пустїть діток, не з'упиняйте їх прийти до мене, бо таких царство небесне. **15** І, положивши руки на них, пійшов звідтіля. **16** І ось один, приступивши, каже Йому: Учителю благий, що доброго робити менї, щоб мати життв вічне? **(aiōnios g166)** **17** Він же рече до Него: Чого ти звеш мене благим? нїхто не благий, тільки один. Бог. Коли ж бажаєш увійти в життє, держи заповідї. **18** Каже до Него: Которі? Ісус же рече: Оцї: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь. Не сьвідкуй криво; **19** Поважай батька твого й матїр, і: Люби ближнього твого, як себе самого. **20** Каже Йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає менї? **21** Рече до него Ісус: Коли хочеш бути звершений, іди продай, що маєш, і дай убогим, а мати меш скарб на небі; і приходь, та й іди слїдом за мною. **22** Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись; бо мав достатки великі. **23** Ісус же рече до учеників своїх: Істино глаголю вам: Що тяжко багатому ввійти в царство небесне. **24** Знов же глаголю вам: Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, нїж багатому в царство Боже ввійти. **25** Почувши ж ученики Його, дивувались вельми, кажучи: Хто ж зможе спасти ся? **26** Ісус же, глянувши, рече їм: У людей се не можливе, у Бога ж все можливе. **27** Озвавсь тодї Петр і каже до Него: Ось ми покинули все, та й пійшли сдїдом за Тобою; що ж буде нам? **28** Ісус же рече до них: Істино глаголю вам: Що ви, пійшовши слїдом за мною, у новонастанню, як сяде Син чоловічий на престолї слави своєї, сядете також на дванайцяти престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих. **29** І кожен, хто покинув доми, або братів, або сестер, або батька, або матїр, або жінку, або дїтей, або поля, задля імя мого, в сотеро прийме, й життє вічне осягне. **(aiōnios g166)** **30** Тільки ж многі перві будуть останні, а останні - перві.

20 Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано вранцї наймати робітників у виноградник свій. **2** І, згодившись із робітниками по денарию на день, післав їх у виноградник свій. **3** І, вийшовши коло третьої години, побачив внших, що стояли на торгу без дїла, **4** і рече до них: Ідїть і ви у виноградник, і що буде право, дам вам, Вони й пійшли. **5** Вийшовши знов коло шестої і девятої години, зробив так само. **6** Вийшовши ж коло одинайцятої години, знайшов инших, що стояли без дїла, й рече до них: Чого тут стоїте увесь день без дїла? **7** Кажуть вони йому: Бо нїхто не найняв нас. Рече він їм: Ійдїть і ви в виноградник, і що буде право, одержите. **8** Як же настав вечір, рече пан виноградника доморядникові своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останнїх аж до перших. **9** І прийшовши ті, що коло одинайцятої години, взяли по денарию. **10** Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли й вони по денарию. **11** І взявши вони, нарекали на господаря, **12** говорячи: Що сї останні одну годину робили, й зрівняв єси їх із нами, що зносили тяготу дня і спеку. **13** Він же, озвавшись, рече одному з них: Друже, не кривджу тебе; хиба не за денария згодив ся єси зо мною? **14** Візьми своє, та й іди: я ж хочу й сьому останньому дати, що й тобі. **15** Хиба ж не вільно менї робити, що хочу, з добром моїм? Чи того твоє око лихе, що я добрий? **16** Так будуть останнї перві, а перві останнї; багато бо званих, мало ж вибраних. **17** І, йдучи Ісус у Єрусалим, узяв дванайцять учеників на самоту в дорозї, й рече до них: **18** Оце ми йдемо в Єрусалим; і буде виданий Син чоловічий архиєреям, та письменникам, і осудять вони Його на смерть; **19** і видадуть Його поганам, щоб з Него насьміхались, та били, та розпяли, а третього ж дня він воскресне. **20** Тодї приступила до Него мати синів Зеведеєвих із синами своїми, кланяючись та просячи чогось у Него. **21** Він же рече до неї: Чого хочеш? Каже вона до Него: Скажи, щоб сидїли оцї два сини мої, один по правицї Твоїй, а другий по лївицї у царстві Твоєму. **22** Озвав ся ж Ісус і рече; Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку я пити му, й хреститись хрещеннєм, яким я хрещусь? Кажуть йому: Зможемо. **23** І рече до них: Ви то чашу мою пити мете, й хрещеннєм, яким я хрещусь, хреститиметесь; тільки ж, щоб вам сидїти по правицї в мене й по лївицї в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено від Отця мого. **24** І почувши десять, ремствували із двох братів. **25** Ісус же, покликавши їх, рече: ви знаєте, що в поган князї панують над ними, й великі управляють ними. **26** Не так же буде в вас: нї, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою; **27** і хто хоче між вами бути першим, нехай вам буде рабом, **28** як Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити, й дати душу свою яко викуп за многих. **29** І як виходили вони з Єрихона, йшло слїдом за Ним багато народу **30** І ось двоє слїпих, що сидїли над шляхом, почувши, що Ісус переходить, кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів. **31** Народ же сваривсь на них, щоб мовчали; а вони ще більш кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів. **32** І, зупинившись Ісус, покликав їх, і рече: Що хочете, щоб зробив вам? **33** Кажуть йому: Господи, щоб очі наші відкрились. **34** Вмилосердив ся ж Ісус, і доторкнувсь очей їх, і зараз прозріли очі їх, і пійшли вони слїдом за Ним.

21 А як зближались до Єрусалиму, й прийшли в Витфагию, до гори Оливної, послав тодї Ісус двох учеників, **2** глаголючи їм: Ідїть у село, що перед вами, й зараз знайдете ослицю, привязану й осля з нею; одвязавши, приведїть менї. **3** І коли хто вам казати ме що, скажїть: Що Господеві треба їх; зараз же відпустить їх. **4** Се ж усе сталось, щоб справдилось, що промовив пророк, глаголючи: **5** Скажїть дочцї Сионській: Ось цар твій іде до тебе, тихий, сидячи на ослї й на ослятї, синові підяремної. **6** Пійшовши ж ученики, вчинили, як звелїв їм Ісус, **7** і привели ослицю і осля, й положили на них одежу свою, та й посадили Його верх неї.

8 Пребагато ж народу простилали одежу свою по дорозї; инші ж різали віттє з дерева і встилали дорогу. **9** Народ же, що йшов попереду й позаду, покликував, говорячи: Осанна синуууу Благословен грядущий в імя Господнє; Осанна на вишинах. **10** А як увійшов Він у Єрусалим здвигнувсь увесь город, говорячи: Хто се такий? **11** Народ же казав: Се Ісус, пророк із Назарета Галилейського. **12** І прийшов Ісус у церкву Божу, й повиганяв усїх, що продавали да торгували в церкві, й поперевертав столи в міняльників, і ослони в тих, що продавали голуби; **13** і рече до них: Писано: Дом мій дом молитви звати меть ся; ви ж його зробили вертепом розбійників. **14** І приходили до Него в церкві сліпі й криві, і сцїляв їх. **15** Бачивши ж архиєреї та письменники чудеса, що Він робив, і хлопят, що покликували в церкві, й казали: Осанна сину Давидовому, розлютувались, **16** і казали до Него: Чи чуєш, що оці кажуть? Ісус же рече їм: Так. Хиба ви нїколи не читали: Що з уст немовляток і ссущих вирядив єси хвалу? **17** І, покинувши їх, вийшов осторонь із города в Витанию, й пробував там. **18** Уранцї ж, вертаючись у город, зголоднїв. **19** І, побачивши одну смоківницю на дорозї, прийшов до неї, і нічого не знайшов на ній, тільки саме листе, і рече до неї: Щоб нїколи з тебе овощу не було до віку. І зараз усохла смоківниця. **(aiōn g165)** **20** І бачивши ученики Його, здивувались, кажучи: Як зараз усохла смоківниця! **21** Ісус же, озвавшись, рече до них: Істино глаголю вам: Коли б ви мали віру й не сумнилпсь, ви б не тільки се смоківницї зробили, а коли б і сій горі сказали: Двигнись і кинь ся в море; станеть ся; **22** і все, чого ви просити мете в молитві, віруючи, одержите. **23** А як прийшов Він у церкву, поприходили до Него, навчаючого, архиєреї та старші людські, кажучи: Якою властю робиш се? й хто дав тобі сю вдасть? **24** Ісус же, озвавшись, рече їм: Поспитаю вас і я про одну річ, про котру як скажете менї, то й я скажу вам, якою властю се роблю. **25** Хрещеннє Иоанове звідкіля було: з неба, чи від людей? Вони ж міркували собі, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже нам: Чом же ви не вірували йому? **26** коли ж скажемо: Від людей, то боїмо ся народу; всї бо мають Йоана за пророка. **27** І, озвавшись, сказали Ісусові: Не знаємо. Рече їм і Він: То й я не скажу вам, якою властю се роблю. **28** Ви ж як думаєте? Чоловік мав двоє дїтей; і, прийшовши до одного, рече: Дитино, йди сьогоднї роби в винограднику моїм. **29** Він же, озвавшись, сказав: Не хочу; опісля ж, одумавшись, пійшов. **30** І, прийшовши до другого, рече так само. Він же, озвавшись, сказав: Ійду, Господи; та й не пійшов. **31** Котрий з двох уволив волю отця? Кажуть вони до Него: Первий. Рече їм Ісус: Істино глаголю вам: Що митники та блудницї попередять вас у царство Боже, **32** Прийшов бо Йоан до вас дорогою правди, й не вірували йому; митники ж та блудницї вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались навпослї, щоб вірувати йому. **33** Иншої приповістї послухайте: Був один чоловік господар, що насадив виноградник, і обгородив його тином, і викопав у йому винотоку, й збудував башту, й віддав його виноградарям, та й від'їхав. **34** Як же наближила ся пора овощу, післав він слуги свої до виноградарів узяти овощі його. **35** І, взявши виноградарі слуг його, одного побили, другого вбили, иншого ж укаменували. **36** Знов післав він инші слуги, більш нїж перше, й зробили їм так само. **37** На останок же післав до них сина свого, кажучи: Посоромлять ся сина мого. **38** Виноградарі ж, побачивши сина, казали між собою: Се наслїдник: ходїмо вбємо його, та й заберемо наслїддє його. **39** І, взявши його, вивели геть з виноградника, та й убили. **40** Як же прийде пан виноградника, то що зробить він виноградарям тим? **41** Кажуть вони до Него: Лютих люто погубить їх, а виноградник оддасть иншим виноградарям, що віддавати муть йому овощ пори своєї. **42** Рече до них Ісус: Хиба нїколи не читали в писаннях: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою утла. Від Господа стало ся се, й дивне воно в очах наших? **43** Тим я глаголю вам: Що відніметь ся од вас царство Боже, й дасть ся народові, що робити ме овощі його. **44** І хто впаде на сей камінь, розібєть ся; на кого ж він упаде, роздавить того. **45** І вислухавши архиєреї та Фарисеї приповісти його, догадались, що про них говорить. **46** І, шукаючи вхопити Його, спасували ся народу; бо мав Його за пророка.

22 І, озвавшись Ісус, знов промовив до них приповістями, глаголючи: **2** Уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що нарядив весїллє синові своєму; **3** і післав слуги свої кликати запрошених на весїллє; і не схотїли прийти. **4** Знов післав инші слуги, говорячи: Скажіть запрошеним: Ось я обід мій наготовив; воли мої й годоване побито, і все налагоджене; ідїть на весїллє. **5** Вони ж, занехавши, пійшли собі, один на хутір, другий до свого торгу; **6** а останнї, взявши слуг його, знущались із них, та й повбивали. **7** Цар же, почувши, прогнївив ся, й піславши військо своє, вигубив тих розбишак, і запалив город їх. **8** Рече тодї до слуг своїх: Весїллє налагоджене, запрошені ж не були достойні. **9** Ійдїть же на росхідні шляхи, й кого знайдете, запрошуйте на весїллє. **10** І вийшовши слуги ті на шляхи, зібрали всїх, кого знайшли, й лихих і добрих; і було весїллє повне гостей. **11** Цар же, ввійшовши подивитись на гостї, побачив там чоловіка, не одягненого у весїльню одежу; **12** і рече до него: Друже, як се увійшов єси сюди, не мавши весїльної одежі? Він же мовчав, **13** Рече тодї цар до слуг: Звязавши йому ноги й руки, візьміть його й викиньте в темряву надвірню; там буде плач і скреготаннє зубів. **14** Багато бо званих, мало ж вибраних. **15** Тодї пійшли Фарисеї, і радили раду, як би піймати Його на слові. **16** І висилають до Него учеників своїх з Іродиянами, говорячи: Учителю, знаємо, що ти правдивий вси, й на путь Божий правдою наставляєш, і нї про кого не дбаєш; бо не дивиш ся на лице людей. **17** Скажи ж тепер нам: Як тобі здаєть ся? годить ся давати данину кесареві, чи нї? **18** Постеріг же Ісус лукавство їх, і рече: Що ви мене спокутуєте, лицеміри? **19** Покажіть менї гріш податковий. Вони ж принесли йому денария. **20** І рече до них: Чиє обличче се й надпись? **21** Кажуть йому: Кесареве. Тодї рече до них: Віддайте ж кесареве кесареві, а Боже Богові. **22** І, вислухавши, здивувались, і, лишивши Його, пійшли. **23** Того ж дня приступили до Него Садукеї, що кажуть: нема воскресення, і питали Його, **24** говорячи: Учителю, Мойсей

сказав: Коли хто вмре, не мавши дітей, то нехай брат його оженить ся з жінкою його, й воскресить насіннє братові своєму. **25** Було ж у нас сім братів; і первий, оженившись, умер, і, не мавши васіння, покинув жінку свою братові своєму; **26** так само й другий брат, і третій аж до семого. **27** Опісля ж усїх умерла й жінка. **28** Оце ж у воскресенню кому з сїмох буде вона жінкою? всї бо мали її. **29** Озвав ся ж Ісус і рече до них: Помиляєтесь ви, не знаючи писання анї сили Божої. **30** Бо в воскресенню не женять ся нї віддають ся, а будуть як ангели Божі на небі. **31** Про воскресеннє ж мертвих хиба не читали, що сказано вам од Бога, глаголючого: **32** Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? Не єсть Бог Богом мертвих, а живих. **33** І, слухаючи народ, дивував ся наукою Його. **34** Фарисеї ж, почувши, що Вів примусив Садукеїв мовчати, зібрались ради того. **35** І спитав один з них, учитель закону, спокушуючи Його й кажучи: **36** Учителю, котора заповідь велика в законі? **37** Ісус же рече йому: Люби Господа Бога твого всїм серцем твоїм, і всею душею твоєю, і всею думкою твоєю. **38** Се перва й велика заповідь. **39** Друга ж подібна їй: Люби ближнього твого, як себе самого. **40** На сих двох заповідях увесь закон і пророки стоять. **41** Як же зібрались Фарисеї, питав їх Ісус, **42** глаголючи: Що ви думаєте про Христа? чий Він син? Кажуть Йому: Давидів. **43** Рече Він до них: Як же се Давид зве Його в дусї Господом, говорячи: **44** Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх? **45** Коли ж Давид зве Його Господом, то як же Він син йому? **46** І нїхто не з'умів йому відказати нї слова, й нїхто з того часу не важив ся питати Його нїколи.

23 Рече тоді Ісус до народу, та до учеників своїх: **2** глаголючи: На Мойсейових сїдалищах посїдали письменники та Фарисеї. **3** Тим усе, що скажуть вам держати, держіть і робіть; по дїлам же їх не робіть: говорять бо, й не роблять. **4** Вяжуть бо тяжкі оберемки, що важко носити, й кладуть людям на плечі; самі ж і пальцем своїм не хочуть двигнути їх. **5** Усї ж дїла свої роблять, щоб бачили їх люде: ширять Филактериї свої, й побільшують поли в одежі своїй, **6** і люблять перші місця на бенкетах, і перші сїдання по школах, **7** і витання на торгах, і щоб звали їх люде: Учителю, учителю. **8** Ви ж не зовіть ся учителями, один бо ваш учитель - Христос; усї ж ви брати. **9** І отця не звіть собі на землї, один бо Отець у вас, що на небі. **10** І не звіть ся наставниками, один бо в вас наставник - Христос. **11** Більший же між вами нехай буде вам слугою. **12** Хто ж нести меть ся вгору, принизить ся, а хто принизить ся, пійде вгору. **13** Горе ж вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що зачиняєте царство небесне перед людьми; ви бо не входите, й тих, що входять, не пускаєте ввійти. **14** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що жерете доми вдовиць, й задля виду довго молитесь; тим ще тяжчий приймете осуд. **15** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите море й землю, щоб зробити одного нововірця, і коли станеть ся, робите його сином пекла, удвоє гіршим вас. **(Geenna g1067)** **16** Горе вам, проводирі слїпі, що кажете: Хто клясти меть ся церквою, нїчого; хто ж покленеть ся золотом Церковним, винуватий! **17** Дурні й слїпі: що бо більше: золото, чи церква, що осьвячує золото? **18** І: Хто клясти меть ся жертівнею, нїчого, хто ж покленеть ся даром, що на нїм, винуватий. **19** Дурні й слїпі: що бо більше: дар, їй жертівня, що осьвячує дар? **20** Оце ж, хто клснеть ся жертівнею, кленсть ся нею і всїм, що зверху неї. **21** І хто кленеть ся церквою, кленеть ся нею й тим, що живе в нїй. **22** І хто кленеть ся небом, кленеть ся престолом Божим і тим, хто сидить на нїм. **23** Горе вам, письменппки та Фарисеї, лицеміри! що даєте десятину з мяти, й кропу, й кмину, а залишили важнїще в законї: суд, і милость, і віру. Се повинні були робити, да й того не залишати. **24** Проводпрі слїпі, що відцїджуєте комара, верблюда ж глитаєте. **25** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте зверху чашу й блюдо, у серединї ж повні вони здирства та неправди. **26** Фарисею слїпий, очисти перш середину чаші й блюда, щоб і верх їх став ся чистий. **27** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подобитесь гробам побіляним, що зверху являють ся гарними, в серединї ж повні кісток мертвих і всякої нечисти. **28** Так і ви зверху являєтесь людям праведні, в серединї ж повні лицемірства та беззаконня. **29** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будуєте гроби пророків та украшаєте памятники праведників, **30** і мовляєте: Коли б ми були за часів батьків наших, не були б спільниками їх у крові пророків. **31** Сим же сьвідкуєте самі на себе, що ви сини тих, що вбивали пророків. **32** І ви доповнюйте міру батьків ваших. **33** Змії, кодло гадюче, як утїчете від суду пекельного? **(Geenna g1067)** **34** Тим же то ось я посилаю до вас пророків, і мудрцїв, і письменників, і одних з них повбиваєте та порозпинаєте, а инших бити мете по школах ваших, та гонити мете від города в город: **35** щоб упала на вас уся кров праведна, пролита на землї від крові Авеля праведного до крові Захарії, сина Варахіїного, що вбили ви між церквою й жертівнею. **36** Істино глаголю вам: Все те прийде на кодло се. **37** Єрусалиме, Єрусалиме, що повбивав єси пророків, і покаменував посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирав курчат своїх під крила, й не схотїли! **38** Оце ж оставляєть ся вам дом ваш пустий. **39** Глаголю бо вам: Не побачите мене від нинї, аж поки скажете: Благословенуyy в імя Господнє!

24 І, вийшовши Ісус, пійшов із церкви; і приступилиученикиЙого, показати Йому будівлю церковну. **2** Ісус же рече їм: Чи бачите се все? Істино глаголю вам: Не зостанеть ся тут камінь на каменї, щоб не зруйновано. **3** Як же сидів на горі Оливній, поприходили до Него ученики самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? й який знак Твого приходу й кінця сьвіту? **(aiōn g165)** **4** І озвавшись Ісус, рече їм: Гледїть, щоб хто не звів вас. **5** Багато бо приходити ме в імя моє, кажучи: Я Христос; і зведуть многих. **6** Чути мете ж про войни й чутки воєнні; гледїть же, не трівожтесь; мусить бо все статись, та се ще не конець. **7** Бо встане нарід на нарід і царство на царство, й буде голоднеча, й помір, і трус по місцях. **8** Все ж се почин горя. **9** Тоді видавати муть вас на муки, й вбивати муть вас; і зненавидять вас усі народи задля імя мого. **10** І тоді

поблазнять ся многі, й видавати муть одно одного, й ненавидїти муть одно одного. **11** І багато лжепророків устане, й введуть многих. **12** І задля намноженого беззаконня, прохолоне любов многих. **13** Хто ж видержить до останку, той спасеть ся. **14** І проповідувати меть ся євангелия царства по всїй вселеннїй на сьвідкуваннє всїм народам; і тодї прийде конець. **15** Оце ж, як побачите гидоту спустїння, що сказав Даниїл пророк стоячу на місцї сьвятому (хто читав нехай розуміє), **16** тодї, хто в Юдеї, нехай втікає на гори; **17** хто на криші, нехай не влазить узяти що з хати своєї; **18** і хто в полї, нехай не вертаєть ся назад узяти одежу свою. **19** Горе ж важким і годуючим під той час! **20** Молїть ся ж, щоб не довелось вам утїкати зимою, анї в суботу: **21** буде бо тодї мука велика, якої не було від настання сьвіту до сього часу, й не буде. **22** І коли б тих днїв не вкорочено, то жодне б тїло не спасло ся; тільки ж задля вибраних укорочені будуть дні тиї. **23** Тодї, коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або онде; не йміть віри. **24** Устануть бо лжехрйсти й лжепророки, й давати муть ознаки великі й дива, щоб, коди можна, звести й вибраних. **25** Оце ж наперед сказав я вам. **26** Коли ж скажуть вам: Ось він у пустинї; не виходьте; Ось він у коморах; не доймайте віри. **27** Бо, як блискавка виходить зі сходу та сяє аж до заходу, так буде й прихід Сина чоловічого. **28** Де бо є труп, там збирати муть ся вірли. **29** І зараз після горя днїв тих сонце померкне, й місяць не давати ме сьвітла свого, й зорі попадають із неба, й сили небесні захитають ся. **30** І тодї явить ся ознака Сина чоловічого на небі; й тодї заголосять усї роди землї, і побачять Сина чоловічого, грядущого на хмарах небесних із силою й славою великою. **31** І пішле він ангели свої з голосним гуком трубним, і позбирають вони вибраних його від чотирох вітрів, од кінців неба до кінців його. **32** Від смоківницї ж навчіть ся приповісти: Коли вже віттє її стане мягке й пустить листє, знайте, що близько лїто. **33** Так само й ви: як оце все побачите, відайте, що близько під дверима. **34** Істино глаголю вам: Не перейде рід сей, як усе теє станеть ся. **35** Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть. **36** Про день же той і годину нїхто не знає, нї ангели небесні, тільки сам Отець мій. **37** Як же дні Ноеві, так буде й прихід Сина чоловічого. **38** Бо, як буди за днїв перед потопом, що їли, й пили, женились, і віддавались, аж до дня, коли увійшов Ной у ковчег, **39** та й не знали, аж прийшла повідь і позносила всїх; так буде й прихід Сина чоловічого. **40** Тодї буде двоє в полї; один візьметь ся, а один зоставить ся. **41** Дві молоти муть на жорнах; одна візьметь ся, а одна зоставить ся. **42** Ото ж пильнуйте, бо не знаєте, которої години Господь ваш прийде. **43** Се ж відайте, що коли б господар знав, у яку сторожу прийде злодїй, то пильнував би, та й не попустив би підкопати хати своєї. **44** Тим же й ви будьте готові; бо тієї години, як і не думаєте, Син чоловічий прийде. **45** Який єсть вірний слуга й розумний, що поставив пан його над челяддю своєю, щоб роздавав їй харч у пору? **46** Щасливий той слуга, котрого, прийшовши пан його, застане, що робить так. **47** Істино глаголю вам: Що поставить його над усїм добром своїм. **48** А котрий лукавий слуга казати ме в серцї своїм: Забарить ся мій пан прийти, **49** та й зачне бити своїх товаришів, та їсти й пити з пяницями; **50** то прийде пан того слуги дня, якого не сподїваєть ся, і години, якої не відав, **51** та й відлучить його, й долю його з лицемірами положить; там буде плач і скреготаннє зубів.

25 Тодї уподобить ся царство небесне десяти дівчатам, що, взявши каганцї свої, вийшли назустріч женихові. **2** Пять же були з них розумні, а пять необачні. **3** Котрі необачні, взявши каганцї свої, не взяли з собою олїї. **4** Розумні ж узяли олїї в пляшечки свої з каганцями своїми. **5** Як же жених барив ся, задрімали всї, та й поснули. **6** О півночі ж постав крик: Ось жених ійде; виходьте назустріч йому! **7** Тодї повставали всї дівчата тиї, та й украсили каганцї свої. **8** Необачні ж казали до розумних: Дайте нам олїї вашої, бо каганцї наші гаснуть. **9** Відказали ж розумні, говорячи: Щоб не стало нам і вам; а йдїть лучче до тих, що продають, та. й купіть собі. **10** Як же йшли вони купувати, прийшов жених; і що були готові, увійшли з ним на весїлле; і зачинено двері. **11** Опісля ж приходять і другі дївчата, та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам. **12** Він же, озвавшись, рече: Істино глаголю вам: Не знаю вас. **13** Отим же то пильнуйте, бо не знаєте дня, нї години, коди Син чоловічий прийде. **14** Бо, як чоловік, від'їжджаючи, прикликав слуги свої, і передав їм достатки свої, **15** і одному дав пять талантів, другому два, иншому ж один, кожному по його сназї, та й відїхав зараз. **16** Пійшовши ж той, що взяв пять талантів, орудував ними, й придбав других пять талантів. **17** Так само й той, що два, придбав і він других два. **18** Той же, що взяв один, пійшовши, закопав у землю, і сховав срібло пана свого. **19** По довгому ж часу, приходить пан слуг тих, і бере перелїк із них. **20** І, приступивши той, що взяв пять талантів, приніс і других пять талантів, говорячи; Пане, пять талантів менї передав єси; ось других пять талантів придбав я ними. **21** Рече ж до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був єси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого. **22** Приступивши ж і той, що взяв два таланти, сказав: Пане, два таланти менї передав єси; ось других два таланти придбав я ними. **23** Рече до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був єси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого. **24** Приступивши ж і той, що взяв один талант, сказав: Пане, знав я тебе, що жорстокий єси чоловік, що жнеш, де не сїяв, і збираєш, де не розсипав; **25** і, злякавшись, пійшов та сховав твій талант у землї. Оце ж маєш твоє. **26** Озвав ся ж пан його й рече до него: Лукавий слуго й лїнивий, знав єси, що жну, де не сїяв, і збираю, де не розсипав: **27** так треба було оддати срібло моє міняльникам, і, прийшовши, взяв би я своє з лихвою. **28** Візьміть же від него талант, та дайте тому, що має десять талантів. **29** Кожному бо маючому всюдидасть ся, і надто мати ме; у немаючого ж, і що має, візьметь ся від него. **30** І викиньте слугу нїкчемного у темряву надвірню: там буде плач і скреготаннє зубів. **31** Як же прийде Син чоловічий у славі своїй, і всї сьвяті ангели з ним, тодї сяде він на престолї слави своєї; **32** і зберуть ся перед него всї народи; й відлучить він їх одних од других, як пастух одлучує

овець од козлів; **33** і поставить овець по правиці в себе, а козлів по лївиці. **34** Тодї скаже царь тим, що по правиції в него: Прийдїть, благословенні Отця мого, осягніть царство, приготовлене вам од основання сьвіту. **35** Бо я голодував, а ви дали менї їсти; жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і прийняли мене; **36** нагий, і з'одягли мене; недугував, і одвідали мене; був у темниці, і прийшли до мене. **37** Озвуть ся тодї до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або і жадного, та й напоїли? **38** Коли ж бачили тебе чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й з'одягли? **39** Коли ж бачили тебе недужим або в темниці, та й прийшли до тебе? **40** І озвавшись цар, промовить до них: Істино глаголю вам; Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, менї чинили. **41** Тодї скаже він і до тих, що по лївиці: Ідїть од мене, прокляті, ув огонь вічний, приготовлений дияволові та ангелам його: **(aiōnios g166)** **42** бо я голодував, і не дали ви менї їсти; жаждував, і не напоїли мене; **43** був чуженицею, і не прийняли мене; нагим, і не з'одягли мене; недужим і в темниці, і не одвідали мене. **44** Тодї озвуть ся до него й сї, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, або жадного, або чуженицею, або нагого, або недужого, або в темниці, та й не послужили тобі? **45** Озветь ся тодї до них і промовить, глаголючи: Істино глаголю вам: Скільки раз не чинили ви сього одному з сих найменших, і менї не чинили. **46** І пійдуть сї на вічні муки, а праведні на життє вічне. **(aiōnios g166)**

26 І сталось, як скінчив Ісус, усї ці слова, рече до учеників своїх: **2** Ви знаєте, що через два днї буде пасха, й Сина чоловічого видадуть на розпяттє. **3** Тодї зібрались архиєреї, та письменники, та старші людські у двір до архиєрея, на прізвище Каяфи, **4** і радились, щоб узяти Ісуса підступом і вбити. **5** Та казали: Тільки не в сьвято, щоб не було бучі між народом. **6** Як же був Ісус у Витанії в господї в Симона прокаженого, **7** приступила да Него жінка, маючи посудинку предорогого мира, та й злила на голову Йому, як сидїв за столом. **8** Побачивши ж ученики Його, сердились, кажучи: На що така втрата? **9** Можна бо було се миро продати дорого та дати вбогим. **10** Зрозумівши ж Ісус, рече до них: що ви смутите жінку? дїло бо добре вчинила на менї. **11** Всякого бо часу маєте вбогих із собою, мене ж не всякого часу маєте. **12** Зливши бо вона миро се на тїло моє на погребеннє моє зробила. **13** Істино глаголю вам: Де б нї проповідувалась євангелия ся по всьому сьвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її. **14** Тодї, пійшовши один з дванайцятьох, на ймя Юда Іскариоцький, до архиєреїв, **15** каже: Що хочете дати менї, а я вам видам Його? Вони ж поставили йому трийцять срібняків. **16** І з того часу шукав нагоди, щоб Його видати. **17** У первий же день опрісночний приступили ученики до Ісуса, кажучи Йому: Де хочеш, щоб приготовили Тобі їсти пасху? **18** Він же рече: Йдїть у город до оттакого, та скажіть йому: Учитель рече: Час мій близько; у тебе зроблю пасху з учениками моїми. **19** І зробили ученики, як повелїв їм Ісус; і приготовили пасху. **20** Як же настав вечір, сїв Він за столом із дванайцятьма. **21** І, як вони їли, рече: Істино глаголю вам, що один з вас зрадить мене. **22** І, засумівши тяжко, почали говорити до Него кожен з них: Аже ж не я, Господи? **23** Він же, озвавшись, рече: Хто вмочає зо мною руку в миску, той зрадить мене. **24** Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той. **25** Озвав ся ж Юда, зрадник Його, й каже: Аже ж не я, учителю? Рече до него: Ти сказав єси. **26** Як же вони їли, взявши Ісус хлїб і поблагословивши, ламав, і давав ученикам, і рече: Прийміть, їжте: се єсть тїло моє. **27** І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всї; **28** се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленнє гріхів. **29** Глаголю ж вам: Що не пити му від нинї з сього плоду винограднього аж до дня того, коли його пити му з вами новим у царстві Отця мого. **30** І засьпівавши вони, вийшли на гору Оливну. **31** Тодї рече до них Ісус: Всї ви поблазнитись мною сієї ночи. Писано бо: Поражу пастиря, і розсиплють ся. вівцї стада. **32** По воскресенню ж моїм попереджу вас у Галилею. **33** Озвав ся ж Петр і каже до Него: Хоч усї поблазнять ся Тобою, я нїколи не зблазнюсь. **34** Рече до него Ісус: Істино глаголю тобі: Що сієї ночі, перше нїж півень запіє, тричі відречеш ся мене. **35** Каже йому Петр: Хоч би менї з Тобою і вмерти, не відречусь Тебе. Так і всі ученики казали. **36** Тодї приходить з ними Ісус на врочище (місце) Гетсиман, і рече до учеників: Сидїть тут, поки, пійшовши, помолюсь оттам. **37** І взяв із собою Петра та двох синів Зеведєвих, і почав скорбіти та вдаватись у тугу. **38** Тодї рече до них: Тяжко сумна, душа моя аж до смертї. Підождїть тут, і не спіте зо мною. **39** І пройшовши трохи далїй, припав лицем своїм, молячись і глаголючи: Отче мій, коли можна, нехай мимо йде від мене чаша ся; тільки ж не як я хочу, а як Ти. **40** І приходить до учеників, і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Так не змогли ви однієї години попильнувати зо мною? **41** Пильнуйте та молїть ся, щоб не ввійшли в спокусу. Дух то охочий, тїло ж немошне. **42** Знов, удруге відійшовши, молив ся, глаголючи: Отче мій, як не може ся чаша мимо йти від мене, коли не пити му її, нехай станеть ся воля твоя. **43** І, прийшовши, знаходить їх знов сплячих, були бо очі в них важкі. **44** І, зоставивши їх, пійшов ізнов, і моливсь утретє, промовляючи те ж саме слово. **45** Тодї приходить до учеників своїх, і рече їм: Спіть уже й спочивайте ось настиг час, і Син чоловічий буде виданий у руки грішникам. **46** Уставайте, ходімо: ось наближуєть ся зрадник мій. **47** Ще він говорив, коли се Юда, один з дванаицяти, приходить, а з ним багато народу з мечами й дручем, од архиєреїв та старших людських. **48** Зрадник же Його дав знак їм, кажучи: Кого я поцїлую, той і єсть він: беріть його. **49** І, зараз приступивши до Ісуса, каже; Радуй ся, учителю; та й поцілував Його. **50** Ісус же рече йому: Друже, чого прийшов єси? Тодї, приступивши, наложили руки на Ісуса, та й узяли Його. **51** І ось один з тих, що з Ісусом, простягти руку, вихопив меча свого, й, вдаривши слугу архиєрейського, відтяв йому вухо. **52** Тодї рече до него Ісус: Верни меч твій в місце його: всї бо, що візьмуть ся за меч, од меча погинуть. **53** Або думаєш, що не міг би нинї вблагати Отця мого, й приставив би менї більш дванайцяти легионів

ангелів? **54** Як же тоді справдились би писаня, що так мусить статись? **55** Тієї ж години рече Ісус до народу: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями, брати мене? Щодня сидів я в вас, навчаючи в церкві, і не брали мене. **56** Се ж усе стало ся, щоб справдились писання пророчі. Тоді всі ученики, покинувши. Його, повтікали. **57** Вони ж, узявши Ісуса, повели Його до Каяфи архиєрея, де письменники та старші зібрались. **58** Петр же йшов слїдом за Ним оддалеки до двору архиєрейського, і, ввійшовши в двір, сїв із слугами, щоб бачити конець. **59** Архиєреї ж, і старші, і вся рада шукали кривого сьвідчення на Ісуса, щоб Його вбити. **60** І не знайшли. І коли багато лжесьвідків поприходило, не знайшли. Опісляж, приступивши два лжесьвідки **61** говорили: Сей казав: Я можу зруйнувати церкву Божу, й за три днї збудувати її. **62** І, вставши архиєрей, каже до Него: Нїчого не відказуєш, що сї проти Тебе сьвідкують? **63** Ісус же мовчав. І, озвавшись архиєрей, каже до Него: Заклинаю Тебе Богом живим, щоб сказав нам, чи Ти єси Христос, Син Божий? **64** Рече йому Ісус: Ти сказав єси. Тільки ж глаголю вам: Від нинї побачите Сина чоловічого, по правиці сили, й грядущого на хмарах небесних. **65** Тоді архиєрей роздер одежу свого, кажучи: Ось сказав хулу; на що нам, іще сьвідків? Ось тепер чули хулу Його; **66** як вам здаєть ся? Вони ж, озвавшись, сказали: Винен єсть смерти. **67** Тоді плювали в лице Йому, й били по щоках Його, і знущались із Него, **68** кажучи: Пророчи нам, Христе, хто се вдарив Тебе? **69** Петр же знадвору сидів у дворі, І приступила до него одна дівчина, кажучи: І ти був з Ісусом Галилейським. **70** Він же відрік ся перед усіма, кажучи: Не знаю, що говориш. **71** Як же вийшов він до воріт, побачила його друга, та й каже до тих, що там були: І сей був з Ісусом Назарейським. **72** І знов одрік ся він, кленучись: Що не знаю чоловіка. **73** Трохи ж згодом, приступивши ті, що стояли, кажуть Петрові: Справді й ти єси з них, бо й твоя говірка виявляє тебе. **74** Тодї почав він проклинатись та, клястись: Що не знаю чоловіка. І зараз півень запіяв. **75** І згадав Петр слово Ісуса, промовлене до него: Що перше ніж півень запіє, тричі відречеш ся мене. І, вийшовши геть, плакав гірко.

27 Як же настав ранок, зробили раду всі архиєреї й старші людські **2** і, звязавши Його, повели тай передали Його Понтийському Пилату, ігемонові. **3** Тоді, побачивши Юда, зрадник Його, що Його осуджено, розкаяв ся, і вернув трийцять срібняків архиєреям та старшині, **4** кажучи: Згрішив я, зрадивши кров невинну. Вони ж сказали: Що дам до того? ти побачиш. **5** І, покинувши він срібняки в церкві, вийшов і відійшовши, повісив ся. **6** Архиєреї ж, взявши срібняки, сказали: Не годить ся класти їх у скарбоню, бо се ціна крові. **7** Зробивши ж раду, купили за них ганчарське поле, щоб ховати на йому захожих. **8** Через се зветь ся поле се Кріваве Поле по сей день. **9** Тодї справдилось, що сказав Єремія пророк, глаголючи: І взяли вони трийцять срібняків, ціну цїненного, котрого цїнено з синів Ізраїля, **10** і дали їх на ганчарське поле, як повелїв менї Господь. **11** Ісус же стояв перед ігемоном; і питав Його ігемон, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Ісус же рече йому: Ти сказав єси. **12** А, як винуватили Його архиєреї та старші, не відказував нічого. **13** Тоді каже до Него Пилат: Хиба не чуєш, скільки сьвідкують на Тебе? **14** І не відказав Він йому ні на одно слово, так що ігемон вельми дивував ся. **15** На сьвято ж звик був ігемон одпускати народові одного вязника, которого вони хотіли. **16** Мали ж тоді знаного вязника, на прізвище Вараву. **17** Як же вони зібрались, сказав їм Пилат: Кого хочете, щоб одпустив вам: Вараву, чи Ісуса, на прізвище Христа? **18** Знав бо, що через завись видали Його. **19** Як же сидів він на судищі, прислала до него жінка його кажучи: Нїчого тобі й праведнику сьому; багато бо терпіла я сьогоднї вві снї через него. **20** Архиєреї ж і старші наустили народ, щоб випросили Вараву, Ісуса ж убили. **21** Озвав ся ж ігемон і рече до них: Кого хочете з двох, щоб випустив вам? Вони ж сказали: Вараву. **22** Каже до них Пилат: Що ж оце робити му з Ісусом, на призвіще Христом? Кажуть йому всі: Нехай буде рознятий. **23** Ігемон же каже: Що бо злого зробив? Вони ж кричали ще гірш: Нехай буде рознятий. **24** Бачивши ж Пилат, що нічого не врадить, а ще більш росте буча, взявши води, помив руки перед народом, і каже: Невинен я крові праведника сього; ви побачите. **25** І, озвавшись увесь народ, сказав: Кров Його на нас і на діти наші. **26** Тоді відпустив їм Вараву; Ісуса ж, побивши, передав, щоб розпято Його. **27** Тоді воїни ігемонові, взявши Ісуса на судище, зібрали на Него всю роту. **28** І, роздягнувши Його, накинули на Него червоний плащ; **29** і, сплївши вінець із тернини, положили на голову Йому, а тростину в правицю Його; і кидаючись на коліна перед Ним, насьміхались із Него, кажучи: Радуй ся, царю Жидівський! **30** І, плюючи на Него, брали тростину, й били по голові Його. **31** І, як насьміялись із Него, зняли з Него плащ, і надїли на Него одежу Його, й повели Його на розпятє. **32** Виходячи ж, знайшли чоловіка Киринейського, на ймя Симона; сього заставили нести хрест Його, **33** І прийшовши на врочище (місце) Голгота, чи то б сказати Черепове місце, **34** дали Йому пити оцту, змішаного з жовчю; і, покуштувавши, не хотів пити. **35** Розпявши ж Його, поділили одежу Його, кинувши жереб, щоб справдилось, що сказав пророк: Поділили собі шати мої, й на одежу мою кинули жереб. **36** І, посідавши, стерегли Його там; **37** і прибили над головою Його написану вину Його: Се Ісус, цар Жидівський. **38** Тодї розпято з Ним двох розбійників, одного по правиці, а другого по лївиці. **39** Мимойдучі ж хулили Його, киваючи головами своїми, **40** і кажучи: Ти, що руйнуєш церкву, й за три днї будуєш її, спаси ся сам. Коли ти Син Божий, зійди з хреста. **41** Так само ж і архиєреї, насьміхаючись із письменниками та старшими, казали: **42** Инших спасав, а себе не може спасти. Коли Він царь Ізраїлський, нехай тепер зійде з хреста, й ввіруємо в Него; **43** Він уповав на Бога; нехай тепер визволить Його, коли хоче Його, казав бо: Я Син Божий. **44** Так само й розбійники, що були розпяті з Ним, докоряли Йому. **45** Від шестої ж години настала темрява по всїй землї до години девятої. **46** Коло девятої ж години покликнув Ісус великим голосом, глаголючи: Ілі, Ілі лама савахтані; те єсть: Боже мій. Боже мій, чом мене покинув

єси? **47** Деякі ж, що там стояли, почувши, казали: Що Ілию кличе сей. **48** І зараз, побігши один із них, і взявши губку, сповнивши оцтом і, настромивши на тростину, поїв Його. **49** Останні ж казали: Нехай: побачимо, чи прийде Ілия спасати Його. **50** Ісус же, знов покликнувши великим голосом, зітхнув духа. **51** І ось завіса церковня роздерлась надвоє од верху до низу, й земля затрусилась, і скелї порозпадались; **52** і гроби порозкривались; і многі тіла сьвятих усопших повставали, **53** і, вийшовши з гробів після воскресення Його, поприходили у сьвятий город, і показались многим. **54** Сотник же да ті, що були з ним і стерегли Ісуса, побачивши трус і те, що сталось, полякались тяжко, кажучи: Справді, Божий Син був сей. **55** Було там багато й жінок, що оддалеки дивились, котрі прийшли слїдом за Ісусом із Галилеї, служачи Йому. **56** Між ними була Мария Магдалина, й Мария, мати Яковова та Йосиїна, й мати синів Зеведеєвих. **57** Як же настав вечір, прийшов чоловік заможний з Ариматеї, на ймя Йосиф, що й сам учив ся в Ісуса. **58** Сей, приступивши до Пилата просив тіла Ісусового. Тоді Пилат і звелїв оддати тіло. **59** І взявши тїло Йосиф, обгорнув його плащеницею чистою, **60** положив його у новім своїм гробі, що висік у скелї; й прикотивши великого каменя до дверей гробу одійшов. **61** Була ж там Мария Магдалина й друга Мария, і сидїли навпроти гроба. **62** Завтрішнього ж дня, що після пятниці, зібрались архиєреї та Фарисеї до Пилата, **63** кажучи: Пане, згадали ми, що той обманщик казав, ще живий: Через три днї встану. **64** Звели ж оце стерегти гроба до третього дня, щоб прийшовши ученики Його в ночі, не вкрали Його, й не сказали народові: Устав із мертвих; і буде остання омана гірша первої. **65** Сказав же їм Пилат: Маєте сторожу: йдїть забезпечте, як знаєте. **66** Вони ж, пійшовши, забезпечили гріб, запечатавши камінь, із сторожею.

28 Після ж вечора субітнього, як почало свитати в одну із субіт, прийшла Мария Магдалина та друга Мария подивитись на гріб. **2** І ось трус великий став ся, ангел бо Господень, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сів на нїм. **3** Був же вид його як блискавиця, й одежа його біла як снїг. **4** Од страху ж його затрусились ті, що стерегли його, й стали наче мертві. **5** Озвав ся ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса розпятого шукаєте. **6** Нема Його тут; устав бо, як казав: Ідїть подивить ся на місце, де лежав Господь. **7** І хутко вертайтесь і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих, і ось попередить вас у Галилею; там Його побачите: Ось я вам сказав. **8** І, вийшовши хутко від гробу із страхом і великою радостю, побігли сповістити учеників Його. **9** Як же йшли вони сповіщати учеників Його, аж ось Ісус зустрів їх, глагодючи: Радуйте ся: Вони ж, приступивши, обняли ноги Його, й поклонились Йому. **10** Тоді рече до них Ісус: Не лякайтесь; ійдїть сповістїть братів моїх, щоб ійшли в Галилею; і там мене побачять. **11** Як же йшли вони, аж ось деякі з сторожі, прийшовши в город, сповістили архиєреїв про все, що сталось. **12** І, зібравшись вони з старшими й зробивши раду, дали доволї срібняків воїнам, **13** говорячи: Кажіть, що ученики Його в ночі прийшовши вкрали Його, як ми спали. **14** І як дочуєть ся про се ігемон, ми вговоримо його, й вас безпечними зробимо. **15** Вони ж, узявши срібняки, зробили, як їх навчено; й рознеслось слово се у Жидів аж до сього дня, **16** Одинайцять же учеників пійшли в Гадилею, на гору, куди повелїв їм Ісус. **17** І, побачивши Його, поклонились Йому; инші ж сумнились. **18** І, приступивши Ісус, промовив до них, глаголючи: Дана менї всяка власть на небі й на землї. **19** Ійдїть же навчайте всї народи, хрестячи їх в імя Отця, і Сина, й сьвятого Духа, **20** навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам; і ось я з вами по всі днї, до кінця сьвіта. Амінь. **(aiōn g165)**

Від Марка

1 Початок євангелиї Ісуса Христа, Сина Божого, **2** як написано в пророків: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою. **3** Голос покликуючого в пустині: Готовте дорогу Господню, простими робіть стежки Його. **4** Появивсь Йоан, хрестячи в пустині, й проповідуючи хрещеннє покаяння на прощеннє гріхів. **5** І виходила до него вся сторона Юдейська й Єрусалимці, й хрестились від него всї в ріці Йордані, сповідаючи гріхи свої. **6** Був же Йоан одягнений у верблюжий волос і в пояс шкуряний на поясниці своїй, а їв сарану та дикий мед; **7** і проповідував, глаголючи: Гряде потужнїщий над мене слїдом за мною; у Него недостоєн я, нахилившись, розвязати ремінь обувя Його. **8** Я хрестив вас водою, Він же хрестите ме вас Духом сьвятим. **9** І сталось тими днями: Прийшов Ісус із Назарету Галилейського, й охрестивсь у Йоана в Йордані. **10** І, зараз вийшовши з води, побачив небеса, що відчинились, і Дух, як голуб, злинув на Него. **11** І зійшов голос із небес: Ти єси Син мій любий, що я вподобав: , **12** І зараз Дух випровадив Його в пустиню. **13** І був там у пустиш днів сорок, спокушуваний од сатани; й пробував з дикими зьвірми, й ангели служили Йому. **14** Як же видано Йоана, прийшов Ісус у Галилею, проповідуючи євангелию царства Божого, **15** і глаголючи: Що сповнив ся час, і наближило ся царство Боже. Покайтесь і віруйте в євангелию. **16** Ходячи ж понад морем Галилейським, побачив Симона та Андрея, брата його, як вони закидали невід у море; були бо рибалки. **17** І рече до них Ісус: Іийдїть слїдом за мною, то зроблю, що станетесь ловцями людей. **18** І, зараз покинувши неводи свої, пійшли слїдом за Ним. **19** І, відійшовши трохи дальше звідтіля, побачив Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, так само в човні, налагоджуючих неводи. **20** І зараз покликав Їх; і, покинувши батька свого Зеведея в човні з наймитами, пійшли слїдом за Ним. **21** І приходять у Капернаум; і зараз субітнього дня, увійшовши в школу, навчав. **22** І дивувались наукою Його, навчав бо їх яко маючий власть, а не як письменники. **23** І був у них у школї чоловік з духом нечистим; і закричав, **24** кажучи: Остав! що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов єси погубити нас? Знаю Тебе, хто єси: Сьвятий Божий. **25** І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. **26** І стрепенувши його дух нечистий, і закричавши голосом великим, вийшов з него. **27** І полякались усї так, що питали один в одного, говорячи; Що се таке? що се за Наука така нова? що по власти й духам нечистим повелїває, і слухають Його? **28** І розійшлась чутка про Него зараз по всій околиці Галилейській. **29** І зараз, із школи вийшовши, пійшли в господу Симона та Андрея, з Яковом та Йоаном. **30** Теща ж Симонова лежала в пропасниці, й зараз кажуть Йому про неї. **31** І приступивши Він, підвів її, взявши за руку її; й покинула її пропасниця зараз; і послугувала вона їм. **32** Як же настав вечір, після заходу сонця, поприносили до Него всїх недужих і біснуватих. **33** І ввесь город зібрав ся до дверей. **34** І сцїлив многих недужих на всякі болестї, і бісів многих вигнав; і не дозволяв говорити бісам, бо вони знали Його. **35** І вранцї, ще геть за ночи, вставши, вийшов, і пійшов у пусте місце. й там молив ся. **36** І пустились за Ним Симон і ті що з ним. **37** І, знайшовши Його, кажуть Йому: Що всї шукають Тебе. **38** І рече до них: Ходімо в близькі містечка, щоб і там проповідував; на те бо прийшов я. **39** І проповідував по школах їх скрізь по всїй Галилеї, і виганяв біси. **40** І приходить до Него прокажений, і благаючи Його, впавши на коліна перед Ним, каже до Него: Коли хочеш, зможеш мене очистити. **41** Ісус же, змилосердившись, простяг руку, доторкнувсь до него, й рече йому: Хочу; очистись. **42** І, як Він сказав, зараз зникла з него проказа, й очистив ся. **43** І, заказавши йому, зараз відослав його, **44** і рече до него: Гледи ж, нікому нічого не кажи, а йди, покажись священникові, і принеси за очищеннє твоє, що повелїв Мойсей на сьвідкуваннє їм. **45** Він же, вийшовши, почав проповідувати багато, й ширити кругом чутку; так, що Він не міг уже явно ввійти в город, а пробував осторонь у пустих місцях; і приходили до Него звідусюди.

2 І знов увійшов у Капернаум через кілька днів; і розголошено, що Він у господї. **2** І зараз назбиралось багато, так що не було місця анї перед дверима, І проповідував Він їм слово. **3** І приходять до Него, несучи розслабленого; несло його четверо. **4** І, не можучи приступити до Него за народом, розкрили стелю, де був; і, проламавши, спустили ліжко, в котрому лежав розслаблений. **5** Бачивши ж Ісус віру їх, рече до розслабленого: Сину, оставляють ся тобі гріхи твої. **6** Були ж деякі з письменників, то там сиділи, і казали в серцях своїх: **7** Шо за хулу сей так говорить? хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? **8** І зараз, постерігши Ісус духом своїм, що так мислять собі, рече до дих: На що се кажете в серцях ваших? **9** Що легше? сказати розслабленому: Оставляють ся тобі гріхи твої, або сказати: Устань, і візьми постіль твою, та й ходи. **10** От же, щоб ви знали, що Син чоловічий мав власть оставляти на землї гріхи, до розслабленого: **11** Тобі глаголю: Устань, і візьми постіль твою, та й іди до дому твого. **12** І встав зараз, і взявши постіль, вийшов перед усїма; так що здивувались усї, і прославляли Бога, говорячи: Що нїколи такого не бачили. **13** І вийшов знов над море; а ввесь народ пійшов до Него, й навчав їх. **14** І, йдучи мимо, побачив Левію Алфеєвого, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слїдом за мною. І, вставши, пійшов слїдом за Ним. **15** І сталось, як сидів Він за столом у господї в него, посїдало з Ісусом і учениками Його й багато митників та грішників; було бо їх багато, і йшли слїдом за Ним. **16** І бачивши письменники та Фарисеї, що Він їсть із митниками та грішниками, казали до учеників Його: Як се, що Він з митниками та грішниками їсть і пє? **17** І почувши Ісус, рече до них: Не треба здоровим лїкаря, а недужим. Не прийшов я звати праведників, а грішників до покаяння; **18** А були ученики Йоанові та Фарисеиські постниками; й приходять і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та Фарисейські постять, Твої ж ученики не постять? **19** І рече їм Ісус: Чи можуть синове весїльні постити, як жених

з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити. **20** Прийдуть же дні, коли візьметься від них жених, і тоді постити муть в ті дні. **21** І ніхто не пришивав латки з нової тканини до старої одежини, ато нова латка урве старого, й гірша буде дїрка. **22** І ніхто не наливав нового вина в старі бурдюки, ато нове вино порозривав бурдюки, й вино витече й бурдюки пропадуть; нове ж вино в нові бурдюки наливати. **23** І довелось переходити Йому в суботу через засіви; й почали ученики Його дорогу верстати, рвучи колоссє. **24** І казали до Него Фарисеї: Дивись, чого вони роблять у суботу, що не годить ся? **25** А Він рече до них: Чи ніколи не читали ви, що зробив Давид, як був у нужді і голодував він і ті, що були з ним? **26** Як увійшов він у Божий дом за Авиятара архиєрея, та й їв хліби показні, що не годилось їсти, як тільки священикам, і дав і тим, що були з ним? **27** І рече до них: Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи. **28** Тим Син чоловічий - Господь і суботи.

3 І ввійшов ізнов у школу; й був там чоловік, що мав суху руку. **2** І назирали Його, чи сцїлить його в суботу, щоб обвинуватити Його. **3** І рече до сухорукого чоловіка: Стань посередині. **4** І рече до них: Чи годить ся в суботу добро робити, чи зло робити? життє спасати, чи погубляти? Вони ж мовчали. **5** І, позирнувши на них кругом гнївно, жалкуючи над скаменїлостю сердець їх, рехе чоловікові: Простягни руку твою. І простяг, і стала рука його здорова, як і друга. **6** І вийшовши Фарисеї, зараз з Іродиянами зробили раду на Него, як Його погубити. **7** Ісус же відійшов з учениками своїми до моря; а великий натовп із Галилеї йшов за Ним, і з Юдеї, **8** і з Єрусалиму, й з Ідумеї, і зза Йордану; й ті, що кругом Тира та Сидона, натовп великий, прочувши, скільки Він робив, поприходили до Него. **9** І сказав Він ученикам своїм наготовити Йому човна задля народу щоб не тиснулись до Него. **10** Многих бо сцїлив, так що видались на Него, щоб приторкнутись до Него, хто з них мав недуги. **11** А духи нечисті, як бачили Його то падали ниць перед Ним, і кричали, говорячи: Ти єси Син Божий. **12** І остро грозив їм, щоб Його не виявляли. **13** І вийшов Він на гору, й покликав, кого схотів сам, і поприходили до Него. **14** І настановив дванайцятьох, щоб були з Ним, і щоб посилати їх проповідувати, **15** і щоб мали силу сцїляти недуги, й виганяти біси. **16** І дав Симонові імя Петр; **17** та Якова Зеведеєвого, та Йоана, брата Якового, й дав їм імена Воанер-гес, що єсть: Сини громові; **18** та Андрея, та Филипа, та Вартоломея, та Маттея, та Тому, та Якова Алфеєвого, та Тадея, та Симона Хананця, **19** та Юду Іскариодського, що зрадив Його. **20** Входять вони в господу, і знов сходить ся народ, так що не могли анї хлїба з'їсти. **21** І прочувши свояки Його, вийшли взяти Його; казали бо, що Він не при собі. **22** А письменники, поприходивши з Єрусалиму, казали, що Вельзевула має, і що бісовським князем виганяє біси. **23** І, покликавши їх, говорив до них приповістями: Як може сатана сатану виганяти? **24** І коли царство проти себе розділить ся, не може стояти царство те. **25** І коли господа проти себе розділить ся, не може стояти господа тая. **26** І коли сатана устав проти себе, й розділив ся, не може стояти, а копець йому. **27** Не може нїхто надоби сильного, ввійшовши в господу його, пожакувати, як перше сильного не звяже; аж тоді господу його пограбить. **28** Істино глаголю вам: Що всї гріхи відпустять ся синам чоловічим, і хули, якими б вони нї хулили; **29** хто ж хулити ме на Духа сьвятого, не має прощення во віки, а винен вічного осуду: **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** бо казали: Духа нечистого має. **31** Приходять тоді брати й мати його, й стоячи на дворі, послали до Него, кличучи Його. **32** І сидїв народ круг Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Твої на дворі шукають Тебе. **33** І, озвавшись до них, рече: Хто се мати моя, або брати мої? **34** І, позирнувши кругом по тих, що сидїли коло Него, рече: Оце мати моя, і брати мої! **35** Хто бо чинити ме волю Божу, той брат менї, й сестра моя, і мати.

4 І почав знов навчати над морем; і назбиралось багато народу, так що Він увійшов у човен, щоб сидїти на і морі; а ввесь народ був на землї при морю. **2** І навчав їх багато приповістями, й глаголав до них у науцї своїй: **3** Слухайте: Ось вийшов сїяч сїяти: **4** і сталось, як сїяв, одно впало над шляхом, і налетїло птаство небесне, й пожерло його. **5** Инше ж упало на каменистому, де не мало доволї землї, і зараз посходило, бо не мало глибокої землї. **6** Як же зійшло сонце, повяло, й, не маючи кореня, посохло. **7** А инше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглушила його, і овощу не дало. **8** А инше впало на землю добру, й дало плід, що сходив і ріс, і вродило одно в трийцятеро, а одно в шістьдесятеро а одно в сотеро. **9** І рече до них: Хто має уші слухати, нехай слухає. **10** Як же був на самоті, питались у Него ті, що з Ним, разом з дванайцятьма, про приповість. **11** І рече до них: Вам дано знати тайну царства Божого; тим же, що осторонь, у приповістях усе стаєть ся, **12** щоб дивлячись дивились, та й не бачили, й слухаючи слухали, та й не розуміли, щоб инколй не навернулись, і не простились їм гріхи. **13** І рече до них: Хиба не знаєте приповістї сієї? як же всі приповістї зрозумієте? **14** Сїяч слово сіє. **15** Що ж над шляхом, се ті, де сіється слово, й, як почують, зараз приходить сатана, й забирає слово, посіяне в серцях їх. **16** Подібно ж і ті, що на каменистому посіяні, котрі, як почують слово, зараз із радостю приймають його, **17** та не мають кореня в собі, а тільки до часу вони; опісля ж, як настане горе або гоненнє за слово, зараз блазнять ся. **18** А ті, що посіяні між терниною, се ті, що слухали слово, **19** та журба сьвіта сього, й омана багацтва, і инші жадоби входять, і глушять слово, й безовочним робить ся воно. **(aiōn g165)** **20** А на землю добру посіяні, се ті, що чують слово й приймають, і приносять овощ, одно в трийцятеро, друге в шістьдесятеро, а инше в сотеро. **21** І рече до них: Чи нате приносять сьвітло, щоб ставити його під посудину, або під ліжко, а не щоб на сьвічнику ставити? **22** Нема бо нїчого схованого, щоб не обявилось; і не втаєно, а щоб на яв вийшло. **23** Коли хто має уші слухати, нехай слухає. **24** І рече їм: Вважайте, що чуєте: Якою мірою міряєте, відміряєть ся вам, і прибавить ся вам, що слухаєте. **25** Хто бо має, дасть ся йому; а хто не має, і що має, візьметь ся від него. **26** І рече: Так єсть царство Боже,

як коли чоловік, що вкине зерно у землю, **27** та й спить, і встає в ночі і в день, а зерно сходить і росте, як він не знає. **28** Від себе бо земля родить: спершу траву, потім колос, а далїй повну пшеницю в колосї. **29** Як же доспїє овощ, зараз посилає серпа, бо настали жнива. **30** І рече: Кому уподобимо царство Боже? або до якої приповісти приложимо його? **31** Воно мов зерно горчицї, що, як сїєш його в землю, то воно дрібнїще від усїх зерен, які є на землї; **32** а як посієть ся, сходить, і робить ся більшим над усї зілля, і ширить велике віттє, так що під тїнню його кублитись може птаство небесне. **33** І многими такими приповістями глаголав їм слово, скільки могли слухати. **34** Без приповісти ж не говорив їм; на самотї ж ученикам своїм вияснював усе. **35** І рече їм того дня, як настав вечір: Перевезімось на той бік. **36** І, відпустивши народ, узяли Його, яв був в човні. І инші ж човни були з Ним. **37** І схопилась велика вітряна буря, а филї заливали човен, так що вже тонув. **38** А був Він на кермі, сплючи на подусцї. І розбудили Його, й кажуть Йому: Учителю, чи Тобі байдуже, що погибаємо? **39** І вставши, погрозив вітрові, і рече до моря: Мовчи, перестань! І втих вітер, і настала тишина велика. **40** І рече їм: Чого ви такі полохливі? Як се? нема в вас віри? **41** І полякались страхом великим, і казали один до одного: Хто оце Сей, що й вітер і море слухає Його?

5 І перевезлись на той бік моря, у землю Гадаринську. **2** І скоро вийшов Він із човна, зараз зустрів Його чоловік із гробів у дусї нечистому, **3** що домував між гробами, і навіть залїзами нїхто не міг його звязяти: **4** часто бо заковувано його в кайдани й заліза, й розривав заліза на собі, й ламав кайдани, й нїхто його не здолїв угамувати. **5** І по всяк час у ночі і в день пробував він у горах та гробах, кричавши, та бивши себе каміннєм. **6** Побачивши ж Ісуса оддалеки, прибіг та й уклонив ся Йому, **7** і, закричавши голосом великим, каже: Що менї й Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене. **8** (Рече бо йому: Вийди, душе нечистий, з чоловіка.) **9** І спитав його: Яке імя твоє? І відповів, кажучи: Імя моє Легион, бо нас багато. **10** І благав Його вельми, щоб не висилав їх геть із тієї сторони. **11** Пас ся ж там поблизу гір великий гурт свиней. **12** І благали Його всї біси, кажучи: Пішли нас у свинї, щоб ми ввійшли в них. **13** І зараз дозволив їм Ісус. І вийшовши нечисті духи, увійшли в свинї; і кинув ся гурт із кручі в море, (було ж їх тисяч зо дві,) та й потонули в морі. **14** А ті, що пасли свинї, побігли, та й розказали в городї і в селах. І повиходили дивитись, що се сталось. **15** І приходять до Ісуса, й бачять біснуватого; сидить одягнений і при розумі, того, що мав Легиона, та й полякались. **16** І розказували їм ті, що бачили, що сталось біснуватому, й про свинї. **17** І почали вони просити Його вийти з їх гряниць. **18** І як увійшов Він у човен, просив Його той, що був біснуватий, щоб бути з Ним. **19** Ісус же не дозволив йому, а рече до него: Йди до дому твого до твоїх, і розкажи їм, що тобі Господь зробив, і як помилував тебе. **20** І пійшов і почав проповідувати в Десятиградї, що зробив йому Ісус; і всї дивувались. **21** А як переплив Ісус човном із нов на той бік, зібралось багато народу до Него; а був Він над морем. **22** І ось приходить один із школьних старшин, на ймя Яір, і, побачивши Його, упав у ноги Йому, **23** і вельми благав Його, говорячи: Дочка моя кінчить ся, прийди й положи на неї руки, нехай одужає і буде жива. **24** І пійшов із ним, і слїдом за Ним пійшло багато народу, й тиснулись до Него. **25** Жінка ж одна, що була в кровотічі років дванайцять, **26** і багато витерпіла від многих лїкарів, і витратила все, що мала, й ніякої пільги не дізнала, а ще більш їй погіршало, **27** почувши про Ісуса, приступила між народом іззаду, та й приторкнулась до одежі Його. **28** Казала бо: Що, коли до одежі Його приторкнусь, спасу ся. **29** І зараз висохло жерело крові її і почула вона в тїлї, що спілилась од недуги. **30** І зараз Ісус, почувши в собі, що сила вийшла з Него, обернувшись між народом, рече: Хто приторкнувсь до одежі моєї? **31** І казали Йому ученики Його: Ти бачиш, як народ товпить ся до Тебе, та й питаєш: Хто приторкнув ся до мене? **32** І позирнув Він кругом, щоб побачити ту, що се зробила. **33** Жінка ж, злякавшись і затрусившись, знаючи, що сталось із нею, приступила, та й упала перед Ним, та й сказала Йому всю правду. **34** Він же рече їй: Дочко, віра твоя спасла тебе. Йди з упокоєм, і будь здорова від недуги твоєї. **35** Ще говорив Він, приходять від школьного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла; на що ще трудиш учителя? **36** Ісус же, почувши сказане слово, рече зараз школьному старшинї: Не лякайсь, тільки віруй. **37** І не дозволив нікому йти з собою, тільки Петрові, та Якову, та Йоанові, брату Якова. **38** І приходить у господу до школьного старшини, й бачить трівогу, й плачущих, і голосячих вельми. **39** І, ввійшовши, рече їм: Чого трівожетесь та голосите? Дївча не вмерло, а спить. **40** І насьміхали ся з Него. Він же, виславши всїх, бере батька та матір дївчинки, й тих, що з Ним, і ввіходить, де дївча лежало. **41** Ї, взявши дївча за руку, рече їй: Талита куми, що єсть перекладом: Дївчинко, тобі глаголю: встань. **42** І зараз устало дївча, й ходило, бо було дванайцяти років. І дивувались дивом великим. **43** І пильно наказав їм, щоб нїхто не довідав ся про се; й казав дати їй їсти.

6 І вийшовши звідтіля, прибув у свою країну; і йшли слїдом за Ним ученики Його. **2** І, як настала субота, почав у школї навчати; й многі, слухаючи, дивувались, кажучи: Звідкіля се в Него? і що се за розум, даний Йому, що дива такі руками Його роблять ся? **3** Хиба ж сей не тесля, син Марии, брат Яковів, і Йосиїв, і Юдин, і Симонів? і хиба не тут між нами сестри Його? І поблазнились Ним. **4** Рече ж їм Ісус: Не єсть пророк без чести, хиба що в країнї своїй, та в родинї, і в домівцї своїй. **5** І не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положивши руки, сцїлив їх. **6** І дивувавсь недовірством їх. І ходив кругом по селах, навчаючи. **7** І покликав дванайцятьох, та й почав їх посилати по двоє, і дав їм власть над духами нечистими; **8** і звелїв їм, щоб нічого не брали на дорогу, тільки одну палицю: ні торбини, нї хлїба, ні у черес грошей, **9** щоб обувались у постоли й не вдягались у дві одежинї. **10** І рече їм: Де б ви нї зайшли в яку господу, там пробувайте, аж поки вийдете звідтіля. **11** А хто не прийме вас, анї слухати ме вас, то, виходячи звідтіля, обтрусіть і

порох із під ніг ваших, на сьвідкуваннє їм. Істино глаголю вам: Одрадніще буде Содомові та Гоморі судного дня, ніж городові тому. **12** І вийшовши вони, проповідували, щоб каялись. **13** І бісів багато виганяли, й намащували оливою багато недужих, і сціляли. **14** І дочувся цар Ірод (явне бо зробилось імя Його), і каже: Що Йоан Хреститель із мертвих устав, і того роблять ся чудеса від него. **15** Инші казали, що се Ілия; инші ж казали, що се пророк або один з пророків. **16** Почувши ж Ірод, сказав: Що се Йоан, котрого я стяв, він устав з мертвих. **17** Сей бо Ірод, піславши, взяв Йоана, та й звязав його в темниці за Іродияду, жінку Филипа, брата свого; бо оженивсь із нею. **18** Сказав бо Иоан Іродові: Що не годить ся тобі мати жінку брата твого. **19** Іродияда ж лютувала на него, й, хотіла його вбити, та не могла. **20** Ірод бо боявсь Иоана, знавши його, яко чоловіка праведного й сьвятого, то й беріг його й, слухаючи його, багато робив, і залюбки його слухав. **21** Як же настав день нагідний, кали Ірод на свої родини бенкет справив дукам своїм, та гетьманам, та значним Галилейським, **22** і як увійшла дочка тієї Іродияди, танцювала, й догодила Іродові, й, тим, що сиділи з ним, озвав ся цар до дївиці: Проси в мене, чого бажаєш, а дам тобі. **23** І поклявсь їй: Що, чого б у мене нї попросила, дам тобі, хочби й половину царства мого. **24** Вона ж, вийшовши, каже матері своїй: Чого просити? Та ж каже: Голови Йоана Хрестителя. **25** І, ввійшовши зараз швидко до царя, просила, кажучи: Хочу, шоб менї дав зараз на блюдї голову Йоана Хрестителя. **26** І зажурившись вельми цар, та задля клятьби й задля тих, що з ним сиділи, не хотів їй відмовити. **27** І зараз піславши цар ката, звелїв принести голову його; він же пійшовши, стяв його в темниці. **28** І приніс голову його на блюдї, і дав її дївиці, а дївиця дала її матері своїй. **29** І, довідавшись ученики його, пійшли і взяли тіло його, та й положили його в гробі. **30** І посходились апостоли до Ісуса, й сповістили Його про все, й що робили, й чого навчали. **31** І рече до них: Ійдїть ви самі окроме в пусте місце, та відпочиньте трохи; було бо багато, що приходили й відходили, й навіть нїколи було їм їсти. **32** І поплили в пусте місце човном, окроме. **33** І бачив їх народ, як відчалювали, й пізнали Його многі, і збігались туди пішки з усіх городів, та й випередили їх, і посходились до Него. **34** І вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, що були як вівці, не маючі пастиря, і почав навчати їх багато. **35** І як уже багато часу минуло, приступивши до Него ученики Його, кажуть: Що се пусте місце, і вже час пізний, - **36** відпусти їх, щоб, пійшовши по околичнїх хуторах та селах, купили собі хлїба: не мають бо що їсти. **37** Він же, озвавшись, рече до них: Дайте ви їм їсти. І кажуть Йому: Хиба, пійшовши, купимо за двісті денариїв хлїба, й дамо їм їсти? **38** Він же рече до них: Скільки хлїбів маєте? йдїть та подивіть ся. І, взнавши, кажуть: Пять, та дві рибі. **39** І звелїв їм садовити всіх купа коло купи на зеленій траві, **40** і посідали вони ряд коло ряду по сотням і по півсотням. **41** І, взявши пять хлїбів та дві рибі, й поглянувши на небо, благословив, і ламав хлїби, та й давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; й дві рибі поділив усїм. **42** І їли всі, й наситились. **43** І набрали окрушин дванайцять повних кошів, та й із риб. **44** А тих, що їли хлїби, було з пять тисяч чоловіка. **45** І зараз примусив учеників своїх увійти в човен, та плисти на той бік попереду 'д Витсаїдї, поки сам одпустить народ. **46** І, відпустивши їх, пійшов на гору молитись. **47** І як настав вечір, був човен серед моря, а він один на землї. **48** І бачив, як вони силкувались, веслуючи; був бо вітер противний їм; і коло четвертої сторожи ночі приходить до них, ідучи по морю, і хотів минути їх. **49** Вони ж, бачивши Його, що ходить по морю, думали, що се мара, та й закричали: **50** всі бо Його бачили, й потрівожились. І зараз заговорив до них, і рече їм: Бодріть ся; се я; не лякайтесь. **51** І ввійшов до них у човен; і втих вітер, і вельми, над міру здумілись у собі, і дивувались. **52** Не зрозуміли бо про хлїби: було бо серце їх засліплене. **53** І, перепливши, прибули в землю Генисарецьку, й причалили. **54** І як вийшли вони з човна, зараз, пізнавши Його, **55** кинулись по всїй тій околиці, та й почади приносити на ношах тих, що нездужали, як почули, що Він там єсть. **56** І куди нї приходив Він, у села, чи городи, чи хутори, на майданах клали недужих, і благали Його, щоб їм хоч до краю одежі Його приторкнутись, і хто тільки доторкнувсь Його, спасав ся.

7 І сходять ся до Него Фарисеї та деякі з письменників, прийшовши з Єрусалиму. **2** І, побачивши деяких з учеників Його, що нечистими руками, се єсть немитими, їдять хлїб, судили: **3** (бо Фарисеї і всі Жиди, поки по локіть не помиють рук, не їдять, додержуючи переказу старших; **4** і з торгу, поки не обмиють ся, не їдять; і инщого багацько, що прийняли додержувати: обмиваннє чаш, і глеків, і мідяного посуду, і столів). **5** Тоді питали Його Фарисеї та письменники: Чом ученики Твої не живуть по переказу старших, а їдять хлїб непомитими руками? **6** Він же, озвавшись, рече їм: Що добре пророкував Ісаїя про вас, лицемірів, як писано: Сей народ устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. **7** Марно ж покланяють ся менї, навчаючи наук, заповідей чоловічих. **8** Занехаявши бо заповідь Божу, держите ви переказ чоловічий, обмиваннє глеків та чаш, і иншого подібного такого багато робите. **9** І рече до них: Добре відкидаєте ви заповідь Божу, щоб переказ ваш хоронити. **10** Мойсей бо сказав: Поважай батька твого й матір твою; і: Хто налає батька або матір, нехай смертю вмре. **11** Ви ж кажете: Коли скаже чоловік батькові або матері: Корван (що єсть: Дар), чим би ти з мене покористував ся; **12** і не даєте йому нічого більше робити батькові своєму, або матері своїй, **13** обертаючи в ніщо слово Боже переказом вашим, що ви переказали; й подібного такого багато робите. **14** І, покликавши ввесь народ, рече до них: Слухайте мене всї, та й розумійте: **15** Нема нічого осторонь чоловіка, що ввійшовши в него, могло б опоганити його; а що виходить від него, се те, що поганить чоловіка. **16** Коли хто має уші слухати, нехай слухає. **17** І як увійшов у господа від людей, питали в Него ученики Його про приповість. **18** І рече до них; Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що осторонь і входить у чоловіка, не може його опоганити? **19** бо не входить йому в серце,

а в живіт, і виходить в одхідник, очищаючи всяку їжу? **20** Рече ж: Що виходить з чоловівіка, те поганить чоловіка. **21** З середини бо, з серця чоловіка, думки лихі виходять, перелюбки, блуд, душогубство, **22** злодійства, зажерливість, ледарство, підступ, роспутність, лихе око, хула, гордощі, дурощі: **23** все се лихе з середини виходить, і поганить чоловіка. **24** І, піднявшись ізвідтіля, пійшов на узграниччя Тирські та Сидонські, і ввійшовши в господу, хотів, щоб ніхто не знав; та не міг утаїтись. **25** Почувши бо жінка, в котрої дочка її мала духа нечистого, приступила і впала в ноги Йому **26** Була ж жінка Грекиня, родом Сирофиникиянка; й благала Його, щоб вигнав біса з дочки її. **27** Ісус же рече їй: Дай перше наїстись дітям: не добре бо взяти хліб у дітей, і кинути собакам. **28** Вона ж озвалась, та й каже до Него: Так, Господи; тільки ж і собаки під столом їдять кришки від дітей. **29** І рече їй: За се слово йди; вийшов біс із дочки твоєї. **30** І, пійшовши в домівку свою, знайшла, що біс вийшов, і дочка її лежить на постелї. **31** І, знов вийшовши з гряниць Тирських та Сидонських, прийшов до моря Галилейського, у гряниції Десятиградські. **32** І приводять до Него глухого й тяжкомовного; й просять Його, щоб положив на него руку. **33** І, взявши його від народу окреме, вложив пучки свої в уші йому, й сплюнувши, приторкнувсь до язика йому; **34** І, позирнувши на небо, зітхнув і рече до него: Єфата, се єсть: Одчинись. **35** І зараз одчинив ся йому слух, і розімкнулись окови язика його, й заговорив добре. **36** І наказав їм, щоб нікому не говорили. Що ж більше Він наказував, то надто більше вони проповідували; **37** І превельми дивувались, кажучи: Гаразд усе вчинив: і глухим дав чути, й німим говорити.

8 Тими днями, як було пребагато народу й не мали що їсти, покликавши Ісус учеників своїх, рече їм: **2** Жаль мені народу, що вже три днї пробувають зо мною, і не мають що їсти; **3** А коли відпущу їх голодних до домівок їх, помлїють в дорозі; деякі бо з них здалека поприходили. **4** І відказали Йому ученики Його: Звідкіля ж сих зможе хто тут нагодувати хлїбом у пустині? **5** І питав їх: Скільки маєте хлїбів? Вони ж кажуть: Сїм. **6** І звелів Він народові сїдати на землї; і взявши сім хлїбів, оддавши хвалу, ламав і давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; і клади перед народом. **7** І мали рибок кілька; й поблагословивши, казав покласти й те. **8** Їли ж і наситились, і назбирали останків ламаного сім кошів. **9** Було ж тих, що їли, з чотири тисячі; і відпустив їх. **10** І, зараз увійшовши в човен з учениками своїми, прибув у сторони Далманутанські. **11** І вийшли Фарисеї, та й почали перепитуватись із Ним, допевняючись у Него ознаки з неба, спокушуючи Його. **12** І зітхнувша Він духом своїм, рече: Чого кодло се ознаки шукає? Істино глаголю вам: Не дасть ся кодлу сьому ознака. **13** І, оставивши їх, увійшов знов у човен, і поплив на той бік. **14** І забули взяти хлїба, й опріч одного хлїба не мали з собою в човнї. **15** І наказував їм, глаголючи: Гледїть, остерегайтесь квасу Фарисейського й квасу Іродового. **16** І міркували вони між собою, кажучи: Се, що хлїба не маємо. **17** І зрозумівши Ісус, рече їм: Чого міркуєте, що хлїба не маєте? Невже ж ви ще не постерегаєте й не розумієте? Чи ще затверділе маєте серце ваше? **18** Очі мавши, не бачите? й, уші мавши, не чуєте, й вже не памятаєте? **19** Як пять хлїбів ламав я на пять тисяч, скільки кошиків повних ламаного назбирали ви? Кажуть Йому: Дванайцять. **20** Як же сїм на чотирі тисячі, скільки кошів повних ламаного назбирали ви? Вони кажуть: Сїм. **21** І рече їм: Як же ви не розумієте? **22** І приходить у Витсаїду; й приводять Йому слїпого, й просять Його, щоб до него приторкнув ся. **23** І взявши за руку слїпого, вивів його осторонь села; й, плюнувши на очі його, положив руки на него, й спитав його, чи що бачить. **24** І, позирнувши вгору, каже: Бачу людей, що мов дерева ходять. **25** Опісля знов положив руки на очі його, й заставив його позирнути вгору; і сцїлив ся він, і бачив ясно все. **26** І відослав його до домівки його, глаголючи: Анї в село не входь, анї розказуй нікому в селї. **27** І вийшов Ісус і ученики Його у села Кесариї Филипової, і дорогою питав учеників своїх, глаголючи їм: Хто я, - кажуть люде? **28** Вони ж одказали: Йоан Хреститель; а инші: Ілия; инші ж: Один з пророків. **29** А він рече їм: Ви ж, хто скажете? Озвав ся ж Петр і каже Йому: Ти єси Христос. **30** І наказав їм, щоб нікому не казали про Него. **31** І почав навчати їх, що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиєреї, та письменники, і вбють, і в третій день воскресне Він. **32** І явно слово гляголав. І взявши Його Петр, почав докоряти Йому. **33** Він же, обернувшись і поглянувши на учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: Іди геть, сатано: бо мислиш не про Боже, а про чоловіче. **34** І, прикликавши народ укупі з учениками своїми, рече їм: Хто хоче йти за мною, нехай одречеть ся себе, й візьме хрест свій, та й іде слідом за мною. **35** Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене та євангелиї, той спасе її. **36** Що бо за користь чоловікові, коли здобуде сьвіт увесь, а занапастить душу свою? **37** Або що дасть чоловік у замін душі своєї? **38** Хто бо соромити меть ся мене й моїх словес між кодлом сим перелюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меть ся його, як прийде в славі Отця свого з ангелами сьвятими.

9 І рече їм: Істино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерти, поки побачять царство Боже, що прийде в потузі. **2** А через шість день бере Ісус Петра, та Якова, та Йоана, й веде їх на гору високу окреме самих; і переобразивсь перед ними. **3** І стала одежа Його осяйна, вельми біла мов сніг, якої біляр на землі не може вбілити. **4** І явив ся їм Ілия з Мойсейом, і розмовляли з Ісусом. **5** І озвавшись Петр, каже до Ісуса: Учителю, добре нам тут бути; зробимо три намети, Тобі один, і Мойсейові один, і Ілиї один. **6** Не знав бо, що казати: були бо полякані. **7** І постала хмара отіняюча їх, і вийшов голос із хмари глаголючи: Се Син мій любий; Його слухайте. **8** І зараз озирнувшись, уже нїкого не бачили, тільки Ісуса одного з собою. **9** Як же вони сходили з гори, наказав їм, щоб нікому не казали, що бачили, аж поки Син чоловічий з мертвих воскресне. **10** І задержали вони се слово в себе, перепитуючись, що се

єсть: із мертвих воскреснути. **11** І питали Його, говорячи: Що се кажуть письменники, що Ілия мусить прийти перше? **12** Він же, озвавшись, рече їм: Ілия, прийшовши перше, налагодить усе; і як писано про Сина чоловічого, щоб Він багато витерпів і був погорджений. **13** Тільки ж глаголю вам: Що Ілия прийшов, і зробили йому, що схотіли, як писано про него. **14** І, прийшовши до учеників, побачив багато народу кругом них, і письменників, що перепитують ся з ними. **15** І зараз увесь народ, побачивши Його, вельми сполохнув ся, і прибігаючи витали Його. **16** І питав Він письменників: Про що ви перепитуєте ся з ними? **17** І озвавшись один з народу, каже: Учителю, призів я сина мого до тебе, що має духа німого. **18** І як схопить його, то рве його, й пінить ся він, і скрегоче зубами своїми, та все сохне. І казав я ученикам твоїм, щоб його вигнали, та не здоліли. **19** Він же, озвавшись, рече йому: О кодло невірне! доки в вас буду? доки терпіти му вас? Приведіть його до мене. **20** І привели його до Него. І, побачивши Його, зараз дух затряс ним; і впавши той на землю, качав ся запінившись. **21** І спитав батька його: З якого се часу, що так сталось йому? Він же казав: З малку. **22** І почасту в огонь кидав його і в воду, щоб погубити його. Тільки ж, коли що зможеш, поможи нам, змилосердившись над нами. **23** Ісус же рече йому: Коли можеш у те вірувати, то все можливе віруючому. **24** І зараз, заголосивши, батько хлопчика, каже кріз сльози: Вірую, Господи; поможи моєму недовірству. **25** Бачивши ж Ісус, що збігаєть ся народ, погрозив духові нечистому, глаголючи йому: Душе німий і глухий, я тобі повеліваю, вийди з него й більш не входь в него. **26** І закричавши, й вельми потрясши ним, вийшов; і став наче мертвий; так що многі казали: Що вмер. **27** Ісус же, взявши його за руку, підвів його; й він устав. **28** І, як увіходив у господу, ученики Його питали Його окреме: Чому ми не змогли вигнати його. **29** І рече їм: Се кодло нічим не може вийти, тільки молитвою та постом. **30** І, вийшовши звідтіля, переходили через Галилею, і не хотів, щоб хто знав. **31** Навчав бо учеників своїх, і глаголав їм; Що Син чоловічий буде виданий у руки чоловічі, і вбють Його, і вбитий, Він третього дня воскресне. **32** Вони ж не розуміли слова, й боялись Його спитати. **33** І прийшов у Капернаум, і, бувши в господі, спитав їх: Про що ви дорогою між собою міркували? **34** Вони ж мовчали; перемовлялись бо між собою в дорозї, хто більший. **35** І сївши, призвав дванайцятьох, і рече їм: Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім і всїм слугою. **36** І, взявши дитину, поставив її серед них, і обнявши її, рече їм- **37** Хто одно з таких дітей прийме в імя мов, мене приймав; а хто мене приймає, не мене приймає, а пославшого мене. **38** Озвавсь до Него Йоан, говорячи: Учителю, бачили ми одного, що імям Твоїм виганяв біси, а не ходить слїдом за нами, й заборонили йому; бо не ходить слідом за нами. **39** Ісусже рече: Не бороніть йому, нема бо такого, що зробить чудо в імя моє, і зможе скоро злословити мене. **40** Хто бо не проти вас, той за вас. **41** Хто бо напоїть вас чашею води в імя моє, що ви Христові, істино глаголю вам: не втеряє нагороди своєї. **42** Та хто зблазннть одного з малих віруючих у мене, лучче йому, коли б почеплено жорно млинове на шию йому, та й укинуто в море. **43** І коли бдазнить тебе рука твоя, відотнй її; лучче тобі калікою в життє ввійти, ніж, дві руці мавши, пійти в пекло, в огонь невгасаючий, **(Geenna g1067)** **44** де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає. **45** І коли нога твоя блазнить тебе, відотнй її; лучче тобі ввійти в життє кривим, ніж дві нозі мавши, бути вкинутим у пекло, в огонь невгасаючий, **(Geenna g1067)** **46** де червяк їх не вмирає й огонь не вгасає. **47** І коли око твоє блазнить тебе, вирви його; лучче тобі однооким увійти в царство Боже, ніж, дві оці мавши, бути вкинутим ув огняне пекло, **(Geenna g1067)** **48** де червяв їх не вмирає, й огонь не вгасає. **49** Кожен бо огнем посолить ся, і кожна жертва сїллю посолить ся. **50** Добро сіль; коли ж сіль несолона стане, то чим солити Ті? Майте в собі сіль, і майте впокій між собою.

10 І, вставши звідтіля, приходить у гряниції Юдейська через той бік Йордану; і знов сходять ся люде до Него, й своїм звичаєм знов навчав їх. **2** І приступивши Фарисеї, питали! Його: Чи годить ся чоловікові з жінкою розводитись? спокушуючи Його. **3** Він же, озвавшись, рече їм: Що заповідав вам Мойсей? **4** Вони ж сказали: Мойсей дозволив написати розвідний лист, та й відпустити. **5** І озвавшись Ісус, рече їм: Ради жорстокости серця вашого написав вам заповідь сю. **6** З почину ж творення - чоловіком і жінкою створив їх Бог. **7** Тим покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, **8** і будуть у двох тіло одно; то вже їх більш не двоє, а одно тіло. **9** Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує. **10** А в господї знов ученики Його про се питали Ного. **11** І рече їм: Хто розведеть ся з жінкою своєю, і оженить ся з иншою, робить перелюб з нею. **12** І коли жінка розведеть ся з чоловіком своїм, та вийде за иншого, робить перелюб. **13** І приношено Йому дїтей, щоб приторкнувсь до них; ученики ж заказували тим, що приносили. **14** Побачивши ж Ісус, прогнївив ся, і рече їм: Дайте дітям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже. **15** Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як мала дитина, не ввійде в него. **16** І, обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх. **17** І, як виходив Він у дорогу, прибіг один, і втавши перед Ним на коліна, питав Його: Учителю благий, що робити менї, щоб життє вічне наслїдувати? **(aiōnios g166)** **18** Ісус же рече йому: Чого мене звеш благим? Ніхто не благий, тільки один, Бог. **19** Заповідї знаєш: Не роби перелюбу. Не вбивай. Не кради. Не сьвідкуй криво. Не обижай. Поважай батька твого й матір. **20** Він же, озвавшись, каже Йому: Учителю, се все я хоронив з малку мого. **21** Ісус же, поглянувши на него, уподобав його, й рече йому: Одного тобі не достає: ійди, що маєш, продай і дай убогим, і мати меш скарб на небі; і прийди, та й іди слїдом за мною, взявши хрест. **22** Він же, зажурившись од слова сього, пійшов сумуючи: мав бо достатки великі. **23** І позирнувши Ісус округи, рече ученикам своїм: Як тяжко багацтва маючим у царство Боже ввійти! **24** Ученики ж вжахнулись од словес Його. Ісус же, знов озвавшись, рече їм: Діти, як тяжко вповаючим на багацтва в царство Боже ввійти! **25** Легше верблюдові кріз ушко голки

пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. **26** Вони ж, надто здивувались, говорячи між собою: То хто ж може спастись? **27** Споглянувши ж на них Ісус, рече: У людей неможливе, та не в Бога; все бо можливе в Бога. **28** І почав Петр говорити Йому: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою. **29** Озвав ся ж Ісус і рече: Істино глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і євангелиї, **30** та й не прийняв у сотеро тепер, часу сього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матїрок, і дітей, і земель, а в віку будучому життє вічне. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Многі ж перві будуть останні, а останні перві. **32** Були ж вони в дорозї, ідучи в Єрусалим, і випередив їх Ісус; й вжахнули ся вони; і, йдучи за ним, лякались. І, взявши знов дванайцятьох, почав їм глаголати, що Йому станеть ся: **33** Що ось ідемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий архиєреям та письменникам, і осудять вони Його на смерть, і видадуть Його поганам; **34** і насьміхати муть ся з Него, й бити муть Його, й плювати муть на Него, і вбють Його; й третього дня воскресне. **35** І приступають до Него Яков та Иоан, сини Зеведеєві, кажучи: Учителю, хочемо, щоб, про що просити мем, зробив нам. **36** Він же рече їм: Що хочете, щоб зробив вам? **37** Вони ж кажуть Йому: Дай нам, щоб один по правиці в Тебе, а один по лївиці в Тебе сиділи ми в славі Твоїй. **38** Ісус же рече їм: Не знаєте, чого просите. Чи зможете пити чашу, яку я пю, і хрещеннєм, яким я хрещу ся, хрестити ся? **39** Вони ж кажуть Йому: Можемо. Ісус же рече їм: Ви-то чашу, яку я пю, пити мете, й хрещеннєм, яким я хрещусь, хрестити метесь; **40** тільки ж, щоб сидїти вам по правиці в мене й по лївиці в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено. **41** І почувши десять, почали ремствувати на Якова та Иоана. **42** Ісус же, покликавши їх, рече їм: Ви знаєте, що котрі, здаєть ся, князюють над поганами, панують над ними, й великі їх управляють ними. **43** Не так же буде в вас; нї, хто хоче стати ся великим між вами, нехай буде слугою вам; **44** і хто хоче між вами стати ся першим, нехай буде усїм рабом. **45** Бо й Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити й дати душу свою викуп за многих. **46** І приходять у Єрихон; і як виходив Він із Єрихону, й ученики Його, й багато народу, син Тимеїв, Вартимей сліпий, сидів над шляхом, просячи. **47** І, почувши, що се Ісус Назарянин, почав кричати й казати: Сину Давидів Ісусе, помилуй мене. **48** І сварили на него многі, щоб мовчав; він же ще більше кричав: Сину Давидів, помилуй мене. **49** І, зупинившись Ісус, звелїв його покликати. І покликали сліпого, говорячи йому: Бодрись, устань; кличе тебе. **50** Він же, скинувши одежу свою, встав і приступив до Ісуса. **51** І, озвавшись, рече йому Ісус: Що хочеш, щоб зробив тобі? Слїпий же каже Йому: Учителю, щоб прозрів. **52** Ісусже рече йому: Іди, віра твоя спасла тебе. І зараз прозрів він, й пійшов слідом за Ісусом дорогою.

11 І як наблизились до Єрусалиму, до Витфагиї й Витаниї, до гори Оливної, посилає двох учеників своїх, **2** і рече їм: Ійдіть у село, що перед вами, і зараз, увійшовши в него, знайдете осля привязане, на котре ніхто в людей не сідав, одвязавши його, приведіть. **3** І, коли хто вам скаже: Що се робите? скажіть: Що Господові його треба; й зараз його відошле сюди. **4** Пійшли ж вони, й знайшли осля привязане коло дверей знадвору, на роздоріжжю, та й одвязали його. **5** І деякі, що там стояли, казали їм: Що ви робите, одвязуючи осля? **6** Вони ж сказали їм, як звелїв Ісус; і пустили їх. **7** І привели осля до Ісуса, й накинули на него одежу свою, і посадили на него. **8** Многі ж одежу свою розстилали по дорозі, инші ж гіллє різали з дерев, і встилали дорогу. **9** Инші, що попереду йшли, і що слїдом за Ним ійшли, покликували, кажучи: Осанна! Благословен грядущий в імя Господнє; **10** благословенне грядуще в імя Господа царство отця нашого Давида. Осанна на вишинах! **11** І ввійшов Ісус в Єрусалим і в церкву, й, оглянувши все, як пізня вже була година, вийшов у Витанню з дванайцятьма. **12** І назавтра, як вийшли вони з Витаниї, зголоднїв, **13** і, загледївши смоківницю оддалеки, що мала листе, прийшов, чи не знайде чого на ній. І, прийшовши до неї, нічого не знайшов, тільки листє; не була бо ще пора на смокви. **14** І, озвавшись Ісус, рече до неї: Щоб нїколи з тебе по вік нїхто овощу не їв. І чули ученики Його. **(aiōn g165)** **15** І приходять у Єрусалим, і ввійшовши Ісус у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих у церкві, і столи міняльників, і ослони продаючих голуби поперевертав, **16** і не давав, щоб хто носив посуд через церкву. **17** І навчав, глаголючи їм: Хиба не писано: Що дом мій дом молитви звати меть ся у всіх народів? ви ж зробили його вертепом розбійників. **18** І чули письменники та архиєреї й шукали, як би Його погубити: боялись бо Його, бо ввесь народ дивував ся наукою Його. **19** І, як вечір, настав, вийшов Вів осторонь із города. **20** А вранці, мимо йдучи, побачили смоківницю всохлу від коріння. **21** І споглянувши Петр, рече Йому; Учителю, дивись, смоківниця, що прокляв єси, всохла. **22** І озвавшись Ісус, рече їм: Майте віру Божу. **23** Істино глаголю вам: Що хто скаже горі сїй: Двигнись і кинь ся в море, та й не сумнити меть ся в серпЇ своїм, а вірувати ме, що, що каже, станеть ся, буде йому, що скаже. **24** Тим глаголю вам: Усе, чого молячись просите, віруйте, що одержите, й буде вам. **25** І як стоїте молячись, прощайте, коли що маєте проти кого, щоб і Отець ваш, що на небі, відпустив вам провини ваші. **26** Коли ж ви не прощаєте, то й Отець ваш, що на небі, не простить вам провин ваших. **27** І приходять знов у Єрусалим; і, як по церкві ходив Він, приступають до Вето архиєреї, та письменники, та старші, **28** і кажуть Йому: Якою властю Ти і се робиш? і хто Тобі власть таку дав, щоб се робити? **29** Ісус же, озвавшись, рече їм: Спитаю вас і я про одну річ; відкажіть менї, то й я скажу вам, якою властю се роблю. **30** Хрещеннє Йоанове чи з неба було, чи від людей? Відкажіть менї. **31** І міркували між собою, говорячи: Коди скажемо: З неба, то скаже: Чом же не поняли віри йому? **32** Коли ж скажемо: Від людей, то боялись людей: всі бо мали Йоана, що він справді пророк був. **33** І, озвавшись, кажуть Ісусові: Не знаємо. Ісус, озвавшись, рече їм: То й я не кажу вам, якою властю се роблю.

12 І почав їм приповістями промовляти: Виноградник насадив чоловік, і обгородив тином, і викопав виноточу,

й збудував башту, й передав його виноградарям, тай від'їхав. **2** І післав до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узяв овощу виноградного. **3** Вони ж, ухопивши його, били, та й відослали впорожні. **4** І знов післав до них иншого слугу, та й на того кидаючи каміннєм, пробили йому голову, й відослали зневаженого. **5** І знов иншого післав, та й того вбили, й багато инших, одних побили, а других повбивали. **6** Ще ж одного сина мавши, любого свого, післав і його до них на останок, говорячи: Що посоромлять ся сина мого. **7** Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслїдник; ходімо вбємо його, то й наше буде наслїдство. **8** І, взявши його, вбили, та й викинули геть із виноградника. **9** Що ж зробить пан виноградника? Прийде та й вигубить виноградарів, і дасть виноградник иншим. **10** Чи й писання сього не читали: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла? **11** Від Господа стало ся се, й дивне в очах наших. **12** І шукали Його взяти, та лякались народу; зрозуміли бо, що до них приповість сказав; і зоставивши Його, пійшли. **13** І посилають до Него деяких Фарисеїв та Іродиян, щоб Його піймати словом. **14** Вони ж, прийшовши, кажуть Йому: Учителю, знаємо, що праведний єси, й не дбаєш нї про кого, бо не дивишся на лице людей, а на путь Божий правдою наставляєш. Годить ся данину кесареві давати, чи нї? Давати нам, чи не давати? **15** Він же, знаючи їх лицемірство, рече їм: Що мене спокутуєте? Принесіть менї денария, щоб я бачив. **16** Вони ж принесли. І рече їм: Чиє обличчє се й надпис? Вони ж сказали Йому: Кесареве. **17** І озвавшись Ісус, рече їм: Оддайте кесареве кесареві, а Боже Богові. І дивувались Йому. **18** І приходять Садукеї до Него, що кажуть: нема воскресення, та й питали Його, говорячи: **19** Учителю, Мойсей написав нам, що, як у кого брат умре та зоставить жінку, а дітей не зоставить, дак щоб узяв брат його жінку його, й воскресив насіннє братові своєму. **20** Сїм оце братів було; й перший узяв жінку, і вмираючи, не зоставив насїння; **21** і другий узяв її, та й він не зоставив насїння; і третїй також так. **22** І брали її семеро, та й не зоставили насїння; остання з усіх умерла й жінка. **23** Оце ж у воскресенню, як воскреснуть, которого з них буде жінка? семеро бо мали її за жінку. **24** І озвавшись Ісус, рече їм: Чи не того ви помиляєтесь, що не знаєте писання, нї сили Божої? **25** Коли бо з мертвих устануть, то нї женять ся, нї віддають ся, а будуть як ангели на небесах. **26** Про мертвих же, що встають, хиба не читали в книзї Мойсейовій, як коло купини промовив до него Бог, глалолючи: Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? **27** Не єсть Бог мертвих, а Бог живих. Ви оце вельми помиляєтесь. **28** І приступивши один з письменників, почувши їх перепитуваннє, і вбачаючи, що добре їм відповів, спитав Його: Котора перша з усіх заповідь? **29** Ісус же відказав йому: Що перша з усіх заповідей: Слухай, Ізраїлю: Господь Бог ваш. Господь один єсть; **30** і: Люби Господа Бога твого всїм серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю. Оце перша заповідь. **31** А друга подібна, така: Люби ближнього твого як себе самого. Більшої від сих иншої заповіди нема. **32** І каже Йому письменник: Добре, учителю; правду промовив єси, що один єсть Бог, і нема иншого, тільки Він; **33** і що любити Його всїм серцем, і всією думкою, і всією душею, і всією силою, і любити ближнього, як себе самого, се більше ніж усї огняні жертви й посьвяти. **34** І вбачаючи Ісус, що він розумно відказав, рече йому: Не далеко єси від царства Божого. І ніхто нїколи не важив ся Його питати. **35** І озвавшись Ісус, глаголав, навчаючи в церкві: Як се кажуть письменники, що Христос син Давидів? **36** Сам бо Давид промовив Духом сьвятим: "Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, доки положу вороги твої підніжком ніг твоїх." **37** Сам оце ж Давид зве його Господем: звідкіля ж він син його? І багато народу слухало Його любо. **38** І глаголав їм у науцї своїй: Остерегайтесь письменників, що люблять в шатах ходити, та витання на торгах, **39** та перші сїдалища по школах, та перші місця на бенкетах; **40** що жеруть доми удовиць, і задля виду довго молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд. **41** І сївши Ісус навпроти скарбони, дививсь, як народ кидає гроші в скарбону. І многі заможні кидали по багато. **42** І прийшовши одна вдовиця вбога, вкинула дві лепти, чи то шеляг. **43** І прикликавши учеників своїх, рече їм: Істино глаголю вам: Що вдовиця ся вбога більш усїх укинула, що кидали в скарбону. **44** Усї бо з достатку свого кидали, ся ж з недостатку свого: все, що мала, вкинула, увесь прожиток свій.

13 І, як виходив з церкви, каже Йому один з учеників Його: Учителю, дивись, яке каміннє і яка будівля. **2** А Ісус, озвавшись, рече йому: Чи бачиш сю велику будівлю? не зоставить ся тут камінь на каменї, щоб не зруйновано. **3** А як сидів на горі Оливнїй, на впроти церкви, питали Його на са моті Петр, та Яков, та Иоан, та Андрей: **4** Скажи нам, коли се буде, й яка ознака, коли має все те скінчитись? **5** Ісус же, озвавшись до них, почав глаголати: Остерегайтесь, щоб хто вас не звів. **6** Багато бо приходити муть в імя моє, говорячи, що се я, і многих зведуть. **7** Як же чути мете про войни та про слухи воєн, не трівожтесь: мусить бо стати ся; та ще не конець. **8** Устане бо нарід на нарід і царство на царство, й буде трус по місцях і буде голоднеча та буча: се почин горя. **9** Ви ж самі остерегайтесь: видавати муть бо вас у ради, й по школах будете биті, і перед воїводи та царі ставлені задля мене, на сьвідкуваннє їм. **10** І між усіма народами мусить перше проповідатись евангелия. **11** Як же вести муть вас, видаючи, не дбайте заздалегідь, що казати мете, анї надумуйтесь, а, що дасть ся вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух сьвятий. **12** Видавати ме ж брат брата на смерть, і батько дитину; і вставати муть дїти на родителїв, та й убивати муть їх. **13** І ненавидїти муть вас усї задля імя мого; хто ж витерпить до останку, той спасеть ся. **14** Як же побачите гидоту спустїння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слїд (хто читає, нехай розуміє), тодї хто в Юдеї, нехай втїкає на гори; **15** хто ж на криші, нехай не злазить у хату, анї ввіходить узяти що з хати своєї; **16** і хто в полї, нехай не вертаєть ся назад узяти одежу свою. **17** Горе ж важким і годуючим під той час! **18** Молїть ся ж, щоб не довелось утїкати вам зимою. **19** Будуть бо днї тиї горе, якого не було від почину творення, як творив Бог, до

сього часу, й не буде. **20** І коли б Господь не вкоротив днів, то не спасло ся б жадне тіло; та задля вибраних, що вибрав їх, укоротив дні. **21** І, тодї коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; де йміть віри. **22** Постануть бо лжехристи і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, щоб звести, коли можна, й вибраних. **23** Ви яг гледїть: ось я наперед сказав вам усе. **24** Тільки ж у ті днї, після горя того, сонце померкне, й місяць не давати ме сьвітла свого, **25** і зорі з неба падати муть, і сили, що на небесах, захитають ся. **26** І тодї побачять Сина чоловічого, грядущого на хмарах, з силою великою і славою. **27** І тодї пішле ангели свої, і позбирає вибраних своїх од чотирох вітрів, од кінця землї до кінця неба. **28** Від смоківницї ж возьміть собі приклад: Коли все віттє її мягке стане та пустить листе, знайте, що близько лїто. **29** Так і ви: як побачите, що се стало ся, знайте, що близько, під дверима. **30** Істино глаголю вам: Що не перейде рід сей, доки все це станеть ся. **31** Небо й земля перейдуть, слова ж мої не перейдуть. **32** Про день же той і годину нїхто не знає, нї ангели, що на небі, нї Син, тільки Отець. **33** Гледїть, пильнуйте й молїть ся, не знаєте бо, коли пора. **34** Як чоловік, що від'їжджає, зоставивши господу свою і давши слугам своїм власть, і кожному дїло його, а воротареві звелів, щоб пильнував. **35** Оце ж пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан господи прийде, увечері, чи опівночі, чи в півні, чи вранцї;) **36** щоб, прийшовши несподївано, не знайшов вас сплячих. **37** Що ж я вам глаголю, усім глаголю: Пильнуйте.

14 Була ж пасха й опрісноки по двох днях; і шукали архиєреї, та письменники, як би Його, підступом узявши, вбити. **2** Та казали: Тільки не в сьвято, щоб бучі не було в народї. **3** А як був Він у Витаниї, в господї Симона прокаженного, та сидїв за столом, прийшла жінка, маючи любастровий збаночок мира нардового, правдивого, предорогого, й розбивши посудинку, злила Йому на голову. **4** Були ж деякі, що сердились у собі, кажучи: На що ся втрата мира? **5** Можна бо було се продати більш нїж за триста денариїв, та дати вбогим. І дорекали їй. **6** Ісус же рече: Оставте її. На що завдаєте їй жалю? добре дїло вчинила на менї. **7** Всякого бо часу вбогих маєте з собою, і коли схочете, можете їм добро робити; мене ж не всякого часу маєте. **8** Що змогла ся, зробила: попередила намастити тїло мов на погребеннє. **9** Істино глаголю вам: Де б нї проповідувалась євангелия ся по всьому сьвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її. **10** А Юда Іскариоцький, один з дванайцятьох, пійшов до архиєреїв, щоб їм зрадити Його. **11** Вони ж почувши, зрадїли, й обіцяли йому срібняків дати. І шукав, як би у добру годину Його зрадити. **12** І першого дня опрісночного, як пасхове ягня кололи, кажуть Йому ученики Його: Де хочеш, щоб пійшовши, наготовили Тобі їсти пасху? **13** І посилає двох з учеників своїх, і рече їм: Ідїть у город, і зустріне вас чоловік, несучи глек води; йдїть за ним, **14** і куди ввійде він, скажіть господареві: Що учитель каже: Де сьвітлиця, щоб пасху з учениками моїми менї їсти? **15** І він вам покаже гірницю простору, прибрану й готову; там приготовте нам. **16** І вийшли ученики Його, й прийшли в город, й знайшли, як Він сказав їм, і приготовили пасху. **17** І, як настав вечір, приходить з дванайдятьма. **18** І, як сидїли вони за столом та їли, рече Ісус: Істино глаголю вам: Що один з вас зрадить мене, котрий їсть зо мною. **19** Вони ж почали смутити ся і казати до Него один по одному: Ажеж не я? і другий: Аже ж не я? **20** Він же, озвавшись, рече їм: Один з дванайцяти, що вмочає зо мною руку в миску. **21** Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той. **22** Як же їли вони, взявши Ісус хлїб і поблагословивши, ламав і давав їм, і рече: Прийміть їжте: се єсть гїло моє. **23** І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, і пили з неї всї. **24** І рече їм: Се єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся. **25** Істино глаголю вам: Що більше не пити му від плоду винограднього, аж до дня того, коли його пити му новим у царстві Божому. **26** І засьпівавши вони, вийшли на гору Оливну. **27** І рече їм Ісус: Що всї поблазнитесь мною ночи сїєї, бо писано: Поражу пастиря і розсиплють ся вівцї. **28** Тільки ж по воскресенню моїм попереджу вас у Галилею. **29** Петр же рече Йому: Хоч і всї поблазнять ся, тільки не я. **30** І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Що сьогоднї, ночи сїєї, перш ніж двічи півень запїє, тричі відречеш ся мене. **31** Він же ще більш говорив: Хоч-би менї і вмерти з Тобою, не відречусь Тебе. Так само ж і всї казали. **32** І приходять на врочище Гетсиман; і рече ученикам своїм: Сидїть тут, поки молити мусь. **33** І бере Петра, та Якова, та Йоана з собою, і почав скорбїти та вдаватись у тугу; **34** і рече їм: Тяжко сумна душа моя аж до смерти. Підождїть тут і пильнуйте. **35** І, пройшовши трохи далїй, припав до землї, і молив ся, щоб, коли можна, мимо йшла від Него ся година. **36** І рече: Авва, Отче, все можливе Тобі: мимо неси від мене чащу сю - тільки ж не що я хочу, а що Ти. **37** І приходить і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Симоне, ти спиш? не міг ти однієї години попильнувати? **38** Пильнуйте та молїть ся, щоб не ввійшли у спокусу. Дух-то охочий, тїло ж немошне. **39** І знов пійшовши, молив ся, те ж саме слово промовляючи. **40** І вернувшись знайшов їх знов сплячих: були бо їх очі важкі; і не знали вони, що Йому відказати. **41** І приходить утретє, і рече їм: Спіть уже й спочивайте. Годї, пристигла година; ось виданий буде Сиа чоловічий у руки грішникам. **42** Вставайте, ходімо: ось зрадник мій наближуєть ся. **43** І зараз, як ще Він промовляв, приходить Юда, один з дванадцяти, й з ним багато народу з мечами й киями, від архиєреїв, та письменників, та старших. **44** Дав же зрадник Його знак їм, говорячи: кого поцїлую, той і єсть Він; беріть Його, та й ведїть осторожно. **45** І прийшовши, зараз приступив до Него, й каже; Учителю, учителю, та й поцїлував Його. **46** Вони ж наложили на Него руки свої, і взяли Його. **47** Один же хтось із тих, що стояли, вихопивши меча, вдарив слугу архиєрейського, й відтяв йому ухо. **48** І озвавшись Ісус, рече їм: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями брати мене? **49** Що-дня був я з вами в церкві навчаючи, й не брали ви мене; та щоб справдились писання. **50** І, покинувши Його, всї повтікали. **51** А один якийся молодець ійшов за ним, одягнений полотном по нагому, й хапають його молодцї (воїни); **52** він же, зоставивши

полотно, нагий утік од них. **53** І поведи Ісуса до архиєрея; сходять ся до него всї архиєреї, і старші й письменники. **54** А Петр оддалеки йшов за ними, аж у середину в двір архиєреиський і сидів із слугами, та й грівсь коло багаття. **55** Архиєреї ж і вся рада шукали на Ісуса сьвідчення, щоб убити Його, та й не знайшли. **56** Многі бо криво сьвідкували проти Него, й не сходились сьвідчення їх. **57** І деякі, вставши, криво сьвідкували на Него, кажучи: **58** Що ми чули, як він казав: Що я зруйную церкву сю рукотворну, й за три дні иншу нерукотворну збудую. **59** Та й так не сходились сьвідчення їх. **60** І ставши архиєрей посередині, спитав Ісуса, кажучи: Нічого не відказуєш? Що сї на Тебе сьвідкують? **61** Він же мовчавші нічого не відказав. Знов спитав Його архиєрей, і каже Йому: Чи Ти єси Христос, Син Благословенного? **62** Ісус же рече: Се я; і бачити мете Сина чоловічого, сидячого по правиці сили і йдучого на хмарах небесних. **63** Архиєрей же, роздерши одежу свою, каже: На що нам іще сьвідків? **64** Ви чули хулу: як вам здасть ся? Вони ж усі осудили Його, що винен смерти. **65** І почали деякі плювати на Него, й закривати лице Йому, й бити по щоках Його, й казали Йому: Проречи; і слуги знущались над Ним. **66** І як був Петр у дворі внизу, приходить одна з дівчат архиєрейських, **67** і, бачивши Петра, що грієть ся, і позирнувши на него, каже: І ти був з Ісусом Назарянином? **68** Він же одрік ся, кажучи: Не знаю, анї розумію, що ти кажеш. І вийшов геть до придвору; а півень запіяв. **69** І дївчина, побачивши його знов, Почала казати тим, що стояли: Що сей з них. **70** Він же знов одрік ся. І трохи згодом ті, що стояли, сказали знов Петрові: Справді з них єси, бо ти й Галилеєць, і говірка твоя подобна. **71** Він же почав проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка сього, про котрого кажете. **72** І вдруге півень запіяв. І згадав Петр слово, що промовив йому Ісус: Що перш ніж півень запіє двічи, одречеш ся мене тричі. І став плакати.

15 І зараз уранці, порадившись архнєреї з старшими та письменниками, і вся рада, звязавши Ісуса, повели та й видали Пилатові. **2** І спитав Його Пилат: Чи ти єси цар Жидівський? Він же озвавшись, рече йому: Ти кажеш. **3** І винуватили Його архиєреї багато. **4** Пилат же знов спитав Його, кажучи: Не відказуєш нічого? Он, скільки на Тебе сьвідкують; **5** Ісус же більш нічого не відказав, так що дивував ся Пилат. **6** На сьвято ж відпускав він їм одного вязника, про которого просили. **7** Був же названий Варава з своїми затязцями увязнений, котрі під бунт убийство зробили. **8** І гукаючи народ, почав просити, щоб, як щоразу, зробив їм. **9** Пилат же відказав їм, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського? **10** Знав бо, що через зависть видали Його архиєреї. **11** Архиєреї ж напустили народ, щоб лучче Вараву відпустив їм. **12** Пилат же, озвавшись ізнов, сказав їм: Що ж оце хочете, щоб зробив із тим, кого звете царем Жидівським? **13** Вони ж знов закричали: Розпни Його, **14** Пилат же каже їм: Яке ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Розпни Його. **15** Пилат же, хотївши народові догодити, відпустив їм Вараву, й передав Ісуса, побивши, щоб рознято Його. **16** Воїни ж повели Його в середину двору, чи то в Претор, і скликали всю роту. **17** І одягли Ного в багряницю, і положили на Него, сплївши з тернини, вінець, **18** та й почали витати Його: Радуй ся, царю Жидівський! **19** І били Його по голові тростиною, і плювали на Него, й, кидаючись на колїна, кланялись Йому. **20** І, як насьміялись із Него, роздягнули Його з багряниці, і одягнули Його в одежу Його, та й виводять Його, щоб розняти Його. **21** І заставили мимойдучого якогось Симона Киринея, ідучого з поля, батька Александра та Руфа, щоб ніс хрест Його. **22** І приводять Його на Голготу місце, що прозване Черепове місце. **23** І дали Йому пити вина з смирною; Він же не прийняв. **24** І розпинателї Його поділили одежу Його, кинувши жереб на неї, що кому впаде. **25** Була ж година третя, і розняли Його. **26** І була надпись вини Його надписана: Цар Жидівський. **27** І розняли з Ним двох розбійників, одного по правиці', а одного по лївиці в Него. **28** І справдилось писаннє, що глаголе: І з беззаконними полічено Його. **29** І мимоходячі хулили Його, киваючи головами своїми та говорячи: Овва! Ти, що руйнуєш церкву і в три днї будуєш, **30** спаси себе й зійди з хреста. **31** Так само й архиєреї, насьміхаючись один до одного з письменниками, казали: Інших спасав, себе не може спасти. **32** Христос, цар Жидівський, нехай зійде тепер з хреста, щоб побачили ми, й ввіруємо. І розпяті з Ним зневажали Його. **33** Як же настала година шоста, темрява стала по всїй землі аж до години девятої. **34** А години девятої покликнув Ісус голосом великим: Елоі, Елоі, лама саватани? що єсть перекладом: Боже мій, Боже мій, на що мене покинув єси? **35** І деякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Ілию кличе. **36** Побігши ж один, і сповнивши губку оцтом і настромивши на тростину, поїв Його, кажучи: Стривайте, побачимо, чи прийде Ілия знята Його. **37** Ісус же, пустивши голос великий, зітхнув. **38** І завіса церковня роздерлась надвоє з верху аж до низу. **39** Бачивши ж сотник, що там стояв проти Него, що, так закричавши зітхнув, каже: Справді чоловік сей Син був Божий. **40** Були ж і жінки, оддалеки дивлячись, між котрими була й Мария Магдалина, й Мария, Якова меншого та Йосиї мати, й Саломия, **41** що, й як був у Галилеї, ходили слїдом за Ним, і послугували Йому, і инших багато, що поприходили з Ним у Єрусалим. **42** А як уже настав вечір, бо була пятниця, чи то перед суботою, **43** прийшов Иосиф з Ариматеї, поважний радник, що також сподївавсь царства Божого, й зосьмілившись, увійшов до Пилата й просив тіла Ісусового. **44** Пилат же дивувавсь, що вже вмер би; й покликавши сотника, спитав його, чи давно вмер. **45** А довідавшись од сотника, дав тіло Йосифові, **46** і, купивши плащеницю і знявши Його, обгорнув Його плащеницею, та й положив Його у гробі, що був висїчений із скелї, та й прикотив каменя до дверей гробу. **47** Мария ж Магдалина й Мария Иосиїна дивились, де Його положено.

16 І, як минула субота, Мария Магдалина, та Мария Яковова, та Саломия купили пахощів, щоб, прийшовши, намастити Його. **2** І вельми рано первого дня тижня приходять до гробу, як сходило сонце. **3** І казали між собою: Хто відкотить нам каменя від дверей гробу? **4** І

поглянувши, побачили, що відкочено каменя; був бо великий дуже. **5** І ввійшовши в гріб, побачили молодця, сидячого з правого боку, одягненого в шату білу, та й вжахнулись. **6** Він же рече їм: Не жахайтесь. Ісуса шукаєте Назарянина, розпятого. Устав; нема Його тут. Ось місце, де положено Його. **7** Тільки ж ійдїть скажіть ученикам Його та Петрові, що попередить вас у Галилею. Там Його побачите, як сказав вам. **8** І вийшовши вони хутко, побігли відгребу; бо обняв їх трепет і страх, та й нікому нічого не сказали: боялись бо. **9** **(note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Воскреснувши ж уранці первого дня тижня, явивсь найперше Марії Магдалинї, що з неї вигнав сім бісів. **10** Вона пійшовши, сповістила тих, що були з Ним, як сумували та плакали. **11** А ті, почувши, що живий, і вона Його бачила, не поняли віри. **12** Після ж того двоїм із них в дорозї явив ся в иншому видї, як ійшли на село. **13** І вони, пійшовши, сповістили других, та й тим не поняли віри. **14** Опісля явивсь одинайцятьом їм сидячим за столом, і дорікав їм недовірством їх і жорстркостю серця, що тим, котрі бачили Його воскресшого, не поняли віри. **15** І рече їм: Ійдїть по всьому сьвіту й проповідуйте євангелию усякому твориву. **16** Хто вірувати ме та охрестить ся, спасеть ся; а хто не вірувати ме, осудить ся. **17** Ознаки ж віруючим такі будуть: імям моїм бісів виганятимуть; мовами заговорять новими; **18** гадюк брати муть, і, коли смертнього чого випють, не шкодити ме їм; на недужих руки класти муть, і одужувати муть. **19** Господь же, після того, як промовив до них, вознїс ся на небо, й сїв по правиці в Бога. **20** Вони ж вийшовши, проповідували всюди, а Господь допомагав, і слово стверджував услїд ознаками. Амінь.

Від Луки

1 Яко ж бо многі заходились опоряджувати повість про добре знані нам речі, **2** як передали нам ті, що з почину були самовидцями й слугами слова; **3** то здалось і менї гаразд, довідавшись од почину про все пильно, поряду тобі написати, високоповажний Теофиле, **4** щоб знав певноту того, чого тебе навчено. **5** Був за Ірода, царя Юдейського, один сьвященик, на ймя Захарія, з черги Авиїної, а жінка його з дочок Ааронових, а ймя її Єлисавета. **6** Були ж праведні обоє перед Богом, ходячи у всіх заповідях та наказах Господнїх безпорочні. **7** і не було в них дитини: бо Єлисавета була неплідна, й обоє постарілись у днях своїх. **8** Стало ся ж, як служив він порядком черги своєї перед Богом, **9** то, звичаєм сьвященства, довелось йому кадити, увійшовши в церкву Господню. **10** А все множество народу молилось ізнадвору під час кадження. **11** Явив ся ж йому ангел Господень, стоячи правобіч жертівнї кадильної. **12** І вжахнув ся Захарія побачивши, і страх обняв його. **13** Рече ж до него ангел: Не лякай ся, Захаріє: бо вислухана молитва твоя, і жінка твоя Єлисавета вродить сина тобі, й даси ймя йому Йоан. **14** І буде радість тобі й веселість; і многі різдвом його радувати муть ся. **15** Буде бо великий перед Господем, і вина нї міцного напитку не пити ме; й Духом сьвятим сповнить ся ще з утроби матери своєї. **16** І многих синів Ізраїлевих наверне до Господа Бога їх. **17** І йти ме він перед Ним духом і силою Илиї, щоб навернути серця батьків до дїтей, і неслухняних до мудрости праведних, приготовити Господеві людей готових. **18** І рече Захарія до ангела: По чім же знати му се? я бо старий, і жінка моя ізстарілась у днях своїх. **19** І озвавшись ангел, рече йому: Я Гавриїл, що стою перед Господем; і послано мене промовити до тебе та сповістити тебе про се. **20** І ось замовкнеш і не зможеш говорити, аж по день, коли станеть ся се, за те що не поняв віри словам моїм, котрі справдять ся пори своєї. **21** І ждав народ Захарії, і дивував ся, що барить ся він у церкві. **22** Вийшовши ж він, не зміг промовити до них; і постерегли вони, що видїннє бачив у церкві; бо він кивав до них, і зоставсь нїмий. **23** І сталось, як сповнились днї служення його, пійшов до господи своєї. **24** Після ж тих днїв зачала Єлисавета, жінка його, й втаїлась пять місяців, говорячи: **25** Що так менї дав Господь у ті днї, як зглянув ся, зняти з мене докір між людьми. **26** Місяця ж шестого післав Бог ангела Гавриїла в город Галилейський, званий Назарет, **27** до діви, зарученої чоловікові, на ймя Йосифові, з дому Давидового; а ймя діви Мария. **28** І прийшовши ангел до неї, рече: Радуй ся, благодатная. Господь з тобою; благословенна єси між женами. **29** Вона ж, побачивши його, вжахнулась словами його, та й подумала, що б се було за витаннє таке. **30** І рече ангел їй: Не лякай ся, Маріє: знайшла бо єси ласку в Бога. **31** І ось зачнеш ти в утробі твоїй, і вродиш Сина, й наречеш імя Йому Ісус. **32** Сей буде великий, і Сином Вишнього звати меть ся, і дасть Йому Господь Бог престол Давида, отця Його: **33** і царювати ме Він над домом Якововим по віки, й царству Його не буде кінця. **(aiōn g165)** **34** Рече ж Мария до ангела: Як буде се, коли чоловіка не знаю? **35** І озвавшись ангел, рече їй: Дух сьвятий найде на тебе, й сила Вишнього отїнить тебе; тим і, що вродить ся сьвяте, звати меть ся Сином Божим. **36** І ось Єлисавета, родичка твоя і вона також зачала, сина в старости своїй, і се шестий місяць званій неплідною. **37** Бо не буде неможливе у Бога всяке слово. **38** Рече ж Мария: Се рабиня Господня: нехай станеть ся менї по слову твоєму. І пійшов від неї ангел. **39** Уставши ж Мария тими днями, пійшла швидко в підгірре, у город Юдин; **40** і ввійшла в господу Захаріїну, і витались із Єлисаветою. **41** І сталось, як почула Єлисавета витаннє Мариїне, кинулась дитина в утробі її; і сповнилась Єлисавета Духом сьвятим, **42** і промовила голосом великим, і рече: Благословенна єси між женами, й благословенний плід утроби твоєї. **43** І звідкіля менї се, що прийшла мати Господа мого до мене? **44** Ось бо, як дійшов голос витання твого до ушей моїх, кинулась з радости дитина в утробі моїй. **45** І благословенна, що увірувала, бо сповнить ся, що сказано їй від Господа. **46** І рече Мария: Величає душа моя Господа, **47** і зрадував ся дух мій у Бозї Спасї моїм, **48** що споглянув на смиреннє слуги своєї: ось бо від нинї блаженною звати муть мене всї роди: **49** бо зробив менї велике Сильний; і сьвяте імя Його. **50** І милості Його від роду до роду на боячих ся Його. **51** Зробив силу рукою своєю, розсипав гордих у думках сердець їх; **52** поскидав потужних з престолів, і підняв угору смиренних; **53** голодних сповнив добром, а багатих одіслав упорожнї; **54** прийняв Ізраїля, слугу свого, на спомин милости, **55** (як промовив до батьків наших) Авраамові й насінню його по віки. **(aiōn g165)** **56** Пробувала ж Мария з нею місяців зо три, та й вернулась до домівки своєї. **57** Єлисаветї ж сповнив ся час родити, й вродила вона сина. **58** І чули сусїде її і родина її, що Господь показав велику милость свою до неї, і радувались із нею. **59** І сталось, восьмого дня прийшли обрізати хлопятко, і хотїли назвати його ймям батька його, Захарією. **60** І озвавшись мати його, каже: Нї, а нехай назветь ся Йоаном. **61** І казали до неї: Що нікого нема в родинї твоїй, щоб звав ся імям сим. **62** Кивали ж батькові його, як схотїв би назвати його. **63** І, попросивши таблицї, написав слова: Йоан буде ймя йому. І дивувались усї. **64** Відкрили ся яе уста його зараз, і язик його, й заговорив, прославляючи Бога. **65** І був на всїх страх, що жили кругом них; і по всьому підгіррю Юдейському пронеслись усї слова ті. **66** І положили всї, хто чув, у серцї своїм, кажучи: Що ж то за дитина се буде! І рука Господня була з ним. **67** І Захарія, батько його, сповнив ся Духом сьвятим, і пророк, глаголючи: **68** Благословен Господь Бог Ізраїлїв, що одвідав і зробив ізбавленнє народові своєму, **69** і підняв ріг спасення нам у дому Давида, слуги свого, **70** (як промовляв устами сьвятих од віку пророків своїх,) **(aiōn g165)** **71** спасеннє од ворогів наших і з руки всіх ненавидників наших, **72** щоб зробити милость отцям нашим, і спогадати завіт свій сьвятий, **73** клятьбу, що кляв ся перед Авраамом, отцем нашим, **74** та що дасть нам без страху, з рук ворогів наших визволившись, **75** служити Йому в сьвятостї та праведностї перед Ним, по всі

дні життя нашого. **76** А ти, дитино, пророком Вишнього звати меш ся: ходити меш бо перед лицем Господнім, готовити дороги Його; **77** щоб давати зnаннє спасення народові Його в оставленню гріхів їх, **78** по благій милості Бога нашого, в котрій одвідав нас Схід з висоти, **79** щоб засияв сидячим у темряві і тїні смертній, щоб направити ноги наші на дорогу впокою. **80** Хлопятко ж росло та міцніло духом, і пробувало в пустині аж до дня явлення свого перед Ізраїлем.

2 Стало ся ж тими днями, вийшло повелїннє від кесаря Августа переписати всю вселенну. **2** Ся перепись була перва за правлення Киринея в Сирії. **3** Ійшли всі записуватись, кожен у свій город. **4** Пійшов же й Йосиф із Галилеї, з города Назарета, в Юдею, в город Давидів, що зветь ся Витлеєм: (був бо він з дому й роду Давидового) **5** вписатись із Мариєю, зарученою йому жінкою, що була тяжка. **6** Стало ж ся, як були вони там, сповнились днї родити їй. **7** І вродма Сина свого перворідня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостинниці. **8** І були пастухи в сторонї тій, що ночлїгували та стерегли сторожею в ночі отари своєї. **9** І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осияла їх; і полякались страхом великим. **10** І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям. **11** Бо народивсь вам сьогодні Спас, що єсть Христос Господь, у городі Давидовому. **12** І се вам ознака: Знайдете дитинку сповиту, лежачу в яслах. **13** І зараз явилось із ангелом множество воїнства небесного, хвалячи Бога й глаголючи: **14** Слава на вишинах Богу, а на землї впокій, між людьми благоволеннє. **15** І сталось, як пійшли від них на небо ангели, пастухи казали один до одного: Ходїмо ж аж у Витлеєм, та побачимо слово се, що сталось, що Господь обявив нам. **16** І пійшли з поспіхом, та й знайшли Марию і Йосифа, й дитинку лежачу в яслах. **17** І побачивши, обявили слово, сказане їм про хлопятко се. **18** І всї, слухаючи, дивувались тим, що розказували пастухи перед ними. **19** Мария ж ховала всї слова сї, роздумуючи в серці своїм. **20** І вернулись пастухи, прославляючи та хвалячи Бога за все, що чули й бачили, як казано до них. **21** І як сповнилось вісїм днів, щоб обрізати хлопятко, наречено Йому імя Ісус, наречене від ангела, перш ніж зачавсь Він в утробі. **22** І, як сповнились дні очищення п по закону Мойсейовому, понесли Його в Єрусалим, поставити перед Господом, **23** як написано в законі Господньому: Що всяке мужеське, відчинивши утробу, сьвяте Господеві звати меть ся; **24** і принесли жертву, по сказаному в законї Господньому: Пару горлиць або двоє голубенят. **25** І ось був чоловік у Єрусалимі на ймя Симеон; і чоловік сей праведний та побожний сподївавсь потіхи Ізраїлеві; й Дух сьвятий був на йому. **26** І було йому сповіщено від Духа сьвятого, що не бачити ме він смерти, перш нїж побачить Христа Господнього. **27** І прийшов він Духом у церкву; й, як принесли батько-мати хлопятко Ісуса, щоб зробити їм, що треба, по звичаю законному для Него, **28** узяв він Його на руки свої, і благословив Бога, і сказав: **29** Нині відпускаєш раба твого, Владико, по глаголу твоєму, з упокоєм: **30** бо виділи очі мої спасеннє твоє **31** що приготовив єси перед лицем усіх людей, **32** сьвітло на одкриттє поганам, і славу народа Твого Ізраїля. **33** І дивувавсь Йосиф і мати Його тим, що сказано про Него. **34** І благословив їх Симеон, і рече до Марії, матери Його: Ось Сей лежить на паданнє і вставаннє многих в Ізраїлі і на ознаку, проти котрої говорити муть, **35** (і тобі самій перейде душу меч,) щоб відкрились многих сердець думки. **36** І була Анна пророчиця, дочка Фануїлова, з роду Асирового; ся зістарілась у днях многих, живши з чоловіком сім років од дівування свого; **37** і ся вдова до восьмидесяти й чотирох років, що не відходила від церкви, постом та молитвою служила ніч і день. **38** І вона тієї ж години прийшовши, оддала хвалу Господеві, й говорила про Него всім, що сподївали ся збавлення в Єрусалимі. **39** І, як скінчили все по закону Господньому, вернулись у Галилею, у город свій Назарет. **40** Хлопятко ж росло й міцніло духом, сповняючись премудростю; і благодать Божа була на Ньому; , **41** І ходили батько-мати Його щороку в Єрусалим у сьвято пасхи. **42** І як було Йому дванайцять років, пійшли вони в Єрусалим сьвятковим звичаєм, **43** і, сповнивши дні, як вертались, зостав ся хлопчик Ісус у Єрусалимі, й не знав Йосиф і мати Його, **44** а думаючи, що Він між товариством, увійшли на день ходи; й шукали Його між родиною та знакомими. **45** І, не знайшовши Його, вернулись у Єрусалим, шукаючи Його. **46** І сталось, через три дні знайшли Його в церкві, сидячого серед учителів, і слухаючого їх, і питаючого. **47** Дивували ся ж усї, хто, слухав Його, розумом і відповідями Його. **48** І, побачивши Його, здивувались вони, й сказала мати Його до Него: Дитино, що се зробив єси з нами? ось батько Твій і я, болїючи, шукали Тебе. **49** І рече Він до них: Чого ж шукали мене? хиба ж не знали, що в тому, що єсть Отця мого, треба бути менї? **50** Та й вони не зрозуміли слова, що промовив їм, **51** І пійшов з ними, й прийшов у Назарет, і був слухняний їм; і мати Його ховала всі слова тиї в серці своїм. **52** І виростав Ісус премудростю й станом, у ласцї в Бога і в людей.

3 У пятнайцятий же рік правлення Тиверия кесаря, як був ігемоном Понтийський Пилат в Юдеї, а четверовластником у Галилеї Ірод, Филип же, брат його, четверовластником в Ітуреї і Трахонській землї, а Лисаний четверовластником в Авилинї, **2** за архиєреїв Анни та Каяфи, стало ся слово Боже до Йоана, Захаріїного сина, у пустині. **3** І ходив він по всій околиці Йорданській, проповідуючи хрещеннє покаяння на прощеннє гріхів, **4** як писано в книзї словес Ісаїї пророка, глаголючого: Голос покликуючого в пустині: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його. **5** Всяка долина нехай заповнить ся, і всяка гора і горб принизить ся, і крива нехай буде права, й груднисті нехай будуть дорогами рівними; **6** і побачить усяке тіло спасеннє Боже. **7** Говорив тодї до людей, що вийшли охреститись від него: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утїкали від настигаючого гнїва? **8** Принесіть же овощ достойний покаяння, і не починайте казати самі собі: В нас отець Авраам; глаголю бо вам: Що зможе Бог з каміння сього підняти дїтей Авраамові. **9** Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овощу, зрубують та й в огонь кидають. **10** І питав його народ, кажучи: Що ж оце робити мем? **11** Озвав ся ж і

каже їм: Хто має дві одежині, нехай наділить немаючого; й хто має харч, нехай так само робить. **12** Прийшли ж і митники хреститись, і промовили до него: Учителю, що нам робити? **13** Він же каже до них: Нічого більш над те, що звелено вам, не вимагайте. **14** Питали ж його й воїни, кажучи: А нам що робити? І рече до них: Нікому не робіть насилля, анї обвинувачуйте криво, і вдовольняйтесь платою вашою. **15** Як же були в непевності люде, і всі говорили в серці своїм про Йоана, чи не Христос він, **16** озвавсь Йоан до всіх, глаголючи: Я водою хрещу вас; ійде ж потужніший від мене, котрому недостоєн я розвязати ременя обувя Його: Той хрестити ме вас Духом сьвятим і огнем; **17** котрого лопата в руці Його, й перечистить тік свій, і збере пшеницю в клуню свою, а полову спалить огнем невгасаючим. **18** І багато иншого, навчаючи, благовіствував людям. **19** Ірод же четверовластник, докорений від него за Іродияду, жінку Филипа, брата свого, і за все, що коїв лихого Ірод, **20** додав ще й се до всього, й запер Йоана в темниці. **21** Стало ж ся, як хрестились усї люде й Ісус хрестив ся та молив ся, відчинилось небо, **22** і злинув Дух сьвятий, у тілесному виді, як голуб, на Него, й голос із неба роздав ся, глаголючи: Ти єси Син мій любий, тебе вподобав я. **23** А тому Ісусові починав ся мало не трийцятий рік, і був Він, як думали, син Йосифів, Ілиїв, **24** Маттатів, Левиїн, МелхиЇн, Янаїв, Йосифів, **25** Мататіїв, Амосів, Наумів, Єслимів, Наггеїв, **26** Маатів, Мататиїв, Семеїв, Йосифів, Юдин, **27** Йоананів, Рисаїв, Зоровавелів, Салатіїлів, Нириїв, **28** Мелхиїв, Адиїв, Косамів, Єлмодамів, Ирів, **29** Йосиїв, Єлиєзерів, Йоримів, Маттатів, Левиїн, **30** Симеонів, Юдин, Йосифів, Ионанів, Єлиякимів, **31** Мелеаїв, Маінанів, Мататаїв, Натанів, Давидів, **32** Єсеїв, Овидів, Воозів, Салмонів, Насонів, **33** Аминадавів, Арамів, Єсромів, Фаресів, Юдин, **34** Яковів, Ісааків, Авраамів, Тарин, Нахорів, **35** Сарухів, Рахавів, Фалеків, Єверів, Салин, **36** Каінанів, Арфаксадів, Оимів, Ноїв, Ламехів, **37** Матусалів, Єнохів, Яредів, Малелейлів, Кайнанів, **38** Єносів,Ситів, Адамів, Божий.

4 Ісус же, Духа сьвятого повний, вернувсь од Йордану, і був ведений Духом у пустиню, **2** і сорок днів спокушуваний від диявола. І не їв нічого днів тих, а як скінчились вони, опісля зголоднів. **3** І каже Йому диявол: Коли ти Син Божий, скажи каменеві сьому, щоб став ся хлїбом. **4** І озвавсь Ісус до него, глаголючи: Писано, що не хлїбом самим житиме чоловік, а кожним словом Божим. **5** І вивівши Його диявол на гору високу, показав Йому всї царства вселенної в одну хвилину. **6** І каже Йому диявол: Тобі дам власть оцю всю і славу їх, бо мені передано, й кому я схочу, дам її. **7** Ти ж коли поклониш ся передо мною, буде твоє все. **8** І, озвавшись до него, рече Ісус: Геть від мене, сатано, писано бо: Кланяти меш ся Господеві Богу твоєму, й Йому одному служити меш. **9** І повів він Його в Єрусалим, і поставив Його на крилї церковньому, й каже Йому: Коли ти Син Божий, кинь ся звідсіля вниз: **10** писано бо: Що ангелам своїм накаже про Тебе, оберегати Тебе, **11** і що на руках підіймуть Тебе, щоб инколи не вдаривсь об камінї, ногою Твоєю. **12** І озвавшись рече йому Ісус: Що сказано: Не будеш спокутувати Господа Бога твого. **13** І скінчивши всї спокуси, диявол одійшов од Него до часу. **14** І вернувсь Ісус у силї Духа в Галилею; і поголос розійшов ся по всїй околиці про Него, **15** І навчав Він по школах їх, славлений од усіх. **16** І прийшов у Назарет, де був зрощений, і прийшов звичаєм своїм, субітнього дня в школу, і став читати. **17** І подано Йому книгу Ісаїї пророка. І, розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано: **18** Дух Господень на менї, котрого ради намастив мене; благовістити вбогим післав мене, сцїляти розбитих серцем, проповідувати полонянам визвіл і слїпим прозріннє, випускати замучених на волю, **19** проповідувати рік Господень приятний. **20** І, згорнувши книгу, віддав слузї, та й сїв. І очі всіх у школї були звернені на Него. **21** Почав же глаголати до них: Що сьогодні справдилось писаннє се в ушах ваших. **22** І всї сьвідкували Йому, й дивувались благодатнїми словами, виходячими з уст Його. І казали: Хиба сей не син Йосифів? **23** І рече до них: Певно скажете менї приповість оцю: Лїкарю, вилїчи себе самого; про що ми чули, що сталось у Капернаумі, зроби й тут у своїй країнї. **24** Рече ж: Істино глаголю вам: Що нї один пророк не єсть приятен в отчинї своїй. **25** По правді ж глаголю вам: Багато вдовиць було за днїв Илиї в Ізраїлї, як зачинилось небо на три роки й шість місяців, і голоднеча велика стала по всїй землї; **26** та й до жодної з них не послано Илиї, тільки в Сарепту Сидонську до жінки вдовиці. **27** І багато прокажених було за Єлисея пророка в Ізраїлї, та й жоден з них не очистивсь, тільки Неєман Сириянин. **28** І сповнились усї лютостю в школї, почувши се, **29** і вставши вигнали Його геть із города, і випровадили Його аж на верх гори, на котрій город їх збудовано, щоб скинути Його. **30** Він же, пройшовши серед них, пійшов, **31** і прийшов у Капернаум, город Галилейський, і навчав їх по суботам. **32** І дивувались вони наукою Його, бо з властю було слово Його. **33** І був у школі чоловїк, маючи духа нечистого, й кричав голосом великим, **34** кажучи: Остав; що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов єси вигубити нас? Я знаю Тебе, хто єси: Сьвятий Божий. **35** І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. І кинувши ним диявол на середину, вийшов з него, нічого не зашкодивши йому. **36** І обняв страх усіх, і говорили один до одного, кажучи: Що се за слово, що властю і силою повелївав нечистим духам, і виходять? **37** І розійшов ся поголос про Него скрізь по всій околиції. **38** Уставши ж Він із школи, ввійшов у господу Симонову. Тещу ж Симонову схопила пропасниця велика, й благали Його за неї. **39** І, ставши над нею, погрозив пропасниці, і покинула її; зараз же уставши, послугувала їм. **40** Як же заходило сонце, всї, в кого були недужі на всякі недуги, приводили їх до Него; Він же, на кожного з них руки складаючи, сцїляв їх. **41** Виходили ж і біси з многих, і кричали, кажучи: Що Ти єси Христос, Син Божий. І грозячи, не давав їм говорити, бо вони знали, що Він Христос. **42** Як же настав день, вийшовши пійшов у пусте місце; й люде шукали Його, й прийшли до Него, й вдержували Його, щоб не йшов від них. **43** Він же рече до них: Що й иншим городям благовістити менї треба

царство Боже; бо на се я посланий. **44** і проповідував по школах галилейських.

5 І сталось, як народ товпивсь до Него слухати слово Боже, Він стояв коло озера Генисарецького. **2** І побачив два човни, що стояли край озера, рибалки ж, одійшовши від них, полоскали неводи. **3** Ввійшовши ж ув один з човнів, що був Симонів, просив його від землі відчалити трохи. І сївши, навчав народ із човна. **4** Як же перестав глаголати, рече до Симона: Поступи на глибінь, та закиньте неводи ваші на ловитву. **5** І озвавшись Симон, каже Йому: Наставниче, всю ніч трудившись, нічого не піймали ми; тільки ж, по слову Твоєму, закину невода. **6** І, се зробивши, вловили пребагато риби; роздер ся ж невід їх, **7** і махнули вони на товаришів своїх, що були в другому човні, щоб прийшли помогти їм. І прийшли вони, й сповнили обидва човни, так що потопали вони. **8** Бачивши ж Симон Петр, припав до колїн Ісусових, кажучи: Йди від мене: бо я чоловік грішний. Господи. **9** Страх бо обняв його і всіх із ним од улову риби, що вловили. **10** Так само й Якова і Йоана, синів Зеведеєвих, що були спільниками Симоновими. І рече до Симона Ісус: Не лякай ся, від нині людей ловити меш. **11** І пригнавши вони човни свої до берега, та покинувши все, пійшли слідом за Ним. **12** І сталось, як був Він ув однім городі, аж ось чоловік увесь у проказі. І, побачивши Ісуса, упавши на лице, благав Його, кажучи; Господи, коли хочеш, можеш мене очистити. **13** І простягши Він руку, приторкнувсь до него, глаголючи: Хочу, очистись. І зараз проказа покинула його. **14** І наказав Він йому нікому не говорити, а, пійшовши, покажи себе священикові та принеси за очищеннє твоє, як звелїв Мойсей, на сьвідкуваннє їм. **15** Та слово про Него розійшлось тим більш, і насходилось народу пребагато слухати й сцілятись у Него від недуг своїх. **16** Він же виходив у пустиню та молив ся. **17** І сталось одного дня, що Він учив, і сиділи Фарисеї та учителї закону, що; поприходили з усіх сїл Галилейських та Юдейських і з Єрусалиму, й сила Господня була на сцїленнє їх. **18** І ось мужі принесли на постелї чоловіка, що був розслаблений, і шукали, як би внести його та положити перед Ним. **19** І, не знайшовши, як би внести його кріз натовп, вилїзли на хату, й кріз черепяну стелю спустили його з постїллю в середину перед Ісуса. **20** І, бачивши віру їх, рече йому: Чоловіче, оставляють ся тобі гріхи твої. **21** І почали міркувати письменники та Фарисеї, кажучи: Хто сей, що говорить хулу? Хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? **22** Постерігши ж Ісус думки їх і озвавшись, рече до них: Що ви говорите в серцях ваших? **23** Що легше? сказати: Оставляють ся тобі гріхи твої; або сказати: Встань та й ходи? **24** От же, щоб знали ви, що власть має Син чоловічий на землі оставляти гріхи, розслабленому: Тобі глаголю: Устань, і, взявши постїль твою, йди до дому твого. **25** І зараз уставши перед ними й узявши на чому лежав, пійшов до дому свого, прославляючи Бога. **26** І острах обняв усїх, і прославляли Бога, й сповнили ся страхом, кажучи: Що бачили предивне сьогодні. **27** А після сього вийшов, і побачив митника на ймя Левію, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слідом за мною. **28** І, зоставивши все, уставши пійшов слїдом за Ним. **29** і справив гостину велику Левій Йому у господі своїй, і було там багато митників і инших, що свдїли з ними. **30** І нарікали письменники їх та Фарисеї на учеників Його, кажучи: На що з митниками та грішниками їсте й пете? **31** І озвавшись Ісус, рече до них: Не треба здоровому лікаря, а недужому. **32** Не прийшов я кликати праведників, а грішників до покаяння. **33** Вони, ж казали до Него: Чого ж ученики Йоанові постять часто й молять ся, так само й Фарисейські, Твої ж їдять і пють? **34** Він же рече до них: Чи зможете синів весільних, поки жених з ними, заставити постити? **35** Прийдуть же дні, що візьмуть жениха від них, тоді постити муть у ті дні. **36** Сказав же й приповість до них; Що ніхто латки з одежини нової не пришиває до одежини старої; коли ж нї, то й нову розідре, й старій не личить латка з нового. **37** І ніхто не наливав вина нового в бурдюки старі; коли ж ні, порве нове вино бурдюки, й вино витече, й бурдюки пропадуть. **38** А вино нове в бурдюки нові наливають, то й буде все ціле. **39** Ніхто, пивши старе, не бажав зараз нового; каже бо: Старе лучче.

6 І сталось другої суботи після першої, ійшов Він через засїви, й рвали ученики Його колоссє, та й їли, потерши в руках. **2** Деякі ж з Фарисеїв казали їм: На що робите, чого не годить ся робити в суботу? **3** І, озвавшись до них, рече Ісус: Хиба й того не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним: **4** як, увійшовши вій у дом Божий, хлїби показні взяв і їв, і дав також тим, що були з ним, котрих не годилось їсти, хиба одним священикам? **5** І рече їм: Син чоловічий - Вів Господь і суботи. **6** І сталось також другої суботи: ввійшов Він у школу та й навчав; а був там чоловік, що рука в него права була суха. **7** Назирали ж Його письменники та Фарисеї, чи в суботу сцїляти ме, щоб знайти вину на Него. **8** Він же знав думки їх, і рече чоловіку сухорукому: Устань і стань на середину. Він же, вставши, стояв. **9** Рече ж Ісус до них: Спитаю вас: Що годить ся по суботам: добре робити, чи лихе робити? душу спасати, чи погубляти? **10** І, споглянувши кругом по всіх їх, рече чоловікові: Простягни руку твою. Він же зробив так, і стала рука його здорова, як і друга. **11** Вони ж сповнились лютостю і говорили один до одного, що б зробити Ісусові. **12** Стало ж ся тими днями, вийшов Він на гору молитись, і був усю ніч на молитві Богу. **13** А, як настав день, покликав учеників своїх; і, вибравши з них дванайцятьох, котрих і апостолами назвав: **14** Симона, що назвав Петром, та Андрея брата його. Якова та Йоана, Филипа та Вартоломея, **15** Маттея та Тому, Якова Алфєєвого та Симона, на прізвище Зилота, **16** Юду Якового та Юду Іскариоцького, що й став ся зрадником; **17** і зійшовши з ними, став на місці рівному, й товариство учеників Його, і множество велике людей з усієї Юдеї і Єрусалиму, й з побережжя Тирського та Сидонського, що поприходили слухати Його і сцїлятися від недуг своїх, **18** і мучені від духів нечистих; і спіляли ся. **19** І ввесь народ шукав приторкнутись до Него: бо сила від Него виходила, й сцїляла всіх. **20** І знявши Він очі свої на ученики свої,

рече: Блаженні вбогі, бо ваше царство Боже. **21** Блаженні голодні тепер, бо насититесь. Блаженні плачущі тепер, бо сьміяти метесь. **22** Блаженні, коли ненавидіти муть вас люде, й коли проженуть вас, і осоромлять, і викинуть імя ваше, яв зло, задля Сина чоловічого. **23** Радуйтесь того дня і веселітесь, ось бо нагорода ваша велика на небі; так бо чинили пророкам батьки їх. **24** Горе ж вам, багатим І бо прийняли ви утіху вашу. **25** Горе вам, ситим! бо голодувати мете. Горе вам, що сьмієтесь тепер; бо сумувати мете да плакати мете. **26** Горе вам, коли добре говорити муть про вас усї люде; так бо робили лжепророкам батьки їх. **27** Тільки ж глаголю вам, слухаючим: Любіть ворогів ваших, добре робіть ненавидникам вашим, **28** благословляйте кленучих вас, і моліть ся за обидників ваших. **29** Хто бв тебе у щоку, підстав і другу; а хто бере твою свиту, й жупанка не борони. **30** Всякому, хто просить у тебе, дай, і хто бере що твоє, не допевняй ся. **31** І, як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви чиніть їм. **32** І коли любите тих, хто любить. вас, яка вам дяка? бо й грішники тих, хто їх любить, люблять. **33** І коли добро робите тим, хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й грішники те саме чинять. **34** І коли позичаєте тим, від кого маєте надію одержати, яка вам дяка? бо й грішники грішникам позичають, щоб одержати стільки ж. **35** Нї, любіть ворогів ваших, і добро робіть, і позичайте, нічого від них не сподіваючись; а буде нагорода ваша велика, й будете синами Вишнього; бо Він благий до невдячних і лихих. **36** Будьте ж оце милосердні, як і Отець ваш милосерден. **37** І не судіть, то й не будете суджені; не осуджуйте, то й не будете осуджені; прощайте, то й буде вам прощено. **38** Давайте, то й вам буде дано; міру добру, наталовану, й струснуту, й надто пересипану давати муть вам на лоно ваше. Такою бо мірою, якою міряєте, відміряєть ся вам. **39** Сказав же приповість їм: Чи може сліпий сліпого водити? хиба обидва в яму не впадуть? **40** Нема ученика над учителя свого; звершений же - буде кожен, як учитель його. **41** Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, поліна ж у своєму оці не чуєш? **42** І як можеш казати братові твоєму: Брате, дай вийму порошину, що в оці твоїм, сам в оці своїм поліна не бачивши? Лицеміре, викинь перше ломаку з ока твого, а тоді бачити меш вийняти порошину з ока брата твого. **43** Нема бо дерева доброго, що родить овощ пустий; анї дерева пустого, що родить овощ добрий. **44** Кожне бо дерево по свому овощу пізнаєть ся; не збирають бо з тернини смокви, анї збирають з ожини винограду. **45** Добрий чоловік з доброго скарбу серця свого виносить добре; а лихий чоловік з лихого скарбу серця свого виносить лихе: бо з переповнї серця промовляють уста його. **46** На що ж мене звете Господи, Господи, й не робите, що я глаголю? **47** Всякий, хто приходить до мене, й слухає слова мої, та й чинить їх, покажу вам, кому він подобен: **48** подобен він чоловікові, будуючому будинок, що викопав глибоко, й положив підвалину на каменї; як же повідь настала, наперла бистрінь на будинок той, та не змогла схитнути його: збудовано бо його на каменї. **49** Хто ж слухає, та не чинить, подобен чоловікові, будуючому будинок на землї, без підвалини, на котрий наперла бистрінь, і зараз упав, і була руїна будинка того велика.

7 Як же скінчив усї глаголи свої в слух людям, увійшов у Капернаум. **2** В одного ж сотника слуга недугуючи мав умирати, котрий був йому дорогий **3** Почувши ж про Ісуса, післав до Него старших Жидівських, благаючи Його, щоб, прийшовши, спас слугу його. **4** Вони ж, прийшовши до Ісуса, благали Його пильно, говорячи: Що достоєн він, щоб йому зробив се: **5** любить бо нарід наш, і школу він збудував нам. **6** Ісус же пійшов з ними. І як вже він недалеко був од будинка, вислав до Него сотник другів, говорячи Йому: Господи, не трудись, бо я недостоєн, щоб Ти під стелю мою ввійшов; **7** тим і себе не вважав достойним до Тебе прийти; тільки промов слово, то й одужає слуга мій. **8** Бо й я чоловік під властю поставлений, маючи під собою воїнів; і скажу сьому: Йди, то й іде, а другому: Прийди, то й прийде, а слузї моєму: Роби оце, то й зробить. **9** Почувши ж се Ісус, дивувавсь йому, й, обернувшись до йдучого за собою народу, рече: Глаголю вам: Навіть в Ізраїлі, такої віри не знайшов я. **10** І вернувшись послані у будинок, знайшли недужнього слугу здоровим. **11** І сталось опісля, ійшов Він у город, званий Наш, і йшло з Ним доволї учеників Його, й багато народу. **12** Як же наближився до городських воріт, аж ось винесено мертвого, сина єдиного в матері своєї, вона ж була вдова; й багато народу з городу було з нею. **13** І побачивши її Господь, змилосердивсь над нею, і рече їй: Не плач. **14** І приступивши, приторкнув ся до мар; ті ж, що несли, з'упинились. І рече: Молодче, тобі глаголю: встань. **15** І сїв мерлець, і почав говорити. І оддав його матері його. **16** Обняв же страх усїх; і прославляли вони Бога, кажучи: Що пророк великий устав між нами, й навідав Бог людей своїх. **17** І розійшлось слово се по всїй Юдеї про Него й по всїй околиці. **18** І сповістили Йоана ученики його про все те. **19** І покликавши двох учеників своїх Йоан, післав до Ісуса, кажучи: Ти єси грядущий, чи иншого ждати нам? **20** Прийшовши ж до Него чоловіки, казали: Йоан Хреститель прислав нас до Тебе, кажучи: Ти єси грядущий, чи иншого ждати нам? **21** Того ж часу сцїляв Він многих від недуг і ран, і духів лихих, і многим слїпим давав прозрїннє. **22** І озвавшись Ісус, рече їм: Ідїть сповістїть Йоана, що бачили й чули: як слїпі прозирають, криві ходять, прокаженні очищають ся, глухі чують, мертві встають, і вбогі благовіствують. **23** І блажен, хто де зблазнить ся мною. **24** Як же пійшли посланцї Йоанові, почав глаголати до народу про Йоана: Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колише? **25** Або чого ж виходили їй дивитись? На чоловіка, в мягку одежу одягненого? Ось ті, що в одежі пишній та роскоші, панують у царських дворах. **26** Або чого виходили ви дивитись: На пророка? Так, глаголю вам, і більш пророка. **27** Се той, про кого написано: Ось я досилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою. **28** Глаголю бо вам: Більшого між нарожденими від жінок пророка над Йоана Хрестителя нема; найменший же у царстві Божім більший від него. **29** І ввесь народ слухаючий, і митники, справдили Бога, хрестившись

хрещеннєм Йоановим. **30** Фарисеї ж та законники раду Божу про них відкинули, не хрестившись від него. **31** Рече ж Господь: Кому ж оце уподоблю людей роду сього? й кому подобні вони? **32** Подобні вони дітям, що сидять на торгу та гукають одно на одного, та й кажуть: Ми сурмили вам, а ви не скакали; ми голосили вам, а ви не плакали. **33** Прийшов бо Йоан Хреститель, що хлїба не їсть, анї вина не пє, і кажете: Диявола мав. **34** Прийшов Син чоловічий, що їсть і пє, і кажете: Ось чоловік прожора та пяниця, митникам друг і грішникам. **35** І справдилась премудрість од дітей своїх усїх. **36** Просив же хтось Його з Фарисеїв, щоб їв з ним. І, ввійшовши з господу Фарисееву, сїв за столом. **37** І ось жінка у городі, що була грішниця, довідавшись, що сидить за столом у господї Фарисеевій, принісши любастровий збаночок мира, **38** і ставши коло ніг Його ззаду, плачучи, почала обмивати ноги Його слїзми, й волоссєм голови своєї обтирати; й цїлувала ноги Його, й мастила миром. **39** Бачивши ж Фарисей, що запросив Його, казав сам у собі, говорячи: Коли б сей був пророк, знав би, хто й яка се жінка, що приторкуєть ся до Него; бо грішниця вона. **40** І озвавшись Ісус, рече до него: Симоне, маю тобі щось сказати. Він же каже: Учителю, скажи. **41** Два довжники були в одного вірителя: один завинив пятьсот денариїв, другий же пятьдесять. **42** Як же не мали чим оддавати, обом простив він. Хто ж оце з них, скажи, більш його любити ме? **43** Озвав ся ж Симон і Каже: Думаю, що той, кому більш простив він. Він же рече йому: Право судив єси. **44** І, обернувшись до жінки, рече Симонові: Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я в твою господу, - води на ноги мої не дав єси; ся ж слїзми обмила ноги мої, і волоссєм голови своєї обтерла. **45** Цїлування не дав єси менї; ся ж, відколи ввійшов я, не перестала цїлувати ноги мої. **46** Оливою голови моєї не намастив єси; ся ж миром намастила ноги мої. **47** Тим тлаголю тобі: Оставляють ся гріхи її многі, бо возлюбила много; кому ж мало оставляєть ся, мало любить. **48** Рече ж їй: Оставляють ся гріхи твої. **49** І почали ті, що вкупі сиділи, казати в собі: Хто сей, що й гріхи відпускає? **50** Рече ж до жінки: Віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.

8 І сталось опісля, проходив Він городи й села, проповідуючи й благовіствуючи царство Боже; а дванайцять з ним, **2** і деякі жінки, що були спілені од духів лихих і недуг: Мария, на прізвище Магдалина, що з неї сїм бісів вийшло, **3** і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, й Сусанна, й инших багато, що послугували Йому з добра свого. **4** Як же зійшлось багато народу та з усяких городів поприходили до Него, промовив приповістю: **5** Вийшов сїяч сїяти насїннє своє; і, як він сїяв, инше впало край шляху; й попритоптувано його, й птаство небесне пожерло його. **6** А инше впало на камінь; і посходивши, посохло, бо не мало вогкости. **7** А инше впало між тернину; й розвившись тернина в ним, поглушила його. **8** А инше впало на землю добру, й, зійшовши, дало овощ у сотеро. Се промовивши, покликнув: Хто має уші слухати, нехай слухає. **9** Питали ж Його упеники Його, кажучи: Що се за приповість оця? **10** Він же рече: Вам дано знати тайни царства Божого, другим же в приповістях, щоб дивлячись не бачили, й слухаючи не розуміли. **11** Єсть же ся приповість: Насіннє, се слово Боже. **12** Ті, що край шляху, се, що слухають; опісля ж приходить диявол, та й забирав слово з серця їх, щоб віруючи не спасли ся. **13** Що ж на камені, се, що, вислухавши, з радістю приймають слово, та сї кореня не мають; до часу вірують, а під час спокуси відпадають. **14** Що ж між тернину впало, се, ті, що вислухавши, відходять, і журбою, та багацтвом, та роскошами життя поглушені, не дають овощу. **15** Що ж у добрій землї, се ті, що, вислухавши слово, в серцї щирому й доброму держять, і дають овощ у терпінню. **16** Нїхто ж, засьвітивши сьвічку, не покрива її посудиною, або під ліжко її ставить; тільки ж на сьвічнику ставлять, щоб входячі бачили сьвітло. **17** Нема бо нічого тайного, що не виявить ся, і нічого втаєного, що не взнавть ся і на яв не вийде. **18** Вважайте оце, як слухаєте: хто бо має, дасть ся тому; а хто не мав і що, здаєть ся, мав, візьметь ся від него. **19** Прийшла ж тодї до Него мати й брати Його, та й не могли зійтись із Ним за народом. **20** І сповістили Його, кажучи: Мати Твоя та брати Твої стоять надворі: хочуть Тебе бачити. **21** Він же, озвавшись, рече до них: Мати моя та брати мої ті, хто слово Боже слухав і чинить його. **22** Стало ся ж одного дня, увійшов Він у човен, і ученики Його; й рече до них: Попливемо на той бік озера. І відчалили. **23** Як же плилн, заснув Він; і найшла буря вітряна на озеро, й заливало їх, і були вони в опасності. **24** Приступивши ж розбудили Його, кажучи: Наставниче, наставниче, погибаємо! Він же вставши, погрозив вітрові та буянню води; й з'пинились, і настала тишина. **25** Рече ж їм: Де ж віра ваша? Вони ж полякані дивувались, кажучи один до одного: Хто ж оце сей, що й вітрам повелівав, і водї, і слухають Його? **26** І переплюш в землю Гадаринську, що по тім боцї Галилеї. **27** Як же вийшов Він на землю, зустрів Його один чоловік з города, що мав біса з давнього часу, й одежі не вдягав, і в хатї не пробував, тільки по гробах. **28** Побачивши ж Ісуса і закричавши, припав до Него, й голосом великим промовив: Що менї і Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? благаю Тебе, щоб мене не мучив. **29** Повелів бо духові нечистому вийти з чоловіка: почасту бо схоплював його; й заковувано його в заліза та пута, й стережено; й, розбиваючи о-кови, бував гнаний од біса в пустиню. **30** Питав же його Ісус, глаголючи: Яке тобі імя? Він же каже: Легион; бо бісів багато ввійшло в него. **31** І благали Його, щоб Він не велїв їм ійти в безодню. **(Abyssos g12)** **32** Був же там великий гурт свиней, що пас ся на горі; і благали Його, щоб дозволив їм в них увійти. І дозволив їм. **33** Вийшовши ж біси з чоловіка, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручі в озеро, та й потонув. **34** Побачивши ж пастухи, що сталось, повтікали, й, пійшовши, сповістили по городах і по селах. **35** Повиходили ж дивитись, що сталось, і прийшли до Ісуса, й знайшли сидячого чоловіка, що з него біси вийшли, одягненого й при розумі, в ногах у Ісуса, й злякались. **36** Сповістили ж їх і ті, що бачили, як спас ся біснуватий. **37** І благав Його ввесь народ околицї Гадаринської вийти від них, бо страх великий обняв їх; Він же, ввійшовши в човен,

вернув ся. **38** Благав же Його чоловік, з котрого вийшли біси. Щоб бути з Ним; відпустив же його Ісус, глаголючи: **39** Вернись до дому твого та розкажи, скільки зробив тобі Господь. І пійшов він по всьому городу, проповідуючи, скільки зробив йому Ісус. **40** Стало ся ж, як вернувсь Ісус, прийняв Його народ: всі бо дожидали Його. **41** І ось прийшов чоловік, котрому ймя Яір (а сей був старшиною над школою), і, припавши до ніг Ісусові, благав Його, щоб увійшов у господу його. **42** Бо дочка єдина була в него літ дванайцяти, і та вмирала. Як же йшов Він, народ тиснув ся до Него; **43** і одна жінка, бувши в кровотічі років дванайцять, котра, на лікарів витративши ввесь прожиток, не могла нї від кого вигоїтись, **44** і, приступивши ззаду, приторкнулась до краю одежі Його, й зараз перестала кровотіч її. **45** І рече Ісус: Хто приторкнув ся до мене? Як же всї відпирались, сказав Петр і ті, що з Ним: Наставниче, народ товпить ся та тиснеть ся до Тебе, а Ти кажеш: Хто приторкнувсь до мене? **46** Ісус же рече: Приторкнув ся до мене хтось; я бо чув, що сила вийшла з мене. **47** Бачивши ж жінка, що не втаїть ся, трясучись приступила й, припавши перед Ним, з якої причини приторкнулась до Него, сповістила Його перед усім народом, і як одужала зараз. **48** Він же рече їй: Бодрись, дочко: віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм. **49** Ще Він промовляв, приходить один від шкільного старшини, кажучи Йому: Вмерла дочка твоя; не труди учителя. **50** Ісус же, дочувши, озвав ся до него, глаголючи: Не бійся; тільки віруй, то й спасеть ся. **51** Увійшовши ж у господу, не пустив увійти нїкого, тільки Петра, та Якова, таЙоана, та батька дитини й матїр. **52** Плакали ж усї й голосили по нїй; Він же рече: Не плачте; не вмерла, а спить. **53** І сьміялись вони з Него, знаючи, що вмерла. **54** Він же, випровадивши надвір усїх, і взявши за руку її, покликнув, глаголючи: Дївчинко, встань. **55** І вернув ся дух її, і встала зараз; і звелїв їй дати їсти. **56** І дивувались родителї її; Він же заповів їм нїкому не казати, що сталось.

9 Скликавши ж дванайцятьох учеників своїх, дав їм силу й власть над усіма бісами, й недуги сцїляти. **2** І післав їх проповідувати царство Боже та оздоровлювати недужих. **3** І рече до них: Нічого не беріть на дорогу, нї палиці, нї торбини, нї хлїба, нї срібла, анї по дві одежинї майте. **4** І в котру господу прийдете, там пробувайте й звідтіля виходьте. **5** А хто не прийме вас, виходячи з города того, й порох з ваших ніг обтрусїть на сьвідкуваннє проти них. **6** Вийшовши ж, ходили по селах; благовіствуючи та сцїляючи всюди. **7** Почув то Ірод четверовластник усе, що сталось від Него, та й стуманів: тим що деякі казали, що Йоан устав із мертвих, **8** инші ж, що Ілия явив ся, другі ж, що один з пророків старих воскрес. **9** І каже Ірод: Йоана я стяв; хто ж се той, про котрого я чую таке? І шукав видїти Його. **10** І вернувшись апостоли, оповідали Йому, що чинили. І взявши їх, пійшов окреме у місце пусте города, званого Витсаїда. **11** Народ же дознавшись, пійшов слїдом за Ним; і, прийнявши їх, глаголав їм про царство Боже й, кому треба було сцїлення, оздоровлював. **12** День же почав нахилятись; приступивши ж дванадцять, сказали Йому: Відошли народ, щоб, пійшовши кругом по селах та хуторах, відпочили й роздобули харчі; бо ми тут у пустому місцї. **13** Рече ж до них: Дайте ви їм їсти. Вони ж сказали: Нема в нас більш, як пять хлїбів та дві риби; хиба що пійшовши купимо для всього народу сього їжі. **14** Було бо до пяти тисяч чоловіка. Рече ж до учеників своїх: Садовіть їх купами по пятьдесятеро. **15** І зробили так, і посадовили всіх. **16** Узявши ж пять хлїбів та дві риби й поглянувши на небо, благословив їх, і ламав, і давав ученикам класти перед народом. **17** І їли, й наситились усї; і назбирано остальних у них окрушин дванайцять кошів. **18** І сталось, як Він молив ся на самотї, були з Ним ученики; й спитав їх, глаголючи: Хто я, каже народ? **19** Вони ж озвавшись сказали: Йоан Хреститель; другі: Ілия; инші ж: Що один пророк із старих воскрес. **20** Рече ж їм: Ви ж, хто я, кажете? Озвав ся ж Петр і сказав: Христос Божий. **21** Він же, заказавши їм, повелїв нікому не казати про се, **22** глаголючи: Що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиєреї, та письменники, і вбють, і в третїй день воскресне Він. **23** Рече ж до всїх: Коли хто хоче за мною йти, нехай одречеть ся себе й бере хрест, свій щодня, та й іде слїдом за мною. **24** Хто бо хоче душу свою спасти погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене, той спасе її. **25** Що бо за користь мати ме чоловік, здобувши сьвіт увесь, себе ж погубивши або занапастивши? **26** Хто бо посоромить ся мене й моїх словес, того й Син чоловічий посоромить ся, як прийде в славі своїй, і Отця, і сьвятих ангелів. **27** Глаголю ж вам істино: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смертї, аж поки побачять царство Боже. **28** Було ж після словес тих днїв з вісїм, і взявши Петра, та Йоана, та Якова, зійшов на гору молитись. **29** І, як молив ся Він вид лиця Його став инший, і одежа Його біла, блискуча. **30** І ось два чоловіки розмовляли з Ним, котрі були Мойсей та Ілия; **31** вони, явившись у славі, говорили про смерть Його, яку мав сповнити в Єрусалимі. **32** Петр же й ті, що з Ним, були отягчені сном; пробудивши ся ж, побачили славу Його й двох чоловіків, стоячих з Ним. **33** І сталось, як розлучались від Него, каже Петр до Ісуса: Наставниче, добре нам тут бути: зробимо три намети, один Тобі, й Мойсею один, а один Илиї, не знаючи, що каже. **34** Як же він се говорив, постала хмара, та й отінила їх, і полякались, як вони увійшли в хмару. **35** І роздав ся голос із хмари, говорячи: Се син мій любий; слухайте Його. **36** А як був голос, знайдено Ісуса одного. І мовчали вони, й нікому не оповідали в ті дні нїчого, що бачили. **37** Стало ся ж другого дня, як зійшли вони з гори, зустріло Його багато народу. **38** І ось чоловік з народу покликнув, кажучи: Учителю, благаю Тебе, зглянь ся на сина мого; бо він єдиний у мене. **39** І ось дух хапав його, і він зараз кричить; і рве його з піною, і ледві одходить од него, розбивши його. **40** І благав я учеників Твоїх, щоб вигнали його, й не здоліїли. **41** І озвавшись Ісус, рече: О кодло невірне та розвратне! Доки буду з вами й терпіти му вас? Приведи сюди сина твого. **42** Ще ж ійшов він, а біс ударив ним, та й затряс. Погрозив же Ісус духові нечистому, і оздоровив хлопця, і оддав його батькові його. **43** З'умляли

ся ж усі величчєм Божим. Як же всі дивувались усїм, що зробив Ісус, рече Він до учеників своїх: **44** Повкладуйте в уші ваші слова сї: Син бо чоловічий має бути виданим у руки чоловічі. **45** Вони ж не зрозуміли слова сього, й було воно закрите від них, щоб не постерегли його; а бояли ся питати Його про слово се. **46** Постала ж думка між ними, хто був би більший з них. **47** Ісус же, знаючи думку серця їх, узявши дитину, поставив її біля себе, **48** і рече їм: Хто прийме сю дитину в імя моє, мене приймав; а хто мене прийме, приймає пославшого мене: хто бо найменший між усїма вами, той буде великий. **49** І озвавшись Йоан, каже: Наставниче, ми бачили одного, що в імя Твоє виганяв біси, й заборонили йому; бо не ходить услїд з нами. **50** І рече до него Ісус: Не боронїть, хто бо не проти нас, той з нами. **51** І сталось, як сповнились днї взяття Його (вгору), утвердив лице своє йти в Єрусалим, **52** і післав посланцї перед лицем своїм; і пійшовши вони, увійшли в село Самарянське, щоб приготовити Йому. **53** І не прийнято Його, бо лице Його було грядуще в Єрусалим. **54** Бачивши ж ученики Його Яков та Йоан, казали: Господи, хочеш, скажемо, щоб огонь зійшов з неба та й пожер їх, як Ілия зробив? **55** Він же обернувшись докорив їм, і рече: Не знаєте, якого ви духа. **56** Син бо чоловічий не прийшов душі людські погубляти, а спасати. І пійшли в инше село. **57** Стало ся ж, як ійшли вони, сказав у дорозї хтось до Него: Пійду слїдом за Тобою, куди б нї пійшов, Господи. **58** І рече йому Ісус: Лисицї нори мають, і птицї небесні гнїзда; Син же чоловічий не має, де голови прихилити. **59** Рече ж до другого: Йди слідом за мною. Він же каже: Господи, дозволь менї пійти перш поховати батька мого. **60** Рече ж йому Ісус: Остав мертвим ховати своїх мерців, ти ж іди, проповідуй царство Боже: **61** Рече ж і другий: Пійду слїдом за Тобою, Господи; перше ж дай менї попрощатись із тими, що в дому моїм. **62** Рече ж до него Ісус: Нїхто, положивши руку свою на рало й позираючи назад, не спосібен до царства Божого.

10 Після ж сього настановив Господь і других сїмдесять, та й післав їх по двоє перед лицем своїм у кожний город і місце, куди мав сам ійти. **2** Рече ж до них: Жниво велике, робітника ж мало: просїть же Господа жнива, щоб випровадив робітників на жниво своє. **3** Ійдїть; ось я посилаю вас, як ягнят між вовки. **4** Не носїть калитки, нї торбини, нї обувя, і нїкого в дорозї не витайте. **5** У котру ж господу ввійдете, перше кажїть: Впокій домові сьому; **6** і коли там буде син упокою, спочине на йому впокій ваш; коли ж нї, до вас вернеть ся. **7** У тім же дому зоставайтесь, ївши й пивши, що в в них: достоєн бо робітник нагороди своєї. Не ходїть од хати до хати. **8** І в который город увійдете, й приймуть вас, їжте що поставлять перед, вами, **9** і сцїляйте в ньому недужих, і кажїть ім: Наближилось до вас царство Боже. **10** У который же город прийдете й не приймуть вас, вийшовши на улицї його, скажіть: **11** І порох, що поприлипав до нас із города вашого, обтрушуємо вам; тільки ж се знайте, що наближилось до вас царство Боже. **12** Глаголю ж вам, що Содомлянам дня того одраднїщ буде, ніж городові тому. **13** Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б у Тирі та Сидонї стались чудеса, що стали ся в вас, давно б, у веретищі та в попелї сидячи, покаялись. **14** Тільки ж Тирові й Сидонові одраднїщ буде на судї, ніж вам. **15** І ти, Капернауме, що аж до неба підняв ся, аж у пекло провалиш ся. **(Hadēs g86)** **16** Хто слухав вас, мене слухав; а хто гордує вами, мною гордує; хто ж мною гордує, гордує Пославшим мене. **17** І вернулись сїмдесять назад з радощами, кажучи: Господи, й біси корять ся нам в імя Твоє. **18** Рече ж їм: Видїв я сатану, як блискавку з неба падаючого. **19** Ось даю вам силу наступати на гадюки й на скорпиони, й на всю силу ворожу, й ніщо вам не шкодити ме. **20** Тільки ж бо сим не втішайтесь, що духи вам корять ся; втішайте ся ж більш, що імена ваші написані на небесах. **21** Того часу зрадїв духом Ісус, і рече; Дякую Тобі, Отче, Господи неба й землї, що втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив недоліткам. Так, Отче: бо так воно вподобалось, перед Тобою. **22** Усе передане менї від Отця; і нїхто не знав, хто Син, тільки Отець, і хто Отець, тільки Син та кому схоче Син одкрити. **23** І, обернувшись до учеників на самотї, рече: Блаженні очі, котрі бачять, що ви бачите: **24** глаголю бо вам: Що многі пророки й царі хотїли бачити, що ви бачите, та й не бачили, й чути, що ви чуєте, та й не чули. **25** І ось, законник один устав, спокушуючи Його й кажучи: Учителю, що робивши, життє вічне наслїджу? **(aiōnios g166)** **26** Він же рече до него: В законі що написано? як читаєш? **27** Він же, озвавшись, каже: Люби Господа Бога твого всїм серцем твоїм, і всїєю душею твоєю, і всїєю силою твоєю, і всїєю думкою твоєю, та ближнього твого, як себе самого. **28** Рече ж йому: Право відказав єси. Се чини, то й жити меш. **29** Він же, хотївши справдити себе, каже до Ісуса: Хто ж мій ближнїй? **30** Підхопивши ж Ісус, рече: Чоловік один йшов з Єрусалиму в Єрихон, і попав ся розбійникам, котрі, обдерши його й рани завдавши, дійшли, зоставивши півмертвого. **31** Случаєм ійшов якийсь священик дорогою цією, і, побачивши його, пройшов мимо. **32** Так само ж і левит, лучившись на те місце, приступивши й подивившись, пройшов мимо. **33** Самарянин же один, ідучи дорогою, прийшов до него й, побачивши його, милосердував ся, **34** і, приступивши, обвязав рани його, ллючи оливу та вино, й, посадивши його на свою скотину, привів його в гостинницю, і пильнував його; **35** а назавтра, одходячи, вийняв два денариї, дав гостинникові, та й каже йому: Доглядай його, і що над се видаси, я, вернувшись, оддам тобі. **36** Хто ж оце з тих трох здаєть ся тобі ближнїм тому, що попавсь між розбійники? **37** Він же каже: Хто зробив милость йому. Рече тоді йому Ісус: Їди й ти чини так. **38** Стало ся ж, як ійшли вони, увійшов Він у в одно село, жінка ж одна, на ймя Марта, прийняла Його в господу свою. **39** А була в неї сестра, звана Мария, котра, сївши в ногах у Ісуса, слухала слово Його. **40** Марта ж зайнялась великою послугою; ставши ж каже: Господи, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене зоставила послугувати? Скажи ж їй, щоб менї помагала. **41** Озвавши ся ж рече їй Ісус: Марто, Марто, журиш ся та побиваєш ся про многе, **42** одного ж

треба. Мария добру частину вибрала, що не відніметь ся від неї.

11 І сталось, як Він молив ся на одному місці, і як перестав, сказав один з учеників до Него: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив учеників своїх. **2** Рече ж їм: Коли молитесь, кажіть: Отче наш, що на небесах! Нехай святить ся імя Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землї. **3** Хлїб наш щоденний дай нам сьогодні. **4** І прости нам довги наші, як і ми прощаємо кожному довжникові нашому; й не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. **5** І рече до них: Хто з вас мати ме приятеля, і прийде до него о півночі, і скаже йому: Друже, позич менї три хлїби, **6** бо приятель мій прийшов до мене з дороги, й не маю що поставити перед ним; **7** а той із середини, озвавшись, скаже: Не турбуй мене; вже двері зачинені, і діти мої зо мною в постелї; не можу, вставши, дати тобі: **8** глаголю вам: Хоч і не дасть йому, вставши, що він йому друг, та задля докучання його, вставши, дасть йому, скільки йому треба. **9** І я вам глаголю: Просїть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й одчинить ся вам. **10** Кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукав, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. **11** У которого ж з вас, батьків, просити ме син хлїба, чи каменя подасть йому? а як риби, чи замість риби гадюку подасть йому? **12** Або коли просити ме яйця, чи подасть йому скорпиона? **13** Коли ж ви, лихими бувши, знаєте добрі дари давати дїтям вашим, яв же більш Отець із неба, не дасть Духа сьвятого тим, що просять у Него? **14** І вигнав біса, а той був нїмий. Стало ся ж, як диявол вийшов, промовив нїмий; і дивувавсь народ. **15** Деякі ж з них казали: Вельзевулом, князем бісовським, виганяв біси. **16** Другі ж, спокушуючи Його, ознаки від Него шукали з неба. **17** Він же, знаючи думки їх, рече їм: Кожне царство, проти себе розділившись, пустїє; і господа - проти господи, падає. **18** Коли ж і сатана проти себе розділить ся, яв устоїть царство його? Бо кажете, що Ведьзевулом виганяю біси. **19** Коли ж я Вельзевулом виганяю біси, то сини ваші ким виганяють їх? Тим суддями вашими вони будуть. **20** Коли ж пальцем Божим виганяю біси, то конче пристигло до вас царство Боже. **21** Коли ж сильний, в'оружившись, стереже свого двору, то в спокою добро його. **22** Коли ж сильнїщий над него, прийшовши, подужав його, то всю зброю його бере, що на неї вповав, та й роздав здобич його. **23** Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, розсипає. **24** Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то блукав по безвіддях, шукаючи впокою, і, не знайшовши, каже: Вернусь до домівки моєї, звідкіля вийшов. **25** І прийшовши знайде її виметену й прибрану. **26** Тоді йде та бере сім инших духів, злїщих над себе; і, ввійшовши, домують там; і буде останнє чоловіка того гірше першого. **27** Стало ся ж, як промовляв Він се, піднявши одна жінка зміж народу голос, каже Йому: Блаженна утроба, що носила Тебе, й соски, що ссав єси. **28** Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його. **29** Як же народ громадив ся, почав глаголати: Кодло се лукаве; воно ознаки шукає, і не дасть ся ознака йому, тільки ознака Йони пророка. **30** Бо, як Йона був ознакою Ниневянам, так буде й Син чоловічий кодлу сьому: **31** Цариця полуденна встане на суд із чоловіками кодла сього, та й осудить їх: бо прийшла вона з краю землї послухати премудрости Соломонової; а ось більший Соломона тут, **32** Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його; бо покаялись по проповіді Йониній; а ось більший Йони тут. **33** Нїхто ж, засьвітивши сьвічку, на потайному не ставить, нї під посудину, а на сьвічнику, щоб хто входить, сьвітло бачив. **34** Сьвітло тїлу око; коли ж оце тїіо твоє ясне буде, то й все тїло твоє сьвітле: коли ж лихе буде, то й тїло твоє темне. **35** Гледи ж оце, щоб сьвітло, що в тобі, не була темрява. **36** Коли ж тїло твоє все сьвітле, не маючи ніякої частини темної, то буде сьвітле все, як би сьвічка сяєвом просьвічувала тебе. **37** Як же Він промовляв, просив Його Фарисей один, щоб обідав у него; ввійшовши ж, сів за столом. **38** Фарисей же, побачивши, здивував ся, що перше не обмив ся перед обідом. **39** Рече ж Господь до него: Тепер ви, Фарисеї, верх чаші і блюда очищаєте; середина ж ваша повна здирства та лукавства. **40** Безумні! хиба, хто зробив верх, і середини не зробив. **41** Тільки давайте милостиню з того, що є, і ось усе чисте вам буде. **42** Та горе вам, Фарисеї! бо даєте десятину з мяти, рути і всякого зїлля, а минаєте суд і любов Божу. Се повинні були чинити, та й того не залишати. **43** Горе вам, Фарисеї! бо любите перві сїдалища по школах і витання на торгах. **44** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! бо ви мов гроби, що їх невидко, й люде, ходячи поверх них, не знають. **45** Озвав ся ж один з законників, і каже Йому: Учителю, так говорячи, ти й вас обижаєш. **46** Він же рече: І вам, законникам, горе! що накладуете людям тягарі котрі важко носити, а самі одним пальцем вашим не приторкнетесь до тягарів. **47** Горе вам! що будуєте гроби пророкам, батьки ж ваші повбивали їх. **48** Правдиво ви сьвідкуєте, і любі вам учинки батьків ваших; бо се вони повбивали їх, ви ж будуєте їм гроби. **49** Тим і премудрість Божа глаголе: Пішлю до них пророків та апостолів, і инших з них вони вбивати муть та гонити муть, **50** щоб відомстити за кров усїх пророків, пролиту від основання сьвіта кодлу сьому, **51** від крові Авєля аж до крові Захарії, що поліг між жертївнею й храмом. Так, глаголю вам, відомстить ся, кодлу сьому. **52** Горе вам, законники! що ви взяли ключ розуміння: самі не ввійшли, й тим, що входять, заборонили. **53** Як же промовляв Він се до них, стали письменники та Фарисеї вельми наступати на Него, й допитуватись у Него про многі речі, **54** чигаючи на Него й шукаючи вхопити що з уст Його, щоб обвинувати Його.

12 Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно одного, почав глаголати ученикам своїм: Перш усього остерегайтесь квасу Фарисейського, чи то лицемірства. **2** Нїчого бо нема закритого, що не відкриєть ся, анї захованого, що не виявить ся. **3** Тим, що ви потемки промовили, повидну чути муть; і що на ухо казали ви в коморах, проповідувати меть ся на домах. **4** Глаголю ж вам, другам моїм: Не лякайтесь тих, що вбивають тїло, а потім не можуть більш

нічого заподіяти. **5** Я же покажу вам, кого лякатись: Лякайтесь того, хто, вбивши, власть має вкинути в пекло. Так, глаголю вам, того лякайтесь. **(Geenna g1067)** **6** Хиба пятеро горобців не продають за два шаги? й один же з них не забутий перед Богом. **7** Тільки ж і волоссє на голові вашій усе полічене. Не лякайте ся ж оце: ви многих горобців дорожчі. **8** Глаголю ж вам: Всякий, хто визнавати ме мене деред людьми, й Син чоловічий визнавати ме його перед ангелами Божими. **9** Хто ж відречеть ся мене перед людьми, того відречусь я перед ангелами Божими. **10** І всякий, хто скаже слово на Сина чоловічого, простить ся йому; хто ж на сьвятого Духа хулив, не простить ся. **11** Коли ж приведуть вас у школи, та до урядів, та до властей, не дбайте про те, як або чим боронити метесь, або що казати мете: **12** бо сьвятий Дух учити ме вас тієї години, що треба говорити. **13** Каже ж Йому один з народу: Учителю, скажи братові моєму, щоб поділив ся зо мною наслїддєм. **14** Він же рече йому: Чоловіче, хто настановив мене суддею або ділителем над вами? **15** Рече ж до них: Остерегайтесь і бережітесь зажерливості; бо не в тім комусь життє його, щоб надто мати з достатків своїх. **16** Сказав же приповість до них, глаголючи: В одного багатого чоловіка вродила добре земля; **17** і думає він сам собі, говорячи: Що менї робити, що не маю куди звезти овощі мої? **18** І каже: От що зроблю: Розберу клунї мої та більші побудую, і звезу туди всі плоди мої і добро моє. **19** І скажу душі моїй: Душе, маєш багацько добра, зложеного на літа многі; спочивай, їж, пий, весели ся. **20** Рече ж йому Бог: Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав єси, кому буде? **21** Оттак, хто скарбує для себе, а не в Бога багатіє. **22** Рече ж до учеників своїх: Тим глаголю вам: Не журіть ся душею вашою, що їсти мете, анї тілом, чим з'одягнетесь. **23** Душа більша їжі, а тіло одежі. **24** Погляньте на круки: що не сїють і не жнуть; у них нї комори, нї клунї, а Бог годує їх; як же більше луччі ви птаства? **25** Хто ж з вас, журившись, може прибавити до зросту свого один локіть? **26** Коли ж ви й найменьшого не можете, то чого про инше журитесь? **27** Погляньте на лилії, як вони ростуть: не працюють і не прядуть; глаголю ж вам, що й Соломон у всїй славі своїй не з'одягав ся, як одна з сих. **28** Коли ж траву, що сьогоднї на полї, а завтра буде в піч вкинута, Бог так з'одягає; то як більше вас, маловіри? **29** І ви не шукайте що вам їсти, або що пити, й не несітесь (високо); **30** того бо всього народи сьвіту шукають; Отець же ваш знає, що треба вам сього. **31** Лучче шукайте царства Божого, а се все додасть ся вам. **32** Не лякай ся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство. **33** Продавайте достатки ваші, і подавайте милостиню; робіть собі сакви, що не ветшають, скарб, що не вбавляєть ся на небесах, де злодій не приступає, анї міль не їсть. **34** Де бо скарб ваш, там і серце ваше буде. **35** Нехай будуть поясниці ваші підперезані, і сьвітильники позасьвічувані, **36** і ви подобні людям, що дожидають пана свого, коли вертати меть ся з весілля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому. **37** Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнуючих; істино глаголю вам, що піддережеть ся та й посадовить їх за стіл, і, приступивши, послугувати ме їм. **38** І коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, і знайде так, блаженні слуги ті. **39** Се ж знайте, що коли б знав господар, о которій годинї злодій прийде, пильнував би, й не дав би підкопати господи своєї. **40** Тим і ви будьте готові; бо, котрої години не думаєте, Син чоловічий прийде. **41** Каже ж Йому Петр: Господи, чи до нас приповість сю глаголеш, чи до всїх? **42** Рече ж Господь: Хто єсть вірний і розумний дворецький, що поставить його пан над челяддю своєю, видавати у пору визначену харч? **43** Блажен слуга той, котрого, пан прийшовши, знайде, що робить так. **44** По правдї глаголю вам, що над усїм достатком своїм поставить його. **45** Коли ж слуга той скаже в серцї своїм: Барить ся пан мій прийти, та й зачне бити рабів і рабинь, їсти, та пити, та впиватись, **46** прийде пан того слуги дня, котрого не сподїваєть ся, і години, котрої не знав, та й відлучить його, й долю його з невірними положить. **47** Той же слуга, що знав волю пана свого, та й не приготовив ся, анї зробив по волї його, буде битий много. **48** Хто ж, не знавши, зробив достойне биття, буде битий мало. Від усякого бо, кому дано багато, багато вимагати меть ся від него; а кому прибавлено багато, більш спитаєть ся від него. **49** Огонь прийшов я кинути на землю; і чого хочу? тільки щоб запалав уже. **50** Хрещеннєм же маю хреститись, і як менї важко, доки се скінчить ся! **51** Чи думаєте, що впокій прийшов я дати на землї? Нї, глаголю вам, а роздїленнє: **52** буде бо від нинї пятеро в однїй хатї розділених, троє проти двох, і двоє проти трох. **53** Стане батько різно проти сина, а син проти батька; мати проти дочки, а дочка проти матери; свекруха проти невістки своєї, і невістка проти свекрухи своєї. **54** Рече ж і до народу: Як побачите хмару, що виступає від заходу, зараз кажете: Ливень буде, й буває так. **55** А як вітер полуденний віє, кажете, що спека буде, й буває. **56** Лицеміри, лице землї і неба вмієте пізнавати, часу ж сього як не розпізнаєте? **57** Чом же й про себе не судите право? **58** Як бо йдеш із противником твоїм перед князя, то в дорозї дбай, щоб збутись його; щоб не потяг тебе до судді, а суддя не передав тебе слузї, а слуга не вкинув тебе в темницю. **59** Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки й останнього мідяка не віддаси.

13 Нагодили ся ж деякі того часу, оповідуючи Йому про Галилейців, котрих кров Пилат змішав з жертвами їх. **2** І озвавшись Ісус, рече їм: Чи думаєте, що Галилейцї сї грішницї від усіх Галилейців були, що так постраждали? **3** Нї, глаголю вам; тільки ж, коли, не покаєтесь, усї так само погинете. **4** Або ті вісїмнайцять, що впала на них башта в Силоамі та й побила, щ думаєте, що сї були більші довжники, над усіх людей що живуть в Єрусалимі? **5** Нї, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, то всі так само погинете. **6** Сказав же сю приповість: Смоківницю мав хтось у винограднику своїм посаджену; й прийшов овощу шукати на нїй, та й не знайшов, **7** Рече ж до винаря: Ось три роки; приходжу, шукаючи овощу на смоківницї сїй, та й не знаходжу. Зрубай її, на що й землю займає? **8** Він же, озвавшись, каже йому: Господи, зостав її і на се літо,

поки прокопаю круг неї та обложу гноєм, **9** чей зродить овощ; коли ж ні, тоді зрубаєш її. **10** Навчав же в одній школі по суботам. **11** І ось була жінка, маючи духа недуги вісімнайцять років, і була сгорблена, й не могла зовсім випростатись. **12** Побачивши ж її Ісус, покликав, і рече їй: Жінко, одзволилась єси від недуги твоєї. **13** І положив на неї руки, й зараз стала права, й прославляла Бога. **14** Озвав ся ж шкільний старшина, досадуючи, що в суботу сцїлив Ісус, і каже народові: в шість днів, в котрі годить ся робити; оттоді ж приходьте, та й сцїляйтесь, а не субітнього дня. **15** Відказав тоді йому Господь, і рече: Лицеміри, хиба не кожен з вас у суботу одвязув вола свого або осла від ясел, та веде поїти? **16** Сю ж дочку Авраамову, що вязав сатана, бач вісімнайцять років, чи не годилось одзволити од вязила сього в день субітнїй? **17** І, як се промовив, засоромились усї противники Його, а всі люде радувались усїм славним, що сталось від Него? **18** Рече ж: Кому подобне царство Боже? й кому уподоблю його? **19** Подобне воно зерну горчиції, що взявши чоловік, кинув у город свій, і виросло воно, й стало дерево велике; й птаство небесне кублилось між гіллєм його. **20** І знов рече: Кому уподоблю царство Боже? **21** Подобне воно квасу, що взявши жінка, розчинила у трох мірках борошна, поки вкисне все. **22** І проходив через городи й села, навчаючи й верстаючи дорогу до Єрусалиму. **23** Каже ж один Йому: Господи, чи тих мало, що спасають ся? Він же рече до них: **24** Силкуйтесь увійти тісними ворітьми; бо многі, глаголю вам, шукати муть увійти, та й не здолїють. **25** І, як устане господар та зачинить двері, а ви зачнете, стоячи знадвору, стукати в двері, говорячи: Господи, Господи, відчини нам, то озвавшись, скаже вам: Не знаю вас, звідкіля ви; **26** тоді станете казати: Ми їли перед Тобою й пили, й по улицях наших навчав єси. **27** І скаже: Глаголю вам, що не знаю вас, звідкіля ви: уступіть ся від мене, всї, що робите неправду. **28** Там буде плач і скреготаннє зубів, як побачите Авраама, та Ісаака, та Якова і всіх пророків у царстві Божому, себе ж вигнаних геть. **29** І прийдуть од сходу й заходу, і від півночі й полудня, та й сядуть у царстві Божому: **30** І ось є останні, що будуть перві, й перві, що будуть останні. **31** Того дня приступили деякі Фарисеї, кажучи Йому: Зійди звідсїля, бо Ірод хоче Тебе вбити. **32** І рече їм: Ідїть та скажіть лисиці тій: Ось виганяю біси, й сцїлення роблю сьогодні й завтра, а третього дня скінчаю ся. **33** Тільки ж мушу сьогодні і завтра й дальшого дня ходити, бо не можна пророкові загинути осторонь Єрусалиму. **34** Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати діти твої, як курка своє гнїздо під крила, й не схотіли. **35** Оце ж оставляєть ся вам господа ваша пуста; істино ж глаголю вам: Що не побачите мене, доки прийде час, що скажете: Благословен грядущий в імя Господнє.

14 І сталось, як прийшов Він у господу до одного із старших фарисейських у суботу їсти хліб, були й вони, назираючи Його. **2** І ось один чоловік у водянцї (у водяній пухлині) був перед Ним. **3** І озвавшись Ісус, рече до законників та Фарисеїв, глаголючи: Чи годить ся в суботу сцїляти? **4** Вони ж мовчали. І взявши сцїлив його, та й відпустив. **5** І, озвавшись до них, рече: В кого з вас осел або віл упаде в колодязь, чи зараз не витягне його субітнього дня? **6** І не змогли вони відказати Йому знов проти сього. **7** Сказав же до запрошених приповість, постерігши, як перві місця вибирають, глаголючи до них: **8** Коли запрошений ти від кого на весїллє, то не сідай на первому місці, щоб часом поважнїший тебе не був запрошений від него, **9** і прийшовши той, хто запросив тебе й його, не сказав тобі: Дай сьому місце; а тоді доведеть ся тобі з соромом останнє місце заняти. **10** Нї, коли ти запрошений, прийшовши сїдай на останньому місці, щоб, як прийде, хто запросив тебе, сказав тобі: Друже, сїдай вище. Тоді буде тобі слава перед тими, що сидять з тобою. **11** Бо кожен, хто нести меть ся вгору, принизить ся, хто ж принизуєть ся, пійде вгору. **12** Рече ж і тому, що запросив його: Коли справляєш обід або вечерю, не клич приятелїв твоїх, нї братів твоїх, нї сусїд багатих; щоб часом і вони тебе не запросили, й не було тобі відплати. **13** Нї, коли справляєш гостину, запрошуй убогих, калїк, кривих, слїпих; **14** то будеш блажен бо не мають чим віддати тобі; віддасть ся бо тобі увоскресенню праведних. **15** Почувши ж се один з сидячихз Ним, каже Йому: Блажен, хто їсти ме хліб у царстві Божім. **16** Він же рече йому: Один чоловік справив вечерю велику, та й запросив многих; **17** і післав слугу свого часу вечері сказати запрошеним: Ійдїть, бо вже все готове. **18** І почали рядом відпрошуватись усї. Первий сказав йому: Поле купив я, то мушу шити та подивитись на него. Прошу тебе, вибач менї. **19** А другий сказав: Пять ярем волів купив я, і йду спробувати їх. Прощу тебе, вибач менї. **20** А знов другий сказав: Я одруживсь, тому й не можу прийти. **21** І прийшовши слуга той, оповів панові своєму. Тоді прогнївившись господар, рече слузї своєму: Вийди хутко на дороги та на улиції городські, та вбогих, та калїк, та кривих, та слїпих поприводь сюди. **22** І рече слуга: Пане, сталось, як звелїв єси, та й ще в місце. **23** І рече пан до слуги: Вийди на шляхи та на загороди, та силуй увійти, щоб повна була господа моя. **24** Глаголю бо вам, що ніхто з чоловіків тих запрошених не покоштує моєї вечері. **25** Ійшло ж із Ним пребагато народу; й обернувшись рече до них: **26** Коли хто приходить до мене й не зненавидить батька свого, й матїр, і жінку, й діти, й братів, і сестер, та ще й свою душу, не може учеником моїм бути. **27** І хто не носить хреста свого й не ходить слїдом за мною, не може бути учеником моїм. **28** Хто бо з вас, задумавши башту будувати, перше сївши не полїчить видатку, чи має на скінченнє? **29** щоб часом, як положить він основину, та, не спроможеть ся скінчити, всі, дивлячись, не стали сьміятись із него, кажучи: **30** Що сей чоловік почав будувати, та й не спроміг ся скінчити. **31** Або який цар, ідучи на войну, ударити на другого царя, сївши перше не порадить ся, чи можливо з десятьма тисячами устояти проти того, хто з дванайцятьма тисячами йде на него. **32** Коли ж нї, то ще як той далеко, посли піславши, просить примирря. **33** Так оце всякий з вас, хто не відцураєть ся від усього свого достатку, не може моїм учеником бути, **34** Добро сіль; коли ж сіль вітріє, то чим приправити? **35** Нї в

землю, ні в гній не годить ся вона; геть викидають її. Хто має уші слухати, нехай слухає.

15 Приближували ся ж до Него всї митники й грішники, слухати Його. **2** І нарекали Фарисеї та письменники, кажучи: Шо сей грішників приймав і їсть із ними. **3** Сказав же до них приповість сю, глаголючи: **4** Который чоловік з вас, мавши сотню овечок, та загубивши одну з них, не зоставить девятьдесять і девять у степу, та не пійде за загубленою, доки знайде її? **5** А знайшовши положить на плечї собі, радїючи. **6** І, прийшовши до дому, скликає другів та сусїд, кажучи їм: Радуйтесь зо мною, бо я знайшов овечку мою загублену. **7** Глаголю вам, що оттак радість буде на небі над одним грішником каючим ся, більше ніж над девятьдесять і девятьма праведниками, котрим не треба покаяння. **8** Або котора жінка, мавши десять драхім, коли згубить драхму одну, не сьвітить сьвітла, та не вимітає хати, та не шукає пильно, доки знайде? **9** А знайшовши кличе подруг та сусїдок, кажучи: Радуйтесь зо мною, бо я знайшла драхму, що була згубила. **10** Так, глаголю вам, радість буде перед ангелами Божими над одним грішником каючим ся. **11** Рече ж: Один чоловік мав два сини, **12** і сказав молодший з них батькові: Отче, дай мені частину маєтку, що впадав мені. І розділив їм прожиток. **13** І не по многих днях, зібравши все молодший син, від'їхав у землю далеку, та й протратив там маєток свій, живучи блудно. **14** Як же проїв усе, настала голоднеча велика в земли тій; і почав він терпіти недостаток. **15** І пійшовши пристав до одного з міщан землї тієї; і післав той його на поля свої пасти свині. **16** І бажав він сповнити живіт свій лушпиннєм, що їли свинї, та й ніхто не давав йому. **17** Опамятавшись же, сказав: Скільки наймитів у батька мого надто мають хлїба! я ж голодом погибаю. **18** Уставши, пійду до батька мого, й скажу йому: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, **19** і вже недостоен зватись сином твоїм; прийми мене як одного з наймитів твоїх. **20** І вставши пійшов до батька свого. Ще ж він далеко був, побачив його батько його, й змилосердивсь, і побігши упав на шию йому, й поцїлував його. **21** Каже ж йому син: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, і вже не достоєн зватись сином твоїм. **22** Каже ж батько до слуг своїх: принесіть шату найпершу та й одягніть його; й дайте перстень на руку йому, й чоботи на ноги; **23** і, привівши теля годоване, заколїть і ївши веселїмось: **24** бо сей син мій мертвий був, та й ожив; згинув був, та й знайшов ся. І почали веселитись. **25** Був же син його старший на полі, і, як ідучи зближавсь до господи, почув сьпіви да танцї. **26** І покликавши одного з слуг, питав, що б се було таке. **27** Той же каже йому: Що брат твій прийшов, і заколов батько твій теля годоване, що здорового його прийняв. **28** Розсердив ся ж і не схотів увійти. Оце ж батько його вийшовши просив його. **29** Він же, озвавшись, рече батькові: Ось стільки літ служу тобі, й ніколи заповіді твоєї не переступив, та, й ніколи мені не дав єси козеняти, щоб з приятелями моїми повеселитись; **30** як же син твій сей, проївши свій прожиток з блудницями, прийшов, заколов єси йому теля годоване. **31** Він же рече йому: Дитино, ти: все зо мною єси, і все, що моє, твоє; **32** веселити ж ся і радувати ся треба було, що брат твій сей мертвий був, та й ожив, і згинув був, та й знайшов ся.

16 Промовив же і до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено сього йому, що розсипає маєток його. **2** І, покликавши його, каже йому: Що се чую про тебе? Дай менї перелік з твого приставництва, бо неможна вже тобі бути приставником. **3** Каже ж у собі приставник: Що менї робити, що пан мій бере при-ставництво від мене? Копати не вмію, просити соромлюсь. **4** Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої. **5** І покликавши кожного з довжників пава свого, каже первому: Скільки ти винен панові моєму? **6** Він же каже: Сто мір оливи. І каже йому: Візьми твою розписку, та сївши хутко, пиши пятьдесять. **7** Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшеницї. І каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісїмдесять. **8** І похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку сього мудріші над синів сьвітла в роді своїм. **(aiōn g165)** **9** І я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселї. **(aiōnios g166)** **10** Вірний у найменшому і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний. **11** Коли ж оце у неправедній мамонї вірні не будете, то правдиве хто вам звірить? **12** І коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть? **13** Жаден слуга не може двом павам служити: або одного ненавидїти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богові служити й мамонї. **14** Чули ж се все й Фарисеї, що були сріблолюбцями, та й насьміхались із Него. **15** І рече їм: Ви оправдуєте себе перед людьми. Бог же знав серця ваші, бо що в людей високе, те огида перед Богом. **16** Закон і пророки до Йоана. З того ж часу царство Боже благовіствуєть ся, і кожен силою здобував його. **17** Легше ж небу та землї перейти, ніж із закону однїй титлї пропасти. **18** Всякий, хто розводить ся з жінкою своєю, і женить ся з иншою, робить перелюб; і всякий, хто женить ся з розведеною з чоловіком, робить перелюб. **19** Один же чоловік був заможний, і одягавсь у кармазин та висон, і жив дцо-дня пишно. **20** Убогий же один був, на ймя Лазар, що лежав перед ворітьми його ввесь у струпі, **21** і бажав погодуватись окрушинами, що падали з стола багатиревого, тільки ж і собаки приходячи лизали рани його. **22** Стало ся ж, що вмер убогий, і перенесли його ангели на лоно Авраамове; умер же і багатир і поховали його. **23** І в пеклї зняв він очі свої, бувши в муках, і побачив оддалеки Авраама, й Лазаря на лоні його. **(Hadēs g86)** **24** І покликнувши він, каже: Отче Аврааме, помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить конець пальця свого в воду та прохолодить язик мій; бо я мучусь у поломї сьому. **25** Рече ж Авраам: Дитино, спогадай, що прийняв єси добре твоє в життю твоїм, а Лазар так само лихе; тепер же він тут утїшавть ся, а ти мучиш ся. **26** Та ще й до того, між нами й вами пропасть велика утвердилась,

щоб которі схотіли перейти звідсіля до вас, не здолїли; анї звідтіля до нас не перейшли. **27** Каже ж він: Благаю ж тебе, отче, щоб післав його до дому батька мого: **28** маю бо пять братів; нехай сьвідкує їм, щоб і вони не прийшли у се місце муки. **29** Рече йому Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх. **30** Він же каже: Нї, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покають ся. **31** Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри.

17 Рече ж до учеників: Не можна не прийти поблазням; горе ж, через кого приходять! **2** Лучче б йому було, коли б жорно млинове почеплено на шию йому, та й укинуто в море, нїж щоб зблазнив одного з малих сих. **3** Озирайтесь на себе. Коли погрішить проти тебе брат твій, докори йому й коли покаєть ся, прости йому. **4** І коли сїм раз на день погрішить проти тебе, й сїм раз на день обернеть ся до тебе, кажучи: Каюсь; прости йому. **5** І казали апостоли Господеві: Прибав нам віри. **6** Рече ж Господь: Коли б ви мали віру з зерно горчиції, то сказали б щовковинї оцій: Викоренись і посадись у морю, то послухала б вас. **7** Хто ж з вас, слугу мавши, ратая чи пастуха, як іде з поля, скаже йому зараз: Прийшовши сїдай їсти? **8** А чи не скаже йому: Наготов менї що вечеряти, та підперезавшись послугуй менї, поки їсти му та пити му, а потім їсти меш і пити меш ти? **9** Чи дякує тому слузї, що зробив, що звелено йому? **10** Так і ви, коли зробите все, що звелено вам, кажіть: Що слуги ми нікчемні; бо, що повинні зробити, вробили. **11** І сталось, як ійшов Він у Єрусалим, і проходив серединою Самариї та Галидеї, **12** і, як увійшов ув одно село, зустріло Його десять прокажених чоловіків, що стояли оддалеки. **13** І піднесли вони голос, кажучи: Ісусе, наставниче, помилуй нас. **14** І побачивши рече їм: Ідїть покажіть себе священикам. І сталось, як пійшли вони, очистились. **15** Один же з них, бачивши, що одужав, вернувсь, голосом великим прославляючи Бога, **16** і, припав лицем до ніг Його, дякуючи Йому; а був він Самарянин. **17** Озвав ся ж Ісус і рече: Чи не десять очистились? девять же де? **18** Не знайшлись, щоб вернувшись оддати славу Богу, тільки чужоземець сей? **19** І рече йому: Уставши йди; віра твоя спасла тебе. **20** Як же спитали Його Фарисеї, коли прийде царство Боже, відказав їм, і рече: Не прийде царство Боже з постереганнєм, **21** анї казати муть: Дивись, ось воно; або: Дивись, он, бо царство Боже у вас усерединї. **22** Рече ж де учеників: Прийдуть днї, що бажати мете один з днїв Сина чоловічого вь'дїти, та й не побачите. **23** І казати муть вам: Дивись, ось; або: Дивись, он; не йдїть і не ганяйтесь. **24** Бо, як блискавиця, блиснувши з одного краю під небом, до другого краю під небом сьвітить, так буде й Син чоловічий дня свого. **25** Перше ж мусить Він багато терпіти й відцураєть ся Його рід сей. **26** І як сталось за днїв Ноя, так буде й за днїв Сива чоловічого. **27** Їли, пили, женились, оддавались, аж до дня, як увійшов Ной у ковчег, і настав потоп, та й вигубив усїх. **28** Так само, як сталось і за Лота; їли, пили, торгували, продавали, насаджували, будували, **29** которого ж дня вийшов Лот із Содома, линуло огнем та сіркою з неба та й вигубило всїх. **30** Так же буде й в день, котрого Син чоловічий відкриєть ся. **31** Того дня, хто буде на криші, а надібє його в хатї, нехай не злазить узяти його; й хто на полї, так само нехай не вертаєть ся назад. **32** Спогадайте Лотову жінку. **33** Коли хто шукати ме душу свою спасти, погубить її, а хто погубить її, оживить її. **34** Глаголю вам, тієї ночі буде двоє на однім ліжку; один візьметь ся, а другий зоставить ся. **35** Дві молоти муть укупі; одна візьметь ся, а друга зоставить ся. **36** Двоє будуть у полї; один візьметь ся, а другий зоставить ся. **37** І озвавшись кажуть до Него: Де, Господи? Він же рече їм: Де тїло, там збирати муть ся орли.

18 Сказав же й приповість їм про те, що треба по всяк час молитись, а не внивати, **2** глаголючи: Один суддя був у якомусь городї, й Бога ж бояв ся, і чоловіка не соромив ся. **3** Вдовиця ж була одна у городї тім, і прийшла до него, кажучи: Пометись за мене над противником моїм. **4** І не хотїв довго, потім же каже в собі: Хоч і Бога не боюсь, і чоловіка не соромлюсь, **5** то, що докучав менї вдова ся, помщусь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала менї. **6** Рече ж Господь: Слухайте, що суддя неправедний каже! **7** Бог же чи не помстив ся б за вибраних своїх, що голосять до Него день і ніч, хоч довго терпить про них? **8** Глаголю вам, що помстить ся за них незабаром. Тільки ж Син чоловічий прийшовши, чи знайде віру на землї? **9** Сказав же й до инших, що вповали на себе, що вони праведнї, та гордували другими, приповість сю: **10** Два чоловіки ввійшли в церкву помолитись: один Фарисей, а другий митник. **11** фарисей, ставши, так у собі молив ся: Боже, дякую Тобі, що я не такий, як инші люде, здирщики, неправеднї, перелюбні, або як оцей митник. **12** Я пощу два рази на тиждень, і даю десятину з усього, що придбаю. **13** А митник, оддалеки ставши, не хотїв і очей до неба звести, а бив у груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь менї грішному. **14** Глаголю вам: пійшов сей до дому свого оправданий більш, нїж той; бо кожен, хто несеть ся вгору, принизить ся; хто ж принижуєть ся, пійде вгору. **15** Приносили ж йому й дїтей, щоб до них приторкнувсь; бачивши ж ученики, заказували їм. **16** Ісус же, покликавши їх, рече: Пустіть дїток приходити до мене й не боронїть їм; таких бо царство Боже. **17** Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як дитина, не ввійде в него. **18** І питав Його один старшина, кажучи: Учителю благий, що робивши життв вічне насліджу. **(aiōnios g166)** **19** Рече ж йому Ісус: Чого мене звеш благим? нїхто не благий, тільки один Бог. **20** Заповідї знаєш: Не чини перелюбу, Не вбивай. Не кради. Не сьвідкуй криво, Поважай батька твого й матїр твою. **21** Він же каже: Се все хоронив я з малку мого. **22** Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усе, що маєш, продай та й роздай убогим, і мати меш скарб на небі; та й приходь іди слїдом за мною. **23** Він же, почувши се, став вельми сумний, був бо дуже багатий. **24** Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багацтва маючи увійти в царство Боже! **25** Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, нїж багатому в царство Боже ввійти. **26** Казали ж ті, що чули: То хто ж може спастись? **27** Він

же рече: Неможливе у людей - можливе у Бога. **28** Каже ж Петр: Ось ми покинули все, та й пійшли слїдом за Тобою. **29** Він же рече їм: Істино, істино глаголю вам: Що нема нікого, хто покинув господу, або родителїв, або братів, або жінку, або дїти задля царства Божого, **30** та й не приняв багато більше часу сього, а в віку будучому життв вічне. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Узявши ж дванайцятьох, рече до них: Оце йдемо в Єрусалим, і станеть ся все, що написано через, пророків, Синові чоловічому. **32** Буде бо виданий поганам, і насьміхатимуть ся з Него, й зневажати муть Його, й плювати муть на Него, **33** і бивши убють Його; а третього дня воскресне. **34** А вони нічого того не зрозуміли; й було слово се закрите від них, і не розуміли глаголаного. **35** Стало ся ж, як наближав ся до Єрихона, один слїпий сидів при дорозї просячи; **36** чувши ж, що народ йде мимо, спитав, що б се було. **37** Сказали ж йому, що Ісус Назарянин іде мимо. **38** І покликнув, кажучи: Ісусе, сину Давидів, помилуй мене. **39** А ті, що йшли попереду, сварили на него, щоб мовчав; він же ще більш кричав: Сину Давидів, помилуй мене. **40** Ставши ж Ісус, звелїв його привести до себе; як же наближив ся він, спитав його, **41** глаголючи: Що хочеш, щоб вробив тобі? Він же каже: Господи, щоб я прозрів. **42** А Ісус рече йому: Прозри: віра твоя спасла тебе. **43** І зараз прозрів, та й пійшов слїдом за Ним, прославляючи Бога; і ввесь народ, побачивши се, оддав хвалу Богові.

19 І вийшовши проходив через Єрихон. **2** І ось чоловік, на ймя званий Закхей, а був він старший між митниками, й був заможний. **3** бачити Ісуса, хто Він, та не зміг за народом, бо малого був вросту. **4** побігши наперед, вилїз на шовковицю, щоб подивитись па Него; бо туди мав проходити. **5** як прийшов на те місце, споглянувши Ісус, побачив його, й рече до него: Закхею, злїзь боржій додолу; сьогоднї бо в дому твоїм треба менї бути. **6** І злїз він боржш, і прийняв Його радїючи. **7** І бачивши всї, нарікала кажучи: Що до грішника чоловіка пійшов у гостину. **8** Ставши ж Закхей, каже до Господа: Ось половину достатку мого, Господи, даю вбогим; і коди кого чим обидив, віддаю вчетверо. **9** Рече ж до него Ісус: Що сьогоднї спасеннє домові сьому сталось, бо й він син Авраамів: **10** прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й спасати погибше. **11** Як же слухали вони се, додавши сказав приповість: бо був Він близько Єрусалиму, й думали вони, що зараз має царство Боже явитись. **12** Рече ж оце: Один чоловік значного роду йшов у землю далеку прийняти собі царство, та й вернутись. **13** Покликавши ж десять слуг своїх, дав їм десять мин срібла, та й сказав до них: Орудуйте, поки прийду. **14** Мішане ж його ненавидїли його, й післали посли слїдом за ним, кажучи: Не хочемо сього, щоб царював над вами. **15** І сталось, як вернув ся він, прийнявши царство, сказав прикликати собі слуг тих, що дав їм срібло, щоб знати, хто що з'орудував. **16** Прийшов же первий, кажучи: Пане, мина твоя прибробила десять мин. **17** І рече йому: Гаразд, добрий слуго. що у найменшому вірен був єси, то май власть над десятьма городами. **18** І приступив другий, кажучи; Пане, мина твоя зробила пять мин. **19** Рече ж і сьому: І ти будь над пятьма городами. **20** Приступив і инший, кажучи: Пане, ось мина твоя, котру я мав сховану в хустцї: **21** боявсь бо тебе, що ти чоловік жорстокий: береш, чого не клав єси, і жнеш, чого не сіяв. **22** Рече ж йому: З уст твоїх судити му тебе, лукавий слуго. Знав єси, що я чоловік жорстокий: беру, чого не клав, і жну, чого не сїяв; **23** а чом же не дав єси срібла мого у мінялньню? і я, прийшовши, в лихвою виміг би його. **24** І рече стоячим коло него: Візьміть від него мину, а дайте маючому десять мин. **25** І казали йому: Пане, має десять мин. **26** Глаголю бо вам: Що всякому маючому дасть ся, від немаючого ж і що мав, візьметь ся від него. **27** А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царював над ними, приведіть сюда, та й повбивайте передо мною. **28** І, промовивши се, пійшов далїй, ідучи в Єрусалим. **29** І сталось, як наближавсь до Витфагиї та Витаниї, до гори, званої Оливної, післав двох з учеників своїх, **30** глаголючи: Ідїть у село, що перед вами, у котре ввійшовши, знайдете осля привязане, що на него ніхто з людей ніколи не сїдав. Одвязавши його, приведіть. **31** І коли хто вас поспитає: На що одвязуєте? так скажіть йому: Що Господеві треба його. **32** Пійшовши ж послані, знайшли, як Він сказав їм. **33** Як же одвязували вони осля, казали господарі його до них: На що одвязуєте осля? **34** Вони ж сказали: Господеві його треба. **35** І привели його до Ісуса; й, накинувши свою одежу на осля, посадили Ісуса. **36** Як же Він їхав, простилали одежу свою по дорозї. **37** Коли ж вже наближив ся Він до збочу гори Оливної, почало все множество учеників радуючись хвалити Бога голосом великим за всї чудеса, що бачили, **38** говорячи: Благословен грядущий пар в імя Господнє; впокій на небі, і слава на вишинах! **39** А деякі з Фарисеїв між народом казали до Него: Учителю, закажи ученикам Твоїм. **40** І озвавшись рече їм: Глаголю вам, що коли сї замовкнуть, каміннє кричати ме. **41** І, як наближивсь, то, побачивши город, заплакав над ним, **42** глаголючи: О, коли б зрозумів і ти хоч у день сей твій, що для впокою твого! тепер же воно закрито перед очима твоїми. **43** Бо прийдуть днї на тебе, й обкинуть вороги твої валами тебе, та й обляжуть тебе, й стиснуть тебе звідусюди. **44** І з землею зрівняють тебе з дїти твої у тобі; і не зоставлять у тобі каменя на каменї; бо не розумів єси часу одвідин твоїх. **45** І ввійшовши у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих, **46** глаголючи їм: Писано: Дом мій - дом молитви; ви ж його зробили вертепом розбійників. **47** І навчав щодня в церкві. Архиєреї ж та письменники й значні людські шукали Його вбити. **48** І не знайшли, що б зробити Йому; народ бо ввесь горнувсь до Него слухаючи.

20 І сталось одного з тих днів, як навчав Він народ у церкві та благовіствував, поприходили архиєреї та письменники з старшими, **2** і промовили до Него, кажучи: Скажи нам, якою властю се робиш? або хто дав Тобі власть сю? **3** Відказуючи ж рече до них: Спитаю вас і я про одну річ, і скажіть менї: **4** Хрещеннє Йоанове з неба було чи від людей? **5** Вони ж міркували в собі говорячи: Коли скажемо: З неба, казати ме: Чом же не поняли ви віри йому? **6** Коли ж скажемо: Від людей, то ввесь народ покаменує нас; певен бо він, що Йоан пророк. **7** І відказали, що не знають, звідкіля. **8**

А Ісус Їм рече: То й я не скажу вам, якою властю я се роблю. **9** Почав же до народу глаголати приповість сю: Один чоловік насадив виноградник, та й дав його виноградарям, та й від'їхав на довгий час. **10** І післав у пору до виноградарів слугу, щоб з овощу винограднього дали йому; виноградарі ж, побивши його, відослали впорожні. **11** І післав ще другого слугу; вони ж і того, побивши та обезчестивши, відослали впорожні, **12** І післав ще третього; вони ж і сього, поранивши, прогнали. **13** Рече ж пан виноградинка: Що робити? пішлю сина мого любого: може, того побачивши, посоромлять ся. **14** Побачивши ж його виноградарі, казали між собою, говорячи: Се наслїдник; ходімо вбємо його, щоб наше було наслїддє. **15** І, викинувши його за виноградник, убили. Що ж робити ме пан виноградника? **16** Прийде та й вигубить виноградарів сих, і дасть виноградник иншим. Почувши ж, сказали: Борони Боже! **17** Він же, поглянувши на них, рече: Що ж се написано? Камінь, що відкинули будівничі; сей став ся головою угла? **18** Всякий, хто впаде на той камінь, розібєть ся, на кого ж він упаде, розітре його. **19** І шукали архиєреї та письменники наложити на Него руки тієї години, та боялись народу; зрозуміли бо що до них приповість сю сказав. **20** І, назираючи Його, післали підглядників, що видавали себе за праведних, щоб схопити Його на слові та віддати старшині та власті игемоновій. **21** І питали вони Його, кажучи: Учителю, знаємо, що право говориш, і навчаєш, і не дивиш ся на лице, а по правді на путь Божий наставляєш. **22** Годить ся нам кесареві данину давати, чи нї? **23** Постерігши ж їх підступ, рече до них: Що мене спокутуєте? **24** Покажіть менї денария. Чиє мав обличчє і надпись? Озвавшися ж сказали: Кесареве. **25** Він же рече їм: Оддайте ж оце кесареве кесареві, а Боже Богові. **26** І не могли вони схопити Його на слові перед народом; і, дивуючись одповіддю Його, мовчали. **27** Приступивши ж тоді деякі з Садукеїв, котрі перечять, шо є воекресеннє, питали Його, **28** говорячи: Учителю, Мойсей написав нам: Коли чий брат умре, мавши жінку, й сей бездітний умре, щоб узяв брат його жінку й воскресив насїннє братові своєму. **29** Сім оце братів було; й первий, взявши жінку, умер бездітний. **30** І взяв другий жінку, та й сей умер бездітний. **31** І третій узяв її, та й не зоставили дітей, і повмирали. **32** Опісля ж усїх умерла й жінка. **33** Оце ж у воскресенню кому з них буде жінкою? сім бо мали її за жінку. **34** І відказуючи рече їм Ісус: Сини сьвіту сього женять ся й видають заміж: **(aiōn g165)** **35** которі ж удостоють ся дождати віку того й воскресення з мертвих, ті нї женять ся анї віддають заміж: **(aiōn g165)** **36** бо ані вмерти не можуть, рівні бо ангелам і сини вони Божі, воскресення синами бувши. **37** А що встають мертві, то й Мойсей показав коло купини, як зве Господа Богом Авраама, й Богом Ісаака, й Богом Якова. **38** Бог же не мертвих а живих, всї бо Йому живуть. **39** Озвавши ся ж деякі з письменників, казали: Учителю, добре глаголав єси. **40** І більш не сьміли питати Його нї про що. **41** Рече ж до них: Як се кажуть, що Христос син Давидів? **42** А сам Давид говорить у книзї псальм: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, **43** доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх. **44** Давид оце Господом Його зве: як же Він син Його? **45** Як же слухав увесь народ, рече ученикам своїм: **46** Остерегайтесь письменників, що бажають ходити в шатах, та люблять витання на торгах, та первї сїдалища по школах, та первї місця на бенкетах; **47** що жеруть доми вдовиць, і для виду довго молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд.

21 Поглянувши ж добачив, як кидали дари свої в скарбону заможні. **2** Побачив же й одну вдовицю вбогу, що кидала туди дві лепти. **3** І рече: Правдиво глаголю вам, що вдовиця вбога ся більш усїх укинула: **4** всі бо ті з достатку свого кидали у дари Божі, ся ж з недостатку свого увесь прожиток свій, що мала, вкинула. **5** І як деякі говорили про церкву, що каміннєм красним та посьвятами украшена, рече: **6** Із сього, що бачите, прийдуть днї, в котрі не зоставить ся камінь на камені, щоб не зруйновано. **7** Питали ж Його, кажучи: Учителю, коли ж се буде? й що за ознака коли се мав стати ся? **8** Він же рече: Гледїть, щоб не була введені; многі бо прийдуть в імя моє, кажучи: Що се я. А час приближив ся; не йдїть же за вами. **9** Яв же почуєте про войни та ворохобнї, не полохайтесь; мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз конець. **10** Тодї рече їм: Устане нарід на нарід і царство на царство, **11** і трус великий по місцях, і голоднеча, й помір буде, й страхи, й о-внаки з неба великі будуть. **12** Та перш того всього наложать на вас руки свої і гонити муть, видаючи в школи й темницї, і водячи перед царі та ігемони задля імя мого. **13** І станеть ж воно вам на сьвідкуваннє. **14** Постановіть же в серцях, ваших наперед, не готовитись відказувати: **15** я бо дам вам уста й премудрість, котрій не здолїють противитись, анї встояти усї противники ваші. **16** Будете ж видавані й від родителїв, і братів, і родини, й приятелїв; і вбивати муть деяких з вас. **17** І будете ненавиджені від усїх задля імя мого. **18** Та й волосина з голови вашої не загине. **19** У терпінню вашому осягнїть душі ваші. **20** Як же побачите, що обгорнуто таборами Єрусалим, тоді знайте, що наближило ся спустїннє його. **21** Тодї, хто в Юдеї, нехай біжять у гори; а хто в середині в йому, нехай виходять; а ті, що по селах, нехай не ввіходять у него. **22** Бо се днї мести, щоб справдилось усе написане. **23** Горе ж важким і годуючим у ті днї! буде бо біда велика на землї, і гнів на народї сьому. **24** І поляжуть від гострого меча, й позаймані будуть у полонь до всіх поган; і топтати муть Єрусалим погане, доки сповнять ся часи поган. **25** І будуть ознаки на сонцї, й місяцї, й зорях, а на землї переполох народів у ваколотї; як зареве море та филї. **26** І омертвіють люде від страху та дожидання того, що прийде на все-денну: сили бо небесні захитають ся. **27** І тодї побачять Сина чоловічого йдучого на хмарі з силою і славою великою. **28** Як же почне се діятись, випростуйтесь і підіймайте голови ваші; бо наближилось викупленнє ваше. **29** І сказав приповість їм: Бачте смоківницю і всякі дерева: **30** Як розпукутоть ся вже, бачивши самі розумієте, що вже близько лїто. **31** Так і ви, коли побачите, як се станеть ся, знайте, що близько царство Боже. **32** Істино глаголи вам: Ще не перейде рід сей, доки все станеть ся. **33** Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть. **34** Остерегайте

ся ж, щоб часом не обтягчились ваші серця прожорством та пянством, та журбою життя сього, й щоб несподівано на вас не настиг день той. **35** Бо, як сітка, впаде на всіх, що живуть на лиці всієї землі. **36** Пильнуйте, по всяк час молячись, щоб удостоїли ся втекти від того всього, що має статись, і станути перед Сином чоловічим. **37** Навчав же днями в церкві, ночами ж виходячи, пробував на горі, званій Оливною. **38** Усї ж люде сходились рано до Него в церкву слухати Його.

22 Наближало ся ж сьвято опрісноків, зване пасха. **2** І шукали архиєреї та письменники, як би погубити Його; боялись бо народу. **3** Ввійшов же сатана в Юду, на прізвище Іскариоцького, що був з числа дванайцяти. **4** І пійшовши говорив з архиєреями та воєводами, як Його зрадити їм. **5** І зраділи вони, й вмовились йому срібла дати. **6** І обіцяв ся, і шукав нагоди, щоб видати Його їм потай народу. **7** Прийшов же день опрісноків, як треба було колоти пасхове ягня. **8** І післав Петра та Йоана, глаголючи: Йдіть та приготовте нам пасху їсти. **9** Вони ж сказали Йому: Де хочеш, щоб приготовити? **10** Він же рече їм: Ось, як увійдете в город, зустріне вас чоловік, глек води несучи. Йдіть слїдом за ним у господу, куди ввійде. **11** І скажіть господареві дому: Каже тобі учитель: Де сьвітлиця, щоб дасху з учениками моїми їсти? **12** І той вам покаже гірницю велику застелену; там приготовте. **13** Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, і приготовили пасху. **14** І, як настала година, сїв Він, й дванадцять апостолів з Ним. **15** І рече до них: Бажаннєм забажав я сю пасху їсти з вами, перш нїж прийму муки: **16** глаголю бо вам: Що більш не їсти му її, доки сповнить ся в царстві Божому. **17** І, взявши чашу, й оддавши хвалу, рече: Прийміть се та поділить собі: **18** глаголю бо вам: Що не пити му вже від плоду виноградного, доки царство Боже прийде. **19** І, взявши хлїб, та оддавши хвалу, переломив, і дав їм, глаголючи: Се єсть тїло моє, що за вас даєть ся. Се чинїть на мій спомин. **20** Так само й чашу після вечері, глаголючи: Ся чаша новий завіт у крові моїй, що за вас пролита буде. **21** Та ось рука зрадника мого зо мною на столї. **22** Син то чоловічий іде, як постановлено наперед, тільки ж горе чоловікові тому, що зрадить Його! **23** І стали вони перепитуватись між собою, хто б з них був, що се мав зробити. **24** Постало і змаганнє між ними, хто з них здаєть ся бути більшим. **25** Він же рече їм: Царі в поган панують над ними, й ті що власть над ними мають, добродіяки звуть ся. **26** Ви ж не так: тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший - як слуга. **27** Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? хиба не хто за столом? я ж між вами, як слуга. **28** Ви ж пробували зо мною в спокусах моїх. **29** І я завітую вам, як завітував менї Отець мій, царство, **30** щоб їли й пили за столом моїм у царстві моєму, і сидїли на престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих. **31** Рече ж Господь: Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просівати, як пшеницю; **32** я ж молив ся за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись, навернувшись, утверди братів твоїх. **33** Він же каже Йому: Господи, з Тобою готов я і в темницю, і на смерть іти. **34** Він же рече: Глаголю тобі, Петре, не запів сьогоднї півень, перш нїж тричі відречеш ся, що не знаєш мене. **35** І рече їм: Як посилав вас я без сакви, й торбини, й обувя, чи чого недоставало вам? Вони ж казали: Нїчого. **36** Рече тодї їм; А тепер хто має сакву, нехай бере так само й торбину: а хто не має, нехай продасть одежу, та купить меч. **37** Глаголю бо вам, що ще й се написане мусить справдитись на менї: І з беззаконними полїчено його: бо все про мене сповняєть ся. **38** Вони ж сказали: Господи, ось мечів тут два. Він же рече їм: Доволї. **39** І вийшовши пійшов по звичаю нагору Оливну зійшли ж слїдом за Ним і ученики Його. **40** Прибувши ж на місце, рече їм: Молїть ся, щоб не ввійти в спокусу. **41** А сам відступив од них, так як кинути каменем, і, приклонивши коліна, молив ся, **42** глаголючи: Отче, коли хочеш, мимо неси чашу сю від мене: тільки ж не моя воля, а Твоя нехай буде. **43** Явив ся ж Йому ангел з неба, підкріпляючи Його. **44** І, бувши в смертній боротьбі, ще пильнїще молив ся; був же піт Його як каплї крови, каплючі на землю. **45** І, вставши від молитви, й прийшовши до учеників своїх, знайшов їх сплячих від смутку, **46** і рече їм: Чого спите? уставши молїть ся, щоб не ввійшли в спокусу. **47** Ще ж Він промовляв, ось народ і званий Юда, один з дванайцяти, йшов поперед них. і приступив до Ісуса, поцїлувати Його. **48** Ісус же рече йому: Юдо, цїлуваннєм Сина чоловічого зраджуєш? **49** Бачивши ж ті, що коло Него, до чого доходить, казали Йому: Господи, чи вдарити нам мечем? **50** І вдарив один хтось із них слугу архиєрейського, та й відтяв йому ухо праве. **51** І озвавшись Ісус, рече: Оставте аж до сього. І, приторкнувшись до уха його, сцїлив його. **52** Рече ж Ісус до прийшовших на Него архиєреїв і воєвод, і церковних старших: Як на розбійника ви прийшли з мечами та киями? **53** Як щодня був я з вами в церкві, не простягали рук на мене; та се ваша година й власть темряви. **54** Узявши ж Його, повели, й приведи Його в двір архиєрейський. Петр же йшов слідом оддалеки. **55** Як же запалили огонь серед двора та посїдали вкупі, сїв і Петр серед них. **56** Побачивши ж Його одна служниця, як сидів коло сьвітла, й, придивляючись на него, сказала: І сей з Ним був. **57** Він же одрік ся Його, кажучи: Жінко, не знаю Його. **58** А згодя другий, побачивши його, сказав: І ти з них єси. Петр же каже: Чоловіче, нї. **59** І мало що не через одну годину, инший хтось ствердив, кажучи: Справдї і сей з Ним був, бо й Галилеєць він. **60** Каже Петр: Чоловіче, не знаю, що кажеш. І зараз, як ще говорив він, запіяв півень. **61** І обернувшись Господь, поглянув на Петра. І згадав Петр слово Господнє, як глаголав йому: Що перш нїж півень запіє, відречеш ся мене тричі. **62** І вийшовши геть Петр, заплакав гірко. **63** А чоловіки, що держали Ісуса насьміхались із Него, бючи. **64** І, закривши Його, били в лице Його, та й питали Його, кажучи: Пророчи, хто вдарив Тебе. **65** І иншого багато, хуливши, казали на Него. **66** А як настав день, зібралась старшина людська, та архиєреї і письменники, та й повели Його в раду свою І кажучи: **67** Чи Ти єси Христос? скажи нам. Рече ж їм: Коли вам скажу, не пій-мете віри; **68** коли ж і спитаю вас, не відповісте менї й не відпустите. **69** Від нинї сидїти ме Син чоловічий по правицї сили Божої. **70** І сказали всі: То се Ти

Син Божий? Він же до них рече: Ви кажете, що се я. **71** Вони ж сказали: На що нам ще сьвідчення? Самі бо чули з уст Його.

23 І вставши все множество їх, повели Його до Пилата. **2** І стали винувата Його, кажучи: Сього знайшли ми, що розвертав народ і забороняв кесареві данину давати, та й каже, що Він Христос - цар. **3** Пилат же спитав Його, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Він же, озвавшись до него, рече: Ти кажеш. **4** Пилат же сказав до архиєреїв і до народу: Ніякої не знаходжу вини в чоловікові сьому. **5** Вони ж намагали, говорячи: Що бунтує народ, навчаючи по всїй Юдеї, почавши від ГалилеЇ аж посї. **6** Пилат же, почувши про Галилею, спитав, чи чоловік не Галилеєць, **7** і, довідавшись, що Він присуду Іродового, післав Його до Ірода, що також був у Єрусалимі тими днями. **8** Ірод же, побачивши Ісуса, зрадїв вельми; бажав бо здавна бачити Його; бо чув багато про Него; й сподївав ся яку ознаку бачити, що від Него станеть ся. **9** Питав же Його словами многими; Він же нічого не відказав йому. **10** Стояли ж архиєреї та письменники, завзято винуючи Його. **11** Зневаживши ж Його Ірод з воїнами своїми та насьміявшись, сягнувши Його в шату ясну, післав Його Пилатові. **12** Стали ж собі другами Пилат та Ірод того дня; жили бо перше, ворогуючи між собою. **13** Пилат же, скликавши архиєреїв та князїв і народ, **14** каже до них: Привели ви менї чоловіка сього, яко розвертаючого народ; і ось я, перед вами питаючи, ніякої не знайшов в чоловікові сьому вини, якими винуєте Його; **15** та й нї Ірод; посилав бо Його до вето, й ось нїчого достойного емерти не знайдено в Ньому. **16** То, покаравши, відпущу Його. **17** (Треба ж йому було відпускати їм щосьвята одного.) **18** Закричали ж вони всі разом, кажучи: Візьми сього, відпусти ж нам і Вараву, **19** котрого, за якусь бучу, що сталась у городї, і за убийство, вкинуто в темницю. **20** Знов же Пилат покликнув, хотівши відпустити Ісуса. **21** Вони ж кричали: Розпни, розпни Його! **22** Він же втрете каже до них: Яке ж бо зло зробив сей? Ніякої вини смерти не знайшов я в Йому. То покаравши, випущу Його. **23** Вони ж намагали голосом великим, просячи Його розпяти. І перемогли голоси їх та архиєрейські. **24** Пилат же присудив, щоб сталось по просьбі їх. **25** Відпустив же їм за бунт і убийство вкинутого в темницю, котрого просили; Ісуса ж видав на їх волю. **26** І як повели Його, то, взявши одного Симона Киринея, ідучого з поля, положили на него хрест нести за Ісусом. **27** Їйшло ж слїдом за Ним велике множество народу й жінок, що голосили й ридали по Йому. **28** І обернувшись до них Ісус, рече: Дочки Єрусалимські, не плачте по менї, а по собі плачте і по дїтях ваших. **29** Бо ось прийдуть днї, коли скажуть: Блаженні неплідні, й утроби, що не родили, й соски, що не годували. **30** Тоді стануть говорити горам; упадїть на нас, і узгіррям: Покрийте і нас. **31** Бо коли зеленому дереву се роблять, то з сухим що станеть ся? **32** Ведено ж і инших двох лиходїїв з Ним на смерть. **33** І, як прийшли на врочище Черепове, там розняли Його й лиходїїв, одного по правиці, а одного по лївиці. **34** Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять. **35** І стояв народ дивлячись. Насьміхали ся ж і старші з ними, кажучи: Инших спасав; нехай спасе й себе, коли се Христос, вибраний Божий. **36** Насьміхади ся ж з Него й воїни, приступаючи й оцет подаючи Йому, **37** і кажучи: Коли Ти єси цар Жидівський, спаси себе. **38** Була ж і надпись над Ним письмом Грецьким та Римським, та Єврейським: Се цар Жидівський. **39** Один же з повішених лиходїїв хулив Його, кажучи: Коли Ти Христос, спаси себе й нас! **40** Озвавши ся ж другий, докорив йому, кажучи: І не боїш ся Бога, коли в такому ж осудї єси? **41** Та ми по правдї; по заслузї бо за те, що коїли, приймаємо; сей же нїчого недоброго не зробив. **42** І сказав до Ісуса: Спогадай мене, Господи, як прийдеш у царство Твоє. **43** І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю. **44** Було ж се коло години шестої, і темрява сталась по всїй землї до години девятої. **45** І померкло сонце, й роздерлась завіса церковня посерединї. **46** І покликнувши голосом великим Ісус, рече: Отче, у Твої руки передаю духа мого! Й, се промовивши, зітхнув духа. **47** Побачивши ж сотник, що сталось, прославив Бога, кажучи: Справдї, чоловік сей праведний був. **48** І ввесь народ, що зійшов ся на сю дивовижу, побачивши, що сталось, бючи себе в груди, вертав ся. **49** Стояли ж усї знакомі Його оддалеки й жінки, що поприходили слїдом за Ним із Галилеї, дивлячись на се. **50** І ось чоловік, на ймя Йосиф, що був радник, чоловік добрий і праведний, **51** (сей не пристав до ради й дїла їх,) з Ариматеї, города Жидівського, що також сподївавсь царства Божого; **52** сей, прийшовши до Пилата, просив тїла Ісусового. **53** І, знявши Його, обгорнув Його плащеницею, і положив Його у гробі висїченому, де нїколи нїхто не лежав. **54** І був день пятниця, а субота сьвітала. **55** Поприходивши ж слїдом жінки, що прийшли з Галилеї, дивились на гріб, і як положене було тіло Його. **56** І вернувшись наготовили пахощів та мира, а в суботу відпочивали по заповідї.

24 Первого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гріб, несучи, що наготовили, пахощі, і другі з ними. **2** Знайшли ж камінь відкочений від гробу. **3** І ввійшовши не знайшли тїла Господа Ісуса. **4** І сталось, як здумілись вони від сього, ось два Чоловіки стояли перед ними в шатах ясних. **5** Як же полякались вони й нахилили лице до землї, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими? **6** Нема Його тут, а встав. Згадайте, як Він промовляв до вас, ще бувши в Галилеї, **7** глаголючи: Що мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, і бути рознятим, і третього дня воскреснути. **8** І згадали слова Його, **9** і, вернувшись од гробу, сповістили про се все одинайцятьох і всїх инших. **10** Була ж Мария Магдалина, та Йоанна, та Мария Яковова, й инші з ними, шо оповідали перед апостолами се. **11** І явились перед ними яко видумка слова їх, і не поняли віри їм. **12** Петр же, вставши, побіг до гробу; й нахилившись побачив тільки полотно, що лежало, й пійшов, сам у собі дивуючись тим, що сталось. **13** І ось двоє з них їйшло того ж дня на село, зване Емаус, гоней з шістьдесять од Єрусалиму. **14** І розмовляли вони між собою про все те, що стало ся. **15** І сталось, як розмовляли вони та перепитувались, і сам Ісус

наближившись, ійшов з ними. **16** Очі в їх були вдержані, щоб не пізнали Його. **17** Рече ж до них: Що се за речі, про котрі розмовляєте між собою йдучи, та сумуєте? **18** Озвав ся ж один, на ймя Клеопа й каже до Него: Хиба Ти один захожий у Єрусалимі, і не знаєш, що стало ся в йому сими днями? **19** І рече їм: Що ж таке? Вони ж сказали Йому: Про Ісуса Назарянина, що був муж пророк, сильний ділом і словом перед Богом і всїм народом, **20** як видали Його архиєреї та князї нащі на суд смертний і розпяли Його. **21** Ми ж уповали, що се Він, що має збавити Ізраїля; а до всього того третій се день іде сьогоднї, як се стало ся; **22** тільки ж і жінки деякі з наших налякали нас, бувши рано при гробі **23** і, не знайшовши тїла Його, прийшли оповідуючи, що явленнє ангелів бачили, котрі глаголють, що Він живий. **24** І пійшли деякі з наших до гробу, й знайшли так, як і жінки казали; Його ж не бачили. **25** І рече Він до них; о безумні і лїниві серцем вірувати всьому, що промовили пророки! **26** Чи не мусїв се терпіти Христос і ввійти в славу свою? **27** І, почавши від Мойсея і від усіх пророків, виясняв Їм у всіх писаннях про Него. **28** І наближались до села, куди йшли, й Він зробив, нїби хоче йти далі. **29** Вони ж удержували Його, кажучи: Зостань ся з нами; бо вже надвечір, і нахилив ся день. І ввійшов, щоб зостатись із ними. **30** І сталось, як сидів Він за столом а ними, взявши хліб, благословив, і переломивши, подав їм. **31** їм же відкрились очі, й пізнали вони Його; й став ся Він невидимий їм. **32** І казали вони один до одного: Хиба ж серце наше не горіло в нас, як промовляв до нас у дорозї, і як розкривав нам писання? **33** І, вставши тієї ж години, вернулись у Єрусалим і знайшли згромаджених одинайпять, і тих, що були з ними, **34** як говорили: Що встав Господь справді і явив ся Симонові. **35** І розповіли вони, що сталось у дорозї, і як пізнали Його в ламанню хлїба. **36** Як же се вони говорили, сам Ісус став посеред них, і рече їм: Упокій вам. **37** Вони ж, полякавшись і перестрашившись, думали, що духа бачять. **38** І рече їм: Чого стрівожились? і чого думки встають у серцях ваших? **39** Дивіть ся на руки мої і ноги мої, що се сам я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тїла й костей не має, як бачите, що я маю. **40** І, се глаголючи, показав їм руки й ноги. **41** Ще ж як не поняли вони віри з радощів та дивувались, рече їм: Маєте що їсти тут? **42** Вони ж Йому подали риби печеної частину та медового стільника (крижку). **43** І взявши, їв перед ними. **44** Рече ж їм: Оце ж слова, що глаголав я до вас, ще бувши з вами, що мусить справдити ся все, писане в законі Мойсейовому, й пророках, і псальмах про мене. **45** Тодї розкрив їм розум розуміти писання, **46** і рече їм: Що так написано й так треба було терпіти Христу й воскреснути з мертвих третього дня; **47** і проповідуватись в імя Його покаянню і відпущенню гріхів між усїма народами, почавши від Єрусалиму. **48** Ви ж сьвідки сього. **49** І ось я посилаю обітуваннє Отця мого на вас; ви ж сидїть у городі Єрусалимі, поки одягнетесь силою звиш. **50** І вивів їх геть аж до Витанії, і, знявши руки свої, благословив їх. **51** І сталось, як благословляв їх, одступив од них і вознїс ся на небо. **52** Вони ж, поклонившись Йому, вернулись у Єрусалим, з радощами великими; **53** і пробували раз у раз у церкві, хвалячи й благословлячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 Упочинї було Слово, й Слово було в Бога, й Бог було Слово. **2** Воно було в починї у Бога. **3** Все Ним стало ся; і без Него не стало ся нїщо, що стало ся. **4** У Йому життє було: й життв було сьвітлом людям. **5** І сьвітло у темряві сьвітить, і темрява Його не обняла. **6** Був чоловік посланий від Бога, ймя йому Йоан. **7** Сей прийшов на сьвідкуваннє, щоб сьвідкувати про сьвітло, щоб усї вірували через него. **8** Не був він сьвітло, а щоб сьвідкувати про сьвітло. **9** Було сьвітло правдиве, що просьвічує кожного чоловіка, що приходить на сьвіт. **10** На сьвітї був, і сьвіт Ним настав, і сьвіт Його не пізнав. **11** У своє прийшов, і свої не прийняли Його. **12** Которі ж прийняли Його, дав їм власть дїтьми Божими стати ся, що вірують в імя Його: **13** що не від крові, нї від хотїння тілесного, нї від хотїння мужеського, а від Бога родили ся. **14** І Слово тїлом стало ся, і пробувало між нами (й бачили ми славу Його, славу, яко Єдинородного від Отця), повне благодати і правди. **15** Йоан сьвідкує про Него, й покликував, глаголючи: Се той, про кого казав я: За мною грядущий поперед мене був; бо перш мене був. **16** І з повноти Його ми всї прийняли й благодать за благодать. **17** Бо закон через Мойсея даний був; благодать і правда через Ісуса Христа стала ся. **18** Бога нїхто не бачив нїколи; единородний Син, що в лонї Отця, той вияснив. **19** І се сьвідченнє Йоанове, як післали Жиди з Єрусалиму священиків та левитів, щоб спитали Його: Хто ти єси? **20** І визнав, і не відпер ся; а визвав: Що я не Христос. **21** І питали його: Що ж? Ілия єси ти? І рече: Нї. Пророк єси ти? І відказав: Нї. **22** Казали ж йому: Хто ж єси? щоб нам одповідь дати тим, що післали нас. Що кажеш про себе? **23** Рече: Я голос покликуючого в пустинї: Випростайте дорогу Господню, як глаголав Ісаїя пророк. **24** А послані були з Фарисеїв. **25** І питали вони його, й казали йому: Чого ж хрестиш, коли ти не Христос, нї їлия, нї пророк. **26** Відказав їм Йоан, глаголючи: Я хрещу вас водою; серед вас же стоїть, котрого ви не знаєте: **27** се за мною Грядущий, що поперед мене був; котрому я недостоєя розвязати ременя обувя Його. **28** Се в Витаварі стало ся, за Йорданом, де Йоан хрестив. **29** Назавтра бачить Йоан, що Ісус іїде до него, й рече: Ось Агнець Божий, що бере на себе гріх сьвіта. **30** Ое Той, про кого я казав: За мною гряде муж, що поперед мене був, бо перше мене був. **31** І я не знав Його, та, щоб явив ся Ізраїлеві, для того прийшов я, хрестячи водою. **32** І сьвідкував Йоан, глаголючи: Що бачив я Духа, злинувшого як голуб з неба, і став він над Ним. **33** І я не знав Його; та пославший мене хрестити водою, той менї глаголав: На кого побачиш, що Дух злине та стане над Ним, се той, що хрестить Духом сьвятим. **34** І бачив я, і сьвідкував, що се є Син Божий. **35** Назавтра знов стояв Йоан і два з учеників його; **36** і, споглянувши на Ісуса йдучого, рече: ось Агнець Божий. **37** І чули його два ученики глаголючого, й пійшли слїдом за Ісусом. **38** І обернувшись Ісус та побачивши їх слїдом ідучих, рече їм: Чого шукаєте? Вони ж сказали Йому: Рави (що єсть перекладом: Учителю), де пробуваєш? **39** Рече їм: Ідїть і подивіть ся. Пійшли вони, та й бачили, де пробуває, і перебули в Него день той; було ж коло десятої години. **40** Один з двох, що чули від Йоана та й пійшли слїдом за ним, був Андрей, брат Симона Петра. **41** Він знаходить первий брата свого Симона, й каже йому: Знайшли ми Месию (що єсть перекладом: Христос). **42** І привів його до Ісуса. Поглянувши ж на него Ісус, рече: Ти єси Симон, син Йони; ти назвеш ся Кифа (що єсть перекладом: Петр). **43** Назавтра хотів Ісус вийти в Галилею і знаходить Филипа, й рече йому: Йди слїдом за мною. **44** Був же Филип із Витсаїди, з города Андреєвого та Петрового. **45** Знаходить Филип Натанаїла, й каже йому: Про кого писав Мойсей у законї й пророки, знайшли ми, Ісуса, сина Йосифового, що з Назарету. **46** І каже Натанаїл до него: З Назарету хиба може що добре бути? Каже йому Филип: Іди та й подивись! **47** Побачив Ісус Натанаїла, йдучого до Него, й рече про него: Ось справдї Ізраїлитянин, що в йому підступу нема. **48** Каже Йому Натанаїл: Звідкіля мене знаєш? Озвавсь Ісус і рече йому: Перш нїж Филип покликав тебе, як був єси під смоківницею, бачив я тебе. **49** Озвавсь Натанаїл і каже Йому: Рави, Ти єси Син Божий, Ти єси цар Ізраїлїв. **50** Озвавсь Ісус і рече йому: Що сказав тобі: Я бачив тебе під смоківницею, то й віруєш? Більше сього бачити меш. **51** І рече йому: Істино, істино глаголю вам: Від нинї бачити мете небо відкрите, й ангелів Божих, що сходять угору і вниз на Сина чоловічого.

2 А третього дня було весїллє в Канї Галилейській; і була мати Ісусова там; **2** запрошено ж і Ісуса, й учеників Його на весїллє. **3** І, як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають. **4** Рече їй Ісус: Що менї й тобі, жено? ще не прийшла година моя. **5** Каже Його мати слугам: Що вам скаже, робіть. **6** Стояло ж там шість камяних водників про очищеннє Жидівське, що містили відер по два або по три. **7** Рече їм Ісус: Поналивайте водники водою. І поналивали їх аж по верх. **8** І рече їм: Черпайте тепер, та й несїть до старости. І понесли. **9** Як же покоштував староста води, що сталась вином (а не знав, звідкіля, слуги ж знали, що черпали воду), кличе жениха староста, **10** і каже йому: Кожен чоловік перш добре вино ставить, а як підопють, тодї гірше; ти ж додержав добре вино аж досі. **11** Сей почин ознак вробив Ісус у Канї Галилейській, і показав славу свою; і вірували в Него ученики Його. **12** Після сього пійшов у Капернаум, Він і мати Його, й брати Його, й ученики Його; і там пробували небагато днів. **13** А була близько пасха у Жидів, і пійшов у Єрусалим Ісус, **14** і знайшов у церкві продаючих воли, й вівцї, і голуби, й міняльників сидячих. **15** І, зробивши джгута [скрутля, плетїнку] з мотузків, повиганяв усїх із церкви, й вівцї й воли, а міняльникам порозсипав грошї, і столи поперевертав; **16** а тим, що голуби продавали, рече: Візьміть се звідсіля; не робіть дому Отця мого домом торговим. **17** Згадали ж ученики Його, що написано: Ревність дому твого з'їла мене. **18** Озвались тодї Жиди, й казали Йому: Що за знак покажеш нам, що се робиш? **19** Озвавсь Ісус і рече їм: Зруйнуйте сю церкву, й я за три днї підніму вам її. **20** Казали тодї Жиди: Сорок і шість років будовано

церкву сю, а Ти в три дні піднімеш її? **21** Він же глаголав про церкву тіла свого. **22** Як же встав з мертвих, згадали ученики Його, що Він се глаголав їм; і вірували писанню і слову, що глаголав Ісус. **23** Як же був у Єрусалимі у пасху на сьвята, многі увірували в імя Його, побачивши чудеса Його, що робив. **24** Сам же Ісус не звіряв ся їм, тим що знав усїх: **25** бо не треба було Йому, щоб хто сьвідкував про чоловіка, бо Він знав, що було в чоловіку.

3 Був же чоловік з Фарисеїв, Никодим імя йому, князь Жидівський. **2** Сей прийшов до Ісуса в ночі, і каже Йому: Рави, знаємо, що від Бога прийшов єси учителем; нїхто бо таких ознак не може робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним. **3** Озвавсь Ісус і рече йому: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не народить ся звиш, не може видїти царства Божого. **4** Каже до Него Никодим: Як же може чоловік народитись, старим бувши? хиба може в утробу матери своєї знов увійти, і родитись? **5** Озвавсь Ісус: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родить ся од води й Духа, не може ввійти в царство Боже. **6** Роджене від тїла - тїло, а роджене від Духа - дух. **7** Не дивуй ся, що глаголав тобі: Мусите ви народити ся звиш. **8** Дух, де хоче, дише, й голос його чуєш, та не знаєш, звідкіля виходить, і куди йде; так усякий народжений од Духа. **9** Озвавсь Никодим і каже Йому: Як може се статись: **10** Відказав Ісус і рече йому: Ти єси учитель Ізраїлїв, і сього не знаєш? **11** Істино, істино глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, й що бачили, сьвідкуємо; а свідкування нашого не приймаєте. **12** Коли про земне глаголав вам, і не віруєте, - як же, коли скажу вам про небесне, увіруєте? **13** І нїхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зійшов, Син чоловічий, що на небі. **14** І, як Мойсей підняв угору гадюку в пустинї, так мусить бути піднятий і Син чоловічий, **15** щоб кожний віруючий в Него не погиб, а мав життє вічне. **(aiōnios g166)** **16** Так бо полюбив Бог сьвіт, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життє вічне. **(aiōnios g166)** **17** Бо не післав Бог Сина свого на сьвіт, щоб осудив сьвіт, а щоб спас ся Ним сьвіт. **18** Хто вірує в Него, не осудить ся; хто ж не вірує, уже осуджений; бо не вірував у ймя єдинородного Сина Божого. **19** Сей же єсть суд, що сьвітло прийшло на сьвіт, а полюбили люде темряву більше нїж сьвітло; були бо лихі їх учинки. **20** Кожен бо, хто чинить лихе, ненавидить сьвітло, й не йде до сьвітла щоб не зганено вчинків його. **21** Хто ж робить правду, йде до сьвітла, щоб виявились його вчинки бо в Бозї роблені. **22** Після сього пійшов Ісус і ученики Його в Юдейську землю; і там пробував з ними, й хрестив. **23** Хрестив же й Йоан у Єноні поблизу Салима, бо води було там багато; й приходили, й хрестились. **24** Ще бо не вкинуто в темницю Йоана. **25** Постало ж змаганнє в учеників Йоанових з Жидами про очищеннє. **26** І прийшли вони до Йоана, й казали йому: Рави, той що був з тобою за Йорданом, котрому сьвідкував єси, ось сей хрестить і всї йдуть до Него. **27** Озвавсь Йоан і рече: Не може чоловік прийняти нїчого, коли не буде дано йому з неба. **28** Самі ви менї сьвідкуєте, що я казав: Я не Христос, а що я посланий перед Ним. **29** Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стоячи й слухаючи його, радощами радуєть ся голосу жениха; ся оце радість моя сповнилась. **30** Той мусить рости, я ж малїти. **31** Хто звиш гряде, той. над усїма; хто від землї, той від землї, і від землї говорить; хто з неба гряде, той над усїма. **32** І що бачив і чув, про те й сьвідкує; і свідкування Його нїхто не приймає. **33** Хто прийняв сьвідкуваннє Його, той ствердив, що Бог правдивий. **34** Кого бо післав Бог, той слова Божі говорить; бо не мірою дає Бог Духа. **35** Отець любить Сина, і все дав у руки Йому. **36** Хто вірує в Сина, той має вічне життє; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробував на йому. **(aiōnios g166)**

4 Як же взнав Господь, що прочули Фарисеї, що Ісус більш учеників єднає і хрестить, нїж Йоан, **2** (хоч Ісус сам не хрестив, а ученики Його;) **3** то покинув Юдею, та й пійшов знов у Галилею. **4** Треба ж було Йому проходити через Самарию. **5** Приходить оце в город Самарянський, названий Сихар, поблизу хутора, що дав Яков ИосиФу, синові своєму. **6** Була ж там криниця Яковова. Оце ж Ісус, утомившись у дорозї, сидїв так на криницї; було ж коло шестої години. **7** Приходить жінка з Самариї начерпати води. Рече їй Ісус: Дай менї пити. **8** Ученики бо Його пійшли в город, щоб купити ті. **9** Каже ж Йому жінка Самарянка: Як се Ти, Жидовин бувши, пити просиш від мене, жінки Самарянки? Бо Жиди не сходять ся з Самарянами. **10** Озвавсь Ісус і рече їй: Коли б знала дар Божий і хто се говорить тобі: Дай менї пити, ти просила б Його, й дав би тобі води живої. **11** Каже Йому жінка: Добродїю, і черпака не маєш, і колодязь глибокий; звідкіля ж маєш воду живу? **12** Хиба Ти більший єси отця нашого Якова, що дав нам сей колодязь? і він сам з него пив, і сини його, й скот його. **13** Озвавсь Ісус і рече їй: Всякий, хто пє воду сю забажає знов; **14** хто ж напєть ся води, що я дам йому, не забажає до віку; а вода, що дам йому, буде в йому жерелом водії, що тече в життє вічне. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** Каже до Него жінка: Добродїю, дай менї сієї води, щоб не жаждувала, анї ходила сюди черпати. **16** Рече їй Ісус: Іди поклич чоловічка твого, та й приходь сюди. **17** Озвалась жінка і каже: Не маю чоловіка. Рече їй Ісус: Добре сказала єси, що чоловіка не маєш; **18** пять бо чоловіків мала, та й тепер которого маєш, не чоловік тобі; у сьому правду сказала єси. **19** Каже Йому жінка: Добродїю, бачу, що пророк єси Ти. **20** Батьки наші на сїй горі покланялись; а ви кажете, що в Єрусалимі місце, де треба покланяти ся. **21** Рече їй Ісус: Жінко, вір менї, що прийде час, коли нї на горі сїй, анї в Єрусалимі покланяти метесь ви Отцеві. **22** Ви кланяєтесь, а чому - не знаєте; ми кланяємось, і чому - знаємо, бо спасеннє від Жидів. **23** Та прийде час, і вже єсть, що правдиві поклонники поклонять ся Отцеві духом і правдою; Отець бо таких шукає покланяючих ся Йому. **24** Дух - Бог, і хто покланяєть ся Йому, духом і правдою мусить покланятись. **25** Каже Йому жінка: Знаю, що Месия прийде (званий Христос). Як прийде Він, звістить нам усе. **26** Рече їй Ісус: Се я, що глаголю тобі. **27** І прийшли на се ученики Його, й дивувались, що Він із жінкою розмовляв; та нїхто не сказав: Чого тобі треба? або: Про що розмовляєш із

нею? **28** Покинула тоді відро своє жінка, й пійшла в город, і каже людям: **29** Ійдіть подивіть ся на чоловіка, котрий сказав мені все, що я зробила; чи се не Христос? **30** Вийшли ж з города, й прийшли до Него. **31** Тим часом просили Його ученики: Рави, їж. **32** Він же рече їм: Я маю їжу їсти, котрої ви не знаєте. **33** Казали ж ученики один до одного: Хиба хто приніс Йому їсти? **34** Рече їм Ісус: Моя їжа, щоб чинити волю Пославшого мене, й скінчити Його діло. **35** Хиба ви не кажете: Що ще чотирі місяці, та й жнива прийдуть? Ось глаголю вам: Здійміть очі ваші, та погляньте на ниви, що вже пополовіли на жнива. **36** І приймає жнець плату, й збирає овощ у життє вічне, щоб і хто сіє радував ся, і хто жне. **(aiōnios g166)** **37** Бо у сьому слово правдиве: що инший, хто сіє, а инший, хто жне. **38** Я післав вас жати, коло чого ви не працювали; инші люде працювали, а ви на працю їх увійшли. **39** З города ж того багато увірувало в Него Самарян через слово жінки, сьвідкуючої: Що сказав мені все, що зробила. **40** Як же прийшли до Него Самаряне, просили Його зістатись у них; і зіставсь там два дні. **41** І багато більше увірувало за слово Його. **42** А тій жінці казали: Що вже не задля твого оповідання віруємо; самі бо чули, й знаємо, що се справді Спас сьвіту Христос. **43** Через два ж дні вийшов звідтіля та прийшов у Галилею. **44** Сам бо Ісус сьвідкував, що пророк у своїй отчинї чести не має. **45** Як же прийшов у Галилею, прийняли Його Галилейцї, бачивши все, що зробив у Єрусалимі на сьвята: бо й вони ходили на сьвята. **46** Прийшов же Ісус ізнов у Кану Галилейську, де зробив воду вином. І був один царський, котрого син нездужав у Капернаумі. **47** Сей, почувши, що Ісус прибув із Юдеї в Галилею, прийшов до Него, й благав Його, щоб пійшов та оздоровив сина його, бо мав умерти. **48** Рече ж Ісус до него: Коли ознак та див не побачите, не увіруєте. **49** Каже до Него царський: Господи, йди перш, ніж умре дитина моя. **50** Рече йому Ісус: Іди, син твій живий. І увірував чоловік слову, що промовив йому Ісус, і пійшов. **51** Вже ж він ішов, зустріли його слуги його й звістили, кажучи: Що хлопчик твій живий. **52** Спитав же в них про годину, коли полегшало йому. І кажуть йому: Що вчора семої години покинула його горячка. **53** Зрозумів же батько, що тієї самої години, котрої сказав йому Ісус: Що син твій живий; і увірував сам і ввесь дім його. **54** Се знов другу ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею.

5 Після сього було сьвято Жидівське, і прийшов Ісус у Єрусалим. **2** У Єрусалимі ж коло Овечих воріт є купіль, що зветь ся по єврейська Ветезда, з пятьма ходниками. **3** В них лежало велике множество недужих, сліпих, кривих, сухих, що дожидали движення води. **4** Ангел бо певного часу спускавсь у купіль і збивав воду: хто ж первий улазив після збивання води, одужував, якою б нї мучив ся болестю. **5** Був же там один чоловік, що трийцять і вісім років був у недузї. **6** Сього побачивши Ісус лежачого, й відаючи, що довгий уже час нездужає, рече йому: Хочеш одужати? **7** Відповів Йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібєть ся вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, инший поперед мене влазить. **8** Рече йому Ісус: Устань, візьми постіль твою, та й ходи! **9** зараз одужав чоловік, і взяв постіль свою, та й ходив; була ж субота того дня. **10** І казали Жиди сціленому: Субота; не годить ся тобі брати постелї. **11** Відказав їм: Хто оздоровив мене, той мені сказав: Візьми постіль твою, та й ходи. **12** Питали ж його: Що то за чоловік, що сказав тобі: Візьми постіль твою, та й ходи? **13** Той же, що одужав, не знав, хто Він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на місці тому. **14** Опісля знаходить його Ісус у церкві, і рече йому: Оце одужав єси; не гріши більш, щоб гіршого тобі не стало ся. **15** Пійшов чоловік, та й сповістив Жидів, що се Ісус, що оздоровив його. **16** За се гонили Ісуса Жиди й шукали Його вбити, що се зробив у суботу. **17** Ісус же відказав їм: Отець мій досі робить і я роблю. **18** За се ж ще більш шукали Його Жиди вбити, що не то ламле суботу, а ще й Отцем своїм зве Бога, рівним себе ставлячи Богу. **19** Озвав ся ж Ісус і рече їм: Істино, істино глаголю вам: Не може Син нічого робити від себе, коли не бачить, що Отець те робить: що бо Той робить, те й Син так само робить. **20** Отець бо любить Сина, і все показує Йому, що сам робить; і більші сих покаже Йому діла, щоб ви дивувались. **21** Бо, як Отець воскрешає мертвих і оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює. **22** Бо Отець і не судить нїкого, а суд увесь дав Синові, **23** щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав Його. **24** Істино, істино глаголю вам: Що, хто слухає слово моє і вірує Пославшому мене, має життє вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життє. **(aiōnios g166)** **25** Істино, істино глаголю вам: Що прийде час, і нинї єсть, що мертві почують голос Сина Божого, й почувши оживуть. **26** Бо, як Отець має життє в собі, так дав і Синові життє мати в собі, **27** і власть дав Йому і суд чинити; бо Він Син чоловічий. **28** Не дивуйтесь сьому, бо прийде час, що в гробах почують голос Його, **29** і повиходять: которі добро робили, в воскресеннє життя, а которі зло робили, в воскресеннє суду. **30** Не можу я робити від себе нічого: як чую, суджу; і суд мій праведний; бо не шукаю волї моєї, а волї пославшого мене Отця. **31** Коли я сьвідкую про себе, сьвідченнє моє не правдиве. **32** Инший єсть, хто сьвідкує про мене; і я знаю, що правдиве сьвідченнє, котре про мене сьвідкує. **33** Ви посилали до Йоана, й сьвідкував правді. **34** Я же не від чоловіка сьвідченнє приймаю, а глаголю се, щоб ви спаслись. **35** Той був сьвітильник горючий і сьвітючий; ви ж хотіли повеселитись на часину сьвітлом його. **36** Я ж маю сьвідченнє більше Йоанового: дїла бо, що дав менї Отець, щоб їх скінчити, ті дїла, що я роблю, сьвідкують про мене, що Отець мене післав. **37** І пославший мене Отець сам сьвідкував про мене. Анї голосу Його не чули ви нїколи, анї виду Його не бачили; **38** і слова Його не маєте пробуваючого в вас; бо кого післав Він, тому ви не віруєте. **39** Прослідіть писання; бо ви думаєте в них життє вічне мати; й ті сьвідкують про мене. **(aiōnios g166)** **40** Та не хочете прийти до мене, щоб життє мати. **41** Чести від людей не приймаю. **42** Та я спізнав вас, що любови Божої не маєте в собі. **43** Я прийшов в імя Отця мого, і не приймаєте мене. Коли инший прийде в імя своє, того приймете. **44** Як ви можете вірувати, славу один од одного приймаючи, а славу що від одного

Бога, не шукаєте? **45** Не думайте, що я обвинувачу вас перед Отцем: є хто винуватить вас: Мойсей, що на него вповаєте. **46** Коли б ви вірували Мойсейові, вірували б менї; бо про мене той писав. **47** Коли ж його писанням не віруєте, як моїм словам вірувати мете?

6 Після сього пійшов Ісус на той бік моря Галилейського, Тивериядського, **2** І йшло за Ним багато народу, бо бачили Його ознаки, що робив над недужими. **3** Зійшов же на гору Ісус, і сидїв там з учениками своїми. **4** Була ж близько пасха, сьвято Жидівське. **5** Знявши ж Ісус очі і побачивши, що багато народу йде до Него, рече до филипа: Звідкіля купимо хлїба, щоб вони попоїли? **6** Се ж сказав, вивідуючи його, бо сам знав, що має роботи. **7** Відказав Йому Филип: За двісті денариїв хлїба не стане їм, щоб кожному з них хоч трохи досталось. **8** Каже Йому один з учеників Його, Андрей, брат Симона Петра: **9** Є тут хлопець один, що мав пять хлїбів ячних [ячмінних] та дві рибки; тільки що сього на стільки? **10** Рече ж Ісус: Заставте людей сїдати. Була ж трава велика на тому місцї. Посідали ж чоловіки, числом тисяч з пять. **11** Прийнявши ж хлїби Ісус, і оддавши хвалу, подав ученикам, ученики ж сидячим; так само й риби, скільки хотїли. **12** Як же наситились, рече ученикам своїм: Позбирайте останки окрушин, щоб не пропало нїщо. **13** Зібрали ж і наповнили дванайцять кошів окрушин із пяти хлїбів ячних, що зосталось у тих, що їли. **14** Люде ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, що се справдї пророк, грядущий на сьвіт. **15** Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти та схопити Його, щоб зробити Його царем, то пійшов ізнов на гору сам один. **16** Як же настав вечір, пійшли ученики Його над море, **17** і, ввійшовши в човен, плили на той бік моря у Капернаум. І вже стемнїло, й не приходив до них Ісус. **18** А море, од великого вітру, що пурхав, піднялось. **19** Одпливши ж гоней на двайцять і пять або трийцять, бачять, що Ісус ходить по морю, і до човна наближують ся, і полякались. **20** Він же рече їм: Се я; не лякайтесь. **21** Тодї радо прийняли Його в човен, і зараз човен опинивсь коло землї, куди вони прямували. **22** Назавтра народ, стоячий по тім боцї моря, побачивши, що иншого човна не було там, тільки один той, у котрий ввійшли ученики Його, й що не ввійшов з учениками сво'їми Ісус у човен, а що самі ученики Його відчалили, **23** инші ж човни поприходили з Тивериядн поблизу місця, де їли хліб, як хвалу оддав Господь; **24** побачивши ж оце люде, що Ісуса там нема, анї учеників Його, ввійшли і вони в човни, та й прибули в Капернаум, шукаючи Ісуса. **25** І, знайшовши Його на тім боцї моря, сказали Йому: Рави, коли прибув єси сюда? **26** Відказав Їм Ісус і рече: Істино, істино глаголю вам: Шукаєте мене не тому, що бачили ознаки, а що їли хліб, та й наситились. **27** Трудїть ся не для їжи погибаючої, а для їжи, що зостаєть ся в вічне життє, котру Син чоловічий вам дасть; Сього бо Отець ствердив, Бог. **(aiōnios g166)** **28** Казали ж до Него: Що нам робити, щоб чинити дїла Божі? **29** Відказав Ісус і рече їм: Се єсть дїло Боже, щоб вірувати в Того, кого післав Він. **30** Казали ж Йому: Що ж робиш Ти за ознаку, щоб виділи ми, та й вірували Тобі? Що чиниш? **31** Батьки наші манну їли в пустинї, як писано: Хлїб з неба дав їм їсти. **32** Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Не Мойсей дав вам хлїб з неба, а Отець мій дає вам хлїб з неба правдивий. **33** Бо хлїб Божий той, що сходить з неба, і життє дає сьвітові. **34** Казали ж до Него: Господи, всякого часу давай нам хлїб сей. **35** Рече ж їм Ісус: Я хлїб життя, хто приходить до мене, не голодувати ме, і хто вірує в мене, не жаждувати ме нїколи. **36** Тільки глаголю вам, що й виділи мене, та й не віруєте. **37** Усе, що дає менї Отець, до мене прийде; а хто приходить до мене, не вижену геть. **38** Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене. **39** Се ж воля пославшого мене Отця, щоб з усього, що дав менї, не погубив я нїчого, а воскресив його останнього дня. **40** Се ж воля пославшого мене, щоб кожен, хто видить Сина й вірує в Него, мав життє вічне, і я воскрешу його останнього дня. **(aiōnios g166)** **41** Миркали [відказували] тодї Жиди про Него, що сказав: Я хлїб, що зійшов з небес; **42** і казали: Хиба се не Ісус, син Йосифів, котрого знаємо ми батька й Матїр? Як же Він каже: Що з неба зійшов я? **43** Озвав ся ж Ісус і рече їм: Не миркайте між собою. **44** Нїхто не може прийти до мене, коли Отець, пославший мене, не притягне його, й я воскрешу його останнього дня. **45** Написано в пророків: І будуть усї навчені від Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчивсь, приходить до мене. **46** Не то, щоб Отця хто видів, тільки Той, хто від Бога, Той видів Отця. **47** Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, має життє вічне. **(aiōnios g166)** **48** Я хлїб життя. **49** Батьки ваші їли манну в пустинї, та й повмирали. **50** Се хлїб, що з неба сходить, щоб, хто їсть Його, не вмер. **51** Я хлїб живий, що з неба зійшов. Коли хто їсть сей хлїб, жити ме по вік; а хлїб, що я дам, се тіло моє, що я дам за життє сьвіту. **(aiōn g165)** **52** Змагались тодї між собою, говорячи: Як може Він дати нам тіло їсти? **53** Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Як не їсте тіла Сина чоловічого й не пєте Його крові, не маєте життя в собі. **54** Хто їсть тіло моє і пє мою кров, має життє вічне, і я воскрешу його останнього дня. **(aiōnios g166)** **55** Тіло моє справдї єсть їжа, а кров моя справдї єсть напиток. **56** Хто їсть тїло моє і пє кров мою, в менї пробуває, а я в йому. **57** Як післав мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто їсть мене, й той жити ме мною. **58** Се хлїб, що з неба зійшов. Не як батьки ваші їли манну та й повмирали; хто їсть сей хлїб, жити ме по вік. **(aiōn g165)** **59** Се Він глаголав у школї, навчаючи в Капернаумі. **60** Многі ж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово; хто може його слухати? **61** Знаючи ж Ісус сам у собі, що миркають про Него ученики Його, рече їм: Се вас блазнить? **62** Що ж, коли побачите Сина чоловічого, як входить туди, де перше був? **63** Се дух, що оживлює; тіло не годить ся нї на що. Слова, що я глаголю вам, се дух і життє. **64** Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, і хто зрадить Його. **65** І рече: Тим глаголав вам, що нїхто не може прийти до мене, коли не буде дано йому від Отця мого. **66** Після сього багато з учеників Його пійшли назад, і вже більш з Ним не ходили. **67** Рече ж Ісус дванайцятьом: Чи й ви хочете йти? **68** Відказав тодї Йому Симон Петр: Господи, до кого йти нам? у Тебе слова життя вічнього, **(aiōnios g166)** **69** і ми увірували й

взнали, що Ти єси Христос, Син Бога живого. **70** Відказав їм Ісус: Хиба не я вас дванайцятьох вибрав? А один з вас диявол. **71** Говорив же про Юду Симонового Іскариота: сей бо мав Йоrо зрадити, один з дванайцяти.

7 І ходив Ісус після сього по Галилеї; не хотів бо по Юдеї ходити, що шукали Його Жиди вбити. **2** Було ж близько Жидівське сьвято кучок. **3** Казали ж до Него брати Його: Зійди звідсіля, та й іди в Юдею, щоб і ученики Твої виділи діла Твої, що робиш. **4** Ніхто бо тайно нічого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли таке робиш, то покажи себе сьвітові. **5** Бо й брати Його не вірували в Него. **6** Рече тоді їм Ісус: Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякого часу готова. **7** Не може сьвіт ненавидіти вас, мене ж ненавидить; бо я сьвідкую про него, що діла його лихі. **8** Ви йдіть на се сьвято; я ще не пійду на те сьвято, бо пора моя ще не сповнилась. **9** Се сказавши їм, зіставсь у Галилеї. **10** Як же пійшли брати Його, тоді й Він пійшов на сьвято, не явно, а якби потай. **11** Жиди ж шукали Його в сьвято, й казали: Де Він? **12** І було багато говірки про Него в народі: инші казали, що Він добрий; инші ж казали: Ні, а зводить народ. **13** Та ніхто явно не говорив про Него задля страху перед Жидами. **14** Як же було в половині сьвята, ввійшов Ісус у церкву, та й навчав. **15** І дивувались Жиди, кажучи: Як Він писання знає, не вчившись? **16** Озвав ся до них Ісус і рече: Моя наука не єсть моя, а Пославшого мене. **17** Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголи. **18** Хто від себе говорить, слави своєї шукає; хто ж шукає слави Пославшого Його, Той правдивий, і неправди нема в Йому. **19** Хиба не Мойсей дав вам закон? а ніхто з вас не чинить закону. Чого шукаєте мене вбити? **20** Озвавсь народ і каже: Біса маєш; хто шукає вбити Тебе? **21** Відказав Ісус і рече їм: Одно діло зробив я, і всі дивуєтесь. **22** Мойсей дав вам обрізаннє (не, що від Мойсея воно, а від батьків); то й у суботу обрізуєте чоловіка. **23** Коли обрізаннє приймає чоловік у суботу, щоб не був зламаний закон Мойсеїв, чого на мене ремствуєте, що всього чоловіка уздоровив у суботу? **24** Не судіть по виду, а праведний суд судіть. **25** Казали тоді деякі з Єрусалимців: Чи не се Той, що шукають убити Його? **26** ось явно говорить, і нічого Йому не кажуть. Чи справді не взнали князі, що Він справді Христос? **27** Тільки ж ми Його знаємо, звідкіля Він; Христос же, як прийде, ніхто не знати ме, звідкіля Він. **28** Покликне тоді в церкві Ісус, навчаючи й глаголючи: І мене знаєте, й знаєте, звідкіля я! а від себе не прийшов я, єсть же правдивий Пославший мене, котрого ви не знаєте. **29** Я ж знаю Його, бо я від Него; й Той мене післав. **30** Шукали тоді, щоб схопити Його, та ніхто не зняв на Него руки, бо ще не прийшла година Його. **31** Многі ж з народу увірували в Него, й казали: Що, як прийде Христос, чи більші сих ознак робити ме, які Сей зробив? **32** Почули Фарисеї, що народ поговорював таке про Него, й післали Фарисеї та архиєреї слуги, щоб схопили Його. **33** Рече їм тоді Ісус: Ще малий час я з вами, й пійду до Пославшого мене. **34** Шукати мете мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти. **35** Казали тоді Жиди між собою: Куди Він хоче йти, що ми не знайдемо Його? Чи не між розсипаних Геленян хоче йти та навчати Геленян? **36** Що се за слово, що каже: Шукати мете мене, та й не знайдете? і: Де я, ви не можете прийти? **37** В останній же великий день сьвята став Ісус, та й покликнув, глаголючи: Коли хто жаждує, нехай прийде до мене, та й пє. **38** Хто вірує в мене, як рече писаннє, ріки води живої з черева його потечуть. **39** Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в Него; ще бо не був (на них) Дух сьвятий, бо Ісус ще не прославив ся. **40** Многі ж з народу, почувши се слово, сказали: Се справді пророк, **41** инші казали: Чи з Галилеї ж Христу приходити? **42** Чи не глаголе ж писаннє, що з насіння Давидового й з Витлеєма села, де був Давид, Христос прийде? **43** Тоді повстало розділеннє в народі через Него. **44** Деякі ж з них хотіли схопити Його; тільки ж ніхто не зняв на Него рук. **45** Прийшли тоді слуги до архиєреїв та Фарисеїв, і казали їм вони: Чом не привели Його? **46** Відказали слуги: Ніколи так не говорив чоловік, як Сей чоловік. **47** Відказали тоді їм Фарисеї: Чи й вас не зведено? **48** Хиба хто з князїв увірував у Него, або з Фарисеїв? **49** А сей народ, що не знає закону, проклятий. **50** Каже Никодим до них, котрий приходив у ночі до Него, бувши один з них: **51** Чи закон наш судить чоловіка, коли не вислухає його перше й не знає, що робить? **52** Озвались вони й казали йому: Чи й ти з Галилеї єси? Пошукай і подивись, що пророк з Галилеї не встає. **53** пійшов кожен до дому свого.

8 Ісус же пійшов на гору Оливну. **2** Вранці ж ізнов прийшов у церкву, і всї люде приходили до Него; й сївши навчав їх. **3** Приводять же письменники та Фарисеї до Него жінку, схоплену в перелюбі, і, поставивши її посередині, **4** кажуть Йому: Учителю, сю жінку схоплено в перелюбі, на самому вчинку. **5** В законі ж Мойсей нам звелів таких каменувати; Ти ж що кажеш? **6** Се ж казали, спокушуючи Його, щоб мали чим винувата Його. Ісус же, схилившись до долу, писав пальцем по землї'. **7** Як же не переставали питати Його, піднявшись рече до них: Хто з вас без гріха, нехай первий кине камінь на неї. **8** І, знов, схилившись до долу, писав по землї. **9** Вони ж, почувши й докорені совістю, вийшли один за одним, почавши від старших та аж до останніх; і воетавсь один Ісус та жінка, стоячи посередині. **10** Піднявши ся ж Ісус і нікого не бачивши, тільки жінку, рече їй: Жінко, де ж ті винувателї твої? ніхто тебе не осудив? **11** Вона ж каже: Ніхто, Господи. Рече ж їй Ісус: І я тебе не суджу: йди, і більш не гріши. **12** Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: Я сьвітло сьвіту. Хто йде слїдом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме сьвітло життя. **13** Казали тоді Йому Фарисеї: Ти про себе сьвідкуєш; сьвідченнє Твоє неправдиве. **14** Озвавсь Ісус і рече їм: Хоч я сьвідкую про себе, правдиве сьвідченнє моє; бо я знаю, звідкіля я прийшов, і куди йду. **15** Ви по тілу судите; я не суджу нікого. **16** Коли я суджу, суд мій правдивий; бо я не один, а я й пославший мене Отець. **17** І в законі ж вашому написано, що двох людей сьвідченнє правдиве. **18** Я сьвідкую про себе, й сьвідкує про мене пославший мене Отець. **19** Казали тоді Йому: Де Отець Твій? Відказав Ісус: Нї мене не знаєте, ні Отця мого. Коли б

мене знали, й Отця мого знали б. **20** Такі слова промовив Ісус у скарбниці, навчаючи в церкві; і ніхто не хапав Його; бо ще не прийшла година Його. **21** Рече їм тоді знов Ісус: Я йду, й шукати мете мене, і в гріхах ваших повмираєте. Куди ж я йду, ви не можете йти. **22** Сказали тоді Жиди: Чи не вбє Він себе, що каже: Куди я йду, ви не можете йти? **23** І рече їм: Ви од нижнього, я од вишнього; ви од сьвіту сього, я не од сьвіту сього. **24** Тим я сказав вам, що повмираєте в гріхах ваших: коли бо не увіруєте, що се я, повмираєте в гріхах ваших. **25** Казали тоді Йому: Хто Ти єси? І рече їм Ісус: Той, що з почину, як і глалолю вам. **26** Багато маю про вас глаголати й судити; тільки ж Пославший мене правдивий; і я, що чув від Него, се глаголю в сьвіті. **27** Не розуміли, що про Отця їм глаголе. **28** Рече ж їм Ісус: Як знесете вгору Сина чоловічого, тоді зрозумієте, що се я, і що від себе не роблю нічого; тільки, як навчив мене Отець мій, таке глаголю. **29** І Пославший мене - зо мною; не зоставив мене одного Отець; бо я роблю всякого часу, що подобаєть ся Йому. **30** Як се Він промовляв, многі увірували в Него. **31** Рече тоді Ісус до Жидів, що увірували Йому: Коли пробувати мете у слові моєму, справді ви ученики мої будете, **32** і зрозумієте правду, й правда визволить вас. **33** Відказали Йому: Ми насіннє Авраамове, й ні в кого не були в неволї ніколи. Як же Ти говориш, що вільнї будете? **34** Відказав їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, невільник гріха. **35** Невільник же не пробував в дому до віку, Син пробував до віку. **(aiōn g165)** **36** Коли ж Син визволить вас, справді вільними будете. **37** Знаю, що ви насіннє Авраамове; та шукаєте вбити мене, бо слово моє не містить ся в вас. **38** Я, що видів ув Отця мого, глаголю; а ви, що виділи в отця вашого, робите. **39** Озвались вони й казали Йому: Отець наш Авраам. Рече їм Ісус: Коли б ви діти Авраамові були, діла Авраамові робили б. **40** Тепер же шукаєте вбити мене, чоловіка, що вам правду глаголав, котру чув я від Бога. Сього Авраам не робив. **41** Ви робите діла отця вашого. Казали тоді Йому: Ми не з перелюбу родились: одного Отця маємо, Бога. **42** Рече ж їм Ісус: Коли б Бог отець ваш був, любили б ви мене; бо я від Бога вийшов і приходжу, бо не від себе прийшов я, а Він мене післав. **43** Чом бесїди моєї не розумієте? Бо не можете слухати слова мого. **44** Ви від отця диявола, й хотїння отця вашого диявола хочете робити. Той був душогубцем з почину; й в правдї не встояв; бо нема правди в йому. Коли говорить брехню, із свого говорить; бо він брехун і отець її. **45** А що я правду глаголю, не віруєте менї. **46** Хто з вас докорить менї за гріх? Коли ж правду глаголю, чому ви не віруєте менї? **47** Хто від Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаєте, що ви не від Бога. **48** Озвались тоді Жиди, й казали Йому: Чи недобре ми кажемо, що Самарянин єси Ти, і біса маєш? **49** Відказав Ісус: Я біса не маю, а шаную Отця мого; ви ж не шануєте мене. **50** Я ж не шукаю моєї слави; єсть, хто шукає й судить. **51** Істино, істино глаголю вам: Коли хто слово моє хоронити ме, смерти не побачить по вік. **(aiōn g165)** **52** Сказали тоді Йому Жиди: Тепер ми знаємо, що Ти біса маєш. Авраам умер і пророки, а Ти кажеш: Коли хто слово моє хоронити ме, не вкусить смерти по вік. **(aiōn g165)** **53** Хиба Ти більший єси, нїж отець наш Авраам, що вмер? І пророки повмирали. Ким Ти себе робиш? **54** Відказав Ісус: Коди я прославляю себе, слава моя нїщо. Єсть Отець мій, що прославляє мене, про котрого ви кажете, що Він Бог ваш. **55** не пізнали Його; я ж знаю Його. А коли я скажу, що не знаю Його, буду подобний вам ложник. Нї, знаю Його, й слово Його хороню. **56** Авраам, отець ваш, рад був видїти день мій; та він увидїв, і зрадїв. **57** Казали тоді Жиди до Него: Не маєш пятидесяти років ще, і Авраама видїв єси? **58** Рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Перш нїж Авраамові бути, я був. **59** Брали тоді каміннє, щоб кидати на Него; Ісус же сховав ся, і вийшов з церкви, пройшовши посеред них, і дійшов так мимо.

9 І, йдучи мимо, побачив чоловіка, сліпого зроду. **2** І спитали в Него ученики Його, говорячи: Рави, хто згрішив: він, чи родителї його, що слїпим родив ся. **3** Відказав Ісус: Нї він не згрішив, нї родителї його, тільки щоб явились дїла Божі на йому. **4** Менї треба робити дїла Пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тоді нїхто не зможе робити. **5** Доки я в сьвіті, я сьвітло сьвітові. **6** Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво з слини, та й помазав грязивом очі слїпому, **7** і рече йому: Іди, вмий ся в купелї Силоамській (що перекладом: Посланий). Пійшов же і вмивсь, та й прийшов видющий. **8** Сусїди ж, що видїли його перше, що був слїпий, казали: Чи се не той, що сидїв та просив? **9** Инші казали: Що се той; а другі: Що похожий на него. Він же каже: Що се я. **10** Сказали тоді йому: Як відкрились твої очі? **11** Відказав він, і каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, й помазав мої очі, і рече менї: Іди до Силоамської купелї та вмий ся. Пійшовши ж і вмившись, прозрів я. **12** Сказали тоді йому: Де Він? Каже: Не знаю. **13** Приводять його до Фарисеїв, колись слїпого. **14** Була ж субота, як грязиво зробив Ісус, і відкрив його очі. **15** Знов же питали його Фарисеї, як прозрів. Він же казав їм: Грязиво положив на очі мої, а я вмивсь, та й бачу. **16** Казали тоді деякі з Фарисеїв: Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить. Инші казали: Яв може чоловік грішний такі ознаки робити? І була незгода між ними. **17** Кажуть слїпому знов: Ти що кажеш про Него, що відкрив твої очі? Він же сказав: Що Він пророк. **18** Не увірували ж Жиди про него, що слїпим був і прозрів, аж доки покликали родителїв самого прозрівшого. **19** І питали їх, кажучи: Чи се син ваш, про котрого ви кажете, що слїпим родив ся? як же тепер бачить? **20** Відказали їм родителї його, й казали: Знаємо, що син наш, і що слїпим родив ся; **21** як же тепер бачить, не знаємо; або хто відкрив його очі, ми не знаємо. Він зріст має, його спитайте; сам про себе нехай говорить. **22** Се казали родителї його, бо боялись Жидів; уже бо постановили Жиди, щоб, коли хто Його визнає Христом, того вилучити із школи. **23** Тим родителї його казали: Що зріст має, його питайте. **24** Покликали тоді вдруге чоловіка, що був слїпим, і сказали йому: Дай славу Богу; ми знаємо, що чоловік сей грішний. **25** Озвав ся ж той, і сказав: Чи грішний, не знаю; одно знаю, що, слїпим бувши, тепер бачу. **26** Сказали ж йому знов: Що зробив тобі? як одкрив очі твої? **27** Відказав їм: Я сказав вам уже, й ви чули. Чого знов хочете чути? Хиба

й ви хочете Його учениками бути? **28** Налаяли його тоді, і казали: Ти ученик Його, ми ж Мойсейові ученики. **29** Ми знаємо, що Мойсейові глаголав Бог; Сього ж не знаємо, звідкіля Він. **30** Озвавсь чоловік, і каже їм: Тим воно й дивно, що ви не знаєте, звідкіля Він, а відкрив очі мої. **31** Ми ж знаємо, що грішників Бог не слухав; хто ж побожний та волю Його чинить, того слухав. **32** Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду сліпому. **(aiōn g165)** **33** Коли б Сей не був від Бога, не міг би робити нічого. **34** Озвались і казали йому: У гріхах ти родивсь увесь, і ти навчаєш нас? Та й вигнали його геть. **35** Почув Ісус, що вигнали його геть, і, знайшовши його, сказав йому: Ти віруєш у Сина Божого? **36** Озвав ся той, і сказав: Хто Він, Господи, щоб увірував я в Него? **37** Рече ж йому Ісус: І видів єси Його, й хто говорить з тобою, се Він. **38** Він же каже: Вірую, Господи, та й поклонивсь Йому. **39** І рече Ісус: На суд я в сьвіт сей прийшов, щоб которі не бачять, почали бачити, й щоб которі бачять, сліпими робились. **40** І почули се деякі з Фарисеїв, що були з Ним, і казали Йому: То й ми сліпі? **41** Рече їм Ісус: Коли б сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: Що бачимо; тим гріх ваш остаєть ся.

10 Істино, істино глаголю вам: Хто не ввіходить дверима в кошару, а перелазить де инде, той злодій і розбійник. **2** Хто ж увіходить дверима, той пастир вівцям. **3** Тому воротар одчиняв, і вівці голосу його слухають, і свої вівці кличе по імени, і виводить їх. **4** як вижене вівці свої, ійде поперед них, а вівці ійдуть слїдом за ним, бо знають голос його. **5** За чужим же не підуть, а втікати муть од него, бо не знають голосу чужих. **6** Сю приповість сказав їм Ісус, вони ж не зрозуміли, що се було, про що глаголав їм. **7** Тоді знов рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що я двері вівцям. **8** Всі, скільки прийшло їх перше мене, злодії і розбійники; тільки ж не послухали їх вівці. **9** Я - двері: мною коли хто ввійде, спасеть ся, і входити ме, й виходити ме, і знайде пашу. **10** Злодій не приходить, як тільки щоб украсти, і вбити, й погубити. Я прийшов, щоб життє мали, й надто мали. **11** Я пастир добрий: пастир добрий душу свою кладе за вівці. **12** Наймит же й хто не пастир, що не його вівці, бачить вовка йдучого, та й кидав вівці, та й утікав; а вовк хапа їх, і розсипав вівці. **13** Наймит же втїкав, бо він наймит, і не журить ся про вівці. **14** Я пастир добрий, і знаю моїх, і знають мене мої. **15** Яко ж знає мене Отець, так і я знаю Отця, і душу мою кладу за вівці. **16** І инші вівці маю, що не сієї кошари; і тих я мушу привести, й голос мій почують, і буде одно стадо, й один пастир. **17** За те Отець мене любить, що я кладу душу мою, щоб знов прийняти її. **18** Ніхто не бере її від мене, а я кладу її від себе. Маю власть положити її, і маю власть знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця мого. **19** Постала тоді знов незгода між Жидами за слова сї. **20** Казали ж многі з них: Біса має і божеволїє; чого ви Його слухаєте? **21** Инші казали: Се слова не біснуватого. Хиба біс може сліпим очі відкривати? **22** Були ж поновини в Єрусалимі, і зима була. **23** І ходив Ісус до церкві у Соломоновім ходнику. **24** Обступили тоді Його Жиди, й казали Йому: Доки нас морочити меш? Коли Ти Христос, скажи нам явно. **25** Відказав їм Ісус: Я казав вам, та й не віруєте. Діла, що я роблю в імя Отця мого, сї сьвідкують про мене. **26** Та ви не віруєте, бо ви не з овець моїх, як я казав вам. **27** Вівції мої голосу мого слухають, і я знаю їх, і вони йдуть слїдом за мною. **28** І я життє вічне даю їм; і не погинуть до віку, й не вихопить їх ніхто з рук моїх. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Отець мій, що дав мені, більший усїх, і ніхто не здолїє вихопити їх із рук Отця мого. **30** Я і Отець одно. **31** Брали тоді знов каміннє Жиди, щоб каменувати Його. **32** Озвавсь до них Ісус: Багато добрих діл явив я від Отця мого. За которе з тих діл каменуєте мене? **33** Відказали йому Жиди, говорячи: За добре діло не каменуємо Тебе, а за хулу, і що Ти, чоловіком бувши, робиш себе Богом. **34** Озвавсь до них Ісус: Хиба не написано в законї вашому: Я сказав, ви боги? **35** Коли тих назвав богами, до кого слово Боже було, та й не може поламатись писаннє, **36** то як же про Того, кого Отець осьвятив і післав у сьвіт, ви кажете: Що хулищ, бо сказав: Я Син Божий? **37** Коли я не роблю діл Отця мого, не йміть віри мені. **38** Коли ж роблю, а ви менї не віруєте, то ділам віруйте, щоб ви знали й вірували, що в менї Отець, і я в Йому. **39** Шукали тоді знов Його схопити, та вхиливсь од рук їх, **40** та й пійшов ізнов на той бік у те місце, де Йоан перше хрестив, та й пробував там. **41** І многі приходили до Него, й казали: Що Йоан ніякої ознаки не зробив, усе ж, що Йоан казав про сього чоловіка, правда була. **42** І увірували там многі в Него.

11 Був же один, що нездужав Лазар з села Марії та Марти, сестри її. **2** Була ж се Мария, що намастила Господа миром і обтерла ноги Його волоссєм своїм, котрої брат Лазар нездужав. **3** Післали тоді сестри до Него, кажучи: Господи, ось той, що Ти любиш, нездужає. **4** Почувши Ісус, рече: Ся болїсть не на смерть, а про славу Божу, щоб прославивсь Син Божий через неї. **5** Любив же Ісус Марту, й сестру її, і Лазаря. **6** Як же почув, що нездужав, тоді зоставсь у тому місці, де був, ще два дні. **7** Після того ж рече ученикам: Ходім знов у Юдею. **8** Кажуть Йому ученики: Рави, тепер шукали Тебе Жиди каменувати, й знов ійдеш туди! **9** Відказав Ісус: Хиба не дванайцять годин у дні? Коли хто ходить удень, не спотикаєть ся, бо сьвітло сьвіта сього бачить. **10** Коли ж хто ходить поночі, спотикаєть ся, бо нема сьвітла в йому. **11** Се промовив, і після того рече їм: Лазар, друг наш, заснув; та я пійду, щоб розбудити його. **12** Казали тоді ученики Його: Господи, коли заснув, то й одужав. **13** Говорив же Ісус про смерть його; вони ж думали, що про спочинок сонний каже. **14** Тоді ж рече їм Ісус явно: Лазар умер. **15** І я радуюсь задля вас, що не був там, щоб ви увірували. Та ходімо до него. **16** Рече тоді Тома, на прізвище Близняк, товаришам ученикам: Ходімо й ми, щоб умерти з Ним. **17** Прийшовши тоді Ісус, застав його, що він чотирі днї вже у гробі. **18** Була ж Витания поблизу Єрусалиму, гоней на пятьдееять. **19** І багато Жидів поприходило до Марти та Марії, щоб розважати їх по братові їх. **20** Марта ж, як почула, що Ісус прийшов, вибігла назустріч Йому; Мария ж сиділа в хатї. **21** Каже тоді Марта до Ісуса: Господи, коли б був єси тут, брат мій не вмер би. **22** Тільки ж і тепер знаю,

що, чого попросиш у Бога, дасть Тобі Бог. **23** Рече їй Ісус: Воскресне брат твій. **24** Каже Марта до Него: Я знаю, що воскресне у воскресенню останнього дня. **25** Рече їй Ісус: Я воскресеннє і життє. Хто вірує в мене, коли й умре, жити ме. **26** всякий, хто живе й вірує в мене, не вмре по вік. Чи віруєш сьому? **(aiōn g165)** **27** Каже йому: Так, Господи, я увірувала, що Ти єси Христос, Син Божий, грядущий на сьвіт. **28** І, се промовивши, пійшла та й покликала Марию, сестру свою, нишком, кажучи: Учитель прийшов, і кличе тебе. **29** Вона ж, як почула, встає хутко, і йде до Него. **30** Ще ж не прийшов у село Ісус, а був на місці, де зустріла Його Марта. **31** Тодї Жиди, що були з нею в хатї та розважали її, побачивши Марию, що хутко встала та вийшла, пійшли за нею, кажучи: Що йде до гробу, щоб плакати там. **32** Мария ж, як прийшла, де був Ісус, й побачила Його, то впала в ноги Йому, кажучи до Него: Господи, коли б був єси тут, не вмер би брат мій. **33** Ісус же, як побачив її, що плаче, і прийшовших з нею Жидів, що плачуть, засмутив ся духом, і зворушив ся, **34** і рече: Де положили його? Кажуть Йому: Господи, йди та подивись. **35** І заплакав Ісус, **36** Казали тодї Жиди: Ось як Він любив його! **37** Деякі ж з них казали: Чи не міг Сей, що відкрив очі слїпому, зробити, щоб і він не вмер? **38** Тодї Ісус, зітхнувши знов у собі, пійшов до гробу. Була ж печера, й камінь лежав на ній. **39** Рече Ісус: Зніміть каменя. Каже Йому сестра умершого Марта: Господи, уже смердить; чотири бо днї йому. **40** Рече їй Ісус: Чи не казав я тобі, що, коли вірувати меш, побачиш славу Божу? **41** Зняли тодї каменя, де положено мерця. Ісус же звів очі вгору, і рече: Отче, дякую Тобі, що почув єси мене. **42** Я ж знав, що всякого часу мене чуєш, тільки задля народу, що навколо стоїть, сказав, щоб увірували, що Ти мене післав. **43** се промовивши, покликнув голосом великим: Лазаре, вийди! **44** І вийшов мрець з завязаними в полотно ногами й руками, й лице його хусткою було завязане. Рече їм Ісус: Розвяжіть його й пустїть, нехай іде. **45** Тодї многі з Жидів, що поприходили до Мариї, і видїли, що зробив Ісус, увірували в Него. **46** Деякі ж з них пійшли до Фарисеїв, та й сказали їм, що зробив Ісус. **47** Зібрали тодї архиєреї та Фарисеї раду, і казали: Що нам чинити? бо сей чоловік багато робить ознак. **48** Коли оставимо Його так, усї увірують в Него; й прийдуть Римляне, та й заберуть у нас і місце і нарід. **49** Один же з них, Каяфа, бувши архиєреєм року того, каже їм: Ви не знаєте нїчого, **50** і не думаєте, що лучче нам, щоб один чоловік умер за людей, а не ввесь народ загинув. **51** Се ж не від себе промовив, а, бувши архиєреєм того року, пророкував, що має Ісус умерти за людей, **52** і не тільки за людей, а щоб і дїти Божі розсипані зібрати в одно. **53** З того ж дня нарадились, щоб убити Його. **54** Ісус же більш не ходив явно по Юдеї, а пійшов звідтіля в землю близько пустиш, у город званий Єфрем, і там пробував із учениками своїми. **55** Була ж близько пасха Жидівська; і йшло багато в Єрусалим із сіл перед пасхою, щоб очищати себе. **56** Шукали тодї Ісуса, й говорили між собою, стоячи в церкві: Як вам здаєть ся? чи не прийде на сьвято? **57** Дали ж і архиєреї і Фарисеї наказ, щоб, як хто знати ме, де Він, то щоб схопити Його.

12 Тодї Ісус, шостого дня перед пасхою, прийшов у Витанию, де був Лазар, що був умер, котрого воскресив із мертвих. **2** Зробили тодї Йому вечерю там, і Марта послугувала. Лазар же був один із тих, що сидїли за столом. **3** Мария ж, узявши литру мира нардового, правдивого, предорогого, намастила ноги Ісусу, та. й обтерла волоссєм своїм ноги Його; господа ж повна була духу від мира. **4** Каже тодї один з учеників Його, Юда Симонів Іскариоцький, що мав Його зрадити. **5** Чому мира сього не продано за триста денариїв та не роздано вбогим? **6** Сказав же се не того, що про вбогих дбав, а що злодій був, і скриньку мав, і, що вкидано, носив. **7** Рече тодї Ісус: Остав її; на день похорону мого приховала се. **8** Вбогих бо маєте всякого часу з собою, мене ж не всякого часу маєте. **9** Довідалось же багато народу з Жидів, що Він там, і поприходили не задля Ісуса одного, а щоб і Лазаря побачити, котрого воскресив із мертвих. **10** Нарадили ся ж архиєреї, щоб і Лазаря вбити; **11** бо многі через него приходили від Жидів, та й увірували в Ісуса. **12** Назавтра багато народу, поприходивши на сьвято, почувши, що Ісус іїде в Єрусалим, **13** побрали віттє пальмове, та й вийшли назустріч Йому, покликуючи: Осанна! благословен грядущий в імя Господнє, Цар Ізраїлїв! **14** Знайшовши ж Ісус осля, сїв на него, як написано: **15** Не лякайсь, дочко Сионська! ось твій Цар іде, сидячи на молодому ослї. **16** Сього ж не зрозуміли ученики Його спершу; тільки, як прославивсь Ісус, тодї згадали, що се про Него писано, й що се зробили Йому. **17** Сьвідкував же народ, що був із Ним, як Лязаря викликав із гробу й воскресив Його з мертвих. **18** Тим і зустрів Його народ, бо чув, що Він зробив сю ознаку. **19** Фарисеї ж казали між собою: Бачите, що не вдїєте нїчого? ось увесь сьвіт за Ним пійшов! **20** Були ж деякі Геленяне між тими, що поприходили, щоб поклонитись у сьвято. **21** Сї ж приступили до Филипа, що був з Витсаїди Галилейської, кажучи: Добродїю, хочемо Ісуса видїти. **22** Приходить Филип і каже Андреєві, а знов Андрей та Филип кажуть Ісусові. **23** Ісус же відказав їм, говорячи: Прийшла година, щоб прославив ся Син чоловічий. **24** Істино, істино глаголю вам: Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмре, то одно зостаєть ся; коли ж умре, то багато овощу приносить. **25** Хто любить душу свою, погубить її; а хто ненавидить душу свою в сьвітї сьому, на вічне життє збереже її. **(aiōnios g166)** **26** Коли менї служить хто, нехай іде слїдом за мною; і де я, там і слуга мій буде. І коли хто менї служить, пошанує його Отець. **27** Тепер же душа моя стрівожилась, і що менї казати? Отче, спаси мене від години сієї; тільки ж для сього прийшов я на годину сю. **28** Отче, прослав імя Твоє! Зійшов тодї голос із неба: І прославив, і знов прославлю. **29** Народ же, що стояв і чув, казав, що грім загремів. Инші казали: Ангел Йому говорив. **30** Озвавсь Ісус і рече: Сей голос роздавсь не ради мене, а ради вас. **31** Тепер суд сьвіту сьому: тепер князь сьвіту сього проженеть ся геть. **32** І я, як буду піднятий від землї, всїх притягну до себе. **33** Се ж глаголав, означаючи, якою смертю має вмерти. **34** Озвавсь до Него народ: Ми чули з закону, що Христос пробу ває по вік: як же Ти кажеш, що треба угору піднятись Синові чоловічому? Хто се Син

чоловічий? **(aiōn g165)** **35** Рече ж їм Ісус: Ще малий час сьвітло з вами. Ходіть, доки сьвітло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде. **36** Доки сьвігло маєте, віруйте в сьвітло, щоб синами сьвітла стали ся. Се промовив Ісус, і пійшовши, заховавсь од них. **37** Хоч стільки ознак зробив перед ними, не увірували в Него, **38** щоб слово Ісаїї пророка справдилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? і рамя Господнє кому відкрилось? **39** Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаїя: **40** Заслїпив очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили очима, нї розуміли серцем, і не обернулись, і я не сцїлив їх. **41** Се промовив Ісаїя, як видів славу Його й глаголав про Него. **42** Однако ж з князїв многі увірували в Него, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не вилучено їх із школи. **43** Любили бо славу чоловічу більш, нїж славу Божу. **44** Ісус же покликнув, і рече: Хто вірує в мене, не в мене вірує, а в Пославшого мене. **45** І хто видить мене, видить Пославшого мене. **46** Я сьвітлом у сьвіт прийшов, щоб усякий, хто вірує в мене, в темряві не пробував. **47** І коли хто слухав слова мої, та й не вірує, я не суджу його; бо я прийшов, не щоб судити сьвіт, а щоб спасти сьвіт. **48** Хто цурає сь ся мене, й не приймає словес моїх, має собі суддю: слово, що я глаголав, воно судити ме його останнього дня. **49** Бо я не від себе глаголав, а пославший мене Отець, Він менї заповідь дав, що промовляти і що глаголати. **50** І я знаю, що Його заповідь життє вічне. Що ж промовляю я. яко ж глаголав менї Отець, так промовляю. **(aiōnios g166)**

13 Перед сьвятом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла Його година, щоб зійти з сьвіту сього до Отця, - любивши своїх, що були в сьвітї, до кінця любив їх. **2** І по вечері, як диявол уже вкинув у серце Юди Симонового Іскариоцького, щоб Його зрадив, **3** знаючи Ісус, що все дав Йому Отець у руки, й що від Бога вийшов, і до Бога йде, **4** устає зза вечері і скидає одежу; і, взявши рушник, підперезавсь. **5** Після того налив води в умивальницю, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний. **6** Приводить же до Симона Петра, й каже Йому той: Господи, Ти обмиваєш ноги мої? **7** Відказав Ісус, і рече Йому: Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля. **8** Каже Йому Петр: Не мити меш ніг моїх до віку. Відказав йому Ісус: Як не обмию тебе, не мати меш части зо мною. **(aiōn g165)** **9** Каже Йому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мої, та й руки й голову. **10** Рече йому Ісус: Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а чистий увесь. І ви чисті, та не всї. **11** Знав бо зрадника свого; тим і сказав: Не всї ви чисті. **12** Як же пообмивав ноги їх і взяв одежу свою, сївши знов, рече їм: Чи знаєте, що зробив я вам? **13** Ви звете мене Учителем і Господем, і добре кажете, се бо я. **14** Коли ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги. **15** Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і ви робіть. **16** Істино, істино глаголю вам: Не єсть слуга більший пана свого, анї посланець більший пославшого його. **17** Коли се знаєте, то блаженні ви, воли робити мете се. **18** Не про всіх вас глаголю: я знаю кого вибрав; та щоб писаннє справдилось: Хто їсть зо мною хлїб, підняв на мене пяту свою. **19** Від нинї глаголю вам, перше нїж стало ся, щоб, як станеть ся, увірували, що се я, **20** Істино, істино глаголю вам: Хто приймає, коли я кого пішлю, мене приймає; а хто мене приймає, приймає Пославшого мене. **21** Се промовивши Ісус, зворушив ся духом, і сьвідкував і рече: Істино, істино глаголю вам, що один із вас ізрадить мене. **22** Зирались тодї між собою ученики, сумніваючись, про кого Він говорить. **23** Був же за столом один із учеників Його на лонї Ісусовім, котрого любив Ісус. **24** Сьому кивнув Симон Петр, щоб спитав, хто б се був, про кого говорить. **25** Пригорнувшись той до грудей Ісусових, каже Йому: Господи, хто се? **26** Відказав Ісус: Той, кому я, умочивши кусок, подам. І, вмочивши кусок, дав Юдї Симонову Іскариоцькому. **27** А за куском увійшов тодї в него сатана. Рече ж йому Ісус: Що робиш, роби швидко. **28** Сього не зрозумів нїхто, що сидїли за столом, проти чого сказав йому. **29** Деякі бо думали, - яко ж бо скриньку мав Юда, - що каже йому Ісус: купи, що треба нам про сьвято; або, щоб що дав убогим. **30** Узявши ж він кусок, зараз вийшов; була ж ніч. **31** Як же вийшов, рече Ісус: Тепер прославив ся Син чоловічий, й Бог прославив ся в Йому. **32** Коли Бог прославив ся в Йому, то Бог прославить і Його в собі, і скоро прославить Його. **33** Дїтки! ще короткий час я з вами. Шукати мете мене, і яко ж казав я Жидам: Що, куди йду я, ви не можете йти, і вам глаголю тепер. **34** Заповідь нову даю вам: щоб любили один одного. Як я любив вас, щоб і ви любили один одного. **35** По сьому знати муть усї, що ви мої ученики, коли любов мати мете один до одного. **36** Рече Йому Симон Петр: Господи, куди йдеш? Відказав йому Ісус: Куди йду, не можеш тепер за мною йти; опісля ж пійдещ за мною. **37** Каже Йому Петр: Господи, чому не можу за Тобою йти тепер? Душу мою за Тебе положу. **38** Відказав йому Ісус: Душу твою за мене положиш? Істино, істино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречеш ся тричі.

14 Нехай не трівожить ся серце ваше. Віруйте в Бога і в мене віруйте. **2** В дому Отця мого осель багато. Коли б нї, сказав би вам: Іййду наготовити місце вам. **3** І, як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду й прийму вас до себе, щоб де я, і ви були. **4** А куди я йду, знаєте, й дорогу знаєте. **5** Каже Йому Тома: Господи, не знаємо, куди йдеш; і як можемо дорогу знати? **6** Рече йому Ісус: Я дорога й правда, й життє: нїхто не приходить до Отця, як тільки мною. **7** Коли б зняли мене, й Отця мого знали б; і від нинї знаєте Його, й виділи Його. **8** Каже Йому Филип: Господи, покажи нам Отця, то й буде з нас. **9** Рече йому Ісус: Стілький час я з вами, й не пізнав єси мене, Филипе? Хто видів мене, видів Отця; як же ти кажеш: Покажи нам Отця? **10** Хиба не ймеш віри, що я в Отцї і Отець у менї? Слова, що я промовляю вам, від себе не промовляю; Отець же, що в менї пробуває, Той робить дїла. **11** Віруйте менї, що я в Отцї і Отець у менї; коли ж нї, задля дїл самих віруйте менї. **12** Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, дїла, що я роблю, і він робити ме: й більше сього робити ме; бо я до

Отця мого йду. **13** І чого просити мете в імя моє, те зроблю, щоб прославивсь Отець у Сині. **14** Коли чого просити мете в імя моє, я зроблю. **15** Коли любите мене, хороніть заповіді мої. **16** І я вблагаю Отця, і дасть вам иншого утїшителя, щоб пробував з вами по вік, **(aiōn g165)** **17** Духа правди, котрого сьвіт не може прийняти; бо не видить Його, анї знає Його; ви ж знаєте Його, бо з вами пробуває і в вас буде. **18** Не зоставлю вас сиротами: прийду до вас. **19** Ще трохи, й сьвіт мене більш не видїти ме; ви ж будете видїти мене, бо я живу, й ви жити мете. **20** Того дня знати мете, що я в Отцї моїм, і ви в менї, а я в вас. **21** Хто має заповіді мої і хоронить їх, той любить мене; хто ж любить мене, буде люблений від Отця мого, і я любити му його, і обявлюсь йому. **22** Каже Йому Юда, не Іскариоцький: Господи, що воно єсть, що маєш нам обявитись, а не сьвітові? **23** Відказав Ісус і рече йому: Коли хто любить мене, слово моє хоронити ме, і Отець мій любити ме його, і до него прийдемо, і оселю в него зробимо. **24** Хто не любить мене, словес моїх не хоронить; а слово, що ви чуєте, не моє, а пославшого мене Отця. **25** Се я глаголав вам, у вас пробуваючи. **26** Утїшитель же, Дух сьвятий, котрого пішле Отець в імя моє, Той научить вас усього, й пригадав вам усе, що я глаголав вам. **27** Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж сьвіт дає, я даю вам. Нехай не трівожить ся серце ваше, анї лякаєть ся. **28** Ви чули, що я глаголав вам: Ійду, й прийду до вас. Коли б любили мене, зрадїли б, що я сказав: Іїду до Отця; бо Отець мій більший мене. **29** І оце глаголав вам, перш нїж тому стати ся, щоб, як станеть ся, увірували. **30** Вже більш не говорити му багато з вами, йде бо князь сьвіта сього, й у менї не має нічого. **31** Та, щоб знав сьвіт, що я люблю Отця, і, яко ж заповідав менї Отець, так чиню. Уставайте, ходімо з відсїля.

15

Я правдива виноградина, а Отець мій виноградар. **2** Кожну вітку в мене, що не родить овощу, відтинає її, а кожну, що родить овощ, обчищує її, щоб більш овощу родила. **3** Вже ви чисті через слово, що я глаголав вам. **4** Пробувайте в менї, і я в вас. Яко ж вітка не може овощу родити від себе, коли не пробувати ме на виноградинї, так анї ви, коли в менї не будете пробувати. **5** Я виноградина, ви віттє. Хто пробував в менї, а я в йому, той приносить багато овощу; бо без мене не можете робити нічого. **6** Коли хто не пробував в менї, буде викинутий геть, як вітка, і всохне, й зберуть їх, та й кинуть в огонь, і згорять. **7** Коли пробувати мете в менї, а слова мої пробувати муть в вас, то, чого схочете, просити мете, і станеть ся. **8** У сьому прославив ся Отець мій, щоб овощу багато давали ви, й були моїми учениками. **9** Яко ж полюбив мене Отець, і я полюбив вас; пробувайте в любові моїй. **10** Коли заповіді мої хоронити мете, пробувати мете в любові моїй; я хоронив заповіді Отця мого, й пробуваю в любові Його. **11** Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнились. **12** Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як я полюбив вас. **13** Більшої сієї любови ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх. **14** Ви други мої, коли робити все, що я заповідаю вам. **15** Вже більш вас не зву слугами, бо слуга не знає, що робить пан його; вас же назвав я другами, бо все, що чув я від Отця мого, обявив вам. **16** Не ви мене вибрали, а я вибрав вас, та й настановив вас, щоб ви йшли і овощ приносили, і овощ ваш пробував; щоб чого просити мете в Отця імям моїм, дав вам. **17** Се заповідую вам, щоб любили один одного. **18** Коли сьвіт вас ненавидить, знайте, що мене перш вас зненавидів. **19** Коли б із сьвіта були, сьвіт своє любив би; як же ви не з сьвіта, а я вибрав вас із сьвіта, тим ненавидить вас сьвіт. **20** Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, і вас гонити муть. Коли моє слово хоронили, і ваше хоронити муть. **21** Та се все робити муть вам задля імя мого, бо не знають Пославшого мене. **22** Коли б я не прийшов і не глаголав їм, гріха не мали б вони; тепер же вимовки не мають вони за гріх свій. **23** Хто мене ненавидить, і Отця мого ненавидить. **24** Коли б діл не вробив я в них, яких ніхто инший не робив, гріха не мали б; тепер же виділи й зненавиділи. мене і Отця мого. **25** Та щоб справдилось слово, написане в законї їх: Що зненавиділи мене дармо. **26** Як же прийде Утїшитель, що я пішлю вам од Отця, Дух правди що від Отця виходить, Той сьвідкувати ме про мене. **27** І ви ж сьвідкувати мете: бо від почину ви зо мною.

16

Се я глаголав вам, щоб ви не поблазнились. **2** Вилучати муть вас із шкіл; ба прийде час, що всякий, хто вбиває вас, думати ме, що службу приносить Богу **3** І се робити муть вам, бо не знали нї Отця, нї мене. **4** Та се сказав я вам, щоб, як прийде час, згадали про се, що я глаголав вам; бо з вами був. **5** Тепер же йду до Пославшого мене; й ніхто з вас не питає мене: Куди йдеш? **6** Та що се сказав я вам, смуток сповнив ваше серце. **7** Тільки ж я правду глаголю вам: лучче вам, щоб я пійшов; як бо не дійду, Утїшитель не прийде до вас; як же пійду, пришлю Його до вас. **8** А Той прийшовши, докорить сьвітові за гріх, і за правду, і за суд: **9** за гріх бо не вірують у мене; **10** за правду ж, бо я до Отця мого йду, й більш не побачите мене; **11** за суд, бо князь сьвіта сього осуджений. **12** Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині. **13** Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам. **14** Той мене прославить: бо з мого прийме і звістить вам. **15** Усе, що має Отець, - моє: тим я сказав, що з мого Він прийме, і звістить вам. **16** Трохи, і не будете видїти мене; а знов трохи, і побачите мене; бо я йду до Отця. **17** Казали тоді деякі з учеників Його між собою: Що се, що каже нам: Трохи, і не будете видїти мене, а знов трохи, і побачите мене, і: Бо я йду до Отця? **18** Казали ж: Що се, що каже: Трохи? Не знаємо, що Він каже. **19** Знав же Ісус, що хотіли Його спитати, й рече їм: Про се розпитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, і не будете видїти мене, а знов: трохи, і побачите мене? **20** Істино, істино глаголю вам: Що плакати й ридати будете ви, сьвіт же веселитись; ви ж смуткувати мете, та смуток ваш на радощі обернеть ся. **21** Жінка як роджає, смуток має, бо прийшла година її; скоро ж уродить дитину, вже не памятає муки з радощів, що

народив ся чоловік на сьвіт. **22** І ви оце тепер смуток маєте; знов же побачу вас, і звеселить ся серце ваше, і радощів ваших піхта не візьме од вас. **23** І того дня в мене не питати мете. Істино, істино глаголю вам: Що чого нї попросите в Отпя імям моїм, дасть вам. **24** Досі не просили ви нїчого в імя моє. Просіть, то й приймете, щоб радість ваша була певна. **25** Оце приповістями глаголав вам; та прийде час, що більше вже приповістями не глаголати му вам, а явно про Отця звіщу вам. **26** Того дня просити мете в імя моє, і не глаголю вам, що я просити му Отця за вас. **27** Сам бо Отець любить вас; бо ви мене полюбили, й увірували, що я від Бога вийшов. **28** Я вийшов од Отця, і прийшов на сьвіт. Знов оставляю сьвіт і йду до Отця. **29** Кажуть Йому ученики Його: Оттепер явно глаголеш, і приповісти ніякої не кажеш. **30** Тепер знаємо, що знавш усе, і не треба, щоб хто питав Тебе. По сьому віруємо, що від Бога вийшов єси. **31** Відказав їм Ісус: Тепер віруєте? **32** Ось прийде час, і нині прийшов, щоб ви розсипались кожен у свій бік, а мене самого зоставили; та я не сам, бо Отець зо мною. **33** Се глаголав я вам, щоб у менї впокій мали. У сьвіті горе мати мете, тільки ж бодріть ся: я побідив сьвіт.

17 Се глаголав Ісус, і вняв очі свої на небо, й рече: Отче! прийшла година; прослав Сина Твого, щоб і Син Твій прославив Тебе. **2** Яко ж дав єси Йому власть над усяким тїлом, щоб усїм, що дав єси Йому, дав вічне життє. **(aiōnios g166)** **3** Се ж життє вічне в тому щоб знали Тебе, єдиного справдешного Бога, та кого післав єси, Ісуса Христа. **(aiōnios g166)** **4** Я прославив Тебе на землї: дїло кінчав я, що дав єси менї робити. **5** А тепер прослав мене Ти, Отче, у Тебе самого славою, що мав я в Тебе, І перш нїж сьвіту бути. **6** Обявив я імя Твоє людям, що дав єси менї з сьвіта. Твої буди вони, а Ти менї їх дав, і слово Твоє хоронили вони. **7** Тепер зрозуміли вони, що, скільки дав єси менї, все від Тебе. **8** Бо слова, що дав єси менї, дав я їм; і вони прийняли й зрозуміли справдї, що від Тебе прийшов я, і увірували, що Ти мене післав. **9** Я про них молю, не про сьвіт молю, а про тих, що дав єси менї, бо вони Твої. **10** І все моє Твоє, і Твоє моє, і я прославив ся в них. **11** І вже більш я не в сьвітї, а сї в сьвітї, і я до Тебе йду. Отче сьвятий, збережи їх в імя Твоє, тих, котрих дав єси менї, щоб були одно, яко ж ми. **12** Як був я з ними на сьвітї, я беріг їх в імя Твоє; котрих дав єси менї, стеріг я, і нїхто з них не погиб, тільки Син погибельний, щоб писаннє справдилось. **13** Тепер же до Тебе йду, і се глаголю в сьвітї, щоб мали радість мою повну в собі. **14** Я дав їм слово Твоє, і сьвіт зненавидів їх, бо вони не з сьвіта, яко ж я не з сьвіта. **15** Не молю, щоб узяв їх із сьвіта, а щоб зберіг їх од зла. **16** Не з сьвіта вони, яко ж я не з сьвіта. **17** Освяти їх правдою Твоєю; слово Твоє правда. **18** Як мене післав єси в сьвіт, і я післав їх у сьвіт. **19** І за них я посьвячую себе, щоб і вони були осьвячені правдою. **20** Не про сих же тільки молю, а також і про тих, що задля слова їх увірують у мене, **21** щоб усї одно були: яко ж Ти, Отче, в менї і я в Тобі, щоб і вони в нас одно були, щоб сьвіт увірував, що Ти мене післав єси. **22** І славу, що дав єси менї, дав я їм, щоб були одно, яко ми одно. **23** Я в них і Ти в менї, щоб були звершені в одно, і щоб зрозумів сьвіт, що Ти мене післав єси і полюбив їх, яко ж мене полюбив єси. **24** Отче, котрих дав єси менї, хочу, щоб, де я, і вони були зо мною, щоб видїли славу мою, що дав єси менї; бо полюбив єси мене перш основання сьвіта. **25** Отче праведний, і сьвіт Тебе не пізнав, я ж пізнав Тебе, і сї пізнали, що Ти мене післав. **26** І я обявив їм імя Твоє, і обявляти му, щоб любов, якою любив єси мене, в них була, а я в них.

18 Се промовивши Ісус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрий ввійшов Він і ученики Його. **2** Знав же й Юда, що зрадив Його, се місце, бо почасту збирались там Ісус і ученики Його. **3** Тодї Юда, взявши роту та архиєрейських і Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями [смолоскипами], та з зброєю. **4** Знаючи ж Ісус усе, що настигає на Него, вийшов і рече Їм: Кого шукаєте? **5** Відказали Йому: Ісуса Назорея. Рече їм Ісус: Се я. Стояв же й Юда зрадник Його, з ними. **6** Як же сказав їм: Що се я, відступили вони назад, та й попадали на землю. **7** Знов же спитав їх: Кого шукаєте? Вони ж сказали: Ісуса Назорея. **8** Відказав Ісус: Сказав вам, що се я. Коли ж мене шукаєте, дайте сим відійти. **9** Щоб справдилось слово, що промовив: Що котрих дав єси менї, не вгубив я з них нїкого. **10** Тодї Симон Петр, маючи меч, вийняв його, і вдарив слугу архиєрейського, та й відтяв йому ухо праве. Було ж імя слузї Малх. **11** Рече тодї Ісус Петрови: Вкинь меч твій у похву. Чашу, що дав менї Отець, хиба не пити її? **12** Тодї рота, й тисячник, і слуги Жидівські схопили Ісуса, та й звязали Його, **13** і повели Його перш до Анни, був бо тестем Каяфі, що був архиєреем того року. **14** Був же Каяфа той, що порадив Жидам, що лучче нехай один чоловік умре за людей. **15** Пійшов же слїдом за Ісусом Симон Петр та ще другий ученик. Той же ученик був знаний архиєреві, і прийшов з Ісусом у двір архиєрейський. **16** Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тодї другий ученик, що був знаний архиєреві, і сказав дверницї, і ввела Петра. **17** Каже тодї слуга дверниця Петрові: Чи й ти єси з учеників чоловіка сього? Каже той: Нї. **18** Стояли ж раби й слуги, що розложили огонь; холодно бо було, та й грілись. Стояв з ними й Петр, і грів ся. **19** Тодї архиєрей спитав Ісуса про учеників Його й про науку Його. **20** Відказав йому Ісус: Я глаголав ясно сьвітові; я завсїди учив у школї і в церкві, куди Жиди завсїди сходять ся, і потай не глаголав нїчого. **21** Чого мене питаєш? Спитай тих, Що слухали, що я глаголав їм; ось вони знають, що я казав **22** Як же Він де промовив, один із слуг, стоячи тут, ударив у лице Ісуса, кажучи: Так відказуєш архиєреві? **23** Відказав йому Ісус: Коли недобре сказав я, сьвідкуй про недобре; коли добре, за що мене бєш? **24** Післав Його Анна звязаного до Каяфи архиєрея. **25** Симон же Петр стояв та грів ся. Кажуть тодї йому: Чи й ти з Його учеників? Він же відрік ся і сказав: Нї. **26** Каже один із слуг архиєрейських, свояк того, котрому відтяв Петр ухо: Чи ж не бачив я тебе в саду з Ним? **27** Знов тодї відрік ся Петр, і зараз півень запіяв. **28** Ведуть тодї Ісуса від Каяфи у претор; був же ранок; і не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху. **29** Вийшов тодї

Пилат до них, і каже: Яку вину приносите на чоловіка сього? **30** Озвались і казали йому: Коли б Він не був лиходій, не віддавали б ми Його тобі. **31** Каже тоді їм Пилат: Візьміть ви Його й по закону вашому осудіть Його. Сказали тоді йому Жиди: Нам не годить ся вбивати нікого. **32** Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти. **33** Увійшов тоді знов Пилат у претор, і покликав Ісуса, і каже Йому: Ти єси цар Жидівський? **34** Відказав йому Ісус: Від себе ти се говориш, чи инші тобі сказали про мене? **35** Озвавсь Пилат: Хиба я Жид? Нарід Твій і архиєреї видали мені Тебе. Що зробив єси? **36** Відказав Ісус: Царство моє не од сьвіта сього. Коли б од сьвіта сього було царство моє, слуги мої воювали б, щоб не видано мене Жидам; тільки ж царство моє не звідсїля. **37** Рече тоді Йому Пилат: Так Ти цар? Відказав Ісус: Ти кажеш, що цар я. Я на се родивсь і на се прийшов у сьвіт, щоб сьвідкувати правдї. Кожен, хто від правди, слухає мого голосу. **38** Каже Йому Пилат: Що таке правда? І, се сказавши, знов вийшов до Жидів, і каже їм: Нїякої вини не знаходжу я в Йому. **39** Єсть же звичай у вас, щоб одного вам відпускав я на пасху. Хочете ж, щоб випустив вам царя Жидівського. **40** Закричали тоді вони всї знов, кажучи: Не Сього, а Вараву. Був же Варава розбійник.

19 Тоді узяв Пилат Ісуса, та й бив Його. **2** А воїни сплівши вінець їз тернини, наділи на голову Йому, і в одежу червону одягли Його, **3** і казали: Радуй ся, царю Жидівський! і били Його в лице. **4** Вийшов тоді знов Пидат, і каже їм: Ось я виводжу вам Його, щоб знали, що в Йому нїякої вини не знаходжу. **5** Вийшов тоді Ісус у терновім вінцї і в червоній одежі. І каже їм Пилат: Ось, чоловік! **6** Як же побачили Його архиєреї та слуги, то закричали, кажучи: Розпни, розпни Його! Каже їм Пилат: Візьміть ви Його та й розпнїть; я бо не знаходжу в Йому вини. **7** Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, і по закону нашому повинен умерти, бо Він себе Сином Божим зробив. **8** Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякав ся, **9** і ввійшов у претор знов, і каже Ісусові: Звідкіля єси Ти? Ісус же одповідї не дав йому. **10** Каже тоді Йому Пилат: До мене не говориш? Не знаєш, що власть маю розняти Тебе, і власть маю відпустити Тебе? **11** Відказав Ісус: Не мав би єси власти нїякої надо мною, коли б не було тобі дано звиш. Тим, хто видав мене тобі, більший гріх має. **12** З того часу шукав Пилат одпустити Його; Жиди ж кричали, кажучи: Коли Сього відпустиш, не єси друг Кесареві. Всякий, хто дарем себе робить, противить ся Кесареві. **13** Пилат же, почувши таке слово, вивів Ісуса, та й сїв на судищі, що зване Литостротос, а по єврейски: Гавата. **14** Була ж пятниця перед пасхою, коло години ж шестої. І каже Жидам: Ось, Цар ваш! **15** Вони ж закричали: Візьми, візьми розпни Його! Каже їм Пилат: Царя вашого розпну? Відказали архиєреї: Не маємо царя, тільки Кесаря. **16** Тодї ж видав їм Його, щоб розпяли. Узяли ж Ісуса, та й повели. **17** І, несучи хрест свій, вийшов Він на врочище (місце) Черепове, що зветь ся по єврейськи Голгота. **18** Там розпяли Його, а з Ним инших двох, по сей і по той бік, посередині ж Ісуса. **19** Написав же і надпись Пилат, та й виставив на хресті; було ж написано: Ісус Назорей, Цар Жидівський. **20** Сю ж надпись многі читали з Жидів; бо поблизу города було місце, де розпято Ісуса; а було написане по єврейськи, по грецьки і по римськи. **21** Казали тоді Пилатові архиєреї Жидівські: Не пиши: Цар Жидівський, а що Він казав: Я цар Жидівський. **22** Відказав Пилат: Що написав, написав. **23** Тоді воїни, рознявши Ісуса, взяли одежу Його, й зробили з неї чотири частї, кожному воїнові часть, і хитон [намітку]; був же хитон не сшиваний, а ввесь од верху тканий. **24** Сказали тоді між собою: Не дерімо його, а киньмо жереб на него, чий буде. Щоб справдилось писаннє, що глаголе: Подїлили одежу мою собі, і на мов платтв кидали жереб. То воїни се й зробили. **25** Стояла ж коло хреста Ісусового мати Його та сестра матери Його, Мария Клеопова, та Мария Магдадина. **26** Ісус же, побачивши матір і ученика стоячого коло неї, котрого любив, рече до матери своєї: Жено, ось син твій. **27** Опісля рече ученику: Оть, мати твоя. І з тієї години узяв її ученик до себе. **28** Після сього, знаючи Ісус, що все вже звершилось, щоб справдилось писаннє, рече: Жаждую. **29** Стояла ж посудина повна оцту, вони ж, напоївши губку оцтом і на тростину настромивши, піднесли Йому до уст. **30** Скушавши ж оцту Ісус, рече: Звершилось; і, схиливши голову, віддав духа. **31** Жиди ж, щоб не зоставались на хрестах тїла в суботу (був бо великий день тієї суботи), благали Пилата, щоб поперебивали їм гомілки, та й поздіймали. **32** Прийшли тоді воїни, й первому поломили ноги, й другому рознятому з Ним. **33** До Ісуса ж прийшовши, як побачили Його вже мертвого, не перебили Йому ніг; **34** а один з воїнів проколов Йому списом бік, і зараз вийшла кров і вода. **35** І той, що бачив се, засьвідкував, і правдиве сьвідченнє його; і знає він, що говорить правду, щоб ви вірували. **36** Сталось бо се, щоб писаннє справдилось: Кість Його не буде переломлена. **37** І знов инше писаннє рече: Дивити муть ся на Того, кого прокололи. **38** Після ж сього благав Пилата Йосиф з Ариматеї (бувши учеником Ісусовим, потайним же задля страху Жидівського), щоб зняти тїло Ісусове; й дозволив Пилат. Прийшов тоді і взяв тїло Ісусове. **39** Прийшов же й Никодим, що приходив перше до Ісуса в ночі, принїсши змішаної смирни й алое фунтів із сотню. **40** Взяли тоді тїло Ісусове, і обгорнули полотном з пахощами, як се звичай у Жидів ховати. **41** Був же на місцї, де рознято Його, сад, а в саду новий гріб, в котрому ніколи нікого не положено. **42** Там оце положили Ісуса задля пятниції Жидівської; бо поблизу був гріб.

20 Первого ж дня тижня приходить Мария Магдалина вранці, як ще було темно, до гробу, і бачить, що каменя одвалено від гробу. **2** Біжить тоді, і приходить до Симона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, і каже їм: Узято Господа з гробу, і не знаємо, де положено Його. **3** Вийшов тоді Петр і другий ученик, і прийшли до гробу. **4** Бігли ж обидва разом, та другий ученик побіг скоріщ Петра, і прийшов первий до гробу. **5** І нахилившись, бачить, що лежить полотно, та не ввійшов. **6** Приходить тоді Симон Петр слїдом за ним, і ввійшов у гріб, і видить, що лежить

полотно, **7** а хустка, що була на голові Його, не з полотном лежала, а осторонь звита, на одному місці. **8** Тоді ж увійшов і другий ученик, що прийшов первий до гробу, і видів, і вірував. **9** Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути. **10** Пійшли ж тоді ученики знов до себе. **11** Мария ж стояла перед гробом, плачучи, знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб, **12** і видить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове. **13** І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа мого, й не знаю, де положено Його. **14** І, промовивши се, обернулась назад, і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Ісус. **15** Рече їй Ісус: Жено, чого плачеш? кого шукаєш? Вона, думаючи, що се садівник, каже Йому: Добродію, коли ти виніс Його, скажи мені, де Його положив, і я Його візьму. **16** Рече їй Ісус: Мариє. Обернувшись вона, каже Йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю. **17** Рече їй Ісус: Не приторкайсь до мене; ще бо не зійшов до Отця мого, а йди до братів моїх, та скажи їм: Я схожу до Отця мого й Отця вашого, й Бога мого й Бога вашого. **18** Приходить Мария Магдалина, звіщаючи ученикам, що бачила Господа, й що Він се промовив їй. **19** Як же був вечір дня того, первого на тижні, як двері були замкнені, де зібрались ученики задля страху перед Жидами, прийшов Ісус та й став посередині, і рече їм: Упокій вам. **20** І, се промовивши, показав їм свої руки, і бік свій. Зраділи тоді ученики, побачивши Господа. **21** Рече ж їм Ісус ізнов: Упокій вам. Яко ж післав мене Отець, і я посилаю вас. **22** І, се промовивши, дихнув, і рече їм: Прийміть Духа сьвятого. **23** Кому відпустите гріхи, відпустять ся їм; кому задержите, задержить ся. **24** Тома ж, один з дванайцяти, на прізвище Близняк, не був з ними, як прийшов Ісус. **25** Сказали йому другі ученики: Ми виділи Господа. Він же сказав їм: Коли не побачу на руках Його рани од гвіздя, і не вложу руки моєї в бік Його, не пійму віри. **26** А по восьми днях знов були в середині ученики Його, й Тома з ними. Приходить Ісус, як двері були замкнені, і став посередині, і рече: Впокій вам. **27** Опісля рече до Томи: Подай палець твій сюди, й подивись на руки мої, і подай руку твою, івложи в бік мій, та й не будь невірний, а вірний. **28** І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій. **29** Рече йому Ісус: Що видів єси мене, Томо, увірував єси; блаженні, що не виділи, та й вірували. **30** Багато ж инших ознак робив Ісус перед учениками своїми, що не написані в книзі сїй. **31** Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус єсть Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життє мали в імя Його.

21

Після сього явив ся знов Ісус ученикам на морі Тивериядському; явив ся ж так. **2** Були в купі Симон Петр та Тома, на прізвище Близняк, та Натанаїл із Кани Галилейської, та сини Зеведеєві, та инших учеників Його двоє. **3** Каже їм Симон Петр: Пійду рибиловити. Кажуть вони йому: Пійдемо й ми з тобою. Вийшли та й улїзли зараз у човен; та не піймали тієї ночі нїчого. **4** Як же настав уже ранок, стояв Ісус на березї; та не знали ученики що се був Ісус. **5** Рече тоді їм Ісус: Дїти; чи маєте що їсти? Відказали Йому: Нї. **6** Він же рече їм: Закиньте невода з правого боку човна, то й знайдете. Закинули ж, і вже не здоліїли його витягти задля множества риби. **7** Каже тоді ученик той, котрого любив Ісус, Петрові: Се Господь. Симон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море. **8** Инші ж ученики човником приплили (бо недалеко були від землї, а локот на двісті), тягнучи невода з рибою. **9** Скоро вийшли на землю, бачять розложений жар, а на йому рибу і хліб. **10** Рече їм Ісус: Принесіть риби, що вловили тепер. **11** Улїз же Симон Петр, та й витяг невід на землю повен риби великої, сто й пятьдесять і три; і хоч стільки її було, не порвав ся невід. **12** рече їм Ісус: Ідїть обідайте. Ніхто ж не важив ся з учеників спитати Його: Хто Ти єси? знаючи, що се Господь. **13** Приходить тоді Ісус і бере хліб, та й дає їм, і риби так само. **14** Се вже втретє явивсь Ісус ученикам своїм, уставши з мертвих. **15** Як же обідали, рече Ісус Симонові Петру: Симоне Ионин, чи любиш мене більш, ніж сі: Каже Йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси ягнята мої. **16** Рече йому знов удруге: Симоне Йонин, чи любиш мене? Каже Йому: Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси вівці мої. **17** Рече йому втретє: Симоне Йонин, чи любиш мене? Засмутив ся Петр, що сказав йому втретє: Чи любиш мене? й каже Йому: Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе. Рече йому Ісус: Паси вівці мої. **18** Істино, істино глаголю тобі: Як був єси молодий, то підперізував ся сам, і ходив єси куди хотїв; як же зістарієш ся, то простягнеш руки твої, і инший тебе підпереже, й поведе, куди не схочеш. **19** Се ж промовив, означуючи, якою смертю прославить Бога. І, сказавши се, рече йому: Йди слідом за мною. **20** І обернувшись Петр, бачить ученика, котрого любив Ісус, слідом ідучого, що й на вечері пригорнувсь до грудей Його, і питав: Господи, хто се, що зрадить Тебе? **21** Сього побачивши Петр, каже Ісусові: Господи, сей же що? **22** Рече йому Ісус: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? ти йди за мною. **23** І пійшло слово се між братів, що ученик той не вмре, та не сказав йому Ісус, що не вмре; а: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? **24** Се той ученик, що сьвідкує про се, і писав се; і знаємо, що правдиве сьвідкуваннє його. **25** Єсть же й иншого багато, що зробив Ісус, що, коли б писати з'осїбна, то думаю, що й сам сьвіт не помістив би писаних книг. Амінь.

Дії

1 Перве оповіданнє написав я, Теофиле, про все, що Ісус робив і навчав, **2** аж до дня, котрого возніс ся, заповідавши через Духа сьвятого апостолам, котрих вибрав; **3** перед котрими являв ся Він живий після муки своєї у многих ознаках; і бачили Його сорок днїв, і глаголав про царство Боже; **4** і, зібравши їх, заповів їм, з Єрусалиму не виходити, а дожидатись обітування Отця, що про Него чули від мене. **5** Бо Йоан хрестив водою: ви ж хрестити метесь Духом сьвятим по немногих сїх днях. **6** Вони ж зійшовшись питали Його, кажучи: Господи, чи не під сей час поставиш Ти знов царство Ізраїльське? **7** Рече ж до них: Не вам єсть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй власті. **8** А приймете силу, як зійде сьвятий Дух на вас; і будете менї сьвідками в Єрусалимі й у всїй Юдеї і Самариї, і до краю землї. **9** І, се промовивши, як дивились вони, знявсь угору, і хмара взяла Його від очей їх. **10** І, як вони пильно дивились на небо, як Він відходив, аж ось два мужі стали перед ними в білій одежі, **11** котрі й сказали: Мужі Галилейські, чого стоїте, дивлячись на небо? Сей Ісус, узятий од вас на небо, так прийде, як виділи ви Його, сходячого на небо. **12** Тоді вернулись вони в Єрусалим із гори, званої Оливною, що поблизу Єрусалиму на субітнїй день ходи. **13** І ввійшовши, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей й Матей, ЯковАлхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів. **14** Усї вони пробували однодушне в молитві і благанню - з жінками та. Марисю, матїррю Ісусовою, і з братами Його. **15** І ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста двайцяти): **16** Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що пророк Дух сьвятий устами Давидовими про Юду, що став ся проводирем тих, котрі схопили Ісуса. **17** Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього. **18** Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвоє, і вийшло усе нутро його. **19** І відомо стало всїм домуючим у Єрусалимі, так що прозвано поле теє власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крови. **20** Написано ж в книзї Псальм: Нехай оселя його спустїє, і нехай ніхто не домує в ній, а догляд її нехай прийме инший. **21** Треба ж, щоб з мужів, що сходились із нами по всяк час, як входив і виходив між нами Господь Ісус, **22** почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами сьвідком воскресення Його. **23** І поставили двох: Иосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія. **24** І молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всіх, покажи одного з сих двох, котрого вибрав єси, **25** приняти долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб ійти в своє місце. **26** І кинули жереб про них; і впав жереб на Маттія; і прилучено його до дванайцяти апостолів.

2 А як скінчив ся день пятидесятниці, були всі однодушне вкупі. **2** І роздав ся зразу гук (шум) із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сиділи. **3** І явились їм поділені язики, ніби огняні, і сїв на кожному з них. **4** І сповнились усі Духом сьвятим, і почали розмовляти иншими мовами, як Дух давав їм промовляти. **5** Домували ж у Єрусалимі Жиди, люде побожні, з усякого народу під небом. **6** Як же роздав ся сей голос, зійшлось множество, і стрівожились, бо чув кожен, що вони говіркою їх розмовляють. **7** Здуміли ся ж усі і дивувались, говорячи один до одного: Чи не всі оце сї, що розмовляють, Галилейцї? **8** Як же се чуємо кожний власну говірку свого, в якій родились, **9** Парфяне, й Мидяне, й Єламити, й що домуємо в Месопотамиї, і в Юдеї, і Каппадокиї, і Понтї, і Азиї, **10** і Фригиї, і Памфилиї, й Єгипті і в сторонах Ливийських, що коло Киринеї, і захожі Римляне, й Жиди, і нововірцї, **11** Критяне й Араби, чуємо, що вони розмовляють нашими мовами про величчв Боже? **12** Здумілися ж усї, і в сумніві казали один до одного: Що се має бути? **13** Инші ж, сьміючись, казали, що молодим вином повпивались. **14** Ставши ж Петр з одинайцятьма, зняв голос свій і промовив до них: Люде Юдейські, і всі жителї Єрусалимські, нехай се відомо вам буде, і вислухайте слово моє. **15** Сї бо не пяні, як думаєте, бо третя година дня. **16** А єсть се, що промовив пророк Йоіл: **17** І буде останнього дня, глаголе Бог, виллю я Духа мого на всяке тіло; й пророкувати муть сини ваші і дочки ваші, і молодцї ваші видїння бачити муть, і старшим вашим сни снити муть ся; **18** і на слуг моїх і на служниць моїх виллю в ті днї Духа мого, й пророкувати муть. **19** І дам чудеса вгорі на небі, і ознаки внизу на землї: кров і огонь і димову куряву. **20** Сонце обернеть ся в темряву, і місяць у кров, перш нїж прийде день Господень великий і славний. **21** І буде, що всякий, хто призивати ме ймя Господнє, то спасеть ся. **22** Мужі Ізраїльські, вислухайте сї слова: Ісуса Назорея, чоловіка, від Бога прославленого між вами силою, і чудесами, і ознаками, які робив через Него Бог серед вас, як і самі знаєте, **23** Сього, призначеного радою і провидїннєм Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили. **24** Котрого Бог воскресив, розвязавши болестї смерти; яко ж бо не було можливе вдержаним Йому бути від неї. **25** Давид бо глаголе про Него: Мав я Господа перед очима завсїди, бо Він по правицї в мене, щоб я не захитав ся. **26** Тим звеселилось серце мов, і зрадїв язик мій; ще ж і тіло мов оселить ся в надії. **27** Бо не зоставиш душі моєї в пеклї, анї даси сьвятому Твоєму видїти зотлїння, **(Hadēs g86)** **28** Обявив єси менї дороги життя; сповниш мене радощами перед лицем Твоїм. **29** Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано його, і гріб його у нас до сього дня. **30** Бувши ж пророком і знавши, що клятьбою клявсь йому Бог, що з плоду поясницї його по тїлу підійме Христа сидїти на престолї його, **31** предвидївши, глаголав про воскресеннє Христове, що душа Його не зоставлена в пеклї, а тіло не виділо зотлїння. **(Hadēs g86)** **32** Сього Ісуса воскресив Бог; Йому всї ми сьвідки. **33** Правицею яс Божою вознїсшись і обітуваннє сьвятого Духа прийнявши від Отця, злив се, що ви тепер бачите і чуєте. **34** Бо Давид не зійшов на небеса; глаголе ж сам: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правицї в мене, **35** доки положу ворогів

Твоїх підніжком ніг Твоїх. **36** Твердо ж нехай знав ввесь дім Ізраїлів, що Господом і Христом зробив Його Бог, сього Ісуса, котрого ви розпяли. **37** Почувши ж се, домякли серцем, і казали до Петра та до инших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати? **38** Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охрестить ся кожен з вас в імя Ісуса Христа на оставленнє гріхів, і приймете дар сьвятого Духа. **39** Для вас бо обітниця, і для дітей ваших, і для всіх далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш. **40** І иншими многими словами сьвідкував і напоминав, глаголючи: Спасайте себе з сього розворотного кодла. **41** Хто ж залюбки прийняв слово його, охрестились; і пристало того дня душ тисяч зо три. **42** Пробували ж у науці апостолській, і в общині, і в ламанню хліба, і в молитвах. **43** Був же на кожній душі страх, і багато чудес і ознак робилось через апостолів. **44** І всі віруючі були вкупі, і все було в них спільне; **45** і продавали маєтки та достатки, і ділили їх на всіх. як кому було треба. **46** І що-дня пробували одностайно в церкві, і ламлючи по домах хлїб, приймали харч в радості і простотї серця, **47** хвалячи Бога й маючи ласку у всього народу. Господь же прибавляв спасенників у церкву що-дня.

3 Петр та Йоан ійшли вкупі до церкви на молитву о девятій годинї. **2** І несено одного чоловіка, що був кривий від утроби матери своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гарними, просити милостинї в тих, що входили в церкву. **3** Побачивши він Петра та Йоана, що хотїли ввійти в церкву, просив милостинї. **4** Споглянувши ж Петр на него з Йоаном, рече: Подивись на нас. **5** Він же дивив ся пильно на них, сподіваючись що від них прийняти. **6** Рече ж Петр: Срібла та золота нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В імя Ісуса Христа Назорея встань і ходи. **7** І, взявши його за праву руку, звів угору, і зараз його ноги й колїна окрепились, **8** і підскочивши, став та ходив, і ввійшов із ними в церкву, походжаючи, та скачучи, та хвалячи Бога. **9** І видів його ввесь народ ходячого й хвалячого Бога. **10** А знали його, що се той, що для милостинї сидів коло Гарних дверей церковних, і сповнили ся страхом і дивом над тим, що сталось йому. **11** Як же держав ся сцїлений кривий коло Петра та Йоана, збіг ся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись. **12** І вбачаючи се Петр, озвав ся до народу: Мужі Ізраїльскі, чого ви чудуєте ся сим? або чого так пильно до нас дивитись, мов би своєю силою або побожністю зробили ми, щоб ходив він? **13** Бог Авраамів, та Ісааків, та Яковів. Бог отців наших, прославив Сина свого Ісуса, що ви видали та відреклись Його перед Пилатом, як судив він відпустити Його. **14** Ви ні Сьвятого й Праведного відреклись, і просили дарувати вам чоловіка душогубця, **15** а Князя життя убили, котрого Бог воскресив з мертвих; Йому ми сьвідки. **16** І через віру в імя Його, сього, що бачите й знаєте, окрепило імя Його, і віра, що через Него, дала йому се сцїленнє перед усїма вами. **17** І тепер, брати, знаю, що через незнаннє зробили ви, як і князї ваші. **18** Бог же, що наперед звістив устами всїх пророків своїх про муки Христові, сповнив так. **19** Покайте ся ж і наверніть ся, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лиця Господнього, **20** і пішле наперед проповіданого вам Ісуса Христа, **21** котрого мусїло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав Бог устами всїх сьвятих своїх пророків од віку. **(aiōn g165)** **22** Мойсей бо до отців промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам. **23** Буде ж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу. **24** І всї пророки від Самуїла й після сих, скільки їх промовляло, також наперед сповіщали про днї сесї. **25** Ви ж сини пророків і завіту, що положив Бог з отцями нашими, глаголючи Авраамові: І в насїннї твоїм благословенні будуть усї народи землї. **26** Вам найперше, піднявши Бог Сина свого Ісуса, післав Його благословити вас, щоб кожен одвернувсь од лукавства свого.

4 Як же вони промовляли до народу, приступили до них священики та старшина церковна та Садукеї, **2** сердячись, що вони навчають народ і проповідують в Ісусї воскресеннє з мертвих. **3** І наложили на них руки, і оддали їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір. **4** Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людей вірних тисяч з пfive. **5** І сталось, зібрались у ранцї князї їх та старші, та письменники в Єрусалимі, **6** та Анна архиєрей, та Каяфа, та Йоан, та Александр і скільки було з родини архиєрейської, **7** і, поставивши їх посерединї, питали: Якою силою, або яким імям, зробили ви се? **8** Тодї Петр, сповнившись Духом сьвятим, рече до них: Князї людські та старші Ізраїлеві! **9** коли в нас. оце допитують ся про добре дїло (зроблене) недужому чоловікові, чим сей спас ся, **10** то нехай знане буде всїм вам і всьому народові Ізраїлевому, що в імя Ісуса Христа Назорея, котрого ви розняли, котрого Бог воскресив з мертвих; Ним сей стоїть перед вами здоровий. **11** Се камінь, зневажений од вас будівничих, що став ся головою угла; **12** і нема нї в кому другому спасення, бо й нема иншого імя під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам. **13** Як же побачили вони сьміливість Петра та Йоана, і постерегли, що се люде невчені і прості, то дивувались; і пізнали їх, що вони були з Ісусом, **14** і, бачивши чоловіка з ними стоячого сцїленого, не мали нїчого сказати проти. **15** Звелївши ж їм вийти з ради, радились між собою, **16** говорячи: Що нам робити з сими людьми? бо велика ознака сталась через них усїм явна, що домують у Єрусалимі, і не можемо відректи. **17** Тільки ж, щоб більш не ширилось між народом, то заказом закажімо їм, щоб більш не говорили в імя сеє нікому з людей. **18** І, покликавши їх, заповіли їм зовсїм не говорити анї навчати в імя Ісусове. **19** Петр же та Йоан, озвавшись до них, рекли: Чи праведно перед Богом слухати вас більш ніж Бога, - судіть. **20** Не можна бо нам того, що видїли й що чули, не говорити. **21** Вони ж заказавши, відпустили їх, не знайшовши нїчого, за що б їх покарати, задля народу; бо всї прославляли Бога за те, що стало ся. **22** Було бо більш сорока років чоловікові тому, на котрому стада ся ся ознака сцїлення. **23** Відпущені ж прийшли до своїх і сповістили, що казали до них архиєреї та старші. **24** Вони ж, вислухавши те, однодушно підняли голос до Бога й промовили: Владико,

Ти єси Бог, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що в них; **25** котрий устами Давида, слуги Твого, промовив: Чого збунтувались погане, і люде задумують марні речі? **26** Повставали царі земні, і князї зібрались докупи на Господа й на Христа Його. **27** Бо зібрали ся оправдана сьвятого Сина Твого Ісуса, що Його помазав єси, і Ірод, і Понтийський Пилат з поганами й людьми Ізраїльськими, **28** зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись. **29** І нинї. Господи, споглянь на закази їх, і дай слугам Твоїм з усякою одвагою промовляти слово Твоє, **30** і простягай руку Твою на спіленнє, і нехай ознаки й чудеса стають ся через імя сьвятого Сина Твого Ісуса. **31** А як помолились вони, захитало ся місце, де зібрались, і сповнились усї Духом сьвятим, і промовляли слово Боже з одвагою. **32** Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й нї один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне. **33** І з великою силою давали апостоли сьвідченнє воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всїх їх. **34** Та й в недостатку нїхто між ними не був; хто бо був властительом земель або домів, ті, продавши, приносили гроші за продане, **35** та й клали у ногах у апостолів, і роздавали кожному, як кому треба було. **36** Так Йосія, названий від апостолів Варнава (що єсть перекладом: Син одради), левит, родом Кипрянин, **37** мавши поле, продав, та й принїс гроші, та й положив у ногах у апостолів.

5 Один же чоловік, на ймя Ананїя, в Сафирою, жінкою своєю, продав маєток, **2** та й приховав з цїни, за довідом жінки своєї, та, принїсши якусь частину, положив у ногах у апостолів. **3** Петр же рече: Ананїє, чого сповнив сатана серце твоє, щоб обманити сьвятого Духа та приховати з цїни за землю? **4** Хиба, що ти мав, не твоє воно було? й продане, не в твоїй власті було? На що положив єси в твоєму серцї дїло таке? Ти обманив не людей, а Бога. **5** Почувши ж Ананїя слова сї, упав без духу; й обвяв страх великий усїх, що чули се. **6** Уставши молодцї, взяли його і винїсши поховали. **7** І сталось, годин через три після сього ввійшла й жінка його, не знаючи, що стало ся. **8** Озвав ся ж до неї Петр: Скажи менї, чи за стільки віддали землю? Вона ж каже: Так, за стільки. **9** Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось коло дверей ноги тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть. **10** Упала ж зараз у ноги йому, та й зітхнула духа. І ввійшовши молодцї, знайшли її мертву, й винїсши, поховали коло чоловіка її. **11** І обняв страх великий усю церкву і всїх, що чули про се. **12** Руками ж апостолским дїялись ознаки й чудеса в народї многі (і були однодушні всї в ходнику Соломоновім. **13** З инших же нїхто не важив ся приставати до них, тільки величав їх народ. **14** І прибувало все більш віруючих у Господа, - множество чоловіків і жінок.) **15** Так що виносили на улицї недужих, і клали на постелях та ліжках, щоб як ійти ме Петр, хоч тінь отїнила кого з них. **16** Сходилось же множество з околичних городів у Єрусалим, приносячи недужих та мучених від нечистих духів, і всї сцїлялись. **17** Уставши ж архиєрей і всї, що з ним (тодїшня єресь Садукейська), сповнились завистю, **18** і наложили руки свої на апостолів, та й посадили їх у громадську темницю. **19** Ангел же Господень одчинив уночі двері темничні, і вивівши рече: **20** Ійдїть, і ставши промовляйте в церкві до народу всї слова життя сього. **21** Вислухавши ж ввійшли вранцї в церкву, та й навчали. Прийшовши ж архиєрей і ті, що з ним, скликали раду і всю старшину синів Ізраїлевих, і післали в вязницю привести їх. **22** Слуги ж прийшовши, не знайшли їх у темницї, і вернувшись, оповіли, **23** говорячи; Що темницю знайшли ми замкнену з усякою осторожністю і сторожів знадвору стоячих перед дверима, та відчинивши, нїкого в серединї не знайшли. **24** Почувши ж слова сї священик і старшина церковний та архиєреї, сумнївались, що б воно таке було. **25** Прийшовши ж один, сповістив їх, кажучи: Що ось чоловіки, що ви повкидали в темницю, стоять у церкві і навчають народ. **26** Тодї прийшовши старшина з слугами, привели їх без примусу; боялись бо народу, щоб не покаменував їх. **27** І привівши їх, поставили перед радою; і спитав їх архиєрей, **28** кажучи: Чи не заказом же заказувано вам навчати в імя се? І ось сповнили ви Єрусалим наукою вашою, і хочете навести на нас кров Чоловіка того. **29** Озвав ся ж Петр і апостоли, і рекли: Більше треба коритись Богу нїж людям. **30** Бог отців наших підняв Ісуса, що Його ви вбили, повісивши на дереві. **31** Сього підняв Бог правицею своєю в Князя і Спаса; щоб дати покаяннє Ізраїлеві і оставленнє гріхів. **32** І сьвідки Його в словах сих ми й Дух сьвятий, котрого дав Бог тим, хто корить ся Йому. **33** Вони ж почувши запалали гнївом, і радились, щоб повбивати їх. **34** Уставши ж у радї один Фарисей, на ймя Гамалиїл, учитель закону, поважаний від усього народу, звелїв на часину вивести апостолів, **35** і каже своїм: Мужі Ізраїльські, вважайте на людей сих, що маєте робити. **36** Бо перед сими днями встав був Тевда, кажучи, що він хтось такий; до него пристало число людей з чотириста; його вбито, і всї, хто слухав його, розійшлись і обернулись у ніщо. **37** Після сього встав був Юда Галилейський під час переписї, і потяг за собою доволї народу. І сей загинув, і всі, хто слухав його, розсипались. **38** А тепер кажу вам: Відступіть ся від людей сих і оставте їх; бо коли від людей рада ся або дїло се, то обернеть ся в ніщо; **39** коли ж від Бога, то не здолїєте його знївечити, та щоб іще й противниками Божими не зробитись вам. **40** Послухали ж його, і, покликавши апостолів та побивши, заказали їм говорити в імя Ісусове, та й відпустили їх. **41** Вони ж пішли веселі з перед ради, що за імя Його удостоїлись бути зневаженими. **42** І по всяк день не переставали вони і в церкві і по домах навчати й благовістювати Ісуса Христа.

6 У ті ж дні, як намножилось учеників, було наріканнє Єленян на Євреїв, що у щоденному служенню не дбають про вдовиць їх. **2** Прикликавши ж дванайцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не лвчнть нам, покинувши слово Боже, служити при столах. **3** Вигледїть же, брати, сїм мужів із вас доброї слави, повних Духа сьвятого та мудрости, котрих поставимо на сю потріб. **4** Ми ж у молитві і в служенню слова пробувати мем. **5** І вподобалось слово всїй

громаді; і вибрали СтеФана, чоловіка, повного віри і Духа сьвятого, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохії, **6** котрих поставили перед апостолами, і помолившись положили вони руки на них. **7** І росло слово Боже, і намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, й велике множество сьвященників покорилось вірі. **8** Стефан же, повний віри й сили, робив чудеса і ознаки великі між народом. **9** Устали ж деякі з школи, званої Либертинців, та Киринейців, та Александрийців і тих, що з Киликиї та Азії, перепитуючись із Стефаном. **10** І не здоліли встояти проти премудрости й духа, яким глаголав. **11** Тоді підгустили вони людей, щоб казали, що чули ми його, як він промовляв слова хульні на Мойсея і Бога. **12** І підбурили народ, і старшину, й письменників, і напавши схопили його, і привели в раду, **13** і поставили кривих сьвідків, що казали: Сей чоловік не перестає слова хульні говорити проти місця сього сьвятого і проти закону **14** чули бо ми, як він казав, що Ісус Назорей зруйнує місце се й перемінить, звичаї, котрі Мойсей передав нам. **15** І дивлячись пильно на него всї, що сиділи в раді, виділи лице його якби лице ангела.

7 Каже тоді архиєрей: Чи справді се так? **2** Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явивсь отцеві нашому Авраамові, як був у Месопотамиї, перш ніж оселив ся він у Харані, **3** і рече до него: вийди з землї твоєї, і з родини твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу. **4** Тоді вийшовши з землї Халдейської, оселив ся він у Харанї, а звідтіля, як умер батько його, переселив його (Бог) у сю землю, де ви тепер живете. **5** І не дав йому наслїддя в нїй нї на ступінь ноги. а обіцяв дати йому її в державу і насінню його після него, як не було в него дитини. **6** Глаголав же Бог так, що буде насїннє його захожим у землї чужій, і підневолять його, і мучити муть чотириста років. **7** А народ, котрому служити муть, буду я судити, рече Бог, і після того вийдуть вони, та служити муть менї у місці сьому. **8** І дав йому завіт обрізання; і так породив Ісаака, та й обрізав його восьмого дня; а Ісаак породив Якова, а Яков дванайцять патриярхів. **9** А патриярхи через зависть продали ИосиФа в Єгипет; і був з ним Бог, **10** і визволив його з усякого горя його, і дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; і настановив його той правителем над Єгиптом і над усією господою своєю. **11** Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Ханаанську, та горе велике; і не знайшли поживи отції наші. **12** Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгипті, післав отців наших найперш. **13** А другого разу був пізнаний Йосиф од братів своїх; і став ся званим Фараонові рід Йосифів. **14** Піславши ж ЙосиФ, прикликав батька свого Якова і всю родину свою, сїмдесять і пять душ. **15** Прийшов же Яков у Єгипет, і вмер, він і отції наші, **16** і перенесено їх у Сихем, і положено в гробі, що купив Авраам цїною срібла в синів Ємора Сихемевого. **17** Як же наближував ся час обітування, котрим кляв ся Бог Авраамові, ріс народ і намножувавсь у Єгипті, **18** аж поки настав инший цар, що не знав уже ЙосиФа. **19** Сей, хитрий проти роду нашого, мучив отців наших, щоб викидали дїток своїх, щоб не бути їм живими. **20** Того часу родивсь Мойсей, і був угоден Богу; годовано його три місяці в хатї батька його. **21** Як же викинуто його, взяла його дочка Фараонова, й вигодувала його собі за сина. **22** І навчивсь Мойсей усієї Єгипецької мудрости, був же потужний у словах і в дїлах. **23** Як же сповнивсь йому сорокодїтний час, забажало серце його одвідати братів своїх, синів Ізраїлевих. **24** І, побачивши одного обиженого, уступив ся за него, тай помстив ся за обиженого, вбивши Єдиптянина. **25** Думав же, що зрозуміють брати його, що Бог його рукою дає їм спасеннє; вони ж не зрозуміли. **26** Другого ж дня явив ся їм, як бились, і приводив їх до поєднання, говорячи: Мужі, ви брати; за що ви обижаєте один одного? **27** Той же, що обижав ближнього, відопхнув його, кажучи: Хто тебе настановив князем і суддею над нами? **28** Чи й мене хочеш убити, як убив єси вчора Єгиптянина? **29** Утік же Мойсей за словом сим, і зайшов у землю Мадиямську, де зродив двох синів. **30** А як уплило сорок років, явивсь йому в пустині під горою Синаєм ангел Господень у поломї огняного куща. **31** Мойсей же побачивши дивувавсь видїннєм; як же приступив він, щоб придивитись, роздав ся голос Господень до него: **32** Я Бог отців твоїх, і Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів. Затрусившись же Мойсей, не одважив ся придивлятись. **33** Рече ж йому Господь: Роззуй обувє ніг твоїх, бо місце, на котрому стоїш, - земля сьвята. **34** Дивившись видів я муку народу мого в Єгипті, і стогнаннє його чув я, і зійшов визволити його. І тепер іди, пішлю тебе в Єгипет. **35** Сього Мойсея, котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе настановив князем та суддею над нами? сього Бог князем і збавителем післав рукою ангела, що явивсь йому в кущі (корчі). **36** Сей вивів їх, робивши чудеса та ознаки в Єгипті, й на Червоному морі, і в пустиш сорок років. **37** Се той Мойсей, що сказав синам Ізраїлевим: Поставить вам Господь Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; Його слухайте. **38** Се той, що був у зборі в пустині з ангелом, котрий промовляв до него на горі Синаї, та з отцями нашими, що прийняв живі слова, щоб дати нам. **39** Котрому не хотїли слухняними бути отції наші, а відопхнули його, і обернулись серцем у Єгипет, **40** говорячи Ааронові: Зроби нам богів, котрі б ійшли перед нами; бо Мойсей той, що вивів нас із Єгипту, не знаємо, що стало, ся з ним. **41** І зробили телця в днї ті, і приносили посьвяти ідолу, і втїшались дїлами рук своїх. **42** Одвернув ся ж Бог і попустив їх кланятись воїнству небесному, як написано в книзї пророків: Хиба заколене та посьвяти приносили ви менї сорок років у пустинї, доме Ізраїлїв? **43** Нї, ви підняли намет Молохів і зорю бога вашого РемФана, боввани, що поробили на поклоненнє їм; і переселю я вас дальш Вавилона. **44** Намет сьвідчення був у отців наших у пустинї, як звелїв Той, Хто глаголав Мойсейові зробити його по взорцеві, який бачив. **45** Котрий також узявши отції наші винесли з Ісусом у державу поган, що прогнав Бог од лиця отців наших, аж до днів Давидових. **46** Котрий знайшов ласку перед Богом, і просив, щоб знайти намет для Бога Якового. **47** Соломон же збудував йому храм. **48** Тільки ж Вишнїй не в рукотворних церквах домує, як глаголе пророк: **49** Небо менї престол,

а земля підніжок ніг моїх; який храм збудуєте мені? рече Господь, або яке місце відпочинку мого? **50** Хиба не моя рука зробила се все? **51** Люде тугошиі і необрізані серцем і ушима, ви завсїди Духові сьвятому противитесь; як батьки ваші, так і ви. **52** Кого з пророків не гонили батьки ваші? і повбивали тих, що наперед звіщали про прихід Праведного, котрого ви тепер зрадниками й убийцями стались. **53** Ви прийняли закон через розпорядки ангелів, та й не хоронили його. **54** Почувши ж се, запалали серцем своїм, і скреготали зубами на него. **55** Він же, будучи повний сьвятого Духа, споглянувши на небо, побачив славу Божу, й Ісуса, стоячого по правиці у Бога, **56** і рече: Ось, виджу небеса відчинені, і Сина чоловічого, стоячого по правиці в Бога. **57** Вони ж закричали голосом великим, позатуляли уші свої, та й кинулись однодушне на него, **58** і, випровадивши за город, укаменували його; а сьвідки поклади одежу свою у ногах у молодця, званого Савлом, **59** і каменували Стефана, молячогось і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух мій. **60** Приклонивши ж колїна, покликнув голосом великим: Господи, не постав їм сього за гріх. І, се промовивши, уснув.

8 Савло ж похваляв убийство його. Стало ся ж того дня велике гоненнє на церкву Єрусалимську і всї порозсипались по землях Юдейських та Самарийських, окрім апостолів. **2** Поховали ж Стефана побожні люде, і счинили великий плач по нему **3** Савло ж руйнував церкву, входячи в доми та хапаючи і виволікаючи чоловіків і жінок, і передавав у темницю, **4** Которі ж порозсипались, ходили, благовіствуючи слово. **5** І так, Филип, прийшовши в город Самарийський, проповідував їм Христа. **6** І вважав народ на слова Филипові однодушне, слухавши і бачивши ознаки, що він робив. **7** З многих бо, що мали духів нечистих, виходили вони, ревучи великим голосом; і многі розслаблені і криві сцїлялись. **8** І стались радощі великі в городі тому. **9** Один же чоловік, на ймя Симон, пробував перше у городі, і чарував та дивував народ Самарийський, кажучи, що він хтось великий. **10** На него вважали всі від малого до старого, кажучи: Сей єсть велика сила Божа. **11** Вважали ж на него через те, що доволї часу чарами дивував їх. **12** Як же увірували Филипу, що благовіствував про царство Боже й імя Ісуса Христа, то хрестились і чоловіки й жінки. **13** Увірував же і сам Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; а, видївши ознаки й чудеса великі, дивував ся. **14** Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що прийняла Самария слово Боже, послали до них Петра та Йоана, **15** котрі прийшовши, молили ся про них, щоб прийняли Духа сьвятого. **16** (Ще бо ні на кого з них не зійшов, а тільки охрещені були в імя Господа Ісуса.) **17** Тоді клали руки на них, і прийняли вони сьвятого Духа. **18** Видївши ж Симон, що положеннєм рук апостолських даєть ся Дух сьвятий, принїс їм грошей, **19** говорячи: Дайте й менї власть таку, щоб, на кого я положу руки, прийняв Духа сьвятого. **20** Петр же рече до него: Нехай срібло твоє з тобою буде на погибель, бо дар Божий думав єси за гроші здобути. **21** Нема для тебе частини, анї долї в речі сїй, серце бо твоє не праве перед Богом. **22** Покай ся ж у ледарстві сьому твоїм, та благай Бога: може відпустить ся тобі думка серця твого. **23** Бо в жовчі гіркости і в увязї неправди виджу тебе. **24** Озвав ся ж Симон та й каже: Молїть ся ви за мене Господу, щоб нїщо не найшло на мене, що ви сказали. **25** Ті ж, що сьвідчували, глаголавши слово Господнє, вернулись у Єрусалим, і в многих селах Самарийських благовіствували. **26** Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полуднє дорогою, що йде З Єрусалиму в Газу; вона пуста. **27** І вставши дійшов; і ось чоловік із Єтіопиї, євнух, вельможа Кандакиї, цариці Єтіопської, що був над усїм скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим; **28** і вертав ся, а сидячи на возї своїм, читав пророка Ісаїю. **29** Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза сього. **30** Приступивши ж Филип, почув його, як читав пророка Ісаїю, і рече: Чи розумієш, що читаєш? **31** Він же каже: Як бо можу, коли ніхто не наведе мене? І просив Филипа, щоб, вилізши, сїв в ним. **32** Місце ж писання, що читав, було се: Як овечку на зарізь ведено Його; й як ягня перед тим, хто стриже його, безголосе, так не відкривав уст своїх. **33** У приниженню Його суд Його взято; рід же Його хто з'ясує? бо береть ся з землї життв Його. **34** Озвав ся ж євнух, і каже до Филипа: прошу тебе, про кого пророк глаголе се? про себе, чи про иншого кого? **35** Відкривши ж Филип уста свої, і почавши від писання сього, благовіствував йому Ісуса. **36** Верстаючи ж дорогу, прибули до води; й каже євнух: Ось вода; що боронить менї охреститись? **37** Рече ж Филип: Коли віруєш усїм серцем, то можна. Озвавши ся ж, каже: Вірую, що Син Божий Ісус Христос. **38** І звелїв з'упинити воза; й увійшли обидва в воду, Филип і євнух; і охрестив його. **39** Як же вийшли з води. Дух Господень ухопив Филипа, і не бачив його більш євнух; і пійшов дорогою своєю, радуючись. **40** Филип же опинивсь ув Азотї, і проходячи проповідував по всїх городах, аж доки прийшов у Кесарию.

9 Савло ж, ще дишучи грозьбою та вбийством на учеників Господніх, ї приступив до архиєрея, **2** і просив від него листів у Дамаск до шкіл, щоб, коли кого знайде, що с путя того будуть, чоловіків і жінок, звязавши, поприводив у Єрусалим **3** Ідучи ж був близько Дамаску, аж ось осияло його сьвітло з неба, **4** і, впавши на землю, чув голова глаголючий йому: Савле, Савле, чого мене гониш? **5** Каже ж: Хто єси, Господи? Господь же рече: Я Ісус, котрого ти гониш. Трудно тобі проти рожна прати (упиратись). **6** І затрусившись та стуманївши, каже: Господи, що хочеш, щоб робив я? А Господь до него: Устань, та йди в город; і скажеть ся тобі, що маєш робити. **7** Люде ж, що йшли з ним, стояли з'умівшись, чуючи голос, нікого ж не бачивши. **8** Устав же Савло з землї; як же відтворив очі, нікого не бачив. І вели його за руку, та й приведи в Дамаск. **9** І був він три днї невидющим, і не їв і не пив. **10** Був же один ученик у Дамаску, на ймя Ананїя; і рече йому Господь у видїннї: Ананїє! Він же каже: Ось я, Господи. **11** Господь же до него: Уставши, йди на улицю, що зветь ся Простою, та й пошукай у Юдиній хатї Тарсянина, на ймя Савла; ось бо він молить ся, **12** І видїв (Савло) у видїннї чоловіка, на ймя Ананїю, що (нїби) ввійшов і положив руку на

него, щоб прозрів. **13** Відказав же Ананія: Господи, я чув од многих про чоловіка сього, скільки він зла заподіяв сьвятим твоїм у Єрусалимі; **14** і тут має власть од архиєреїв вязати всїх, хто призиває імя Твоє. **15** Рече ж до него Господь: Іди, бо сей у мене вибрана посудина, щоб нести ймя моє перед поган, і царів і синів Ізраїлевих: **16** я бо покажу йому, скільки мусить він за ймя моє терпіти. **17** Пійшовши Ананїя, ввійшов у господу та, положивши на него руки, рече: Савле брате! Господь Ісус, що явивсь тобі в дорозі, котрою йшов єси, післав мене, щоб ти прозрів і сповнив ся Духом сьвятим. **18** І зараз із очей йому, мов би луска, спало, і прозрів того часу, та й вставши, охрестив ся. **19** І прийнявши їжу, покрепив ся. Був же Савло з учениками, що в Дамаску, днів кілька. **20** І зараз проповідував по школах Христа, що се Син Божий. **21** Дивувались же усї, хто чув, і казали: Чи се не той, що погубляв у Єрусалимі призиваючих се імя, та й сюди на те прийшов, щоб, звязавши їх, вести до архиєреїв? **22** А Савло вбивавсь у силу та в силу, й перемагав Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се Христос. **23** Як же сповнилось доволї днів, змовили ся Жиди, вбити його. **24** Довідав ся ж Савло про змову їх. А вони стерегли воріт день і ніч, щоб його вбити. **25** Взявши ж його ученики в ночі, спустили через мур у коші. **26** Прийшовши ж Савло в Єрусалим, пробував пристати в ученики; та всі боялись його, не діймаючи віри, що він ученик. **27** Варнава ж, прийнявши його, повів до апостолів, і розповів їм, як він дорогою видів Господа, і як він глаголав йому, та як у Дамаску одважно проповідував імя Ісусове. **28** І ввіходив і виходив з ними в Єрусалимі. **29** І одважно проповідував імя Господа Ісуса й розмовляв і змагав ся з Єленянами; вони ж лагодились убити його. **30** Довідавшись же брати, привели його в Кесарию, та й вислали його в Тарс. **31** Церкви ж по всій Юдеї і Галилеї і Самариї мали впокій, будуючись і ходячи в страсї Господнім, а потїхою сьвятого Духа намножувались. **32** Стало ся ж, як переходив Петр усї, прийшов і до сьвятих, що проживали в Лиддї. **33** Знайшов же там одного чоловіка, на ймя Єнея, що на ліжку лежав вісїм років, будучи розслабленим. **34** І рече йому Петр: Єнею, оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та й постели собі. І зараз устав. **35** І бачили його всі, що жили в Лиддї та в Саронї, котрі навернулись до Господа. **36** Була ж в Йоппиї одна учениця, на ймя Тавита, що перекладом зветь ся: Сарна. Ся була повна добрих учинків і милостинї, що робила. **37** Стало ся ж, що тими днями занедужавши, вмерла вона. Обмивши ж її, положили в гірницї. **38** Як же близько була Лидда від Йоппиї, то ученики, почувши, що Петр там, післали двох чоловіків до него, просячи, щоб не загаявсь прийти до них. **39** Устав же Петр, та й пійшов а ними. Як же прийшов, повели його в гірницю; і обступили його всї вдовицї плачучи й показуючи одежу й шматтє, що їм посправляла, бувши з ними Сарна. **40** Випровадивши ж Петр усїх і приклонивши колїна, молив ся, і, обернувшнсь до тіла, рече: Тавито, встань, вона ж відкрила очі свої і, побачивши Петра, сіла. **41** Подавши їй руку, підвів її, покликавши ж сьвятих та вдовиць, поставив її перед ними живу. **42** І знане се стало по всій Йоппиї, і многі увірували в Господа. **43** Стало ся ж, що доволї днів пробував він у Йоппиї у одного Симона кожемяки (гарбаря).

10 Був же один чоловік у Кесариї, на ймя Корнелий, сотник із роти, званої Італийською, **2** побожний і богобоязливий з усїм домом своїм, подавав він багато милостинї народові, і молив ся всякого часу Богу. **3** Видів же він у видїннї ясно коло девятої години, як ангел Божий ввійшов до него й промовив йому: Корнелию! **4** Він же, глянувши на него, злякав ся, і каже: Чого, Господи? Рече ж йому: Молитви твої і милостинї твої спогадались перед Богом. **5** Пішли ж тепер у Йоппию людей та приклич Симона, що прозиваєть ся Петром. **6** Він гостює в одного Симона кожемяки, що хата його над морем. Сей скаже тобі, що маєш робити. **7** Як же пійшов ангел, що глаголав до Корнелия, покликавши він двох слуг своїх, та побожного воїна з тих, що стерегли його, **8** і розказавши їм усе, післав їх у Йоппию. **9** Назавтра ж, як буди в дорозї і наближались до города, зійшов Петр на кришу помолитись коло шестої години. **10** Став же голодний і забажав їсти; як же готовили, найшло на него захопленнє, **11** і видить небо відчинене, і що сходить до него посудина якась, наче обрус великий, по чотиром кінцям звязаний і спускаючий ся на землю, **12** в котрому були всякі чотироногі землї, і зьвірі, і повзючі, і птиці небесні. **13** І роздав ся голос до него: Устань, Петре, заколи, та й їж. **14** Петр же каже: Нї, Господи, нїколи бо не їв я нїчого поганого та нечистого. **15** А голос знов вдруге до него: Що Бог очистив, ти не погань. **16** Стало ся ж се тричі; і взято знов посудину на небо. **17** Як же сумнївав ся в собі Петр, що се за видїннє було, що видів, аж ось два чоловіки, послані від Корнелия, розпитавши про Симонову господу, стали коло воріт, **18** і покликнувши спитали: Чи тут гостює Симон, на прізвище Петр? **19** Коли ж думав Петр про видїннє, рече йому Дух: Ось три чоловіки шукають тебе. **20** Уставши ж, зійди та йди з ними, не розбираючи; бо я післав їх. **21** Зійшовши ж Петр до чоловіків, посланих до него від Корнелия, рече: Ось я, кого шукаєте? Що за причина, для котрої прийшли? **22** Вони ж кажуть: Корнелий сотник, чоловік праведний, і богобоязливий, і доброї слави між усїм народом Жидівським, був наставлений від ангела сьвятого покликати тебе в господу свою і послухати словес від тебе. **23** Закликавши ж їх, угостив. Назавтра ж вийшов Петр із ними, і деякі з братів з Йоппиї пійшли з ним. **24** А другого дня увійшли в Кесарию. Корнелий же дожидав їх, скликавши родину свою і близьких приятелїв. **25** Як же стало ся, що ввійшов Петр, зустрівши його Корнелий, упав у ноги та й уклонив ся. **26** Петр же підвів його, говорячи: Встань; я таки же чоловік. **27** І, розмовляючи з ним, увійшов, і знаходить многих, що посходились. **28** І рече до них: Ви знаєте, що не годить ся чоловікові Жидовинові приставати або приходити до чужоземців; та менї Бог показав, щоб нїкого поганином або нечистим чоловіком не звав. **29** Тим я, не відмовляючись, прийшов покликаний. Питаю ж оце, для чого покликали мене? **30** І каже Корнелий; Четвертий день тому, як постив я аж до сієї години, а в девятій годинї молив ся в дому моїм; і ось чоловік став передо мною в яснїй одежї.

31 і рече: Корнелию, вислухана твоя молитва, і милостині твої згадано перед Богом. **32** Пішли ж в Йоппию та поклич Симона, що зветь ся Петром. Він гостює в господі в Симона кожемяки, над морем. Він, прийшовши, глаголати ме тобі. **33** Зараз оце післав я до тебе, і добре зробив єси, прийшовши. Нинї ж усї ми перед Богом стоїмо, щоб слухати все, що звелено тобі від Бога. **34** Відкривши ж Петр уста, рече: Поправдї постерегаю, що не на лице дивить ся Бог, **35** а в кожному народі, хто боїть ся Його, і робить правду, приятен Йому. **36** Слово, що післав синам Ізраїлевим, благовіствуючи впокій через Ісуса Христа(се Господь усіх); **37** ви знаєте слово, що було по всій Юдеї, почавши від Галилеї після хрещення, що проповідував Йоан, **38** Про Ісуса з Назарета, як помазав Його Бог Духом сьвятим і силою, а котрий ходив, роблячи добро та сцїляючи всіх підневолених дияволом, бо Бог був з Ним. **39** І ми сьвідки всього, що Він розбив і в землї Жидівській, і в Єрусалимі; котрого убили й повісили на дереві. **40** Сього, воскресив Бог третього дня, і дав Йому статись явним **41** не всьому народові, а сьвідкам наперед вибраним від Бога, - нам, що їли й пили з Ним по воскресенню Його з мертвих. **42** І повелїв нам проповідувати народові і сьвідкувати, що Він призначений від Бога суддею живим і мертвим. **43** Про Сього всї пророки сьвідкують, що всякий, хто вірує в Него, відпущеннє гріхів прийме через імя Його. **44** Ще, як промовляв Петр слова сї, найшов Дух сьвятий на всіх, хто слухав його. **45** І здивувались ті, що були від обрізання, котрі прийшли з Петром. що й на поган дар сьвятого Духа вилив ся. **46** Чули бо їх, що розмовляли мовами і величали Бога. Тоді озвав ся Петр: **47** Чи може хто боронити води, щоб оцім охреститись, котрі Духа сьвятого прийняли, як і ми? **48** І звелів їм охреститись в імя Господнє. Тоді просили його, щоб пробув у них кілька днів.

11 Почули ж апостоли та брати, котрі були в Юдеї, що й погане прийняли слово Боже. **2** І як прийшов Петр у Єрусалим, змагались із ним ті, що від обрізання, **3** кажучи: Що до людей, обрізання немаючих, ходив єси і їв з ними. **4** Почавши ж Петр, виложив їм рядом, говорячи: **5** Був я в городі, Йоппиї, і молячись бачив у захопленню видїннє: посудину якусь, що сходила, наче обрус великий, по чотирох кінцях спусканий з неба; і прийшов аж до мене. **6** Зазирнувши в него і розглянувши, бачив чотироногих землі, і зьвірів, і повзючих, і птиць небесних. **7** І чув я голос, що глаголав до мене: Встань, Петре, заколи та й їж. **8** Я ж сказав: Нї, Господи, бо нїщо погане або нечисте нїколи не входило в уста мої. **9** Відказав же менї голос удруге з неба: Що Бог очистив, ти не погань, **10** Се сталось тричі, і знов потягнено було все на небо. **11** І ось зараз три чоловіки прийшли в господу, де я був, послані з Кесариї до мене. **12** Сказав же менї Дух іїти з ними, нічого не розбираючи. Пішли яе зо мною і шість братів, і ввійшли ми в господу до чоловіка; **13** і звістив нам, як видїв ангела в господі своїй, що став і глаголав йому: Пішли в Йоппию людей, та поклич Симона, званого Петром. **14** Він глаголати ме слова до тебе котрими спасеш ся ти й увесь дім твій. **15** Як же став я говорити, найшов Дух сьвятий на них, як і на нас у починї. **16** Згадав я тоді слово Господнє, як глаголав він: Йоан хрестив водою, а ви будете хреститись Духом сьвятим. **17** Коли ж рівний дар дав їм Бог, як і нам, що увірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Богові? **18** Вислухавши се, замовкли, і славили Бога, говорячи: То й поганам дав Бог покаяннє в життє! **19** Ті ж, що порозсипались від гонення, що сталось на Стефана, пійшли аж у Финикию, Кипр і Антиохию, нікому не проповідуючи слова, тільки одним Жидам. **20** Були ж деякі з них люде з Кипру і Киринеї, котрі, прийшовши в Антиохию, говорили до Єленян, благовіствуючи Господа Ісуса. **21** І була рука Господня з ними; і велике число увірувавши, навернулись до Господа. **22** Дійшло ж про них слово до ушей церкви, що в Єрусалимі, і післали Варнаву, щоб пійшов аж до Антиохиї; **23** котрий прийшовши і видївши ласку Божу, зрадїв, і молив усїх, щоб у постановленню серця пробували в Господї. **24** Бо був чоловік добрий, повний Духа сьвятого й віри; і прихилилось доволї народу до Господа. **25** Вийшов же Варнава в Тарс шукати Павла, **26** і, знайшовши його, привів його в Антиохию. Стало ся ж, що вони цїлий рік збирались у церкві, і навчали багато народу, і ученики в Антиохиї стали найперш звати ся Християнами. **27** Тих же днів прийшли з Єрусалиму пророки в Антиохию. **28** Ставши ж один з них, на ймя Агав, віщував духом, що велика голоднеча мав бути по всій вселеннїй, яка й постала за Кдавдия кесаря. **29** З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них післати на допомогу братам, що жили в Юдеї. **30** Що й зробили, піславши до старших через руки Варнави та Савла.

12 Під той же час здвигнув цар Ірод руки, щоб мучити деяких із церкви. **2** Вбив же Якова, брата Йоанового, мечем, **3** а видївши, що се подобаєть ся Жидам, постановив схопити й Петра. (Були ж днї опрісноків.) **4** І схопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ. **5** Стережено ж Петра в темниці; церква ж без перестану молилась Богу за него. **6** Як же мав його вивести Ірод, спав тієї ночи Петр між двома воїнами, скований двома залїзами; а сторожі перед дверима стерегли темниці. **7** І ось ангел Господень став перед ним, і сьвітло засияло в будинку; торкнувши ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржій. І поспадали кайдани з рук його. **8** І рече ангел до него: Підпережись та підвяжи постоли твої. Зробив же так. І рече йому: Надїнь одежу твою, та йди за мною. **9** І, вийшовши, вийшов слїдом за ним, і не знав, що се правда, що сталось через ангела; думав же, що видїннє бачить. **10** Минувши ж перву сторожу й другу, прийшли до залїзних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились їм; і вийшовши пройшли одну улицю, і зараз відступив ангел від него. **11** І, прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справдї, що післав Господь ангела свого, і вирвав мене з руки Іродової і від усього дожидання народу Жидівського. **12** І зміркувавши, прийшов до хати Мариї, матери Йоана, званого Марком, де многі зібрались і молились. **13** Як же постукав Петр у сїнешні двері, вийшла послухати дївчина, на ймя Рода; **14** і, пізнавши голос Петра, з радощів не відчинила

дверей, а вбігши, сповістила, що Петр стоїть під дверима. **15** Вони ж сказали до неї: Збожеволіла єси. Вона ж таки говорила, що се так. Вони ж казали: Се ангел його. **16** Петр же не перестав стукати; відчинивши ж, увиділи його, та й здивувались. **17** Махнувши ж їм рукою, щоб мовчали, оповів їм, як Господь вивів його з темниці. Рече ж: Сповістіть Якова та братів про се. І, вийшовши, пійшов у друге місце. **18** Скоро ж настав день, зробивсь немалий переполох між воїнами, що стало ся з Петром. **19** Ірод же, пошукавши його, й не знайшовши, судив сторожів, та й звелїв покарати їх. І перейшовши з Юдеї в Кесарию, жив (там). **20** Лютував же Ірод на Тирян та на Сидонян. Прийшовши ж однодушно до него, й приєднавши Бласта, царського постельника, просили примирря; бо земля їх живилась од царської. **21** Призначеного ж дня Ірод, одігшись у царські шати і сівши на престолі, промовляв до них: **22** Народ же покликував: Голос Бога, а не чоловіка! **23** Зараз же поразив його ангел Господень за те, що не віддав слави Богу; і з'їли його черви, і вмер. **24** Слово ж Боже росло і множилось. **25** Варнава ж та Савло вернулись із Єрусалиму, сповнивши службу, і взявши з собою Йоана, званого Марком.

13 Були ж у церкві, що була в Антиохиї, деякі пророки та вчителі: Варнава та Симеон, званий Нигером, та Лукий Киринейський, та Манаіл, зрощений з Іродом четверовластником, та Савло. **2** Як же служили Господеві та постили, рече Дух сьвятий: Відлучіть менї Варнаву та Савла на діло, до котрого покликав я їх. **3** Тоді вони, попостивши та помолившись і положивши руки на них, відпустили їх. **4** Вони ж, послані від Духа сьвятого, прийшли у Селевкию, а звідтіля відплили в Кипр. **5** І, бувши в Саламинї, проповідували слово Боже по школах Жидівських, мали ж і Йоана за слугу. **6** Пройшовши ж острів аж до Пафи, знайшли одного чарівника, Жидівського лжепророка, на ймя Вар-Ісуса, **7** котрий був у старости Сергія Павла, чоловіка розумного. Сей, покликавши Варнаву та Савла, бажав слухати слово Боже. **8** Противив ся ж їм Єлима чарівник (так бо перекладаєть ся імя його), шукаючи одвернути старосту од віри. **9** Савло ж, - (він же) й Павел, сповнившись сьвятим Духом, і подивившись на него, **10** сказав: Ой ти, повний усякого підступу і всякого зла, сину дияволів, вороже всякої правди! чи (нїколи) не перестанеш розвертати праві дороги Господні? **11** Оце ж рука Господня на тебе, й будеш слїпий, і не бачити меш сонця до часу. І зараз обняв його туман і темрява й слоняючись (мацяючи) шукав, хто б його провів за руку. **12** Тодї видївши староста, що сталось, увірував, дивуючись наукою Господньою. **13** Пустивши ся ж із Пафи ті, що круг Павла, прийшли в Пергию Панфилську; Йоан же, відлучившись від них, вернувсь у Єрусалим. **14** Вони ж, перейшовши з Пергиї, прибули в Антиохию Писидийську, і ввійшовши в школу субітнього дня, посідали. **15** Як же прочитано з закону та пророків, післала старшина шкільна до них, говорячи: Мужі брати, коли маєте слово утїшення до людей, то промовте. **16** Вставши ж Павел і повівши рукою, рече: Мужі Ізраїльські і богобоязливі, слухайте: **17** Бог народу Ізраїльського вибрав отців наших, і підняв угору народ, як був він захожим у землї Єгипецькій, і рамям високим вивів їх з неї. **18** І до сорока літ годував їх у пустині. **19** А зруйнувавши, сїм народів у землї Канаанській, попаював їм землю їх. **20** А після сього літ з чотириста й пятьдесять давав (їм) суддів до Самуїла пророка. **21** А потім забажали вони царя, і дав їм Бог Саула, сина Кисового, чоловіка з роду Веняминового, на сорок літ. **22** А відсунувши його, підняв їм Давида за царя, котрому сьвідкуючи, рече: Знайшов я Давида сина Єссеєвого, чоловіка по серцю моєму, котрий вчинить усю волю мою. **23** Із його ж насіння підняв Бог по обітуванню Ізраїлеві Спаситедя Ісуса, **24** перед котрого приходом проповідував Йоан хрещеннє покаяння всьому народові Ізраїлевому. **25** Сповнивши ж Йоан путь свій, рече: Хто я, думаєте ви? Се не я. А ось іде за мною, котрому я недостоєн обуве ніг розвязати. **26** Мужі брати, синове роду Авраамового, і всі богобоязливі між вами, вам слово спасення сього послано. **27** Ті бо, що жили в Єрусалимі, і князї їх, не зрозумівши сього і голосів пророчих, читаних що - суботи, сповнили їх, осудивши Його, **28** і, не знайшовши нїякої вини смерти, просили Пилата убити Його. **29** Як же скінчилось усе, що пре Него писано, знявши з дерева, положили у гробі; **30** Бог же воскресив Його з мертвих, **31** Многі днї являв ся Він тим, що поприходили з Ним з Галилеї в Єрусалим; вони сьвідки Його перед людьми. **32** А ми вам благовіствуємо обітуваннє, дане отцям, **33** що його Бог сповнив нам, дітям їх, піднявши Ісуса, як і в другій псальмі написано: Син мій єси Ти; я сьогоднї родив Тебе. **34** А що воскресив Його з мертвих, так, що більш не вернеть ся на зотлїннє, то так глаголав: дам вам сьвятий Давидів завіт. **35** Тим і в иншій (псальмі) глаголе: Не даси Сьвятому твоєму видїти зотлїння. **36** Давид бо, послуживши своєму родові, Божою волею уснув, і положено його до батьків його, і ввидїв зотлїннє; **37** Той же, що Його Бог підняв, не видїв зотлїння. **38** Відоме ж нехай буде вам, мужі к брати, що через Него вам прощеннє гріхів проповідуєть ся; **39** і від чого не могли ви у законі: , Мойсейовім справдити ся, у Тому всякий віруючий оправдуєть ся. **40** Глядїть же, щоб не прийшло на вас те, що сказано в пророків: **41** Дивіть ся, гордівники, та дивуйтесь, та й пощезайте, бо дїло роблю я в днї ваші, дїло, котрому не увірили б, коли б хто розказував вам. **42** Як же виходили вони з школи, просили їх погане, щоб і другої суботи говорили слова сї. **43** Як же розійшлась школа, тоді многі з Жидів і побожних нововірцїв ішли слїдом за Павлом та Варнавою, котрі, розмовляючи з ними, напоминали їх, щоб пробували в благодаті Божій. **44** А другої суботи мало не ввесь город зібрав ся слухати слово Боже. **45** Видївши ж Жиди народ, сповнились завистю, і перечили речам Павла та хулили. **46** Озвавшись Павел та Варнава, сказали сьміливо: До вас треба було перше промовити слово Боже; коли ж відкинули ви його і вважаєте себе за недостойних життя вічнього, то ось обертаємось до поган. **(aiōnios g166)** **47** Так бо заповів нам Господь: Я поставив тебе сьвітлом поганам, щоб був ти на спасеннє до краю землї. **48** Слухаючи ж погане, зрадїли, і прославляли слово Господнє, і увірували, скільки було їх призначено до вічнього життя. **(aiōnios g166)** **49** Розносило ся ж слово Боже по всій тій сторонї. **50** Жиди ж наустили

побожних та І поважних жінок і перших у городі, і підняли гоненнє на Павла та Варнаву, та й вигнали їх із гряниць своїх. **51** Вони ж обтрусивши порох од ніг своїх на них, пійшли в Іконию. **52** Ученики ж сповнились радощами та сьвятим Духом.

14 Стало ся ж в Їкониї, увійшли вони вкупі в Жидівську школу, і промовляли так, що увірувало велике множество і Жидів і Єленян. **2** Невірні ж Жиди підіймали й озлобляди душі поган на братів. **3** Доволї ж часу пробували вони, одважно промовляючи про Господа, що сьвідкував словом благодати своєї, і давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх. **4** Та розділилась громада городська, і одні були з Жидами, а другі з апостолами. **5** Як же підняв ся заколот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати і покаменувати їх, **6** вони довідавшись, повтікали в городи Ликаонські, Листру та Дервию, і в околицю, **7** і там благовіствували. **8** А один чоловік у Листрі сидів невдужавши ногами, кривий бувши від утроби матери своєї, котрий ніколи не ходив. **9** Сей слухав, як Павел говорив; а той подививсь на него і, постерігши, що має віру, щоб одужати, **10** рече голосом великим: Стань просто на ноги твої. І підскочив і ходив. **11** Народ же, видївши, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонськи: Боги, уподобившись людям, зійшли до нас. **12** Назвали ж Варнаву Зевесом, а Павла Гермесом; бо він був проводирем слова. **13** Жерець же (ідола) Зевеса, що був перед городом їх, привівши воли з вінками до воріт, хотів зробити посьвят разом з народом. **14** Почувши ж апостоли Варнава та Павел, роздерли одежу свою, і вбігли, покликуючи, між народ, **15** і глаголали: Мужі, на що се робите? Ми такі ж люде, як ви; благовіствуемо вам, щоб від сих дурниць навернулись до Бога живого, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що є в них. **16** Він у минувші часи попустив усім поганам ходити дорогами їх. **17** Тільки ж не оставляв себе без сьвідчення, роблячи добро: даючи дощі з неба й пори вроджайні, та сповняючи їжею й радощами серця наші. **18** се говорячи, ледве впинили народ, щоб не приносили їм посьвяту. **19** Прийшли ж з Антиохиї та Їкониї Жиди, і наустивши народ, і вкаменувавши Павла, виволїкли геть з города, думаючи, що він умер. **20** Як же обступили його ученики, уставши ввійшов у город, а назавтра вийшов з Варнавою в Дервию. **21** І благовіствувавши городу сьому, і навчивши многих, вернулись вони в Листру, і Іконию, і Антиохию, **22** укріпляючи душі учеників, благаючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже. **23** Рукоположивши ж їм пресвитерів по церквах і помолившись з постом, передали їх Господеві, в котрого увірували. **24** І, перейшовши Писидию, прийшли в Памфилию. **25** А глаголавши в Пергиї слово, прийшли в Аталию, **26** а з відсіля поплили в Антиохию, звідкіля були передані благодаті Божій на діло, котре сповнили. **27** Прибувши ж та зібравши церкву, оповідали все, що зробив Бог з ними, і як Він відчинив поганам двері віри. **28** Пробували ж там час немалий з учениками.

15 І, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетесь по звичаю Мойсейовому, не можете спасти ся. **2** Як же почав ся спір і немале змаганнє Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі инші з них пійшли до апостолів та старших у Єрусалим ради сього питання. **3** Вони ж, послані від церкви, проходили Финикию та Самарию, оповідуючи про наверненнє поган; і зробили великі радощі всїм братам. **4** Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від церкви і апостолів і старших, і сповістили про все, що Бог з ними зробив. **5** Устали ж деякі з єресї Фарисейської, що увірували, кажучи, що треба обрізати їх та наказати, щоб хоронили закон Мойсеїв. **6** І зібрались апостоли та старші вглянути в сю річ. **7** Як же постало велике змаганнє, вставши Петр, рече до них: Мужі брати, ви знаєте, що з давніх днїв Бог між нами вибрав мене, щоб через мої уста погане чули слово благовістя, та й увірували. **8** І Бог, що знав серця, сьвідкував їм, давши їм Духа сьвятого, як нам, **9** і не розріжнив нічого між нами й ними, вірою очистивши серця їх. **10** Тепер же чого спокутуєте Бога, щоб наложив ярмо на шию ученикам, котрого нї батьки наші, ні ми не здолїли носити. **11** Нї віруємо, що благодаттю Господа Ісуса Христа спасемось, яко ж і вони. **12** Умовкла ж уся громада, й слухала, як Варнава та Павел оповідували про ознаки та чудеса, що зробив Бог через них між поганами. **13** Як же вмовкли вони, озвав ся Яков, говорячи: Мужі брати, вислухайте мене. **14** Симон оповів, як Бог перше зглянув ся, щоб з поган прийняти людей в імя своє. **15** З сим сходять ся слова пророчі, яко ж писано: **16** Після сього знов верну ся, і збудую намет Давидів, що впав, і руїни його збудую знов і поставлю його, **17** щоб остальні з людей шукали Господа, і всї народи, на котрих призвано імя моє, глаголе Господь, що робить оце все. **18** Звісні од віку Богові всі діла Його. **(aiōn g165)** **19** То ж суджу, що не треба тим докучати, которі від поган обернулись до Бога; **20** а написати їм, нехай удержують ся від ідольських гидот, та блуду, та давленого, та крови. **21** Мойсей бо від стародавніх родів має проповідуючих його по городах, і читаний по школах що-суботи. **22** Зводили тодї апостоли і старші і вся церква вибраних мужів з між себе післати в Антиохию з Павлом та Варнавою: Юду, названого Варсавою, та Силу, мужів-проводирів мізк братами, **23** написавши через руки їх так: Апостоли та старші і брати - братам з поган, що в Антиохиї, і Сириї і Киликиї, радуйте ся. **24** Яко ж чули ми, що деякі з між нас вийшовши, потрівожили вас словами і захитали душі ваші, говорячи, щоб обрізувались та хоронили закон, чого ми їм не наказували; **25** то зводилось нам, зібравшим ся однодушне вибраних мужів післати до вас з любими нашими Варнавою та Павлом, **26** людьми, що віддавали душі свої за імя Господа нашого Ісуса Христа. **27** Післали ми оце Юду та Силу, котрі й самі розкажуть про те словом. **28** Зводилось бо сьвятому Духу та й нам, ніякої тяготи більш не накладувати вам, опріч сього конечного: **29** щоб удержувались від жертів ідолам, та крови, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе, добре робити мете. Бувайте здорові. **30** Послані ж прийшли в Антиохию і, зібравши громаду, подали посланнє.

31 Прочитавши ж (ті), зраділи від сього потїшення. **32** Юда ж та Сила, будучи самі пророками, многими словами втїшали братів і утверджували. **33** Пробувши ж (там якийсь) час, відпущені були з упокоєм од братів до апостолів. **34** Зводив же Сила зостатись там. **35** Павел же та Варнава пробували в Антиохиї, навчаючи та благовіствуючи слово Господнє з многими иншими. **36** По кількох же днях рече Павел до Варнави: Вернувшись одвідаємо братів наших по всіх городах, де проповідували ми слово Господнє, як вони мають ся. **37** Варнава ж раяв узяти з собою Йоана, званого Марком. **38** Павло ж не удостоїв брати з собою того, хто одлучивсь од них з Памфилиї, і не пійшов з ними на діло. **39** Постала ж ріжниця, так, що вони розлучились між собою; і Варнава, взявши Марка, поплив у Кипр, **40** Павел же, вибравши Силу, пійшов, переданий благодатї Божій від братів, **41** і проходив Сирию і Киликию, утверджаючи церкви.

16 Прийшовже у Дервию та в Листру; і ось був там один ученик, на ймя Тимотей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека, **2** що мав добру славу між братами у Листрі та Ікониї. **3** Сього схотів Павел узяти з собою; і взявши обрізав його задля Жидів, що були в тих місцях; знали бо всі батька його, що був Грек. **4** Як же проходили городи, передавали їм хоронити устави, постановлені від апостолів та старших, що в Єріусалимі. **5** Церкви ж утверджувались у вірі, і прибували числом що-дня. **6** Як же пройшли Фригию та Галацьку сторону, заборонив їм сьвятий Дух промовляти слово в Азиї. **7** Прийшовши ж в Мисию, поривались іЙти в Витинию, і не пустив їх Дух. **8** Перейшовши ж Мисию, прийшли в Трояду. **9** І явилось уночі видїннє Павлу: стояв один чоловік Македонець, благаючи його й говорячи: Прийшовши в Македонцю, поможи нам. **10** Як же видїннє увидів, забажали ми зараз іти в Македонцю, зрозумівши, що Господь покликав нас благовіствувати їм. **11** Пустившись тодї з Трояди, приспіли ми в Самотракию, другого ж дня в Неаполь, **12** а звідтіля в Филипи, котрий єсть первий город тієї части Македониї - осада. Пробували ж ми в сьому городі кілька днів. **13** А субітнього дня вийшли геть а города над річку, де бувало звичайно моленнє, і посідавши говорили до жінок, що посходились. **14** І слухала нас одна жінка, на ймя Лидия, купчиха кармазином, із города Тиятирського, що шанувала Бога; їй же Господь відчинив серце уважати на глаголанє від Павла. **15** Як же охрестилась вона і дім її, благала, говорячи: Коли ви судили мене, що я вірна Господеві, то, ввійшовши в господу мою, пробувайте. І присилувала нас. **16** Стало ся ж, як ми йшли на молитву, зустріла нас одна дївчина, що мала духа віщого, і котра заробіток великий давала панам своїм, ворожачи. **17** Ся, йдучи слїдом за Павлом та. за нами, покликувала, кажучи: Сї люде - слуги Вишнього Бога, що звіщають нам дорогу спасення. **18** Робила ж се многі днї. Далїй Павел, розсердившись і обернувшись, рече духові: Повелїваю тобі імям Ісуса Христа, вийди з неї. І вийшов тієї ж години. **19** Видївши ж пани її, що пропала надія заробітку їх, схопивши Павла та Силу, потягли їх на майдан до князїв. **20** І привівши їх до воївод, казали: Сї люде вельми трівожать город наш, бувши Жидами, **21** і навчають звичаїв, котрих не годить ся нам приймати, анї робити, бувши Римлянами. **22** І встав народ проти них, а воїводи, роздерши одежу їх, звеліли бити їх. **23** І завдавши їм багато ран, повкидали в темницю, звелївши темничнику пильно стерегти їх **24** Котрий прийнявши такий наказ, повкидав їх у саму середню темницю і позабивав ноги їх у колоду. **25** О півночі Павел та Сила молившись славили Бога піснею, і чули їх вязники. **26** Нараз став ся великий трус, так що аж підвалини в вязниції захитались; і повідчинялись зараз усї двері, і поспадали кайдани з усїх. **27** Прокинувши ся ж темничник од сну, та побачивши відтинені двері темниці, вийнявши меч, хотїв себе вбити, думаючи, що повтікали вязники. **28** Покликнув же голосом великим Павел, говорячи: Не роби собі нічого лихого, всї бо ми тут. **29** Попросивши ж сьвітла, вбіг трусячись, і припав до Павла та Сиди, **30** а, вивівши їх геть, каже: Добродії, що менї робити, щоб спастись? **31** Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеш ся ти і дім твій. **32** І глаголали йому слово Господнє, і всїм, що в дому його. **33** І, взявши їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й охрестив ся сам і всї його зараз. **34** І, повівши їх у господу свою, заставив перед ними стіл, і веселив ся з усїм домом, увірувавши в Бога. **35** Як же настав день, прислали воїводи наличників, кажучи: Відпусти людей сих. **36** Звістив же темничник про сї слова Павла, що прислали воїводи, щоб відпустити вас; **37** Павел же рече: Бивши нас прилюдно неосуджених людей римських, повкидали в темницю, а тепер потай нас виганяють? Нї бо, а нехай самі, прийшовши, виведуть нас. **38** Звістили ж воїводам паличники слова сї; і перелякались, почувши, дцо вони Римляне. **39** І прийшовши благали їх, і вивівши просили, щоб вийшли з города. **40** І, вийшовши вони з темниції, прийшли до Лидиї, і, побачивши братів, утішили їх, та й пійшли.

17 Перейшовши ж Амфиполь та Аполонию, прийшли в Солунь, де була школа Жидівська. **2** По звичаю ж своєму, ввійшовши до них Павел, три суботи розмовляв з ними з писання, **3** виказуючи і доводячи, що треба було Христу постраждати і воскреснути з мертвих, і що се Христос Ісус котрого я звіщаю вам. **4** І деякі з них увірували, та й пристали до Павла та Сили, і побожних Єленян велике множество і жінок значних немало. **5** Завидуючи невірні Жиди, і назбиравши гультяїв, якихсь поганих людей, і зібравши купу, збунтували народ, і напавши на хату Ясонову, шукали їх, щоб вивести перед народ. **6** Не знайшовши ж їх, поволокли Ясона та кілька братів до городської старшини, гукаючи: Ті, що заколотили вселенну, і сюди поприходили; **7** Ясон прийняв їх; і всї вони йдуть проти уставів кесаревих, говорячи, що єсть иншій цар, Ісус. **8** Стрівожили ж вони народ і городську старшину, що чули се. **9** І взявши поруку у Ясона і в иншнх, відпустили їх. **10** Брати ж зараз уночі вислали Павла та Силу у Верию. Прибувши вони (туди), прийшли в Жидівську школу. **11** Сї ж були благороднїщі від тих, що в Солунї; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писаннє, чи так воно є. **12** Многі ж з них

увірували, і з Єленських жінок поважних і з чоловіків не мало. **13** Як же довідались ті, що з Солуня Жиди, що і в Верии проповідуєть ся від Павла слово Боже, то прийшли й сюди, бунтуючи народ. **14** Зараз же післали тоді брати Павла, щоб йшов ніби над море, а Сила та Тимотей зостались. **15** Ті, що провожали Павла, провели його аж до Атин, і, прийнявши наказ до Сиди та Тимотея, щоб як найборжій прийшли до него, пійшли. **16** Як же дожидав їх Павел в Атинах, кипів дух його в йому, бачивши город, одданий ідольству. **17** Розмовляв же в школї з Жидами та з побожними, та й на торгу що-дня з тими, з ким довело ся. **18** Деякі ж з Фидософів Епикуреїв та Стоїків змагали ся з ним; і одні казали: Що хоче сей балакайло сказати? инші ж: Здаєть ся, буде проповідником чужих богів, - бо благовіствував їм Ісуса та воскресеннє. **19** І, схопивши його, повели в Ареопаг, говорячи: Чи можемо знати, що се ти за нову таку науку проповідуєш? **20** Чуже бо щось вносиш в уші наші; то хочемо знати, що воно має бути. **21** Усї бо Атиняне і захожі чужоземці ні про що инше не дбали, як говорити або слухати що нове. **22** Ставши ж Павел посеродині Ареопага, рече: Мужі Атиняне, по всьому виджу, що ви вельми побожні. **23** Бо, ходячи та дивлячись на божниці ваші, знайшов я жертівню, на котрій написано: Невідомому Богу. Кому ж ви, не відаючи, поклоняєтесь, того я проповідую вам. **24** Бог, що сотворив сьвіт і все в йому, сей неба і землї. Господь, не в рукотворних храмах домує, **25** ні від рук чоловічих служеннє приймає, дознаючи нужду в чому; сам бо дає всїм життє, і диханнє, і все; **26** і зробив з однієї крови ввесь рід чоловічий, щоб жила на всему лиці землї, відграничивши наперед призначені часи і гряниці домування їх, **27** щоб шукали Господа, чей намацяють Його та знайдуть, хоч недалеко (Він) від кожного з нас. **28** Ним бо живемо й двигаємось, і єсьмо, як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо й рід ми. **29** Бувши ж оце Божим родом, не мусимо думати, що Божество похоже на золото, або на камінь, різьбу, іскуства і видумки чоловічої. **30** От же не вважаючи на часи незнання, Бог тепер повелїває всїм людям усюди каятись; **31** бо призначив день, в котрий судити ме вселенну правдою через Чоловіка, котрого наперед постановив, подаючи певноту всїм, воскресивши Його з мертвих. **32** Чуючи про воскресеннє мертвих, деякі сьміялись, инші ж казали: Послухаємо тебе знов про се. **33** І так Павел пійшов з посеред них. **34** Деякі ж люде, приставши до него, увірували, між котрими і Дионисий Ареопагит, і жінка на ймя Дамара, і инші з ними.

18 Після сього, покинувши Павел Атини, прийшов у Коринт, **2** І, знайшовши одного Жидовина, на ймя Авкилу, родом Понтянина, тільки що прибувшого з Італиї, і Прискилу, жінку його (бо Клавдий повелїв, щоб усї Жиди вийшли з Риму), прийшов до них. **3** А, бувши одного з ними ремесла, пробував у них і робив; були бо наметники по ремеслу. **4** І розмовляв що-суботи в школї, і пересьвідчував Жидів і Єленян. **5** Як же прийшов з Македониї Сила та Тимотей, був Павел спонукуваний духом, сьвідкуючи Жидам про Христа Ісуса. **6** Як же противились вони і хулили, струснувши він одежу, рече до них: кров ваша на голови ваші; я чистий; від нинї між погане йду. **7** І, пійшовши звідтіля, прийшов у господу одного, на ймя Юста, що поклоняв ся Богу, котрого господа була обіч школи. **8** Крисп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усїм домом своїм, і многі з Коринтян, почувши, увірували, та й охрестились. **9** Рече ж Господь у нічному видінню Павлу: Не бійся, тільки говори й не мовчи: **10** бо я з тобою, і ніхто не одважить ся тобі нїчого лихого заподіяти; бо в мене багато людей у сьому городі. **11** І пробував там рік і шість місяців, навчаючи між ними слова Божого. **12** Як же старостував Галион в Ахаї, напали однодушне Жиди на Павла, та й повели його перед суд, **13** говорячи, що він намовляє людей проти закону шанувати Бога. **14** Як же хотів Павел одкрити уста. каже Галион до Жидів: Жидове, коли б (тут була) кривда яка, або лихе діло, вислухав би я вас (до слова). **15** Коли ж (тут) питаннє про слово, та імена, та про закон ваш, то глядїть самі; суддею бо сього не хочу бути. **16** Та й повиганяв їх із судища. **17** Тодї всї Єленяне, взявши Состена, шкільного старшину, били його перед судищем; та Галионові було про те байдуже. **18** Павел же, пробувши там ще доволі днів, попрощавшись із братами, поплив у Сирию (а з ним Прискила й Авкила), остригши голову в Кинхреях; бо зробив був обітницю. **19** Прибувши ж у Єфес, зоставив тих там, сам же, ввійшовши в школу, розмовляв з Жидами. **20** Як же просили його, щоб довший час побув у них, не зволив, **21** а попрощав ся з ними, говорячи: Притьмом мушу сьвято, що надходить, сьвяткувати в Єрусалимі; та вернусь знов до вас, коли буде воля Божа. І поплив з Єфесу. **22** А прибувши в Кесарию, вступив (до Єрусалиму), і привитавши церкву, пійшов ув Антиохию. **23** І, пробувши тут час якийсь, вийшов, проходячи рядом Галацьку сторону та Фригию, і утверджуючи всїх учеників. **24** Один же Жидовин, на ймя Аполос, родом Александриєць, чоловік вимовний і сильний у писаннях, прийшов у Єфес. **25** Сей був наставлений на путь Господень, і палаючи духом, промовляв і навчав пильно про Господа, знаючи тільки про хрещеннє Йоанове. **26** І почав одважно говорити в школї. Слухаючи ж його Авкила та Прискила, прийняли його, і виложили йому доладнїщ путь Господень. **27** Як же захотїв він перейти в Ахаю, писали брати ученикам, напоминаючи прийняти його; а він прибувши, много помагав тим, що увірували благодаттю; **28** сильно бо обличав Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що Ісус єсть Христос.

19 Стало ся ж, як був Аполос у Коринтї, пройшовши Павел верхні сторони, прибув у Єфес, і, знайшовши деяких учеників, **2** рече до них: Чи прийняли ви Духа сьвятого, увірувавши? Вони ж казали йому: Ба й не чували, чи є Дух сьвятий. **3** І рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Йоанове хрещеннє. **4** Рече ж Павел: Йоан хрестив хрещеннєм покаяння, глаголючи людям, щоб у Грядущого за ним вірували, се єсть в Христа Ісуса. **5** Почувши ж се, хрестились в імя Господа Ісуса. **6** І, як положив на них Павел руки, зійшов Дух сьвятий на них, і заговорили мовами, і пророкували. **7** Було ж усїх до дванайцяти чоловік. **8** Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяцї, розмовляючи і доводячи про царство

Боже. **9** Як же деякі закаменіли, й не слухали, злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них і відлучив учеників, та й що-дня розмовляв в школї одного Тирана. **10** Се діялось два роки, так що всї, що проживали в Азиї, слухали слово Господа Ісуса, - Жиди й Єленяне. **11** І не малі чудеса робив Бог руками Павловими, **12** так що на недужих вкладали з тіла його хустки або рушники, й покидали їх недуги, й злі духи виходили з них. **13** Почали ж деякі з тиняючих ся Жидів-заклинателів іменувати над маючими духів лукавих імя Господа і Ісуса, говорячи: Заклинаємо вас Ісусом, котрого Павел проповідує. **14** Було ж якихсь сім синів Скеви Жидовина архиєрея, що се робили. **15** Та дух лукавий озвавшись, казав: Ісуса знаю, і Павла знаю; ви ж хто такі? **16** І кинувсь на них чоловік, що в йому був дух лукавий, і, опанувавши їх, подужав їх так, що нагі й зранені повтікали з того дому. **17** Стало ся ж се відоме всїм Жидам і Єленянам, що жили в Єфесї; і попав страх на всіх їх, і величано імя Господа Ісуса. **18** І многі з вірних приходили, і визнавали, і виявляли учинки свої. **19** Доволі ж багато з тих, що робили чари, позносивши книги свої, попалили перед усїма; і злічено ціну їх, і налїчено пятьдесять тисяч срібняків. **20** Так потужно росло слово Господнє і укріплялось. **21** Як же се сповнилось, постановив Павел у дусї, пройшовши через Македонию та Ахаю, іїти в Єрусалим, говорячи, що, побувши там, мушу й Рим побачити. **22** Піславши ж у Македонию двох послугуючих йому, Тимотея та Єраста, сам пробув ся) час ув Азиї. **23** Стала ся ж часу того немала трївога про Господень путь. **24** Один бо, на ймя Димитрий, золотар, що робив срібні храми Артемиди, давав ремесникам немалий заробіток. **25** Зібравши їх і инших сього дїла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сього заробітку прожиток наш; **26** та бачите й чуєте, що не то в Єфесї, а мало не по всій Азиї сей Павел, пересьвідчивши, одвернув багато народу, говорячи, що нема богів рукотворних. **27** І не тільки се ремеслу нашому грозить, прийти в упадок, та щоб і храм великої богині Артемиди не обернувсь у ніщо, і не пропало величче тієї, котрій вся Азия і вселенна покланяєть ся. **28** Вислухавши се і сповнившись гнївом, закричали, говорячи: Велика Артемида Єфеська! **29** І ввесь город був повен заколоту; і кинулись однодушне до театру, схопивши Гайя та Аристарха, Македонян, подорожніх товаришів Павлових. **30** Як же хотів Павел увійти між народ, не пустили його ученики. **31** І деякі з Азийської старшини, бувши йому приятелями, піславши до него, благали, щоб не йшов до театру. **32** Инші ж що инше гукали; була бо громада заколочена, і більша з них (часть) не знала, чого посходились. **33** З народу ж вивели Александра, і Жиди попихали його наперед. Александр же, махнувши рукою, хотів був оправдуватись перед народом. **34** Як же довідались, що він Жидовин, то всї гукали в один голос годин зо дві: Велика Артемида ЄФеська! **35** Утихомиривши ж писар народ, каже: Мужі ЄФеські, що б то був за чоловік, котрий не знав би, що город ЄФес шануватель великої богині Артемиди і Диопета! **36** А коли нїчого проти сього не можна сказати, то треба вам угамуватись і нїчого нерозважно не робити. **37** Привели бо ви чоловіків сих, що ні сьвятого не крали, ні богині вашої не хулили. **38** Коли ж Димитрий та ремісники що з ним, мають з ким справу, то (на се) судді судять і є старости; нехай позивають один одного. **39** А коли чого иншого допевняєтесь, то у законному зборі розсудить ся. **40** Бо ще опасуємось, щоб не обвинувачено нас за сегоднїшню бучу, не маючи жадної причини, котрою могли б справдити се збіговище. **41** І, се промовивши, розпустив громаду.

20 А, як утихомирилась буча, покликав Павел учеників і попрощавшись, вийшов у дорогу до Македониї. **2** Пройшовши ж ті сторони і напімнувши їх многими словами, прийшов у Грецію. **3** Поживши ж (там) три місяці, як засіли на него Жиди, коли хотів був плисти в Сирию, надумавсь вернутись через Македонию. **4** Товаришували йому до Азиї Сосипатр Вериєць і Солуняне Аристарх та Секунд, та Гай Дервянин, та Тимотей, і Азияне Тихик та Трофим. **5** Сї, пійшовши попереду, підождали нас у Трояді. **6** Ми ж поплили після опрісночних днів із Филип, та й прибули до них за пять днів у Трояду, де пробули сім день. **7** Первого ж дня в тижнї, як зібрались ученики на ломаннє хлїба, проповідував їм Павел, хотячи вийти назавтра, і продовжив слово до півночи. **8** Було ж сьвітла много в гірниці, де ми зібрали ся. **9** Сидїв же один молодець, на ймя Євтих, на вікнї, та й обняв його твердий сон; і, як Павед промовляв много, похилрзпшсь зі сну, упав з третього поверху до долу, і підняли його мертвого. **10** Зійшовши ж Павел у низ, припав до него, й обнявши рече: Не трївожтесь, душа бо його в йому. **11** Зійшовши ж угору, переломив хліб, і попоївши, бесідував богато аж до зорі, та й пійшов. **12** Привели ж хлопця живого і втішились немало. **13** Ми ж, прийшовши до корабля, поплили в Асон, хотівши звідтіля взяти Павла, так бо звелів, хотівши сам іїти пішки. **14** Як же зійшов ся з нами в Асонї, узявши його, прибули ми в Митилену. **15** А відпливши звідтіля, причалили ми другого дня проти Хиоса, на другий же день поплили в Самос, та, побувши в Трогилиї, другого дня прийшли в Милет. **16** Надумавсь бо Павел плисти мимо Єфеса, щоб не гаятись в Азиї, а поспішав, коли можна, щоб йому бути в день пятидесятниці в Єрусалимі. **17** З Милета ж, піславши в Єфес, прикликав старших церковних. **18** Як же прийшли до него, рече їм: Ви знаєте з первого дня, як прийшов я в Азию, яким робом пробував я з вами всякого часу, **19** служачи Господові з усякою покорою і многими слїзми і спокусами, які прилучали ся менї од Жидівського чигання, **20** і що я ні від чого корисного не вхиляв ся, щоб не звістити вам і не навчати вас прилюдно і по домам, **21** сьвідкуючи й Жидам і Єленянам покаяннє перед Богом і віру в Господа нашого Ісуса Христа. **22** І ось я, звязаний духом, іїду в Єрусалим, не знаючи, що в йому приключить ся менї. **23** Тільки що Дух сьвятий по городам сьвідкує слово, що кайдани мене та муки ждуть. **24** Та ні про що я не дбаю, й не дорога менї душа моя, аби з радістю скінчити путь мій і ту службу, що прийняв я од Господа Ісуса, щоб сьвідкувати евангелию благодати Божої. **25** І тепер ось я знаю, що більш не бачити мете лиця мого ви всї, між котрими ходив я, проповідуючи царство Боже. **26** Тим я сьвідкую вам сьогоднї,

що чистий я від крові всіх. **27** Бо я не вхилявсь обявляти вам усяку волю Божу. **28** Тим достерегайте себе і все стадо, в котрому вас Дух сьвятий настановив єпископами, щоб пасти церкву Божу, котру придбав кровю своєю. **29** Я бо знаю се, що після виходу мого прийдуть вовки хижі між вас, що не пощадять стада. **30** І з вас самих устануть люде, говорячи розворотне, щоб потягти учеників за собою. **31** Тим пильнуйте, памятаючи, що три роки ніч і день не переставав я із слїзми напоминати кожного. **32** А тепер передаю вас, брати, Богові і слову благодати Його, котрим може збудувати вас і дати вам наслїддє між усїма осьвяченими. **33** Срібла або золота або одежі, - нїчого не жадав я. **34** Сами ж знаєте, що потребинам моїм і тим, хто бував зо мною, служили оці руки мої. **35** У всьому показав я вам, що, так працюючи, треба помагати малосильним і памятати слова Господа Ісуса, що Він глаголав: Більше щасте давати, нїж приймати. **36** І се промовивши, упав на колїна свої, і моливсь із усїма ними. **37** Доволї ж було плачу у всіх, і, впавши на шию Павлові, цїлували його, **38** смуткуючи найбільш про те слово, що промовив, що більш не мають лиця його видїти. І провели його до корабля.

21 Як же сталось, що ми поплили, попрощавшись із ними, то просто верстаючи дорогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Родос, а з відтіля в Патару. **2** І, знайшовши корабель, що плив у Финикию, сївши, поплили ми. **3** Зуздрівши Кипр і минувши його ліворуч, поплили ми в Сирию, та й пристали в Тирі, там бо треба було кораблю скинути тягар. **4** І, знайшовши учеників, пробули ми там сім день. Вони Павлові казали Духом не йти в Єрусалим. **5** А як ми скінчили днї, вийшовши пійшли ми; а всі провожали нас із жінками й дїтьми аж за город; і, приклонивши колїна на березї, помолились; **6** і, попрощавшись один з одним, увійшли в корабель, вони ж вернулись до дому. **7** Ми ж, скінчивши плаваннє від Тира, пристали в Птоломаїдї, і, привитавши братів, пробули в них один день. **8** Назавтра ж, вийшовши ті що а Павлом, прибули в Кесарию; і, ввійшовши в господу Филипа благовістника, одного з семи, пробували в него. **9** Було ж у него четверо дочок дївчат, що пророкували. **10** Як же пробували там много днів, прийшов з Юдеї один пророк, на ймя Агав. **11** І, прийшовши до нас, і взявши пояс Павла, звязавши руки свої і ноги, рече: Так глаголе Дух сьвятий: Чоловіка, чий се пояс, оттак звяжуть у Єрусалимі Жиди, і видадуть у руки поганам. **12** Як же почули ми се, благали ми й тамешні, щоб не йшов він у Єрусалим. **13** Озвав ся ж Павел: Що робите, плачучи та рвучи менї серце? я бо не то звязаним бути готов, а й умерти в Єрусалимі за ймя Господа Ісуса. **14** Як же він не дав себе вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай буде воля Господня. **15** По тих же днях, налагодившись, пустились у Єрусалим. **16** Ішли ж з нами й деякі з учеників із Кесариї, і вели одного Мнасона Кипрянина, старого ученика, в котрого б нам оселитись. **17** Як же прибули к Єрусалим, радо прийняли нас брати. **18** Назавтра прийшов Павел до Якова, прийшли ж і всі старші. **19** І, привитавши їх, розказував про все, що зробив Бог між поганами через служеннє його. **20** Вони ж, вислухавши, прославляли Господа, і рекли йому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, що увірували, а всі вони ревнителї закону. **21** Про тебе ж -дознались, що ти навчаєш відступлення від закону Мойсейового усіх Жидів між поганами, говорячи, щоб не обрізували дїтей своїх, анї додержували звичаїв. **22** Що ж тепер (робити)? Конче зійдеть ся купа; прочують бо, що прийшов єси. **23** Зроби ж оце, що тобі скажемо: Є в нас чотири чоловіки таких, що мають на собі обітницю. **24** Узявши їх, очистись із ними, та й втрать ся на них, щоб обстригли голови; то й знати муть усї, що чого дознались про тебе, се нїщо, та що й ти ходиш у законї, хоронячи його. **25** Що ж до увірувавших поган, ми писали, присудивши, щоб такого нїчого вони не додержували, а тільки щоб хоронились ідольської жертви, та крові, та давленого, та блуду. **26** Тодї Павел, узявши тих чоловіків, і очистившись із ними, увійшов назавтра в сьвятилище, звіщаючи сповненнє днїв очищення, доки принесеть ся за кожного з них принос. **27** Як же вже мало сім день скінчитись, Азийські Жиди, побачивши його в сьвятилищі, збунтували ввесь народ, і наложили руки на него, **28** гукаючи: Мужі Ізраїлеві, помагайте! Се чоловік, що проти народу й закону й місця сього всіх усюди навчає, та що й Єленян увів у сьвятилище, й опоганив сьвяте місце се. **29** (Виділи бо Трофима ЄФесця у городї з ним, про котрого думали, що його увів у сьвятилище Павел.) **30** І здвигнувсь увесь город, і постало збіговище народу; і взявши Павла, виволікли з церкви, і зараз зачинили двері. **31** Та, як хотїли вбити його, дойшла вістка до тисячника роти, що ввесь Єрусалим збунтував ся. **32** Узявши він зараз воїнів і сотників побіг на них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, перестали бити Павла. **33** Приступивши ж тисячник узяв його і звелїв закувати в два ланцюги, і питав, хто він такий, і що зробив. **34** І деякі кричали одно, а инші друге між народом; і, не здолївши довідатись нїчого певного за гуком, звелїв вести його в замок. **35** Як же дійшов до сходів, то прилучилось, що мало не несли його воїни задля натовпу народу. **36** Ішло бо за ним множество народу з криком: Страть його! **37** А, як мали вводити Павла в замок, рече він тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі? Він же каже: Чи вмієш по грецьки? **38** Чи не ти єси Єгиптянин, що перед сими днями зробив бунт та вивів у пустиню чотири тисячі народу розбишацького? **39** Рече ж Павел: Я чоловік Жидовин Тарсийський, славного города Киликиї житель; прошу тебе, дозволь менї промовити до народу. **40** Як же дозволив, тодї Павел, ставши на сходах, махнув рукою до народу, й як настало велике мовчаннє, промовив Жидівською мовою, говорячи:

22 Мужі брати й батьки, вислухайте тепер мов оправданнє перед вами. **2** Почувши ж, що Жидівською мовою говорив до них, ще більш утихомирились. **3** І рече: Я справдї чоловік Жидовин, роджений у Тарсї Киликийському, зрощений же у сьому городї при ногах Гамалиїла, навчений добре отцївського закону, бувши ревнителем Бога, якож вв всї тепер. **4** Я сей путь гонив до смерти, вяжучи та віддаючи в темницї чоловіків і жінок; **5** яко ж і архиєрей засьвідкує

мені, і вся старшина, від котрих і листи взявши до братів, ішов я в Дамаск, щоб звязавши привести у Єрусалим тих, що там були, щоб скарано їх. **6** Стало ся ж мені, як ішов я і наближавсь до Дамаску, о полудні зразу осияло мене велике сьвітло з неба. **7** І впав я на землю, і почув голос, глаголючий менї: Савле, Савле, чого мене гониш? **8** Я ж озвавсь: Хто єси, Господи? і рече до мене: Я Ісус Назорей, котрого ти гониш. **9** Ті ж, що були зо мною, виділи сьвітло і полякались; голосу ж не чули, що глаголав мені. **10** Сказав же я: Що робити мені, Господи? Господь же рече до мене: Уставши йди в Дамаск; а там скажеть ся тобі про все, що постановлено тобі робити. **11** Як же не бачив я від сяйва того сьвітла, то ведений за руку від тих, що були зо мною, увійшов я в Дамаск. **12** Ананія ж, чоловік один побожний по закону, доброї слави у всіх тамешнїх Жидів, **13** прийшовши до мене і ставши, рече менї: Савле брате, прозри. І я тій ж години побачив його. **14** Він же рече: Бог отців наших вибрав тебе розуміти волю Його, й видїти Праведника, й чути голос із уст Його. **15** Бо будеш сьвідком Йому перед усіма людьми у тому, що ти бачив і чув єси. **16** А тепер чого гаєш ся? уставши охрестись, та обмий гріхи твої, призвавши імя Господнє. **17** І сталось, як вернувсь я в Єрусалим та моливсь у церкві, то був у захопленню, **18** і видів Його, глаголючого менї: Поспіши та вийди боржій з Єрусалиму, бо не приймуть сьвідчення твого про мене. **19** А я сказав: Господи, вони знають, що я вкидав у темниці та бив по школах тих, що вірували в Тебе. **20** І як пролилась кров СтеФана, сьвідка Твого, я сам стояв і похваляв убийство його, стережучи одежі убийців його. **21** І рече до мене: Іди: бо я до поган далеко пішлю тебе. **22** Слухали ж його аж до сього слова, а тепер зняли голос свій, кажучи: Геть із землі такого! не жити йому. **23** Як же кричали вони та кидали одежу, та підкидали порохом на воздух, **24** звелїв тисячник вести його в замок, і казав бійкою допитуватись у него, щоб дознатись, чого так гукають на него. **25** Як же розтягнуто (вязано) його ремінньєм, рече Павел до сотника стоячого: Хиба годить ся вам чоловіка Римлянина, та й несудженого, бити? **26** Почувши ж сотник, приступивши до тисячника, сповістив, говорячи: Дивись, що хочеш робити; чоловік бо сей Римлянин. **27** Прийшовши тисячник промовив до него: Скажи мені, чи Римлянин єси ти? Він же рече: Так. **28** І відказав тисячник: За велику суму здобув я се горожанство. Павел же рече: Я ж і родивсь (у йому). **29** Зараз тоді відступили від него ті, що мали в него допитуватись; і тисячник злякав ся, довідавшись, що се Римлянин, і що він його закував. **30** Назавтра ж, хотівши довідатись певно, за що винуватять його, зняв з него кайдани, і звелїв прийти архиєреям і всій раді їх і, вивівши Павла, поставив перед ними.

23 Поглянувши ж Павел пильно на раду рече: Мужі брати, я жив у всій добрій совісті перед Богом до сього дня. **2** Архиєрей же Ананія звелїв тим, що стояли перед ним, бити його в лице. **3** Тоді рече Павел до него: Бити ме тебе Бог, стїно побіляна; і ти сидиш, щоб судити мене по закону, а проти закону велиш мене бити? **4** Ті ж, що стояли, сказали: Ти архиєрея Божого злорічиш? **5** Рече ж Павел: Не знав я, брати, що се архиєрей: писано бо: Не казати меш лихого на князя народу твого. **6** Постерігши ж Павел, що одна часть (людей) Садукейська, а друга. Фарисейська, покликнув у раді: Мужі брати! я Фарисей, син Фарисеїв; за надію воскресення мертвих мене судять. **7** Як ж се промовив, постала незгода між Фарисеями та Садукеями; і розділилась громада. **8** Садукеї бо кажуть, що нема воскресення, ні ангела, ні духа, а Фарисеї визнають обох. **9** Постав же крик великий; і, вставши письменники части Фарисейської, змагались, говорячи: Нїчого лихого не знаходимо в чоловікові сему; коли ж дух промовив до него або ангел, то не воюймо з Богом. **10** І, як постала буча велика, тисячник, опасуючись, щоб вони не розірвали Павла, звелїв воїнам зійти, та, вхопивши його з посеред них, привести в замок. **11** Другої ж ночи став перед ним Господь і рече: Бодрись, Павле; як бо ти сьвідкував про мене в Єрусалимі, так ти маєш і в Римі сьвідкувати. **12** Як же настав день, зложивши змову деякі з Жидів, заклялись, говорячи, що ні їсти муть, ні пити муть, доки не вбють Павла. **13** Було ж більш сорока, що сю клятьбу зробили. **14** Приступивши вони до архиєреїв та старших, казали: клятьбою поклялись ми нічого не їсти, доки не вбємо Павла. **15** Тепер же ви дайте знати тисячникові й раді, щоб завтра вивів його до вас, нїби хочете розвідатись пильнїще про справу його; ми ж, поки ще він наближить ся, готові будемо вбити його. **16** Прочувши ж син сестри Павлової про їх задум на него, прийшовши і ввійшовши в замок, сказав Павлові. **17** Покликавши ж Павел одного з сотників, рече: Одведи хлопця сього до тисячника; має бо щось сказати йому. **18** Він же, взявши його, повів до тисячника, й каже: Вязник Павел, покликавши мене, просив привести до тебе сього хлопця; має бо щось сказати тобі. **19** Узявши ж його за руку тисячник, і відійшовши на самоту, питав його: Про що ти маєш звістити мені? **20** Він же каже, що Жиди змовились просити тебе, щоб завтра привів Павла до них у раду, наче б хотіли лучче розпитатись про него. **21** Ти ж не слухай їх: засїдаєть ся бо їх на него більш сорока чоловік, що закляли ся не їсти й не пити, доки не вбють його; і тепер готові вони, дожидаючи від тебе обіцянки. **22** Тисячник же відпустив хлопця, звелївши нікому не казати, що се виявив єси передо мною. **23** І, покликавши двох із сотників, каже: Наготовте дві сотні воїнів, щоб ішли в Кесарию, та сїмдесять комонників, та дві сотні стрельців на третю годину ночи; **24** і скотину наготовити, щоб, посадивши Павла, одвели цїлого до старости Феликса. **25** Написав же й лист такого змісту: **26** Клавдий Лизия вельможному старості Феликсові: радуй ся. **27** Чоловіка сего Жиди схопили і мали вбити; я ж, пристигши з військом, одняв його, довідавшись, що він Римлянин. **28** Хотівши ж довідатись про причину, за що обвинували його, увів його в раду їх, **29** і знайшов, що обвинували його про питання закону їх, та ніякої вини, достойної смерти або кайданів, нема в йому. **30** Як же сказано менї про зраду, що мала бути од Жидів на чоловіка сього, зараз післав я його до тебе, звелївши і винувателям його говорити перед тобою, що мають на него. Бувай здоров.

31 Воїни ж, як звелено їм, узявши Павла, повели в ночі в Антипатриду. **32** А назавтра, зоставивши комонників іти з ним, вернулись у замок. **33** Вони ж, ввійшовши в Кесарию і оддавши лист старості, поставили перед ним і Павла. **34** Прочитавши ж староста і спитавши, з якої він країни, та довідавшись, що з Киликиї, **35** слухати му тебе, каже, як прийдуть винувателї твої. І звелїв стерегти його в преториї Іродовій.

24 По пяти ж днях прийшов архиєрей і Ананїя з старшими і з речником, Тертидом якимся, і озвались вони перед старостою проти Павла. **2** Як же покликано його, почав винувата Тертил, говорячи: Дознаючи через тебе великого впокою і всякого добра, що стало ся народові сьому за твоїм дбаннєм, **3** завсїди і всюди приймаємо (се), вельможний Феликсе, з усякою дякою. **4** Та, щоб довго тобі не докучати, благаю вислухати нас у коротцї, твоєю ласкою. **5** Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, й зачинщик бучи між усїма Жидами по вселенній, і ватажок Назорейскої єресі, **6** що й церкву зважив ся опоганити; ми його й узяли, й хотіли по нашому закону судити. **7** Пристигши ж Лизия тисячник, з великим насильством узяв його з наших рук, **8** звелївши винувателям його йти до тебе. Від него можеш сам, як схочеш, про все дознатись, за що ми винуємо його. **9** Пристали ж (на се) й Жиди, говорячи, що се так єсть. **10** Озвав ся Павел, як кивнув йому староста говорити: Знаючи від многих літ тебе суддею народові сьому, тим раднїщ про себе відповідаю. **11** Ти можеш розвідатись, що не більш, як дванайпять днів, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалим. **12** Та й ні в церкві не знайшли мене, щоб я до кого промовляв, або робив усобицю в народі, нї по школах, нї в городі; **13** анї довести менї не можуть, у чому тепер винують мене. **14** Визнаю ж тобі се, що в сьому путю, котрий вони звуть єрессю, служу так отецькому Богу, віруючи всьому, що по закону і що в пророках написане, **15** маючи надію в Бозї, чого й самі оці сподївають ся, що має бути воскресеннє мертвих праведних і неправедних. **16** На те я й подвизаюсь, щоб мати по всяк час чисту совість перед Богом і людьми. **17** По многих же лїтах прийшов я зробити милостиню народові моєму та приноси. **18** У сьому знайшли мене очищеного в церкві, - анї з натовпом, анї з бучею, - деякі Жиди з Азиї, **19** котрим би треба перед тебе прийти й винувати, коли б що мали проти мене. **20** Або самі оці нехай скажуть, чи знайшли в менї яку неправду, як стояв я перед радою, **21** окрім одного голосу сього, котрим покликнув, стоячи між ними, що за воскресеннє мертвих я суд приймаю сьогоднї од вас. **22** Вислухавши ж се Феликс, відослав їх, докладнїщ довідавшись про путь сей, говорячи: Як Лизия тисячник прийде, розберу вашу справу. **23** І звелїв сотникові стерегти Павла, й давати волю, і нікому з його знакомих не бороняти послугувати Або приходити до него. **24** По кількох же днях, прибувши Феликс із жінкою своєю Друзилого, Жидівкою, покликав Павла, і слухав його про віру в Христа. **25** Як же говорив він про правду і здержаннє, і про суд, що має бути, злякавшись Феликс, озвав ся: Тепер годі, іди; мавши час, по кличу тебе. **26** До того ж сподївав ся, що й грошей здобуде від Павла, щоб випустив його, тим же й часто прикликаючи його, бесїдував з ним. **27** Як же скінчилось два роки, перемінив Феликса Порцій Фест, а Феликс хотячи угодити Жидам, оставив Павла закованого.

25 Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пійшов у Єрусалим з Кесариї. **2** І явились перед ним архиєреї та значні з Жидів проти Павла, й благали його, **3** просячи ласку в него, щоб післав його в Єрусалим, змовившись, щоб його вбити на дорозї. **4** Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесариї, і що він сам незабаром має пійти (туди). **5** Которі ж з між вас, каже, згідні в сьому, нехай ідуть зо мною, і коли що є в сьому чоловікові, нехай винують його. **6** І, пробувши у них більш десяти днів, прибув у Кесарию; назавтра ж сївши на судищі, звелїв привести Павла. **7** Як же прийшов він, обступили (його) Жиди, що прийшли з Єрусалиму, приносячи на Павла многі і тяжкі вини, котрих не змогли довести. **8** А він відказав, що нї проти закону Жидівського, нї проти церкви, нї проти кесаря нічого не провинив. **9** Фест же, хотівши Жидам угодити, озвавшись, каже Павлові: Хочеш іти в Єрусалим, і там судитись передо мною в сьому? **10** Рече ж Павел: Я стою перед судищем кесаревим; там маю суд приймати. Жидів нічим не скривдив я, як і ти добре знаєш. **11** Коли я не прав і зробив що достойне смерти, не відмовляюсь і вмерти; коли ж нема в менї нїчого, чим мене сї винують, нїхто не може мене їм видати. Покликуюсь до кесаря. **12** Тодї Фест, поговоривши з радою, відказав: Ти покликуєш ся до кесаря, до кесаря й пійдеш. **13** Як же минуло днїв кілька, Агриппа цар та Верникия прибули в Кесарию витати Феста. **14** А як пробули тут многі днї, предложив Фест цареві Павлову справу, говорячи: Є (тут) один чоловік, оставлений вязнем од Феликса; **15** про него, як прибув я в Єрусалим, обявили архнєреї та старші Жидівські, доповняючись суду на него. **16** Відказав я їм, що се не Римський звичай, видавати кого на смерть перш, ніж обвинувачений мати ме винувателїв перед лицем, і дасть ся йому місце оборони від вини. **17** Як же зійшлись вони сюди, я, не роблячи жадної проволоки, сївши другого дня на судищі, звелїв привести чоловіка. **18** Обступивши його винувателї, нїякої вини не принесли, про які я думав, **19** були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Павел, що Він живий. **20** Я ж, сумнїваючись про се змаганнє, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим і там судить ся про се. **21** Як же Павел покликнув ся, щоб його задержано до розсуду Августа, звелїв я держати його, доки одішлю до кесаря. **22** Агриппа ж каже до Феста: Хотїв би й я чоловіка сього послухати. Він же: Завтра, каже, чути меш його. **23** Назавтра ж, як прийшов Агриппа та Верникия з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими переднїми мужами, звелїв Фест привести Павла. **24** І каже Фест: Агриппо царю і всї мужі, що сидите з нами, глянъте на сього, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єрусалимі, гукаючи, що не треба йому жити більш. **25** Я ж, зрозумівши, що нічого достойного смерти він не зробив, а як і (сам) він покликнув ся до Августа, то й присудив я

післати його. **26** Про него ж нічого докладного писати панові не маю. Тим привів його перед вас, а особливо перед тебе, царю Агриппо, щоб зробивши розпит, мав що написати. **27** Нерозсудливо бо мені здаєть ся післати вязника, а яка вина на нему, не означити.

26 Агриппа ж каже до Павла: Дозволяєть ся тобі за себе говорити. Тоді Павел відповів, простягши руку: **2** Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агриппо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогодні перед тобою, **3** а й надто, що ти сьвідомин всіх звичаїв Жидівських і перепитів. Тим благаю тебе вислухати мене терпиливо. **4** Яке ж було життє моє з малку від почину між народом моїм у Єрусалимі, знають усі Жиди, **5** знаючи мене здавна (коли схочуть сьвідкувати), що жив я Фарисеєм по найдокональшій єресї нашої віри. **6** А тепер за надію обітування, зробленого отцям нашим од Бога, стою на суді, **7** котрого дванайцять родів наших, без перестану день і ніч служачи, надїють ся дойти. За сю надію, царю Агриппо, винуватять мене Жиди. **8** Що? невірним здаєть ся вам (се), що Бог воскрешає мертвих? **9** Менї справдї й самому здавалось, що проти імени Ісуса Назорея треба багато робити. **10** Що й робив я в Єрусалимі, і многих сьвятих замикав у темниці, прийнявши власть од архивреїв, а як убивали їх, давав мій голос. **11** І по всїх школах часто караючи їх, примушував хулити; і превельми лютуючи на них, гонив їх навіть і в чужих городах. **12** І, в сих (мислях) ідучи в Дамаск з властю і наказом од архиєреїв, **13** ополуднї, парю, в дорозї видів я з неба сьвітло над сявво сонця, осиявше мене й тих, що йшли зо мною. **14** Як же всї ми попадали на землю, почув я голос, що глаголав до мене і промовив Єврейською мовою: Савле, Савле, чого гониш мене? тяжко тобі проти рожна прати (перти). **15** Я ж сказав: Хто єси, Господи? Він же рече: Я, Ісус, котрого ти гониш. **16** Та встань і стань на ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою і сьвідком того, що бачив єси, і що обявлю тобі, **17** вириваючи тебе від людей і від поган, до котрих тепер тебе посилаю, **18** відкрити очі їм, щоб обернулись від темряви до сьвітла і від власти сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставленнє гріхів і наслїддє між сьвятими вірою в мене. **19** Тим, дарю Агриппо, не протививсь я небесному видінню, **20** а найперш у Дамаску і в Єрусалимі і по всій землі Юдейській та й поганам проповідував, щоб покаялись та обернулись до Бога, роблячи діла, достойні покаяння. **21** За се Жиди, вхопивши мене в церкві, хотіли вбити. **22** Дізнавши ж помочи від Бога, аж до сего дня стою, сьвідкуючи малому й великому, нічого иншого не говорячи, як що пророки глаголали, що має бути, і Мойеей: **23** що мусить пострадати Христос, а будучи первий з воскресення мертвих, має сьвітло проповідувати народові і поганам. **24** Як же він так відповів, сказав Фест голосом великим: Дурієш, Павле; великі науки до дурощів тебе приводять. **25** Він же рече: Не дурію, вельможний Фесте, а слова правди й розуму глаголю. **26** Знає бо про се цар, до котрого і промовляю вільно; певен бо я, що нїщо з сего перед ним не втаїлось; бо не в закутку се дїялось. **27** Віруєш, царю Агриппо, пророкам? Знаю, що віруєш. **28** Агриппа ж каже до Павла: О, мало не вговорив єси мене бути Християнином. **29** Павел же рече: Бажав би я від Бога, щоб чи за малий чи за довгий (час) не тільки ти, та й усї, хто чує мене сьогодні, стались такими, як я, окрім оцїх кайданів. **30** І, як промовив се, устав цар і игемон і Вереникия і ті, що сиділи з ними, **31** і, одійшовши на бік, розмовляли між собою, говорячи, що нічого смерти достойного не робить чоловік сей. **32** Агриппа ж каже Фестові: Можна було б випустити сего чоловіка, коли б не покликав ся до кесаря.

27 Якже присуджено, щоб плисти нам в Італию, то передано Павла і деяких инших вязників сотникові, на йма Юдию, Августової роти. **2** І, ввійшовши в корабель Адрамицький, маючи плисти попри місця Азийські, пустились ми з Аристархом Македонцем із Солуня, що був з нами. **3** А другого дня пристали в Сидонї. Й обходив ся Юлий ласкаво з Павлом, і дозволив ходити до другів, щоб дізнати їх піклування. **4** А відчаливши звідтіля, поплили до Кипра; бо вітри були противні. **5** І, перепливши море, що проти Киликиї та ПамФилиї, прибули в Мири Ликийські. **6** А там знайшовши сотник корабель Александрииський, що плив в Італию, посадив нас на него. **7** Многі ж днї помалу пливучи і ледві бувши проти Книда, тим що не допускав нас вітер, приплили ми під, Крит проти Салмона, **8** і, ледві минувши його, прибули на врочище Гарна пристань, від котрого був близько город Ласей. **9** Як же доволї часу минуло й було вже непевне плаваннє, тим що вже піст минув, то радив Павел, **10** кажучи їм: Люде, я бачу, що з утратою і з великою шкодою, не тільки для тягару і для статку, та й для душ наших буде плаваннє. **11** Сотник же керманичеві і властителеві корабля довіряв більш, ніж тому, що сказав Павел. **12** Як же пристань не була вигідна на зимуваннє, то більше їх давали раду пуститись ізвідтіля, чи не можна. б як, добравшись до Финикиї, перезимувати в пристані Крицькій, що лежить між вітром полуденнім і західнїм. **13** Як же повіяв полуденнїй вітер, то, думаючи, що досягли свого заміру, знявшись поплили мимо Крита. **14** Та незабаром опісля настиг на них бурний вітер, званий Євроклидон. **15** Як же підхопило корабля і неможна було противитись вітрові, то віддались ми і носило нас. **16** На остров же якийсь набігши, званий Кдавда, на силу здолїли удержати човна, **17** котрий стягнувши, усякого способу добирали, підвязуючи корабля; а боячись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, і так нас носило. **18** А що вельми буря нами кидала, то назавтра повикидали тягар. **19** А третього дня своїми руками надібє корабельне викидали. **20** Як же нї сонце, нї зорі не являлись многі дні, і надягала немала буря, то на останок і вся надія віднялась, щоб спасти ся нам. **21** Як же довго не їли ми, то ставши Павел серед них, рече: Люде, треба було, послухавши мене, не відчалювати від Криту, (то) і не здобулись би такої втрати і шкоди. **22** А тепер благаю вас, бодріть ся; не буде бо погибелї нї однїй душі з вас, окрім корабля. **23** Явив ся бо мені сієї ночи ангел Бога, до котрого я належу й котрому служу, **24** глаголючи: Не бійсь, Павле: ти мусиш стояти перед кесарем, і ось дарував тобі Бог усіх

тих, що плинуть з тобою. **25** Тим бодріть ся, люде (добрі); вірую бо Богу, що так буде, як сказано мені. **26** Мусимо бо до острова якогось пристати. **27** Як же настала чотирнайцята ніч, що носило нас по Адриятицькому морю, коло півночи постерегли корабельники, що близько від них якась земля; **28** і, змірявши глибиню, знайшли двайцять сяжнів; трохи ж відпливши і знов змірявши, знайшли сяжнів пятнайцять. **29** І, опасуючись, щоб не набігти на гостре місце, кинули з демена (керми) чотири якори і дожидали дня. **30** Як же корабельники шукали втїкти з корабля, спускаючи човна на море, роблячи вид, нiби хочуть кинути якоря з носу, **31** сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сї не зістануть ся на кораблї, то ви не можете спасти ся. **32** Тоді воїни пообтинали верівки в човна, та й дали йому впасти. **33** Як же почало днїти, благав Павел усїх прийняти їжи, говорячи: Сьогодні чотирнайцятий день ви, ждучи, постите, нічого не ївши. **34** Тим же благаю вас, прийміть їжи; воно бо для вашого спасення; нї в кого бо з вас і волос не впаде з голови. **35** Сказавши ж се і взявши хлїб, оддав Богу хвалу перед усїма, і переломивши почав їсти. **36** Тоді повеселїшали всі, і вони прийняли їжу. **37** Було ж нас у кораблї всіх двісті сїмдесять і шість душ. **38** А наситившись їжею, облегчили корабель, викидаючи пшеницю в море. **39** Як же настав день, не пізнали землї, загледїли ж затоку якусь, що мала беріг, до котрого нарадились, коли можна, причалити кораблем. **40** І, витягши якорі, пустились морем, порозвязувавши завязї деменові і піднявши парусок по вітру, прямували до берега. **41** Попавши ж на місце двоеморське, загрузилй корабля; і перед, застрявши, був нерухомий, а зад розбивало силою филь. **42** Між воїнами ж стала рада, щоб вязників повбивати, щоб который випливши, не втік. **43** Сотник же, хотївши спасти Павла, заборонив їм що загадали, і звелів, щоб ті, хто вміє плавати, перші скочили, і вийшли на землю, **44** а остальнї, - хто на дошках, а хто на чому з корабля. І сталось так, що всі спаслись на землю.

28 Спасши ся ж довідались, що остров зветь ся Мелит. **2** Чужоземцї ж показали нам не мале милосерде: розложивши бо багаттє, прийняли всіх нас задля дощу, що йшов, і задля холоду. **3** Як же набрав Павел оберемок хворосту і положив на огнище, вибігши від жару гадина, почепилась на руцї в него. **4** Побачивши чужоземцї, що зьвірюка висіла з руки його, говорили між собою: Певно сей чоловік убийця, що спас ся з моря, та суд (богів) не дав йому жити. **5** Він же, струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха. **6** Вони ж дожидали, що він мав опухнути або зараз упаде мертвий; як же довго дожидались і бачили, що ніякого лиха йому не сталось, перемінивши думки, казали, що се Бог. **7** Навкруги ж сього місця були землї першого на острові, на ймя Публия. Він, прийнявши нас, три днї поприятельски гостив. **8** І сталось, що батько Публиїв лежав, болїючи на пропасницю та на живіт. Приступивши до него Павел, помоливсь і, положивши руки на него, сцїлив його. **9** Як се стало ся, то й инші на острові, що мали недуги, приходили та й сцїлялись. **10** Вони і великою честю пошанували нас, а як ми відпливали, надавали, чого нам треба (було). **11** По трох же місяцях одвезлись ми кораблем Александрийським, надписаним Диоскур, що зимував на острові, **12** і припливши в Сиракузу, пробули (там) три днї. **13** А звідтіля відпливши, прибули в Регию, і за один день, як настав полуденний вітер, прийшли другого дня в Путеоли, **14** де знайшовши братів, ублагані були від них перебути у них сім день; і так прийшли в Рим. **15** Звідтіля, почувши брати про нас, повиходили назустріч нам аж до Апиєвого торгу та Трох Гостинниць. Побачивши їх Павел і подякувавши Богу, набрав ся сьмілости. **16** Як же прийшли ми в Рим, сотник передав вязнику воїводї; Павлу ж дозволено жити окреме з воїном, що стеріг його. **17** Стало ся ж по трох днях, скликав Павел первих із Жидів, і, як посходились вони, рече до них: Мужі брати, нічого не зробивши противного народові або звичаям отцївським, передай я, яко вязник, у рука Римлянам. **18** Розпитавши вони мене, хотїли випустити, бо ніякої вини смерти не було в менї. **19** Як же противились Жиди, був я змушений покликатись до кесаря, не яко би мав чим обвинувати нарід мій. **20** Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговорити, бо за надію Ізраїлеву залізом сим оковано мене. **21** Вони ж промовили до него: Ми анї письма про тебе не одержували з Юдеї, анї прийшовши хто з братів, звістив або сказав про тебе що лихе. **22** Та бажаємо від тебе чути, що ти думаєш; бо про сю єресь відоме нам, що всюди противлять ся їй. **23** Призначивши ж йому день, поприходили до него в оселю многі, і викладував він їм, сьвідкуючи про царство Боже, і впевняючи їх про Ісуса й з закону Мойсеевого й з пророків, од ранку до вечера. **24** І деякі увірували в слова його, а инші не увірували. **25** І, будучи в незгоді між собою, розійшлись, як промовив Павел одно слово: що добре промовив сьвятий Дух через Ісаїю пророка до батьків ваших, **26** глаголючи: Йди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите: **27** бо серце сього народу затверділо, й ушима тяжко чують, і очі свої позаплющували, щоб не виділи очима, і ушима не чули, і серцем не розуміли, і не навернулись, щоб я сцїлив їх. **28** Відоме ж нехай вам буде, що послане поганам спасеннє Боже вони чути муть. **29** І, як промовив сї слова, пійшли Жиди, маючи велике змаганнє між собою. **30** Пробував же Павел цїлих два роки в найнятій хаті своїй, і приймав усїх, хто приходив до него, **31** проповідуючи царство Боже і навчаючи про Господа Ісуса Христа з усією сьміливостю, без заборони.

До римлян

1 Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовіствуваннє Боже, **2** (котре наперед обіцяв [Бог] через пророків своїх у сьвятих писаннях,) **3** про Сина свого (народженого з насїння Давидового по тілу, **4** обявленого Сина Божого в силї, по Духу сьвятости, через воскресеннє в мертвих), Ісуса Христа, Господа нашого, **5** (котрим прийняли ми благодать і апостольство на впокореннє вірі між усїма народами ради імени Його, **6** між котрими й ви покликані, Ісус-Христові;) **7** Усїм вам, що єсте в Римі, любленим від Бога, покликаним сьвятим: благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **8** Перш усего дякую Богові моєму через Ісуса Христа за всїх вас, що віра ваша проповідуєть ся по всему сьвіту. **9** Сьвідок менї Бог, котрому служу духом моїм у благовіствуванню Сина Його, що без перестану спомни про вас роблю, **10** усе в молитвах моїх молючись, щоб колись довелось менї по волї Божій, прийти до вас. **11** Бажаю бо бачити вас, щоб передати вам даруваннє духовне дла утвердження вашого; **12** се ж єсть утїшитись укупі з вами спільною вірою вашою і моєю. **13** Не хочу ж таїти од вас, браттє, що часто заміряв я прийти до вас (та й досї спиняло мене), щоб який овощ мати й між вами, яко ж і між иншими поганами. **14** Єленянам і чужоземцям, мудрим і нерозумним довжен я. **15** От же, що до мене, готов я й вам, що в Римі, благовіствувати. **16** Бо не соромлюсь благовіствування Христового, сила бо Божа на спасеннє всякому віруючому, Жидовинові перше, а потім і Грекові. **17** Правда бо Божа в йому відкриваєть ся до віри в віру, яко ж написано: Праведний вірою жив буде. **18** Одкриваєть ся бо гнїв Божий з неба на всяке нечесте і неправду людей, що держить істину в неправді. **19** Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явившім. **20** Невидиме бо Його від создання сьвіту думаннєм про твори робить ся видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання. **(aïdios g126)** **21** Тим, що знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували, а осуєтились думками своїми і оморочилось нерозумне серце їх. **22** Славлячи себе мудрими, потуманїли, **23** і обернули славу нетлїнного Бога на подобину образа тлїнного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду. **24** Тим же й передав їх Бог нечистотї в похотях сердець їх, щоб сквернили тїла свої між самими собою. **25** Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили твар і більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь. **(aiōn g165)** **26** За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернула природню подобу на протиприродню; **27** так само й чоловіки, оставивши природне вживаннє женського полу, розгорілись похоттю своєю один на одного, чоловіки на чоловіках сором роблячи, і заплату, яка подобала заблудові їх, у собі приймаючи. **28** І, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне, **29** сповнених усякої неправди, перелюбу, лукавства, зажерливостя, злоби, сповнених зависти, убийства, сварнї, підступу, лихих звичаїв, **30** осудників, поклїпників, богоневавидників, гордувників, хвастунів, пишних, видумщиків лихого, родителям непокірних, **31** нерозумних, ламателїв умови, нелюбовних, невбдагальних, немилостивих. **32** Котрі, хоч Божий присуд розуміють, що хто таке робить, достоїн смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

2 Тим без оправдання єси, всякий чоловіче, що судищ; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш, те ж бо саме робиш, судячи (другого). **2** Знаємо ж, що суд Божий по истині на тих, що роблять таке. **3** Чи думаєш же, чоловіче, судячи того, хто таке робить, і роблячи те ж саме, що ти втечеш од суду Божого? **4** Або богацтвом благости Його та вдержливости та довготерпіння погорджуеш? не знаєш, що благость Божа до покаяння тебе веде? **5** По жорстокости ж твоїй і непокаянному серцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога, **6** котрий віддасть кожному по ділам його: **7** тим, що терпіливостю в доброму дїлї шукають слави, та чести, та нетлїння - життє вічне; **(aiōnios g166)** **8** а которі сварливі і противлять ся істині, корять ся ж неправді, (тим) ярость та гнів. **9** Горе й тїснота на всяку душу чоловіка, що робить лихе, Жидовина перше, та й Грека; **10** слава ж, честь і впокій усякому, хто робить добре, Жидовинові перше, та й Грекові. **11** Нема бо в Бога вважання на лиця. **12** Скільки бо без закону згрішило, (стільки їх) без закону й погине, а скільки в законї згрішило, (стільки Їх) законом суд прийме **13** (Не слухателї бо закону праведні перед Богом, а чинителї закону справдять ся. **14** Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон: **15** вони показують діло законне, написане в серцях їх, як сьвідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують); **16** в день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовісти моєму, через Ісуса Христа. **17** Ось ти Жидовин звеш ся, і почиваєш на законї, і хвалиш ся Богом, **18** і розумієш волю (Його), і розпізнаєш (що єсть) лучче, навчаючись із закону; **19** і вповаєш на себе, що ти проводир слїпим, сьвітло тим, що в темряві, **20** наставник незмислям, учитель малолїткам, мавши образ розуму і істини в законї. **21** Навчаючи ж иншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш? **22** говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш сьвяте? **23** ти, що хвалиш ся законом, переступом закону Бога зневажаєш? **24** Імя бо Боже через вас хулить ся між поганами, яко ж писано. **25** З обрізання бо є користь, коли чиниш закон; коли ж ти переступник закону, обрізаннє твоє сталось необрізаннєм. **26** Коли ж необрізаний хоронить установи закону, чи необрізаннє його за обрізаннє не полїчить ся? **27** І осудить необрізаннє по природі, котре сповняє закон, тебе, котрий з писаннєм і обрізаннєм переступник єси закону. **28** Не той бо, хто явно (такий) єсть Жидовин, і не те, що явно по тїлу, обрізаннє, **29** а котрий потай, (той) Жидовин, і обрізаннє (єсть обрізаннє) серця в дусї, не в писанню; йому ж похвала не від людей, а від Бога.

3 Чим же переважує Жидовин? або яка користь з обрізання? **2** Велика на всякий спосіб: найперше бо, що їм були

звірені словеса Божі. **3** Що бо, що не увірували деякі? Хиба невірство їх віру Божу оберне в ніщо? **4** Нехай не буде (так). Ні, (нехай буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдив ся Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся. **5** Коли ж неправда наша Божу правду викликав, що скажемо? Хиба неправеден Бог, що посилав кару? (яко чоловік глаголю.) **6** Нехай не буде (так). Як же бо мав би Бог судити сьвіт? **7** Коли бо істина Божа через мрю оману ще побагатшала на славу Його, чого ж іще й менї, яко грішникові, осудженим бути? **8** А не (так тому бути), як нас хулять, і як говорять деякі, нїби ми кажемо, що нумо робити лихе, щоб прийшло добре? Праведний суд на таких. **9** Що ж? ми луччі? Ніяк (не луччі); попереду бо укорили ми й Жидів і Греків, що вони всі під гріхом, **10** яко ж писано: що нема праведного нікого, **11** нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога, **12** всі відхилились, вкупі нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного. **13** Гріб відчинений горло їх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами їх; **14** котрих уста клятьби і гіркости повні; **15** скорі ноги їх проливати кров; **16** руїна та здиднї на дорогах їх, **17** а дороги мирної не пізнали. **18** Нема страху Божого перед очима їх. **19** Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь сьвіт Богові; **20** тим що дїлами закону не справдить ся всяке тіло перед Ним; через закон бо познаннє гріха. **21** Тепер же окреме закону правда Божа явилась, сьвідкована від закону й пророків; **22** правда ж Бога через віру Ісус. Христову усім і на всїх віруючих-нема бо ріжниці: **23** всі бо згрішили, і лишені слави Божої, **24** оправдають ся (ж) дарма благодаттю Його, викупленнєм, що в Христї Ісусї, **25** котрого предложив Бог на вблагальну жертву через віру в кров Його, щоб з'ясувати правду свою одпущеннєм прежнїх гріхів у довготерпінню Божому, **26** щоб з'ясувати (кажу) правду свою нинішнього часу, щоб був Він праведний і оправдуючий, хто з віри Ісусової. **27** Де ж величаннє? Виключене. Которим законом? учинків? Ні, а законом віри. **28** Думаємо оце, що чоловік оправ дуєть ся вірою, без учинків по закону. **29** Або Жидам Бог тільки, а й не поганам? Так, і поганам; **30** яко ж бо один Бог, що оправдує обрізаннє з віри і необрізаннє вірою. **31** То ми оце руйнуємо закон вірою? Нехай не буде (так). Ні, ми утверджуємо закон.

4 Шо ж, скажемо, Авраам, отець наш, знайшов по тілу? **2** Коли бо Авраам з учинків оправдив ся, мав похвалу, та не перед Богом. **3** Що бо писаннє глаголе? Увірував же Авраам Богові, і полічено се йому за праведність. **4** Оце ж хто робить, нагорода не полїчуєть ся по благодаті, а по довгу. **5** Хто ж не робить, а вірує в оправдуючого нечестивого, віра його полїчуєть ся за праведність. **6** Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полїчує Бог праведність без учинків: **7** Блаженні, кому відпущено беззаконня, і кому прикрито гріхи. **8** Блажен чоловік, котрому не полїчить Господь гріха. **9** Чи блаженство ж се на обрізаннє, чи й на необрізаннє? глаголемо бо, що полічено Авраамові віру за праведність. **10** Як же полічено йому? чи як він в обрізанню був, чи в необрізан-ню? Не в обрізанню, а в необрізанню. **11** І знак обрізання прийняв, яко печать праведности (тієї) віри, що в необрізанню, щоб бути йому отцем усіх віруючих через необрізаннє, щоб полічено й тим за праведність, **12** і отцем обрізання не тільки тим, що з обрізання, а й тим, хто ходить по слїдам віри, яку (мав) у необрізанню отець наш Авраам. **13** Не по закону бо (було) обітуваннє Авраамові або насїнню його, що буде він наслїдником сьвіту, а по праведності віри. **14** Коли бо ті, що з закону, наслїдники, то зникне віра, й обітуваннє обернеть ся в нїщо. **15** Закон бо робить гнів; де бо нема закону, нема й переступу. **16** Тим з віри, що по благодаті, щоб було певне обітуваннє всьому насінню, не тільки тому, що з закону, та й тому, що з віри Авраама, котрий отець усїм нам, **17** (яко ж писано: що отцем многим народам настановив я тебе,) перед Богом, котрий, оживляє мертвих і зове те чого нема, так як те, що є, котрому увірував. **18** Котрий, окрім надії, в надії увірував, що бути йому отцем многим народам, по реченному: Так буде насїннє твоє. **19** І не знемігши вірою, не вважав тіла свого вже омертвілим, бувши мало не столїтнїм, і Сариної утроби замершою. **20** В обітуванні ж Божім не сумнив ся невіруваннєм, а покріпшав вірою, давши славу Богові, **21** і впевнившись, що Обіцявший вдолїє й зробити. **22** Тим же й полічено йому за праведність. **23** Не про того ж одного тільки писано було, що полічено йому, **24** а й про нас, котрим має полічитись, віруючим в Того, хто воскресив Ісуса, Господа нашого, з мертвих, **25** котрий був переданий за погрішення наші, і воскрес на оправданнє наше.

5 Справдивши ся ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа, **2** через котрого й приступ одержали вірою в благодать сю, в котрій стоїмо і хвалимось упованнєм слави Божої; **3** Не тільки ж (се), а хвалимось і горем, знаючи, що горе робить терпінн, **4** терпіннє ж досьвід, досьвід же надію, **5** надія ж не осоромлює, бо любов Божа вилилась у серця наші Духом сьвятим, даним нам. **6** Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер. **7** Ледви бо за праведника хто вмре; хиба за благого може ще хто й одважитись умерти. **8** Являв ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер. **9** Много ж більше тепер, бувши оправдані кровю Його, спасемось Ним од гнїва. **10** Коли бо, ворогами бувши, примирились ми в Богом смертю Сина Його, то много більше, примиривши ся, спасемось у житті Його. **11** Не тільки ж (се), а й хвалимось у Бозї Господом нашим Ісусом Христом, через котрого тепер примиреннє прийняли. **12** Тим же то, як через одного чоловіка гріх у сьвіт увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла (через того), в кому всі згрішили. **13** Бо (й) до закону гріх був у сьвітї, та гріх не полїчуєть ся, коли нема закону. **14** Тільки ж царювала смерть од Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив по подобинї переступу Адамового, котрий єсть образ будучого. **15** Та не так і дар, як прогрішеннє. Коли бо через прогрішеннє одного многі померли, то много більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у многих

наддостаткували. **16** І не таке даруваннє, як (те що сталось) через одного согрішившого; суд бо з однієї (провини був) на осуд, дар же на оправданнє з многих провин. **17** Бо, коли через провину одного смерть царювала через одного, много більше ті, хто прийняв наддостаток благодати і дар правди, царювати муть в життю одним Ісусом Христом. **18** Тим же оце, як через провину одного на всїх людей осуд, так і через праведність одного на всїх людей оправданнє життя. **19** Яко бо через непокору одного чоловіка грішними зробились многі, так і покорою одного праведниками зроблять ся многі. **20** Закон же ввійшов, і намножилось гріха; де ж намножилось гріха, там ще більший наддостаток благодати, **21** щоб, як гріх царював у смерть, так і благодать царювала через правду у життє вічне Ісусом Христом, Господом нашим. **(aiōnios g166)**

6 Що ж скажемо? чи зостанемось у грісі, щоб благодать помножилась? Нехай не буде (так). **2** Ми, що померли гріхом, як ще жити мем в йому? **3** Хиба не знаєте, що скільки нас у Христа Ісуса охрестилось, у смерть Його охрестились? **4** Бо погреблись ми з Ним через хрещеннє у смерть, щоб, як Христос устав із мертвих славою Отця, так і ми в обновленню життя ходили. **5** Коли бо ми з'єднані (з Ним) подобиєм смерти Його, то й (подобиєм) воскресення будемо, **6** знаючи, що давнього нашого чоловіка з Ним розпято, щоб зникло тїло гріховне, щоб не служити нам більш гріху. **7** Хто бо вмер, той визволивсь од гріха. **8** Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й жити мем з Ним, **9** знаючи, що Христос, уставши з мертвих, уже більш не вмре: смерть над Ним більш не панує. **10** Бо що вмер, за гріх вмер Він раз, а що живе, Богові живе. **11** Так само й ви думайте, що ви мертві вже гріху, живі ж Богові, у Христі Ісусі, Господі нашім. **12** Нехай же не царює гріх у смертному вашому тїлї, так щоб коритись йому в похотях його; **13** анї оддавайте членів ваших гріху, (яко) знаряддє неправдї, а оддавайте себе Богові, яко з мертвих оживших, і члени ваші, (яко) знаряддє правди, Богові. **14** Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю. **15** Що ж? чи будемо грішити, що ми не під законом, а під благодаттю? Нехай не буде. **16** Хиба не знаєте, що кому оддаєте себе в слуги на послух, того ви й слуги, кого слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання на праведність? **17** Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та послухали від серця тої науки, якій і піддались. **18** Визволивши ся ж од гріха, зробились ви слугами правди. **19** По чоловічи глаголю ради немочи тїла вашого: як ви оддавали члени ваші в слуги нечистоті і беззаконню на беззаконнє, так тепер оддайте члени ваші в слуги правдї на сьвятість. **20** Коли бо ви були слугами гріха, вільні (нагі) були від праведности. **21** Який же тоді мали ви овощ з того, чого тепер соромитесь? конець бо того - смерть. **22** Тепер ж визволившись од гріха і ставшись слугами Богу, маєте овощ ваш на осьвяченнє, конець же - життє вічне. **(aiōnios g166)** **23** Плата бо за гріх смерть, даруваннє ж Боже - життє вічне в Христї Ісусї, Господі нашім. **(aiōnios g166)**

7 Хиба не знаєте, браттє (знаючим бо закон глаголю), що закон панує над чоловіком, доки він жив? **2** Бо мужня жона з живим мужем звязана законом, як же вмре муж її, тоді вона відзволена від мужа. **3** Тим же оце, як жив муж, перелюбницею звати меть ся, коли буде (жінкою) иншому чоловікові; коди ж умре муж Її, вільна вона від закону, щоб не бути їй перелюбницею, хоч би була (жінкою) иншому чоловікові. **4** Оце ж, браттє моє, і ви вмерли закону тїлом Христовим, щоб бути вам иншому, що встав із мертвих, щоб принесли ми овощ Богові. **5** Як були бо ми в тїдї, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб приносити овощ смерті. **6** Тепер же ми відзволились од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Богові) в обновленню духа, а не у ветхости писання. **7** Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Нї, я й не знав гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай. **8** Гріх же, взявшись через заповідь, підняв у менї всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий. **9** Я ж колись жив окреме закому; як же настала заповідь, гріх ожив, а я вмер. **10** І знайшов я, що заповідь, котра на життє, ся на смерть. **11** Гріх бо, узявшись через заповідь, обманив мене, і нею вбив мене. **12** Тим же оце закон сьвят, і заповідь сьвята, і праведна і добра. **13** Хиба ж добро принесло менї смерть? Нехай не буде так. Нї, гріх, щоб явив ся гріхом, добрим завдав менї смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь. **14** Знаємо бо, що закон духовний, я ж тілесний, проданий під гріх. **15** Що бо роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавиджу, те роблю. **16** Коли ж, чого не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий. **17** Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в менї. **18** Знаю бо, що не живе в менї (се єсть в тїлї моїм), добре; бо хотіннє є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу (способу). **19** Бо доброго, що хочу, не роблю, а чого не хочу, лихого, те роблю. **20** Коли ж, чого не хочу, те роблю, то вже. не я те роблю, а гріх, що домує в менї. **21** Оце ж знаходжу закон, що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе. **22** Бо я кохаюсь у законі Божому по нутряному чоловікові, **23** бачу ж инший закон у членах моїх, що воює проти закону ума мого і иідневолюе мене законові гріха, що в членах моїх. **24** Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тіла смерти сієї? **25** Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

8 Тим же то тепер нема ніякого осуду тим, що в Христї Ісусї не по тїлу ходять, а по духу. **2** Закон бо духа життя в Христї Ісусї визволив мене від закону гріха і від смерти. **3** Позаяк закон, ослаблений тілом, був безсилен, то Бог, пославши Сина свого в подобі тїла гріховного і ради гріха, осудив гріх у тїлї, **4** щоб оправданнє закону сповнилось в нас, которі не по тїлу ходимо, а по духу. **5** Которі бо по тїлу, ті думають про тілесне, которі ж по духу, - про духовне. **6** Думаннє бо тілесне - смерть, а думаннє духовне - життє і впокій. **7** Тим що думаннє тілесне - ворогуваннє проти Бога; законові бо Божому не корить ся, та й не може. **8** Хто бо по тїлу, ті Богу вгодити не можуть. **9** Ви ж не по тїлу, а в дусі, коли тільки Дух Божий, домує в вас. Коли ж хто Духа

Христового не має, то сей не Його. **10** Коли ж Христос в вас, тоді тіло мертве для гріха, дух же живий ради праведности. **11** Коли ж Дух Того, хто воскресив Ісуса з мертвих домує в вас, то Воскресивший Христа із мертвих оживить і смертні тїла ваші Духом своїм, що домує в вас. **12** Тим же то, браттє, ми довжники не тілу, щоб, по тілу жити. **13** Коли бо живете по тїлу, то помрете; коли ж духом дїла тїлесні мертвите, будете живі. **14** Котрі бо Духом Божим водять ся, ті сини Божі. **15** Бо не прийняли ви духа неволї, знов на боязнь, а прийняли духа всиновлення, нимже покликуємо: Авва, Отче! **16** Сей самий Дух сьвідкує нашому духові, що ми дїти Божі, **17** коли ж дїти, то й насдїдники, наслїдники Божі, а спільні наслїдники Христові, коли тільки з Ним страждемо, щоб з Ним і прославитись. **18** Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас. **19** Бо дожиданнє творива дожидає одкриття синів Божих. **20** Суетї бо творива піднееволидось не по волї, а через підневоливщого, в надії, **21** що й саме творивo визволить ся з неволї зотлїння на волю слави дітей Божих. **22** Знаємо бо, що все творивo вкупі стогне і мучить ся аж досї. **23** Не тільки ж (воно), та й ми самі, первоплід духа маючи, й ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення тіла нашого. **24** Надією бо спаслись ми; надія ж видима не єсть надія; що бо хто бачить, чого й надіятись? **25** Коли ж надїємось, чого не бачимо, терпіннєм ждемо. **26** Так же само й Дух помагав нам в немощах наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та сам Дух заступаєть ся за нас стогнаннєм невимовним. **27** Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа; бо по Богу промовляє за сьвятих. **28** Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові покликані; **29** бо котрих наперед узнав, тих наперед і призначив, бути подобним образу Сина Його, щоб Він був перворoдним між многими братами. **30** А кого наперед призначив, тих і покликав; а кого прикликав, тих і оправдив, а кого справдив, тих і прославив. **31** Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас? **32** Він, що свого Сина не пощадив, а за всїх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує? **33** Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує! **34** Хто ж се, що осуджує? (Та ж) Христое умер, ба й воскрес; Він і по правиці в Отця, Він і заступаєть ся за нас! **35** Хто нас розлучить од любови Христової? чи горе, чи тіснота, чи гоненнє, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч? **36** Яко ж писано: задля тебе вбивають нас увесь день, полїчено нас як овечок на заріз. **37** Та у всьому тому ми побіждаємо через Возлюбившого нас. **38** Упевнив ся бо я, що нї смерть, нї життє, нї ангели, нї князївства, нї сили, нї теперішнє, нї будуче, **39** нї висота, нї глибина, нї инше яке творивo не возможе нас розлучити від любови Божої, що в Христї Ісусї, Господі нашім.

9 Правду кажу в Христї, не обманюю, як сьвідкуе менї (й) совість моя Духом сьвятим, **2** що великий менї смуток, і без устання болесть серцю моєму. **3** Бо я сам бажав би бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних менї по тїлу; **4** вони ж Ізраїльтяне, їх усиновленнє, і слава, й завіти, й даваннє закону, й судженнє, і обітування; **5** їх і отцї, з них і Христос по тїлу, що над усїм Бог, благословенний по віки. Амінь. **(aiōn g165)** **6** Не те ж воно, наче б слово Боже не сповнилось; бо не всї ті, що від Ізраїля, сї Ізраїльтяне, **7** анї всї дїти, тим що вони насіннє Авраамове; нї, в Ісаакові (рече) назветь ся тобі насіннє. **8** Се єсть: не дїти тїлесні, се дїти Божі, а дїти обітування полїчені в насіннє. **9** Слово бо обітування таке! Пори сієї прийду, і буде Сарі син. **10** Не тільки ж (се); а й Ревека, що почала за одним разом од Ісаака, отця нашого; **11** ще бо не родились, анї зробили нічого доброго або лихого (щоб постанова Божа у вибранню пробувала, не по дїлам, а від Того, хто кличе). **12** сказано їй, що більший служити ме меншому, **13** яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зненавидів. **14** Що ж скажемо? чи вже ж несправедливість у Бога? Нехай не буде. **15** Глаголе бо Мойсейові: Помилую, кого помилую, і змилосерджусь, над ким змилосерджусь. **16** Тим же воно нї від того, хто хоче, нї від того, хто біжить, а від милуючого Бога. **17** Глаголе бо писаннє й Фараонові: Що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось імя мов по всїй землї. **18** Тим ж то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює). **19** Скажеш же менї: Чого ж іще й винуватить? хто встояв проти волї Його? **20** Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба скаже зроблене тому, хто зробив його: Нащо врobив єси мене так? **21** Або не має впасти ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечесть? **22** Коли ж, хотячи Бог показати гнїв свій, і явити силу свою, щадив у великому довготерпінню посуди гнїва, наготовлені на погибель, **23** і щоб явити богацтво слави своєї на посудах милости, котрих наперед наготовив на славу, **24** як і над нами, котрих покликав не тільки з Жидів, та й з поган? **25** Як і в Осії глаголе: Назву немоїх людей людьми моїми, і неполюблену полюбленою. **26** І буде на місцї, де сказано їм: не мій ви народ, там назвуть ся синами Бога живого. **27** Ісаія ж покликує про Ізраїля: Хочби було число синів Ізраїлевих як пісок морський, останок (тільки) спасеть ся: **28** скінчивши бо слово, поскорить ся в правдї; бо скоро слово зробить Господь на землї. **29** І яко ж пророк Ісаія: Коли б Господь Саваот не зоставив нам насїння, були б ми, як Содома, й уподобились би Гоморі. **30** Що ж скажемо? Що погане, котрі не вганяли за праведностю, настигли праведність, праведність, що од віри; **31** Ізраїль же, вганяючи за праведностю, не настиг закону праведности. **32** Чому? Тому, що (шукали праведности) не од віри, а якби од учинків закону; спіткнулись бо на камінь спотикання. **33** Яко ж писано: Ось кладу в Сіонї камінь спотикання і камень поблазнї, а всякий, хто вірув в Него, не осоромить ся.

10 Браттє, бажаннє мого сердя і молитва (йде) до Бога за Ізраїля про спасеннє. **2** Сьвідкую бо їм, що ревність Божу мають, та не по розуму. **3** Не розуміючи бо праведности Божої, і шукаючи свою праведність поставити, праведности Божій не корили ся. **4** Кінець бо закону - Христос, на праведність кожному віруючому. **5** Мойсей пише

про праведність, що від закону; що котрий чоловік робити ме се, жити ме ним. **6** А та, що од віри, праведність, так говорить: Не кажи в серці твоїм: Хто зійде на небо? (се єсть: Христа звести додолу;) **7** або: Хто зійде в безодню? (се єсть: Христа з мертвих угору звести.) **(Abyssos g12)** **8** А що ж глаголе (писаннє)? Близько тебе слово в устах твоїх і в серці твоїм, се єсть слово віри, що ми проповідуємо; **9** щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся. **10** Серцем бо вірує ть ся на праведність, устами ж визнаєть ся на спасеннє. **11** Глаголе бо писаннє: Всяк, хто вірує в Него, не осоромить ся. **12** Бо нема ріжниці між Жидовином і Греком; Він бо Господь усіх, богатий для всїх, хто призиває Його. **13** Всяк бо, хто призове імя Господнє, спасеть ся. **14** Як же призивати муть Того, в кого не увірували? як же вірувати муть, про кого не чули, як же чути муть без проповідаючого? **15** А як же проповідати муть коли не будуть послані? яко ж писано: Що за красні ноги благовіствуючих впокій, благовіствуючих про добре? **16** Та не всї послухали благовістя. Ісаїя бо глаголе: Господи, хто увірував голосу нашому? **17** Тим же то віра (приходить) через слуханнє, слуханнє ж через слово Боже. **18** Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Нї, по всїй землї бо розійшов ся гомін їх і до кінців вселенної глаголи їх. **19** І ще питаю: Хиба не розумів Ізраїль? Первий Мойсей глаголе: Завдам вам зависти через (тих, що) не (єсть мій) нарід, народом безумним завдам жалю вам. **20** Ісаїя ж зосьмілившсь і глаголе: Знайшли мене ті, що не шукали, обявивсь я тим, що не питали про мене. **21** До Їзраїля ж глаголе: Увесь день простягав я руки мої до людей непокірних і суперетних.

11 Глаголю ж оце: Чи вже ж відопхнув Бог людей своїх? Нехай не буде! Бо й я Ізраїльтянин, із насіння Авраамового, із роду Беняминового. **2** Не відопхнув Бог людей своїх, котрих перше знав. Хиба не відаєте, що про Ілию глаголе писаннє? як він обертаєть ся до Бога проти Їзраїля глаголючи: **3** Господи, пророки Твої повбивали, і жертівнї Твої порозкидали; я зоставсь один, і шукають душі моєї. **4** Що ж глаголе йому Божа відповідь? Зоставив я собі сїм тисяч мужів, що не приклонили колїна перед Ваалом. **5** Оттак же і в теперішнім часї єсть останок по вибору благодаті. **6** Коли ж по благодаті, то не по дїлам; ато благодать не була б уже більш благодаттю. Коли ж по дїлам, то більш нема благодаті; ато дїло не було б уже більш дїлом. **7** Що ж? чого шукав Ізраїль, того не осяг, а вибір осяг, инші ж осліпли, **8** (яко ж писано: Дав їм Бог духа дрімоти; очі, щоб не бачили, й уші, щоб не чули) до днешнього дня. **9** І Давид глаголе: Нехай буде трапеза їх на сїть і на ловитву, і на поблазнь, і на відплату їм. **10** Нехай оморочать ся очі їх, щоб не бачили, і хребет їх завсїди зігнутий. **11** Глаголю й питаю тепер: Чи вони спіткнулись, щоб (на завсїди) упали? Нехай не буде! їх-то упадком і спасеннє поганам, щоб завдати їм зависти. **12** Коли ж упадок їх багацтво сьвіту, і відпаденнє їх багацтво поган, скільки ж більше повнота їх? **13** Вам бо, поганам, глаголю, на скільки я апостол поганам: Службу мою прославляю, **14** чи не завдам як зависти тїлу моєму, і не спасу котрих із них. **15** Коли бо відкинуттє їх примиреннє сьвітові, що ж (буде) прийняттє, коли не життє з мертвих? **16** Коли ж росчина сьвята, то й заміс; і коли корінь сьвят, то й віттє. **17** Коли ж деякі з віття відломились, а ти, бувши дикою оливиною, прищепивсь єси замість них, і спільником коріння і туку оливного зробивсь єси, **18** то не величай ся перед віттєм. Коли ж величаєш ся, то (знай) не ти кореня носиш, а корінь тебе. **19** Ти ж кажеш: Відломилось віттє, щоб я прищепив ся. **20** Добре: невірою відломились вони, ти ж вірою стоїш. Не носись високо, а бій ся. **21** Коли бо Бог природнього віття не пощадив, (гледи) що й тебе не пощадить. **22** Вбачай же благость і непощадіннє Боже: на тих, що відпали, непощадіннє; на тебе ж благость, коли пробувати меш у благости; коли ж нї, то й ти будеш відтятий. **23** І вони ж, як не зостануть ся в невірстві, прищепляться; здолїє бо Бог знов прищепити їх. **24** Коли бо ти відтятий від оливини, дикої по природі, і проти природи прищеплений до доброї оливини, то як більш сї, що по природі прищеплять ся до своєї сливини. **25** Не хочу бо, щоб ви не відали тайни сієї, брати (щоб не були самі в собі мудрими), що осліпленнє від части Ізраїлеві стало ся, доки сповненнє поган увійде. **26** І так увесь Ізраїль спасеть ся, яко ж писано: Прийде з Сіону Збавитель, і одверне безбожже від Якова; **27** і се їм од мене завіт, коли зниму гріхи їх. **28** По благовістю (вони) вороги задля вас; по вибранню ж полюблені задля отців. **29** Бо в даруваннях і покликанню Бог не каєть ся. **30** Бо, як і ви колись противились Богові, тепер же помилувані через непокору сих, **31** так і сї тепер противились, щоб через ваше помилуваннє і їх помилувано. **32** Зачинив бо Бог усїх у непокору, щоб усїх помилувати. **33** О, глибино багацтва і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його! **34** Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадником Йому був? **35** або хто наперед дав Йому, щоб Він віддав йому? **36** Бо з Него, і Ним, і в Него все. Єму слава на віки. Амінь. **(aiōn g165)**

12 То й благаю вас, браттє, щедротами Божими, представляйте тїла ваші (яко) жертву живу, сьвяту, угодну Богові; (се) розумне служеннє ваше. **2** І не приладжуйтесь до віку сього, а переображуйтесь обновленнєм ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена. **(aiōn g165)** **3** Глаголю бо благодаттю, даною менї, кожному між вами, щоб не думав більш про себе, ніж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному уділив міру віри. **4** Бо яко ж в одному тїлї маємо многі члени, усі ж члени мають не одно дїло, **5** так многі ми - одно тїло в Христї, по одно му ж, один другому члени. **6** Маючи ж дарування по даній нам благодаті неоднакі: чи то пророцтво і (то й пророкуймо) по мірі віри; **7** чи то служеннє (пильнуймо) в служенню; чи то навчає хто - в ученню; **8** чи то напоминає хто - в напоминанню; хто дає, (давай) у простотї; хто старшинує, (старшинуй) з пильностю; хто милосердує, (милосердуй) з радістю. **9** Любов (нехай буде) нелицемірна. Ненавидячи лихе, прихиляйтесь до доброго. **10** Братньою

любовю (бувайте) один до одного ніжні; честю один одного більшим робіть; **11** у роботі не лініві; духом горючі, Господеві служачі; **12** в надії веселі; в горю терпіливі; в молитві непереставаючі, **13** у потребинах сьвятих - подільчиві; до гостинності охочі. **14** Благословляйте тих, хто гонить вас; благословляйте, а не кленіть. **15** Радуйте ся з тими, хто радуєть ся, і плачте з тими, хто плаче. **16** Однаково один з одним думайте. Високо про себе не думайте, а до смиренних нахиляйтесь. Не бувайте мудрі самі в себе. **17** Нікому злом за зло не оддавайте. Дбайте про добре перед усїма людьми. **18** Коли можна, скільки (се) од вас, з усїма людьми майте мир. **19** Не відомщайте за себе, любі, а давайте місце гніву (Божому), писано бо: Менї відомщеннє, я віддам, глаголе Господь. **20** Оце ж, коли голодує ворог твій, нагодуй його; коли жаждує, напій його; се бо роблячи, уголлє огняне згребеш на голову його. **21** Не давай ся подужати злу, а подужуй зло добром.

13 Всяка, душа властям висшим нехай корить ся; нема бо властї, коли не від Бога. Які ж є власті, від Бога вони настановлені. **2** Тим-же, хто протавить ся власті, Божому повелїнню противиться; хто ж противить ся, ті собі осуд набувають. **3** Князі бо не добрим дїлам страх, а лихим. Хочеш же не боятись властї? Добре роби, то й мати меш похвалу від неї. **4** Божий бо слуга він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бій ся, бо не дармо меч носить; Божий бо слуга він, відомститедь гнїва тому, хто робить лихе. **5** Тим-же треба коритись не тільки ради гнїва (кари), та й ради совісти. **6** Того ж то й данину даєте; слуги бо Божі вони, що раз-у-раз того пильнують. **7** Оддавайте ж усїм, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь. **8** Нїкому ж нїчим не задовжуйтесь, тільки любовю один одному; хто бо любить другого, закон сповнив. **9** Бо се: Не роби перелюбу. Не вбий, Не вкрадь, Не сьвідкуй криво, Не похотствуй, і коли (є) яка инша заповідь, у сему слові містить ся: Люби ближнього твого, як сам себе. **10** Любов ближньому зла не робить; тим любов - сповненнє закону. **11** Так (чинїть), знаючи пору, що вже час нам від сна встати; тепер бо ближче нас спасеннє, нїж, як ми увірували. **12** Ніч минула, а день наближив ся відложімо ж дїла темряви, а одягнїмось у зброю сьвітла. **13** Яко в день нумо чесно ходити і не в прожорстві та піянстві, не в любодїяннї та розпусті, не в сварнї та завнстї. **14** Нї, одягнїть ся Господом нашим Ісусом Христом, і не догодовуйте тїлу в похотї.

14 Немогаючого ж у вірі приймайте не на розбіраннє думок. **2** Один вірує, (що можна) їсти все, а знемогаючий зїллє (нехай) їсть. **3** Хто їсть, нехай тому, хто не їсть, не докоряє, а хто не їсть, нехай того, хто їсть, не осуджує; Бог бо його прийняв. **4** Ти хто єси, що судиш чужого слугу? своєму панові стоїть він, або падає. Устоїть же, бо здолїє Бог поставити його. **5** Инший шанує (один) день над (другий) день; инший же судить про всякий день Кожен у своїй мислї нехай буде певен. **6** Хто вважає на день, Господові вважає; і хто не вважає на день, Господеві не вважає. Хто їсть, Господеві їсть, бо дякує Богу; і хто не їсть, Господеві не їсть, та й дякує Богу. **7** Нїхто бо з нас собі не живе, і нїхто собі не вмирає. **8** Бо коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи живемо, чи вмираємо, ми Господнї. **9** На се бо Христос і вмер, і воскрес, і ожив, щоб і над мертвими, й над живими панувати. **10** Ти ж чого судиш брата твого? або й ти, чого докоряєш брата твого? Усї бо станемо перед судищем Христовим. **11** Писано бо: Як живу, глаголе Господь, що передо мною поклонить ся всяке колїно, і всякий язик визнавати ме Бога. **12** Тим же кожен э нас за себе позалїк дасть Богу. **13** Оце ж більш один одного не осуджуймо, а лучче розсуджуйте, як би не класти спотикання брату, або поблазнї. **14** Знаю я і впевнивсь у Христї Ісусї, що нїщо нескверне само собою; тільки, хто думає, що воно скверне, тому й скверне. **15** Коли ж через їжу брат твій сумує, то вже не по любови ходиш. Не погубляй їжею твоєю того, за кого Христос умер. **16** Нехай же не ганить ся ваше добре. **17** Бо царство Боже не їжа і питте, а правда, і впокій, і радощі в Дусі сьвятїм. **18** Хто бо в сьому служить Христу, той любий Богові і шанований між людьми. **19** Тому ж отеє побиваймось. за тим, що для впокою і для збудовання спільного. **20** Ради їжи не руйнуй дїла Божого. Все чисте, тільки лихо чоловікові, що їсть із спотиканнєм. **21** Добре не їсти мясива, анї пити вина, нї (такого), від чого брат твій спотикаєть ся або блазнить ся, або знемогає. **22** Ти маєш віру? май (її) собі перед Богом. Блажен, хто не осуджує себе в тому, що похваляв. **23** Хто ж сумнить ся, чи їсти, осудить ся, бо (їсть) не по вірі; все ж, що не по вірі, гріх.

15 Мусимо ми, сильні, немочі безсильних носити, а не собі догоджати. **2** Кожен бо з нас ближньому нехай догоджає, на добре, до збудування. **3** Бо і Христос не собі годив, а яко ж писано: Зневага зневажаючих Тебе упала на мене. **4** Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіннє та утїшеннє (з) писання мали надію. **5** Бог же терпіння та утїшення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Ісусові, **6** щоб однодушне, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. **7** Тим же приймайте один одного яко ж і Христос прийняв вас у славу Божу. **8** Глаголю ж, що Ісус Христос став ся слугою обрізання ради істини Божої, щоб ствердити обітовання отців, **9** а для поган - з милості, щоб прославляли Бога, яко ж писано: За се визнавати му Тебе між поганами й імени Твоєму співати му. **10** І знов глаголе: Звеседїть ся, погане, з людьми Його. **11** І знов: Хвалїть Господа, всі погане, і вихваляйте Його всі люде. **12** І знов Ісаїя глаголе: Буде корінь Єссеїв, Той, що встане, владикувати над поганами; на Него погане вповати муть. **13** Бог же вповання нехай сповнить вас усякими радощами й упокоєм у вірі, щоб ви збагатились упованнєм, силою Духа сьвятого. **14** Впевнив ся ж і я сам про вас, браттє моє, що й самі ви повні доброти, повні, всякого знання, і зможете один одного навчати. **15** Сьмілїще ж написав я вам, браттє моє, трохи, яко нагадуючи вам по благодаті, даній менї від Бога, **16** щоб бути менї служителем Ісус-Христовим між поганами, сьвято проповідуючи благовісте Боже, щоб приношеннє від

поган було приятне і осьвящене Духом сьвятим. **17** Маю оце похвалу через Христа Ісуса в Божих речах. **18** Не сьмію бо глаголати про таке, чого не вдіяв Христос через мене на послух поган, словом і ділом, **19** силою ознак і чудес, силою Духа Божого; так що я від Єрусалиму і кругом аж до Ілирика сповнив благовісте Христове. **20** Так силкувавсь я благовістити, не де іменував ся Христос, щоб на чужій основині не будувати, **21** а яко ж писано: Кому не звіщено про Него, побачать, і котрі не чули, зрозуміють. **22** Тим же й був я з'упинений не раз, прийти до вас. **23** Тепер же, більш не маючи місця в сих країнах, бажаннє ж маючи прийти до вас од многих літ, **24** як пійду в Іспанию, прийду до вас; сподіваюсь бо, проходючи, бачити вас, і що ви мене проведете туди, як перш вами трохи навтішаюсь **25** Тепер же йду в Єрусалим, служити сьвятим. **26** Зводили бо Македонці та Ахайці удїлити дещо вбогим сьвятим, що в Єрусалимі. **27** Зволили, та й винні їм. Коли бо в духовному їх спільниками стали погане, то повинні в тїлесному послужити й їм. **28** Се ж скінчивши й запечатавши (оддавши) їм овощ сей, пійду через вас в Іспанию. **29** Знаю ж, що прийшовши до вас, в повні благословення благовістя Христового прийду. **30** Благаю ж вас, браттє, Господом нашим Ісусом Христом і любовю Духа, помагайте менї молитвами за мене до Бога, **31** щоб збавитись менї від непокірних в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі приятна була сьвятим, **32** щоб з радістю прийшов до вас волею Божою, та й покрепив ся з вами. **33** Бог же впокою з усіма вами. Амінь.

16 Поручаю ж вам Фиву, сестру нашу, служительку церкви, що в Денхреях, **2** щоб прийняли її в Господі, як личить сьвятим, і помагали їй, в якому ділї вас потрібувати ме; бо вона була заступницею многим, і самому менї. **3** Витайте Прискилу та Аквилу, помічників моїх у Христї Ісусї, **4** (котрі за мою душу шию свою клали, й котрим не тільки я дякую, та і всї церкви поган,) і домашню їх церкву. **5** Витайте Епенета, любого мого, котрий єсть первоплід Ахаї для Христа. **6** Витайте Марию, що трудилась багато для нас. **7** Витайте Андропика та Юния, родину мою і товаришів неволї моєї; вони значні між апостолами, і перше мене увірували в Христа. **8** Витайте Амплия, любого мого в Господї. **9** Витайте Урбана, помічника нашого в Христї, і Стахия, любого менї. **10** Витайте Апелеса, вірного в Христї. Витайте Аристовулових. **11** Витайте Іродиона, родину мою. Витайте з Наркисових, которі в Господї. **12** Витайте Трифену й Трифосу, що трудять ся в Господі, витайте Перейду любу, що багато трудилась в Господї. **13** Витайте Руфа, вибраного в Господї, і матір його й мою. **14** Витайте Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмия і инших з ними братів. **15** Витайте Филолога й Юлию, Нерея і сестру його, і Олимпана, і всіх сьвятих з ними. **16** Витайте один одного цїлуваннєм сьвятим. Витають вас церкви Христові. **17** Благаю ж вас, браттє, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазні проти науки, котрої ви навчились, і вхиляйтесь од них. **18** Бо такі Господеві нашому Ісусу Христу не служять, а своєму череву; і ласкавими словами та благословеннєм обманюють серця нелукавих. **19** Бо слухняність ваша до всїх дійшла, тим я радуюсь вами, хочу ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні на лихе. **20** Бог же впокою розітре сатану під ногами вашими незабаром. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь. **21** Витає вас Тимотей, помічник мій, та Лукий, та Ясон, та Сосипатр, родина моя. **22** Витаю вас у Господї я Тертий, що написав посланнє се. **23** Витає вас Гай, гостинник мій і всієї церкви. Витає вас Єраст, домо-рядник городський, і Кварт брат. **24** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усїма вами. Амінь. **25** Тому ж, що може вас утвердити до благовістю моєму і проповіданню Ісус-Христовому, по відкриттю тайни від часів вічних умовчаної, **(aiōnios g166)** **26** тепер же обявленої, і через писання пророчеські, по повелїнню вічнього Бога, на послуханнє віри, усім народам звіщеної, - **(aiōnios g166)** **27** єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь. **(aiōn g165)**

1 до коринтян

1 Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат, **2** церкві Божій в Коринтї, осьвяченим в Ісусї Христї, покликаним сьвятим, з усїма, которі призивають імя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місцї, у них і в нас: **3** благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **4** Дякую Богу моєму всякого часу за вас про благодать Божу, дану вам в Христї Ісусї, **5** тим, що у всьому ви збагатились ним у всякім слові і всякім знанню, **6** яко ж сьвідченнє Христове утверджено в вас, **7** так що ви не маєте недостатку нї в однім даруванню, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа, **8** котрий і утвердить вас до кінця, щоб ви були невинуваті в день Господа нашого Ісуса Христа. **9** Вірен бо Бог, через котрого покликані ви в общеннє Сина Його, Ісуса Хрнста, Господа нашого. **10** Благаю ж вас, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всї, і щоб не було між вами розділення, а щоб були з'єднані в одному розумінню і в однім мислї. **11** Звіщено бо менї про вас, браттє моє, від Хлоїних, що між вами єсть незгодини. **12** Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я КиФїїн; а я Христів. **13** Хиба поділивсь Христос? хиба Павла розпято за вас? або в імя Павлове хрестились ви? **14** Дякую Богові, що я нікого з вас не охрестив, тільки Криспа та Гая, **15** щоб хто не сказав, що в імя моє я охрестив. **16** Хрестив же я й СтеФанів дім; більш не знаю, чи кого другого хрестив. **17** Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудрости слова, щоб не опустїв хрест Христів. **18** Слово бо про хрест погибаючим дурощі, нам же, що спасаємось, сила Божа. **19** Писано бо: Погублю премудрість премудрих, і розум розумних відкину. **20** Де мудрець? де письменник? де дослїджуватель віку сього? Чи не обернув Бог премудрість сьвіта сього в дурощі? **(aiōn g165)** **21** Коли бо у премудрості Божій не пізнав сьвіт Бога премудростю, то зводив Бог дурощами проповіді спасти віруючих. **22** Коли і Жиди ознак доповняють ся, і Греки премудрості шукають, **23** ми проповідуємо Христа розпятого, Жидам поблазнь, Грекам же дурощі, **24** самим же покликаним, і Жидам і Грекам, Божу силу й Божу премудрість: **25** тим що немудре Боже мудріще від людей, а неміцне Боже кріпше людей. **26** Спогляньте бо на покликаннє ваше, браттє, що небагато (між вами) премудрих по тїлу, небагато сильних, небагато благородних; **27** ні, немудре сьвіїа вибрав Бог, щоб осоромити премудрих, і безсильне сьвіта вибрав Бог, щоб осоромити потужне, **28** і незначне сьвіту і погорджене вибрав Бог, і те чого нема, щоб те, що є, в нїщо обернути, **29** щоб не велсчалось ніяке тїло перед Ним. **30** З Него ж і ви в Христї Ісусї, що став ся нам премудростю від Бога, і праведностю, і освяченнєм, і викупленнєм, **31** щоб, яко ж писано: Хто хвалить ся, в Господі хвалив ся.

2 І я, прийшовши до вас, браттє, прийшов не з високим словом або премудростю, звіщаючи вам сьвідченнє Боже. **2** Бо я надумавсь, не знати нічого між вами, тільки Ісуса Христа, та й Його розпятого. **3** І був я в вас у слабосиллї, в страсї і в великій трівозї. **4** І слово мов, і проповідь моя не в переважливих словах людської премудрості, а в явленню духа і сили, **5** щоб віра ваша була не в мудрості людській, а в силї Божій. **6** Премудрість же промовляємо між звершеними, та премудрість не віка сього, анї князів віка сього, що зникають, **(aiōn g165)** **7** а промовляємо премудрість Божу тайну, закриту, котру Бог призначив перш віків на славу нашу, **(aiōn g165)** **8** котрої ніхто з князів віка сього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розпяли б. **(aiōn g165)** **9** Нї, яко ж писано: Чого око не виділо, нї ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його. **10** Нам же Бог відкрив Духом своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих. **11** Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозї, ніхто не знає тільки Дух Божий. **12** Ми ж не духа сьвіта прийняли а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога. **13** Се промовляємо не ученими словами людської премудрости, а навченими Духом сьвятим, духовні (речи) духовним (словом) подаючи. **14** Душевний же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого; дурощі бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати. **15** Духовний же розбірає все, він же від нікого не розбираєть ся. **16** Хто бо зрозумів ум Господень, щоб ясувати його? Ми ж ум Христів маємо.

3 І я, браттє, не міг промовляти до вас, яко до духовних, а яко до тїлесних, яко до малолїтків у Христї. **2** Молоком поїв вас, а не стравою; ще бо не змогли (знести того), та ще й тепер не можете, ще бо ви тїлесні. **3** Коли бо між вами завист та сварня, та незгода, то хиба ж не тїлесні ви й хиба не чоловічим робом ходите? **4** Коли бо каже хто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хиба ж не тїлесні ви? **5** Хто ж Павел і хто Аполос? Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви увірували, і як кому дав Господь. **6** Я посадив, Аполос поливав, Бог ж зростив. **7** Тим то ніщо й той, хто садить, і хто поливає, а хто зрощує - Бог. **8** Хто ж садить і хто поливає, сї одно, кожний же прийме нагороду свою по своїм труді. **9** Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божа будівля. **10** По благодаті Божій, даній менї, яко мудрий будівничий, положив я основину, инший же будує. Нехай же кожен дпвить ся, як він будує. **11** Иншої бо підвалини ніхто не може положити окрім тієї, що положена, котра єсть Ісус Христос. **12** Коли ж хто будує на сій підвалинї з золота, срібла, дорогого каменя, дерева, сїна, очерету, - **13** кожного діло буде явне; день бо (Господень) покаже, тим що в огнї відкриєть ся, і яка в кожного робота, огонь випробує. **14** Коди робота встоїть, хто вибудував - прийме нагороду. **15** Коли робота згорить, понесе шкоду, сам же спасеть ся, тільки так, як через огонь. **16** Хиба не знаєте, що ви храм Божий, і Дух Божий живе в вас? **17** Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо храм Божий сьвят, котрий єсте ви. **18** Нехай ніхто себе не обманює. Коли хто між вами здасть ся мудрим у віку сьому, нехай буде дурним, щоб бути премудрим. **(aiōn g165)** **19** Бо премудрість сьвіта сього - дурощі у Бога, писано бо: Спіймає

премудрих в хитрощах їх. **20** І знов: Господь знає думки мудрих, що вони марні. **21** Тимже ніхто нехай не хвалить ся в людях; все бо ваше: **22** Чи то Павел, чи Аполос, чи Кифа, чи сьвіт, чи життє, чи смерть, чи теперішнє, чи будуче, - все ваше, **23** ви ж Христові, а Христос Божий.

4 Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих. **2** Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним. **3** Та се в мене найменша річ, щоб мене судили ви або людський суд; ні, я й сам себе не суджу. **4** Бо нічого на себе не знаю, та сим я не оправдуюсь; суддя ж мій Бог. **5** Тимже ні про що перше часу не судіть, доки прийде Господь, котрий висьвітить сховане в темряві і виявить думки сердець; а тоді похвала, буде кожному від Бога, **6** Се ж, браттє, приложив я до себе та Аполоса задля вас, щоб ви з нас навчились не думати більш того, шо написано, щоб один перед одним не неслись гордо проти другого. **7** Хто бо тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв (од Бога)? а коли прийняв, то чого величаєш ся, мов би не прийнявши? **8** Ви вже ситі, вже забагатіли, без нас зацарювали. О, щоб ви зацарювали, щоб і ми з вами царювали! **9** Та я думаю, що Бог нас, апостолів, яко останніх поставив, мов на смерть призначених; бо видовищем зробились ми сьвітові, і ангелам, і людям. **10** Ми дурні задля Христа, ви ж мудрі в Христї; ми немічні, ви ж кріпкі; ви славні, ми ж безчесні. **11** Ще ж і до сієї години й голодуємо й жаждуемо, й наготїєм і биті в лице, і тиняємось, **12** і трудимось, працюючи своїми руками; нас лають, а ми благословляємо; нас гонять, ми терпимо; **13** нас хулять, ми молимось; мов сьміттє сьвіту стали ся ми, ометиця всім аж досі. **14** Не на сором вам се пишу, а яко дітей моїх любих остерегаю. **15** Бо, коли б ви мали й тисячі наставників у Христі, та батьків небагато; бо в Христї Ісусї благовістєм я вас появив (зродив). **16** Благаю ж оце вас, будьте послїдувателями моїми. **17** Про се післав я до вас Тимотея, мою любу дитину і вірного в Господі, котрий вам нагадає про дороги мої в Христї, яко ж усюди у всякій церкві я навчаю. **18** Мов би не мав я до вас прийти, так розгордїли деякі. **19** Я ж прийду скоро до вас, коли Господь схоче, і розвідаю не слово розгордївших, а силу. **20** Не в слові бо царство Боже, а в силї. **21** Чого хочете? чи з лозиною прийти менї до вас, чи з любовю і духом лагідности?

5 Звідусюди чути, що між вами перелюб, та такий перелюб, про який і між поганами не чувати, щоб хто жінку батька свого має. **2** І ви розгордїли, а не лучче б сумувати вам, щоб вилучено з між вас такого, що дїло се робить? **3** Я ж бо, небувши між вами тїлом, а бувши духом, уже присудив, яко бувший (між вами), щоб того, хто так робить, **4** в імя Господа нашого Ісуса Христа, як зберетесь ви і дух мій силою Господа нашого Ісуса Христа, **5** видали такого сатанї на погибель тїла, щоб дух спас ся в день Господа Ісуса. **6** Не добре величаннє ваше. Хиба не знаєте, що трохи квасу все місиво заквашує. **7** Очистьте ж старий квас, щоб ви були нове місиво, яко ж ви й є безквасні, бо пасха наша, Христос, заколена за нас. **8** Тим же сьвяткуймо не в старому квасї, анї в квасі злоби та лукавства, а в опрісноках чистоти і правди. **9** Писав я до вас ув одному листї, щоб ви не мішались із перелюбниками, **10** та не в загалі з перелюбниками сьвіта сього, або з зажерливими, або хижаками, або ідолослужителями; бо мусїли б хиба з сьвіта сього зійти. **11** Тепер же я писав вам, щоб не мішались, коли хто, звавшись братом, буде або перелюбник, або зажерливий, або ідолослужитель, або злоріка, або пяниця, або хижак; з таким і не їсти. **12** Чого бо менї й тих судити, що осторонь (вас)? Хиба не тих, що в серединї, ви судите? **13** Тих же, що осторонь. Бог судить. То ж вилучте лукавого з між себе.

6 Не вже ж із вас хто сьміє, мавши дїло з другим, судитись перед неправедними, а не перед сьвятими? **2** Хиба не знаєте, що сьвяті сьвіт судити муть? а коди сьвіт судити меть ся од вас, то хиба ви не достойні найменших річей судити? **3** Хиба не знаєте, що ми ангелів судити мем, а не тількі житейські речі? **4** Коли ж маєте судитись про житейські речі, то хоч би упослїджених у церкві беріть за суддів. **5** На сором вам глаголю: Хиба нема між вами й одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами своїми? **6** Нї, брат з братом судить ся, та ще й перед невірними! **7** І се вже зовсім сором вам, що ви судитесь між собою. Чом би вам раднїш кривди не терпіти? чом лучче не терпіти шкоди? **8** Нї, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й братів. **9** Або хиба не знаєте, що неправедні царства Божого не наслїдять? Не обманюйте себе: нї блудникн, нї ідолослужителї, нї перелюбники, а пещені, нї мужоложники, **10** нї злодїї, нї зажерливі, нї пяницї, нї злоріки, нї хижаки царства Божого не наслідять. **11** А такими з вас деякі були; та ви обмились, та осьвятились, та справдились імям Господа Ісуса і Духом Бога нашого. **12** Все менї можна, та не все ко-ристнє; все менї можна, та нічому не дам орудувати мною. **13** їжа про черево, й черево про їжу; Бог же те й те зруйнує. Тїло ж не про перелюб, а про Господа, а Господь про тїло. **14** Бог же Господа підняв, то й нас підійме силою своєю. **15** Хиба не знаєте, що тїла ваші члени Христові? Узявши ж члени Христові, невже зроблю (їх) членами перелюбницї? Нехай не буде! **16** Хиба не знаєте, що, хто пригорнеть ся до перелюбницї, той одно (з нею) тїло? Будуть бо, рече, вдвох одно тїло. **17** Хто ж пригорнеть ся до Господа, той один (з Ним) дух. **18** Утікайте від перелюбу. Усякий гріх, що робить чоловік, осторонь тїла; хто ж робить перелюб, проти свого тїла грішить. **19** Хиба не знаєте, що тїло ваше храм Духа сьвятого, що (живе) в вас, котрого маєте від Бога, і ви не свої? **20** Ви бо куплені ціною; тим прославляйте Бога в тїлї вашому і в дусі вашому, вони Божі.

7 Про що ж ви писали до мене, то добре б чоловікові до жінки не приставати. **2** Та задля (ухилення) перелюбу, кожен свою жінку нехай має, і кожна свого чоловіка нехай має. **3** Нехай чоловік оддає жінцї, яку треба, любов; так само й жінка чоловікові. **4** Жінка над своїм тїлом не має власти, а чоловік; так же само й чоловік над своїм тілом не має власти, а жінка. **5** Не вхиляйтесь одно від одного, хиба що по згоді на (який ся) час, щоб пробували в пості та молитві, та й знов докупи сходьтесь, щоб сатана не

спокутував вас невдержаннєм вашим. **6** Се ж глаголю по дозволу, а не по наказу. **7** Бажаю бо, щоб усї люде були, як я сам. Тільки ж свій дар має кожен від Бога: один так, другий так. **8** Глаголю ж нежонатим та вдовицям: Добре їм, коли зістануть ся, як і я. **9** Коли ж не вдержять ся, нехай женять ся; лучче бо женитись, нїж розпалюватись. **10** Жонатим же завітую не я, а Господь: Жінка нехай не розлучається з чоловіком. **11** Коли ж і розлучить ся, то нехай буде без чоловіка, або нехай з чоловіком помирить ся; та й чоловік щоб з жінкою не розлучав ся. **12** Иншим же я глаголю, не Господь: Коли котрий брат мав жінку, що де вірує, а любо їй жити з ним, нехай не відпуска її. **13** І котора жінка мав чоловіка, ще не вірує, а йому любо жити з нею, нехай не відпуска його. **14** Осьвячуєть ся бо чоловік неві руючий в жінції, і осьвячуєть ся жінка невіруюча в чоловікові; ато діти ваші були б нечисті; тепер же сьвяті. **15** Коли ж невіруючий розлучаєть ся, нехай розлучаєть ся; не приневолюєть ся бо брат або сестра у такому; у впокою ж бо покликав нас Бог; **16** Як бо ти знаєш, жінко, що може спасеш чоловіка? Або як ти знаєш, чоловіче, що може жінку спасеш? **17** Тільки, як кожному уділив Бог, і як кожного покликав Господь, так нехай й ходить. І се всїм церквам наказую. **18** Чи хто в обрізанню покликаний, нехай не притворюєть ся. Чи в необрізанню хто покликаний, нехай не обрізуєть ся. **19** Обрізаннє нїщо, і необрізаннє нїщо, а хороненнє заповідей Божих. **20** Кожний, у якому покликанню покликаний, у тому нехай і зостаєть ся. **21** Невільником ти покликаний? не журись; а коли можна й вільним стати ся, раднїще (тим) користуй ся. **22** Покликаний бо у Господї невільник, той визволений у Господа. Так само й хто вільним покликаний, той невільник Христів. **23** Цїною ви куплені; не робіть ся невільниками людскими. **24** У чому кожен покликаний, браттє, в тому нехай і пробував перед Богом. **25** Про дів же наказу Господнього не маю, а даю раду, яко помилуваний від Господа, щоб вірним бути. **26** Думаю, що се добре задля теперішньої нужди, щоб чоловіку так бути. **27** Одруживсь єси з жінкою? не шукай розводу. Розвів ся єси з жінкою, не шукай жінки. **28** Як же й ожениш ся, (ще) не згрішив єси; як і віддасть ся діва, не згрішила; та горе по тїлу мати муть такі; я ж вас щаджу. **29** Се ж глаголю, браттє, що час короткий, і щоб ті, хто має жінку, були наче не мають; **30** і хто плаче, наче не плачуть; хто радуєть ся, наче не радують ся; хто купує, наче не осягають; **31** і хто користуєть ся сим сьвітом, наче не користують ся; переходить бо образ сьвіта сього. **32** Я ж хочу, щоб ви не журились. Нежонатий журить ся про Господнє, як угодити Господові; **33** жонатий же журить ся про сьвітове, як угодити жінції. **34** Єсть (також) ріжннця між жінкою і дівицею: Незамужня журить ся про Господнє, щоб бути сьвятою тїлом і духом; а замужня журить ся про сьвітове, як угодити мужові. **35** Се ж вам на користь вашу глаголю, не щоб вам накинути сїло, а ради чемности і приступу вашого до Господа без озирання. **36** Коли ж хто думав, що соромно для дївиції його, коли перецьвіте і так мусить бути, той, що хоче, нехай робить, не згрішить; нехай ідуть заміж. **37** Котрий стоїть твердо в серці, не маючи примусу, та мав власть над своєю волею, і розсудив так у серці своїм, щоб держати дївицю свою, добре робить. **38** Тим же хто віддає заміж, добре робить; а хто не віддає, лучче робить. **39** Жінка звязана законом, доки жив чоловік її; як же вмре чоловік її, вільна вона йти, за кого схоче, тільки в Господї. **40** Щасливша ж, коли так пробувати ме по моїй радї; думаю ж, що й я маю Духа Божого.

8 Шо ж до ідолських посьвятів, знаємо, що всї знаннє маємо. Знаннє ж надимає, а любов вбудовує. **2** Коли ж хто думає, що він знає що, то нїколи ще нїчого не знає, як треба знати. **3** Коли ж хто любить Бога, то сей пізнаний від Него. **4** Що ж до їди посьвятів ідолських, знаємо, що ідоли нїщо в сьвітї, і що нема инїпого Бога, тільки один. **5** Бо хоч і в так звані боги, чи то на небі, чи то на землї (як многі боги і многі пани); **6** та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Него; і один Господь Ісус Христос, через Котрого усе (стало ся), і ми через Него. **7** Нї, не у всїх знаннє; деякі з совістю ідолською аж досї, яко посьвят ідолський їдять; і совість їх, бувши недужою, сквернить ся. **8** Їжа ж нас не поставляє перед Богом; бо анї лучиі ми, коли їмо, анї гірші, коли не їмо. **9** Глядїть же, щоб нїколи ся ваша власть не була спотиканнєм (людям) недужим. **10** Бо коли хто побачить тебе, що маючи знаннє, (за столом) сидищ у ідолському храмі, то чи совість його, яко недужого, не збудуєть ся, щоб їсти посьвяти ідолські? **11** І погибне через твоє знаннє недужий брат, за котрого Христос умер. **12** Грішачи ж так проти братів та вражаючи їх недужу совість, ви грішите проти Христа. **13** Тим же, коли їжа блазнить брата мого, не їсти му мясива до віку, щоб не блазнити брата мого. **(aiōn g165)**

9 Хиба ж я не апостол? хиба ж я не вільний? хиба ж я Ісуса Христа, Господа нашого, не бачив? хиба не моє ви дїло в Господї? **2** Коли иншим я не апостол, то все ж вам; ви бо печать апостолування мого в Господї. **3** Оце моя відповідь тим, хто судить мене. **4** Хиба ми не маємо власти їсти і пити? **5** Хиба не маємо власти сестру-жінку водити, як инші апостоли, й брати Господні, і Кифа? **6** Або один я та Варнава не маємо власти, щоб не робити? **7** Хто воїнствує коли своїми доходами? хто садить виноградник, та й овощу його не їсть? або хто пасе стадо, та й молока з стада не їсть? **8** Хиба се я глаголю яко чоловік? чи не говорить сього й закон? **9** Бо в Мойсейовім законї писано: Не завязуй рота волові, як молотить. Хиба про волів дбає Бог? **10** чи задля нас як раз глаголе? Задля нас бо написано, що в надїї мусить ратай орати, і хто молотить, (робить се) з надїєю, бути спільником свого вповання. **11** Коли ми духовне сїяли вам, то чи велика річ, коли ми тїлесне ваше жати мем? **12** коли инші бувають спільниками (сієї) власти над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не з'упинити як не будь благовістя Христового. **13** Чи то ж не знаєте, що хто коло сьвятого служить, ті з сьвятого їдять? і хто коло жертівнї пильнує, ті від жертівнї частину приймають. **14** Так і Господь повелів тим, хто проповідує благовісте, з благовістя жити. **15** Я ж нічим з сього не користувавсь, і не (для того) се написав, щоб так роблено для мене; бо лучче менї вмерти, нїж щоб хто славу мою знївечив. **16**

Коли бо благовіствую, нема мені слави, примус бо на мені лежить, і горе мені, коли не благовіствую! **17** Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проти волї, то роблю службу, звірену менї. **18** За що ж менї нагорода? (За те,) що благовіствуючи без користї, подаю благовісте Христове, так щоб не надуживати моєї властїв благовістю. **19** Бувши бо вільний від усїх (не пiдневолений нікому), зробив я себе усїм слугою, щоб більш придбати: **20** Я став ся Жидам, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим, що під законом, був я як під законом, щоб тих, що під законом, придбати; **21** беззаконним - як беззаконний (не бувши беззаконним Богу, а законним Христу), щоб придбати беззаконних; **22** недужим я був недужий, щоб недужих придбати. Усїм був я все, щоб конче деяких спасти. **23** Се ж роблю задля благовістя, щоб бути спільником у йому. **24** Хиба не знаєте, що ті, що на гонах біжять, усї біжять, а один приймає нагороду? Так біжіть і ви, щоб осягли. **25** Кожен же, хто бореть ся, від усього вдержуєть ся. Ті ж, щоб тлїнний вінець прийняти, а ми нетлїнний. **26** Оце ж я так біжу, не якби на непевне; подвизаюсь так, не якби повіттє бючи. **27** А морю тіло мов і пiдневолюю, щоб, иншим проповідуючи, самому иноді не бути нікчемним.

10 Не хочу ж, браттє, щоб ви не знали, що отцї наші всі під хмарою були, і всі через море переходили; **2** і всї в Мойсея хрестили ся в хмарі і в морі; **3** і всі ту саму їжу духовну їли; **4** і всї той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелї, що йшла за ними, скеля ж була Христос **5** Та многих з них не вподобав Бог, бо поражені були в пустинї. **6** Се ж стало ся нам прикладом, щоб не бажали лихого, яко ж і вони бажали. **7** Анї ідослужителями не робіть ся, яко ж деякі з них, яко ж писано: Посідали люде їсти й пити і встали грати. **8** Анї робім перелюбу, як деякі з них робили, та й полягло їх за один день двайпять три тисячі. **9** Анї спокутуймо Христа, яко ак деякі з тих спокутували, та й погинули від гадюк. **10** Анї нарекаймо, яко ж деякі з них нарекали, та й погинули від губителя. **11** Усе ж се прикладами стало ся їм, прописано ж на науку нашу, на котрих конець віку прийшов. **(aiōn g165)** **12** Тимже, хто думає стояти, нехай гледить, щоб не впав. **13** Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолїєте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здолїли знести. **14** Тим, любі мої, втікайте від ідольського служення. **15** Яко мудрим глаголю; судіть, що я глаголю: **16** Чаша благословення, котру благословляємо, хиба не єсть общеннє крови Христової? хлїб, що переломлюємо, хиба не єсть общеннє тїла Христового? **17** Бо один хлїб, одно тїло ми многі; всї бо від одного хлїба причащаємось. **18** Погляньте на Ізраїля по тїлу; хиба ті, що їдять посьвяти, не спільники жертівнї? **19** що ж я кажу? що ідол що-небудь єсть? або посьвят ідольський що-небудь всть? **20** Нї, а що посьвячують погане, бісам посьвячують, а не Богові. Не хочу ж, щоб ви були спільниками бісів. **21** Не можете чашу Господню пити і чашу бісовську, не можете трапезї Господнїй причащати ся і трапезї бісовській. **22** Чи нам же роздражати Господа? хиба ми дужчі Його? **23** Все менї можна, та не все на користь; все менї можна, та не все збудовує. **24** Нїхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого. **25** Все, що на торгу продасть ся, їжте, нїчого не сумнячись задля совісти. **26** Бо Господня земля і повня її. **27** Коли ж хто з невірних запрошує вас і схочете пійти, то все поставлене перед вами їжте, нїчого не сумнячись задля совісти. **28** Коли ж хто вам скаже: Се ідольський посьвят, тодї не їжте задля того, хто вам сказав, і задля совісти; бо Господня земля і повня її. **29** Про совість же я кажу, не про свою, а про другого; чого бо вілність моя судити має ть ся від совісти другого? **30** Коли ж я благодаттю причащаю ся, на що менї хулу приймати (за те), за що дякую? **31** Оце ж, чи то їсте, чи пете, чи що инше робите, все на славу Божу робіть. **32** Не будьте спотиканнєм нї Жидам, нї Грекам, нї церкві Божій, **33** яко ж і я у всьому всїм годжу, не своєї шукаючи користи, а користи многих, щоб спасли ся.

11 Будьте послїдувателями моїми, яко ж і я Христів. **2** Хвалю ж вас, браттє, що все моє памятаєте і, яко ж я передав вам, перекази держите. **3** Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінцї чоловік, голова ж Христу - Бог. **4** Усякий чоловік, що молить ся або пророкує, покривши голову, осоромлює голову свою. **5** Усяка ж жінка, що молить ся або пророкує, не покривши голови, осоромлює голову свою; одно ж бо воно й те саме, якби була й обголена. **6** Коли бо не покриваєть ся жінка, нехай і стрижеть ся; коли ж сором жінцї стригти ся чи голити ся, нехай покриваєть ся. **7** Чоловік бо не має покривати голови, образом і славою Божою бувши, жінка ж славою чоловічою. **8** Бо не чоловік од жінки, а жінка від чоловіка. **9** І не сотворено чоловіка ради жінки, а жінку ради чоловіка. **10** Тим і мусить жінка знак власті мати на голові ради ангелів. **11** Однако ж нї чоловік без жінки, нї жінка без чоловіка, в Господї. **12** Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку, все ж від Бога. **13** Самі між собою судїть: чи личить жінцї непокритій молитись Богу? **14** Або чи не сама ж природа навчає вас, що коли чоловік мав довге волоссє, то сором йому? **15** Жінка ж, коли має довге волоссє, се слава їй; бо волоссє замісь покриття їй дано. **16** Коли ж хто єсть сварливим, то ми такого звичаю не маємо, нї церкви Божі. **17** Се ж завіщаючи, не хвалю, що не на лучче, а на гірше збираєтесь. **18** Бо найперш, як сходитесь ви в церкву, чую, що буває розділеннє між вами, й почасти вірю. **19** Треба бо й єресям між вами бути, щоб вірні між вами явились. **20** Як же сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню вечерю їсти. **21** Кожен бо свою вечерю попереду поїсть, і один голодує, другий ж впиваєть ся. **22** Хиба бо домів не маєте, щоб їсти й пити? чи церквою Божою гордуєте і осоромлюєте неимущих? Що ж вам сказати? чи похвалити вас у сьому? Не похвалю. **23** Я бо прийняв од Господа, що й передав вам, що Господь Ісус тієї ночи, котрої був виданий, прийняв хлїб, **24** і, хвалу віддавши, переломив, і рече: Прийміть, їжте, се єсть тїло моє, що за вас ламлене; се робіть на мій спомин. **25** Так само й чашу по вечері глаголючи: Ся чаша єсть новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пєте, на мій спомин. **26** Скільки бо раз їсте хлїб сей і чашу сю пєте, смерть Господню

звіщаєте, доки (Він) прийде. **27** Тим же, хто їсти ме хліб сей і пити ме чашу Господню недостойно, винен буде тіла і крови Господньої. **28** Нехай же розгледить чоловік себе і так нехай хліб їсть і чашу пє. **29** Хто бо їсть і пє недостойно, суд собі їсть і пє, нерозсуджаючи про тіло Господнє. **30** Того-то многі між вами недужі та слабі, й заснуло доволі. **31** Бо коли б ми самі себе розсуджували, то не були б осуджені. **32** Бувши ж осудженими, від Бога караємось, щоб з сьвітом не осудились. **33** Тимже, браттє моє, зійшовшись їсти, один одного дожидайте. **34** Коли ж хто голодний, дома нехай їсть, щоб на суд не сходились. Про остальне ж, як прийду, дам порядок.

12 Про духовне ж браттє, не хочу, щоб ви не знали. **2** Ви знаєте, що як були ви поганами, то до ідолів безголосих воджено вас, мов ведених. **3** Тим кажу вам, що ніхто, Духом Божим глаголючи, не проклинає Ісуса, і ніхто не може назвати Господа Ісуса, як тільки Духом сьвятим. **4** Між даруваннями в ріжниця, Дух же той самий. **5** І ріжниця між служеннями, а той самий Господь. **6** І ріжниця між роботами, один же Бог, що робить усе у всіх. **7** Кожному ж дасть ся явленнє Духа на користь. **8** Тому бо Духом дасть ся слово премудрости, другому слово знання тим же Духом; **9** иншому ж віра тим же Духом; иншому ж дарування сцілення тим же Духом; **10** иншому ж робленнє чудес; иншому ж пророкуваннє; иншому розпізнаваннє духів; иншому ж усякі мови; иншому виклади мів (язиків). **11** Все ж се дійствує один і той же Дух, уділяючи кожному, яко ж хоче. **12** Як бо тіло одно, а членів має багато, всі ж члени одного тіла, хоч багато їх, а одно тіло, так і Христос. **13** Бо одним Дихом усї ми в одно тїло хрестились, чи то Жиди, чи Греки, чи невільники, чи вільні, і всі одним Духом напоєні. **14** Бо тїло не єсть один член, а многі. **15** Коли скаже нога: я не рука, от же я не від тїла, то хиба через се не єсть від тїла? **16** І коли скаже ухо: я не око, то ж я не від тїла, то хиба через те не єсть від тїла? **17** Коли б усе тїло (було) око, де ж (був би) слух? Коли б усе слух, де понюх? **18** Та Бог розложив члени кожного по одному з них в тїлї, яко ж схотів. **19** Коли ж би все (було) один член, то де (було б) тїло? **20** Тепер же багато членів, а тїло одно. **21** Не може ж око сказати руці: Не треба мені тебе; або знов голова ногам: Не треба мені вас. **22** Ні, которі члени тїла здають ся слабшими, ті тим більше потрібні; **23** і которі здають ся нам неповажнїшими в тїлї, тим більше чести додаємо, і менше чесні наші (члени) більшу окрасу приймають. **24** Звичайним бо нашим того не треба. Та Бог зложив тїло, давши більшу честь послїднїйшому, **25** щоб не було розділення в тїлї, а щоб члени однаково один про одного дбали. **26** І коли терпить один член, терплять з ним усї члени; а коли славить ся один член, радують ся з ним усї члени. **27** Ви ж тїло Христове і члени від части (з особна). **28** І инших поставив Бог у церкві найперш апостолів, вдруге пророків, втретє учителів, потім сили, а там дарования, сцілення, помагання, порядкування, всякі мови. **29** Хиба всї апостоли? хиба всі пророки? хиба всї учителі? хиба всї сили? **30** хиба всї мають дарованнє сцілення? хиба вони всї глаголють мовами? хиба всї викладають? **31** Жадайте ж дарувань луччих, і я покажу вам ще кращу дорогу.

13 Коли мовами людськими глаголю й ангелськими, любови ж не маю, то став ся я як мідь дзвіняча і бубен гудячий. **2** Коли маю пророцтво і знаю всі тайни і все знаннє, і коли маю всю віру, так щоб і гори переставляти, любови ж не маю, то я ніщо. **3** І коли роздам увесь маєток мій, і коли тіло моє передам, щоб його спалено, любови ж не маю, то ніякої користи мені (з того). **4** Любов довго терпить, милосердує; любов не завидує; любов не величаєть ся, не надимаєть ся, **5** не осоромлює, не шукає свого, не пориваєть ся до гніву, не думає лихого; **6** не веселить ся неправдою, а веселить ся правдою; **7** все покриває, всьому йме віри, на все вповає, все терпить. **8** Любов ніколи не впадає (гине); чи то ж пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони замовкнуть; чи то знаннє, воно зникне. **9** Бо від части знаємо і від части пророкуємо. **10** Як же прийде звершене, тоді те, що від части, зникне. **11** Як був я малоліток, то яко малоліток говорив, яко малоліток розумів, яко малоліток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче. **12** Бачимо бо тепер через дзеркало, в загадці, тоді ж лицем до лиця; тепер пізнаю від части, тоді ж пізнаю, яко ж і я познаний. **13** Тепер же пробувають віра, надія, любов, сї троє; більша ж із сих любов.

14 Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати. **2** Бо, хто говорить (чужою) мовою, не людям говорить, а Богу; бо ніхто не чує його; а духом він говорить тайне. **3** Хто ж пророкує, людям говорить на збудованнє, і напоминаннє і утїшеннє. **4** Хто говорить (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує. **5** Хочу ж, щоб усї ви говорили мовами, та раднїщ, щоб пророкували; більший бо хто пророкує, ніж хто говорить мовами, хиба що й вияснює, щоб церква збудованнє прийняла. **6** Тепер же, браттє, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говорити му або одкриттєм, або знаннєм, або пророцтвом, або наукою? **7** Ба й бездушне, що дає голос, чи сопілка, чи гуслї, коли різноти голосу не дає, як розуміти, що виграєть ся в сопілку або в гуслї. **8** Бо коли й сурма невиразний голос дає, то хто готовити меть ся до бою? **9** Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозумієть ся говорене? на вітер бо говорити мете. **10** Стільки, як от буває, родів слів на сьвітї, і ні одно з них без голосу. **11** Коли ж не зрозумію значіння слів, буду тому, хто говорить, чужоземець, і хто говорить, чужоземець менї. **12** Так і ви, коли дбаєте про дари духовні, то глядіть, щоб збагатїли ними на збудованнє церкві. **13** Так, хто говорить (чужою) мовою, нехай молить ся, щоб міг вияснювати. **14** Коли бо молюсь (чужою) мовою, дух мій молить ся, розуміннє ж моє без'овочне. **15** Що ж (робити)? Молити мусь духом, молити мусь же й розуміннєм; співати му духом, співати му й розуміннєм. **16** Бо коли благословити меш духом, то як той, хто займе місце невченого, скаже на твоє дякуваннє, коли він не знає, що говориш. **17** Ти бо добре дякуєш, тільки ж другий не збудовуєть ся. **18**

Дякую Богу моєму, що я більш усіх вас говорю мовами. **19** Тільки ж у церкві лучче мені пять слів промовити розуміннєм моїм, щоб і инших навчити, ніж десять тисяч слів (чужою) мовою. **20** Браттє, не бувайте діти розуміннєм; ні, в лихому бувайте малолїтниками, у розумінню ж звершеними. **21** В законі писано: Чужими язиками й чужими устами говорити му людям сим, та й так не послухають мене, глаголе Господь. **22** Тимже язики на ознаку не тим, хто вірує, а невірним; пророцтво ж не невірним, а віруючим. **23** Коли оце зійдеть ся вся церква докупи, і всі чужими мовами заговорять, увійдуть же і невчені або невірні, то чи не скажуть, що ви дурієте? **24** Коли ж усї пророкують і ввійде хто невірний або невчений, то від усїх буде докорений і від усіх суджений. **25** І так тайни серця його виявлять ся, і так припавши лицем, поклонить ся Богові, звіщаючи, що справді з вами Бог. **26** Що ж (треба робити), браттє? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкритте має, виясненнє має, - усе на збудованнє нехай буде. **27** Коли хто (чужою) мовою говорить, (говоріть) по двоє, а найбільш по троє, і чергами, а один нехай вияснює. **28** Коли ж нема вияснювателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорить та Богові. **29** Пророки ж нехай по двоє і по троє говорять, а инші нехай міркують. **30** Коли ж другому, що сидить, одкриєть ся (що), перший нехай мовчить. **31** Можете бо всї один за одним пророкувати, щоб усї навчались і всі утішались. **32** І духи пророцькі пророкам корять ся. **33** Не єсть бо Бог безладу, а впокою, як по всіх церквах у сьвятих. **34** Жінки ваші в церквах нехай мовчять; бо не дозволено їм говорити, а щоб корили ся, яко ж закон глаголе. **35** Коли ж хочуть чого навчитись, нехай дома в своїх чоловіків питають; сором бо жінкам у церкві говорити. **36** Хиба од вас слово Боже вийшло? або до вас одних досягло? **37** Коли хто думає пророком бути або духовним, нехай розуміє, що те що пишу вам, се заповіді Господні. **38** Коли ж хто не розуміє, нехай не розуміє. **39** Тимже, браттє, бажайте пророкувати, та й говорити мовами не бороніть. **40** Усе нехай поважно та до ладу робить ся.

15 Звіщаю ж вам, браттє, благовістє, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли, **2** котрим і спасаєтесь, коли памятаєте, яким словом я благовіствував вам, хиба що марно увірували. **3** Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням, **4** і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням, **5** і що явив ся Кифі, а опісля дванайцятьом. **6** Після того явив ся більш пяти сотень братам разом, з котрих більше живуть і досі, инші ж і впокоїлись, **7** Після того явив ся Якову, а потім усім апостолам. **8** На останок же всїх, мов якому недорідку, явивсь і менї. **9** Я бо останнїй з апостолів, котрий недостоєн зватись апостолом, бо гонив церкву Божу. **10** Благодаттю ж Божою я те, що є; і благодать Його до мене була не марна, а більш усїх їх працював я; не я ж, а благодать Божа, що зо мною. **11** Чи то ж я, чи то вони, так проповідуємо, і так ви увірували. **12** Коли ж про Христа проповідуеть ся, що Він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресення мертвих? **13** Коли ж воскресення мертвих нема, то й Христос не воскрес; **14** коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша. **15** І ми являємось кривими сьвідками Божими, бо сьвідкували про Бога; що воскресив Христа, котрого не воскресив, - коли мертві не встають. **16** Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав. **17** А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріхах ваших **18** Тоді й померші в Христї погибли. **19** Коли тільки в сьому життї вповаємо на Христа, то окаяннїші (нещасливійші) ми всіх людей. **20** Тепер же Христос устав з мертвих; первістком між мертвими став ся. **21** Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через чоловіка й воскресеннє з мертвих. **22** Як бо в Адамі всі вмирають, так і в Христї всі оживають. **23** Кожен своїм порядком: Первісток Христос, а потім Христові у приході Його. **24** Тоді (прийде) конець, як передасть царство Богу й Отцеві, як зруйнує всяке старшинуваннє і всяку власть і силу. **25** Мусить бо Він царювати, доки положить усїх ворогів під ноги Його. **26** Останній ворог зруйнуєть ся - смерть. **27** Усе бо впокорив під ноги Його. Коли ж рече, що все впокорено, то явно, що окрім Того, хто покорив Йому все. **28** Коли ж упокорить ся Йому все, тодї і сам Син упокорить ся Тому, хто впокорив Йому все, щоб Бог був усе у всьому. **29** Ато що робити муть ті, хто хрестить ся ради мертвих, коли зовсім мертві не встають? чого ж і хрестять ся ради мертвих? **30** Чого ж і ми небезпечимось всякого часу? **31** Що-дня вмираю; так (по правді нехай буде) мені ваша похвала, що маю в Христї Ісусї, Господї нашому. **32** Коли б я чоловічим робом боров ся з зьвірями в ЄФесї, то яка менї користь, коли мертві не встають? Нумо їсти й пити, бо завтра помремо. **33** Не обманюйте себе: ледачі бесіди псують добрі звичаї. **34** Протверезїть ся праведно та не грішить; бо деякі не знають Бога. На сором вам глаголю. **35** Та хто-небудь скаже: Як у станугь мертві? і в якому тїлї прийдуть? **36** Безумний! що ти сієш, не оживе, коли не вмре. **37** І що сїєш, не тіло будуче сієш, а голе зерно, як лучить ся, пшеничне, або яке инше. **38** Бог же дає йому тіло, яке схоче, і кожному насінню своє тіло. **39** Не кожне тїло таке саме тїло; тільки инше тїло в людей, инше тїло в скотини, инше у риб, инше ж у птаства. **40** (Єсть) і тіла небесні й тіла земні, та инша слава небесних, а инша земних. **41** Инша слава сонця, а инша слава місяця, і инша слава зір; зоря бо від зори відрізняєть ся славою. **42** Так і воскресеннє мертвих. Сїєть ся у зотлїннє, устає у нетлінню. **43** Сїєть ся в безчестю, устає в славі; сіється в немочі, устає в силї. **44** Сїєть ся тїло душевне, устає тіло духовне; єсть тїло душевне і єсть тїло духовне. **45** Так і написано: Став ся первий чоловік Адам душею живою, а останній Адам духом животворящим. **46** Тільки перш не духовне (було), а душевне, духовне ж потім. **47** Первий чоловік із землї земний; другий чоловік Господь з неба. **48** Який земний, такі й земні; і який небесний, такі й небесні. **49** І яко ж носили ми образ земного, так носити мем і образ небесного. **50** Се ж глаголю, браттє, що тїло і кров царства Божого наслїдити не може; і зотлїннє незотлїння не наслїдить. **51** Ось тайну вам глаголю: Всі нї впокоїмось, всі ж перемінимось. **52** У хвилину, у миг ока, за останньою трубою - бо затрубить,

і мертві повстають нетлїнними, і ми попереміняємось. **53** Треба бо тлінному сьому одягнутись у нетлїннє, і смертному сьому одягнутись у безсмерте. **54** Як же тлінне се одягнеть ся в нетлїннє і смертне се одягнеть ся в безсмертє, тоді станеть ся написане слово: Пожерта смерть побідою. **55** Де в тебе, смерте, жоло? де в тебе, пекло, побіда? **(Hadēs g86)** **56** Жоло ж смерти - гріх, а сила гріха - закон. **57** Богу ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа. **58** Тимже, браттє моє любе, бувайте тверді, стійкі, надто збогачуючисі у дїлї Господньому завсїди, знаючи що праця ваша не марна перед Господем.

16 Про милостиню ж для сьвятих, як я розпорядив у церквах Галатийських, так і ви робіть. **2** Первого дня в тижні нехай кожен з вас у себе складає, скарбуючи, як йому ведеть ся, щоб не тоді, як прийду, складку робити. **3** Як же прийду, то котрих ви ухвалите, тих пішлю з листами віднести дар ваш у Єрусалим. **4** Коли ж буде достойно, щоб і менї йти, зо мною підуть. **5** Прийду ж до вас, як Македонию перейду (Македонию бо проходжу). **6** У вас же може загаюсь, або й зазимую, щоб ви провели мене, куди я дійду. **7** Не хочу бо вас тепер переходом бачити; маю ж надію, якийсь час пробути в вас, коли Господь дозволить. **8** Пробуду ж у Єфесї до пятидесятницї. **9** Двері бо великі й широкі відчинились менї, і багато (в мене) противників. **10** Як же прийде Тимотей, гледїть, щоб без страху був у вас; дїло бо Господнє робить, яко ж і я. **11** То нехай нїхто ним не гордує, а випроводїть його з упокоєм, щоб прийшов до мене; жду бо його з браттєм. **12** Що ж до Аполоса брата, то вельми просив я його, щоб прийшов до вас з браттєм; та зовсім не було волї в него, щоб прийти тепер, прийде ж, як мати ме догідний час. **13** Пильнуйте, стійте в вірі, мужайтесь і утверджуйтесь. **14** Все вам нехай в любові дїєть ся. **15** Благаю ж вас, браттє (ви знаєте семю Стефанову, що вона первоплід Ахайський, і що на служеннє сьвятим оддали себе), **16** щоб і ви корились таким і кожному, хто помагає нам і працює. **17** Зрадів же я приходом Стефановим і Фортунатовим і Ахаїковим; бо недостачу вашу вони сповнили. **18** Заспокоїли бо мій дух й ваш; пізнавайте ж оце таких. **19** Витають вас Церкви Азийські. Витають вас у Господі много Аквила і Прискила з домашньою їх церквою. **20** Витають вас усї брати. Витайте один одного цїлуваннєм сьвятим. **21** Витаннє моєю рукою Павловою. **22** Коли хто не любить Господа Ісуса Христа, нехай буде проклят, маран ата! **23** Благодать Господа Ісуса Христа з вами. **24** Любов моя з усіма вами у Христї Ісусї. Амінь.

2 до коринтян

1 Павел апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Тимотей брат, церквам Божим у Коринті з усїма сьвятими у всій Ахаї: **2** Благодать вам і впокій од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя і Бог всякої утіхи, **4** що втішає нас у всякому горю нашому, щоб змогли ми утішати тих, що у всякому горю, утїшеннєм, яким утішаємось самі від Бога. **5** Бо яко ж намножують ся страдання Христові в нас, так Христом намножуєть ся і утїшеннє наше. **6** Чи то ж ми скорбимо, то для вашого втїшення і спасення, котре звершуєть ся терпіннєм тих мук, що й ми терпимо; чи то ми втішаємось, то для вашого утїшення і спасення. **7** І впованнє наше тверде про вас, знаючи, що як спільники ви страдання нашого, так і утїшення. **8** Бо не хочемо, браттє, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азиї, що над міру і над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії й жити. **9** Та сами в собі присуд смерти мали, щоб не надіяти ся нам на себе, а на Бога, що підіймає мертвих, **10** котрий з такої смерти збавив нас і збавляє, і на котрого вповаємо, що й ще збавляти ме, **11** за підмогою і вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано стараннєм многих, многі за нас і дякували. **12** Се бо хвала наша, сьвідченнє совісти нашої, що ми в простоті і чистоті Божій, не в мудрости тілесній, а в благодати Божій жили на сьвітї, більше ж у вас. **13** Не инше бо пишеш вам, як або що читаєте, або розумієте; маю ж надію, що й до кінця зрозумієте, **14** як і зрозуміли нас від части, що ми хвала вам; яко ж і ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа. **15** І в сій певнотї хотїв був я прийти до вас перше, щоб і другу благодать мали, **16** а через вас пройти в Македонию, і знов з Македониї прийти до вас, а ви щоб провели мене в Юдею. **17** Сього бажаючи, хиба я легким розумом що робив? або що задумую, чи по тілу задумую, щоб було в мене то так - так, то, ні - нї. **18** Вірен же Бог, що слово наше до вас не було "так" і "нї". **19** Бо Син Божий Ісус Христос, вам вами проповідуваний, мною та Сильваном, та Тимотеем, не був "так" і "нї", а було у Йому "так". **20** Бо, скільки обітниць Божих, то (все) в Йому "так" і в Йому "амінь", на славу Божу через нас. **21** Той же, що утверджує нас із вами у Христа й намастив нас - Бог, **22** Він і запечатав нас, і дав задаток Духа в серцях наших. **23** Я ж сьвідком Бога призиваю на свою душу, що, щадивши вас, ще не прийшов в Коринт. **24** Не тому, що ми пануємо над вірою вашою; нї, ми помічники вашої радости, бо ви стоїте вірою.

2 Розсудив же я сам із собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти. **2** Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене. **3** І написав вам се, щоб, прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилось би менї веселитись, певен будучи про всїх вас, що моя радість для всїх вас. **4** Бо з великого горя, і туги серця написав я вам з многими сьлїзми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрої в мене пребагато до вас. **5** Коли ж хто засмутив, не мене засмутив, а від части (щоб не отягчив я) і всїх вас. **6** Доволї такому сієї кари від многих. **7** Так що напротив лучче простїть і утїште, щоб надто великий сум не дожер такого. **8** Тим же благаю вас, обявіть любов до него. **9** На те бо й писав я, щоб мати доказ од вас, чи у всьому ви слухняні. **10** Кому ж ви прощаєте, тому й я; бо й я, коли що кому простив, то ради вас перед лицем Христа, **11** щоб не подужав нас сатана; бо нам відомі задуми його. **12** Прийшовши ж у Трояду на благовісте Христове, як відчинено менї двері в Господї, **13** не мав я впокою в дусї моїм, не знайшовши Тита, брата мого; а, попрощавшись із ними, вийшов у Македонию. **14** Богу ж дяка, що завсїгди дає нам побіду в Христї, і пахощі знання свого обявляє через нас у всякому місцї. **15** Бо ми пахощі Христові Богу в і тих, що спасають ся, і в тих, що погибають: **16** одним ми пахощі смерти на смерть, а другим пахощі життя на акитте; та кого на се вистачить? **17** Не такі бо ми, як многі, що крамують словом Божим, а щиро, як од Бога, перед Богом, у Христї глаголемо.

3 Чи нам же починати вновь самих себе поручати? або треба нам, як яншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?). **2** Ви наше посланнє, написане в серцях наших, котре знають і читають усї люде. **3** (А й надто) ви явлені, що ви посланнє Христове через служеннє наше, написане не чернилом, а Духом Бога живого, не на камяних скрижалях, а на тілесних скрижалях серця. **4** Надію ж таку маємо через Христа до Бога, **5** бо ми не в силї самі від себе що думати, яко із себе; а сила наша від Бога, **6** котрий і дав нам силу бути слугами нового завіту, не букви, а духа; буква бо вбиває, а дух животворить. **7** Коли ж служеннє смерти, письмом вирізане на каміннях, було в славі, так що сини Ізраїлеві не могли дивитись на лице Мойсейове задля слави лиця його Минущої, **8** як же не більше служеннє духа буде в славі? **9** Бо коли служеннє осуду - слава, то геть більше служеннє правдї багатше славою? **10** Бо й не прославилось прославлене в тій мірі, задля переважуючої слави. **11** Коли бо те, що минає, в славі, то багато більше в славі те, що пробуває. **12** Маючи оце таке впованнє, уживаємо велику волю, **13** а не яко ж Мойсей, що клав покривало на лице своє, щоб сини Ізраїлеві не дивились на конець минущого. **14** Та осьліпились думки їх: бо аж до сього дня те ж покривало в читанню старого завіту зостаєть ся невідкрите, котре в Христї зникає. **15** Нї, аж до сього дня, коли читаєть ся Мойсея, покривало на серцї їх лежить. **16** Як же обернуть ся до Господа, здіймаєть ся покривало. **17** Господь же Дух; де ж Господень Дух, там воля. **18** Ми ж усї відкритим лицем, поглядаючи як у дзеркало, на славу Господню, преобразуемось у той же образ від слави в славу, яко ж від Господнього Духа.

4 Тим же то, маючи се служеннє, яко же помилувані, не слабнемо, **2** а відреклись тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, анї хитруючи словом Божим, а явленнєм правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій перед Богом. **3** Коли ж і закрите благовісте наше, то у погибаючих єсть закрите, **4** в котрих бог віку сього осьліпив думки їх, невірних, щоб не

засияло їм сьвітло благовістя слави Христа, котрий єсть образ Бога. (aiōn g165) **5** Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж самих слугами вашими Ісуса ради. **6** Бо Бог, що звелїв з темряви засияти, той засьвітив у серцях наших на просьвіченнє розуміння слави Божої в лиці Ісус-Христовім. **7** Маємо ж скарб сей у глиняних посудах, щоб премножество сили було від Бога, а не від нас. **8** У всьому горюємо, та не нарікаємо; трівожимось, та не теряємо надії, **9** гонять нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не погублені; **10** всякого часу мертвість Господа Ісуса на тїлї носимо, щоб і життє Ісу-сове в тїлї нашому являло ся, **11** Завсїди бо нас живих на смерть видають задля Ісуса, щоб і життє Ісусове являлось у смертному тїлї нашому. **12** Тим же оце смерть в нас орудує, а жнтте в вас. **13** Мавши той же дух віри, по писаному: Я вірував, тим і глаголав, і ми віруємо, тим і глаголемо, **14** знаючи, що хто підняв Господа Ісуса, і нас через Ісуса підійме і поставить з вами. **15** Все бо задля вас, щоб богата благодать через благодареннє многих намножувалась вга славу Божу. **16** Тим то не слабнемо; нї, хоч зовнїшнїй наш чоловік млЇє, та нутряний обновляєть ся день у день. **17** Бо теперішня легкота горя нашого надто над міру приготовлює нам вічню вагу слави, (aiōnios g166) **18** нам, що не дивимось на вйдоме, а на невидоме; що бо вйдоме, дочасне, що ж невидоме, вічне. (aiōnios g166)

5 Знаємо бо, як земний будинок тїла нашого розпадеть ся, ми будівлю від Бога маємо, будинок нерукотворний, вічний на небесах. (aiōnios g166) **2** Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи одягтись домівкою нашою, що з неба, **3** коли б тільки нам, і одягнувшись нагими не явитись. **4** Бо, стогнемо отягчені, будучи в тїлї сьому, з котрого не хочемо роздягтись, а одягнутись, щоб смертне було пожерте життєм. **5** На се сотворив нас Бог, і дав нам задаток Духа. **6** Оце ж маймо духа всякого часу знаймо, що, домуючи в тїлї, ми далеко від Господа: **7** (бо ходимо вірою, а не видїннєм.) **8** Маймо ж духа й воліїмо лучче бути далеко від тїла, а домувати у Господа. **9** Тим і силкуємось, чи то будучи дома, чи далеко від дому, бути Йому любими. **10** Всїм бо нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб прийняв кожен по тому, що заробив тїлом, чи то добре, чи лихе. **11** Знаючи оце страх Господень, пересьвідчуємо людей; Богові ж явні ми, і вповаю, що й вашим совістям обявились. **12** Не знов бо похваляємо себе перед вами, а даємо вам причину хвалитись нами, щоб мали що (відказувати) тим, що хвалять ся лицем, а не серцем. **13** Бо як ми не при собі, то (се) Богові; а як ми тверезимось (здержуємось), вам. **14** Бо любов Христова вимагає від нас, судячих так, що, коли один за всїх умер, тодї всї вмерли; **15** і (що) Він умер за всїх, щоб живі нїколи більш собі не жили, а Тому, хто за них умер і воскрес. **16** Тимже ми від нинї нїкого не знаємо по тїлу; коли ж і знали по тїлу Христа, то тепер більш не знаємо. **17** Тимже, коли хто в Христї, той нове сотворіннє; старе минуло; ось стало все нове. **18** Усе ж від Бога, що примирив нас із собою через Ісуса Христа, і дав нам служеннє примірення. **19** яко ж бо Бог був у ХристЇ, примиряючи сьвіт із собою, не полїчуючи їм провин їх, і положив у нас слово примирення. **20** Замість Христа оце ми посли, і наче Бог благає (вас) через нас; ми просимо вас замість Христа: примиріть ся з Богом. **21** Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведностю Божою в Йому.

6 Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали. **2** (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, і в день спасення поміг тобі. Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасення.) **3** Ніякого нї в чому не даємо спотикання, щоб не було ганене служеннє, **4** а у всьому показуючи себе яко слуг Божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в тіснотах, **5** в ранах, в темницях, в бучах, у працях, у недосипаннях, у постах, **6** в чистоті, в знанню, в довготерпінню, в добрості, в сьвятому Дусї, в любові нелицемірній, **7** в словах правди, в силї Божій, із зброєю праведности в правій і лївій, **8** славою і безчестєм, ганьбою і хвалою; яко дуросьвіти, та правдиві; **9** яко незнані, та познані; яко вмираючі, і ось ми живі; яко карані, та не повбивані; **10** яко сумні, а завсїди веселі, яко вбогі, многих же збогачуючі; яко нічого немаючі, а все држучи. **11** Уста наші відкрились до вас, Коринтяне, - серця, наші розпросторились. **12** Не стіснені ви в нас, а тїснитесь в утробах ваших. **13** Такою ж нагородою (кажу вам, як дїтям) розпросторітесь і ви. **14** Не ходіть у жадному ярмі з невірними, яке бо товаришуваннє праведности і беззаконня, і яка спільність сьвітла з темрявою? **15** Яка ж згода в Христа з Велиялом? або яка часть вірному з невірним? **16** І яка згода церкви Божої з ідольською? бо ви церква Бога живого, яко ж рече Бог: вселю ся в них, і ходити му; і буду їм Бог, а вони будуть менї люде. **17** Тимже вийдіть із між них, і відлучіть ся, глаголе Господь, і до нечистого не приторкайтесь; і я прийму вас, **18** і буду вам за отця, а ви будете менї за синів і дочок, глаголе Господь Вседержитель.

7 Мавши оце сї обітування, любі (мої), очищуймо себе від усякої нечистї тїла і духа, звершуючи сьвятїсть у страсї Божому. **2** Зрозумійте нас: ми нїкого не скривдили, нікого не зопсували, нї з кого не здирали. **3** Не на осуд глаголю; бо попереду сказав я, що в серцях наших ви (такі), щоб умирати з вами і жити. **4** Велика сьмілость моя до вас, велика похвала менї за вас; сповнив ся я утїхою; надто багатий я радощами у всякому горю нашому. **5** Бо, й як прийшли ми в Македонию, ніякого впокою не мало тіло наше, у всьому бідуючи: осторонь боротьби, в серединї страхи. **6** Та Бог, що втїшає смиренних, утїшив нас приходом Титовим, **7** не тільки ж приходом його, та й утїшеннєм, котрим утїшив ся про вас, оповідуючи даше бажаннє, ваше риданнє, вашу прихільність до мене, так що я вельми зрадував ся. **8** Бо хоч я й засмутив вас посланнєм, не каюсь, хоч і каяв ся; бачу бо, що те посланнє, хоч і на час, засмутило вас. **9** Тепер я радуюсь, не тому, що ви засмутились були, а тому, що смуткували на покояннє, засмутились бо ви по Бозї, щоб нї в чому не було вам шкоди від нас. **10** Бо смуток по Бозї нерозкаяне покояннє на спасеннє робить, смуток же сьвіта сього смерть робить. **11** Ось бо се саме, що покували, яке велике зробило в вас дбаннє, а (яке) оправданнє, а

жаль, а страх, а бажаннє, а ревність, яке (відомщеннє)! У всьому доказали ви, що чисті в сьому ділї. **12** А хоч і писав я вам, то не задля того, хто скривдив, і не задля того, хто скривджений, а щоб явилось у вас дбаннє наше про вас, перед Богом. **13** Того ж то втішились ми втїшеннєм вашим; а й надто більш зрадїли радістю Титовою, що заспокоїв ся дух його від усїх вас. **14** Бо коли я хваливсь йому чим про вас, то не осоромив ся; а, як усе і по правдї говорили ми вам, так і хвала наша перед Титом правдивою була. **15** Серце ж його ще більш до вас (прихиляєть ся), згадуючи послух усїх вас, з яким страхом і трепетом прийняли його. **16** Радуюсь оце, що у всьому можу ввіритись вам.

8 Даємо ж вам знати, браттє, про благодать Божу, дану церквам Македоньським, **2** що у великому допустї горя наддостаток радощів їх, і до глибини убожество їх достаткувадо багацтвом щирости їх. **3** Бо вони по силї - се я сьвідкую - і над силу доброхітні. **4** З великим благаннєм благали нас прийняти дар і товаришуваннє (спілність) в служенню сьвятим. **5** І не, яко ж ми надїялись, а оддали себе перш Господеві, та й нам, волею Божою; **6** тим то ми вблагали Тита, щоб, яко ж перше почав, так і скінчив у вас благодать сю. **7** А ви, яко ж у всьому достаткуєте вірою, і словом, і знаннєм, і всяким дбаннєм, і любовю вашою до нас, щоб і в сїй благодатї достаткували. **8** Не повеліваючи глаголю, а через дбаннє инших хочу допевнитись в щирості вашої любови. **9** Знаєте бо благодать Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас з'убожів, бувши багатим, щоб ви убожеством Його збагатились. **10** І в сьому даю раду: се бо вам на користь, котрі не тільки робити, та й хотїти перш почали від торішнього літа. **11** Тепер же і кінчіть роботу, щоб яко ж була охота хотїти, так щоб і скінчили по спромозї. **12** Бо коли в кого в охота, то вона приятна по тому, як хто мав, а не по тому, як хто не мав. **13** (Нехай) бо не (буде) иншим одрада, а вам горе, а по рівнотї: **14** в теперешнїй час ваш достаток про їх недостаток, щоб і їх достаток був про ваш недостаток, щоб була рівнота, **15** яко ж писано: хто (назбирав) багато, не надто мав, і хто мало, не мав недостатку. **16** Дякуємо ж Богові, що дав таке щире дбаннє про вас у серце Титу. **17** Бо благаннє таки прийняв, та й, бувши прихильнїшим своєю охотою, вийшов до вас. **18** Послали ж ми з ним і брата, котрого похвала в євангелию по всіх церквах. **19** Не тільки ж се; а він і вибраний від церков товариш наш з сією благодаттю, що нею служимо на славу самого Господа й на одраду вашу, **20** остерегаючись того, щоб хто не дорікав нам достатком сім, котрим ми служимо, **21** промишляючи про добре не тільки перед Богом, та й перед людьми. **22** Послали ж з ними брата нашого, про котрого ми допевнились, що він у многому дуже пильний, тепер же він ще пильнїщий, у великій надії на вас. **23** Що до Тита, то він мій товариш і помічник про вас; що до братів наших, вони посланники церков, слава Христова. **24** Покажіть же доказ любови вашої і хвалення нашого вами перед ними й перед лицем церков.

9 Про служеннє ж сьвятим злишнє менї писати вам: **2** бо я знаю охоту вашу, котрою про вас хвалюсь Македонянам, що Ахая приготовилась від торішнього літа, і ваша ревність заохотила многих. **3** Післав же я братів, щоб похвала наша, що єсть про вас, не зробилась марна в сьому случаї, щоб, яко ж казав я, ви були готові, **4** щоб, як прийдуть зо мною Македоняне та знайдуть вас неготових, ми (щоб не сказати ви) не осоромились, сією сьмілостю хвальби. **5** Оце ж надумавсь я, що треба вблагати браттє, нехай попереду пійдуть до вас, і наздалегідь наготовлять сей дар ваш, про котрий наперед звіщено, що він готовий, так як дар, а не як здирство. **6** Оце ж: хто сїє скупо, скупо й жати ме; а хто сїє в дарах, в дарах і жати ме. **7** Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог. **8** Силен же Бог всякою благодаттю збогатити вас, щоб у всьому всякого часу всякий достаток маючи, збагачувались ви всяким добрим дїлом, **9** (яко ж писано: Розсипав, дав убогим; праведність його пробував по вік. **(aiōn g165)** **10** Хто ж дає насіннє сїючому, подасть і хлїб на їжу, і намножить насіннє ваше і зростить засїви праведности вашої), **11** щоб у всьому збагатились на всяку щирість, котра через нас робить подяку Богу. **12** Бо порядкуваннє служення сього не тільки сповняє недостатки сьвятих, а також достаткує многими подяками Богові. **13** Дознавши служення сього, прославляють вони Бога за покірне визнаваннє ваше благовістя Христового, і за щирість общення з ними і з усіма, **14** і молять ся за вас, прихиляючись до вас задля превеликої благодати Божої в вас. **15** Дяка ж Богові за невимовний дар Його.

10 Сам же я Павел благаю вас лагідностю і тихостю Христовою, а що в вічі смиренний між вами, а, не будучи між вами, сьміливий проти вас; **2** благаю ж, щоб, бувши між вами, не бути сьміливим з тією певнотою, якою думаю осьмілитись проти деяких, що думають про нас, нїби ми ходимо по тїлу. **3** Бо ходячи в тїлї, не по тїлу воюємо: **4** (бо зброя воювання нашого не тілесна, а сильна Богом на зруйнованнє твердинь,) **5** руйнуючи видумки і всяку високу, що встає проти знання Божого, і займаючи в полонь усякий розум на послух Христу, **6** і будучи на поготові помститись над усяким непослухом, як сповнить ся ваш послух. **7** Хиба ви на лице дивитесь? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, Що, як він Христів, так і ми Христові. **8** Бо коли б я ще більш хвалив ся властю нашою, що дав нам Господь на збудуваннє, а не на зруйнуваннє ваше, то не осоромив ся б **9** (Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями, - **10** бо послання (його) скажуть, важкі і кріпкі, а присутність тїла немочна і слово мизерне, - **11** такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях, не бувши (між вами), такі ми й дїлом, бувши (між вами). **12** Бо не сьміємо прилїчувати або рівняти себе до деяких, що самі себе хвалять; ті, що самі в собі себе міряють і порівнюють самих себе, не розуміють. **13** Ми ж не без міри хвалити мемось, а по мірі мірила, що відмірив нам Бог, міру, щоб досягти і до вас. **14** Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось; бо аж і до вас досягли благовістом

Христовим. **15** Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як виросте віра ваша, то звеличимось і ми по мірилу нашому надто, **16** щоб і дальше вас благовіствувати, і не хвалитись над тим, що чужим мірилом приготовлене. **17** Хто ж хвалить ся, нехай у Господі хвалить ся. **18** Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а кого Господь похваляє.

11

Ой коли б ви трохи потерпіли моє безумство! а таки потерпите мене. **2** Бо я ревную про вас ревностю Божою; я бо заручив вас одному мужо-ві, щоб чистою дївою привести перед Христа. **3** Бою ся ж, щоб, як змій Єву обманив лукавством своїм, так не попсувались думки ваші, (одвернувши) від простоти в Христї. **4** Бо коли ж хто, прийшовши, иншого Христа проповідує, котрого ми не проповідували, або духа иншого ви приймаєте, котрого не прийняли, або инше благовісте, котрого не одержали; то ви були б дуже терпіливі. **5** Думаю бо, що я нічим не зоставсь позаду передніх апостолів. **6** Хоч бо я й неук словом, та не розумом; ні, ми знані у всьому між вами. **7** Або гріх я зробив, себе смиряючи, щоб ви пійшли вгору, бо даром благовістє Боже проповідував вам? **8** Од инших церков брав я, приймаючи плату, на служеннє вам; **9** і, прийшовши до вас, та й бувши в недостатку, не був я нікому важким; бо недостаток мій сповнили брати мої, що прийшли з Македониї; та й у всьому я хоронив себе, щоб не бути вам важким, і хоронити му. **10** (Як) істина Христова є в мені (так вірно), що похвала ся не загородить ся від мене в сторонах Ахайських. **11** Чого ж? хиба, що не люблю вас? Бог знає (те). **12** Що ж роблю, те й робити му, щоб відтяти причину тим, що хочуть причини, щоб чим хвалять ся, (у тому) показались як і ми. **13** Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидають ся апостолами Христовими. **14** І не диво: сам бо сатана прикидаєть ся ангелом сьвітлим. **15** Не велика ж річ, коли й слуги його прикидають ся слугами правди. Конець їх буде по ділам їх. **16** Знов глаголю: щоб ніхто не вважав мене за безумного; коли ж ні хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трохи менї похвалитись. **17** А що глаголю, не глаголю по Господї, а мов би в безумстві, у сїй певноті похвали. **18** Яко ж бо многі хвалять ся по тїлу, то й я хвалити мусь. **19** Радо бо терпите безумних, розумними бувши. **20** Терпите бо, як хто піднеболює вас, як хто жере (вас), як хто обдирає (вас), як хто величаєть ся, як ганбе вас у лице. **21** Робом досади глаголю, так ніби ми знемоглись. Коли ж у чому хто осьмілюєть ся (у безумстві глаголю), то й я осьмілююсь. **22** Вони Євреї? І я. Вони Ізраїлїтяне? І я. Вони насїннє Авраамове? І я. **23** Христові слуги? (безумствуючи глаголю) я більше: В працях премного, в ранах без міри, у темницях пребагато, при смерти почасту. **24** Од Жидів пять раз по сорок без одного прийняв я. **25** Тричі киями бито мене, а один раз каменовано; тричі розбивав ся корабель, ніч і день пробув я в глибині; **26** у дорогах почасту, у бідах (на) водї, у бідах (од) розбійників, у бідах од земляків, у бідах од поган, у бідах у городї, у бідах у пустинї, у бідах на морі, у бідах між лукавими братами; **27** у праці і в журбі, почасту в недосипанню, в голоді і жаждї, в постах часто, в холоді й наготі. **28** Опріч того, що осторонь, налягав на мене щоденна журба про всі церкви. **29** Хто знемогає, щоб і я не знемогав? Хто блазнить ся, щоб і я не горів? **30** Коли хвалитись треба, то хвалити мусь тим, що від немочі моєї. **31** Бог, Отець Господа нашого Ісуса Христа, будучи благословен на віки, знає, що я не обманюю. **(aiōn g165)** **32** У Дамаску царський намістник Арета, стеріг город Дамащан, хотївши піймати мене; **33** і віконцем у коші спущено мене по стїні, і втік я з рук його.

12

Не користь же менї хвалитись, та перейду до видіння і одкриття Господнього. **2** Я знаю чоловіка в Христї перед чотирнайцятьма лїтами (чи в тїлї, не знаю, чи без тіла, не знаю; Бог знає), підхопленого аж до третього неба. **3** І знаю такого чоловіка (чи в тїлї, чи без тїла, не знаю; Бог знає), **4** що був підхоплений у рай, і чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити. **5** Таким хвалити мусь; собою ж не хвалити мусь, а тільки немощами моїми. **6** Коли бо я схочу хвалитись, не буду безумний, бо говорити му правду; та вдержуюсь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене; **7** І, щоб превеликими відкриттями надто не величатись менї, дано менї колючку в тіло, ангела сатану, нехай бє мене в лице, щоб не величав ся. **8** Про него тричі Господа благав я, щоб відступив від мене. **9** Та Він сказав менї: Доволї з тебе благодати моєї, сила бо моя в немощі звершуєть ся. Найлюбіше ж оце лучче хвалитись менї немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова. **10** Тим любо менї в немочах, докорах, нуждах, гоненнях, тїснотах за Христа, коди бо я немочний, тоді я сильний. **11** Я зробивсь безумним хвалячись; ви мене примусили; бо треба, щоб я був хвалений од вас; нїчим бо я не гірший од найперших апостолів, хоч я й ніщо. **12** Справді ознаки апостола стались між вами у всякому терпінню, в ознаках, чудесах і силах. **13** Що бо єсть, чим вас упосліджено перед иншими церквами? хиба тим, що я сам не був вам важким? Простіть менї сю кривду **14** Ось утрете готов я прийти до вас, і не буду важким вам, бо не шукаю вашого, а вас, бо не дітям треба для родителїв скарбувати, а родителям для дітей **15** Менї ж найлюбіш буде втрачуватись і втрачувати себе за душі ваші; хоч вельми вас люблячи, я менше люблений вами **16** Нехай же буде так, що я не отягчив вас; та може, бувши хитрим, підступом обдирав вас? **17** Хиба кого посилав я до вас і через него покористувавсь од вас? **18** Ублагав я Тита, й разом з ним послав брата. Хиба покористувавсь чим од вас Тит? Чи не тим же духом ходили ми? не тими ж слїдами? **19** Хиба думаєте знов, що оправдуємось перед вами? Перед Богом у Христї глаголемо; усе ж, любі, на ваше збудуваннє. **20** Боюсь бо, щоб иноді прийшовши, не знайшов вас не такими, як хочу, і щоб ви не знайшли мене таким, якого не хочете, щоб иноді (не було) змагання, зависти, досад, сварок, пересудів, нашептів, пихи, безладу, **21** щоб, як прийду знов, не принизив мене Бог мій між вами, і щоб не оплакував многих, що перше згріши ли, та й не покаялись у нечистоті, й блуді, й розпусті, що коїли.

13 Се вже втрете йду до вас. При устах двох сьвідків або трох стане кожне слово. **2** Наперед казав я вам і наперед кажу, мов би був перед вами вдруге, і тепер, не бувши між вами, пишу до тих, що перше згрішили, і до всїх инших, що, як прийду знов, то не пощаджу: **3** бо ви шукаєте в менї доказу глаголючого в менї Христа, котрий до вас не немочний, а потужний в вас. **4** Бо хоч і розпято Його від немощі, та живий Він од сили Божої. Бо хоч і ми немочні с Йому, та жити мемо з Ним од сили Божої в вас. **5** Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи то ж не знаєте себе самих, що Ісус Христос у вас єсть? Хиба тільки, що ви недостойні. **6** Сподїваю ся ж, що зрозумієте, що ми не недостойні. **7** Молю ся ж Богу, щоб ви не зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними явили ся, а щоб ви добре зробили, а ми яко нехвальні були. **8** Нїчого бо не можемо проти правди, а за правду. **9** Радуємось бо, коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж і молимо ся на звершеннє ваше. **10** Тим то й не бувши між вами, пишу, щоб бувши між вами не зробив без'ощадно по властї, котру дав менї Господь на збудованнє, а не на руйнованнє. **11** На останок, браттє; радуйте ся, звершуйтесь, утішайтесь, те ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог любови й миру буде з вами. **12** Витайте один одного цїлуваннєм сьвятим. **13** Витають вас, усї сьвяті. **14** Благодать Господа Ісуса Христа і любов Божа, і причастє сьвятого Духа з усїма вами. Амінь.

До галатів

1 Павел апостол (не від людей і не через чоловіка, а через Ісуса Христа й Бога Отця, що воскресив Його з мертвих), **2** і все браттє, що зо мною, церквам Галацьким: **3** Благодать вам і мир од Бога Отця і від Господа вашого Ісуса Христа, **4** що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від сього віку лукавого, по волї Бога й Отця нашого, **(aiōn g165)** **5** котрому слава на віки вічні. Амінь. **(aiōn g165)** **6** Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшого вас благодаттю Христовою на друге благовістє. **7** Воно то не друге, та в такі, що вами колотять, і хочуть перевернути благовістє Христове. **8** Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема. **9** Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовіствує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема. **10** Бо чи людей я тепер впевняю (шукаю), чи Бога? чи людям шукаю вгодити? Бо коли б я ще людям угождав, то не був би слугою Христовим. **11** Звіщаю ж вам, браттє, що благовістє, благовіщене від мене, не єсть по чоловіку. **12** Анї бо від чоловіка не прийняв я його, анї не навчивсь, а через одкриттє Ісуса Христа. **13** Чували бо про життє мов колись у Жидівстві, що без міри гонив я церкву Божу, та руйнував її, **14** і передував я в Жидівстві перед многими ровесниками народу мого, будучи аж надто ревнителем отцївських моїх переказів. **15** Як же зводив Бог, що вибрав мене від утроби матери моєї, і покликав мене благодаттю своєю, **16** відкрити в менї Сина свого, щоб я благовіствував Його між поганами, то зараз не радивсь я з тїлом і кровю, **17** анї не вийшов у Єрусалим до тих, що були апостолами перш мене, а пійшов у Аравию, та й знов вернувсь у Дамаск. **18** Потім через три роки пійшов я в Єрусалим, щоб побачитись із Петром, і пробув у нього пятнайцять день. **19** Инших же апостолів я не видїв, тільки Якова, брата Господнього. **20** Що ж пишу до вас, ось вам перед Богом, що не обманюю. **21** Потім ходив я в сторони Сирські і Киликийські, **22** був же незнаний лицем церквам Жидівським у Христї, **23** а тільки чували, що гонивший нас колись тепер благовіствуе віру, що колись руйнував, **24** і прославляли у менї Бога.

2 Потім, по чотирнайцятя лїтах, пійшов я знов у Єрусалим із Варнавою, взявши з собою й Тита. **2** А пійшов я по відкриттю, і предложив їм благовісте, котре проповідую між поганами, тільки па самоті, значнїшим, чи не марно я ходжу або ходив. **3** Та й Тит, що був зо мною, не був, яко Грек, примушений обрізатись. **4** А лжебратам, що крадькома ввійшли, щоб підгледїти волю нашу, що маємо в Христї Ісусї, щоб нас підневолити, **5** ми анї на годину не поступились, порючись, щоб істина благовістя пробувала в вас **6** Від тих же, що здають ся чим бути (які вони колись були, менї байдуже: Бог не дивить ся на лице чоловіка); тї (кажу), що здають ся чим бути), на мене нїчого не наложили. **7** Нї, противно, зрозумівши, ще звірено менї благовісте необрізання, яко ж Петрові обрізання: **8** (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг і менї між поганами;) **9** і пізнавши благодать, дану менї, Яков, та КиФа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правицї менї та Варнаві на товаришуваннє, щоб ми (були) для поган, а вони для обрізання; **10** тільки щоб ми вбогих памятали, про що й я дбав, щоб се чинити. **11** Як же прийшов Петр в Антиохию, устав я проти него в вічі, бо заслужив докору. **12** Перше бо нїм прийшли деякі від Якова, він їв з поганами; як же прийшли, таївсь і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання. **13** Лицемірили з ним також і инші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх. **14** Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангельській істині, то я сказав Петрові перед усїма: коли ти, бувши Жидовином, живеш по-погански, а не пожидівськи, то на що примушуєш поган жити пожидівськи? **15** Ми по природі Жиди, а не грішника з поган; **16** та знаючи, що не оправдуєть ся чоловік дїлами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб справдитись вірою в Христа, а не дїлами закону; бо не справдить ся дїлами закову нїяке тїло. **17** Коли ж, шукаючи справдитись у Христї, і самі явились грішниками, то чи Христос не служитель гріху? Нехай не буде! **18** Бо коли я знов будую, що зруйнував, то переступником себе представляю. **19** Я бо через закон законові умер, щоб жити Богові. **20** Я рознятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у менї; а що живу тепер у тїлї, то живу вірою в Сина Божого, що полюбив мене і видав себе за мене. **21** Не відкидаю благодати Божої; коли бо через закон праведність, то Христос марно вмер.

3 Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корились правдї, (ви) котрим перед очима наперед був прописаний Христос, рознятий між вами? **2** Про одно се хочу довідатись од вас: Чи дїлами закону прийняли ви Духа, чи, слухаючи, проповіддю віри? **3** Чи такі ви незмислі, що почавши духом, звершуєте тепер тїлом? **4** Марно стільки ви терпіли? Коли б тільки марно! **5** Хто подає вам Духа і робить чудеса між вами, чи дїлами закону, чи проповіддю віри? **6** Яко ж Авраам вірував у Бога, і полїчено йому за праведність. **7** Знайте ж, що хто од віри, тї сини Авраамові. **8** І писаннє знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословлять ся всї народи. **9** Тимже хто од віри, тї благословенні із вірним Авраамом. **10** Которі ж од дїл закону, тї під клятьбою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзї закону, щоб робити те. **11** А що нїхто законом не оправдуєть ся перед Богом, се явно, бо праведний вірою жив буде. **12** Закон же не од віри, та который чоловік робити ме те, жити ме в тому. **13** Христос викупив нас од клятьби закону, ставшись за нас клятьбою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві,) **14** щоб на поган благословеннє Авраамове прийшло в Христї Ісусї, щоб обітуваннє Духа прийняли ми через віру. **15** Браттє, по чоловічи глаголю; одначе чоловічого закону ствердженого нїхто не відкидав, анї додає до него. **16** Авраамові ж виречені обітування і насїнню його. Не сказано: І насїнням, яко про многі, а яко про одно: І насїнню твоєму, що єсть Христос. **17** Оце ж глаголю,

що завіту перше ствердженого від Бога про Христа, закон, що постав чотириста й трийцять літ потім, не нехтує, так щоб обернути в ніщо обітуваннє. **18** Бо коли від закону наслїддє, то вже не від обітування; Аврааму ж обітуваннєм дарував Бог. **19** Що ж тодї закон? Задля переступів додано його, доки прийде насїннє, котрому обітувано; (і був він) уряджений через ангелів рукою посередника. **20** Посередник же не єсть (посередник) одного, а Бог один. **21** То хиба закон проти обітувань Божих? Нехай не буде! Бо коли б дано закон, що міг би оживляти, то справдї від закону була б праведність. **22** Нї, зачинило писаннє усе під гріхом, щоб обітуваннє од віри Ісус-Христової дане було віруючим. **23** Перше ж приходу віри, під законом стережено нас зачинених на віру, що мала відкритись. **24** Тим же закон був нам учителем (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам справдитись. **25** Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем. **26** Усї бо ви сини Божі вірою в Ісуса Христа. **27** Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одягли ся. **28** Нема Жидовина, нї Грека; нема невільника, нї вільного; нема муже-ського полу, нї женського: усї бо ви одно, в Христї Ісусї. **29** Коли ж ви Христові, то ви насїннє Авраамове, і по обітованню наслїдники.

4 Глаголю ж: доки наслїдник малолїток, доти не відрізняєть ся від слуги, хоч він і пан усього, **2** а єсть під опікунами та доморядниками аж до нароку отця. **3** Так же й ми, як були малолїтками, були підневолені первотинами сьвіта. **4** Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, що родивсь від жени і був під законом, **5** щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновленнє. **6** А що ви сини, то послав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликує: Авва, Отче! **7** Тимже вже більш не невільник єси, а син; коли ж син, то й наслїдник Божий через Христа. **8** Тільки ж тодї, не знаючи Бога, служили ви тим, що не по природї були богами. **9** Тепер же, знаючи Бога, більше ж будучи познані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мізерних первотин, котрим знов наново служити хочете? **10** Ви вважаєте на днї, місяцї, пори й лїта. **11** Боюсь за вас, що може марно працював коло вас. **12** Будьте, браттє, благаю вас, як і я: бо й я (такий), як ви. Нїчим ви мене не скривдили. **13** Ви ж знаєте, що я у немощі тїла благовістив вам перше. **14** І не погордували ви спокусою, що була в тїлї моїм, анї відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Ісуса. **15** Яке ж то було блаженство ваше! Сьвідкую бо вам, що коли б можна, ви б тодї, вирвавши очі свої, оддали менї. **16** То чи вже став я ворогом вам, говорячи вам правду? **17** Ревнують про вас не добре, а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували. **18** Добре ж ревнувати всякого часу в доброму, тай не тільки, як я приходжу до вас. **19** Дїточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос з'образить ся у вас, **20** хотїв би я бути у вас сьогоднї і змінити голос мій, бо я в непевности про вас. **21** Скажіть менї, ви, що хочете бути під законом: хиба ви закону не слухаєте? **22** Писано бо, що Авраам мав два сини, одного від невольницї, а одного од вільної. **23** Та що був од невольницї, родивсь по тїлу, а що од вільної, по обітницї. **24** Се ж иносказаннє; се бо два завіти: один з гори Синая, що родить у неволю, котра єсть Агара. **25** Бо Агара, се Синай, гора в Аравиї, прикладаєть ся ж до теперішнього Єрусалиму, і служить з дїтьми своїми. **26** А вишнїй Єрусалим вільний; він мати всїм нам. **27** Писано бо: Звеселись, неплідна, що не роджаєш; гукай та покликуй, ти, що не мучилась; бо в одинокої багато дїтей, більш нїж у тієї, що має чоловіка. **28** Ми ж, браттє, по Ісааку дїти обітування. **29** Та, як тодї, хто родивсь по тїлу, гонив того, хто по духу, так і тепер. **30** Тільки ж бо що глаголе писаннє? Вижени невільницю й сина її, не має бо наслїдувати син невільницї з сином вільної. **31** Оце ж, браттє, ми не дїти невільницї, а вільної.

5 У волї ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволї знов не піддавайтесь. **2** Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам нїчого не поможе. **3** Сьвідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що винен увесь закон чинити. **4** Обернулись ви в ніщо (одійшовши) від Христа; (ви,) що оправдуєтесь законом, од благодати відпали. **5** Ми бо духом од віри надїї праведности ждемо. **6** Бо в Христї Ісусї нї обрізаннє нїчого не може, нї необрізаннє, а віра, любовю сильна. **7** Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правдї? **8** Сей перекір не від того (приходить), хто покликав вас. **9** Трошки квасу все місиво квасить. **10** Покладаюсь на вас у Господї, що не думати мете нїчого иншого, а хто колотить вами, понесе свій осуд, хто б він нї був. **11** Я ж, браттє, коли ще проповідую обрізаннє, то чого ще гонять мене? Тодї обернеть ся в ніщо поблазнь хреста. **12** Ой коли б відсїчено тих, що колотять вами! **13** Ви бо, браттє, покликані на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тїлу; а любовю служіть один одному. **14** Увесь бо закон в одному слові сповняється: Люби ближнього твого, як себе самого. **15** Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то глядїть, щоб не були пожерті один від одного. **16** Глаголю ж: Духом ходїть, і хотїння тїлесного не звершуйте. **17** Бо тїло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тїла; се ж одно другому противить ся, щоб не, що хочете, те робили. **18** Коли ж водитесь духом, то ви не під законом. **19** Явні ж дїла тїлесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст, **20** ідолослуженнє, чаруваннє, ворогуваннє, свари, ненависть, гнїв, суперечки, незгода, ересї, **21** зависть, убийство, пянство, бенкети й таке инше. Се наперед глаголю вам, яко ж і наперед глаголав, що хто таке робить, тї царства Божого не наслїдять. **22** А овощ духа: любов, радощі, мир, довготерпіннє, добрість, милосердє, віра, **23** тихість, вдержливість. На таких нема закону. **24** А которі Христові, тї розняли тїло з страстьми і хотїннєм. **25** Коли духом живемо, духом і ходїмо. **26** Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному завидуючи.

6 Браттє, хоч і впаде чоловік у яке прогрішеннє, ви, духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаючи себе, що, б і тобі не бути спокушеним. **2** Один одного тягарі носїть, і так сповняйте закон Христів. **3** Коли бо хто думає, що він

що єсть, бувши нїчим, сам себе обманює. **4** Дїло ж своє нехай випробовує кожен, тоді хвалу в собі мати ме, а не в иншому. **5** Кожен бо свій тягар нести ме. **6** Нехай же дїлить ся той, хто учить ся слова, з тим, хто навчає всього доброго. **7** Не обманюйте себе: З Бога насьміятись не можна, що бо чоловік сїе, те й жати ме. **8** Бо хто сїе тїлу своєму, од тїла жати ме зотлїннє; а хто сїе духу, од. духа пожне життє вічне. **(aiōnios g166)** **9** Добре ж роблячи, не вниваймо, свого бо часу своє жати мем, не ослабіваючи. **10** Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всїм, а найбільш товаришам по вірі, **11** Бачите, який великий лист написав я вам своєю рукою. **12** Которі хочуть хвалитись по тїлу, ті примушують вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христів гонимим їм не бути. **13** Бо і ті, що обрізались, і самі закону не додержують, а хочуть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тїлї хвалитись. **14** Мене ж не доведи (Боже) хвалитись (чим небудь) тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим менї сьвіт розпято, а я сьвітові. **15** У Христї бо Ісусї нї обрізаннє нічого не важе, нї необрізаннє, а нове створіннє. **16** І которі по правилу сьому живуть, мир на них і милость і на Ізраїлї Божому. **17** На останок, нехай ніхто не завдає менї журби; бо я рани Господа Ісуса на тїлї моїм ношу. **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим, браттє. Амінь.

До ефесян

1 Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до сьвятих у Єфесї і до вірних у Христї Ісусї: **2** Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословеннєм духовним на небесах у Христї, **4** яко ж вибрав нас у Йому перед оснуваннєм сьвіта, щоб бути нам сьвятим і непорочним перед Ним у любови, **5** наперед призначивши нас на всиновленнє собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотїння свого, **6** на похвалу славної благодати своєї, котрою обдарував нас в своїм Улюбленім, **7** в котрому маємо збавленнє кровю Його й оставленнє гріхів по багацтву благодати Його, **8** котру намножив нам у всякій премудрості і розумі, **9** обявивши нам тайну волї своєї по благоволенню своєму, котру перше постановив у собі, **10** щоб у порядкуванню сповнення времен зібрати все в Христї, те, що на небесах, і те, що на землї, **11** у тому, в котрому й ми наслїдниками зробили ся, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по радї волї своєї, **12** щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хваленнє слави Його; **13** і в котрому й ви (впевнились), почувши слово правди, благовістє спасення вашого, і в котрого увірувавши, ви запечатані Духом обітування сьвятим, **14** котрий єсть задаток наслїддя нашого на викуп придбаного, в похвалу слави Його. **15** Того й я, чувши про вашу віру в Господа Ісуса і любов до всїх сьвятих, **16** не перестаю дякувати за вас, роблячи спомин про вас у молитвах моїх, **17** щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам духа премудрости й відкриття на познаннє Його, **18** просьвічені очі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за вповаыннє поклику Його, і що за багацтво славного наслїддя Його в сьвятих, **19** і що за безмірне величчє сили Його в нас, котрі вируємо, по дїйству превеликої потуги Його, **20** котру вдіяв у Христї, воскресивши Його з мертвих і посадивши по правицї в себе на небесах, **21** вище всякого начальства, і власти, і сили, і панування, і всякого імени, названого не тільки в сьому віку, та й у будучому, **(aiōn g165)** **22** і все покорив під ноги Його, й дав Його яко голову над усім у церкві, **23** котра єсть тіло Його, повня Того, хто сповняв все у всьому.

2 І вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими, **2** в котрих колись ходили по віку сьвіта сього, робом князя власти воздушної, духа, що тепер орудує в синах перекору, **(aiōn g165)** **3** між котрими й ми всі жили колись у хотїнню тїла нашого, чинивши волю тїла й думок, і були по природї дїтьми гнїва, як і инші. **4** Бог же, багатий на милость, по превеликій любові своїй, котрою полюбив нас, **5** і нас, мертвих провинами, оживив укупі з Христом (благодаттю ви спасені), **6** і воскресив з Ним, і дав нам сидїти вкупі на небесних (місцях) у Христї Ісусї, **7** щоб показав у віках грядущих безмірне багацтво благодати своєї благостю до нас через Ісуса Христа. **(aiōn g165)** **8** Благодатю бо ви спасені через віру; і се не од вас: се Божий дар; **9** не від дїл, щоб нїхто не хвалив ся. **10** Його бо ми твориво, сотворені в Христї Ісусї на добрі дїла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили. **11** Тим же споминайте, що ви (були) колись погане в тїлї, звані необрізаннєм від рекомого обрізання у плотї, рукотвореного; **12** що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Ізраїлевої і чужі завітові обітування, не маючи надії і безбожні в сьвітї. **13** Тепер же в Христї Ісусї ви, що були колись далеко, стали близькі кровю Христовою. **14** Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородню стіну; **15** вражду тілом своїм, закон заповідей наукою обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир, **16** і примирити з Богом обох ув одному тїлї хрестом, убивши ворогуваннє на ньому; **17** і прийшовши благовістив мир вам, далеким і близьким, **18** тим що через Його маємо приступ обоє в одному Дусї до Отця. **19** Тим-же оце вже ви більш не чужі і захожі, а товариші сьвятим і домашні Божі; **20** збудовані на підвалиш апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос; **21** на котрому вся будївля, докупи споєна, росте в церкву сьвяту в Господї. **22** На Ньому й ви вбудовуєтесь на оселю Божу Духом.

3 Того ради й я, Павел, - вязник Ісус-Христів за вас поган. **2** Коли ви чували про служеннє благодати Божої, даної менї між вами, **3** що одкриттєм обявилась менї тайна (яко ж перше я написав коротко, **4** з того можете, читаючи, зрозуміти розум мій у тайнї Христовій), **5** котра в инших родах не обявилась синам чоловічим, яко ж тепер одкрилась сьвятим Його апостолам і пророкам Духом, **6** що погане також наслїдники, однотїлесники і спільники обітування Його в Христї через благовісте, **7** котрому став я служителем по дару благодати Божої, даної менї по дїйству сили Його. **8** Менї, меньшому всїх сьвятих, дана ся благодать, благовістити між поганами про недослїджене багацтво Христове, **9** і з'ясувати всїм, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозї, що створив усе Ісусом Христом, **(aiōn g165)** **10** щоб обявилась тепер князївствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа, **11** по вічньому постановленню, котре зробив у Христї Ісусї, Господї нашому, **(aiōn g165)** **12** в котрому маємо сьміливість і приступ у надії через віру Його. **13** Тимже благаю вас не смутитись горем моїм про вас, котре єсть слава ваша. **14** Того ж то приклоняю колїна мої перед Отцем Господа нашого Ісуса Христа, **15** від котрого всяке отцївство на небесах і на землї зветь ся, **16** щоб дав вам по багацтву слави своєї утвердитись силою через Духа Його у нутряному чоловіку, **17** щоб Христос вселив ся вірою в серця ваші, щоб ви, закоренившись і оснувавшись у любови, **18** могли зрозуміти з усїма сьвятими, що таке ширина, й довжина, й глибина, й висота, **19** і зрозуміти любов Христову, що перевисшує (всякий) розум, щоб сповнились усякою повнею Божою. **20** Тому ж, хто може зробити геть більш над усе, чого просимо або думаємо, по силї, що дїйствує в вас. **21** Тому слава в церкві в Христї Ісусї по всї роди на віки вічні. Амінь. **(aiōn g165)**

4 Благаю ж оце вас я, вязник у Господї, ходити достойно поклику, яким вас покликано, **2** з усякою смирнотою й тихостю, з довготерпіливостю, терплячи один одного в

любови, **3** стараючись держати единеннє духа в мирному союзї. **4** Одно тїло й один дух, яко ж і покликані в однїй надїї вашого покликання; **5** один Господь, одна віра, одно хрещеннє, **6** один Бог і Отець усїх, що над усїма й через усїх і в усїх вас. **7** Кожному ж з нас дана благодать по мірі дарования Христового. **8** Тимже глаголе: Зійшовши на висоту, полонив єси полонь, і дав дари людям. **9** (А те [слово] зійшов, що ж воно [значить], коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землї? **10** Хто зійшов додолу, се Той, що й зійшов вище всїх небес, щоб сповнити все.) **11** І Він настановив инших апостолами, а инших пророками, а инших благовістниками, а инших пастирями та учителями, **12** на звершеннє сьвятих, на дїло служення, на збудуваннє тїла Христового, **13** доки дійдемо всї до з'єдинення віри і познання Сина Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового, **14** щоб більш не бути малолїтками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в оманї людській, у лукавстві до підступного заблуду, **15** а ходячи поправдї в любови помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос, **16** котрого все тїло зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, (яке є) в мірі кожної части, робить зрост тїла на збудуваннє самого себе в любові. **17** Се ж оце глаголю і сьвідкую в Господї, щоб вам більш не ходити, яко ж і инші погане ходять у суєтї ума свого, **18** оморочені мислями, відчужені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменїннє сердець їх. **19** Вони, зробившись безчувственними, оддали себе розпусту, щоб робити всяку нечистоту в зажерливости. **20** Ви ж не так познали Христа: **21** коли ж бо чули Його і в Йому навчились, що истина в Ісусї, **22** щоб відложити вам по першому життю давнього чоловіка, що тлїє в похотях лукавих, **23** а обновлятись духом ума вашого, **24** та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведности і сьвятости правди. **25** Тим-же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого; бо ми один одному члени. **26** Гнївайтесь та й не грішіть: нехай сонце не зайде у гнїві вашому. **27** Анї давайте місця дияволу. **28** Хто крав, більш не крадь, а лучче працюй, роблячи руками своїми добре, щоб мав що подати тому, хто в нуждї. **29** Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годить ся на збудуваннє віри, щоб подало благодать тим, хто чує. **30** І не засмучуйте Духа сьвятого Божого, котрим ви запечатані в день викупу. **31** Усяка гіркість, і гнїв, і ярость, і крик, і лайка нехай зникне од вас із усїм лихим. **32** Бувайте ж один до одного добрі, милосерні, прощаючи один одному, яко ж і Бог у Христї простив вам.

5 Оце ж будьте послїдувателями Божими, як любі дїти, **2** і ходїть у любові, яко ж і Христос улюбив нас і оддав себе за нас на жертву і на посьвят Богу, у солодкі пахощі. **3** Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадуеть ся між вами, як подобає сьвятим, **4** нї безсором і дурні слова, або жарти і неподобне; а лучче дякуваннє. **5** Се бо знайте, що нї один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрий єсть ідолослужитель, не має наслїддя в царстві Христа і Бога. **6** Нехай нїхто не зводить вас марними словами, бо за се приходить гнїв Божий на синів непокірних. **7** Не бувайте ж спільниками їх. **8** Ви бо були колись тьмою, тепер же (ви) сьвітло в Господї; ходїть же яко дїта сьвітла: **9** (бо овощ духа - у всякій добрости і праведностї і правдї,) **10** доповняючись, що єсть угодне Богові. **11** І не приставайте до неплідних дїл тьми, а лучче ж винуйте їх. **12** Що бо дїєть ся потай у них, соромно й казати. **13** Усе ж обвинувачене від сьвітла виявляеть ся; все бо виявлене єсть сьвітло. **14** Того ж то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з мертвих, то й осьвітить тебе Христос. **15** Глядїть же, як би вам огляди о ходити, не яко немудрі, а яко мудрі, **16** викуплюючи час, бо днї лихі. ' **17** Тим-то не бувайте нерозумними, а розумійте, що єсть Божа воля. **18** І не впивайтесь вином, бо в йому розпуст, а сповняйте себе Духом, **19** бесїдуючи між собою псальмами, та гимнами, та піснями духовними, сьпіваючи та виграючи в серцях ваших Господеві, **20** дякуючи всякого часу за все в імя Господа нашого Ісуса Христа Богові і Отцеві, **21** корючись один одному в страху Божім. **22** Жінки, коріть ся своїм чоловікам, як Господеві, **23** тим що чоловік голова жінки, як і Христос голова церкви, і Він спаситель тїла. **24** А як церква корить ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у всьому. **25** Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив церкву, і себе видав за неї, **26** щоб осьвятити її, очистивши купїллю води у слові, **27** щоб поставити її перед собою славною церквою, що не мав скази або пороку або чого такого, а щоб була сьвята і непорочна. **28** Так мусять чоловіки любити своїх жінок, як свої тїла; хто бо любить свою жінку, себе самого любить. **29** Нїхто бо ще. нїколи тїла свого не зненавидів, а годує, і грів його, яко ж і Господь церкву; **30** тим що ми члени тїла Його, від тїла Його і від костей Його. **31** Того-то покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, і будуть у двох одно тїло. **32** Тайна се велика, я ж глаголю що до Христа і до церкви. **33** Тим то і ви по одному кожен свою жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїть ся свого чоловіка.

6 Дїти, слухайте, своїх родителїв у Господї, се бо по правдї. **2** Поважай батька твого і матїр: се перва заповідь із обітуваннєм: **3** щоб добре тобі було і був ти довголїтен на землї. **4** І ви, батьки, не роздразнюйте дїтей своїх, а зрощуйте їх у науцї і на-поминанню Господньому. **5** Слуги, слухайте панів по тїлу з страхом і трепетом, у простотї серця вашого, яко ж і Христа, **6** не перед очима тільки служачи, яко чоловікоугодники, а яко слуги Христові, чинячи волю Божу од душі, **7** з охотою служачи, як Господу, а не як людям, **8** знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний. **9** І ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізьбу, знаючи, що й вам самим і їм єсть Пан на небесах, і вважання на лице нема в Него. **10** На останок, браттє моє, кріпіть ся в Господї і в потузї сили Його. **11** Одягнїть ся у всю зброю Божу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів диявольських. **12** Бо наша боротьба не з тїлом і кровю, а з князівствами, і з властями і з миродержителями тьми віка сього, з піднебесними духами злоби. **(aiōn g165)**

13 Того-то прийміть усю зброю Божу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти. **14** Стійте ж оце, підперезавши поясниці ваші правдою і одягнувшись у броню праведности, **15** і обувши ноги в готовість благовіствування миру, **16** над усе ж узявши щит віри, котрим вдолїєте всі розпалені стріли лукавого вгасити; **17** і шолом спасення візьміть і меч. духовний, котрий єсть слово Боже. **18** Всякою молитвою і благаннєм молячись всякого часу духом і в сьому пильнуйте в усякому терпінню і благанню за всїх сьвятих, **19** і за мене, щоб менї дано слово на відкривавше уст моїх, щоб сьміливо обявляти тайну благовістя; **20** Його ж я й посел у кайданах, щоб у ньому був сьміливий, яко же подобав менї глаголати. **21** А щоб і ви знали про мене, що я роблю, усе скаже вам Тихик, любий брат і вірний слуга в Господї, **22** котрого я й послав до вас, щоб ви знали про наші справи, і щоб він утішив серця ваші. **23** Мир браттю і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа. **24** Благодать з усіма, хто любить. Господа нашого Ісуса Христа в незотлїнню. Амінь.

До филип'ян

1 Павел та Тимотей, слуги Ісуса Христа, до всїх сьвятих у Христї Ісусї, що в Филипах, з єпископами і дияконами: **2** Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякую Богу моєму при всякому споминї про вас, **4** (завсїди в кожнїй молитві моїй за всїх вас з радощами молячись,) **5** за товаришуваннє ваше в благовістї від первого дня й досі, **6** впевнившись про те, що хто розпочав у вас добре діло, звершувати ме аж до дня Ісуса Христа. **7** Яко ж праведно єсть менї се думати про всїх вас, тим що маю вас у серцї і у вязницї моїй і в обороні і в утвердженню благовістя, вас усїх, спільників моїх благодати. **8** Бог бо менї сьвідок, як я люблю усїх вас по милости Ісус-Христовій. **9** І про се молюсь, щоб любов ваша ще більш та й більш достаткувала у розумі і у всякому чуттї, **10** щоб допевнитись вам, що лучче, і щоб були чисті і непорушені в день Христа, **11** сповнені овощами праведности через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу. **12** Хочу ж, щоб ви, браттє, зрозуміли, що те, що сталось менї, більш на користь благовістя вийшло, **13** так що кайдани мої в Христї обявились у всьому судищі і по всїх инших (місцях), **14** і більше братів у Господї, упевнившись кайданами моїми, ще більш осьмілились без страху глаголати слово. **15** Деякі з зависти та перекору, а инші з доброї волї проповідують Христа. **16** Инші з перекору проповідують Христа, не щиро, думаючи завдати горя кайданам моїм, **17** а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу. **18** Що ж бо? тільки все таки, чи для виду, чи по правдї, Христос проповідуєть ся; і я сим радуюсь і радувати мусь. **19** Знаю бо, що се обернеть ся на моє спасеннє вашою молитвою і поміччю Духа Ісус-Христового, **20** по дожиданню і надії моїй, що нї в чому не осоромлюсь, а з усією сьміливостю, як завсїди, так і тепер звеличить ся Христос у тїлї моїм, чи то життем, чи то смертю. **21** Бо життє менї Христос, а смерть надбаннє. **22** Коли ж жити менї тїлом, се минї овощ дїла, то що й вибрати, не знаю. **23** Тісно бо менї від обох, маючи бажаннє розвязатись (із тїлом), та з Христом бути; багато бо воно лучче. **24** А щоб пробувати в тїлї, се нужнїш ради вас. **25** І певно знаю, що зістанусь (у тїлї) і пробувати му з усїма вами на вашу користь і радість віри, **26** щоб ваша похвала много достаткувала в Христї Ісусї, як прийду знов до вас. **27** Тільки достойно благовістя Христового живіть, щоб, чи я прийду та побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусї, і однїєю душею боретесь за віру євангельську, **28** і не жахаючись нї в чому від противників; се їм явний знав погибелї, а вам спасення, і воно від Бога. **29** Бо вам дано, що до Христа, не тільки в Него вірувати, та задля Него й страждати, **30** маючи ту ж боротьбу, яку в менї виділи, і тепер чуєте про мене.

2 Коли ж оце (є) утїшеннє в Христї, або яка одрада любови, коли (є) яка спільність духа, коли (є) яка милость і милосерде, **2** то сповніть мою радість, щоб однаково думали, одну любов маючи, один дух і один розум. **3** Нїчого (не роблячи) перекором або з марної слави; а смирним розумом один одного вважаючи більшим себе. **4** Не про своє кожен, а також про другого (справи) кожен дбайте. **5** Так бо нехай думаєть ся у вас, як і в Христї Ісусї, **6** котрий, бувши в образї Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богу; **7** тільки ж умалив себе, прийнявши вид слуги, бувши в подобії чоловічому, **8** і здававшись видом, яко чоловік, принизив себе, бувши слухняним аж до смерти, смерти ж хрестної. **9** Тимже і Бог Його високо вознїс, і дав Йому імя, більше всякого імени, **10** щоб в імя Ісусове приклонилось усяке колїно, що на небі, і на землї, і під землею, **11** і щоб усякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос у славу Бога Отця. **12** Тимже, любі мої, яко ж завсїди слухали ви мене, не тільки як се за мого побиту між вами, а й тепер ще більш за моїм непобитом, із страхом і трепетом про своє спасеннє дбайте. **13** Бог бо се робить у вас, щоб і хотїти (вам) і робити по (Його) вподобі. **14** Усе робіть без нарекання і розбирання, **15** щоб ви були безвинними і чистими, дїтьми Божими непорочними серед лукавого і розворотного роду, що між ними ви сиявте як сьвітила в сьвітї, **16** держачи (перед ними) слово життя, на похвалу менї в день Христів, що не дурно ходив я, анї дурно працював. **17** Та хоч і приносять мене в жертву і служеннє віри вашої, я (тим) радуюсь і веселюсь із усїма вами. **18** Тим же самим і ви радуйтесь і веселїть ся зо мною. **19** Уповаю ж в Господї Ісусї незабаром послати до вас Тимотея, щоб і менї радїти душею, довідавшись про вас. **20** Нїкого бо не маю рівного (йому) душею, щоб (так) щиро дбав про вас. **21** Усї бо свого шукають, а не Ісус-Христового. **22** Ви ж досьвід його знаєте; тим, що як батькові дитина, так він служив зо мною в благовістї. **23** Сього ж оце надїюсь послати зараз, скоро тільки довідаюсь, як воно буде зо мною. **24** Маю ж надію в Господї, що й сам скоро прийду. **25** Вважав же я потрібним послати до вас Єпафродита, брата й товариша мого в працї і боротьбі, а вашого посла й слугу в потребі моїй. **26** Яко ж бо жадав (бачити) всїх вас і тужив тим, що ви чули, що він нездужав. **27** Бо й нездужав мало що не до смерти, та Бог помилував його; не його ж тільки, та й мене, щоб не було менї смутку на смуток. **28** Оце я? скоріш; послав я його, щоб ви, побачивши його знов, зрадїли, та й я меньше мав смутку. **29** Прийміть же оце його в Господї з усякими радощами, і таких держіть у повазї, **30** тим що він за дїло Христове був близько смерти, не дбаючи про своє життє, аби сповнити недостаток служення вашого менї.

3 На останок, браттє моє, радуйтесь у Господї. Те ж саме писати вам менї не противно, для вас же певно. **2** Остерегайтесь собак, остерегайтесь лихих робітників, остерегайтесь відрізання. **3** Ми бо обрізаннє, которі духом Богу служимо, і хвалимось в Ісусї Христї, а не в тїлї надїємось, **4** хоч і я маю також надію в тїлї. Коли хто инший думає надїятись у тїлї, то я тим більш, - **5** обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїлевого, з колїна Веняминового, Євреїн з Євреїв, по закону Фарисей, **6** по ревности гонив я церкву, по праведности законнїй непорочен. **7** Та що було менї надбаннєм, те вважав я за втрату ради Христа. **8** Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа мого, ради котрого я все втеряв, і вважаю все за

сьміттє, аби придбати Христа, **9** та й явитись у Ньому, не маючи моєї праведности, що від закону, а (маючи) ту, що вірою Христовою (здобуваєть ся), праведність від Бога увірі, **10** щоб зрозуміти Його, і силу воскресення Його, і спільність мук Його, приподоблюючись смерти Його, **11** аби тільки достигнути до воскресення мертвих. **12** Не тим, щоб уже я достиг, або вже був звершений; гоню ж, чи не достигну того, за що і Христос Ісус достиг мене. **13** Браттє, я про себе не думаю, що я вже достиг; одно ж (роблю), забуваючи вже те що позаду, і сягаючи по те, що спереду, **14** біжу до мети по нагороду вишнього поклику Божого в Христї Ісусї. **15** Скільки оце (нас) звершених, се думаймо, і коли що инакше думаєте, то й се Бог вам одкриє. **16** Тільки ж (те), до чого ми достигли, (єсть) одним правилом жити і те саме думати. **17** Приподоблюйтссь до мене, браттє, і вважайте, хто так ходить, яко ж маєте за взір нас. **18** (Многі бо ходять, про котрих не раз говорив я вам, тепер же й плачучи говорю, про ворогів хреста Христового, **19** котрим кінець - погибель, котрим Бог черево, а слава в соромі їх, котрі про земне думають.) **20** Наше бо життє єсть на небесах, звідкіля ждемо і Спасителя, Господа нашого Ісуса Христа, **21** котрий переобразить тіло смирення нашого, щоб було подобне тїлу слави Його, по дійству, котрим зможе і покорити собі все.

4 Тим же, браттє моє любе й жадане, радосте і вінче мій, стійте так у Господї, любі. **2** Благаю Єводию, благаю і Синтихию, щоб однаково думали в Господї. **3** Благаю й тебе, щирий товаришу, помагай їм, що працювали в благовіствуванню зо мною, і з Климентом, і з иншими помічниками моїми, котрих імення в книзі життя. **4** Радуйте ся завсїди в Господї, і знов кажу: радуйте ся. **5** Тихість вашу нехай зрозуміють усї люде. Господь близько. **6** Не журіть ся нїчим, а у всьому молитвою і благаннєм з подякою нехай обявляють ся прошення ваші перед Богом. **7** І мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронить серця ваші і мислї ваші в Христї Ісусї. **8** На останок, браттє, що правдиве, що чесне, що праведне, що чисте, що любе, що хвалебне, коли (в в чому) яка чеснота й коли (є) яка похвала, про се помишляйте. **9** Чого ви і навчились, і прийняли, й чували, й видали в менї, те чиніть, то Бог миру буде з вами. **10** Зрадів же я в Господї вельми, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догідного часу. **11** Не задля недостатку глаголю; я бо навчивсь, що маю, тим і вдовольнятись. **12** Умію і смирити ся, умію й достаткувати; усюди й у всьому навчивсь і насищати ся, й голодувати, й достаткувати й недостаток терпіти. **13** Все здолію в Христї, що мене покрепляє. **14** Одначе добре ви зробили, що приймаєте участь у моєму горю. **15** Знаєте ж і ви, Филипяне, що в почині благовіствування, як вийшов я з Македонии, нї одна церква не пристала до мене що до давання й приймання, тільки ви одні. **16** Бо й в Солунь раз і вдруге прислали ви на мою потріб. **17** Не то щоб я шукав дару, а шукаю овощу, що намножуеть ся на користь вашу. **18** Прийняв же я все і достаткую. Сповнив ся, прийнявши від Єпафродита послане од вас, солодкі пахощі, жертву приятну, угодну Богу. **19** Бог же мій нехай сповнить усяку потріб вашу, по багацтву своєму в славі, в Христї Ісусї. **20** Богу ж і Отцеві нашому слава на віки вічні. Амінь. **(aiōn g165)** **21** Витайте всякого сьвятого в Христї Ісусї. Витають вас брати, що зо мною. **22** Витають вас усї сьвяті, а найбільш которі з кесаревого дому. **23** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

До колоссян

1 Павел, апостол Ісус-Христа волею Божою, та Тимотей брат, **2** до сьвятих і вірних братів у Христї, що в Колосах: Благодать вам і мир од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякуємо Богу й Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, молячись всякого часу за вас, **4** почувши про віру вашу в Христї Ісусї і любов, що маєте до всїх сьвятих, **5** задля надії, що зложена для вас на небесах, про яку ви чували перше в слові правди благовіствування, **6** що прийшло до вас, яко ж і до всього сьвіта, і дав овощ, яко ж і в вас, від того дня, як ви почули і зрозуміли благодать Божу в правдї, **7** яко ж і навчились од Єпафра, любого нашого товариша слуги, котрий єсть вірний служитель Христів, за вас, **8** котрий і явив нам вашу любов у дусї. **9** Того-то й ми, від того дня, як почули, не перестаємо за вас молитись і просити, щоб ви сповнились розуміннєм волї Його у всякій премудрости і розумі духовному, **10** щоб ходити вам достойно перед Господом у всякому догоджуванню, і у всякому доброму дїлї приносячи овощ і ростучи в розумінню Бога, **11** кріпшаючи усякою силою по потузї слави Його на всяке видержуваннє і довготерпіннє з радощами, **12** дякуючи Отцеві, котрий зробив нас достойними спільности в наслїддю сьвятих у сьвітлї, **13** котрий збавив нас од власти тьми і перенїс у царство Сина любови своєї, **14** в котрому маємо викуп кровю Його і прощеннє гріхів. **15** Котрий єсть образ невидомого Бога, перворідень усякого творива. **16** Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землї, видиме й невидиме, чи престоли, чи панства, чи князівства, чи власті, - все Ним і для Него сотворене. **17** Він єсть перш усього, і все в Ньому стоїть. **18** І Він голова тїлу і церкві. Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати. **19** Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня, **20** і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него, чи то земне, чи то небесне. **21** І вас, що були колись відчуженими і ворогували думкою у лукавих дїлах, тепер же примирив **22** у тїлї плоти Його смертю, щоб поставити вас сьвятими и непорочними й неповинними перед собою, **23** коли оце пробуваєте в вірі основані і тверді, і неподвижимі в уповаппї благовістя, котре чули проповідуване усьому твориву піднебесному, котрому став я Павел служителем. **24** Тепер радуюсь у страданнях моїх за вас, і доповняю недостаток горювання Христового у тїлї моїм (смертному) за тіло Його, котре єсть церква, **25** котрої став я слугою по доморядництву Божому, даному менї про вас, щоб сповнити слово Боже, **26** тайну закриту од віків і од родів, тепер же явлену сьвятим Його, **(aiōn g165)** **27** котрим Бог зводив обявити, яке багацтво слави тайни сієї між поганами, котре всть Христос в вас, надїя слави, **28** котрого ми проповідуємо, наставляючи кожного чоловіка всякої премудроети, щоб нам представити кожного чоловіка звершеного в Христї Ісусї **29** У чому й працюю, воюючи силою Його, що орудує в менї потужно.

2 Хочу оце, щоб ви знала, яку велику боротьбу маю за вас і за Лаодичан і за тих, що не бачили обличчя мого в тїлї, **2** щоб утїшились серця їх, з'єднавшись у любові і на всяке багацтво повної певности розуму на познаннє тайни Бога і Отця і Христа, **3** в котрому всї скарби премудрости і розуму заховані. **4** Се ж глаголю, щоб хто не обманив вас у суперечках, **5** бо хоч я тїлом і оддалеки, та духом з вами, радуючись і дивлячись на ваш порядок і утвердженнє віри вашої в Христа. **6** Оце ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так і ходіть у Ньому, **7** вкоренившись і збудувавшись у Ньому і впевнившись вірою, так як навчились, достаткуючи в нїй з дякуваннєм. **8** Гледїть, щоб хто не пожакував вас философиєю і марним підступом, по переказу людському, по первотинам сьвіта, а не по Христу **9** Бо в Ньому живе вся повня Божества тїлесно **10** І ви сповдені в Ньому: бо Він голова всякому князівству і власті. **11** В котрому ви й обрізані обрізаннєм нерукотворним, скинувши тіло гріхів тїлесних в обрізанні Христовому, **12** погрібшись із Ним крещеннєм, і в котрому і встали вірою в силу Бога, котрий воскресив Його з мертвих. **13** І вас, що були мертві в провинах і в необрізанню тїла вашого, оживив з Ним, простивши вам усї провини, **14** знищивши рукописаннє наукою, що була проти нас, і взяв Його з середини, прибивши на хресті, **15** (і) роздягти князівства і власти, вивів на дивовижу сьмілпво, побідивши їх на йому **16** Нехай же оце нїхто не судить вас за їжу або за напиток, або поглядом сьвят, або нового місяця, або суботи. **17** Се тїнь того, що настане, тїло ж - Христове. **18** Нїхто ж нехай не обманює вас, будучи самовільним у покорі і службі ангельскій і вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тіла свого, **19** а не держачись Голови, від котрого все тїло, суставами і повязями запоможене і звязане, росте зростом Божим. **20** Коли ж оце ви вмерли з Христом для первотин сьвіта, то чого мов би ще живі в сьвітї, про закон суперечитесь **21** (не займай, анї вкуси, анї доторкуй ся), **22** що все на погибель через надужиток по заповідям і наукам людським? **23** Воно має вид премудрости в самовольній службі і покорі і непощадї тїла, (а) не у шанобі до ситости тїла.

3 Коли ж оце воскресли ви з Христом, то гірнього шукайте, де Христос сидить по правиці в Бога. **2** Про гірнє думайте, (а) не про земне. **3** Умерли бо ви, і життє ваше поховане з Христом у Бозї. **4** Коли ж Христос, життє ваше, явить ся, тодї і ви з Ним явитесь у славі. **5** Оце ж умертвіть члени ваші, що на землї: блуд, нечистоту, страсть, по-хоть лиху, зажерливість, котра єсть ідолослуженнє, **6** за се йде гнїв Божий на синів неслухняности, **7** між котрими і ви колись ходили, як жили між ними. **8** Тепер же покиньте й ви те все: гнїв, ярость, злобу, лайку, соромні слова од уст ваших. **9** Не кривіть словом один проти одного, скинувши з себе давнього чоловіка з дїлами його, **10** і одягнувшись у нового, що обновляєть ся в розумі по образу Того, хто сотворив його, **11** де нема Грека, нї Жидовина, обрізання і необрізання, чужоземця і Скита, невільника й вільного, а все й у всьому Христос. **12** Одягніть ся ж оце, яко вибрані Божі,

сьвяті і любі, в милость милосердя, добрість, смирність, тихість і довготерпіннє, **13** терплячи один одного й прощаючи собі, коли хто на кого має жаль; яко ж і Христос простив вам, так і ви. **14** Над усім же сим любов, котра єсть союз звершення, **15** і мир Божий нехай править в серцях ваших, до котрого вас і покликано в одному тїлї, та й будьте вдячні. **16** Слово Христове нехай вселяєть ся в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи і наставляючи самих себе псальмами та гимнами, та піснями духовними, у благодаті сьпіваючи в серцю вашому Господеві. **17** І все, що нї робите словом або ділом, усе в імя Господа Ісуса, дякуючи Богу й Отцеві через Него. **18** Жінки, коріть ся своїм чоловікам, яко ж подобає в Господї. **19** Чоловіки, любіть жінок і не бувайте гіркими до них. **20** Дїти, слухайте родителїв у всьому, се бо угодно Господеві. **21** Батьки, не роздражнюйте дітей ваших, щоб не внивали. **22** Слуги, слухайте у всьому панів по тілу, не перед очима тільки служачи, яко чоловіковгодники, а в простоті серця, боячись Бога; **23** і все, що робите, від душі робіть, яко ж Господу, а не людям, **24** знаючи, що від Бога приймете нагороду наслїддя; Господу бо Христу служите. **25** А хто кривдить, прийме у чому скривдив, і нема вважання на лице (в Бога).

4 Панове, оддавайте слугам правду і рівноту, знаючи, що й ви маєте Господа на небесах. **2** В молитві кріпіть ся, пильнуюча в ній з подякою, **3** молячись разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, проглаго-лати тайну Христову, за котру я і в кайданах, **4** щоб явив я її, як подобає менї глаголати. **5** У премудростї ходіть перед тими, що осторонь, викупляючи час. **6** Слово ваше нехай буде завсїди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відказувати. **7** .Що дїєть ся зо мною, про все скаже вам Тихик, любий брат і вірний служитель і слуга-товариш у Господї, **8** котрого післав я до вас на те, щоб довідавсь, що з вами дїєть ся, і утїшити серця ваші, **9** з Онисимом, вірним і любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (дїєть ся). **10** Витає вас Аристарх, товариш мій у неводі, та Марко, сестринець Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його), **11** та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сї одні помічники мої в царство Боже, котрі буди менї втїхою. **12** Витав вас Єпафрас, що з вас, слуга Христа; всякого часу подвизаєть ся за вас у молитвах, щоб ви стояли звершені і сповнені у всякій волї Божій. **13** Сьвідкую бо за нього, що мав велику ревність про вас і про Лаодичан і Єрополян. **14** Витав вас Лука, любий лїкарь, та Дамас. **15** Витайте братів, що в Лаодикиї, і Нимфана, і домашню церкву його. **16** І як прочитаєть ся се посланнє між вами, постарайтесь, щоб і в Лаодикийській церкві прочитане було, а написане з Лаодикиї щоб і ви прочитали. **17** Та скажіть Архипові: Гледи служення, що прийняв єси в Господї, щоб довершив його. **18** Витаннє моєю рукою, Павловою. Згадуйте про мої кайдани. Благодать з усіма вами. Амінь.

1 до солунян

1 Павел, та Сильван, та Тимотей до церков Солунських. у Бозї Отцї і Господї Ісусї Христї: Благодать вам і мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа. **2** Дякуємо Богові всякого часу за всїх вас, роблячи спомин про вас у молитвах наших, **3** без перестану згадуючи ваше діло віри, і працю любови, і терпіннє уповання на Господа нашого Ісуса Христа перед Богом і Отцем нашим, **4** знаючи, браттє Богові любе, вибраннє ваше. **5** Бо благовістє наше не було до вас у слові тілько, а і в силї, і в Дусї сьвятому, і в великій певнотї, яко ж і знаєте, які ми були між вами задля вас. **6** І ви стали послїдувателями нашими і Господнїми, прийнявши слово в великому горю з радощами Духа сьвятого, **7** так що ви стали ся взором усім віруючим у Македониї і Ахаї. **8** Од вас бо промчало ся слово Господнє не тілько в Македониї і Ахаї, та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, так що не треба нам що й казати. **9** Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас і як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому і правдивому, **10** і ждати Сина Його з небес, котрого воскресив з мертвих, Ісуса, збавляючого нас від наступаючого гнїва.

2 Самі бо знаєте, браттє, про вхід наш між вас, що не марно він став ся; **2** нї, пострадавши перед тим і дознавши зневаги, як знаєте, в Филипах, зосьмілились ми в Бозї нашому глаголати до вас благовістє Боже з великою боротьбою. **3** Утїшеннє бо наше (було) не від лукавства, анї від нечистоти, анї в підступі, **4** а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовістє, так ми й глаголемо, не як ті, що людям догоджують, а Богу, що розвідує серця наші. **5** Школи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, анї думки зажерливої: Бог сьвідок. **6** Не шукали ми нї від людей слави, нї од вас, нї од инших, можучи в повазї бути, яко Христові апостоли. **7** Нї, ми були тихі серед вас. Як мамка гріє дїток своїх, **8** оттак, бажаючи вас, мали ми щиру волю, передати вам не тілько благовісте Боже, та ще й свої душі, тим що ви були нам любі. **9** Згадайте бо, браттє, труд наш і працю: ніч бо і день роблячи, щоб нїкого з вас не отяготити, проповідували ми вам благовістє Боже. **10** Ви сьвідки і Бог, як преподобне, і праведно, і непорочне ми обертались між вами віруючими, **11** яко ж знаєте, що ми кожного з вас, як батько дїток своїх, утїшали і розважали, і сьвідкували; **12** щоб ви ходили достойно перед Богом, що покликав вас у своє царство і славу. **13** Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповідї Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справдї є,) слово Боже, котре й орудує в вас віруючих. **14** Ви бо, браттє, стали послїдувателями церквам Божим, що в Юдеї в Христї Ісусї, тим що й ви пострадали від своїх земляків, як і вони від Жидів, **15** що вбили й Господа Ісуса і своїх пророків, і нас вигнали, й Богу не вгодили, і всїм людям противні, **16** що забороняють нам глаголати поганам, щоб спасли ся, щоб сповнились гріхи їх всякого часу; настиг же їх на конець кнїв (Божий). **17** Ми ж, браттє, осиротївши без вас на часгодину, лицем, а не сердцем, ще більш старались з великим бажаннєм бачити лице ваше. **18** Тимже хотїли ми йти до вас, я таки Павел раз і вдруге, та й заборонив нам сатана. **19** Яка бо нам надія, або радість, або вінець похвали? чи й не ви ж перед Господом нашим Ісусом Христом у приході Його? **20** Ви бо слава наша і радість.

3 Тим же вже, не стерпівши, зволили ми зостати ся самим в Атинах, **2** і послали ми Тимотея, брата нашого, й слугу Божого, й помічника нашого в благовістю Христовому, утвердити вас і втішити вас у вірі вашій, **3** щоб нї один не хитавсь у горю сьому; самі бо знаєте, що нас на се поставлено. **4** Бо коли і в вас були ми, наперед казали вам, що маємо горювати, яко ж і сталось, і знаєте. **5** Того. ж то й я, більш не стерпівши, послав довідатись про віру вашу, щоб не спокусив вас спокусник, і не марний буде труд наш. **6** Тепер же, як прийшов Тимотей до нас од вас, та благовістив нам про віру вашу і любов, і що маєте спомин про нас добрий завсїди, бажаючи нас видїти, яко ж і ми вас, **7** тим то втішились ми, браттє, вами у всякому горю, і нуждї нашій, вашою вірою: **8** бо ми тепер живі, коли ви стоїте в Господї. **9** Яку ж бо дяку Богу можемо оддати за вас, за всю радість, якою радуємось задля вас перед Богом нашим, **10** ніч і день ревно молячись, щоб видїти лице ваше і доповнити недостаток віри вашої? **11** Сам же Бог і Отець наш і Господь наш Ісус Христос нехай направить путь наш до вас. **12** Вас же нехай Господь намножить і збагатить любовю один до одного й до всїх, яко ж і ми до вас, **13** щоб утвердити серця ваші непорочні в сьвятостї перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа наглого Ісуса Хриота з усіма сьвятими Його.

4 Дальше ж благаємо вас, браттє, і напоминаємо в Господї Ісусї, яко ж прийняли від нас, як подобав вам ходити й угождати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували. **2** Бо знаєте, які заповіді дали ми вам Господом Ісусом. **3** Така бо воля Божа, осьвяченнє ваше, щоб ви вдержувались од блуду, **4** щоб кожен з вас знав, як держати посудину свою у сьвятостЇ і честі, **5** не в страстї похотній, яко ж і погане, що не знають Бога; **6** щоб нїхто не переступав нї в якому дїлї і не обманював брата свого: тим що Господь відомститель за все те, яко ж ми й перше казали вам і сьвідкували. **7** Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на сьвятость. **8** Тимже, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам і Духа свого сьвятого. **9** Що ж до братньої любови, то не треба писати вам, самі бо ви навчені від Бога любити один одного. **10** І справдї ви так чините всїм братам по всїй Македониї. Благаємо ж вас, браттє, достаткувати ще більш, **11** і щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити своє, та робити своїми руками, яко ж ми заповідали вам, **12** щоб ви чесно ходили проти тих, що осторонь (вас), і не ввали нужди нї в чому. **13** Не хочу ж, браттє, щоб ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не скорбїли ви, як инші, що не мають надії. **14** Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що поснули в Ісусї, приведе з Ним. **15** Се бо дам глаголемо словом Господнїм, що ми, которі зостанемось живими до приходу Господнього, не попередимо тих, що впокоїлись. **16**

Сам бо Господь з повелїннєм, з голосом архангелським і з трубою Божою зійде з неба, і мертві в Христї воскреснуть найперше; **17** потім ми, которі зостанемось живі, вкупі з ними будемо підхоплені в хмарах назустріч Господові на воздух, і так завсїди з Господем будемо. **18** Тим же втішайте. один одного словами сими.

5 Про часи ж і пори, браттє, не треба вам писати. **2** Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодїй у ночі, так прийде. **3** Бо, як ховорити муть: "Упокій і безпечність", тоді несподівано настигне на них погибель, як муки на маючу в утробі, і не втїчуть вони. **4** Ви ж, браттє, не в темряві, щов той день як злодій, захопив вас. **5** Усі ви сини сьвітла і сини дня; ми не (сини) ночи або тьми. **6** Тимже оце не спімо, як инші, а пильнуймо і будьмо тверезі. **7** Ті бо, що сплять, у ночі сплять, і що впивають ся, у ночі впивають ся. **8** Ми ж, (сини) дня, тверезїмо ся, одягнувшись у броню віри та любови і шолом надії на спасеннє. **9** Бо не призначив нас Бог на гнїв, а на одержаннє спасення, через Господа нашого Ісуса Христа, **10** що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спимо, укупі з Ним жили. **11** Того ж то втїшайте один одного і збудовуйте один одного, яко ж і робите. **12** Благаємо ж вас, браттє, знайте тих, которі працюють між вами, і старшинують над вами в Господї, і навчають вас, **13** і поважайте їх вельми високо в любові за дїло їх. Живіть мирно між собою. **14** Благаємо ж вас, браттє, урозумлюйте непорядних, утішайте малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усім. **15** Гледїть, щоб нїхто не оддавав злом за зло, а завсїди про добре дбайте і один для одного, і для всіх. **16** Всякого часу радуйтесь. **17** Без перестану молїтесь. **18** За все дякуйте: така бо воля Божа в Христї Ісусї про вас. **19** Духа не вгашуйте. **20** Пророцтвами не гордуйте. **21** Всього досліджуйте; доброго держітесь. **22** Од усякого виду лихого вдержуйтесь. **23** Сам же Бог упокою нехай осьвятить вас зовсім, і ввесь ваш дух, і душа, і тіло нехай збережеть ся непорочне у прихід Господа нашого Ісуса Христа. **24** Вірен, Хто покликав вас. Він і зробить (се). **25** Браттє, молїте ся за нас. **26** Витайте все браттє цїлуваннєм сьвятим. **27** Заклинаю вас Господом, прочитати посланнє се перед усїм браттем. **28** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

2 до солунян

1 Павел, та Силуан, та Тимотей церкві Солунській у Бозї, Отцї нашому, і Господі Ісусї Христї: **2** Благодать вам і впокій од Бога, Отця вашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякувати мусимо Богу завсїди за вас, браттє, яко ж воно й достойно, бо вельми росте віра ваша, і множить ся любов кожного з усіх вас один до одного; **4** так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпіннє ваше і віру у всіх гоненнях ваших і в горю, що приймаєте, **5** в доказ праведного суду Божого, щоб удостоїтись вам царства Божого, ради котрого й страждаєте. **6** Бо ж праведно в Бога, віддати горе тим, що завдають вам горя, **7** а вам горюючим, одраду з нами в одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами сили, **8** в огні поломяному даючи відомщеннє тим, що не знають Бога і не корять ся благовістю Господа нашого Ісуса Христа. **9** Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його, **(aiōnios g166)** **10** як прийде прославити ся у сьвятих своїх і дивним бути у всїх віруючих (бо ввірувано сьвідкуванню нашому між вами) в той день. **11** Того й молимо ся всякого часу за вас, щоб сподобив вас поклику Бог ваш, і сповнив усяке благоводеннє благости і діло віри в силї, **12** щоб прославилось імя Господа яашого Ісуса Христа в вас, а ви в Ньому, по благодатї Бога нашого і Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж вас, браттє, ради приходу Господа нашого Ісуса Христа і ради нашого збору до Него, **2** не скоро хитайтесь умом, і не трівожтесь нї духом, нї словом, нї посланнєм нашим, що нїби настав день Христів. **3** Нехай нїхто вас не зводить нїяким робом; бо коли не прийде відступленнє перше, і не відкриєть ся чоловік беззаконня, син погибелї, **4** що противить ся і несеть ся вище всякого званого Бога або шановища, так що засяде як Бог у храмі Божому, показуючи себе, що він єсть Бог. **5** Хиба не памятаєте, що живучи ще в вас, я се вам казав? **6** І тепер знаєте, що не дає йому відкритись часу свого. **7** Бо тайна беззаконня вже орудує, тільки той хто вдержує тепер, (удержувати ме) доки візьметь ся з середини. **8** І тоді відкриєть ся беззаконник, котрого Господь убє духом уст своїх, і знищить явленнєм приходу свого. **9** Котрого (беззаконника) прихід, сатаниною силою, буде з усякою потугою і ознаками й чудесами омани, **10** і з усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любови правди не прийняли, щоб спасти ся їм. **11** І за се пішле їм Бог орудуваннє підступу, щоб вони вірували брехнї, **12** щоб прийняли суд усї, хто не вірував правдї, а кохавсь у неправдї. **13** Нам же треба дякувати Богові завсїди за вас, браттє полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасеннє осьвяченнєм духа й у вірі правди, **14** до чого покликав вас благовістом нашим, щоб здобути ся, слави Господа нашого Ісуса Христа. **15** Тим же, браттє, стійте і держіть перекази, яких навчились чи словом, чи посланнєм нашим. **16** Сам же Господь наш Ісус Христос, і Бог і Отець наш, що полюбив нас і дає нам утїху вічну і добру надїю в благодатї, **(aiōnios g166)** **17** нехай утїшить серця ваші, і утвердить вас у всякому слові і дїлї доброму.

3 На останок, молітесь, браттє, за нас, щоб слово Господнє ширилось та славилось, яко ж і в вас, **2** і щоб нам визволитись од безпутних і лукавих людей; бо не у всїх віра. **3** Вірен же Господь, котрий утвердить вас і обереже від лукавого. **4** Уповаємо ж у Господі про вас, що що ми вам повеліваємо, ви робите і робити мете. **5** Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу і в терпіннє Христове. **6** Повеліваємо ж вам, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв од нас. **7** Самі бо знаєте, як вам треба подобити ся нам; бо не робили ми безладдя між вами, **8** анї їли дармо хлїб у кого; а в труді і журбі, ніч і день роблячи дїло, щоб не отягчити нікого з вас: **9** не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобати ся нам. **10** Бо, як були ми у вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити дїла, нехай і не їсть. **11** Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нїчого не роблять, а метушять ся. **12** Таким-то повеліваємо і напоминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки роблячи, свій хлїб їли. **13** Ви ж, браттє, не втомлюйтесь, роблячи добре. **14** Коли ж хто не послухає слова нашого посланнєм, такого назначіть і не мішайтесь із ним, щоб йому був сором. **15** Та не за ворога вважайте його, а навчайте, яко брата. **16** Сам же Господь миру нехай дасть вам мир завсїди всіма способами. Господь із усіма вами. **17** Витаннє моєю рукою Павловою, котре єсть знав у всякому посланню; так пишу: **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

1 Тимофію

1 Павел, апостол Ісуса Христа, по повелінню Бога, Спаса нашого, і Господа Ісуса Христа, надії нашої, **2** Тимотею, правдивому сину в вірі: Благодать, милость, мир од Бога, Отця нашого, і Христа Ісуса, Господа нашого. **3** Яко із ублагав я тебе пробувати в Єфесї, ідучи в Македонию, щоб завітував деяким не инше вчити, **4** анї вважати на видумки та не скінчені родоводи, котрі більш роблять змагання, ніж Божого будування в вірі. **5** Конець же завітування єсть любов з щирого серця та совісти благої і віри не лицемірної, **6** у котрих деякі погрішивши, вдались у пусті слова, **7** хотячи бути законоучителями, не розуміючи, нї що говорять, нї об чому впевняють. **8** Знаємо ж, що закон добрий, кода хто його законно творить, **9** знаючи се, що ве про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечестивих та грішних, неправедних та скверних, про убивць батька й матери, про душогубців, **10** про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають, і коли що иншого здоровій науцї противить ся, **11** по славному благовістю блаженного Бога, котре менї звірено. **12** І дякую Тому, хто скріпляє мене, Хрнсту Ісусу, Господу нашому, що за вірного мене вважав, поставивши мене на службу, **13** мене, що був колись хулителем і гонителем і знущателсм, та помилувано мене; бо, невідаючи, робив я в невірстві. **14** Намножила ся ж благодать Господа нашого вірою і любовю, що в Христї Ісусї. **15** Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я первий. **16** Та ради сього й помилувано мене, щоб на менї первому показав Ісус Христос усе довготерпіннє, на приклад тим, що мають вірувати в Него на життє вічне. **(aiōnios g166)** **17** Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь. **(aiōn g165)** **18** Се ж завітуваннє передаю тобі, сину Тимотею, по пророцтвах, що були перше про тебе, щоб воював ти в них доброю війною, **19** маючи віру і добру совість, котру деякі відкинувши, од віри відпали. **20** Між ними ж Іменей та Александр, котрих я передав сатанї, щоб навчились не хулити.

2 Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякування за всїх людей, **2** за царів і за всїх, що мають вдасть, щоб тихим і спокійним життєм нам жити у всякому благочестї і чистотї. **3** Се бо добре і приятно перед Спасителем нашим Богом, **4** котрий хоче, щоб усї люде спасли ся і до розуміння правди прийшли. **5** Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос, **6** що дав себе на викуп за всїх: сьвідкуваннє временами своїми. **7** На се ж поставлено мене проповідником і апостолом (глаголю правду в Христї, а не неправду) учителем поган у вірі і правдї. **8** Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місцї, здіймаючи вгору преподобні руки, без гнїва і змагання. **9** Так само й жінки, чисто вбираючись, із соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не заплїтаннєм, не золотом або перлами, або шатами предорогими, **10** а (як подобає жінкам, що пристали на благочесте) дїлами добрими. **11** Жінка мовчки нехай вчить ся усякої покори. **12** Жінцї ж учити не велю, анї орудувати чоловіком, а бути в мовчанню. **13** Адама бо перше створено, опісля ж Еву; **14** і Адама не зведено; жінка ж, як зведено Її, була в переступі. **15** Спасеть ся ж ради рождення дітей, коли пробувати ме в вірі та любові і в сьвятостї з чистотою.

3 Вірне слово: коли хто єпископства хоче, доброго діла бажає. **2** Треба ж єпископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком, тверезим, цїломудрим, чесним, гостинним, навчаючим, **3** не пяницею, не до бійки, не до здирства, а тихим, несварливим, не сріблолюбцем, **4** своїм домом щоб добре правив, дітей держав у слухняности з усякою повагою; **5** (Коли бо хто своїм домом не вміє правити, то як йому про церкву Божу дбати?) **6** не новохрищеним, щоб розгордившись не впав у суд диявольський. **7** Треба ж йому і сьвідкуваннє добре мати від осторонніх, щоб не впав у ганьбу та в тенета диявольскі. **8** Дияконам так само (треба бути) чесним, не двоязичним, щоб не вживали багато вина, не здирствовали, **9** мали тайну віри в чистій совісті. **10** І про таких же (треба) перше впевнитись, а потім нехай служять, бувши непорочними. **11** Жінкам (їх) так само (треба бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому. **12** Диякони що б бували однієї жінки чоловіками, дїтьми добре правлячи і своїми домами. **13** Бо хто добре дияконував, степень собі добрий здобував і велику одвагу у вірі, що в Христї Ісусї. **14** Се пишу тобі, уповаючи прийти до тебе скоро; **15** коли ж загаюсь, що б ти знав, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стовп і утвердженнє правди. **16** І справдї велика се тайна благочестя: Бог явив ся в тїлї, справдивсь у Дусї, показав ся ангелам, проповідано Його між поганами, увірували в Його по сьвіту, вознїс ся в славі.

4 Дух же явно глаголе, що в останні часи відступлять декотрі од віри, слухаючи духів лестивих і наук бісових, **2** в лицемірстві брехливих, запеклих у совісті своїй, **3** що боронять женитись (і велять вдержуватись) од їжи, що Бог створив на їду з подякою вірним і познавшим правду. **4** Бо всяке створіннє Боже добре і шщо не гидке, коди з подякою приймаємо; **5** осьвячуєть ся бо словом Божим і молитвою. **6** Се все нагадуючи браттю, будеш добрий служитель Ісуса Христа, годований словами віри і доброю наукою, котрій послїдував єси. **7** Скверних же і бабських байок цурай ся, а привчай себе до благочестя. **8** Тілесна бо вправа мало корисна, а благочестє корисне на все, маючи обітницю життя нинішнього і будучого **9** Вірне слово і всякого приняття достойне. **10** На се бо і трудимось і ганять нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть Спаситель усіх людей, а найбільш вірних. **11** Звіщай се і навчай. **12** Ніхто ж нехай молодістю твоєю не гордує; а будь взором для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусі, у чистоті. **13** Доки прийду, пильнуй читання, утїшення, науки. **14** Не занедбай твого дарування, котре дано тобі пророцтвом, з положеннєм рук сьвященства. **15** Про се дбай, в сьому пробувай, щоб успіх

твій явен був у всїх. **16** Пильнуй себе і науки; пробувай у сьому; се бо роблячи, і сам спасеш ся і тї, що слухають тебе.

5 Старого не докоряй, а умоляй, як батька, молодших, як братів, **2** старих жінок, як матїрок, молодших, як сестер, з усякою чистотою. **3** Удовиць шануй, тих що справдї удовицї. **4** Коли ж котора вдовиця дїти або внучата має, нехай вчять ся перше свій дім благочестиво спорядити і віддячувати родителям; се бо добре і любо перед Богом. **5** Тая ж справдї вдовиця, котора одинока, (та) вповає на Бога і пробуває в молитвах і благаннях день і ніч. **6** Котора ж роскошує, та жива - вмерла. **7** І се наказуй, щоб непорочні були. **8** Коли ж хто про своїх, а найбільш про домашнїх не промишляв, той відцуравсь віри, і гірший од не вірного. **9** Удовицю ж вибирати не меньше лїт шестидесяти; таку щоб була одному мужу жінкою, **10** в дїлах добрих сьвідчена, чи дїтей вгодувала, чи людей сторонніх приймала, чи сьвятим ноги вмивала, чи бідолашним помагала, чи до всякого дїла доброго щира була. **11** Молодих же вдовиць не приймай; бо, розбуявшись проти Христа, схочуть заміж; **12** маючи осуд, що першої віри відцурались. **13** Ще ж без дїла звикають ходити по домах; не тільки ж без дїла, та й довгоязикі і пронозливі, говорять, чого не годить ся. **14** Тим хочу, щоб молоді вдовицї йшли заміж, дїтей рожали, домом правили і ніякої причини не давали противному до поговору. **15** Вже бо деякі звернули слїдом за сатаною. **16** Коли який вірний або вірна має вдовицї, нехай їм помагає, і нехай не, буде тягару для церкви, щоб правдивим удовицям помагати. **17** Которі ж пресвитери пильнують добре, нехай удостоять ся двійної чести, найбільше ж ті, що трудять ся в слові і науцї. **18** Глаголе бо писаннє: Вола молотячого не заоброчуй; і: Достоїн робітник нагороди своєї. **19** На пресвитера обвинувачення не приймай, хиба при двох або трьох сьвідках. **20** Которі ж згрішять, обличай перед усїма, щоб і инші страх мали. **21** Заклинаю перед Богом, і Господом Ісус-Христом, і вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нїчого не роблячи по привичцї (пристрастї). **22** Рук скоро не клади нї на кого, анї приставай до чужих гріхів; себе чистим держи. **23** Вже не пий водв, а потроху вина приймай, ради жолудка твого і частих твоїх недугів. **24** В инших людей гріхи явні, попереджують на суд, а за иншими йдуть слїдом. **25** Так само й добрі дїла наперед явні, тай що инше, утаїтись не може.

6 Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої чести, щоб імя Бомсе не хулилось і наука. **2** Хто ж мав вірних панів, ті нехай не гордують ними, бо вони брати; а ще більш нехай служять, що вони вірні і любі, приймаючи благодать. Сього навчай і наказуй. **3** Коли ж хто инше вчить і не приступає до здорових словес Господа нашого Ісуса Христа і до науки побожної, **4** той розгордив ся, нїчого не знаючи, а нездужаючи змаганнями та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки, **5** пусті розмови людей попсованого розуму, що втеряли правду і думають, що благочестє - надбаннє. Відступай від таких. **6** Велике ж (таки) надбаннє благочестє з самодовольством. **7** Нїчого бо не внесли ми у сьвіт, то й ясно, що нїчого не можемо винести. **8** Маючи ж їжу й одежу, сим довольні будемо. **9** Котрі ж хочуть забагатїти, впадають у напасть й тенета і в хотїння многі нерозумні і шкодливі, що топлять людей у безодню і погибель. **10** Корень бо всього лихого срібролюбство; котрого инші бажаючи, заблудили од віри, і себе прибили многими муками. **11** Ти ж, чоловіче Божий, від сього втїкай; побивай ся за правдою, благочестєм, вірою, любовю, терпіннєм, тихостю. **12** Борись доброю боротьбою віри, держись вічнього життя, до котрого й покликано тебе, й визнав вся добре визнаннє перед многими сьвідками. **(aiōnios g166)** **13** Заповідаю тобі перед Богом, що оживлює все, і Христом Ісусом, що сьвідкував при Понтийському Пилатї добре визнаннє: **14** додержати сю заповідь чистою, без докору, до явлення Господа нашого Ісуса Христа, **15** котре свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар вад царями і Пан над панами; **16** один, що має безсмертє, і живе в сьвітлї неприступному, котрого не бачив нїхто з людей, анї бачити не може; Йому ж честь і держава вічна. Амінь. **(aiōnios g166)** **17** Багатим у нинїшнім віцї заказуй не високомудроватя, анї вповати на богацтво непевне, а на Бога ясивого, що дає нам усе щедро на втїху; **(aiōn g165)** **18** добре робити, багатитись дїлами добрими, охочими на подаваннє бути і подїльчивими, **19** скарбуючи собі добру основину в будущинї, щоб прийняти життє вічне. **(aiōnios g166)** **20** О Тимотею! хорони переказ, одвертаючись од скверного марнослова і перекорів неправдивого розуму, **21** котрим деякі хвалячись, у вірі погрішили. Благодать з тобою. Амінь.

2 Тимофію

1 Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, по обітниці життя, що в Христї Ісусї, **2** Тимотеєю, любому синові: Благодать, милость, мир од Бога Отця, і Христа Ісуса, Господа нашого. **3** Дякую Богу, котрому служу від прародителів чистою совістю, що без перестанку згадую тебе в молитвах моїх ніч і день, **4** бажаючи видїти тебе, памятаючи сльози твої, щоб сповнитись радощами, **5** згадуючи нелицемірну віру твою, яка вселилась перше в бабу твою Лоїду і в матїр твою Євникию; певен же я, що і в тебе. **6** З сієї ж причини нагадую тобі, щоб ти під'огрівав дар Божий, що маєш у собі через положеннє рук моїх. **7** Бо дав нам Бог не духа страху, а (духа) сили і любови і здорового розуму. **8** Оце ж не сором ся сьвідчення Господа нашого, анї мене, вязника Його, а страждай з благовістєм Христовим по силї Бога, **9** що спас нас і покликав покликом сьвятим, не по дїлам нашим, а по своїй постанові і благодатї, данїй нам у Христї Ісусї перше часів вічних, **(aiōnios g166)** **10** тепер же обявленій через явленнє Спасителя нашого Ісуса Христа, що зруйнував смерть і осияв життє і нетлїннє благовістєм, **11** для котрого поставлений я проповідником і апостолом і учителем поган. **12** З сієї ж причини я й се терплю; тілько ж не соромлюсь, знаю бо, в кого увірував, і певен, що силен Він переказ мій схоронити до того дня. **13** Май приклад здорових словес, котрі від мене чув єси, у вірі і любові, що в Христї Ісусї. **14** Добре завіщаннє схорони Духом сьвятим, що живе в нас. **15** Ти знаєш се, що одвернулись од мене всї, що в Азиї; а між ними Фигел і Гермоген. **16** Нехай же дасть милость Господь Онисифоровому дому, бо він часто мене впокоював, і кайданів моїх не соромив ся; **17** а бувши в Римі, дуже пильно шукав мене, та й знайшов. **18** Нехай дасть йому Господь знайти милость Господню в той день. А скілько услугував менї в Єфесї, та лучче знаєш.

2 Ти ж, сину мій, кріпшай у благодаті, що в Христї Ісусї, **2** і, що чув єси від мене перед многими сьвідками, те передай вірним людям, котрі способні будуть і инших навчати. **3** Ти ж терпи лихо, яко добрий воїн Ісуса Христа. **4** Ніхто ж, воїном бувши, не мішаєть ся в справи життя (сього), щоб угодити тому, хто вибрав його воїном. **5** Хоч же хто й бореть ся, не заслужить вінця, коли не законно боротп меть ся. **6** Трудящому ратаєві перш подобає овощу скоштувати. **7** Зрозумій, що глаголю; а Господь нехай дасть тобі розум у всьому. **8** Поминай Господа Ісуса Христа, що встав із мертвих, з насїння Давидового, по благовістю моєму, **9** в Йому ж терплю лихо аж до кайдан, як лиходій, та слова Божого не скувати. **10** Тим усе терплю ради вибраних, щоб і вони осягли спасеннє, що в Христї Ісусї з вічньою славою. **(aiōnios g166)** **11** Вірне слово: коли бо ми з Ним умерли, то з Ним і жити мем. **12** Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відцураємось, і Він відцурається ся нас. **13** Коли не віруємо, Він вірним пробував, відректись бо себе не може. **14** Про се нагадуй, сьвідкуючи перед Господом не перечитись; нї на що воно не потрібне, (тілько) на руїну тих, що слухають. **15** Старай ся поставити себе вірним перед Богом, робітником без докору, право правлючим слово правди. **16** Від скверного марнословия оддаляй ся; більше бо та більш (такі) розводять безбожність, **17** і слово їх, як гангрена (рак), мати ме жир. З таких Гименей і Филит, **18** котрі проти правди согрішили, говорячи, що воскресеннє вже було, і перевертають деяких віру. **19** Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь своїх, і: Нехай відступить од неправди всяк, хто іменує імя Христове. **20** У великому ж домі не тілько посуд золотий та срібний, а й деревяний і глиняний; і инші на честь, а инші на нечесть. **21** Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, осьвяченою і потрібною владиці, на всяке дїло добре наготовленою. **22** Від похотей молодечих утїкай; побивай ся ж за правдою, вірою, любовю, миром з тими, що призивають Господа чистим серцем. **23** Від дурного ж і невченого змагання вхиляй ся, знаючи, що воно родить сварки. **24** Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тпхим до всїх, навчаючим, незлобним, **25** щоб нагідно навчав противних, чи не дасть їм Бог покаяння на зрозуміннє правди, **26** і виплутають ся з дияволських тенет, що живими вловлені від нього у його волю.

3 Се ж відай, що в послїдні днї настануть Бремена люті. **2** Будуть бо люде самолюбцї, сріблолюбцї, пишні, горді, хулителї, родителям непокірні, невдячні, безбожні, **3** нелюбовні, непримирливі, осудливі, невдержливі, люті, вороги добра, **4** зрадники, напастники, гордувники, що більш люблять розкоші, ніж Бога, **5** мають образ благочестя, сили ж його відцурались. І ти від таких одвертай ся. **6** Бо з таких ті, що влазять у домп і полонять женщин, отягчнених гріхами, що водять ся всякими похотьми, **7** що завсїди вчять ся, та й нїколи до зрозуміння правди прийти не можуть. **8** Як Яннїй та Ямврій противились Мойсейові, так само й сї противлять ся правдї, люде попсованого розуму, нетямущі в вірі. **9** Та не поступлять вони далїй; безумство бо їх явлене буде всїм, як і тих було. **10** Ти ж послїдував єси моїй науцї, життю, постанові, вірі, довготерпінню, любові, терпінню, **11** гонеиню, стражданням, які лучились менї в Антиохиї, в Ікониї, в Листрї; котрі гонення я перенїс, і від усїх ізбавив мене Господь. **12** І всї ж, хто хоче благочестиво жити в Христї Ісусї, гонені будуть. **13** Лукаві ж люде та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити. **14** Ти ж пробувай у тому, чого навчено тебе, і що звірено тобі, відаючи, від кого навчивсь вси, **15** і що з малку сьвяте писаннє знаєш, котре може тебе вмудрити на спасеннє вірою в Христа Ісуса. **16** Всяке писаннє богодухневеннє і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правдї, **17** щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго дїла готовий.

4 Оце ж сьвідкую перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що мав судити живих і мертвих в явленнї Його і царстві Його: **2** проповідуй слово, настоюй в час і не в час, докоряй, погрожуй, благай з усяким довтотерпіннєм і наукою. **3** Буде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителїв, ласкані (од них) слухом, **4** і від правди слух одвернуть, а до байок прихилять ся. **5** Ти

ж тверезись у всьому, терпи лихо, роби діло благовісника, службу твою знаною вчини. **6** Мене бо вже на жертву наготовлено, і час мого відходу настав. **7** Боротьбою доброю я боров ся, дорогу скінчив, віри додержав. **8** На останок готовить ся менї вінець правди, котрий оддасть менї Господь того дня, праведний суддя, і не тілько менї, та і всїм, хто полюбив явленнє Його. **9** Старай ся скоро прийти до мене. **10** Димас бо мене покинув, полюбивши нинїшнїй вік, та й пійшов у Солунь; Крискент в Галатию, Тит в Далматию; **(aiōn g165)** **11** Лука один зо мною. Марка взявши приведи з собою, він бо менї потрібен на служеннє. **12** Тихика ж послав я в Єфес. **13** Плащ, що зоставив я в Трояді в Карпа, ідучи, принеси, і книги, особливо ж кожані. **14** Александер котляр наробив менї багато лиха; нехай оддасть йому Господь по дїлам його, **15** котрого й ти остерегайсь, вельми бо противить ся словам нашим. **16** У перве моє одвітуваннє нїкого не було зо мною, а всї мене покинули; нехай не полїчить ся їм. **17** Господь же став передо мною і окрепив мене, щоб проповідаве від мене знане було, і щоб почули всї погане; і збавивсь я з пащи левиної. **18** І визволить мене Господь від усякого дїла лукавого, спасе про царство своє небесне; Йому ж слава по віки вічні. Амінь. **(aiōn g165)** **19** Витай Прискилу і Аквилу і Онисифорів дім. **20** Ераст зоставсь у Коринтї, а Трофима зоставив я в Милетї недужного. **21** Старайсь до зими прийти. Витають тебе Єввул, і Пуд, і Лин, і Клавдия, і все браттє. **22** Господь Ісус Христос із духом твоїм. Благодать з вами. Амінь.

До Тита

1 Павел, слуга Божий, апостол же Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і зрозумінню правди, що по благочестю, **2** в надії вічнього життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами, **(aiōnios g166)** **3** явив же часу свого слово своє проповіданнєм, котре менї доручено по повелїнню Спасителя нашого Бога. **4** Титу, правдивому синові по спільній вірі: Благодать, милость, мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа, Спаса нашого. **5** На те зоставив я тебе в Критї, щоб остальне довів до ладу і настановив до всїх городах пресвитерів, як я тобі повелїв. **6** Коли хто непорочен, однієї жінки муж, мав вірних дітей, недокорених за розврат, або непокірних. **7** Треба бо єпископу без пороку бути, яко Божому доморядникові, щоб не собі годив, не був гнївливий, не пяниця, не сварливий, не жадний поганого надбання, **8** а був гостинний, любив добре, (у всьому) мірний, праведний, преподобний, вдержливий, **9** щоб державсь вірного слова по науцї, щоб умів і напоминати здоровою наукою і докоряти противних. **10** Багато бо непокірних, марномовцїв і обманщиків, найбільше ж которі з обрізання, **11** їм треба роти позатуляти; вони всі доми розвертають, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання. **12** Сказав же один о них, власний їх пророк: Критяне завсїди брехуни, люті зьвіри, черева лїниві. **13** Вірне се сьвідченнє. З сієї ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі, **14** не вважаючи на жидівські байки, нї на заповіді людей, що одвертають ся од правди. **15** Все чисте чистим; опоганеним же та невірним нїщо не чисте, а опоганив ся і розум їх і совість. **16** Визнають, що знають Бога, а дїлами одрікають ся від Него, бувши гидкими і непокірними і до всякого дїла доброго неспосібними.

2 Ти ж говори, що личить здоровій науцї: **2** старики щоб були тверезі, чесні, мірні, здорові вірою, любовю, терпіннєм; **3** старі жінки так само щоб убирались як годить ся сьвятнм, (були) не осудливі, не підневолені великому і пянству і навчали добра, **4** щоб доводили до розуму молодших, любити чоловіків, жалувати дїтей, **5** щоб були мірними, чистими, господарлими, добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Боже не зневажалось. **6** Молодик так само напоминай знати міру. **7** У всьому ж сам себе подаючи за взір добрих діл, у науцї цїлость, поважність, **8** слово здорове, недокорене, щоб осоромив ся противник, не маючи нїчого казати про нас докірно. **9** Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи, **10** не крали, а показували всяку добру віру, щоб науку Спасителя нашого. Бога, украшували у всьому. **11** Явилась бо благодать Божа спасительна всїм людям, **12** навчаючи нас, щоб відцуравшись нечестя і мирських похотей, розумно і праведно і благочестно жили ми в нинїшньому віцї, **(aiōn g165)** **13** ждучи блаженного вповання і явлення слави великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, **14** котрий оддав себе самого за нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня і очистити собі людей вибраних, ревнителїв добрих дїл. **15** Се говори, напоминай, і докоряй з усяким повелїннєм. Нехай нїхто тобою не гордує.

3 Нагадуй їм, щоб начальства і власти слухали і корились, і до всякого доброго дїла були готові, **2** щоб нїкого не хулили, не були сварливі, а тихі, показуючи всяку лагідність до всїх людей. **3** Були бо колись і ми нерозумні, непокірні, і зведені слуги похотям та всяким розкошам, живучи в злобі та зависті, гидкими бувши та ненавидячи один одного. **4** Як же явилась благость і чоловіколюбиє Спаса нашого Бога, **5** не з дїл праведних, що ми робили, а по своїй милости спас нас купеллю новорождення і обновлення Духа сьвятого, **6** котрого вилив на нас щедро через Ісуса Христа, Спасителя вашого, **7** щоб оправдавшись благодаттю Його, зробились ми наслїдниками по надії життя вічнього. **(aiōnios g166)** **8** Вірне слово, і хочу, щоб про се ти впевняв, щоб котрі увірували в Бога, старались пильнувати добрих дїл. Добре воно і користне людям. **9** Дурного ж змагання, та родоводів, та спорів, та сварок про закон цурай ся, бо вони не на користь і марні. **10** Єретика чоловіка після первого і другого напомину, покинь, **11** знаючи, що такий розвертаєть ся і грішить, осудивши сам себе. **12** Як пришлю Артема до тебе або Тихика, постарайсь прийти до мене в Никополь: там бо надумавсь я зазимувати. **13** Зину законника та Аполоса старанно випровадь, щоб нї в чому не мали недостатку. **14** Нехай і наші вчять ся пильнувати добрих дід для конечних погріб, щоб не були без овощу. **15** Витають тебе усї, що зо мною. Витай тих, хто любить нас у вірі. Благодать з усїма вами. Амінь.

До Филимона

1 Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимотей брат, Филимонові, нашому любому і помічникові, **2** та любій Апфиї, та Архипові, товаришеві воїну нашому і домашній твоїй церкві: **3** Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **4** Дякую Богу моєму всякого часу, згадуючи тебе в молитвах моїх, **5** чуючи про любов твою та віру, що маєш до Господа Ісуса і до всїх сьвятих, **6** щоб спільність віри твоя була дійственна в розумінню всякого добра, яке в вас є через Христа Ісуса. **7** Велику бо маємо радість і утїху з любови твоєї, бо серця сьвятих пізнали одради через тебе, брате. **8** Тим, хоч велику сьміливость маю в Христї, наказувати тобі, що треба, **9** та ради дюбови лучче благаю, бувши таким, як Павел, старець, тепер же і вязник Ісуса Христа; **10** благаю тебе про мого сина, котрого я породив у кайданах моїх, Онисима, **11** колись тобі непотрібного, тепер же тобі й менї вельми потрібного, котрого я послав, **12** ти ж його, чи то серце моє, прийми. **13** Хотїв був я при собі держати його, щоб замість тебе служив менї в кайданах благовістя; **14** та без твоєї волї не хотів я нічого зробити, щоб не мов по неволі добро твоє було, а по волї. **15** Бо може тому розлучивсь на час, щоб на віки прийняв єси його, **(aiōnios g166)** **16** вже не яко слугу, а вище слуги, яко брата любого, найбільше менї, скілько ж більше тобі, і по тілу, і в Господї. **17** Коди ж маєш мене за спільника, прийми його, як мене. **18** Коли ж чим обидив тебе, або (чим) винуватий, на менї те полїчи. **19** Я, Павел, написав рукою моєю: я оддам, щоб не казати тобі, що і сам себе менї завинуватив. **20** Так, брате, нехай маю потіху з тебе в Господї, звесели серце моє в Господї. **21** Надіявшись на слухняність твою, написав я тобі, знаючи, що і більш, ніж говорю, зробиш. **22** Разом же наготов менї і господу, надіюсь бо, що молитвами вашими буду дарований вам. **23** Витають тебе Єпафрас, товариш, неволї моєї в Христї Ісусї, **24** Марко, Аристарх, Димас, Лука, помічники мої. **25** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим. Амінь.

До євреїв

1 Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків, **2** в останні сї днї глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслїдником усього, котрим і віки створив. **(aiōn g165)** **3** Сей, будучи сяєвом слави і обра-аом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищеннє гріхів наших, осїв сь по правиці величчя на вишинах, **4** Стільки луччнй будучи від ангелів, скільки славнїще над їх наслїдував імя. **5** Кому бо рече коли з ангелів: Син мій єси Ти, я сьогоднї родив Тебе? і знов: Я буду Йому Отцем, а Він буде менї Сином? **6** Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: І нехай поклонять ся Йому всї ангели Божі. **7** І до ангелів же глаголе: Що творить духи ангелами своїми, а поломе огня слугами своїми. **8** Про Сина ж; Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти - палиця царювання Твого. **(aiōn g165)** **9** Полюбив єси правду, і зненавидів беззаконнє; за се помазав тебе, Боже, Бог твій єлеєм радости більш спільників Твоїх. **10** І (знов): У починї Ти, Господи, землю оснував єси, і небеса - дїло рук Твоїх. **11** Вони зникнуть. Ти ж пробуваєш, і всї, як шати зветшають, **12** і як одежину згорнеш їх, і перемінять ся; Ти ж той же самий єси, і лїта Твої не скінчать ся. **13** Кому ж із ангелів сказав коли: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх? **14** Чи не всї ж вони служебні духи, посилаєм! на служеннє про тих, що хочуть наслїдувати спасеннє?

2 Тим подобає нам більше вважати на те, що чували, щоб иноді не відпасти. **2** Бо коли промовлене ангелам слово було певне, і всякий переступ і непослух прийняв праведну відплату, **3** то як нам утекти, що недбали про таке велике спасеннє? котре, почавши проповідувати ся через Господа, від тих що чули, нам стверджене, **4** як сьвідкував Бог ознаками і чудесами, і всякими силами, і роздаваннєм Духа сьвятого, по своїй волї. **5** Не ангелам бо покорив вселенну грядущу, про котру глаголемо; **6** засьвідкував же хтось десь, глаголючи: Що таке чоловік, що памятаєш його, або син чоловічий, що одвідуєш його? **7** Умалив єси його малим чим од ангелів; славою і честю вінчав єси його, і поставив єси його над дїлами рук Твоїх; **8** все покорив єси під ноги його. А впокоривши йому все, нїчого не зоставив невпокореним йому. Тепер же ще не бачимо, щоб усе було йому впокорене, **9** а бачимо Ісуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою й честю, щоб благодаттю Божою за всїх пожив смерти. **10** Подобало бо Тому, про кого все і ким усе, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх стражданнями звершити. **11** Бо й хто осьвячує і хто осьвячуеть ся, від Одного всї; з сієї то причини не соромить ся братами звати їх, **12** глаголючи: Звіщу імя Твоє браттю моєму, посеред церкви сьшвати му хвалу Тобі. **13** І знов: Надїяти мусь на Него. І знов: Ось я і дїти, що дав менї Бог. **14** Коли ж дїти стали ся спільниками тїла і кровя, і Він так само спільником їх, щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола, **15** і визволити тих, що з страху смерти через усе життв підневолені були рабству. **16** Справдї бо не ангелів приймав, а насіннє Авраамове приймав. **17** Звідсіля мусів у всьому подобитись братам, щоб бути милосердним і вірним архиєреєм у Божому, щоб очистити гріхи людові. **18** У чому бо сам пострадав, спокушуваний бувши, може і тим, що спокущують ся, помогти.

3 Тим же, браттє сьвяте, поклику небесного спільники, вважайте на Посланика і Сьвятителя визнання нашого, на Христа Ісуса. **2** Вірен Він Тому, хто настановив Його, як і Мойсей у всьому домі Його: **3** більшої бо слави Сей над Мойсея сподобив ся, скільки більшу честь мав, нїж будинок, той, хто вбудував його. **4** Всякий бо будинок будує хтось, а хто все збудував, се Бог. **5** І Мойсей же вірен у всьому домі Його, яко слуга, на сьвідченнє тому, що мало глаголатись; **6** Христос же, яко Син, в домі Його, котрого дім ми, коли свободу і похвалу надії аж до кінця твердо держати мем. **7** Тим же (яко ж глаголе Дух сьвятий): Сьогоднї, як голос мій почуєте, **8** не закаменяйте сердець ваших, як в прогнїванню, в день спокуси в пу-стинї, **9** де спокутували мене батьки ваші, досьвідчались про мене, й виділи дїла мої сорок років. **10** За се прогнївивсь я на рід той і сказав: Завсїди заблуджують серцем, і не пізнали вони доріг моїх; **11** так що поклявсь я в гніві моїм: Чи (коли) ввійдуть вони в відпочинок мій. **12** Остерегайтесь, браттє, щоб не було в кого з вас серце лукаве і невірне, та не відступило від Бога живого. **13** А вговорюйте один одного щодня, доки сьогоднї зоветь ся, щоб не став который з вас запеклим через підступ гріха. **14** Бо ми стали ся спільниками Христовими, коли тільки початок істнування до кінця твердо додержимо. **15** Коли (нам) глаголеть ся: "Сьогоднї, коли почуєте голос Його, не закаменяйте сердець ваших, як у прогнїванню". **16** Деякі бо, чувши, прогнївали (Бога), тільки ж не всї, що вийшли з Єгипту з Мойсейом. **17** На кого ж Він гнївив ся сорок років? Чи не на тих, що грішили, котрих кости полягли в пустинї? **18** Кому ж Він кляв ся, що не ввійдуть у впокій Його, коли не неслухняним? **19** І бачимо, що не змогли ввійти за невірство.

4 Біймо ся ж оце, щоб, коли зостаєть ся обітниця ввійти в покій Його, не явив ся хто з вас опізнившись. **2** Бо й нам благовіствовано, як і тим, тільки не було користне їм слово проповіді, не зеднавшись з вірою тих, що слухали Його. **3** Входимо бо в відпочинок ми, що увірували, яко ж рече: "Так що покляв ся я в гніві моїм, що не ввійдуть в відпочинок мій," хоч дїла від настання сьвіту скінчені. **4** Рече бо десь про семий день так: "І відпочив Бог дня семого від усїх дїл своїх." **5** І в сьому (місцї) знов: "Чи коли ввійдуть у відпочинок мій." **6** Коли ж оставляєть ся, щоб деякі ввійшли в него, а котрим перше благовіствовано, не ввійшли за непослух; **7** то знов означає якийсь день, "сьогоднї" глаголючи в Давидї, по стількох лїтах, яко ж було сказано: "Сьогоднї, як почуєте голос Його, не закаменяйте сердець ваших." **8** Бо коли б Ісус тих упокоїв, не говорив би про инший день після того. **9** Оце ж оставлено ще суботованнє людям божпм. **10** Хто бо ввійшов у відпочинок Його, той відпочив от дїл своїх, яко ж од

своїх Бог. **11** Стараймо ся ж увійти в той відпочинок, щоб хто не впав тим же робом у нсдовірство. **12** Живе бо слово Боже і дійственне, і гостріше всякого обоюдного меча, і проходить аж до розділення душі і духа, членів і мозків, і розсуджує помишлення і думки серця. **13** І нема творпва невідомого перед Ним; усе ж наге і явне перед очима Його, про кого наше слово. **14** Маючи ж Архиєрея великого, що пройшов небеса, Ісуса Сина Божого, держімось визнання. **15** Не маємо бо архиєрея, що не міг би боліти серцем у немощах наших, а такого, що дізнав усякої спокуси по подобию, окрім гріха. **16** Приступаймо ж з одвагою до престола благодати, щоб прийняти милость і знайти благодать на поміч зачасу.

5 Всякий бо архиєрей, із людей узятий, для людей поставляєть ся на служеннє у тому, що Боже, щоб приносив дари і жертви за гріхи, **2** котрий би міг боліти серцем за нетямущих і заблуджених, бо й сам обложений немощею, **3** і ради того мусить, як за людей, так за себе приносити за гріхи. **4** І ніхто сам по собі не приймає чести, а хто покликаний од Бога, яко ж і Аарон. **5** Так і Христос не сам себе прославив бути архиєреем, а Тот, хто глаголав до Нього: "Син мій єси Ти, я сьогодні породив Тебе." **6** Яко ж і инде глаголе: "Ти єси священик по вік по чину Мелхиседековому." **(aiōn g165)** **7** Котрий за днів тїла свого приносив молитви і благання до Того, хто міг спасти Його від смерти, з великим голосїннєм і слїзмп, і почуто Його за страх (Його перед Богом). **8** Хоч і Син Він був, тільки ж навчивсь послуху через те, що терпів, **9** і, звершившись, ставсь усїм, що слухають Його, причиною спасення вічнього, **(aiōnios g166)** **10** і названий від Бога архиєреєм по чину Мелхиседековому. **11** Про котрого маємо велике слово, та важко його висловити; тому що ви немочні стали слухом: **12** Бо коди вам годилось би бути учителями задля (часу), знов треба, щоб вас учено первих початків словес Божих, і стались такими, котрим треба молока, а не кріпкої пищі. **13** Усякий бо, що вживав (саме) молоко, (ще) несьвідомий у слові правди, бо він малолїток. **14** Звершеним же тверда пища, маючим чувства вправлені довгою наукою до розсуджування добра і зла.

6 Тим же, зоставивши печатки Христового слова, ідїмо до звершення, не кладучи знов основин покаяння од мертвих діл і віри в Бога, **2** науки хрещення, і положення рук, і воскресення мертвих, і суду вічнього. **(aiōnios g166)** **3** І се зробимо, коли Бог дозволить. **4** Неможливе бо тих, що раз уже просьвітились, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа сьвятого, **5** і вкусили доброго слова Божого і сили грядущого віка, **(aiōn g165)** **6** та й відпали, знов обновляти покаяннєм, удруге розпинаючих у собі Сина Божого та зневажаючих Його. **7** Земля бо, що пе падаючий часто на неї дощ, і родить билину, потрібну тим, хто її садить, приймає благословеннє від Бога. **8** а котра приносить терни та бодяки, непотрібна і близька прокляття, котрої кінець на спаленнє. **9** Ми ж надїємось по вас, любі, луччого і ближчого до спасення, хоч і говоримо так. **10** Не єсть бо Бог неправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в імя Його, послугувавши і послугуючи сьвятим. **11** Бажаємо ж, щоб кожен з вас являв таке саме стараннє про тверду надію аж до кінця, **12** щоб не були ви лїниві, а послїдователї тих, що наслїдують обітниці вірою і довготерпіннєм. **13** Обітуючи бо Аврааму Бог, яко ж бо нїкого не мав більшого, щоб клястись, кляв ся собою, **14** глаголючи: "Істинно благословляючи благословлю тебе, і намножуючи намножу тебе." **15** І так, бувши довготерпилив, одержав обітницю. **16** Люде бо більшим кленуть ся, і всякої суперечки між ними конець на ствердженнє, - клятьба. **17** У тому ж, хотївши Бог більше показати наслїдникам обітниці незмінність ради своєї, посередникував клятьбою, **18** щоб двома речами незмінними (в котрих не можна обманити Богу) мали кріпке втїшеннє ми, що прибігаємо (до Нього) приняти надію, що лежить перед нами, **19** котру маємо, яко якор душі, тверду і певну, і входить вона у саму середину за завісою, **20** куди предтеча про нас увійшов Ісус, по чину Мелхиседековому, ставшись Архиєреєм по вік. **(aiōn g165)**

7 Сей бо Мелхиседек, цар Салимський, священик Бога вишнього, що зустрів Авраама, як вертавсь він з побоїща царів, і благословив його; **2** котрому й десятину з усього відділив Авраам (перше ж оце перекладом зветь ся цар правди, а потім і цар Салимський, чи то цар впокою), **3** без батька, без матери, без родоводу; нї почину днїв, нї конця життя немаючи, уподоблений же Сину Божому, пробував священиком вічно. **4** Дивіте ся ж, який великий той, кому і десятину дав Авраам патриярх із вибраного. **5** Тай ті із синів Левіїних, що приймають сьвященство, мають заповідь брати десятину з народу по закону, се єсть із браття свого, хоч і з чересел Авраамових вийшло воно. **6** Той же, хто не виводить роду свого від них, узяв десятину з Авраама, і маючого обітницю благословив. **7** Без усякого ж перечення менше від більшого благословляєть ся. **8** І тут беруть десятини люде, що мруть, а там - той, про кого сьвідчить ся, що він живе. **9** І, щоб так сказати, через Авраама взята десятина і з Левія, що бере десятини. **10** Ще бо в череслах отецьких був, як зустрів його Мелхиседек. **11** Коли ж звершеннє було через Левійське сьвященствб (бо під ним люде озаконені стались), то яка ж іще потреба иншому встати сьвященикові по чину Мелхиседековому, а не по чину Аароновому звати ся? **12** Коли бо переміняєть ся сьвященство, мусить конче і переміна закону бути. **13** Про Кого бо се говорить ся, з иншого колїна був, з котрого нїхто не приступав до жертівнї. **14** Явно бо, що з колїна Юдового вийшов Господь наш, а про се колїно Мойсей об сьвященстві нічого не сказав. **15** І більше ще явно, що по подобию Мелхиседековому встав инший сьвященик, **16** котрий не по закону заповіді тілесної постав, а по силї життя незотлїнного. **17** Сьвідкув бо: "Що Ти єси сьвященик по вік по чину Мелхиседековому." **(aiōn g165)** **18** Стало ся ж знищеннє попередньої заповіді за її неміць і невжиточність. **19** Нічого бо не звершив закон, а приведене лучче вpopованнє, котрим наближуємось до Бога. **20** І на скілько воно не без клятьби, **21** (ті бо сьвященики без клятьби ставали, а Сей з клятьбою через Того, хто глаголав до Него. "Кляв ся Господь, і не розкаяв ся: Ти єси сьвященик по вік,

по чину Мелхиседековому") **(aiōn g165)** **22** на стілько лучччого завіту став ся порукою Ісус. **23** І більш їх було сьвящениками, бо смерть боронила їм пробувати; **24** сей же, через те, що пробував по вік, непереходяче має сьвященство **(aiōn g165)** **25** Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них. **26** Такого бо нам подобало (мати) Архиєрея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників і вищого небес, **27** котрий не має по всі дні нужди, як архиєреї, перше за свої гріхи жертви приносити, а потім за дюдські: се бо зробив заразом, себе принїсши. **28** Закон бо людей поставляв архиєреями, маючих немочі, слово ж клятьби, що послї закону, Сина на віки звершеного. **(aiōn g165)**

8 Голова ж сказаного - Такого маємо Архиєрея, що сїв по правиції престола величчя на небесах, **2** служителя сьвятинї і скинї істинної, котру поставив Господь, а не чоловік. **3** Всякий бо архиєрей поставляєть ся, щоб приносити дари і жертви; тим треба й Сьому що мати, щоб принести. **4** Бо коли б Він був на землї, не був би священиком, (де) в священики, що приносять по закону дари, **5** котрі служать образу і тїнї небесного, яко ж глаголано Мойсейові, як хотїв зробити скиню. "Гледи бо", рече, "зроби все по взору, показаному тобі на горі." **6** Тепер же (Христос) лучче знарядив служеннє, на скілько Від посередник лучччого завіту, котрий на лучччих обітницях узаконив ся. **7** Бо коли б первий той був без пороку, не шукалось би місця другому. **8** Докоряючи бо їх глаголе: "Ось ідуть днї, глаголе Господь, і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом Юдовим завіт новий, **9** не по завіту, що вробив я з отцями вашими, того дня, як узяв я їх за руку, щоб вивести їх із землї Єгипецької: бо вони не пробували в завітї моїм, і я занедбав їх, глаголе Господь. **10** Тим се завіт, котрий: зроблю дому Ізраїлевому по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думку їх, і на серцях їх напишу їх, і буду їм Бог, а вони будуть менї народ. **11** І не вчити ме кожен ближнього свого, і кожен брата свого, говорячи: Познай Господа; бо всї знати муть мене від малого та й до великого між ними. **12** Тим що милостив буду на неправди їх, і гріхів їх і беззаконий їх не згадувати му більше." **13** А що глаголе: "новий", то обветшив первого; що ж обветшало і зстарілось, те близьке зотлїння.

9 Мала ж і перва скиня установи служби, і сьвятиню людську. **2** Споруджено бо перву скиню, а в ній сьвітильник і стіл і предложеннє хлібів, котра зветь ся: Сьвята. **3** За другою ж завісою скина, що звана: Сьвятая Сьвятих; **4** мала вона золоту кадильницю і ковчег завіта, окований усюди золотом, а в ньому посудина золота з манною, і жезло Ааронове зацьвівше, і скрижалї завіта, **5** а над ним херувими слави, отїнюючі ублагальню. Про се не слїд менї говорити порізно. **6** Як же се так устроєно, то в перву скиню завсїди входили сьвященики, правлячи служби; **7** у другу ж раз у рік сам архиєрей, не без крові, котру приносить за себе і за людські провини. **8** Сим ясує Дух сьвятий, що дорога у сьвятиню ще не явилась, доки перва скиня стоїть. **9** Котра єсть образ часу настоящого, в котрому приносять ся і дари і жертви, що не можуть звершити по совісті того, хто служить, **10** а були тілько в їжах і напитках, та у всяких обливаннях і установах тіла, накинуті аж до часу направи. **11** Христос же, прийшовши яко Архиєрей грядущих благ, із більшою і звершенїщою скинею, нерукотвореною, се єсть не такого будування, **12** анї з кровю козлиною, нї телячою, а своєю кровю, увійшов раз у сьвятиню, знайшовши вічне відкупленнє. **(aiōnios g166)** **13** Бо коли кров волова та козина і попід з яловиці, окроплюючи осквернених, осьвячує на тілесну чистоту; **14** то скілько більше кров Христа, що Духом вічнїм принїс себе непорочного Богу, очистить совість вашу від мертвих діл, щоб служити Богу живому? **(aiōnios g166)** **15** І задля того Він посередник нового завіту, щоб, як станеть ся смерть, на одкупленнє переступів, що (були) у первому завіті, прийняли покликані обітницю вічнього наслїддя. **(aiōnios g166)** **16** Де бо єсть завіт, там мусить прийти й смерть завітуючого. **17** Завіт бо після мертвих має силу: яко ж бо нїчого не стоїть, доки жив завітуючий. **18** Тим же й первий не був осьвячений без крови. **19** Як вирік бо Мойсей всяку заповідь по закону всім людям, то взявши крови телячої та козлиної з водою та червоної вовни та гисопу, покропив і саму книгу і ввесь народ, **20** глаголючи: "Се кров завіту, котрий завітував вам Бог." **21** І скиню і ввесь посуд служебний кровю так само покропив. **22** А мало не все кровю очищаєть ся по закону, і без пролиття крови не буває оставлення (гріхів). **23** Оце ж треба було, щоб образи небесного сим очищались, саме ж небесне лучччими жертвами, ніж сї. **24** Не в рукотворену бо сьвятиню ввійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в саме небо, щоб нинї являтись лицю Божому за нас, **25** анї щоб много раз приносити себе, яко ж архиєрей входить у святиню по всї роки з чужою кровю; **26** (а то б треба було Йому много раз страдати від настання сьвіту) а нинї раз у концї віків явив ся на знївеченнє гріха жертвою своєю. **(aiōn g165)** **27** І як призначено людям раз умерти, а потім суд, **28** так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явить ся ждучим Його на спасеннє.

10 Маючи бо закон тїнь будучих благ, а не самий образ річей, щороку тими самими жертвами, які приносять без перестану, нїколи не може звершити приступаючих. **2** Ато б перестали приносити їх, не мавши вже ті, хто служить, ніякої совісти за гріхи, раз очистившись. **3** А в них що-року (робить ся) спомни гріхів. **4** Не можна бо щоб кров волова та козлина знимала гріхи. **5** Тим же, входячи усьвіт, глаголе: "Жертви і приносу не схотів єси, тїло ж наготовив Менї єси. **6** Огняні жертви і (жертви) за гріх не вподобав єси. **7** Тодї я сказав: Ось, ійду (у почині книги написано про мене) вчинити волю Твою, Боже." **8** Сказавши вище: "Що жертва і принос і огняні жертви і (жертви) за гріхи не схотів єси, анї вподобав єси," котрі по закону приносять ся, **9** потім рече: "Ось, ійду вчинити волю Твою, Боже." Зносить перве, щоб друге поставити. **10** По сїй-то волї осьвячені ми одним приносом тїла Ісус-Христового. **11** І всякий же сьвященик стоїть що-дня служачи і много раз ті ж самі жертви приносячи, котрі нїколи не можуть зняти гріхів. **12** Він же, принїсши одну жертву

за гріхи, сїв на завсїди по правицї Бога, **13** дожидаючи далїй, доки положять ся вороги Його підніжком ніг! Його. **14** Одним бо приносом звершив на віки осьвячуємих. **15** Сьвідкує ж нам і Дух сьвятий; по реченому бо перше: **16** "Се завіт, що завітувати му з ними після тих днів", глаголе Господь: "Давши закони мої в серця їх, і в думках їх напишу їх, **17** і гріхів їх і беззаконий їх не споминати му вже." **18** А де відпущеннє гріхів, там нема вже приносу за гріхи. **19** Оце ж, браттє, маючи свободу входити у сьвятиню кровю Ісусовою, **20** дорогою новою і живою, котру обновив нам Він завісою, се єсть тїлом своїм, **21** і Єрея великого над домом Божим, **22** приступаймо з щирим серцем в повнотї віри, окропивши серця від совісти лукавої, і обмивши тїло водою чистою; **23** держімо непохибне визнаннє надії (вірен бо Той, хто обіцяв) **24** і назираймо один одного, заохочуючи до любови і добрих дїл, **25** не покидаючи громади своєї, як у деяких є звичай, а один одного піддержуючи, і стілько більше, скілько більше бачите, що наближуєть ся день. **26** Бо коли ми самохіть грішимо, прийнявши розум правди, то вже не зостаєть ся жертви за гріхи, **27** а якесь страшне сподїваннє суду і огняний гнїв, що мав пожерти противників. **28** Хто відцурав ся закону Мойсейового, при двох або трьох сьвідках, смерть йому без милосердя: **29** Скільки ж, думаєте, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою осьвятив ся, вважав за звичайну, і Духа благодати зневажив? **30** Знаємо Того, хто промовив: "Менї відомщеннє, я віддам, глаголе Господь"; і знов: "Господь судити ме людей своїх." **31** Страшно впасти в руки Бога живого. **32** Згадайте ж перші днї в котрі ви, просьвітившись, перенесли велику боротьбу терпіння, **33** то на зневагу і знущаннє виставлювані, то буваючи спільниками тих, що так жили. **34** Бо і в моїх кайданах ви зо мною мучились, і жалуваннє маєтків ваших з радістю приймали, відаючи, що маєте собі маєток на небесах вічний і луччий. **35** Не кидайте ж сьміливости вашої, котра має нагороду велику. **36** Терпіннє бо вам треба мати, щоб, волю Божу вчинивши, прийняли обітуваннє. **37** Вже бо незабаром ось, ось Грядущий прийде, і не загаєть ся. **38** "А праведний з віри жив буде," і: "Коли хто малодушен, не вподобав душа моя його." **39** Ми ж не малодушні (собі) на погибель, а віруючі на спасеннє душі.

11 Віра ж єсть підстава того, на що вповаємо, доказ (певність) річей невидимих. **2** Через неї бо були сьвідчені старі. **3** Вірою розуміємо, що віки стали ся словом Божим, щоб з невидимого видиме постало. **(aiōn g165)** **4** Вірою приніс Авель луччу жертву Богу ніж Каїн, через котру сьвідчено (йому), що він праведний, як сьвідкував про дари його Бог; нею він, і вмерши, ще говорить. **5** Вірою Єнох перенесен, щоб не бачити смерти, і "не знайдено його, бо переніс його Бог": перед перенесеннєм бо його сьвідчено, "що угодив Богу". **6** Без віри ж не можна угодити, вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і хто Його шукає тих нагороджує. **7** Вірою, звістку прийнявши Ной про те, чого нїколи не видано, в страсї (Божому) збудовав ковчег на спасеннє дому свого, котрим осудив сьвіт, і став ся наслїдником праведности, по вірі. **8** Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняти в наслїддє, і вийшов, не знаючи, куди йде. **9** Вірою оселивсь у землї обітуванїй, яко чужій, живучи в наметах, з Ісааком і Яковом, спільними наслїдниками того ж обітування. **10** Дожидав бо города, що має основини, котрого будівничий і творець Бог. **11** Вірою і сама Сарра прийняла силу на зачаттє насіння і мимо пори віку вродила, тим що вірним уважала Того, хто обітував. **12** Тим же і від одного, та ще помертвілого, народилось множество, як зорі небесні і як піску край моря безліч. **13** По вірі померли сї всї, не прийнявши обітниць, а оддалеки видівши їх, і вірували, і витали, і визнавали, що вони чуженицї і захожі на землї. **14** Бо котрі таке говорять, виявляють, що отчини шукають. **15** І справдї, коли б ту памятали, з якої вийшли, мали б вони нагоду вернутись. **16** Нинї ж луччої бажають, се єсть небесної; тим і не соромить ся їх Бог, називати ся Богом їх: наготовив бо їм город. **17** Вірою привів Авраам, спокушуваний, Ісаака (на жертву); единородного приніс, прийнявши обітницю, **18** про котрого було глаголано: "Що в Ісааку назветь ся тобі насіннє," **19** подумавши, що і з мертвих силен Бог воскресити; тим і прийняв його в образї (воскресення). **20** Вірою в грядуще благословив Ісаак Якова та Ісава. **21** Вірою Яков, умираючи, благословив кожного сина Йосифового і "склонивсь на верх жезла свого". **22** Вірою Йосиф, умираючи, про виход синів Ізраїлевих згадав, а про кости свої заповів. **23** Вірою Мойсей, народившись, хований був три місяцї від батьків своїх, коли виділи вони, що дитина гарна, і не злякались повелїння царського. **24** Вірою Мойсей, бувши великим, відрік ся звати ся сином дочки Фараонової, **25** а лучче зводив страдати з людьми Божими, нїж дізнавати дочасної розкоші гріха, **26** більшим багацтвом над Єгипецькі скарби вважаючи наругу Христову; озиравсь бо на нагороду **27** Вірою покинув Єгипет, не боячись гнїва царевого; устояв бо, яко такий, що Невидомого видить. **28** Вірою зробив пасху і пролиттє крови, щоб губитель первороджених не займав їх. **29** Вірою перейшли вони Червоне море, як по суходолу; що спробувавши Єгиптяне, потопились. **30** Вірою стїни Єрихонські попадали, після семидневних обходин, **31** Вірою Раава блудниця не згинула з невірними, прийнявши підглядників з миром. **32** І що менї ще казати? не стане бо менї часу оповідати про Гедеона, та Варака, та Самеона, та Єтая, та про Давида і Самуїла, та про пророків, **33** котрі вірою побивали царства, робили правду, одержували обітування, загороджували пащі левам, **34** гасили силу огняну, втікали від гострого меча, робились потужними від немочи, бували міцні в бою, обертали в ростїч полки чужоземців; **35** жінки приймали мертвих своїх з воекресення; инші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучче воскресеннє одержати; **36** другі ж наруги та ран дізнали, та ще й кайдан і темницї; **37** каміннєм побиті бували, розпилювані, допитувані, смертю від меча вмирали, тинялись в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, мучені, **38** (котрих не був достоєн сьвіт,) по пустинях скитались та по горах та по вертепах і проваллях земних: **39** І всї сї, одержавши сьвідченнє вірою, не прийняли

обітування, **40** тим що Бог лучче щось про нас провидів, щоб не без нас осягли звершеннє.

12 Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тьму сьвідків, відложивши всяку гордість і гріх, що путав нас, терпіннєм біжім на боротьбу, що перед нами, **2** дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радости, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сїв по правиці престола Божого. **3** Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекір проти себе, щоб не внивали, ослабиш в душах ваших. **4** Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха, **5** і забули напомин, що до вас, як до синів, глаголе: "Сину мій, не гордуй караннєм Господнїм, анї слабни, докореншій від Нього; **6** кого бо любить Господь, карає; і, бє всякого сина, котрого приймає." **7** Коли караннє терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи єсть бо такий син, котрого не карав батько? **8** Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільниками стались усї, то ви неправого ложа дїти, а не си ни. **9** Ще ж, мали ми батьків, тїла нашого карателїв, та й поважали їх, то чи не геть більше коритись нам Отцю духів, і жити мемо? **10** Ті бо на мало днів, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільниками сьвятости Його. **11** Усяка ж кара на той час не здається ся радощами, а смутком; опісля ж дає овощ впокою тим, що нею навчені правди. **12** Тим же "зомлїлі руки і зомлїлі коліна випростайте", **13** і "стежки праві робіте ногами вашими", щоб не звернуло кульгаве з дороги, а лучче сцїлилось. **14** Дбайте про впокій з усїма і про сьвятість, без чого нїхто не побачить Бога, **15** наглядаючи, щоб хто не відпав од благодатй Божої, щоб який гіркий корінь, угору виросши, не зашкодив вам, і тим не опоганились многі; **16** щоб не був хто блудник, або необачний, як Ісав, що за одну страву оддав первородство своє. **17** Знаєте бо, що і опісля, як схотїв наслїдувати благословеннє, відкинуто його; місце бо покаяння не знайшов, хоч і з слїзми шукав його. **18** Не приступили бо ви до гори, до котрої доторкаємої і до палаючого огню, і хмари, і темряви і бурі, **19** і до трубного гуку, і голосу мови, котрий хто чув, то благали, щоб до них не мовило ся слово: **20** (бо не видержали наказу: "Хоч і зьвір доторкнеть ся до гори, буде каміннєм побитий, або стрілою пробитий." **21** І, таке страшне було видїннє, що Мойсей сказав: "Я в страсї і трепеті.") **22** А приступили ви до Сионської гори і до города Бога живого, Єрусалима небесного, і до тьми ангелів, **23** до громади і церкви первородних, на небесах написаних, і до судді всіх, Бога, і до духів праведників звершених, **24** і до Посередника завіта, нового, Ісуса, і крови кроплення, що промовляв лучче, нїж Авелева. **25** Гледїть, щоб не відректись глаголющого. Коли бо вони не втекли, одрікшись пророкувавшого на землї, то геть більше ми, одрікшись небесного, **26** котрого голос тодї захитав землею, нинї ж обітував, глаголючи: "Ще раз потрясу не тілько землею, та й небом." **27** Се ж: "ще раз" показує переміну потрясеного, яко створеного, щоб пробувало нерухоме. **28** Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодать, котрою треба нам служити до вподоби Богу з шанобою і страхом **29** Бо наш Бог - огонь пожирающий.

13 Братня любов нехай пробуває. **2** Гостинности не забувайте, через се бо инші, не відаючи, вгостили ангелів. **3** Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, самі бувши в тїлї. **4** Чесна женитва у всіх і ложе непорочне; блудників же і перелюбників судити ме Бог **5** Не сріблолюбиві обичаєм, довольні тим, що єсть. Сам бо рече. "Не оставлю тебе, анї покину тебе." **6** Так що сьміло можемо сказати: "Господь моя поміч; не бояти мусь: що вдіє менї чоловік?" **7** Поминайте наставників ваших, що гдаголали вам слово Боже; і позираючи на конець їх життя, послїдуйте вірі їх. **8** Ісус Христос учора і сьогоднї, той же самий і на віки. **(aiōn g165)** **9** У всякі чужі науки не вдавайтесь. Добре бо благодаттю покріпляти серця, а не їжами, з котрих не мали користи ті, що пішли за ними. **10** Маємо жертівню, з котрої не мають права їсти, хто служить скинї. **11** Котрих бо животних кров уносить в сьвятиню архиєрей за гріхи, тих мясо палить ся осторонь стану. **12** Тим і Ісус, щоб осьвятити людей своєю кровю, осторонь воріт пострадав. **13** Тим же опе вийдімо до Нього осторонь стану, дізнаючи наруги Його. **14** Не маємо бо тут сталого города, а того, що буде, шукаємо. **15** Тим оце через Нього приносьмо жертву хвалення без перестанку Богу, се єсть уст, що визнають імя Його. **16** Благотворення ж і подїльчивости не забувайте; такими бо жертвами вельми догоджують Богу. **17** Слухайте наставників ваших і коріть ся (їм); вони бо пильнують душ ваших, яко мають перелік оддати; щоб з радістю се робили, а не зітхаючи; не користь бо вам се. **18** Моліте ся за нас: уповаємо бо, що добру совість маємо, у всьому хотячи добре жити. **19** Найбільше ж благаю се чинити, що б скоро вернено мене вам. **20** Бог же впокою, що підняв з мертвих великого Пастиря вівцям через кров завіту вічнього, Господа нашого Ісуса Христа, **(aiōnios g166)** **21** нехай звершить вас у всякому доброму дїлі, щоб чинили волю Його, роблячи в вас любе перед Ним, через Ісуса Христа, котрому слава до віку вічнього. Амінь. **(aiōn g165)** **22** Благаю ж вас, браттє, прийміте се слово напомину: бо коротко написав вам. **23** Знайте, що брата нашого Тимотея випущено, з котрим, воли скоро прийде, побачу вас. **24** Витайте всіх наставників ваших і всіх сьвятих. Витають вас ті, що з Італиї. **25** Благодать з усіма вами. Амінь.

Якова

1 Яков, слуга Божий і Господа Ісуса Христа, дванайцяти родам, що розсіяні: Витайте. **2** Усяку радість майте, браттє моє, коли впадаєте в різні спокуси, **3** знаючи, що доказ вашої віри робить терпіннє; **4** терпіннє ж нехай мав звершене діло, щоб ви були звершені і повні, нї в чому не маючи недостатку. **5** Коли ж у кого з вас недостав премудрости, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дасть ся йому. **6** Нехай же просить вірою, нічого не сумнячись; хто бо сумнить ся, той подобен филї морській, котру вітер жене та й розбивав. **7** Нехай бо не думав такий чоловік, що прийме що від Бога. **8** Чоловік двоєдушний не статечний у всїх дорогах своїх. **9** Нехай же хвалить ся брат смиренний висотою своєю, **10** а багатий смиреннєм своїм; бо він, як травяний цьвіт, перейде. **11** Зійшло бо сонце із спекою, і висушило траву, і цьвіт її опав, і краса лиця її зникла; так і багатий в дорогах своїх зівяне. **12** Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять Його. **13** Нїхто ж у спокусї нехай не каже: Що Бог мене спокутує; Бог бо не спокушуєть ся лихим, і не спокушує сам нікого. **14** Кожен же спокушуєть ся, надившись і лестившись похоттю своєю. **15** Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть. **16** Не заблуджуйтесь, браттє моє любе. **17** Усяке добре даяннє і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця сьвітла, в котрого нема переміни анї тїни зміни. **18** Схотів бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його. **19** Тим же, браттє моє любе, нехай і буде всякий чоловік скорий на слуханнє, і нескорий на слова, нескорий на гнїв. **20** Гнїв бо чоловіка правди Божої не чинить. **21** Задля того відкинувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідности посаджене слово, що може спасти душі ваші. **22** Будьте ж чинителями слова, а не тілько слухателями, обманюючи себе самих. **23** Бо, коли хто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивить ся на природне лице своє в зеркалї. **24** Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз і забув, який він був. **25** Хто ж дивить ся в звершений закон свободи, та й пробував в ньому, той не слухатель забуваючий, а чинитель дїла; такий буде щасливий у дїланню своїм. **26** Коли хто думав, що він вірен між вами, не уздаючи язика свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра. **27** Ото бо віра чиста і неопоганена перед Богом і Отцем, щоб одвідувати сиріт і вдовиць у горю їх, і держати себе неопоганеним од сьвіта.

2 Браттє моє, не на лиця вважаючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого. **2** Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одежі осяйній, ввійшов же й вбогий в мізерній одежі, **3** і ви споглянете на того, що носить осяйну одежу, і скажете йому: Ти сїдай отут гарно, а вбогому скажете: Ти стань отам, або сідай отут на підніжку моїм, **4** то чи не пересуджуєте між собою і не станетесь суддями з ледачими думками? **5** Слухайте, браттє мов любе: хиба не вбогих сьвіту сього вибрав Бог на багатих вірою і наслїдників царства, котре обіцяв тим, хто любить Його? **6** Ви ж зневажили вбогого. Хиба не багаті підневолюють вас, і не вони г тягнуть вас на судища? **7** Хиба не вони зневажають добре імя, яким вас названо? **8** Коли ж оце звершуєте закон царський по писанню: "Люби ближнього свого, як себе самого", добре чините; **9** коли ж на лиця дивитесь, то гріх робите, докорені законом, як переступники. **10** Кожний бо, хто увесь закон заховав, та згрішить в одному, станеть ся у всьому виноватий. **11** Хто бо сказав: "Не чини перелюбу," Той сказав і: "Не вбивай." Коли ж не зробиш перелюбу, а вбєш, став ся єси переступником закону. **12** Так говоріте і так творіте, яко такі, що законом свободним судити метесь. **13** Суд бо без милосердя тому, хто не зробив милости, і вихваляеть ся милосерде суду (понад суд). **14** Ява користь, браттє моє, коди хто каже, що віру має, та дїл не має? чи може віра спасти його? **15** Коли ж брат або сестра нагі будугь і жадні щоденної страви, **16** а з вас хто, скаже їм: Ідіть з миром, грійтесь і годуйтесь, а не дасть їм потрібного для тіла; яка (з того) користь? **17** Так само й віра, коди дїл не має, мертва сама по собі. **18** Ну, скаже хто: Ти віру маєш, а я дїла маю. Покажи менї віру твою з дїл твоїх, а я тобі докажу з дїл моїх віру мою. **19** Ти віруєш, що Бог один; добре робиш: і біси вірують, та й тремтять. **20** Чи хочеш же зрозуміти, чоловіче марний, що віра без дїл мертва? **21** Авраам, отець наш, хиба не з дїл справдив ся, піднявши Ісаака, сина свого, на жертівник? **22** Чи бачиш, що віра допомагала дїлам його, і дїлами звершилась віра? **23** І сповнилось писанеє, що глаголе: "Увірував же Авраам Богові й полїчено йому за праведність, і другом Божим наречено його." **24** Чи бачите ж оце, що з дїл оправдуєть ся чоловік, а не з однієї віри? **25** Так само і Раава блудниця хиба не з дїл справдилась, прийнявши посланців і вивівши їх иншою дорогою? **26** Яко бо тіло без духа мертва, так і віра без дїл мертва.

3 Не бувайте многі учителями, браттє моє, знаючи, що більший осуд приймемо. **2** Багато бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, се звершений чоловік, сильний обуздати і все тіло. **3** Ось бо і коням узди в роти вкладаємо, щоб слухали нас, і все тїло їх повертаємо. **4** Ось і кораблї, хоч які величезні, і страшенними вітрами носять ся, обертають ся малим стерном, куди воля стерника хоче. **5** Так само й язик - малий член, а вельми хвалить ся. Ось малий огонь, а які великі речі палить! **6** язик огонь, сьвіт неправди; так, язик стоїть між членами нашими, сквернячи все тіло, і палючи круг природи, а запалюючись од геєнни. **(Geenna g1067)** **7** Всяка бо природа, зьвірей і птиць, гадів і морських (зьвірів) вгамовуєть ся і вгамовано природою чоловічою; **8** язика ж ніхто з людей не може вгамувати, без упину бо (се) зло, повне отрути смертоносної. **9** Ним благословляємо Бога і Отця, і ним кленем людей, що постали поподобию Божому. **10** Із тих же уст виходить благословеннє і проклін. Не подобає, браттє моє любе, сьому так бути. **11** Хиба криниця з одного джерела випускає солодке і гірке? **12** Хиба може, браттє

моє, смоківниця маслини родити, або виноградина смокви? Так само ні одна криниця не дає солоної і солодкої води. **13** Хто мудрий та розумний міми вами, нехай покаже з доброго життя діла свої в лагідности і премудрости. **14** Коли ж гірку завись маєте та сварку в серці вашому, то не величайтесь і не кривіть на правду. **15** Не сходить ся премудрость звише, а земна (вона), душевна, бісовська. **16** Де бо зависть та сварка, там безладдє і всяке лихе діло. **17** А та премудрость, що звише, найперше чиста, потім мирна, лагідна, покірлива, повна милости і добрих овочів, безсторонна і нелицемірна. **18** Овощ же праведности сїєть ся в упокої тим, хто творить упокій.

4 Звідкіля войни та свари в вас? Чи не звідсіля: з розкошів ваших, що воюють у членах ваших? **2** Бажаєте, та й не маєте; убиваєте і завидуєте, та й не можете осягти; сваритесь і воюєте, та й не маєте, тим що не просите. **3** Просите, та й не приймаєте, тому що погано просите, щоб обернути на розкоші ваші. **4** Перелюбники і перелюбниці! хиба не знаєте, що любов сьвіта сього - вражда проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем сьвіту, той стаєть ся ворогом Бога. **5** Або думаєте, що марно писаннє глаголе: "до зависти пре Дух, що вселив ся в нас?" **6** Більшу ж дає благодать; тим же і глаголе: "Господь гордим противить ся, смиренним же дає благодать." **7** Коріте ся ж оце Богу, противтеся ж дияволові, то й утїче од вас. **8** Приближуйтесьдо Бога, то й приближить ся до вас; очистіть руки грішники, і направте серця (ваші) двоєдушники. **9** Страдайте, сумуйте та плачте сьміх ваш у плач нехай обернеть ся і радість у горе. **10** Смирітесь перед Господом, то в підійме вас. **11** Не осуджуйте один одного, браттє; хто бо осуджує брата та судить брата свого, осуджує закон і судить закон; коли ж закон судиш, то ти не чинитель закону, а суддя. **12** Один єсть Законодавець, що може спасти і погубити; ти ж хто вси, що судиш другого? **13** А нуте ж ви, що говорите: Сьогодні або завтра пійдемо в той і той город, і пробудемо там рік, та торгувати мем та дбати мем, **14** (ви, що не знаєте, що буде завтрішнього. Яке бо життє ваше? та же ж воно пара, що на малий час явить ся, а потім счезає.) **15** Замість щоб говорити вам: Коли Господь зводить та живі будемо. то зробимо се або те. **16** Нинї ж хвалитесь у гордощах ваших. Усяка така хвала лиха. **17** Оце ж хто знав, як чинити добро, та й не чинить, тому гріх.

5 Ануте ж ви, багаті, плачте ридаючи над злиднями вашими, що надходять. **2** Багатство ваше згнило, і шати ваші міль поїла. **3** Золото ваше та срібло поржавіло, і ржа їх на сьвідченнє проти вас буде, і з'їсть тїло ваше, як огонь **4** Ось, плата робітників, що порали ниви ваші, задержана од вас, голосить; і голосїннє женців до ушей Господа Саваота дійшло **5** Розкошували ви на землі та буяли; повгодовували серця ваші, мов на день заколення. **6** Осудили ви, убили праведного; він не противив ся вам. **7** Терпіть же оце, браттє моє, аж до приходу Господнього. Ось, ратай жде доброго овощу з землі, дожидаючись терпіливо його, доки прийме дощ ранній і пізнїй. **8** Терпіть же й ви, утвердіте серця ваші, бо прихід Господень наближуєть ся. **9** Не зітхайте один на одного, браттє, щоб вас не осуджено - ось, суддя перед дверима стоїть. **10** За взір тяжкої муки і довгого терпіння прийміть, браттє моє, пророків, що глаголали імям Господнїм. **11** Ось, ми звемо блаженними, хто терпів. Про терпіннє Йовове чули ви, і кончину Господню виділи, бо Господь вельми милосерний і благий. **12** Перше ж усього, браттє моє, не кленїтесь нї небом, нї землею, нї иншою якою клятьбою; а нехай буде в вас "так, так, нї, нї", щоб не впали ви в осуд. **13** Хто між вами тяжко страдає? нехай молить ся. Хто радїє? нехай сьпіває. **14** Чи хто нездужав між вами, нехай призове пресвитерів церкви, і нехай молять ся над ним, помазавши його оливою в імя Господнє; **15** і молитва віри спасе болящого, і підійме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпустять ся йому **16** Визнавайте один одному гріхи, і моліте ся один за одного, щоб сцїлитись вам. Много бо може молитва праведного ревна. **17** Ілия був чоловік подобний нам страстями, а помоливсь молитвою, щоб не було дощу, то й не було дощу на землї три роки і шість місяців. **18** А знов помолив ся, то й дало небо дощ, і земля зростила овощ свій. **19** Браттє, коли хто з вас заблудить від правди, і наверне хто його, **20** нехай знає, що навернувший грішника від блудної дороги його спасе душу від смерти і покрив множество гріхів.

1 Петра

1 Петр, апостол Ісуса Христа, вибраним захожанам розсіяння по Понту, Галатиї, Кападокиї, Азиї і Витиниї, **2** по провидінню Бога Отця, через осьвяченнє Духа, на послуханнє і кропленнє крові Ісус-Христової: Благодать вам і мир нехай намножить ся. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що, по великій своїй милости, знов породив нас на вдованнє живе воскресеннєм Ісус-Христовим із мертвих, **4** до насліддя нетлїнного і непорочного, що не зовяне, сховане на небесах про вас, **5** котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасеннє, готове явитись останнього часу. **6** Сим радуйте ся, мало нині (коли треба), смуткуючи у всяких напастях, **7** щоб випробувана віра ваша, геть дорожча золота пропадущого, хоч і огнем випробуваного, знайшлась на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому. **8** Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуєтесь радістю невимовною і преславною, **9** приймаючи конець віри вашої, спасеннє душам. **10** Про се ж то спасеннє розвідували і допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували, **11** дознаючись, якого або котрого часу являв у них Дух Христов, поперед сьвідкуючи про Христові страстї і про славу, що після них; **12** котрим відкрито, що не самим собі, а нам служили вони (тим), що нині звістили вам ті, котрі благовіствували вам Духом сьвятим, посланим із неба, (і) на що бажають ангели дивитись. **13** Тим то, підперезавши поясниції думок ваших, будьте тверезі, і звершено вповайте на благодать, що приносить ся вам в одкриттю Ісуса Христа. **14** Яко діти слухняні, не водячи себе по давнім хотїнням вашим, що в незнанню, **15** а, яко Покликавший вас сьвятий, і. ви самі сьвяті у всьому життю будьте: **16** бо написано: "Будьте сьвяті, бо я сьвят." **17** І коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лице, судить кожного по ділу, то Зо страхом провожайте час вашого домування, **18** знаючи, що не тлїнним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отців переданого, **19** но дорогоцінною кровю Христа, як непорочного і чистого агнця, **20** призначеного перш настання сьвіта, обявленого в останнї часи задля вас, **21** що через Його віруєте в Бога, котрий воскресив Його з мертвих і дав Йому славу, щоб віра ваша і надія була на Бога. **22** Душі ваші очистивши, в послусї правди Духом, на братню любов нелицемірну, із чистого серця любіте один одного щиро, **23** як народжені не з тлінного сїмя а з нетлїнного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік. **(aiōn g165)** **24** Бо "всяке тіло, як трава, і всяка слава чоловіча, як цьвіт на траві: Зісохла трава і цьвіт її упав; **25** а слово Господнє пробував по вік." Се ж слово - благовіствоване між вами. **(aiōn g165)**

2 Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ і лицемірство і зависть і всяку осуду, **2** Яко ж новорожденні діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому виросли на спасеннє; **3** коли покушали, що благий Господь. **4** Приступаючи до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Бога ж вибраного, дорогого, **5** і самі, яко живе каміннє, будуйте дім духовний, сьвященьство сьвяте, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа. **6** Тим то й стоїть в писанню: "Ось, владу в Сионї угольний, камінь, ви. браний, дорогий; і віруючий в Него не осоромить ся." **7** Оце як вам віруючим, - дорогий, неслухняним же "камінь, що відкинули будівничі, та став ся у голову угла, - камінь спотикання і скеля поблазні"; **8** і спотикають ся, не слухаючи слова, на що вони й полишені. **9** Ви ж - рід вибраний, царске Сьвященьство, нарід сьвятий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Покликавшого вас із темряви у дивне своє сьвітло; **10** ви, колись і не народ, а тепер народ Божий; непомилувані, а тепер помилувані. **11** Любі, молю, як чужосторонців ї прохожих, ухилятись від тілесного хотїння, котре воює проти души, **12** і вести добре життє своє між поганами, щоб, у чому судять вас яко лиходіїв, наглядаючи добрі дїла (ваші), славили Бога в день одвідання. **13** Тим то коріть ся всякому чоловічому начальству ради Господа: чи то цареві, яко значному, **14** чи то начальникам, яко від него посланим на одмщеннє лиходїям, а на хвалу добротворпям. **15** Така бо воля Божа, щоб ви, роблячи добро, затикали уста невіжи безрозумних людей, **16** яко свобідні, а не яко ті, що мають свободу за покриттє злоби, а яко слуги Божі. **17** Усїх шануйте; браттівство любіте; Бога лякайтесь; царя честїть. **18** Слуги, з усяким страхом корітесь панам, не тільки добрим і лагідним, а також лукавим. **19** Се бо угодно перед Богом, коли хто ради совісти Божої переносить смуток, страждаючи не по правдї. **20** Яка бо похвала, коли, согрішаючи й биті в лице, терпите? Тільки коли добре робите, і, страждаючи терпите, то се угодно перед Богом. **21** На се бо ви покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слїдом за Його стопами; **22** котрий не зробив гріха, анї не знайдено підступу в устах Його; **23** котрий, злословлений, не злословив, і страждаючи, не грозив, а передав Судячому праведно; **24** котрий гріхи наші сам підніс на тїлї своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого "ранами сцїлились". **25** Були бо ви, як вївці блукаючі; тільки ж вернулись нині до Пастиря і Владики душ ваших.

3 Також і жінки, корітесь своїм чоловікам, щоб і ті, що не корять ся слову, життєм жінок без слова була з'єднані, **2** дивлячись на чисте життє ваше у страху (Божому). **3** Ваша окраса нехай не буде зовнїшне заплїтаннє волосся і убираннє в золото, або з'одяганнє в одежу; **4** а потайний серця чоловік, у нетлїнню лагідного й тихого духа, що перед Богом многоцїннє. **5** Так бо колись і сьвяті жінки, що вповали на Бога, украшали себе, корячись своїм чоловікам; **6** як Сарра слухала Авраама, паном його зовучи, котрої ви стали дїтьми, добре роблячи і не лякаючи ся нїякого страху. **7** Чоловіки також, домуйте разом з ними по розумі, яко більше слабосильній посудині жіночій віддаючи честь, яко і спільні наслїдники благодати життя, щоб не з'уіпинялись молитви ваші. **8** Наконець же, будьте усі одної думки, милосердуючі, братолюбні, сердечні, привітливі; **9** не віддаючи зло за зло, або докір за докір; а насупроти благословляйте, знаючи,

що на те ви покликані, щоб благословеннє наслїдили. **10** "Хто-бо хоче життє любити, і видїти днї добрі, нехай вдержить язик свій від злого, й уста свої, щоб не говорити зради; **11** нехай ухиляеть ся від злого, гробить добре; нехай шукає впокою, і побяваєть ся за ним. **12** Бо очі Господнї на праведних, і уші Його на молення їх; лице ж Господнє проти тих, що зле роблять." **13** І хто ж такий, що заподіяв би вам лихо, коли будете наслїдниками доброго? **14** Тільки ж, коли б і страждали задля правди, блаженні ви; страху яс їх не бійтесь, анї трівожтесь; **15** а Господа Бога сьвятїть у серцях ваших. Бувайте завсїди готові дати одвіт всякому, що домагаєть ся від вас слова про вашу надію, з лагідностю і страхом; **16** маючи совість добру, щоб, у чому судять вас, яко лиходїїв, осоромились ті, що докоряють добре життє ваше в Христї. **17** Лучче бо, коли воля Божа, пострадати за добрі дїла, анїж за дїла лихі; **18** тому що й Христос, щоби привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи наші. Праведник за неправедних, що був умертвений по тїлу, но ожив духом, **19** в котрому і тим духам, що в темницї, прийшовши, проповідував, **20** колисьто неслухняним, як того часу дожидало (їх) довготерпіннє Боже, за днїв Ноя, як строїв ся ковчег, в котрий мало, то єсть, вісім душ, спасло ся од води; **21** чого образ хрещеннє (не відложеннє тілесної нечистоти, а совісти доброї обітниця перед Богом), що і нас тепер спасає через воскресеннє Ісуса Христа, **22** котрий єсть по правиці в Бога, зійшовши на небо, котрому покорились ангели і власті і сили.

4 Тим же то, коли Христос страждав за нас тїлом, то й ви тією самою думкою оружіть ся; хто бо страждає тїлом, перестає грішити, **2** щоб уже не по хотїнню чоловічому, а по волї Божій, жити остальний час у тїдї. **3** Доволї бо з нас минувшого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпусті, пристрастях, пияньстві, бенкетах, напитках і мерзських ідолослуженнях. **4** Чим і дивують ся, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусти, хулячи; **5** котрі дадуть одвіт Тому, що готов судити живих і мертвих. **6** На се бо і мертвим проповідувано благовістє, щоб приняли суд по чоловіку тїлом, і жили по Бозї духом. **7** Усьому ж конець наближив ся. Будьте ж оце мудрі і тверезі до молитов. **8** Перш усього ж майте один до одного щиру любов, бо любов покриває множество гріхів. **9** Будьте гостинні один для одного без дорікання. **10** Кожний, яко ж приняв дар, так ним нехай служить один одному, як добрі доморядники всякої благодати Божої. **11** Коли хто говорить, то нехай говорить як слова Божі; коли хто служить, нехай же служить по силї, котру подає Бог; щоб у всьому прославляв ся Бог через Ісуса Христа, котрому слава і держава по вічні віки. Амінь. **(aiōn g165)** **12** Любі, не чудуйтесь розпаленнєм, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довело ся; **13** а радуйтесь, яко ж маєте участь в стражданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселились. **14** Коли докоряють вас за імя Христове, - ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хулить ся, вами ж прославляєть ся. **15** Тільки ж ніхто з вас нехай не постраждає яко душегубець, або злодій, або лиходій, або як бунтівник; **16** коли ж яко Християнин, то нехай ве соромить ся, а прославляє Бога за сю участь. **17** Бо пора початись судові від до му. Божого; коли ж найперш од нас, то який конець тих, що не корять ся благовістю Божому? **18** коли "праведник тільки що спасеть ся, то безбожник і грішник де явить ся?" **19** Тим то й страждаючі по волї Божій, як вірному Творцеві, нехай передають душі свої, роблячи добре.

5 Старших між вами молю, яко товариш-старший і сьвідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись: **2** пасїте стадо Боже, що у вас, доглядаючи не по неволї, анї для поганої користі, а з доброго серця; **3** анї пануйте над народом, а взором будьте стада; **4** і як явить ся Пастир-Начальник, приймете невянучий слави вінець. **5** Саме так, молодші, коріть ся старшим; усі ж, один одному корячись, смирностю підпережіть ся; бо "Бог гордим противить ся, смирним же дає благодать." **6** Смиріть ся ж під сильну руку Божу, щоб підніс вас угору свого часу; **7** всяку журбу вашу скинувши на Него, бо Він старaєть ся про вас. **8** Тверезіть ся, пильнуйте, бо противник ваш, диявол, як лев рикаючий, ходить, шукаючи кого пожерти; **9** проти него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводять ся і братівству вашому в сьвіті. **10** Бог же всякої благодати, покликавший нас до вічньої своєї слави в Христї Ісусї, коли трохи пострадаєте. Він нехай звершить вас, утвердить, укріпить і оснує (непорушне). **(aiōnios g166)** **11** Йому слава і держава по вічні віки. Амінь. **(aiōn g165)** **12** Через Сильвана, вірного вам брата, як думаю, коротко написав, наповідаючи і сьвідкуючи, що се правдива благодать Божа, в котрій стоїте. **13** Витає вас вибрана з вами (церков) в Вавилонї, і Марк, син мій. **14** Витайте один одного у цїлуванню любови. Впокій вам усїм, що в Христї Ісусї. Амінь.

2 Петра

1 Симон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа, тим, що з нами однаку дорогу віру приняли по правді Бога нашого і Спаса Ісуса Христа: **2** благодать вам і впокій нехай умножить ся в познанню Бога й Ісуса, Господа нашого. **3** Яко ж усе до життя і побожности дароване нам Божою силою Його, через познаннє Покликавшого нас славою і чеснотою (милостю), **4** чим найбільші і дорогі обітниці даровані нам, щоб через них були ви спільниками Божої природи, ухиляючись від тлїнного хотіння, що в сьвіті, **5** то доложіть до сього усе ваше стараннє, і подайте у вірі вашій чесноту, а в чесноті розум, **6** а в розумі вдержаннє, а у вдержанню терпіннє, а в терпінню побожність, **7** а в побожности братню любов, а в братній любові любов (для всїх). **8** Коли бо се буде у вас і умножить ся, то не оставить вас лїнивими, анї безплодними в познанні Господа нашого Ісуса Христа. **9** У кого бо нема сього, той слїпий і коротко видющий, що забув на очищеннє давних своїх гріхів. **10** Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликаннє і вибраннє; се бо роблячи, ніколи не спотикнетесь. **11** Так бо щедро дозволить ся вам вхід у вічне царство Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. **(aiōnios g166)** **12** Тим і не занехую завсїди пригадувати вам сї речи, хоч ви й знаєте, і утверджені у сїй правді. **13** Видить ся ж менї право, доки я у сїй оселї, розбуджувати вас у наповіданню; **14** знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос обявив менї. **15** Старати му ся ж, щоб ви і всюди, по моєму розстанню, робили спомин сїх річей. **16** Не за байками бо, хитро придуманими, йдучи, обявили ми вам силу і прихід Господа вашого Ісуса Христа, а бувши самовидцями величчя Його. **17** Бо Він приняв від Бога Отця честь і славу, коли зійшов до Него од величньої слави такий голос: "Се Син мій любий, що я вподобав Його." **18** сей голос чули ми, як сходив з неба, бувши з Ним на горі сьвятій. **19** Ще ж маємо певнїше слово пророче, і ви добре робите, вважаючи на него, як на сьвітильника, що сьвітить в темному місці, аж День засияє, і денниця зійде в серцях ваших; **20** се найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не дїєть ся своїм розвязаннєм. **21** Бо ніколи із волі чоловіка не виповідано пророцтво, а від Духа сьвятого розбуджувані, промовляли сьвяті люде Божі.

2 Були ж і лжепророки між людьми, як і між вами будуть лжеучителї, котрі введуть єресї погибелї, і відцуравшись викупившого їх Владики, приведуть на себе скору погибіль. **2** І многі підуть за їх погибіллю, котрі дорогу правди хулити муть, **3** і в зажерливості придуманими словами вас підходити муть, для котрих суд з давнього часу не гаїть ся, і погибіль їх не дрімає. **4** Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекельної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд; **(Tartaroō g5020)** **5** і коли первого сьвіта не пощадив, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повідь на сьвіт нечестивих допустивши; **6** і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувши в попіл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників, **7** а ізбавив праведного Лота, омерзенного розпустним життєм безбожників; **8** (живучи бо між ними праведник той, дивлячись і слухаючи про беззаконні дїла, день в день мучив праведну душу;) **9** то й знав Господь побожних з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки, **10** найбільше ж тих, що ходять в слїд за тілом в нечистому хотїнню, і зневажають начальство; що сьміливі, самолюбні, не лякають ся хулити власть, **11** хоч ангели, кріпостю і силою більшими бувши, не приносять проти них перед Господа докоряючого суду. **12** Сї ж як безсловесні зьвірі, природні, що родять ся на лови і забиттє, хулять, чого не розуміють, і в зотлїнню своїм загинуть, **13** і нагороду неправди приймуть. Солодкими вважають вони дочасні розкоші; вони самий сором і беззаконнє, розкошують в обманьстві своїм, їдаючи з вами; **14** очі мають повні прелюбодїяння і неперестаючого гріха, надять душі неутверджені; серце в них навчене до зажерливосте, се - дїти прокляття; **15** котрі, опустивши праву дорогу, заблудили, йдучи дорогою Валаама, сина Восорового, що полюбив неправедну нагороду, **16** тільки ж мав кару за своє беззаконнє, бо підяремник нїмий, проговоривши чоловічим голосом, остановив нерозум пророка. **17** Се жерела безводні, хмари, хуртовиною гонимі, котрим чорна темрява на віки захована. **(questioned)** **18** Промовляючи бо великими і марними словами, принаджують хотїннєм тїла та розпустою тих, що ледво утїкли від живучих в блудї, **19** обіцяючи їм волю, самі бувши слуги зотлїння; хто бо ким подужаний, того він і невольник. **20** Коли бо, утїкши від нечистоти сьвіта через пізнаннє Господа і Спаса Ісуса Христа, однакож, знов замотавшись, бувають подужані, то останнє їх - гірше первого. **21** Лучче би їм було не пізнати дороги правди, як, пізнавши, одвернутись від переданої їм сьвятої заповіди. **22** Довело ся ж їм по правдивій приповістї: "Пес вертаєть ся до своєї блювотини", а свиня, скупавшись, (іде) валятись у калюжу.

3 Се вже, любі, друге пишу вам посланнє, в котрих, наповідаючи збуджаю чисту думку вашу, **2** щоб згадали слова, проречені від сьвятих пророків, і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаса, **3** се найперш знаючи, що прийдуть в останні дні ругателї, ходящі по своєму хотїнню, **4** і скажуть: Де обітниця приходу Його? від коли бо батьки умирають, усе так само пробував від почину створіння. **5** Не знають бо ті, що так хочуть, що небеса були в давнього часу, і земля із води, і в воді постала словом Божим, **6** для чого й тогдашнїй сьвіт водою затоплений, погиб; **7** нинїшні ж небеса і земля тим самим словом заховані, і на огонь зберегають ся про день суду й погибелї безбожних людей. **8** Тільки ж одно се нехай не буде перед вами тайне, любі, що один день у Господа, як тисяч лїт, а тисяч лїт, як один день. **9** Не гаїть ся Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпить вам, не хотячи, щоб хто погиб, а щоб усї до покаяння прийшли. **10** Прийде ж день Господень, як злодїй в ночі; тодї небеса з шумом перейдуть, первотини ж, розпечені розтоплять ся, і земля і дїла на нїй погорять. **11** Коли ж се все зруйнуєть ся, то якими слїд вам бути в сьвятому життю і побожності, **12** дожидаючи

й бажаючи скорого приходу Божого дня, котрого небеса, палаючи, рунуть, і первотини, горючи, розтоплять ся? **13** Нових же небес і землї нової по обітниці дожидаємось, в котрих правда домує. **14** Тим то, любі, сього дожидаючи, старайтесь несквернили і чистими явитись перед Ним в упокою, **15** а довготерпіннє Господа нашого за спасеннє вважайте; яко ж і любий наш брат Павел по даній йому премудрості писав вам, **16** яко ж і в усїх листах, говорячи в них про сї речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки і неутверджені перекручують, як і инші писання, на свою власну погибіль. **17** Ви ж, любі, знаючи вперед, бережіть ся, щоб і вас не зведено блудом безбожників, і не відпали від свого утвердження; **18** а ростіть в благодаті і знанню Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. Йому слава і тепер і по день віка. Амінь. **(aiōn g165)**

1 Івана

1 Що було від початку, про що ми чули, що бачили очима нашими і на що дивили ся, і чого руки наші дотикали ся, про Слово життя - **2** (бо життє явилось, і ми бачили, і сьвідкуємо, і звіщаєм вам життє вічне, що було в Отця, а явилось нам;) **(aiōnios g166)** **3** що ми бачили і чули, звіщаєм вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом, **4** І се пишемо вам, щоб радість ваша була повна. **5** І се обітниця, котру ми чули від Нього, і звіщаємо вам, бо Бог сьвітло, і ніякої у Нього темряви. **6** Коли говоримо, що спільність маємо з Ним, а в темряві ходимо, то не говоримо по правді і не творимо правди; **7** коли ж у сьвітлї ходимо, яко ж Він сам у сьвітлї, то маємо спільність один з одним, і кров Ісуса Христа, Сина Його, очищав нас од усякого гріха. **8** Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас. **9** Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди. **10** Коли кажімо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

2 Діточки мої, се пишу вам, щоб не грішили; а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника. **2** А Він вблаганнє за гріхи наші; не за наші ж тільки, а також цілого сьвіта. **3** А по тому знаємо, що ми пізнали Його, коли заповіді Його хоронимо. **4** Хто говорить: Я пізнав Його, а заповідей Його не хоронить, той ложник, і в тому нема правди, **5** хто ж хоронить слово Його, істино у тому любов Божа звершена. По тому знаємо, що ми в Ньому. **6** Хто говорить, що в Ньому пробував, повинен, яко ж Той ходив, і він так ходити. **7** Брати, не заповідь нову пишу вам, а заповідь стару, котру маєте з почину; заповідь стара, се слово, котре ви чули з почину. **8** Знов заповідь нову пишу вам, що єсть правдиве і в Ньому і в вас: що темрява переходить, а сьвітло правдиве вже сьвітить. **9** Хто говорить, що він в сьвітлї, а ненавидить брата свого, той в темряві аж досі. **10** Хто любить брата свого, в сьвітлї пробуває, і поблазнї у ньому нема; **11** хто ж ненавидить брата свого, той в темряві, і в темряві ходить, і не знає де йде, бо темрява осліпила очі його. **12** Пишу вам, діточки, що оставляють ся вам гріхи задля імени Його. **13** Пишу вам, батьки, що ви пізнали Того, котрий (єсть) від почину. Пишу вам, молодята, що ви подужали лукавого. Пишу вам, діти, що ви пізнали Отця. **14** Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробував, і що подужали лукавого. **15** Не любіте ж сьвіта, анї того, що в сьвітї. Коли хто любить сьвіт, нема любови Отцївської у ньому; **16** все бо, що в сьвітї, - хотїннє тїла і хотїннє очей, і гордощі сьвітові, - не з Отця а зо сьвіта. **17** І сьвіт перейде, і хотїннє його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік. **(aiōn g165)** **18** Дїти, остання година настала; і яко ж чули ви, що антихрист прийде, а тепер многі антихристи постали, то й звідтіля знаємо, що остання година. **19** Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилось, що не всі наші. **20** І ви помазаннє маєте від Сьвятого, і знаєте все. **21** Не писав я вам, наче б ви не знали правди, а що знаєте її, і що всяка брехня не від правди. **22** Хто ложник, як не той, хто відрікаєть ся, що Ісус не Христос? Сей антихрист, хто відрікаєть ся Отця і Сина. **23** Всякий, хто відрікаєть ся Сина, той і Отця не має. **24** Ви ж, що чули від почину, те нехай в вас пробував; коли в вас пробувати ме, що ви від почину чули, то й ви будете пробувати у Синї і в Отцї. **25** А се обітниця, котру обіцяв нам, - життє вічне. **(aiōnios g166)** **26** Се писав я вам про тих, що підманюють вас. **27** Та помазаннє, котре ви прйняли від Нього, в вас пробував, і не потрібуєте, щоб хто учив вас; а як те саме помазавше навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробувайте в тому. **28** Так, діточки, пробувайте в Ньому, щоб, коли явить ся, була у нас одвага, і не осоромились перед Ним при Його приходї. **29** Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від Нього родив ся.

3 Глядїть, яку любов дав нам Отець, щоб ми дїти Божі звались. Тим то не знає нас сьвіт, що не пізнав Його. **2** Любі, ми тепер дїти Божі; та ще не явилось, що ми будемо; знаємо ж, що, коди явить ся, подібні Йому будемо, бо побачимо Його, яко ж єсть. **3** І всякий, що має сю надію на Нього, очищує себе, яко і Він чистий. **4** Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконнє, і гріх єсть беззаконнє. **5** Знаєте ж, що Він явив ся, щоб гріхи наші взяти, і що гріха нема у Ньому. **6** Кожен, хто у Ньому пробуває, не грішить; кожен, хто, грішить, не бачив Його, ні пізнав Його. **7** Діточки, нехай ніхто вас не обманює: хто робить правду, той праведний, яко ж Він праведний, **8** хто робить гріх, той від диявола, бо від почину диявол грішить. На се явив ся Син Божий, щоб зруйновати діла диявола. **9** Кожен, хто родив ся з Бога, гріха не робить, бо насїннє Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родив ся. **10** По сьому явні дїти Божі, і дїти дияволські. Кожен, хто не робить правди, не від Бога, так само й хто не любить брата свого. **11** Се бо віщаннє, котре ви чули від почину, щоб ми любили один одного, **12** не яко ж Каїн, що від лихого був, і забив брата свого; та й за що забив його? тому, що діла його лихі були, а (діла) брата його праведні. **13** Не дивуйтесь, брати мої, коли ненавидить вас сьвіт. **14** Ми знаєм, що перейшли від смерти у життє, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смертї. **15** Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічнього, в ньому пробуваючого. **(aiōnios g166)** **16** У сьому пізнали ми любов, що Він за нас душу свою положив; і ми повинні за братів душі класти. **17** Хто ж має прожиток у сьвітї, і видить брата свого, що в потребі, та й зачинить серце своє перед ним, то як любов Божа пробуває у ньому? **18** Діточки мої, не любім словом, анї язиком, а ділом і правдою. **19** І по сьому пізнаємо, що ми від, правди, і перед Ним втихомирюєм серця наші; **20** бо коли винує нас серце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог, ніж серце наше, і знає все. **21** Любі, коли серце наше не винуе нас, одвагу маєм перед Богом, **22** і, коли що просимо, приймаємо від Нього, бо хоронимо

заповіді Його, і угодне перед Ним робимо. **23** А се заповідь Його, щоб вірували в імя Сина Його Ісуса Христа, й любили один одного, яко ж і дав заповідь нам. **24** І, хто хоронить заповіді Його, у тому Він пробуває, а той в Ньому. І по сьому пізнаємо, що пробуває в нас, - по Духові, котрого дав нам.

4 Любі, не всякому духові віруйте, а досьвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у сьвіт. **2** По сьому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрий визнає Ісуса Христа, що прийшов у тїлї, є від Бога. **3** І всякий дух, котрий не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тїлї, не є від Бога; се дух антихристів, про котрого чували, що прийде, і тепер вже єсть у сьвіті. **4** Ви од Бога, дїточки, і подужали їх; більший бо Той, хто в вас, ніж той, хто в сьвіті. **5** Вони від сьвіта, тим то від сьвіта говорять, і сьвіт слухає їх. **6** Ми від Бога; хто знає Бога, слухає нас; хто не від Бога, не слухає нас; із сього пізнаємо духа правди, і духа мани. **7** Любі, любім один одного; бо любов від Бога, і кожен, хто любить, від Бога родив ся, і знає Бога; **8** хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов. **9** У сьому явилась любов Божа в нас, що Бог Сина свого єдинородного у сьвіт післав, щоб ми жили через Него. **10** У сьому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас, і післав Сина свого на вблаганнє за гріхи наші. **11** Любі, коли так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити. **12** Бога ніколи ніхто не бачив; коли ж любимо один одного, то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена в нас. **13** По сьому пізнаємо, що в Ньому пробуваєм, а Він у нас, що від, Духа свого дав нам. **14** А ми видїли й сьвідкуємо, що Отець післав Сина, Спасителя сьвіта. **15** Коли хто визнає, що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває Бог, а він у Бозї. **16** Ми пізнали також, та й увірували в любов, котру має Бог до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозї пробуває, а Бог в ньому. **17** У сьому звершена любов у нас, щоб мати одвагу на день суду, бо який Він, такі й ми у сьвіті сьому. **18** Страху нема в любові, а звершена любов геть виганяє страха, бо страх має муку, і хто лякаєть ся, той не звершений в любові. **19** Ми любимо його, бо Він перший любив нас. **20** Коли хто каже: я люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник; бо хто не любить брата, котрого бачить. Бога, котрого не бачить, як може любити? **21** І заповідь сю маємо від Него, щоб, хто любить Бога, любив і брата свого

5 Кожен, хто вірує, що Ісус єсть Христос, той від Бога родив ся; і кожен, хто любить Родившого, любить і рожденого від Нього. **2** По сьому пізнаємо, що любимо дїтей Божих, коли Бога любимо, і заповіді Його хоронимо. **3** Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповіді Його; а заповіді Його не тяжкі. **4** Все бо рождене від Бога сьвіт побіждає; і ся побіда, побідивша сьвіт, віра наша. **5** Хто се, що побіждає сьвіт, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий? **6** Се Той, що прийшов з водою і кровю, Ісус Христос; та й не з водою тільки, а з водою і кровю; а Дух сьвідкує, бо Дух є правда. **7** Бо три їх, що сьвідкують на небі: Отець, Слово і сьвятий Дух, і сї три - одно. **8** І троє їх, що сьвідкують на землї: дух і вода і кров; і сї троє - одно. **9** Коли сьвідченнє людей приймаємо, то сьвідченнє Боже більше, бо се сьвідченнє Боже, котрим сьвідчив про Сина свого. **10** Хто вірує в Сина Божого, має сьвідченнє в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірував у сьвідченнє, котрим сьвідкував Бог про Сина свого. **11** А се сьвідченнє єсть, що життє вічне дав нам Бог, а се життє у Синї Його. **(aiōnios g166)** **12** Хто має Сина, має життє; хто не має Сина Божого, життя не має. **13** Се написав я вам, віруючим в імя Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життє вічне, і щоб вірували в імя Сина Божого. **(aiōnios g166)** **14** І се одвага, котру маємо до Него, що, коли чого просимо по волї Його, Він слухає нас; **15** і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б ми не просили, то знаємо, що одержуємо прощення від Него. **16** Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молить ся, і (Бог) дасть Йому життє, тим що грішить не на смерть. Єсть гріх на смерть, не за сей кажу, щоб молив ся. **17** Всяка неправда гріх, та єсть гріх не на смерть. **18** Знаємо, що кожний, хто родив ся від Бога, не грішить; тільки рожденний від Бога, хоронить себе, а лихий не дотикаєть ся його. **19** Знаємо, що ми від Бога, і ввесь сьвіт у лихому лежить. **20** Знаємо ж, що Син Божий прийшов, і дав нам розум, щоб пізнавали Бога правдивого; і ми в правдивому, в Синї Його Ісусї Христї. **(aiōnios g166)** **21** Сей правдивий Бог, і життє вічне. Дїточки, хороніть себе від ідолів. Амінь.

2 Івана

1 Старець - вибраній пані і дітям її, котрих я істино люблю (і не я тільки, а також усї, що пізнали правду), **2** задля правди, що пробував в нас, із нами буде по вік: **(aiōn g165)** **3** Нехай буде з вами благодать, милость, впокій від Бога Отця, і від Господа Ісуса Христа, Сина Отцївського, в правдї і любові. **4** Вельми я зрадував ся, що знайшов дїтей твоїх, ходячих в правдї, яко ж заповідь прийняли ми від Отця. **5** І тепер прошу тебе, панї, не яко нову заповідь пишу тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного. **6** І се любов, щоб ми ходили по заповідям Його. Се заповідь, яко ж ви чули від почину, щоб у нїй ходили. **7** Бо многі зводителї увійшли у сьвіт, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тїлї; а такий зводитель і антихрист. **8** Глядїть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли. **9** Кожен, хто переступає, а не пробуває в науцї Христовій, не має Бога; хто пробуває в науцї Христовій, сей має і Отця і Сина. **10** Коли хто приходить до вас, і сієї науки не приносить, не приймайте того у хату, і не витайте його; **11** хто бо його витає, бере участь в дїлах його лихих. **12** Маючи много вам писати, не схотів на папері і чорнилом, а надїюсь прийти до вас, і устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна. **13** Витають тебе дїти сестри твоєї вибраної. Амінь.

3 Івана

1 Старець - Гайові любому, котрого люблю істино. **2** Любий, молю ся, щоб у всьому добре тобі вело ся, і ти здоров був, яко ж добре ведеть ся душі твоїй. **3** Вельми бо зрадів я, коли прийшли брати, і сьвідкували про твою правду, яко ж ти в правдї ходиш. **4** Більшої радости над сю не маю, щоб чути, що дїти мої в правдї ходять. **5** Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів і для посторонніх, **6** котрі сьвідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш, одпровадивши їх достойно перед Богом. **7** Вони бо ради імени Його вийшли, нїчого не прийнявши від поган; **8** тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правдї. **9** Писав я церкві; тільки Диотреф, що побиваєть ся за старшуваннєм, не приймає нас. **10** Тим, коли прийду, згадаю про його дїла, що робить, докоряючи нас лихими словами; і не доволен тим, нї сам не приймає братів, і боронить тим, що хочуть, і з церкви виганяє. **11** Любий, не повертай за лихим, а за добрим. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога. **12** Про Димитрия сьвідковано од усїх, і від самої правди; і ми також сьвідкуємо, а знаєте, що сьвідченнє наше правдиве. **13** Багацько мав я писати, тільки не хочу чернилом та пером тобі писати; **14** надію ся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо. Впокій тобі. Витають тебе друга. Витай другів по імени.

Юда

1 Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яковів, - покликаним, од Бога Отця осьвяченним, а Ісусом Христом охороненим: **2** милость вам і впокій і любов нехай умножить ся. **3** Любі, стараючись з усією пильностю писати вам про спільне спасеннє, вважав я за конечне написати вам, вговорюючи, щоб боролись за віру, сьвятим раз передану. **4** Повлазили бо деякі люде, давно призначені на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікають ся. **5** Приганути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарід із землі Єгипецької, то опісля погубив тих, що не вірували. **6** І ангелів, що не схоронили свого начальства, оставивших свої оселї, про суд великого дня вічнїми оковами під темрявою схоронив. **(aïdios g126)** **7** Як Содома і Гоморра, і городи кругом них, що, подібно їм, жили в перелюбі і ходили в слїд за иншим тїлом, принявши кару вічнього огня, виставлені яко приклад; **(aiōnios g166)** **8** так і сї сновиди опоганюють тіло, начальством же гордують, а на власть хулять. **9** Михаіл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсейове тіло, не поважив ся піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі: **10** Сї ж, чого не розуміють, хулять; що ж по природі, як безсловесні зьвірі, розуміють, у сьому поганять себе. **11** Горе їм, бо пійшли вони дорогою Каіна, попались в обману нагороди Валаама, і погибли в бунті як Корей. **12** Се погань (на вечерях) милостині вашої, що живлять ся з вами без страху, і пасуть ся; хмари безводні, од вітрів ношені; дерева осїнні, безовочні, двичі умерші, викорінені; **13** люті Филї морські, що пінять ся своїм соромом, блукаючі звізди, котрим чорна темрява на віки хоронить ся. **(aiōn g165)** **14** Пророкував же про сих і семий від Адама, Енох, глаголючи: "Ось, ійде Господь із тисячами сьвятих своїх, **15** зробити суд над усіма, і докорити між ними усіх безбожних, за всї діла безбожности їх, що безбожно накоїли, і за всї жорстокости, що говорили проти Нього грішники безбожні." **16** Се миркачі, докорителї, що ходять по хотїнню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважають лиця задля користи. **17** Ви ж, любі, згадуйте слова, проречені від апостолів Господа нашого Ісуса Христа; **18** бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателї, що ходять по хотїнню свого безбожя. **19** Се ті, що відлучають ся (від єдности віри,) тілесні, що не мають Духа. **20** Ви ж, любі, найсьвятїшою вашою вірою будуйте ся, і в Духові сьвятому молїть ся, **21** і себе в любові Божій хороніть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічнього. **(aiōnios g166)** **22** Також инших милуйте, розсуджуючи; **23** инших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одежу, од тїла опоганену. **24** Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою своєю непорочних в радості, **25** єдиному премудрому Богу, Спасителю нашому, слава і величчє, держава і власть, тепер і по всї віки. Амінь. **(aiōn g165)**

Об'явлення

1 Одкриттє Ісуса Христа, котре дав Йому Бог, показати слугам своїм, що має скоро бути, і показав, піславши через ангела свого, слузї своєму Йоанові, **2** котрий засьвідкував про слово Боже, і сьвідченнє Ісуса Христа, і що видів. **3** Блаженний, хто читає, і хто слухає слова пророцтва, і хоронить, що написано в ньому; бо час близький. **4** Йоан семи церквам, що в Азиї: благодать вам і впокій від Того, що єсть, що був, і що прийде, і, від семи духів, що перед престолом Його; **5** і від Ісуса Христа, котрий сьвідок вірний, перворodень із мертвих, і князь царів земних; Йому, милуючому нас, і обмившому нас від гріхів наших в крові своїй, **6** (і зробив тому нас царями і сьвящениками Богу і Отцеві своєму,) слава і держава по вічні віки. Амінь. **(aiōn g165)** **7** Ось, ійде з хмарами, й побачить Його всяке око, і ті, що Його прокололи; і заголосять перед Ним усї роди землї. Так, амінь. **8** Я АльФа і Омега, почин і конець, глаголе Господь, що єсть, і що був, і що прийде Вседержитель. **9** Я Йоан, і брат вам, і спільник у горю і в царстві і в терпінню Ісуса Христа, був на острові, званім Патмос, за слово Боже, і за сьвідкуваннє Ісуса Христа. **10** Я був в дусї в день Господень, і чув ізза себе великий голос, наче труби, що глаголав: **11** Я АльФа і Омега, Первий і Останнїй; і що бачиш, напиши в книгу; і пішли церквам, що в Азиї: в ЕФес, і в Смирну, і в Пергам, і в Тиятир, і в Сарди, і в Филадельфию, і в Лаодикию. **12** І обернув ся я, щоб побачити, чий се голос, що глаголав до мене; а обернувшись, побачив я сїм сьвічників золотих; **13** і посеред семи сьвічників подібного Сину чоловічому, з'одягненого в довгу одежу, і підперезаного по грудєх золотим поясом. **14** Голова ж Його і волоссє білі, як вовна біла, як сніг; а очі Його як поломінь огняна; **15** а ноги Його подібні до міді, наче в печі розпаленої; а голос Його, як шум многих вод; **16** а мав Він у правій руцї своїй сїм звізд; а з уст Його виходив меч обоюдний, гострий; а очі Його, як сонце, що сьвітить у силї своїй. **17** І коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи менї: Не бій ся, я Первий і Останнїй, і живий; **18** і був я мертвий, і ось живу по вічні віки; амінь. І маю ключі пекла і смерти. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Напиши, що бачив єси, і що єсть, і що має бути після сього; **20** тайна семи звізд, котрі бачив єси у правиці моїй, і сїм сьвічників золотих (така): сїм звізд, се ангели семи церков; а сїм сьвічників, се сїм церков.

2 Ангелові Ефєської церкви напиши: Се глаголе Той, що держить сїм звізд у правиці своїй, що ходить посеред семи сьвічників золотих: **2** Знаю діла твої, і труд твій, і терпиливість твою, і що не можеш терпіти лихих, і досьвідчив тих, що зовуть себе апостолами, та ними не є, я знайшов їх ложниками, **3** і терпів єси, і маєш терпиливість, і задля імени мого трудив ся єси, і не знеміг ся. **4** Тільки ж маю проти тебе, що ти любов твою перву оставив. **5** Згадай же, з відкіля випав єси, і нокай ся і перві діла роби; а то прийду до тебе скоро, і двигну сьвічник твій з місця його, коли не цокаєш ся. **6** Тільки ж се (добре) маєш, що ненавидиш діла Николаїтів, котрі й я ненавиджу **7** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дерева життя, що по серединї раю Божого. **8** І ангелові церкви Смирнейської напиши: Се глаголе Первий і Останнїй, що був мертвий і ожив: **9** Знаю діла твої, і горе і убожество (багатий же єси), і хулу тих, що зовуть себе Жидами, та ними не е, а зборище сатани: **10** Нїчого не бій ся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидати ме декотрих із вас у темницю, щоб спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерти, і дам тобі вінець життя. **11** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не мати ме кривди від другої смерти. **12** І ангелові церкви, що в Пергамі, напиши: Се глаголе Той, що має меч обоюдний, гострий: **13** Знаю діла твої, і що ти домуєш, де престол сатани, і держиш імя моє, і не відрік ся віри моєї і в ті днї, коли Антипа, сьвідок мій вірний, убитий у вас, де домує сатана. **14** Тільки ж маю дещо проти тебе, бо маєш там таких, що держать ся науки Валаама, котрий навчив Валака ввести поблазнь перед синами Ізраїлевими, щоб їли ідодські жертви і жили в перелюбі. **15** Також маєш і таких, що держать ся науки Николаїтів, що я ненавиджу. **16** Покайся; ато прийду до тебе скоро, і воювати му з ними мечом уст моїх. **17** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, тому дам поживати від манни закритої, і дам йому камінь білий, а на камені нове імя написане, котрого нїхто не знає, тільки, хто приняв. **18** І ангелові церкви в Тиятирі напиши: Се глаголе Син Божий, що має очі свої, як поломінь огняна, і ноги Його подобні міді: **19** Знаю твої дїла і любов і служеннє, і віру, і терпиливість твою, і дїла твої, і що останнїх більше, як первих. **20** Тільки маю дещо проти тебе, бо даєш жінцї Єзавелї, що зове себе пророкинею, учити і зводити моїх слуг, жити в перелюбі і їсти ідолські жертви. **21** Я дав їй часу, щоб покаялась в перелюбі своїм, та не покаялась. **22** Се я кидаю її на постіль, і перелюбників з нею у велике горе, коли не покають ся в ділах своїх. **23** І діти її убю смертю; і пізнають усї церкви, що я досліджую внутро і серця; і дам вам кожному по дїлам вашим. **24** Вам же глаголю, і иншим, що в Тиятирі, скільки їх не мають сієї науки, і котрі не пізнали гдибинї сатаниної, як кажуть, що не кину на вас иншого тягару; **25** тільки, що маєте, держіть, аж поки прийду. **26** І хто побідить, і хто хоронить аж до кінця дїла мої, тому дам власть над поганами; **27** і пасти ме їх жезлом залізним; як посуди глиняні покрушать ся; як се я приняв від Отця мого; **28** і дам йому ранню зору. **29** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

3 І ангелові церкви в Сардах напиши: Се глаголе Той, що має сїм духів Божих, і сїм звізд. Знаю твої дїла, що маєш імя, що живеш, а мертвий єси. **2** Будь чуйний, і утверджуй инше, що має вмерти, бо не знайшов я, щоб дїла твої були скінчені перед Богом. **3** Тим то згадай, як приняв і чув єси, і хорони, і покай ся, коли ж не чувати меш, прийду на тебе, як злодій, і не знати меш, якого часу прийду на тебе. **4** Та маєш не багато імен в Сардах, що не опоганили одеж

своїх; вони ходити муть зо мною у білих, бо достойні. **5** Хто побідить, то з'одягнеть ся в білу одїж, і не витру імя його з книги життя, і визнаю імя його перед Отцем моїм, і перед ангелами Його. **6** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. **7** ангелові церкви, що в Филадельфиї, напиши: Се глаголе Сьвятий, Правдивий, що має ключ Давидів, котрий відчиняє, і нїхто не зачинить, і зачиняє, - і нїхто не відчинить: **8** Знаю твої дїла; ось дав я перед тобою незачинені двері, і нїхто не може зачинити їх; ти малу маєш силу, а схоронив моє слово, і не відрік ся імени мого. **9** Ось, я дам, що деякі із зборища сатаниного, котрі зовуть себе Жидами, та ними не є, а брешуть; ось я зроблю, щоб вони прийшли, і поклонились перед ногами твоїми, і пізнали, то я полюбив тебе. **10** Яко ж хоронив єси слово терпиливости моєї, то й я тебе схороню від години спокуси, що має прийти на цїлу вселенну, спокусити домуючих на землї. **11** Ось, їйду скоро; держи, що маєш, щоб нїхто не взяв вінця твого. **12** Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі Бога мого, і вже не вийде геть; і напишу на ньому імя Бога мого, і ймя города Бога мого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога мого, і ймя моє нове. **13** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. **14** І ангелові церкви Лаодикийської напиши: Се глаголе Амінь, сьвідок вірний і правдивий, почин створіння Божого: **15** Знаю твої дїла, що ти нї зимний нї гарячий; о, коли б ти був зимний або гарячий! **16** Тим то, яко ж лїтний єси, і нї зимний нї гарячий, викину тебе з уст моїх. **17** Бо кажеш: Я багатий, і збагатїв, і нїчого не потрібую; а не знаєш, що ти бідолашний, і мізерний, і вбогий, і слїпий і голий. **18** Раджу тобі купити в мене золото, огнем перечищене, щоб збагатив ся; і білу одїж, щоб з'одягнув ся, і не було видно сорому наготи твоєї; і мастю від очей намасти очі твої, щоб бачив. **19** Я, кого люблю, докоряю і караю; будь же ревний і покай ся. **20** Ось, стою під дверми і стукаю; коли хто почує мій голос, і відчинить двері, то ввійду до нього, і вечеряти му з ним, а він зо мною. **21** Хто побідить, дам йому сїсти зо мною на престолї моїм, яко ж і я побідив, і сїв з Отцем моїм на престолї Його. **22** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

4 Після сього поглянув я, і ось, двері відчинені на небі, і перший голос, що я чув, якби (від) труби говорячої зо мною, сказав: зійди сюди, і покажу тобі, що має бути після сього. **2** І зараз був я в дусї; і ось, престол стояв в небі, а, на престолї Сидячий; **3** а Сидячий був подібний видом до каменя яспісового і сардинового; і веселка кругом престола, подібна видом як смарагд. **4** А кругом престола двайцять і чотири престолів; а на престолах бачив я двайцять і чотири старцїв сидячих, з'одягнених у біді одежі; а на головах своїх мали золоті вінцї. **5** А з того престола виходять блискавки, громи і голоси; і сїм сьвічників огняних горять перед престолом, а се сїм духів Божих: **6** А перед престолом море шклянне, подібне до христалї. А в серединї престола, і кругом престола четверо животних, повні очей зпереду і ззаду. **7** А перше животне подобне до лева, а друге животне подобне до теляти, а трете животне мало лице, як чоловік, а четверте животне подобне до летячого орла. **8** А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в серединї повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Сьвят, сьвят, сьвят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде. **9** І, коли давали ті животні славу і честь, і подяку Сидячому на престолї, Живучому по вічні віки, **(aiōn g165)** **10** упали двайцять і чотири старцї перед Сидячим на престолї, і покланялись Живучому по вічні віки, і кидали вінцї свої перед престолом, говорячи: **(aiōn g165)** **11** Достоєн єси. Господи, приняти славу і честь і силу; Ти бо створив єси усе, і волею Твоєю (усе) єсть, і створено.

5 І бачив я в правицї Сидячого на престолї книгу записану із середини і зверху, запечатану семи печатьми. **2** І бачив я ангела сильного, покликуючого голосом великим: Хто достоєн розгорнути книгу, і розломити печаті її? **3** І нїхто не міг па небі, анї на землї, анї під землею, розгорнути книгу, анї заглянути до неї. **4** І я вельми плакав, що нїхто достойний не знайшов ся, щоб розгорнути і прочитати книгу, анї заглянути до неї. **5** І один із старцїв каже менї: Не плач; ось, побідив лев, що з роду Юдиного, корінь Давидів, щоб розгорнути книгу, і розломити сїм печатїй її. **6** І поглянув я, і ось, по серединї між престолом і чотирма животними, і по серединї старцїв, стоїть Ягнятко, наче заколене, і мало сїм рогів, і сїм очей, а се сїм духів Божих, що послані по цїлій землї. **7** І прийшов, і взяв книгу з правицї Сидячого на престолї. **8** І коли взяв книгу, то чотири животні і двайцять чотири старцї впали перед Агнцем, маючи кожний кобзу і чашу золоту, повну пахощів, що були молитви сьвятих. **9** І сьпівають пісню нову, глаголючи: Достоєн єси приняти книгу, і створити печаті її, бо Ти був заколений, і відкупив єси нас Богу кровю своєю, з усякого роду, і язика, і народу і поган, **10** і зробив єси нас Богу нашому царями і священиками; і царювати мем на землї. **11** І я бачив і чув голос ангелів многих кругом престола і животних, і старцїв; і було число їх тьма тьмами і тисячі тисячами, **12** глаголючи голосом великим: Достоєн Агнець, заколений, приняти силу й багацтво, й премудрость, і кріпость, і честь і славу. **13** І всяке створіннє, що в небі, і на землї, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолї і Агнцеві благословеннє, і честь, і слава і держава по вічні віки. **(aiōn g165)** **14** А четверо животних сказали: Амінь, а двайцять чотири старцї упали, і поклонились Живучому по вічні віки.

6 І я бачив що створив Агнець одну з печатїй і чув, як одно з животних сказало, наче громовим голосом: Прийди і подиви ся. **2** І я поглянув, і ось, кінь білий, а, що сидів на ньому, мав лук; і дано йому вінець, і вийшов яко побідник, щоб побіждати. **3** І коли створив другу печать, чув я друге животне, що сказало: Прийди, і подиви ся. **4** І вийшов инший кінь рижий; а, що сидів на йому, тому дано взяти впокій із землї, і щоб один одного вбивали; і дано йому великий меч. **5** І коли створив третю печать, чув я третє животне, що сказало: Прийди і подиви ся. І я поглянув, аж ось кінь карий, а, що сидів на ньому, мав вагу в руцї своїй. **6** І почув я голос зпосеред чотирьох животних, що сказав: Міра

пшениці за денар, і три міри ячменю за денар; і оливи і вина не марнуй. **7** І коли створив четверту печать, чув я голос четвертого животного, що сказало: Прийди і подиви ся. **8** І я поглянув, і ось, кінь блїдий, а, що сидїв верх него, імя йому смерть, а пекло слїдом за ним; і дана йому власть вбивати на четвертій частї землї мечем, і голодом, і смертю, і зьвірми земними. **(Hadēs g86)** **9** І коли створив пяту печать, бачив я під жертівнею душі убитих за слово Боже, і за сьвідченнє, котре мали; і покликнули голосом великим, говорячи: **10** Доки, Владико сьвятий і правдивий, не будеш судити і мстити за кров нашу над тими, що домують на землї? **11** І дано кожному одїж білу, і сказано їм, щоб впокоїлись ще малий час, доки не доповнять (числа) слуги-товариші їх, і брати їх, що мають бути вбиті, як і вони. **12** І поглянув я, коли створив шесту печать; і ось, трясеннє велике стало ся, і сонце стало чорне, як верета волосїнна, а місяць став, як кров, **13** а зорі небесні попадали на землю, як смоківниця, од великого вітру трясена, скидає свої недостиглі смокви. **14** А небо зникло, як лист звинутий, і всяка гора і виспа двигнулись із місць своїх; **15** і царі землї, і вельможі, і багаті, і тисячники, і сильні, і всякий невільник, і всякий вільний окрились у печерах і скелях гірських, **16** і кажуть скелям і горам: Впадїте на нас, і закрийте нас від лиця Сидячого на престолї, і від гнїва Агнця, **17** бо прийшов великий день гнїва Його, і хто може встояти?

7 А після сього бачив я чотирьох ангелів, що стояли на чотирьох краях землї, і держали чотири вітри землї, щоб не віяв вітер на землю, анї на море, анї на жадне дерево. **2** Ще бачив я иншого ангела, що виходив від сходу сонця, і мав печать Бога живого; і покликнув голосом великим до чотирьох ангелів, котрим дано шкодити на землї і на морю, глаголючи: **3** Не робіть шкоди вемлї нї морю, нї деревинї, доки не попечатаєм слуг Бога нашого на чолї їх. **4** І я чув число попечатаних, сто сорок і чотири тисяч попечатаних із усїх родів синів Ізраїлевих: **5** З роду Юдиного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Рувимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Гадового дванайцять тисяч попечатаних; **6** з роду Асирового дванайцять тисяч попечатаних; **7** з роду Нефталимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Манассіїного дванайцять тисяч попечатаних, з роду Симеонового дванайцять тисяч попечатаних; **8** з роду Левиїного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Іссахарового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Завулонового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Йосифового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Веняминового дванайцять тисяч попечатаних. **9** Після сього поглянув я, і ось, пребагато людей, котрих ніхто не міг перелїчити, з кожного народу, і роду, і людей, і язиків, стоїть перед престолом і перед Агнцем, з'одягнені в одежі білі, а пальмові вітки в руках їх. **10** І покликували великим голосом, говорячи: Спасеннє Богу нашому, сидячому на престолї, і Агнцеві. **11** І всї ангели стояли кругом престола і старцїв і чотирьох животних, і впали перед престолом на лиця свої, і поклонились Богу, **12** говорячи; Амінь, благословеннє, і слава, і премудрость, і подяка, і честь, і сила і кріпость Богу нашому по вічні віки. Амінь. **(aiōn g165)** **13** І сказав один із старцїв, говорючи менї. Хто се, що з'одягнені в білі одежі, і звідкіля прийшли? **14** І я сказав: Добродїю, ти знаєш; і рече менї: се, що прийшли з великого горя, і вимили вони одежі свої, і вибілили одежі свої кровю Агнця. **15** Тим то вони перед престолом Бога, і служять Йому день і ніч в храмі Його; і Сидячий на престолї оселить ся в них. **16** Вже не будуть голодні, анї жадні, анї падати ме на них сонце, анї жадна спека; **17** Агнець бо, що на серединї престола, пасти ме їх, і водити ме їх до живих жерел вод; і Бог отре всяку сльозину з очей їх.

8 І коли створив сему печать, стало мовчаннє на небі, близько пів години. **2** І я бачив сім ангелів, що стояли перед Богом, і дано їм сім труб. **3** І приступив инший ангел, і став перед жертівнею, маючи золоту кадильницю; і дано йому багато пахощів, щоб положив з молитвами усїх сьвятих на жертівню золоту, що перед престолом. **4** І зняв ся дим пахощів з молитвами сьвятих, від руки ангела, перед Богом, **5** і взяв ангел кадильницю, і наповнив її огнем із жертівнї, і кинув на землю; і постали голоси, і громи, і блискавки і трясеннє. **6** І сїм ангелів, що мали сїм труб, готовились, щоб трубити. **7** І первий ангел затрубив, і постав град і вогонь, змішані з кровю; і спало на землю. І третя часть деревини згоріла, і вся трава зелена згоріла. **8** І другий ангел затрубив, і наче велику гору, огнем розпалену, кинуло в море. І третя часть моря стала кровю. **9** І погибла третя часть створіння в морю, що мала життє, і третя часть човнів знищена. **10** І третїй ангел затрубив, і впала з неба велика звізда палаюча, як смолоскип, а впала на третю часть рік і на жерела вод. **11** А ймя звїзди Полин, і стала третя часть вод наче полин, і многі люде померли од води, бо гірка була. **12** І четвертий ангел затрубив, і поражена стала третя часть сонця, і третя часть місяця і третя часть звізд, щоб третя часть їх затьмилась, і день щоб третю часть не сьвітив, так само й ніч. **13** І бачив я, і чув, як один ангел летів серед неба, і говорив великим голосом: Горе, горе, горе домуючим на землї від остальних голосів труби трьох ангелів, що мають трубити!

9 І пятий ангел затрубив, і я бачив звізду, що впала з неба на землю, і дано їй ключ від бездонного колодязя, **(Abyssos g12)** **2** і відчинив він бездонний колодязь; і зніс ся дим з колодязя, наче дим великої печі, і затьмилось сонце, і повітрє від диму з колодязя. **(Abyssos g12)** **3** А з диму вийшла сарана на землю, і дана їй власть, яко ж мають власть скорпиони земні. **4** І сказано їм, щоб не шкодили траві земній, анї жодній зеленинї, анї жодній деревинї, тільки одним людям, що не мають печатї Божої на чолах своїх. **5** І дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб мучили пять місяцїв; а мука від них, як мука від скорпиона, коли вкусить чоловіка. **6** І шукати муть в днї ті люде смерти, і не знайдуть її; і бажати муть вмерти, і втїкати ме смерть від них. **7** А порода сарани наче то конї, приготовлені до війни, а на головах її наче вінцї подобаючі на золото, а лиця їх як лиця людські. **8** І мали волоссє, як волоссє жіноче; а зуби їх, наче левині, **9** і мали бронї (панцирі), наче бронї залїзні; а шум крил їх, наче шум возів, коли багато коней біжить на війну. **10** А хвости у них

подобні, як у скорпионів, і жала були в хвостах їх; а власть їх - шкодити людям пять місяців. **11** І мають над собою царя, ангела безодні; імя йому по єврейськи Авадон, а по грецьки має імя Аполион (Губитель). **(Abyssos g12)** **12** Горе одно перейшло; ось, настигають ще два після сього. **13** І шестий ангел затрубив, і я почув один голос з чотирьох рогів золотої жертівні, що перед Богом, **14** що глаголав шестому ангелу, котрий мав трубу: Розвяжи чотирьох ангелів, що звязані над великою рікою Євфратом. **15** розвязано чотирьох ангелів, що були приготовані на годину, і день, і місяць, і рік, щоб убили третю часть людей. **16** А число війська кінного двісті тисяч тисячей; і чув я число їх. **17** І так бачив я коні у впдінню, а ті, що сиділи на них, мали броні огняні і гияцинтові і сїрчані, а голови коней, як голови левів, а з рогів їх виходить огонь, і дим, і сїрка. **18** А від тих трьох убита третя часть людей, від огня, і від диму, і від сїрки, виходячої з ротів їх. **19** Сила бо їх в роті (і в хвостах їх); хвости бо їх подобні зміям, маючи голови, котрими шкодять. **20** А остальні люде, що не повбивані тими поразами, анї покаялись у ділах рук своїх, щоб не покланятись бісам, і ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і камінним, і деревяиим, котрі анї бачити не можуть, анї чути, анї ходити. **21** І не каялись в убииствах своїх, анї в чарах своїх, анї в блудодїяннях своїх, анї в крадїжах своїх.

10 І бачив я иншого ангела сильного, сходячого з неба, з'одягненого в хмару, а дута над головою, а лице його, наче сонце, а ноги його, наче стовпи огняні; **2** і мав він в рутцї своїй книжку розгорнуту, і поставив він ногу свою праву на море, а ліву на землю, **3** і покликнув великим голосом, наче лев рикає. І коли покликнув, тоді сїм громів промовили своїми голосами. **4** І коли промовили сїм громів своїми голосами, хотїв я писати; і почув я голос з неба, що глаголав менї: Запечатай, що промовили сїм громів, і не лиши сього. **5** І ангел, котрого я бачив, що стояв на морі і на землї, зняв руку свою до неба, **6** і покляв ся Живучим по вічні віки, котрий створив небо, і що в ньому, та землю, і що на нїй, та море, і що в ньому: Що вже не буде часу; **(aiōn g165)** **7** тільки в днї голосу семого ангела, коли буде трубити, скінчить ся і тайна Божа, як благовістив слугам своїм пророкам. **8** голос, що я чув його з неба, знов розмовляв зо мною, і глаголав: Іди, візьми книжку розгорнуту з руки ангела, що стоїть на морю, і на землї. **9** І я пійшов до ангела, кажучи йому: Дай менї книгу. І рече він менї: Возьми і з'їж її; і буде вона гірка в животї твоїм, а в устах твоїх буде солодка, як мед. **10** І приняв я книжку з руки ангела, і з'їв її; і була вона в устах моїх, як мед солодка; і коли з'їв її, то стало гірко в животї моїм. **11** І рече менї.: Мусиш ти знов пророкувати про люде, і народи, і язики, і царі многі.

11 І дано менї тростину, подібну до жезла; і стояв ангел глаголючи: Встань, і змір храм Божий, і жертівню, і тих, що покланяють ся у ньому. **2** А двір, що навперід храма, викинь геть, і не мір його, бо він даний поганам; і топтати муть город сьвятий, місяців сорок і два. **3** І дам двом моїм сьвідкам, і пророкувати муть днїв тисяч двісті шістьдесять, з'одягнені у веретища. **4** Се дві оливинї, і два сьвічники, що перед Богом землї стоять. **5** А коли хто схоче з'обідити їх, то огонь вийде з уст їх, і пожере ворогів їх; і коли хто схоче з'обідити їх, то (й) він мусить так бути вбитий. **6** Сї мають власть зачинити небо, щоб не йшов дощ за днїв їх пророкування, і мають власть над водами, обернути їх у кров, і вдарити на землю всякою поразою, скільки раз схочуть. **7** А коли скінчять свідкування своє, то зьвір, вийшовши з безоднї, заведе з ними війну, і побідить їх, і повбивав їх. **(Abyssos g12)** **8** А трупи їх будуть на улицях великого города, що зоветь ся духовно Содома й Єгипет, де і Господь, наш рознятий. **9** І бачити муть (многі) з людей, і родів, і язиків, і народів трупи їх три і пів дня, і не дозволять до гробів положити трупів їх. **10** І радувати муть ся над ними ті, що домують на землї, і веселити муть ся; і дари посилати муть один одному; бо сї два пророки мучили домуючих на землї. **11** А після трьох і пів дня дух життя від Бота зійшов на них, і вони встали на ноги свої, а великий страх напав тих, що виділи їх. **12** І почули голос великий з неба, що глаголав їм: Зійдіть сюди. І зійшли на небо в хмарі, і дивились на них вороги їх. **13** І постало тієї години велике трясеннє і десята часть города впала, і забило у трясенню сїм тисяч імен людських; а другі полякались, і дали славу Богу небесному. **14** Горе друге перейшло; ось, горе третє настигає хутко. **15** І затрубив семий ангел, і постали великі голоси на небі, глаголючи: царства сьвіта стали (царствами) Господа нашого й Його Христа, і царювати ме по вічні віки. **(aiōn g165)** **16** А двайцять і чотири старцї, що перед Богом сиділи на престолах своїх, впали на лиця свої, і поклонились Богу, **17** глаголючи: Дякуємо Тобі, Господи і Боже вседержителю, що єси, і був, і прийдеш, що приняв єси силу Твою велику і воцарив ся єси. **18** І розгнївились погане, і настиг гнів твій, і пора мертвим суд приняти, і дати нагороду слугам твоїм пророкам, і сьвятим, і боячим ся імени Твого, і малим, і великим, і знищити тих, що нищять землю. **19** І відчинив ся храм Божий в небі, і видно було ковчег завіту Його в храмі Його; і постали блискавки, і гуркіт і громи, і трясеннє, і великий град.

12 І явилась велика ознака на небі, - жінка з'одягнена в сонце, а місяць під ногамі її, а на голові її вінець з дванайцяти звізд. **2** І бувши важкою, кричала в болещах, і мучилась породом. **3** І явилась друга ознака на небі; і ось, змій великий, червоний як огонь, у котрого голов сїм і десять рогів, а на головах його сїм корон. **4** А хвіст його тягнув третю часть зір із неба, і кинув їх на землю. І став змій перед жінкою, що мала родити, щоб, коли вродить, пожерти дитину її. **5** І породила сина, хлопятко, що має пасти всї народи жезлом залїзним; і взято дитятко її до Бога і до престола Його. **6** А жінка втїкла у пустиню, де мав місце, приготоване від Бога, щоб там кормили її днїв тисяч двісті шістьдесять. **7** І постала війна на небі. Михаіл і ангели його воювали проти змія, і змій воював і ангели його, **8** і не здоліли; анї місця вже не знайдено по них на небі. **9** скинутий змій великий, вуж вікодавній, званий дияволом і сатаною, що зводить цїлу вселенну, скинутий на землю, і ангели його з ним скинуті. **10** І чув я голос великий, що говорив в небі: Тепер настало

спасеннє і сила і царство Бога нашого, і власть Христа Його; бо скинуто винувателя братів наших, що винував їх перед Богом нашим день і ніч. **11** І вони побідили його кровю Агнця, і словом сьвідчення свого, і не полюбили життя свого аж до смерти. **12** Тим то веселіте ся, небеса, і що домуєте в них. Горе живучим на землї і на морі, бо зійшов диявол до вас, маючи великий гнїв; знає бо, що короткий йому час. **13** І коли увидїв змій, що скинуто його на землю, погнав за жінкою, що породила хлопятко. **14** І дано жінцї дві крилї великого орла, щоб летїла в пустиню на своє місце, де б живилась пору, і пори, і половину пори, (далеко) від зазору вужа. **15** І пустив змій за жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб її в ріцї втопити. **16** А земля помогла жінцї; і створила земля уста свої, і випила ріку, котру пустив змій з рота свого. **17** І розлютив ся змій на жінку, і пійшов провадити війну з иншими насіння її, що хоронять заповіди Божі, і мають сьвідченнє Ісуса Христа.

13 І став я на піску морському, і бачив зьвіра, що виходив з моря, в котрого сїм голов і десять рогів; а на рогах його десять корон, а на головах його імена богохульні. **2** А зьвір, котрого я бачив, був подібний до рися, а ноги його як у ведмедя, а рот його як рот у лева. І дав йому змій силу свою, і престол свій, і велику власть. **3** І бачив я одну з голов його, наче на смерть вбиту, і смертня рана її вилїчена, і дивувала ся ціла земля, (ідучи) в слїд за зьвіром. **4** І поклонились змієві, що дав власть зьвірові; і поклонились зьвірові, говорячи: хто подібний зьвірові? хто може воювати з ним? **5** І дано йому уста, говорити велике й хулу; й дана йому власть провадити війну сорок і два місяцї. **6** І відчинив він уста свої на хулу проти Бога, щоб хулити імя Його, і оселю Його і тих, що домують в небі. **7** І дано йому провадити війну з сьвятими, і побідити їх; і дана йому власть над всяким родом, і язиком, і народом. **8** І поклонять ся йому всї, що домують на землї, котрих імена не написані в книзї життя Агнця, заколеного від основання сьвіта. **9** Коли хто має ухо, нехай слухає. **10** Коли хто веде в полон, то пійде (сам) в полон; коли хто мечем вбиває, то мусить сам бути вбитий мечем. Осьде терпиливість і віра сьвятих. **11** І бачив я иншого зьвіра, що виходив із землї, а мав він два роги, подобні як у ягняти, а говорив як змій. **12** І всією властю первого зьвіра орудує він перед ним; і наставляє землю і домуючих на ній, щоб покланялись первому зьвірові, в котрого сцїлена смертна рана його. **13** І робить великі ознаки, так що вогонь зводить з неба на землю перед людьми. **14** І підманює домуючих на землї через ознаки, що дано йому робити їх перед зьвіром, говорячи домуючим на землї, щоб робили образ зьвіра, що має рану від меча, і ожив. **15** І дано йому вложити духа образові зьвіра, нехай би також говорив образ зьвіра, і робив, щоб, хто не поклонить ся перед образом зьвіра, був убитий. **16** І зробить він, щоб усїм малим, і великим, і багатим, і вбогим, і вольним, і невольним дано пятно на правій руцї їх, або на чолї їх. **17** І щоб нїхто не міг куповати або продавати, як тільки, хто має пятно або імя зьвіра, або число імени його. **18** Ось де премудрость. Хто має розум, нехай вилїчить число зьвіра; се бо число чоловіче; і число його шістьсот шістьдесять і шість.

14 І поглянув я, і ось, Агнець стоїть на Х. горі Сіон, а з ним сто сорок чотири тисяч, у котрих імя Отця Його написано на чолї їх. **2** І чув я голос із неба, наче голос многих вод, і наче голос великого грому; і чув я голос кобзарів, що грали на кобзах своїх. **3** І сьпівають, як би нову пісню, перед престолом, і перед чотирма животними і старцями. І нїхто не зміг навчитись піснї, тільки сто сорок чотири тисячі, що викуплені від землї. **4** Се що не опоганились з жінками, вони бо чисті. Се що йдуть слїдом за Агнцем, де б Він не йшов. Се що викуплені від людей, первістки Богу і Агнцеві. **5** І в устах їх не знайшов ся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим. **6** І бачив я иншого ангела, що летів серед неба, а в нього Євангелия вічна, що мав її благовіствувати домуючим на землї, і всякому народові, і родові, і язикові, і людові, **(aiōnios g166)** **7** глаголючи голосом великим: Бій-те ся Бога, і дайте славу Йому, прийшла бо година суду Його; і покланяйтесь Тому, що створив небо і землю і море і жерела вод. **8** І другий ангел ішов слїдом (за ними), глаголючи: Упав, упав Вавилон, великий город, що пристрастним вином блудодїяння свого напоїв всї народи. **9** І третїй ангел ійшов слїдом за ними, глаголючи голосом великим: Коли хто покланяєть ся перед зьвіром і образом його, і приймає пятно на чоло своє, або на руку свою, **10** той пити ме також од вина гнїва Божого, намішаного, наточеного в чашу гнїва Його; і буде мучений в огнї і сїрцї перед сьвятими ангелами і перед Агнцем. **11** А дим їх муки буде зноситись по вічні віки; і не мають впокою день і ніч ті, що покланяють ся зьвірові і образові його, і коли хто приймає пятно імени його. **(aiōn g165)** **12** Ось терпиливість сьвятих; ось ті, що хоронять заповіди Божі і віру Ісуса. **13** І чув я голос з неба, що глаголав менї: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нинї. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; дїла ж їх ідуть слїдом за ними. **14** І поглянув я, і ось, біла хмара, а на хмарі сидїв подібний Синові чоловічому, а на голові Його вінець золотий, а в руцї Його гострий серп. **15** Ще инший ангел вийшов з храму і покликнув голосом великим до сидячого на хмарі: Пішли серпа твого, і жни; бо прийшла для тебе година жати, достигло бо жниво землї. **16** І скинув сидячий на хмарі серп свій на землю, і земля була пожата. **17** І вийшов инший ангел із храму, що в небі, а мав і він гострий серп. **18** І вийшов инший ангел із жертівнї, в котрого власть над огнем, і покликнув покликом великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп і збирай грозна з виноградини земної, вже бо доспіли грозна її. **19** І кинув ангел серп свій на землю, і зібрав виноград земний, і кинув у велику винотоку гнїва Божого. **20** І товчено осторонь города в винотоцї, і вийшла кров з винотоки аж по узди кінські на тисяч шістьсот стадий

15 І бачив я иншу ознаку на небі, велику і чудну; сїм ангелів, а в них сїм останнїх пораз, котрими скінчив ся гнїв Божий. **2** І бачив я наче шклянне море, змішане з огнем і тих, що побідили зьвіра, і образ його, як стояли

на шклянному морі, маючи кобзи Божі. **3** І сьпівають пісню Мойсея, слуги Божого, і пісню Агнця, глаголючи: Великі і чудні діла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю сьвятих. **4** Хто не убоїть ся Тебе, Господи, і не прославить імени Твого? Ти бо один сьвятий, бо всї народи прийдуть і поклонять ся перед Тобою; бо Твої суди обявились. **5** І після сього поглянув я, і ось, відчинив ся храм скинї сьвідчення на небі; **6** і вийшло сїм ангелів, у котрих сїм пораз, з храму, з'одягнені в чисту осяйну лнянку одежу, і підперезані по грудех золотими поясами. **7** І одно з чотирьох животних дало семи ангелам сїм золотих чаш, повних гнїва Бога живучого по вічні віки. **(aiōn g165)** **8** І наповнив ся храм димом слави Бога, і сили Його; і нїхто не міг увійти в храм, доки не скінчилось сїм пораз семи ангелів.

16 І почув я з храму великий голос, що глаголав семи ангелам: Ідїть і вилийте чаші гнїва Божого на землю. **2** І пійшов первий, і вилив чашу свою на землю; і обвинуло людей злим і лютим боляком, тих що мали пятно зьвіра, і покланялись образові його. **3** А другий ангел вилив чашу свою на море; і стала кров наче у мерця, і всяка душа жива вмерла в морі. **4** І третїй ангел вилив чашу свою на ріки і жерела водні; і стала кров. **5** І чув я ангела вод, що глаголав: Праведний Ти, Господи, котрий єси, і був, і сьвятий, що таке судив єси; **6** кров бо сьвятих і пророків пролили вони, тим і кров дав єси їм пити; вони бо достойні. **7** І чув я иншого, що з жертівнї глаголав: Так, Господи, Боже Вседержителю, правдиві і праведні суди Твої. **8** А четвертий ангел вилив чашу свою на сонце; і дано йому пекти людей огнем. **9** І пекла людей велика спека, і вони хулили імя Бога, що мав власть над тими поразами, та не надумались дати Йому славу. **(questioned)** **10** А пятий ангел вилив чашу свою на престол зьвіра, і стало царство його темне. І кусали язики свої від болю; **11** і хулили Бога небесного задля болещів своїх, і задля боляків своїх, а не покаялись від діл своїх. **12** А шестий ангел вилив чашу свою на велику ріку Євфрат; і висохла вода його, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця. **13** І бачив я із рота змія, і з рота зьвіра, і з рота лжепророка три нечисті духи, подобні до жаб. **14** Се бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землї і цїлої вселенної, зібрати їх на війну в день той великий Бога Вседержителя. **15** Ось іду, як злодій; блаженний, хто чував, і хоронить одежу свою, щоб не ходити йому голим, і щоб не бачили сорому його. **16** І зібрав їх в одно місце, що зоветь ся по еврейськи Армагедон. **17** А семий ангел вилив чашу свою на повітрє; і вийшов великий голос з храму небесного, від престола, глаголючи: Стало ся. **18** І постали голоси, і громи, і блискавки, і трясеннє постало велике, якого не було, від коли люде на землї постали; таке трясеннє! таке велике! **19** І розпав ся великий город на три частї, і городи поган попадали; і про Вавилон великий згадано перед Богом, дати йому чашу вина лютости гнїва Його. **20** І всякий остров зник, і не знайдено гори. **21** І град великий, як сотнар, упав з неба на людей; і хулили люде Бога задля градової порази, бо пораза граду вельми була велика.

17 І прийшов один із семи ангелів, що мали сїм чаш, і говорив зо мною, глаголючи менї: Ходи, я покажу тобі суд блудницї великої, що сидить над многими водами; **2** з котрою блудили парі земні, і впивались вином блудодїяння її, ті, що домують на землї. **3** І повів мене духом у пустиню. І я бачив жінку, що сидїла на зьвірі кармазиновому, повному імен хули, в котрого сїм голов і десять рогів. **4** А жінка з'одягнена в багряницю і кармазин, і озолочена золотом, і дорогим каміннєм, і перлами, а в неї золота чаша в руцї її, повна гидоти і нечистоти блудодїяння її, **5** а на чолї її імя написане: Тайна: Вавилон великий, мати блудницям і гидотам землї. **6** І бачте я, що жінка пяна від крові сьвятих, і від крові сьвідків Ісусових; і я дивував ся, бачивши її, дивом великим. **7** І рече. менї ангел: Для чого дивуєш ся? Я тобі скажу тайну жінки, і зьвіра, що носить її, у котрого сїм голов і десять рогів: **8** Зьвір, котрого ти бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безоднї, та й іти в погибіль; і будуть чудуватись домуючі на землї, (котрих імена не записані в книзі життя від основання сьвіта,) бачивши зьвіра, що був, і нема його, хоч і єсть. **(Abyssos g12)** **9** Ось розум, в котрого мудрість. Сїм голов се сїм гір, де жінка сидить на них, і царів сїм; **10** пять упало, а один єсть, а инший ще не прийшов; і коли прийде, то не довго має він бути. **11** А зьвір, котрий був, і (котрого) нема, - він восьмий, та з сїмох, і в погибіль іде. **12** А десять рогів, що бачив їх, се десять парів, котрі ще не приняли царства, тільки приймуть власть як царі, однієї години з зьвіром. **13** Ті мають одну думку і силу, і власть свою зьвірові передадуть. **14** Ті воювати муть з Агнцем, і Агнець побідить їх, бо Він Пан панів і Цар царів, а ті, що з Ним, покликані і вибрані і вірні. **15** І рече менї: Води, що ти бачив, де блудниця сидить, се люде, і громади, і народи і язики. **16** А десять рогів, що ти бачив на зьвірові, ті зненавидять блудницю, і спустошать її, і обнажать, і тіло її з'їдять, і спалять її в огнї. **17** Бог бо, дав у серця їх, щоб чинили волю Його, і чинили однодушне, і дали царство своє зьвірові, доки не сповнять ся слова Божі. **18** А жінка, котру ти бачив, се город великий, що має царство над царями земними.

18 А після сього бачив я ангела, що сходив з неба, що мав велику власть; а земля осьвітилась від слави його. **2** І покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав, упав Вавилон, велика і став домівкою бісам і сховиском всякому духові нечистому, і сховиском всякій птицї нечистій і огидній. **3** Бо пристрасним вином блудодїяння свого напоїла всі народи, і царі земні блудили з нею, і купцї земні з превеликої розкоші її збагатїли. **4** І чув я инший голос з неба, що глаголав: Вийди з неї, народе мій, щоб не мати вам спілки в гріхах її, і щоб не приняти вам пораз її. **5** Дійшли бо гріхи її аж до неба, і згадав Бог про неправди її. **6** Віддайте їй, яко ж вона віддавала вам; і подвоїть їй у двоє по дїлам її; і в чаші, в котрій вона мішала, мішайте їй у двоє. **7** Скільки вона себе славила, і розкошувала, стільки завдайте їй муки і смутку. Бо в серцї своїм говорить вона: Сиджу царицею, і я не вдова, і смутку не побачу. **8** Тим то прийдуть одного дня порази

її: смерть і смуток і голод; і буде огнем спалена; сильний бо Господь Бог, що судить Її, **9** І заплачуть і заголосять по ній царі земні, що з нею блудили й розкошували, коли побачять дим пожару її, **10** оддалеки стоячи задля страху перед мукою її, говорячи: Горе, горе (тобі,) великий городе, Вавилоне, городе кріпкий, одної бо години настиг суд твій! **11** І купці земні заплачуть, і засумують по ній; товару бо їх ніхто вже не купить, **12** товару: золота, і срібла, і каміння дорогого, і перед, і виссону, і ба-гряниції, і шовку, і кармазину, і всякого дерева пахучого, і всякого посуду з кости слоневої, і всякого посуду з дерева дорогого, і з міді, і з желїза, і з мрамора; **13** і цинамону, і пахощів, і мира, і ладану, і вина, і оливи, і муки, і пшениці, і скоту, і овець, і коней, і возів, і тіл, і душ людських. **14** І овощі, бажання душі твоєї, відійшли від тебе, і все, що тучне і сьвітле, відійшло від тебе, і вже більш не знайдеш того. **15** Купцї сього всего, котрі збагатїли з неї, оддалеки станутъ із страху перед мукою її, і будуть плакати, та сумувати, **16** та казати: Горе, горе (тобі), городе великий, з'одягнений у виссон, і багряницю, та кармазин, та озолочений золотом, і в каміннях дорогих, та перлах. **17** Одної бо години спустошене таке багацтво. І всякий керманич, і ввесь народ, що в кораблях, і корабельники і всї, що на морі орудують, стояли оддалеки, **18** і покликували, дивлячись на дим пожару його, і казали: котрий подібний городу великому? **19** І посипали попелом голови свої, і кликали плачучи, та сумуючи, й казали: Горе, горе (тобі), городе великий, в котрому забогатїли всї, що мають кораблї на морі, багацтвом твоїм; одної бо години спустошений! **20** Веселись над ним, небо і сьвяті апостоли і пророки; Бог бо суд ваш судив над нею. **21** І підняв один сильний ангел каменя, наче млинового, великого, і кинув у море, глаголючи: З таким розгоном буде кинутий Вавилон, великий город, і вже більш його не знайдуть. **22** І голосу кобзарів, і сьпіваків, і сопільників, і трубачів вже не буде більш чути у тобі, і вже жоден іскусник від жодного іскуства не знайдеть ся у тебе, й голосу млинового каменя не буде вже чути у тебе, **23** і сьвітло сьвічника вже не засьвітить у тебе, й голосу жениха й невісти не буде вже чути у тебе; твої бо купці були вельможі земні, і твоїми чарами зведені всї народи. **24** І в ньому знайдена кров пророків і сьвятих, і всїх вбитих на землї.

19 А після сього чув я наче грімкий голос великого народу в небі, що казав: Алилуя! Спасеннє і слава і честь і сила Господові Богу нашому; **2** правдиві бо і праведні суди Його, що осудив велику блудницю, котра псувала землю блудодїяннєм своїм; і помстив кров слуг своїх од руки її. **3** І сказали у друге: Алилуя! а дим її сходить на вічні віки. **(aiōn g165)** **4** І впали двайцять і чотири старцї, і чотири животні, і поклонились Богу, сидячому на престолї, глаголючи: Амінь! Алилуя! **5** А з престола вийшов голос і глаголав: Хвалїте Бога нашого, всї слуги Його, і боящі ся Його, і малї і великі. **6** І чув я наче голос народу великого, і наче голос многих вод, і наче голос сильних громів, що казали: Алилуя! обняв бо царство Господь Бог Вседержитель. **7** Радуймо ся і веселїмо ся, і даймо славу Йому; прийшло бо весїллє Агнця, і жена Його приготовила себе. **8** І дано їй, щоб з'одягла ся у виссон чистий і сьвітлий; виссон бо оправданнє сьвятих. **9** І рече менї: напиши: Блаженні, хто покликаний на вечерю весілля Агнцевого. І рече менї: сї слова Божі правдиві. **10** І впав я до ніг його, поклонитись йому; і рече менї: Нї, глянь, я слуга-товариш твій і батьків твоїх, що мають сьвідченнє Ісусове. Богу кланяй ся; сьвідченнє бо Ісусове - дух пророцтва. **11** І бачив я відчинене небо, і ось, кінь білий, а що сидїв на ньому, Того зовуть Вірним і Правдивим, а судить Він і воює до правдї. **12** Очі ж у Нього, як огняна поломінь, а на голові Його много корон; а мав Він імя написане, котрого нїхто не знав, як тільки Він сам. **13** А з'одягнений Він в одежу, закрашену кровю, а ймя Його зоветь ся: Слово Боже. **14** А війська, що на небі, йшли слїдом за Ним на білих конях, з'одягнені у виссон білий і чистий. **15** Аз уст Його виходить меч гострий, щоб ним побити поган; а сам Він пасти ме їх жезлом желїзним; і вам товче винотоку вина лютости і гніва Бога Вседержителя. **16** А на одежі в Нього, і на поясниції в Нього імя написане: Цар царів, і Пан панів. **17** І бачив я одного ангела, що стояв на сонцї; і кликав він голосом великим, глаголючи усьому птаству, що лїтало посеред неба: Ходїть і зберітесь на вечерю великого Бога, **18** щоб їсти тїла царів, і тїла тисячників, і тїла сильних, і тїла коней, і тих, що сидять на них, і тїла всїх вольних і невольних, і малих і великих **19** І бачив я зьвіра, і царі земні, і війська їх зібрані, щоб воювати війну з сидячим на конї, і з військом Його. **20** І схоплено зьвіра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що приняли пятно зьвіра, і що покланялись образові його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** І другі побиті мечем сидячого на конї, що виходив з уст Його; і все птаство наситилось тїлами їх.

20 І бачив я ангела, що сходив з неба, і мав ключ від безоднї, і ланцюг великий в руцї своїй. **(Abyssos g12)** **2** І схопив змія, вужа вікодавнього, що то диявол і сатана, і звязав його на тисяч років; **3** і вкинув його у безодню, і зачинив його і запечатав над ним, щоб не зводив більше народи, доки не скінчить ся тисяч років; а після сього має бути розвязаний на короткий час. **(Abyssos g12)** **4** І бачив я престоли, і посідали на них, і дано їм суд; також (бачив я) душі тих, що постинано їх задля сьвідчення Ісусового, і задля слова Божого, і що не покланялись зьвірові анї образові його, і не приняли пятна на чоло своє і на руку свою; і жили і дарювали з Христом тисяч років. **5** А остальні мертві не ожили, доки не скінчить ся тисяч років. Се перве воскресеннє. **6** Блаженний і сьвятий, хто має часть у первому воскресенню; над сими друга смерть не має власти, а будуть сьвящениками Божими і Христовими, і царювати муть з Ним тисяч років. **7** І коли скінчить ся тисяч років, буде випущений сатана з темницї своєї, **8** і вийде зводити народи на чотирьох краях сьвіта, Гога і Магога, і збирати їх на війну, котрих число як пісок морський. **9** І вийшли на ширину землї, і обступили табор сьвятих, і город любий; і зійшов огонь від Бога з неба, і пожер їх. **10** А диявола, що зводив їх, вкинуто в озеро огняне і сїрчане, де зьвір і лжепророк; і будуть мучитись день і

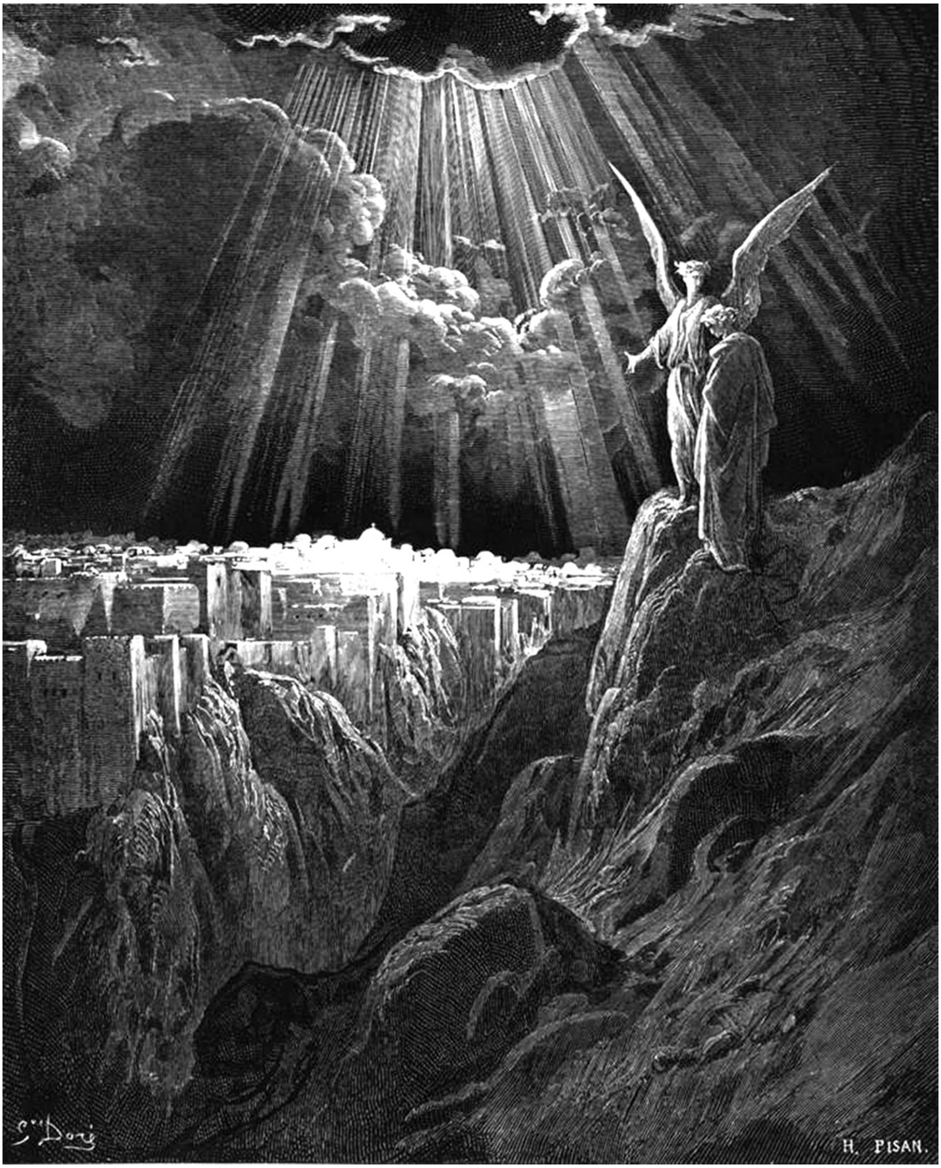
ніч по вічні віки. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** І бачив я престол великий білий, і Сидячого на ньому, від котрого лиця утїкла земля і небо, і місця не знайдено їм. **12** Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто книги; ще иншу книгу розгорнуто, то єсть життя; і суджено мертвих з того, що написано в книгах, по дїлам їх. **13** І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в них; і суджено їх, кожного по дїлам їх. **(Hadēs g86)** **14** А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се друга смерть. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** А коли кого не знайдено написаного в книзї життя, то вкинуто його в огняне пекло. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21

І бачив я нове небо й нову землю, перве бо небо і перва земля перейшла, а моря вже більше не було. **2** А я Йоан бачив город той сьвятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста украшена чоловікові своєму. **3** І чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і, дому вати ме з ними; а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх. **4** І обітре Бог усяку сльозу з очей їх; і смерти більш не буде; анї смутку, анї крику, анї труду не буде вже; перве бо минуло. **5** І рече Сидячий на престолї: Ось, усе нове роблю. І рече мснї: Напиши; сї бо слова правдиві і вірні. **6** І рече менї: Стало ся! Я АльФа і Омега, почин і конець. Я дам жадному з жерела води життя дармо. **7** Хто побідйть, наслїдить усе, і я буду йому Бог, а він буде менї син. **8** А боязким, і невірним, і огидним, і душогубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідольським служителям, і веїм ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сїркою, що єсть смерть друга. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** І приступив до мене один із семи ангелів, що мають сїм чаш, повні семи пораз останніх, і говорив зо мною, глаголючи: Ходи, покажу тобі невісту, жену Агнця. **10** І понїс мене духом на гору велику, і високу, і показав менї город великий, сьвятий Єрусалим, що сходив з неба від Бога, **11** і мав славу Божу; а сьвітло Його подібне до найдорощого каменя наче до каменя ясписового, як хришталь блискучого, **12** а мав він мур великий і високий, мав дванайцять воріт, а на воротах дванайцять ангелів, та й імена написані, котрі були дванайцять роди синів Ізраїлевих. **13** Від сходу троє воріт, від півночі троє воріт, від полудня троє воріт, від заходу троє воріт. **14** А мур города мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцяти апостолів Агнця. **15** А той, хто говорив зо мною, мав золоту тростину, щоб змірити город і ворота його, і мур його. **16** А город той четверокутний, а довжина його стілька, скілька ширина. І змірив город тростиною на дванайцять тисяч стадий; довжина, і ширина і вишина його однакі. **17** І змірив мур його на сто сорок чотири локот міри чоловічої, котра була ангелська (міра). **18** А була будівля муру його яспйсова, а город - золото чисте, подібне до чистого шкла. **19** А підвалини муру городського всяким дорогим каміннєм украшені. Перва підвалина яспис, друга сафир, третя халькидон, четверта смарагд, **20** пята сардоних, шеста сард, сема хризолит, восьма бериль, девята топаз, десята хризопрас, одинайцята гиякинт, дванадцята аметист. **21** А дванайцять воріт то дванайцять перед. А кожні ворота з однієї перли. А вулиця города - то золото чисте, як шкло просяйне. **22** А храму не бачив я в ньому; бо Господь Бог Вседержитель - його храм, і Агнець. **23** І не потрібує город той сонця, анї місяця, щоб сьвітили в ньому, бо слава Божа осьвітила його, а сьвітильник його - Агнець. **24** А народи, що будуть спасені, ходити муть у сьвітлї його; а царі земні принесуть славу і честь свою до нього. **25** А ворота його не будуть зачинятись днями; ночі бо не буде там **26** І принесуть славу і честь народів до него **27** І не ввійде до него нїщо погане, анї хто робить гидоту та лож, тільки ті, що написані в книзі життя Агнцевій.

22

І показав менї чисту ріку води життя, ясну як хришталь, що виходила з престола Божого і Агнцевого. **2** А посеред улиції його, та й по сей і по той бік ріки - дерево життя, що родить овощі дванайцять (раз), і що місяця свій овощ дає, а листє з дерева на сцїленнє поган. **3** І вже більш не буде жодного проклону; а престол Бога і Агнця буде в ньому, і слуги Його служити муть Йому **4** І побачять лице Його, а імя Його на чолах їх. **5** І ночі не буде там; і не потрібувати муть сьвічника і сьвітла сонця, бо Господь Бог осьвічує їх; і царювати муть по вічні віки. **(aiōn g165)** **6** І рече менї: Сї слова вірні і правдиві; і Господь, Бог сьвятих пророків, післав ангела свого, показати слугам своїм, що мав незабаром бути. **7** Ось прийду незабаром. Блаженний, хто хоронить слова пророцтва книги сієї. **8** А я Йоан, що бачив се і чув; і коли чув я, і бачив, упав я поклонитись перед ногами ангела, що менї се показував. **9** І каже менї: нї, глянь, я бо слуга-товариш твій, і братів твоїх пророків, і тих, що хоронять слова книги сієї: Богу поклони ся. **10** І глаголе менї: Не печатай слів пророцтва книги сієї; час бо близько. **11** Хто з'обіжає, нехай ще з'обіжає, і хто поганий, нехай ще опоганюєть ся; і хто праведний, нехай ще оправдуєть ся, і хто сьвятий, нехай ще осьвячуєть ся. **12** І ось, я прийду хутко, і заплата моя зо мною, щоб віддати кожному, яко ж буде дїло його. **13** Я АльФа і Омега, почин і конець, Первий і Останнїй. **14** Блаженні, що творять заповіді Його, щоб мали власть до дерева життя, і увійшли ворітьми в город. **15** А на дворі будуть пси, і чарівники, і перелюбника, і душогубцї, і ідолські служителї, і кожен, хто любить і робить лож. **16** Я Ісус післав ангела мого, сьвідкувати вам усе по церквах. Я - корінь і рід Давидів, зоря ясна і рання. **17** А Дух і невіста глаголють: Прийди! і хто чув, нехай каже: Прийди! Хто жадний, нехай прийде, а хто хоче, нехай приймає воду життя дармо. **18** Сьвідкую ж також кожному, хто слухає словес пророцтва книги сієї: коли хто долежить до сього, доложить йому Бог і пораз, що написані в книзі сїй. **19** Коли ж хто уйме від словес книги пророцтва сього, уйме Бог часть його з книги життя, і з города сьвятого, та й з того, що написано в книзі сїй. **20** Сей, що про се сьвідкує, глаголе: Так, прийду хутко! Амінь. О, прийди, Господи Ісусе! **21** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

А я Йоан бачив город той сьвятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста украшена чоловікові своєму. І чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і, дому вати ме з ними;
а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх.
Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Strongs: g12
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios

Language: Koine Greek
Speech: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Strongs: g126
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek
Speech: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Strongs: g165
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek
Speech: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Strongs: g166
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Strongs: g1067
Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Strongs: g86
Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Strongs: g3041 g4442
Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol
Language: Hebrew
Speech: proper noun, place
Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses
Strongs: h7585
Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Strongs: g5020
Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-NT/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

aïdios

До римлян 1:20
Юда 1:6

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Івана 4:14
Від Івана 6:51
Від Івана 6:58
Від Івана 8:35
Від Івана 8:51
Від Івана 8:52
Від Івана 9:32
Від Івана 10:28
Від Івана 11:26
Від Івана 12:34
Від Івана 13:8
Від Івана 14:16
Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До филип'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:23
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Івана 3:15
Від Івана 3:16
Від Івана 3:36
Від Івана 4:14
Від Івана 4:36
Від Івана 5:24
Від Івана 5:39
Від Івана 6:27
Від Івана 6:40
Від Івана 6:47
Від Івана 6:54
Від Івана 6:68

Від Івана 10:28
Від Івана 12:25
Від Івана 12:50
Від Івана 17:2
Від Івана 17:3
Дії 13:46
Дії 13:48
До римлян 2:7
До римлян 5:21
До римлян 6:22
До римлян 6:23
До римлян 16:25
До римлян 16:26
2 до коринтян 4:17
2 до коринтян 4:18
2 до коринтян 5:1
До галатів 6:8
2 до солунян 1:9
2 до солунян 2:16
1 Тимофію 1:16
1 Тимофію 6:12
1 Тимофію 6:16
1 Тимофію 6:19
2 Тимофію 1:9
2 Тимофію 2:10
До Тита 1:2
До Тита 3:7
До Филимона 1:15
До євреїв 5:9
До євреїв 6:2
До євреїв 9:12
До євреїв 9:14
До євреїв 9:15
До євреїв 13:20
1 Петра 5:10
2 Петра 1:11
1 Івана 1:2
1 Івана 2:25
1 Івана 3:15
1 Івана 5:11
1 Івана 5:13
1 Івана 5:20
Юда 1:7
Юда 1:21
Об'явлення 14:6

Geenna

Від Матвія 5:22
Від Матвія 5:29
Від Матвія 5:30
Від Матвія 10:28
Від Матвія 18:9
Від Матвія 23:15
Від Матвія 23:33
Від Марка 9:43
Від Марка 9:45
Від Марка 9:47
Від Луки 12:5
Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23
Від Матвія 16:18
Від Луки 10:15
Від Луки 16:23
Дії 2:27
Дії 2:31
1 до коринтян 15:55
Об'явлення 1:18
Об'явлення 6:8
Об'явлення 20:13
Об'явлення 20:14

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20
Об'явлення 20:10
Об'явлення 20:14
Об'явлення 20:15
Об'явлення 21:8

Sheol

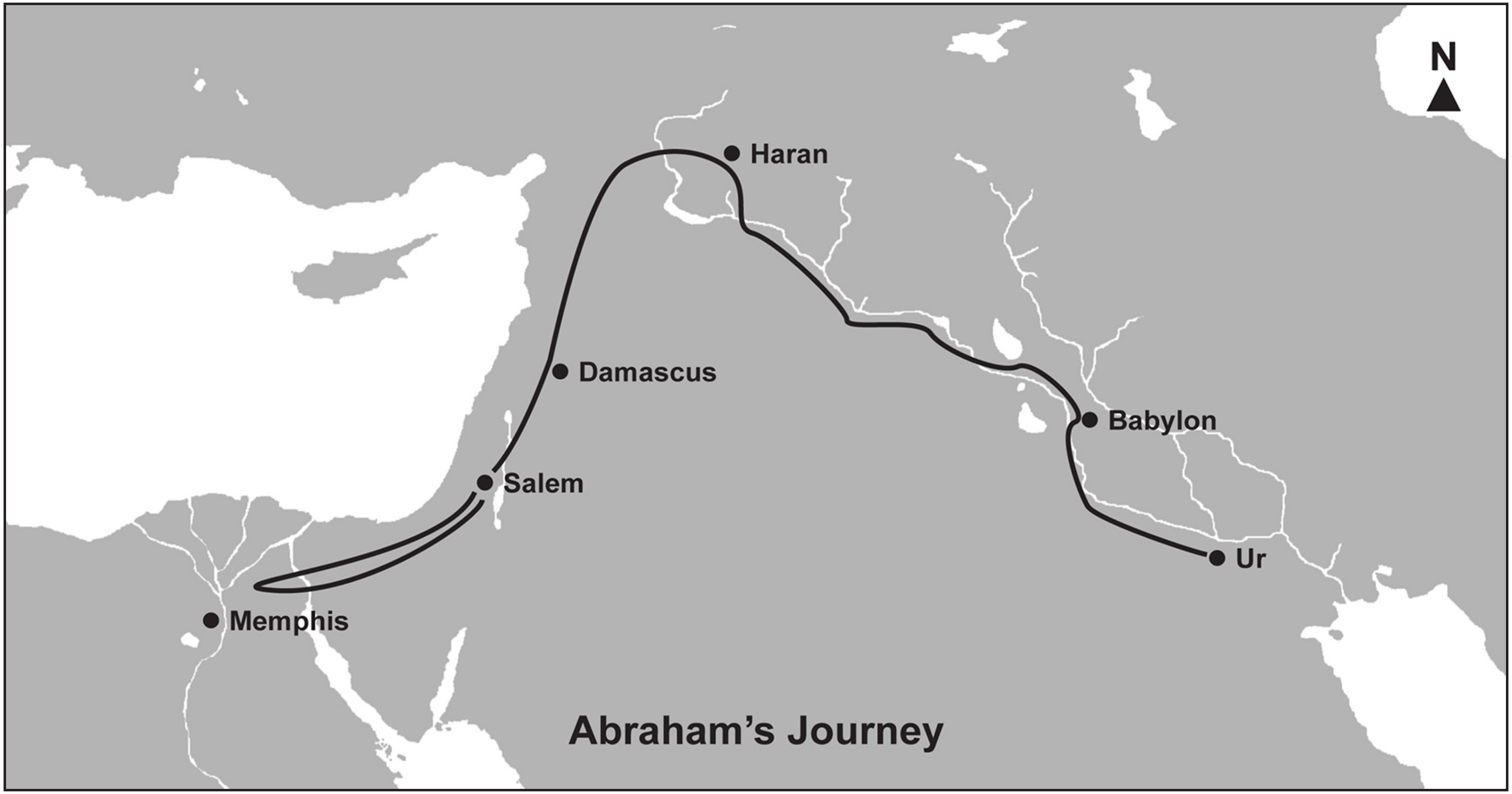
Буття 37:35
Буття 42:38
Буття 44:29
Буття 44:31
Числа 16:30
Числа 16:33
Повторення Закону 32:22
1 Самуїлова 2:6
2 Самуїлова 22:6
1 царів 2:6
1 царів 2:9
Йов 7:9
Йов 11:8
Йов 14:13
Йов 17:13
Йов 17:16
Йов 21:13
Йов 24:19
Йов 26:6
Псалми 6:5
Псалми 9:17
Псалми 16:10
Псалми 18:5
Псалми 30:3
Псалми 31:17
Псалми 49:14
Псалми 49:15
Псалми 55:15
Псалми 86:13
Псалми 88:3
Псалми 89:48
Псалми 116:3
Псалми 139:8
Псалми 141:7
Приповісті 1:12
Приповісті 5:5
Приповісті 7:27
Приповісті 9:18
Приповісті 15:11
Приповісті 15:24
Приповісті 23:14
Приповісті 27:20
Приповісті 30:16
Екклезіяст 9:10
Пісня над піснями 8:6
Ісая 5:14
Ісая 14:9
Ісая 14:11
Ісая 14:15
Ісая 28:15
Ісая 28:18
Ісая 38:10
Ісая 38:18
Ісая 57:9
Єзекіїль 31:15
Єзекіїль 31:16
Єзекіїль 31:17
Єзекіїль 32:21
Єзекіїль 32:27
Осія 13:14
Амос 9:2
Йона 2:2
Авакум 2:5

Tartaroō

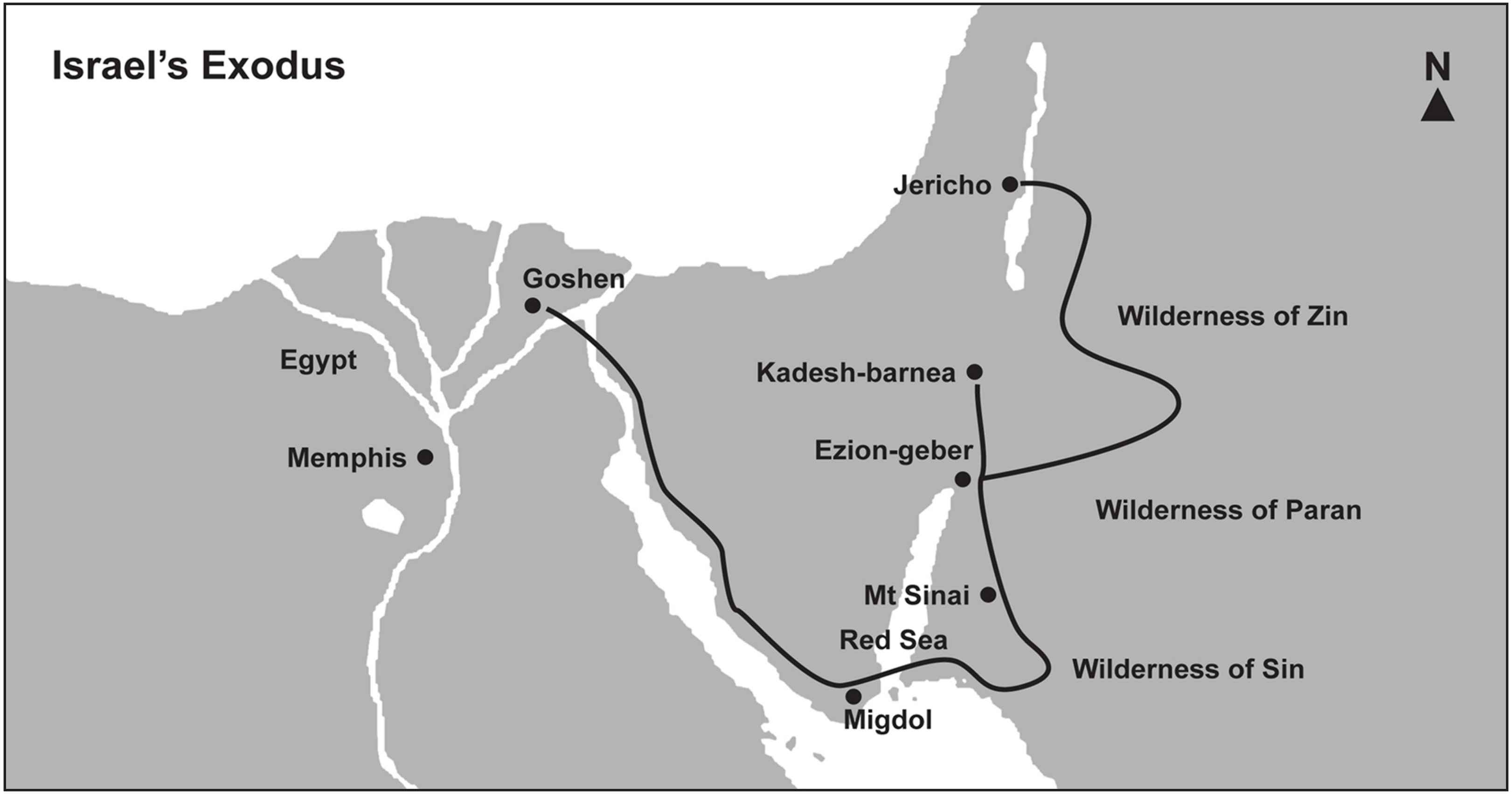
2 Петра 2:4

Questioned

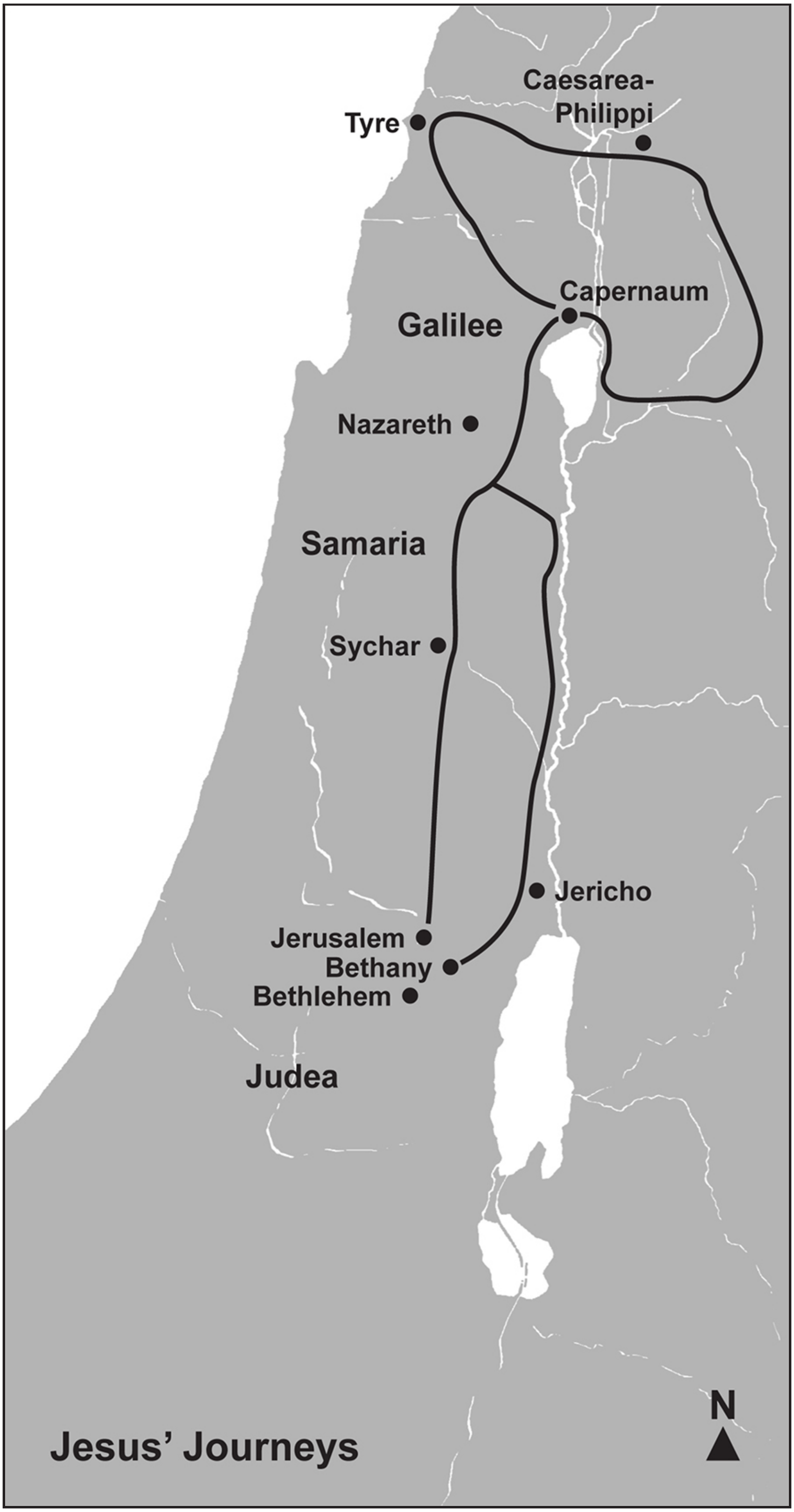
2 Петра 2:17
Об'явлення 16:9

Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняти в наслїддє, і вийшов, не знаючи, куди йде. - До євреїв 11:8

І сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не повів їх дорогою землі филистимської, хоч була близька вона. Бо Бог сказав: Щоб не пожалкував той народ, коли він побачить війну, і не вернувся до Єгипту. - Вихід 13:17

Бо й Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити й дати душу свою викуп за многих. - Від Марка 10:45

Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістуваннє Боже, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Event	Year
Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

Year	Event
	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

<table>
<tr><td colspan="3">What are we?</td><td colspan="2">Genesis 1:26 - 2:3</td><td colspan="5">Mankind is created in God’s image, male and female He created us</td></tr>
<tr><td colspan="3">How are we sinful?</td><td colspan="2">Romans 5:12-19</td><td colspan="5">Sin entered the world through Adam and then death through sin</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">Where are we?</td><td colspan="7">When are we?</td></tr>
<tr><td colspan="2">Innocence</td><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Eternity
Past</td><td>Creation
4004 B.C.</td><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses’ Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td rowspan="12">Who are we?</td><td rowspan="3">God</td><td>Father</td><td rowspan="3">John 10:30

God’s
perfect
fellowship</td><td rowspan="7">Genesis 1:31

God’s
perfect
fellowship
with
Adam
in The
Garden
of Eden</td><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God’s
perfectly
restored
fellowship
with all
Mankind
praising
Christ
as Lord
in the
Holy
City</td></tr>
<tr><td>Son</td><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td>Holy Spirit</td><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Mankind</td><td>Living</td><td rowspan="9">Genesis 1:1

No Creation
No people</td><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td>Deceased
believing</td><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td>Deceased
unbelieving</td><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Angels</td><td>Holy</td><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God’s command</td></tr>
<tr><td>Imprisoned</td><td rowspan="5">Genesis 1:31

No Fall
No unholy Angels</td><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="5">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire
prepared
for the
Devil
and his
Angels</td></tr>
<tr><td>Fugitive</td><td colspan="3" rowspan="4">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>First
Beast</td><td rowspan="2">Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>False
Prophet</td></tr>
<tr><td>Satan</td><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
<tr><td colspan="3">Why are we?</td><td colspan="2">Romans 11:25-36, Ephesian 2:7</td><td colspan="5">For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all</td></tr>
</table>

Prepared for the Devil and his Angels

Український at AionianBible.org/Lake-of-Fire

The Aionian Bible shows the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Ійдіть же навчайте всї народи, хрестячи їх в імя Отця, і Сина, й сьвятого Духа, - Від Матвія 28:19